KOKOUSTIEDOT Aika	Maanantai 20.8.2018 klo 17.00-18.50
Paikka	Kunnanhallituksen kokoushuone, kunnanvirasto, Rautalampi
OSALLISTUJAT Päätöksentekijät	Matti Kärkkäinen — puheenjohtaja Pekka Annala — 1.varapuheenjohtaja Tiina Puranen — 2. varapuheenjohtaja Kari Laitinen — jäsen Hannu Korhonen — jäsen Sinikka Korhonen — jäsen Raija Haukka — jäsen
Muut osallistujat	Jorma Kukkonen — valtuuston puheenjohtaja Juho Pahajoki — valtuuston I varapuheenjohtaja Jarmo Hänninen — valtuuston II varapuheenjohtaja Anu Sepponen — vt. kunnanjohtaja Merja Koivula-Laukka — hallintojohtaja
	Puheenjohtaja Tiina Puranen §165 ~~Matti Kärkkäinen~~
	Sihteeri Merja Koivula-Laukka
KÄSITELLYT ASIAT	§:t 162- 174
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS Aika ja paikka	Rautalampi 20.8.2018 klo 18.55 Rautalammin kunnanvirasto
Allekirjoitukset	Raija Haukka — Hannu Korhonen
PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVÄNÄ Aika ja paikka	Keskiviikko 22.8.2018 klo 9.00 - 12.00 kunnanvirasto
	Pöytäkirjanpitäjä — Merja Koivula-Laukka

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kh 162 §

Kunnan hallintosäännön 28 §:n mukaan avattuaan kokouksen puheenjohtajan tulee todeta läsnäolevat sekä kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus. Kuntalain 103 §:n nojalla kunnanhallituksen kokous on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä. Kokous on laillinen, kun se on kutsuttu koolle KunL:n 103 §:n ja hallintosäännön 24-25 §:ien mukaisesti.

Päätös: Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjan tarkastajat

Kh 163 §

KunL:n 90 §:n nojalla kunnan hallintosäännössä tulee antaa tarkemmat määräykset toimielimen pöytäkirjan tarkastamisesta. Hallintosäännön 36 §:n nojalla pöytäkirja tarkistetaan toimielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirjassa tulee olla merkintä tarkastuksesta ja siihen on liitettävä valitusosoitus. Kunnanhallitus on valinnut kaksi henkilöä tarkastamaan pöytäkirjan.

Vt. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää valita tämän pöytäkirjan tarkastajat.

Päätös: Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin yksimielisesti Raija Haukka ja Hannu Korhonen.

Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Kh 164 §

Vt. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää, että tässä kokouksessa asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

RAUTALAMMIN KUNTA **KOKOUSKUTSU** 11/2018

Kunnanhallitus

KOKOUSTIEDOT Aika	Maanantai 20.8.2018 klo 17.00- 18.50	
Paikka	Kunnanhallituksen kokoushuone, Kunnanvirasto, Rautalampi	
KÄSITELTÄVÄT ASIAT Asia nro		Pöytäkirjan Sivu
162	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen	168
163	Pöytäkirjan tarkastajat	168
164	Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen	168
165	Kirkonkylän osayleiskaava	169
166	Koeajan päättyminen, Olli Lipponen	173
167	Savon Kuituverkko Oy saneerausohjelmaehdotus	174
168	Optisten kuituyhteyksien käyttö- ja ylläpitosopimus	175
169	Eräiden vanhojen saatavien poistaminen kunnan kirjanpidosta	176
170	Ilmoitusasiat	177
171	Lautakuntien ja viranhaltijoiden pöytäkirjat	178
172	Konserniohje	179
173	Hallintosääntö	181
174	Pelastuslaitoksen talousarvioesitys vuodelle 2019	184
PUHEENJOHTAJA	Matti Kärkkäinen	

Kirkonkylän osayleiskaava

Kaavjsto 8 §
Liitteet 1-3

Kirkonkylän osayleiskaava on ollut ehdotuksena nähtävillä 16.2.-19.3. 2015. Kaavoittaja on laatinut ehdotuksesta tulleisiin lausuntoihin ja muistutuksiin vastineet sekä täydentänyt Kirkonkylän osayleiskaavaa niiden perusteella. Kaavoitusjaoston kokouksessa 2.5.2017 on nähtävillä täydennetty osayleiskaavakartta sekä muut kaava-asiakirjat.

Teknisen johtajan ehdotus:

Kaavoitusjaosto esittää kunnanhallitukselle, että se hyväksyy lausuntoihin ja huomautuksiin laaditut kaavoittajan vastineet sekä sen pohjalta täydennetyn osayleiskaavan sekä edelleen esittää kunnanvaltuustolle Kirkonkylän osayleiskaavan hyväksymistä.

Päätös:

Kaija Satuli ja Timo Satuli jääväsivät itsensä asian käsittelystä Saaren kartanon osalta. Tiina Louhikallio jääväsi itsensä asian käsittelystä Volttilan tilan osalta. Jarmo Karjalainen jääväsi itsensä asian käsittelystä Laivaniemen ja Peuran museon tontin osalta. Antti Tuppura jääväsi itsensä asian käsittelystä Vihta-Paavon tien 1 osalta.

Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Kh 364 §
Liitteet 9-11

Keskustan osayleiskaavan 2030 viranomaisneuvottelu käytiin 16.5.2017, *liite 9*. Neuvotteluissa edellytetyt tarkennukset Korholan maisema-alueeseen, muinaismuistoihin, kulttuuriympäristöön, luonto-, ym. asioihin on tehty viranomaisten edellyttämällä tavalla.

Kaavoittaja on laatinut Etelä-Savon mallin mukaisen vertailevan mitoitustaulukon. Kunnanhallitukselle kaavoittaja esitteli sen 22.8.2017. Nyt uudelleen nähtäville pantavassa kaavassa on huomioitu MRL muutos, jossa ranta-alueiden loma-asutusta koskevia erityisiä yleis- ja asemakaava sisältövaatimuksia on lievennetty kyläalueiden osalta niin, että riittävän rakentamattoman rannan vaatimuksen sijaan on otettava huomioon virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Päivitetyt kaava-asiakirjat ovat *liitteenä 10* ja kaavoitusjaoston kaavan eri käsittelyvaiheet *liitteenä 11.*

Vs. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää asettaa Kirkonkylän osayleiskaavaehdotuksen uudelleen nähtäville.

Päätös: Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti ehdotuksen.

Kunnanhallituksen jäsenet Matti Kärkkäinen, Kari Laitinen, Tiina Puranen ja Pekka Annala sekä Ossi Maukonen jääväsivät itsensä kukin vuorollaan ja poistuivat kokouksesta käsiteltäessä heille esteellisiä alueita. Jorma Kukkonen, Juho Pahajoki ja Jarmo Hänninen jääväsivät itsensä tämän asian käsittelyn ajaksi. Puheenjohtajana toimi tämän asian osalta Hannu Korhonen ja pöytäkirjan laati Merja Koivula-Laukka.

Kh 129 §
Liitteet 1-5

Kirkonkylän kaava oli nähtävillä 31.10.-29.11.2017. Pohjois-Savon Ely-keskus teki kaavasta huomatauksen, todeten mm. että rantojen mitoitus on huomattavan korkea ja mm. mitoituksen vertailulaskelma puuttuu.

Kirkonkylän yleiskaavasta pidettiin työneuvottelu 24.1.2018. Ely-keskuksen huomio työneuvottelussa kiinnittyi rantojen mitoitukseen, jota se piti hyvinkin korkeana. Neuvottelussa Ely-keskus totesi, että rantamitoituksen osalta ei ole käytetty ns. Etelä-Savon mallia, jonka vuoksi käytetystä mallista tulee tehdä vertailulaskelma suhteessa em. malliin. Etelä-Savon malli on oikeuskäytännössä hyväksytty tapa, ja sen vuoksi vertailu tähän malliin on paras tapa osoittaa, että mitoitusperusteet on lainmukaiset. Lisäksi, mikäli korkeampaa mitoitusta rannoille esitetään, pitää se pystyä perustemaan.

Kaavoittaja on tehnyt Ely-keskuksen edellyttämiä selvityksiä ja laskelmia. Syväjärven osalta mitoitus on korkeampi, koska sinne on suunnitteilla vesi- ja viemäriverkoston laajennus. Toholahden itärannalla ja Pitkälahden itärannalla mitoitusta on jouduttu laskemaan, koska perusteita korkeammalle mitoitukselle ei ole pysytty osoittamaan.

Päivitetyt kaava-asiakirjat esitellään kokouksessa.

Vt. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää hyväksyä edellisen nähtävillä olleen kaava-aineiston palautteesta laaditut vastineet sekä kaava-aineistoon tehdyt muutokset ja tarkistukset, sekä päättää asettaa tarkastetun kirkonkylän osayleiskaavaluonnoksen uudelleen nähtäville 6.6.-5.7.2018.

Liitteenä 1 ELY-keskuksen lausunto
Liitteenä 2 Kirkonkylän yleiskaavaehdotus
Liitteenä 3 Kirkonkylän yleiskaavaselostus
Liitteenä 4 Kantatilaselvitys ja rantapaikkalaskelma
Liitteenä 5 Ehdotuksen palaute yhteenveto

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Juho Pahajoki, Sinikka Korhonen, Jorma Kukkonen, Kari Laitinen, Sari Hintikka-Varis, Matti Kärkkäinen ja Jarmo Hänninen jääväsivät itsensä ja poistuivat kokoushuoneesta tämän pykälän käsittelyn ajaksi.

Kari Laitisen varajäsen Jouko Korhonen osallistui tämän pykälän käsittelyyn.

Puheenjohtajana tämän pykälän ajan toimi Raija Haukka. Pöytäkirjan tarkastajana tämä pykälän osalta toimi Hannu Korhonen.

Asiantuntijana kuultiin tämän pykälän osalta tekninen johtaja Antti Tuppuraa.

Kh 165 §
Liitteet 1-6

Kirkonkylän osayleiskaava on ollut ehdotuksena uudelleen nähtävillä 6.6-5.7.2018. Kaavoittaja on laatinut ehdotuksesta tulleisiin lausuntoihin ja muistutuksiin vastineet sekä täydentänyt Kirkonkylän osayleiskaavaa niiden perusteella.

Liitteenä 1 Kirkonkylän yleiskaavakarttaehdotus
Liitteenä 2 Yleiskaavaselostus
Liitteenä 3 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
Liitteenä 4 Kantatilaselvitys ja rantapaikkalaskelma
Liitteenä 5 Kaavaehdotuksen palauteyhteenveto
Liitteenä 6 Elyn lausunto yleiskaavan ehdotusvaiheessa

Vt. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää, että se hyväksyy lausuntoihin ja huomautuksiin laaditut kaavoittajan vastineet sekä sen pohjalta täydennetyn osayleiskaavan selostuksineen sekä esittää edelleen kunnanvaltuustolle Kirkonkylän osayleiskaavan hyväksymistä.

Päätös:

Jorma Kukkonen, Jarmo Hänninen ja Juho Pahajoki jääväsivät itsensä ja he poistuivat kokoushuoneesta tämän pykälän käsittelyn ajaksi.

Kunnanhallitus päätti hyväksyä kirkonkylän osayleiskaava alueittain.

Toholahti ja Tallivirran itäpuoli hyväksyttiin yksimielisesti,

Rämäkkävuoren alue ja Pitkälahden itäranta , raja 69-tiessä. Pekka Annala, Tiina Puranen ja Sinikka Korhonen jääväsivät itsensä ja he poistuivat kokoushuoneesta tämän kohdan käsittelyn osalta. Hyväksyttiin yksimielisesti,

Museoalueen osalta Matti Kärkkäinen ja Pekka Annala jääväsivät itsensä ja poistuivat kokoushuoneesta tämän kohdan käsittelyn osalta. Tiina Puranen toimi puheenjohtajana tässä kohdin. Hyväksyttiin yksimielisesti,

Maukosvuori, Syväjärven osa, rajoittuen kantatie 69. Pekka Annala, Tiina Puranen ja Kari Laitinen jääväsivät itsensä tämän kohdan osalta ja he poistuivat kokoushuoneesta. Hyväksyttiin yksimielisesti,

Kaavan pohjois-osa, Kokkovuori, rajoittuen Äijäveteen. Sinikka Korhonen, Tiina Puranen ja Pekka Annala jääväsivät itsensä ja he poistuivat kokoushuoneesta tämän kohdan käsittelyn osalta. Hyväksyttiin yksimielisesti,

Koeajan päättyminen, Olli Lipponen

Kh 166 §

Sivistysjohtajaksi/rehtoriksi valitun Olli Lipposen koeaika on päättynyt heinäkuun 31. päivänä 2018. Kunnanhallitus merkitsee asian tiedoksi ja toteaa sivistysjohtaja/rehtorin virkasuhteen muuttuneen em. päivästä vakinaiseksi. Hän on toimittanut kuntaan aiemmin lääkärintodistuksen terveydentilastaan ja Oikeusrekisterikeskuksen rikostaustaotteen lasten kanssa toimivalle.

vt. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää merkitä asian tietoonsa saatetuksi.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Savon Kuituverkko Oy saneerausohjelmaehdotus

Kh 167 §
liite 7 (salassa pidettävä)

Savon Kuituverkko Oy:n saneerausohjelmaehdotus on valmistunut. Asiaan osallisilla on mahdollisuus antaa Pohjois-Savon käräjäoikeudelle toimitettava yrityssaneerauslain 72§:n mukaisen kirjallinen lausuma saneerausohjelmaehdotuksesta. Mahdollisten lausumien tarkoituksena on saada asianosaisten mielipiteet ohjelmaehdotuksen mukaisista saneeraustoimenpiteistä.

Velkojat voivat myös samalla ilmoittaa hyväksyvätkö ne yrityksen saneerauksesta annetun lain 92§:n mukaisesti 29.6.2018 päivätyn saneerausohjelmaehdotuksen, jolloin äänestysmenettely ei ole tarpeen.

Rautalammin kunnalla on saatavia Savon Kuituverkko Oy:ltä 119 461 €. Saatava on syntynyt, kun kunta päätti rahoittaa suunnitelmien mukaiset verkon rakentamiset vuonna 2015 siihen asti, kun EU-tuet tilitetään. Ilmeisesti Savon Kuitu Oy:n hankalan taloustilanteen takia em. summaa ei saatu perittyä takaisin.

vt. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää esittää lausumanaan, että sillä ei ole huomautettavaa saneerausohjelmaehdotuksessa esitettyihin saneeraustoimenpiteisiin ja että se hyväksyy 29.6.2018 päivätyn saneerausohjelmaehdotuksen.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Optisten kuituyhteyksien käyttö- ja ylläpitosopimus

Kh 168
Liite 8 (salassa pidettävä)

Rautalammille on rakennettu vuosina 2015-2018 optisia kuituverkkoja kuntakeskukseen, haja-asutusalueelle Vaajasalmen suuntaan (ns. pohjoinen osuus) ja Toholahteen.

Kuituverkoja on ylläpidetty Savon Kuidun toimesta, KeyCom-verkonhallintajärjestelmän avulla. Tästä ei kuitenkaan ole tehty varsinaista sopimusta, ja tältä osin asia pitää hoitaa kuntoon. Kunta itse ei voi olla verkon ylläpitäjä, vaan verkkoa voi ylläpitää Tietoyhteiskuntakaaren mukainen teleyritys.

Rautalammille kunnan toimesta rakennettu verkkokapasiteetti on ensisijaisesti kunnan käytössä. Yli jäävän kapasiteetin osalta Savon Kuitu Oy on halukas vuokraamaan käyttöoikeuden 36 kk:si tuottaakseen ja vuokratakseen kuidulla toteutettuja palveluja kolmannelle osapuolelle sekä saadakseen esteettömän liityntäoikeuden tällä sopimuksella vuokrattuihin valokuituihin. Valokuitukaapeleiden ja niihin liittyvien rakenteiden omistusoikeus ei siirry käyttöoikeuden luovutuksen yhteydessä.

Osapuolet sitoutuvat noudattamaan omissa toimenpiteissään yleisiä verkon käyttöön, rakentamiseen ja ylläpitoon annettuja viranomaismääräyksiä ja säädöksiä.

vt. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää solmia *liitteen 8* mukaisen optisten kuituyhteyksien käyttö- ja ylläpitosopimuksen Savon Kuitu Oy:n kanssa.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Eräiden vanhojen saatavien poistaminen kunnan kirjanpidosta

Kh 169 §
Liitteet 9.1 ja 9.2
(salassa pidettäviä)

Kunnan kirjanpidossa on saatavia, jotka tulisi poistaa kirjanpidosta. Kunnanhallituksen jäsenille jaetaan selvitykset vanhoista saatavista.

Vt. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää poistaa kirjanpidosta jaetussa selvityksessä olevat saatavat ja kirjata ne luottotappioihin.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Ilmoitusasiat

Kh 170 §

Kunnanhallituksen tietoon esitellään seuraavat ilmoitusasiat:

1. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) antama malminetsintälupapäätös "Skandi" lupatunnuksella 16.7.2018
2. Korkeimman hallinto-oikeuden päätös ympäristölupaa koskevaan valituslupahakemukseen 2.7.2018
3. Pohjois-Savon aluepelastuslautakunnan kokouspöytäkirja 20.6.2018
4. Savon Energiaholding Oy:n yhtiökokouksen 20.6. 2018 pöytäkirjaote koskien tilinpäätöstä ja osingonjakoa.
5. Savon koulutuskuntayhtymän yhtymähallituksen kokouspöytäkirja 14.6.2018
6. Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymän yhtymävaltuuston kokouspöytäkirja 29.5.2018
7. Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän hallituksen kokouspöytäkirja 13.6.2018
8. Savon koulutuskuntayhtymän yhtymävaltuuston kokouspöytäkirja 12.6.2018
9. Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän yhtymäkokouksen kokouspöytäkirja 27.6.2018
10. Riuttalan talonpoikaiskulttuurin suojelusäätiön tilinpäätös 1.1-31.12.2017
11. Kuntalaiskyselyn toteuttaminen Rautalammilla
12. Kerkonkosken koulun remontti
13. Kuntamarkkinat 12.-13.9.2018 Helsingissä
14. Rautalammin, Suonenjoen, Keiteleen, Pielaveden, Tervon, Vesannon ja Kehitysyhtiö Savogrown yhteinen kannanotto kelataksiuudistukseen.

Vt. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää merkitä ilmoitusasiat tietoonsa saatetuksi.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lautakuntien ja viranhaltijoiden pöytäkirjat

Kh 171 §

Kunnanhallituksen tietoon esitellään seuraavat lautakuntien ja viranhaltijoiden pöytäkirjat:

1. Perusturvalautakunnan kokouspöytäkirja 13.6.2018
2. Henkilöstöjaoston kokouspöytäkirja 3.7.2018

Vt. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää merkitä pöytäkirjat tietoonsa saatetuksi.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Konserniohje

Kh 154 §
Liite 10

Uudessa kuntalaissa omistajapolitiikka ja konserniohjausta koskevia säännöksiä on tarkennettu ja laajennettu. Kuntakonsernin johtaminen vaatii aikaisempaa suurempien kokonaisuuksien hallintaa ja aktiivista omistajuutta. Strateginen konsernijohtaminen edellyttää selkeitä tavoitteita omistajuudelle: mitä omistetaan, mitä lisäarvoa omistuksella tavoitellaan, miten omistuksen tuloksellisuutta seurataan?

Kuntakonsernin toiminta ja talous muodostavat keskeisen lähtökohdan konserniohjaukselle. Kuntakonsernia tarkastellaan entistä enemmän taloudellisena kokonaisuutena. Merkitys talouden ohjauksessa korostuu, mikäli maakuntauudistus toteutuu. Konserniohjauksen toimivuuden kannalta on olennaista, että johtamisen ja hallinnon rakenteet sekä toimintatavat on määritelty ja niihin on sitouduttu.

Rautalammilla on käytössä sisäisen valvonnan ohjeet, joihin on myös jossakin määrin sisällytetty ohjeita koko konsernille. Ohjauksen toimivuuden kannalta on kuitenkin tärkeää, että ohjeet ovat oma kokonaisuutensa.

Luonnos Rautalammin kunnan konserniohjeeksi on valmistunut ja se on *liitteenä 8.*

Vt. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus tekee konserniohjeeseen (luonnos) tarvittavat tarkennukset ja lähettää sen lausunnoille tytäryhteisöille.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kh 172 §
Liite 10-11

Konserniohje lähetettiin lausunnoille kunnan tytäryhteisöille. Määräaikaa mennessä saatiin yksi lausunto Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushalleilta. Lausunnossa esitettiin täsmennyksiä konserniohjeen kohtiin 6 ja 8. Esitetyt täsmennykset on huomioitu osittain konserniohjeessa.

Konserniohjeluonnos *liitteenä 10* ja Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallien lausunto *liitteenä 11.*

Vt. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää hyväksyä konserniohjeen ja esittää sitä edelleen kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Rautalammin kunnan hallintosääntö

Kh 61 §

Rautalammin kunnan hallintosäännön uudistaminen aloitettiin jo vuonna 2016 sääntötyöryhmän toimesta. Työ keskeytyi, kun jäätiin odottamaan Kuntaliiton mallisääntöä ja myöhemmin myös resurssipulan takia (terveydenhuollon kilpailutus, henkilöstövaihdokset). Sinällään toimialojen johtosäännöt ovat olleet toimivat, mutta nyt kaikki säännöt kootaan yhteen hallintosääntöön sekä tehdään lainsäädännöstä johtuvat tarpeelliset muutokset.

Sääntötyöryhmän materiaalista, hyödyntäen tarvittavilta osilta Kuntaliiton ohjeita, on työstetty luonnos Rautalammin kunnan hallintosäännöksi. Seuravaksi luonnosta työstävät toimialajohtajat kunnanjohtajan johdolla. Tavoitteena on, että 19.6.2017 nimetty sääntötyöryhmä käy työstetyn hallinsääntöluonnoksen lävitse ennen valtuuston seminaaria 27.3.2018. Kunnanhallitus tehnee valtuuston ehdotuksen hallintosäännöstä 16.4.2018.

Vt. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus hyväksyy esitetyn aikataulun ja merkitsee valmistelutilanteen tietoonsa saatetuksi.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kh 130 §
Liite 6-7

Hallintosäännön päivittämistä on luottamushenkilöiden toiveiden mukaisesti jatkettu rauhallisessa tahdissa. Valtuustoseminaarin jälkeen sääntötyöryhmä on yhdessä johtoryhmän kanssa 18.4.2018 muokannut hallintosääntöä. Tämän jälkeen vielä em. ryhmät ovat voineet tehdä muutosesityksiä sähköisesti. Luonnos on lähetetty Kuntaliittoon lausunnolle, mutta sitä ei ole saatu, koska he kommentoivat vain yksityiskohtia, ei kokonaisia hallintosääntöjä.

Hallintosääntö korvaa vuonna 2008 voimaan tuleen hallintosäännön, toimialojen erilliset johtosäännöt ja valtuuston työjärjestyksen.

Yhteistyötoimikunta käsittelee hallintosääntöä 23.5.2018.

vt. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää hyväksyä hallintosäännön 2018 ja esittää sitä edelleen kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi yhteistyötoimikunnan käsittelyn jälkeen. Hallintosääntö esitetään tulevan voimaan 1.8.2018.

Hallintosääntöluonnos *liitteenä 6* ja kaaviokuva kunnan luottamushenkilöjärjestelmästä *liitteenä 7*.

Päätös:

Kunnanhallitus teki tarkennuksia ja täydennyksiä hallintosääntöön. Muilta osin ehdotus hyväksyttiin.

Yhteistyötoimikunta

Yhteistyötoimikunta merkitsi hallintosääntö 2018 (luonnos) tietoonsa saatetuksi. Ei huomautettavaa.

Kv 44§

Päätös:

Tiina Puranen teki ehdotuksen pykälän 4 kohta 4. muuttamisesta seuraavasti: vastaa siitä, että kunnanjohtajan kanssa käydään vuosittainen tavoite- ja arviointikeskustelu, josta raportoidaan kunnanhallitukselle. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Timo Satuli esitti, että hallintosääntö lähetetään uudelleen valmisteltavaksi. Jarmo Hänninen ja Hannu Korhonen kannattivat esitystä. Kunnanvaltuuston puheenjohtajan esityksestä ko. ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kh 173 §
Liite 12

Hallintokunnat ovat tehneet valtuuston edellyttämiä tarkennuksia ja tekstiä on pyritty entisestään selkeyttämään.

vt. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää hyväksyä hallintosäännön ja esittää sitä edelleen Rautalammin kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi. Koska tehdyt

muutokset ovat lähinnä teknisiä, ei ole ollut tarvetta käyttää nyt käsittelyssä olevaa hallintosääntöä yhteistyötoimikunnassa.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Pelastuslaitoksen talousarvioesitys vuodelle 2019

Kh § 174
Liite 13

Pohjois-Savon pelastuslaitos pyytää Rautalammin kunnan lausuntoa pelastuslaitoksen talousarvioesityksestä vuodelle 2019.

Pelastuslaitos on valmistellut vuoden 2019 talousarvion, jossa kuntien maksuosuus pelastustoimen kustannuksiin nousee 2,9%:n verran. Korotusta selittää vuokrankorotukset ja ict-kulujen nousu. Ilman näitä korotus olisi 0.8%. Ensihoitopalvelujen tuottamisesta sairaanhoitopiiriltä perittävä maksu nousee 1%.

Talousarviovalmistelussa on otettu huomioon tiedossa oleva kilpailukykysopimuksen mukainen lomarahoihin kohdistuva vähennys 30%, Palkkakulut nousevat 3,1 %, henkilöstösivukulut ja eläkekulut laskevat 0.8%. Paloasemien vuokrissa on huomattava 7,0% nousu.

Vt. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus pitää tärkeänä, että kustannuspaineista huolimatta palvelutasoa ei pienissä kunnissa heikennetä, vaan sitä edelleen kehitetään. Pelastustoimen tuottamat palvelut ovat Rautalammilla elintärkeitä, eikä niitä saa heikentää.

Talousarvioesitykseen muilta osin ei ole huomauttamista.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

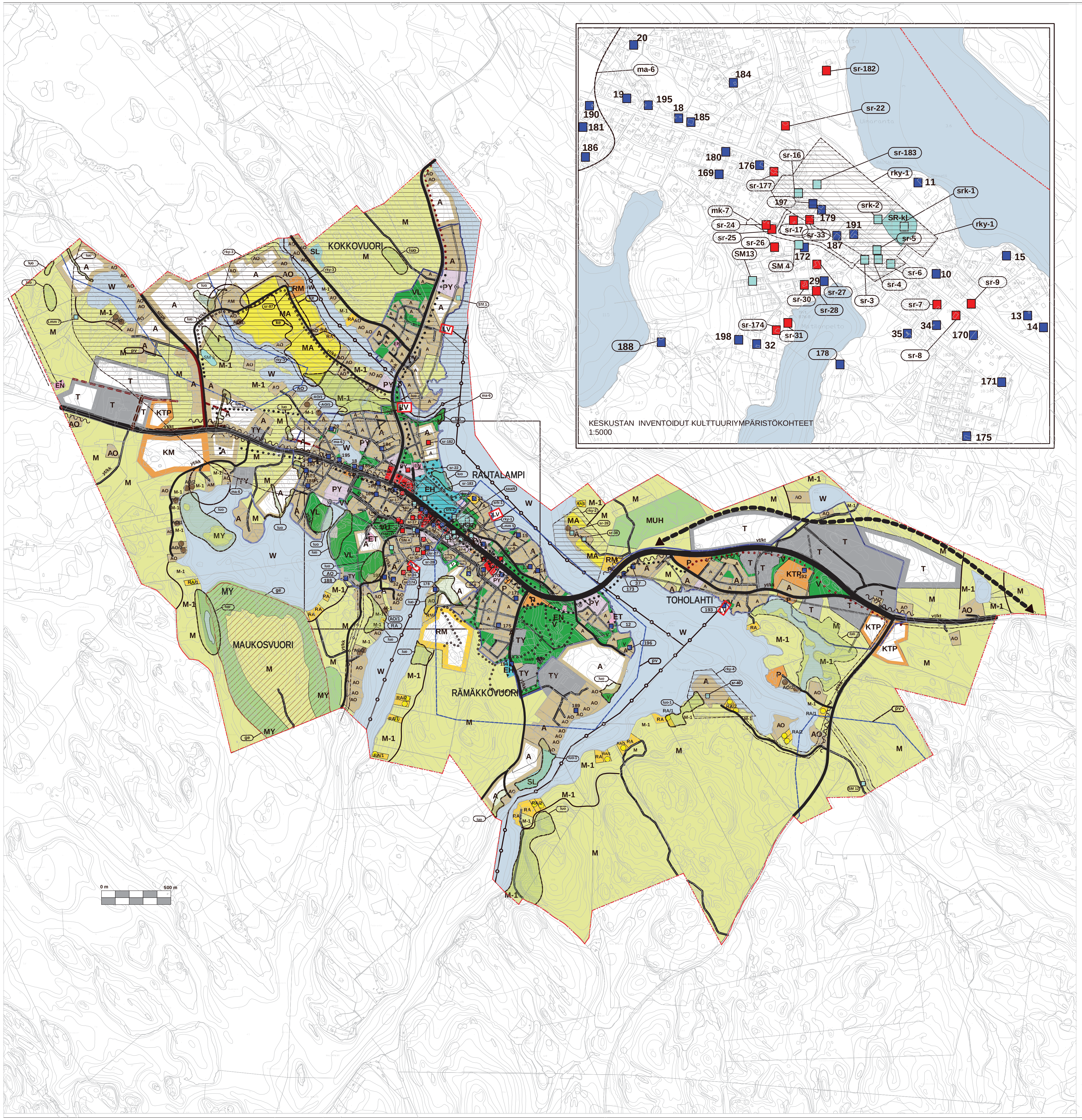

OSAYLEISKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET:

A ASUNTOALUE

AO ERILLISPIENTALOJEN ALUE.
Alue on tarkoitettu ympärivuotisten asuntojen rakentamiseen. Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden tai kahden perheen asuinrakennuksen, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on enintään 350 kem2. Näiden lisäksi saa rakentaa yhden erillisen saunan ja tarvittavia talousrakennuksia siten, että rakennusten yhteenlaskettu kerrosala on enintään 150 kem2. Rakennukset saavat peittää enintään 20% tontin pohjapinta-alasta.

AO/2 MRL 73 § MUKAINEN UUDEN ASUINRAKENNUKSEN SIJOITUSPAIKKA.
Luku osoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän. Alue on tarkoitettu ympärivuotisten asuntojen rakentamiseen. Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden tai kahden perheen asuinrakennuksen, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on enintään 350 kem2. Näiden lisäksi saa rakentaa yhden erillisen saunan ja tarvittavia talousrakennuksia siten, että rakennusten yhteenlaskettu kerrosala on enintään 150 kem2. Rakennukset saavat peittää enintään 20% tontin pohjapinta-alasta.

AM MAATILOJEN TALOUSKESKUSTEN ALUE.
ALUE VARATAAN MAATILOJEN TALOUSKESKUKSILLE. ALUEELLE SAA SIJOITTAA MAATALOUTTA JA SIIHEN SOVELTUVIA SIVUELINKEINOJA PALVELEVAA RAKENTAMISTA ASUIN-, TUOTANTO- JA TALOUSRAKENNUKSINEEN. TALOUSKESKUKSEN YHTEYTEEN SAA SIJOITTAA KAKSI ASUINRAKENNUSTA SEKÄ YHDEN KOKONAISPINTA-ALALTAAN ENINTÄÄN 35 M2 SUURUISEN RANTASAUNAN. MUILTA OSIN MAATILOJEN RAKENNUSOIKEUS MÄÄRITELLÄÄN SUUNNITTELURATKAISUSSA TAPAUSKOHTAISESTI SOVELTAEN.

T TEOLLISUUS- JA VARASTOALUE

TY Teollisuusalue, jolle ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia

EH HAUTAUSMAA-ALUE

ET YHDYSKUNTATEKNISEN HUOLLON ALUE

EN ENERGIAHUOLLON ALUE

V VIRKISTYSALUE

VU URHEILU- JA VIRKISTYSPALVELUJEN ALUE

VR RETKEILY- JA ULKOILUALUE
MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN 43 §:N PERUSTEELLA MÄÄRÄTÄÄN, ETTÄ ALUEELLE SAA SIJOITTAA VAIN RETKEILYÄ JA MUUTA YLEISTÄ VIRKISTYSKÄYTTÖÄ PALVELEVIA RAKENNUKSIA JA RAKENNELMIA. ALUEEN MAISEMAKUVAN JA YMPÄRISTÖARVOJEN SÄILYTTÄMISEEN TULEE KIINNITTÄÄ ERITYISTÄ HUOMIOTA.

VV UIMARANTA

C KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE

KM KAUPALLISTEN PALVELUJEN ALUE, JOLLE SAA SIJOITTAA VÄHITTÄISKAUPAN SUURYKSIKÖN
Alue voidaan ottaa käyttöön, mikäli keskustatoimintojen alueelta ei ole osoittaa toimintaan soveltuvaa aluetta. Alueelle voidaan sijoittaa enintään 4200 k-m2.

KTP KAUPALLISTEN PALVELUJEN JA TYÖPAIKKOJEN ALUE.
Alueelle voidaan sijoittaa ei seudullisesti merkittävää alle 2000 k-m2 vähittäiskauppaa tai tilaa vievää kauppaa sekä työpaikkatoimintoja.
Alueen tarkempi mitoitus tarkentuu asemakaavaa laadittaessa.

P PALVELUJEN JA HALLINNON ALUE

PY JULKISTEN PALVELUJEN JA HALLINNON ALUE

RA LOMA-ASUNTOALUE.
Alue on tarkoitettu loma-asuntojen rakentamiseen. Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden loma-asunnon, saunan sekä tarpeellisia talousrakennuksia siten, että rakennusten yhteenlaskettu kerrosala on enintään 250 kem2.

RA/3 MRL 73 § MUKAINEN UUDEN LOMARAKENNUKSEN SIJOITUSPAIKKA.
Luku osoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän. Alue on tarkoitettu loma-asuntojen rakentamiseen. Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden loma-asunnon, saunan sekä tarpeellisia talousrakennuksia siten, että rakennusten yhteenlaskettu kerrosala on enintään 250 kem2.

RM MATKAILUPALVELUJEN ALUE.

LV VESILIIKENTEEN ALUE.
ALUE ON TARKOITETTU VENEVALKAMAA, VENESATAMAA JA VESILIIKENTEEN TARVITSEMIA PALVELUJA JA RAKENTEITA VARTEN.

SL LUONNONSUOJELUALUE.
LUONNONSUOJELULAIN NOJALLA RAUHOITETTU TAI RAUHOITETTAVAKSI TARKOITETTU VALTION TOIMESTA TOTEUTETTAVA ALUE. ALUEELLA ON MERKITTÄVIÄ LUONNONARVOJA. MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN 41 §:N NOJALLA MÄÄRÄTÄÄN, ETTÄ SL-ALUEELLA ON KIELLETTYÄ RAKENNUSTEN JA RAKENNELMIEN TEKEMINEN SEKÄ MUUT MAISEMAA OLEELLISESTI MUUTTAVAT TOIMENPITEET, KUNNES ALUEESTA ON MUODOSTETTU LUONNONSUOJELULAIN MUKAINEN LUONNONSUOJELUALUE.

lmm 5 LUONNONMUISTOMERKKI.
NUMERO VIITTAA SELOSTUKSEN LUETTELOON.

M MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE.
Alue on tarkoitettu pääsääntöisesti maa- ja metsätalouden harjoittamiseen.
Rakentaminen asemakaava-alueiden ulkopuolisilla alueilla edellyttää suunnittelutarveratkaisua (MRL 16§).

M-1 MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE RANTA-ALUEELLA
ALUEELLA ON VOIMASSA MRL 43.2 §:N MUKAINEN RAKENTAMISRAJOITUS. ALUEEN RAKENNUSOIKEUS ON OSOITETTU MAANOMISTAJAKOHTAISESTI SAMAN MAANOMISTUSYKSIKÖN RAKENTAMISEEN TARKOITETUILLE ALUEILLE.

MA MAISEMALLISESTI ARVOKAS VILJELYSALUE.
ALUE ON TARKOITETTU PÄÄASIASSA MAATALOUDEN HARJOITTAMISEEN. TÄLLÄ MERKINNÄLLÄ OSOITETUT AVOIMET VILJELYMAISEMAT MUODOSTAVAT ARVOKKAAN KULTTUURIMAISEMAN RUNGON. ALUEELLA ON VOIMASSA MRL 43.2 §:N MUKAINEN RAKENTAMISRAJOITUS. ALUEEN RAKENNUSOIKEUS ON OSOITETTU MAANOMISTAJAKOHTAISESTI SAMAN MAANOMISTUSYKSIKÖN RAKENTAMISEEN TARKOITETUILLE ALUEILLE.
ALUEELLA SALLITAAN MAA- JA METSÄTALOUTEEN TAI KALATALOUTEEN LIITTYVÄ TARPEELLINEN RAKENTAMINEN MRL 72.3§. MAISEMAA MUUTTAVIA TOIMENPITEITÄ EI SAA SUORITTAA ILMAN MRL 128 §:SSÄ TARKOITETTUA LUPAA.
KAAVASUOSITUS:
PELTOJEN AVOIMINA SÄILYTTÄMISEN TUKEMINEN JA MAHDOLLISET YMPÄRISTÖNHOITOTOIMENPITEET OVAT ERITYISESTI NÄILLÄ ALUEILLA PERUSTELTUJA.

MUH MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON HEVOSURHEILUN OHJAAMISTARVETTA
ALUEELLE SAA RAKENTAA HEVOSURHEILUA, MAA- JA METSÄTALOUTTA JA MATKAILUA PALVELEVIA RAKENNUKSIA, SEKÄ NIIHIN LIITTYVIÄ ASUIN, LOMA- JA TEOLLISUUSRAKENNUKSIA.

MY MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA.
Maankäyttö- ja Rakennuslain 43§:n nojalla määrätään, että alueelle saa rakentaa vain maa- ja metsätaloutta palvelevia rakennuksia, ei asuin- ja lomarakennuksia.

W VESIALUE.

A UUDET JA OLENNAISESTI MUUTTUVAT ALUEET
Käyttötarkoitus kirjaintunnuksen ja värin mukaisesti
Alueen maankäyttö tulee ratkaista asemakaavoituksella

pv TÄRKEÄ TAI VEDENHANKINTAAN SOVELTUVA POHJAVESIALUE
Pohjavesialueella tulee välttää pohjaveden laatua tai määrää vaarantavia toimenpiteitä. Jätevesien imeyttäminen maaperään on kielletty. Pohjavesialueella on kielletty pohjaveden laatua ja määrää vaarantavat toimenpiteet.

luo LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA TÄRKEÄ ALUE
Toimenpiteet alueella eivät saa heikentää kohteen arvoja.

luo-1 LIITO-ORAVAN ESIINTYMISALUE
Alueella on todettu luonnonsuojelulain 49§:n tarkoittamia liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Asemakaavaa laadittaessa ja muissa toimenpiteissä on otettava huomioon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen sekä liito-oravan liikkumisen turvaaminen.

ge VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS KALLIOALUE.
Maankäyttö- ja rakennuslain 41§:n ja 43§:n perusteella määrätään, ettei kallioalueiden suojeluarvoihin kohdistuvaa oleellista muuttavaa toimenpidettä saa suorittaa ilman MRL 128§:ssä tarkoitettua maisematyölupaa

JOHTOURA

saa/1 MAHDOLLISESTI PILAANTUNUT KOHDE
Pilaantuneisuus ja kunnostustarve on arvioitava ennen rakennustoimenpiteeseen ryhtymistä.
Numerointi /-viivan jälkeen viittaa kaavaselostukseen

ma-6 MAISEMALLISESTI ARVOKAS ALUE
Kulttuurimaisemavyöhykkeen elementtejä ovat laajat ja yhtenäiset viljelysalueet, harvakseltaan näiden yhteyteen sijoittuvat tilakeskukset sekä avoimia tiloja rajaavat metsänreunat ja näkymiä elävöittävät metsäsaarekkeet.
Kaavasuositus:
Ympäristön tilaan vaikuttavia toimenpiteitä suoritettaessa sekä alueen maankäytön tarkemmassa suunnittelussa ja toteutuksessa tulisi ottaa erityisesti huomioon alueen kulttuurimaiseman arvot.
Rakennusten ja rakenteiden tulisi sopeutua mittakaavaltaan, materiaaleiltaan, mittasuhteiltaan ja väritykseltään alueen luonto- ja kulttuurimaisemaan. Avoimille peltoalueille rakentamista tulisi välttää. Uudet rakennukset tulisi pyrkiä sijoittamaan kulttuurimaiseman ehdoilla, sitä täydentäen tai olemassa olevien rakennusten ja rakennusryhmien yhteyteen. Pihapuina ja puukujissa tulisi suosia perinteisessä jo olevia perinteisiä lajeja.

rky-1 VALTAKUNNALLINEN KULTTUURIHISTORIALLISESTI ARVOKAS KOHDE TAI ALUE
Rakennustaiteellisesti tai historiallisesti arvokkaita rakennuksia tai rakennusryhmiä ei saa purkaa ja niiden ympäristön arvokkaat ominaispiirteet tulee säilyttää. Rakennusten kunnostamisessa tulee pyrkiä säilyttävään korjaukseen. Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen suojelukohteita koskevien lupahakemusten ratkaisemista. Numerointi kauttaviivan jälkeen viittaa kaavaselostukseen.

SM-1 MUINAISMUISTOLAIN (295/1963) NOJALLA RAUHOITETTU KIINTEÄ MUINAISJÄÄNNÖS
Kohteen ympäristön kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty muinaismuistolain nojalla. Aluetta koskevista maankäyttösuunnitelmista on pyydettävä Museoviraston lausunto. Numerointi viittaa kaavaselostuksen kohtaan 3.3.4.2 Kulttuuriympäristö.

sr-4 SUOJELTAVA RAKENNUS
Kulttuurihistoriallisesti, rakennushistoriallisesti tai maisemakuvan kannalta arvokas maankäyttö- ja rakennuslain perusteella suojeltavaksi tarkoitettu rakennus tai rakennusryhmä (kohdenumero viittaa kaavaselostukseen).
Kaavamääräys:
Maankäyttö- ja rakennuslain 41 §:n nojalla määrätään, että alueella olevia rakennuksia ei saa purkaa eikä niiden ulkoasua muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas tai kylämiljöön kannalta arvokas luonne turmeltuu. Rakennuksia koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa.

SR-kl VALTAKUNNALLINEN KULTTUURIHISTORIALLISESTI ARVOKAS KIRKON YMPÄRISTÖN ALUE
Alueen suunnittelussa ja rakentamisessa on huomioitava kulttuuriympäristön vaaliminen, kulttuuriarvojen turvaaminen ja ominaispiirteiden säilyttäminen.

srk-1 KIRKKOLAIN NOJALLA SUOJELTU RAKENNUS
Korjaus- ja muutostöistä on pyydettävä museoviraston lausunto. Numero väliviivan jälkeen viittaa kaavaselostukseen.

mk-7 MAAKUNNALLINEN KULTTUURIHISTORIALLISESTI ARVOKAS ALUE
Rakennustaiteellisesti tai historiallisesti arvokkaita rakennuksia tai rakennusryhmiä ei saa purkaa. Rakennusten kunnostamisessa tulee pyrkiä säilyttävään korjaukseen. Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen suojelukohteita koskevien lupahakemusten ratkaisemista. Numerointi kauttaviivan jälkeen viittaa kaavaselostukseen.

sr-28 MAAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNUSTAITEELLISESTI- TAI KULTTUURIHISTORIALLISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNUS
Rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita tulee ylläpitää ja käyttää siten, että niiden arvo säilyy. Rakennuksia ei saa purkaa ilman MRL 127 §:ssä mainittua lupaa eikä niiden ulkoasua saa muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas tai miljöön kannalta merkittävä luonne turmeltuu. Kohdetta koskevista olennaisista toimenpiteistä ja suunnitelmista tulee pyytää museoviranomaisen lausunto. Numerointi viittaa inventointinumeroon ja kaavaselostuksessa esitettyyn luetteloon.

29 / 171 PAIKALLISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNUSTAITEELLISESTI- TAI KULTTUURIHISTORIALLISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNUS
Kohde ympäristöineen tulisi säilyttää ja kohteen kunnostuksessa tulee pyrkiä säilyttävään korjaukseen. Inventoidun rakennuksen tai sen osan purkaminen vaatii MRL 127 §:n mukaisen purkamisluvan. Kohteen arvot tulee huomioida asemakaavoituksen yhteydessä. Numerointi viittaa inventointinumeroon ja kaavaselostuksessa esitettyyn luetteloon.

RAUTALAMPI ALAKESKUKSEN NIMI

ke KEHITTÄMISALUE
Aluetta kehitetään Korholan suurtilan maisemakokonaisuuteen liittyvänä asuntoalueena yhdessä maanomistajien, kunnan ja museoviranomaisen kanssa siten, että kulttuuriympäristön arvot eivät turmellu. Rakentaminen ja käyttötarkoituksen muutokset on tutkittava asemakaavalla.

YLEISKAAVA-ALUEEN RAJA

ASEMAKAAVA-ALUEEN RAJA

OHJEELLINEN ALUEEN RAJA

vt/kt Valtatie/ kantatie

st/pk Seututie/ pääkatu

yt/kk Yhdystie/ kokoojakatu

Merkittävästi parannettava tieosuus

Vaihtoehtoinen uusi katulinjaus

Liittymä

SIJAINNILTAAN LIKIMÄÄRÄINEN JA OHJEELLINEN RETKEILY-/ULKOILUREITTI

SIJAINNILTAAN LIKIMÄÄRÄINEN OHJEELLINEN UUSI KEVYEN LIIKENTEEN VÄYLÄ

SIJAINNILTAAN LIKIMÄÄRÄINEN KEVYEN LIIKENTEEN VÄYLÄ

VENEVÄYLÄ, MELONTAREITTI

KATULIIKENTEEN YHTEYSTARVE

MELUALUE
Uutta rakennettaessa tulee huolehtia siitä, että piha-alueiden melutaso ei ylitä valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaisia päivä- ja yöajan melutason ohjearvoja. Melutaso ei saa ylittää rakentunella korttelialueilla ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 07-22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22-07) 50 dB. Uutta rakennettaessa ei melutason yöohjearvo (klo 22-07) saa ulkona ylittää 45 dB. Rakennuslupavaiheessa on varmistettava rakenteellisen melusuojauksen riittävyys piha-alueille kantautuvan melun osalta.

YLEISET MÄÄRÄYKSET:

RANTAVYÖHYKKEEN (ENINTÄÄN 200 M LEVYINEN VYÖHYKE RANTAVIIVASTA MITATEN) RAKENNUSOIKEUS ON MAANOMISTAJAKOHTAISESTI OSOITETTU RANTAVYÖHYKKEELLE SIJOITTUVILLE RA-, AM- JA AO-ALUEILLE. RAKENNUSLUVAT NÄILLE VOIDAAN MYÖNTÄÄ SUORAAN OSAYLEISKAAVAN POHJALTA ILMAN RANTA-ASEMAKAAVAA. RM-ALUEILLE TULEE LAATIA YLEISKAAVAA YKSITYISKOHTAISEMPI RANTA-ASEMAKAAVA LUKUUNOTTAMATTA RM-1 ALUEITA. M-, MT-, MA-, MU- JA MY-ALUEILLA VOIDAAN RANTAVYÖHYKKEELLE RAKENTAA AINOASTAAN ALUEEN KÄYTTÖTARKOITUSTA PALVELEVIA RAKENNUKSIA.

RANTAVYÖHYKKEEN ULKOPUOLELLA VOIDAAN SALLIA HAJA-ASUTUSLUONTEINEN RAKENTAMINEN, ELLEI ALUEKOHTAISISSA KAAVAMÄÄRÄYKSISSÄ OLE MUUTA MÄÄRÄTTY.

UUSIEN RAKENNUSPAIKKOJEN PÄÄSYTIET TULEE JOHTAA ENSISIJAISESTI OLEVIEN LIITTYMINEN KAUTTA MAANTEILLE. VIEREKKÄISTEN RAKENNUSPAIKKOJEN KULKU TULEE TAPAHTUA SAMASTA LIITTYMÄSTÄ. ENNEN RAKENNUSLUVAN MYÖNTÄMISTÄ, UUTTA LIITTYMÄÄ TAI LIITTYMÄN KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOSTA VARTEN ON HAETTAVA LUPA TIENPITOVIRANOMAISELTA.

ALUEIDEN RAKENTAMISESSA (KUTEN RAKENNUSPAIKAN PINTA-ALAT JA RAKENNUSTEN ETÄISYYDET RANTAVIIVASTA) NOUDATETAAN KUNNAN RAKENNUSJÄRJESTYKSESSÄ OLEVIA MÄÄRÄYKSIÄ, ELLEI KAAVASSA OLE TOISIN OSOITETTU.

UUSIEN RAKENNUSTEN ALIN HYVÄKSYTTÄVÄ RAKENTAMISKORKEUS ON VÄHINTÄÄN KESKIMÄÄRIN KERRAN SADASSA VUODESSA TOISTUVAN TULVAKORKEUDEN TASOLLA. ÄIJÄVEDEN, HANKAVEDEN JA RAUTALAMMIN RANNALLA ALIN HYVÄKSYTTÄVÄ RAKENTAMISKORKEUS ON VÄHINTÄÄN KORKEUDELLA +97,80 m (N2000). ALIMMALLA HYVÄKSYTTÄVÄLLÄ RAKENTAMISKORKEUDELLA TARKOITETAAN SITÄ KORKEUTTA, JOLLE VESI VOI NOUSTA ILMAN, ETTÄ SE VAURIOITTAA RAKENNUSTA.

MAISEMAA TULEE KÄSITELLÄ SITEN, ETTÄ ALUEIDEN OMINAISPIIRTEITÄ EI OLENNAISESTI MUUTETA. LUONNONTILAISTA RANTAVIIVAA EI SAA SIIRTÄÄ KAIVAMALLA, LOUHIMALLA TAI PENGERTÄMÄLLÄ ILMAN ERIKSEEN HYVÄKSYTTYÄ SUUNNITELMAA.

RAKENTAMISEEN OSOITETTUJEN ALUEIDEN RAJOISTA VOIDAAN POIKETA POHJAKARTAN TARKKUUSVAATIMUSTEN PUITTEISSA TAI MIKÄLI TEIDEN JA RAKENNUSTEN SIJOITTAMINEN JA MAASTO-OLOSUHTEET SITÄ EDELLYTTÄVÄT.

JÄTTEIDEN KÄSITTELYSSÄ JA KERÄYKSESSÄ NOUDATETAAN RAUTALAMMIN KUNNAN YLEISIÄ JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYKSIÄ.

JÄTEVESIEN KÄSITTELYSTÄ TULEE OLLA RAKENNUSLUPAHAKEMUKSESSA ASIANMUKAISIIN SELVITYKSIIN PERUSTUVA SUUNNITELMA, JOKA ON LAADITTU KUNNAN ANTAMIEN OHJEIDEN MUKAISESTI.

RAKENNUSTEN JA RAKENTEIDEN TULEE SOPEUTUA MALLILTAAN, MATERIAALEILTAAN, MITTASUHTEILTAAN JA VÄRITYKSEN PUOLESTA LUONNONMAISEMAAN EIKÄ NIITÄ SAA SIJOITTAA AVOIMILLE RANTA- JA PELTOALUEILLE. UUDET RAKENNUKSET ON PYRITTÄVÄ ISTUTUKSIN SOVITTAMAAN MAISEMAAN JA SUOJITTAMAAN OLEMASSAOLEVIEN RAKENNUSTEN JA RAKENNUSRYHMIEN YHTEYTEEN.

RANTOJEN METSÄNHOIDOSSA NOUDATETAAN METSÄKESKUS TAPION ANTAMIA RANTA-ALUEITA KOSKEVIA METSÄNHOITOSUOSITUKSIA JA METSÄLAKIA. RANTAMETSIEN HOIDOSSA TULEE KIINNITTÄÄ ERITYISHUOMIOTA MAISEMA- JA LUONTOARVOIHIN.

RAUTALAMMIN KESKUSTAN YLEISKAAVA 2030

EHDOTUS

1: 20 000

Tilatohtorit Oy
Tila- ja kaavatohtorit

Rautalammilla 8. elokuuta 2018

Kai Tolonen, Arkkitehti SAFA, LuK
Risto Suikkari, Arkkitehti SAFA, TkL

Hyväksytty Rautalammin kunnanvaltuustossa ___.___.201__ § ___.

Tilatohtorit Oy
Tila- ja kaavatohtorit

RAUTALAMMIN KUNTA
RAUTALAMMIN KESKUSTAN
YLEISKAAVA 2030

KAAVAEHDOTUKSEN
SELOSTUS
8.8.2018

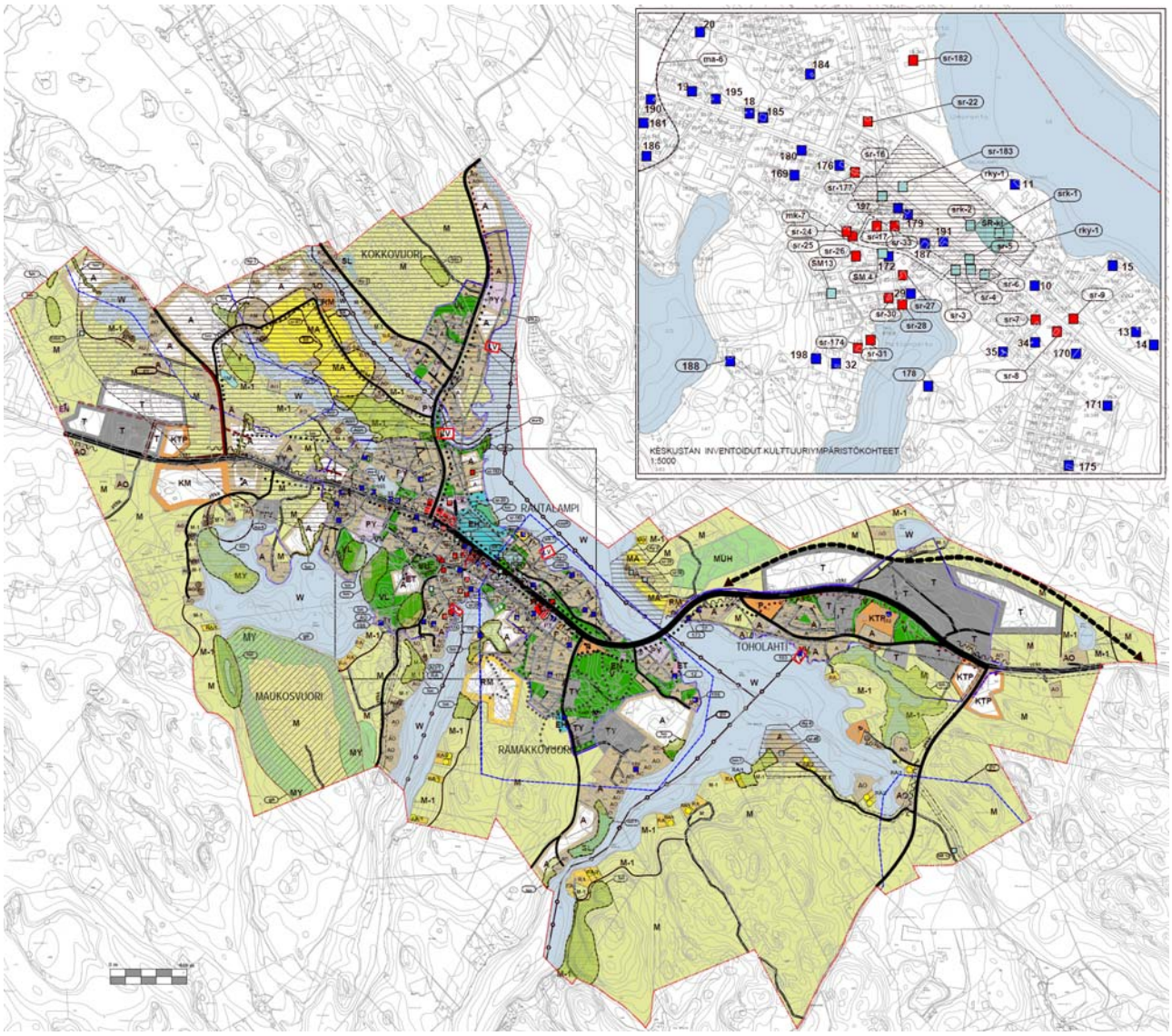

Kartta 1. Rautalammin keskustan yleiskaavan ehdotus.

Vireilletulo	
Vireilletulopäivä	13.10.2010
Kuulutus	13.10.2010 – 14.11.2010

Luonnosvaihe	
Viranomaisneuvottelu	26.08.2011
Yleisötilaisuus 0-kaavasta	2.12.2011
Viranomaisneuvottelu (liikenne)	7. 6.2012
Julkinen nähtävilläolo (MRA27§)	11.1. – 12.3.2013

Kaavaehdotus	
Julkinen nähtävilläolo (MRA27§)	16.2.-19.3.2015

Uudelleen nähtäville asetettu kaavaehdotus (2)	
Viranomaisneuvottelu	16.5.2017
Julkinen nähtävilläolo (MRA27§)	31.10.–29.11.2017

Uudelleen nähtäville asetettu kaavaehdotus (3)	
Työneuvottelu	24.1.2018
Julkinen nähtävilläolo (MRA27§)	6.6.-7.7.2018

Hyväksymisvaihe
Kunnanhallituksen päätös

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE **6**

TIIVISTELMÄ **7**
Osayleiskaavan tarkoitus
Osayleiskaavan kuvaus ja perustelut

1. JOHDANTO **8**
1.1 Yleiskaavatyön taustaa
1.2 Osayleiskaavan laatimispäätös ja sen perustelut

2. LÄHTÖKOHDAT **10**
2.1 Strategiset lähtökohdat
2.2 Yleiskaavan alustavat tavoitteet

3. YLEISKAAVAN SELVITYKSET **12**
3.1 Alueen yleiskuvaus 12
3.2 Selvitystarpeiden rajaus ja selvitysmenetelmät 12
3.3 Selvitykset 12
3.3.1 Rautalammin historia ja kaupunkirakenne 12
3.3.2 Luonnonympäristö 14
3.3.2.1 Kasvisto 14
3.3.2.2 Eläimistö 16
3.3.2.3 Luonto- ja maisema-arvot 17
3.3.2.4 Arvokkaat luontokohteet 28
3.3.2.5 Muut luontokohteet 31
3.3.2.6 Luontokohteiden uhanalaiset lajit 33
3.3.2.7 Luonnonsuojelualueet ja luonnonmuistomerkit 34
3.3.3 Maaperä, vesistöt ja vesitalous 35
3.3.3.1 Maaperä ja kallioperä 35
3.3.3.2 Vesistöt ja vesitalous 36
3.3.3.3 Tulvakorkeus ja hulevedet 37
3.3.4 Rakennettu- ja kulttuuriympäristö 38
3.3.4.1 Rakennettu ympäristö 38
3.3.4.2 Kulttuuriympäristö 39
3.3.5 Maisema ja taajamakuva 46
3.3.5.1 Maisemarakenne 46
3.3.5.2 Maisemakuva 46
3.3.5.3 Taajamakuva 47
3.3.5.4 Arvokkaat maisema-alueet 50
3.3.6 Liikenne 52
3.3.7 Yhdyskuntatekniikka 54
3.3.8 Maanomistus 55
3.3.9 Suunnittelutilanne 55
3.3.10 Väestö ja elinkeinorakenne 58
3.3.11 Asuminen ja palvelut 60
3.3.12 Sosiaaliset olot 62
3.3.13 Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt 62
3.4 Kantatila- ja rantaviivaselvitys 64
3.4.1 Rantarakentamisen yleiset mitoitusperusteet 64
3.4.2 Muut mitoitukseen vaikuttavat tekijät 65
3.4.3 Yleiskaava-alueella jo olemassa olevat ranta-rakentamispaikat 66

4 TAVOITTEET **67**
4.1 Suunnittelun tarve, käynnistäminen ja osayleiskaavan mitoitus 67
4.2 Osayleiskaavan tavoitteet 67
4.3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 69

5. YLEISKAAVAEHDOTUS **71**
5.1 Vaihtoehdot, asuinalueiden vertailu ja ympäristövaikutusten arviointi 71
5.1.1 Turkkilanvuori 73
5.1.2 Pappilanpelto 74
5.1.3 Rämäkkövuori 76
5.1.4 Martinniemi 77

5.1.5. Kotilaisen pelto 79
5.1.6 Vuohiniemi 80
5.1.7 Kotiaho 82
5.1.8 Kattilavirta 83
5.1.9 Kilpilammen luoteispuoli 85
5.1.10 Varikontie 87
5.1.11 Personlampi 88
5.1.12 Tallivirta 90
5.2 Osayleiskaavasta saatu palaute 92
5.3 Osayleiskaavaratkaisun valinta ja perustelut 92

6. YLEISKAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI 95
6.1 Taloudelliset vaikutukset 95
6.2 Kaupallisten ratkaisujen vaikutukset 95
6.3 Liikenneratkaisujen vaikutukset 98
6.4. Vaikutukset luontoon ja virkistykseen 98
6.5 Sosiaaliset vaikutukset 99

7. YLEISKAAVAN VAIHEET, VUOROVAIKUTUS, OSALLISTUMINEN JA TIEDOTTAMINEN 100
7.1 Kaavoitusvaiheet ja vuorovaikutus 100
7.2 Hyväksyminen 102
7.3 Ohjausryhmä ja viranomaisyhteistyö 102
7.4 Osalliset 104
7.6 Tiedottaminen 104

8. YLEISKAAVA 105
8.1 Osayleiskaavan rakenne ja mitoitus 105
8.2 Liikenneratkaisut 106
8.3 Virkistys- ja viheralueet 106
8.4 Luonto, eläimistö 107
8.5 Kulttuuriympäristö ja muinaismuistot 108
8.6 Kunnallistekniikka 108
8.7 Vesialueet 108
8.8 Valtakunnalliset ja alueelliset erityisseikat 108
8.9 Suojelualueet 109
8.10 Kaavamerkinnät ja -määräykset 110

9. YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN 115
9.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat 115
9.2 Toteuttaminen ja ajoitus 115

10. SEURANTA (ja jälkiarviointi) **116**

LIITTEET (tummennetut ovat kaavaehdotuksen liitteenä, vaalennetut on esitetty aiempien kaavoitusvaiheiden liitteinä)

1. **Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)**
2. **Rautalammin kunta, kirkonkylän osayleiskaava-alue, turvallisuus- ja liikenneselvitys 2012**
3. **Rautalammin kunta, kirkonkylän osayleiskaava-alue, muinaismuistoselvitys 2012**
4. **Rautalammin kunta, kirkonkylän osayleiskaava-alue, maisemaselvitys 2012.**
5. **Rautalammin kunta, kirkonkylän osayleiskaava-alue, luontoselvitys 2012**
6. **Rautalammin kunta, keskustan osayleiskaava, kantatilaselvitys ja rantarakentamisen mitoitustaulukko**
7. **Osayleiskaavan viranomaisvaiheen viranomaisneuvottelun pöytäkirja 26.8.2011**
8. Lähtötilanne (0-kaava) 1:20 000
9. Maanomistuskartta 1:20 000
10. Tärkeimmät kaupalliset palvelut 1:20 000
11. Ulkoilureitit ja viheralueet 1:20 000
12. Maatalousalueet 1:20 000
13. Rakennettu kulttuuriympäristö **(esitetty yleiskaavakartalla 1:5000)**
14. Pohjavesialueet 1:20 000
15. Sähköverkko 1:20 000
16. Tieverkko 1:20 000
17. Yleiset alueet, kaupan ja palveluiden alueet 1:20 000
18. Asumisen alueet, rakennukset 1:20 000
19. Erityisalueiden sijoittuminen 1:20 000
20. Teollisuusalueet 1:20 000
21. Rantarakentamispaikat 1:20 000
22. **Rautalammin keskustan osayleiskaava, pienennös 1:20 000**
23. **Muinaismuistoselvitys 2014**
24. Yleiskaavaluonnoksen palauteyhteenveto: Lausunnot ja mielipiteet sekä niiden huomioiminen
25. Yleiskaavaehdotuksen palauteyhteenveto: Lausunnot ja muistutukset sekä niiden huomioiminen
26. **Osayleiskaavan ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelun pöytäkirja 15.6.2017**
27. Yleiskaavaehdotuksen palauteyhteenveto: Lausunnot ja muistutukset sekä niiden huomioiminen
28. **Yleiskaavaehdotuksen palauteyhteenveto: Lausunnot ja muistutukset sekä niiden huomioiminen**

ESIPUHE

Tässä kaavaselostuksessa esitetään Rautalammin keskustan osayleiskaavan tavoitteet, eri maankäyttöratkaisujen perusteet ja ratkaisujen vaikutusten arvioimisen kannalta tarpeelliset tiedot. Selostus perustelee ja auttaa tulkitsemaan kaavan sisältöä. Selostus on kiinteä osa yleiskaavaa, jonka oikeusvaikutteisen osan muodostavat kaavakartta merkintöineen ja määräyksineen.

Kaavan valmistelussa on hyödynnetty lukuisia taustaselvityksiä ja arvioitu kaavaluonnoksen vaikutuksia. Selvitysten tärkeimmät johtopäätökset on sisällytetty selostukseen. Näihin töihin ovat osallistuneet aktiivisesti kunnan eri toimialojen ja sidosryhmien asiantuntijat. Selostuksessa kuvataan kaavan laatimisen vaiheet. Työ aloitettiin vuonna 2011 hahmottamalla kunnan roolia ja kaupunkirakennetta maankäytön kehityskuvan kannalta ja täsmentämällä osayleiskaavan tavoitteita, jotka selkeyttivät Rautalammin kirkonkylän uuden osayleiskaavan päämääriä.

Kehityskuvasta ja tavoitteista on käyty avointa keskustelua kuntalaisten ja muiden osallisten kanssa kaavoitustyön aikana järjestetyissä esittely- ja kuulemistilaisuuksissa.

Yleiskaavaluonnos valmisteltiin vuoden 2011 lopulla ja 2012 alussa ja se asetettiin nähtävillä ja lausunnoille vuoden alkuvuodesta 2013. Yleiskaavaa valmisteltaessa tehtiin myös vaikutusten arviointityötä. Yleiskaavaa varten tarvittava selvitysaineisto on Rautalammin historiasta, topografiasta sekä luonnonolosuhteista johtuen poikkeuksellisen laaja. Luonnoksen nähtävilläolon aikana saatiin runsas palaute lausuntojen ja mielipiteiden muodossa. Nähtävilläolon jälkeen tehtiin tarvittavia lisäselvityksiä liito-oravan elinpiirien sekä muinaismuistojen kartoittamiseksi kaavaluonnoksessa esitettyjen rakentamisen laajentumisalueiden osalta. Osayleiskaavaan tehtiin em. selvitysten edellyttämiä muutoksia ja kaavaehdotus asetettiin nähtäville keväällä 2015. Kaavaehdotuksesta saadun laajan palautteen pohjalta kaavaehdotusta edelleen kehitettiin mm. kulttuuriympäristöjen osalta. Myös pitkään kestäneen kaavaprosessin aikana on ilmennyt uusia päivitystarpeita. Näiden johdosta kaavaehdotus asetettiin uudelleen nähtäväksi syksyllä 2017. Rantarakentamisen tiheys herätti edelleen Pohjois-Savon ELY:ssä vastustusta. Alkuvuodesta 2018 käydyn työneuvottelun pohjalta tarkistettiin rantarakentamisvyöhykkeiden mitoitus. Kaavaehdotus asetettiin uudelleen nähtäväksi kesällä 2018 ja edelleen kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.

Työn kuluessa Rautalammin kunnan sekä Pohjois-Savon seudun yhteiset kehittämistavoitteet ovat olleet keskusteltavana. Rautalammin keskustan osayleiskaava on laadittu yhteisten tavoitteiden hengessä.

Rautalammilla 4. kesäkuuta 2018
Kai Tolonen ja Risto Suikkari,
kaavan laatijat

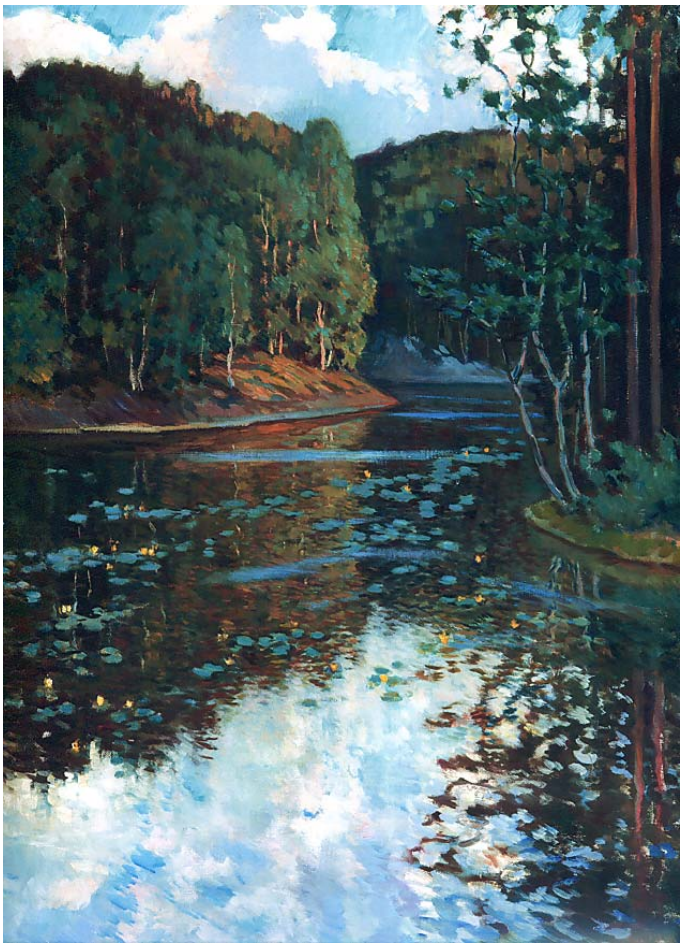

Kuva 1.
Maalaus Syväjärvestä 1900 -luvun alusta.
Rautalammin museo.

TIIVISTELMÄ

Osayleiskaavan tarkoitus

Osayleiskaava on yleispiirteinen suunnitelma, jolla ohjataan kaupungin yhdyskuntarakennetta, maankäyttöä ja liikenneverkkoa. Siinä varataan alueita mm. asumisen, työpaikkojen, liikenteen, luonnonsuojelun ja virkistyksen tarpeisiin. Tyypillisiä yleiskaavassa ratkaistavia asioita ovat mm. uudet liikenneväylät, kunnan laajenemissuunnat ja erityistoimintojen kuten varikkojen, jätteenkäsittelylaitosten ja vastaavien ympäristöhäiriötä aiheuttavien toimintojen sijoittuminen.

Osayleiskaavan laadintaa ohjaa Pohjois-Savon maakuntakaava. Osayleiskaava taas vastaavasti ohjaa yksityiskohtaisempien asemakaavojen laadintaa. Asemakaavassa ratkaistaan mm. asuntoalueiden sisäinen katuverkko, tonttien tarkka maankäyttömuoto, rakennusoikeudet ja kerroskorkeudet. Missään kaavassa ei kuitenkaan ratkaista mm. katujen kunnossapitoa ja teiden nopeusrajoituksia, jotka kuuluvat katu- ja tiesuunnitteluun. Osayleiskaavan selvityksissä on kuitenkin otettu kantaa myös liikenneturvallisuusnäkökohtiin.

Yhtenä keskeisenä tavoitteena on laatia oikeusvaikutteinen osayleiskaava siten, että ranta-alueilla rakennusluvat voidaan myöntää suoraan vahvistetun osayleiskaavan pohjalta.

Osayleiskaavan kuvaus ja perustelut

Rautalammin keskustan osayleisaavan laadinta on tullut vireille kunnan aloitteesta syksyllä 2010. Kunnalla on tarve saada riittävä tonttivaranto sekä halu kehittää jo olemassa olevaa yritys- ja matkailutoimintaa sekä ohjata hajarakentamista siten, että virkistys- ja suojeluintressit turvataan.

Suunnittelualue sijaitsee vesistöjen ympäröimänä Äijäveden ja Hankaveden välisellä alueella. Kaavoitettavan-alueen pinta-ala on noin 1900 ha, joista noin 1500 ha on maa-alueita (80 %) ja 400 ha vesialueita (20 %). Uudelle yleiskaavoitettavalle alueelle sijoittuu pääasiassa pientalorakentamista sekä teollisuusalueita. Suurimmat maanomistajat ovat kunta ja evl. seurakunta.

Suunnittelualueelle sijoittuu useita rakennushistoriallisesti arvokkaita rakennuksia ja rakennuskokonaisuuksia.

Alueelle on tehty useita asemakaavoja, joiden kattama pinta-ala on noin 500 ha yleiskaavasuunnittelualueen pinta-alasta. Vesistöjen varrelle osayleiskaavassa osoitetaan rantavyöhykkeen rakentamisen sijoittuminen ja rakentamisen määrä. Kiinteistökohtainen rakennusoikeus asemakaavan ulkopuolisilla ranta-alueilla määritellään ns. kantatilaperiaatteen perusteella.

Osayleiskaava esitetään pohjakartalla mittakaavassa 1:10 000. Kaavaan kuuluvat myös kaavamerkinnät ja -määräykset sekä tämä yleiskaavaselostus, jossa esitetään kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot.

1 JOHDANTO

Rautalampi sijaitsee Pohjois-Savon maakunnan lounaisosassa Jyväskylän ja Kuopion puolivälissä. Rautalampi rajoittuu lännessä Keski-Suomen ja etelässä Etelä-Savon maakuntiin. Kunta rajoittuu pohjoisessa Vesannon ja Tervon kuntiin, idässä Suonenjoen kaupunkiin, etelässä Hankasalmen kuntaan ja Pieksämäen kaupunkiin, sekä lännessä Konneveden kuntaan.

Kunnan pinta-ala on yhteensä 761,97 km², josta maapinta-ala on 548,55 km² (72 %) ja vesipinta-ala 213,42 km² (28 %). Rautalammin kunta kuuluu Pohjois-Savon ELY -keskuksen ja Itä-Suomen aluehallintoviraston (AVI) toiminta-alueisiin. Aluepoliittisessa vyöhykejaossa Rautalampi kuuluu EU:n 1-tukialueeseen.

Asukastiheys Rautalammilla on 6,6 as./km². Asukkaita on kaikkiaan noin 3400.

Rautalammin keskusta – kirkonkylän taajama - sijaitsee vesistöjen ympäröimänä Äijäveden ja Hankaveden välisellä harjannealueella. Keskustan osayleiskaavan suunnittelualue kattaa Rautalammin kunnan keskustaajaman, kirkonkylän, ja sen lähialueet. Asutus Rautalammilla keskittyy Kirkonkylän, Toholahden ja Kerkonkosken taajamiin. Noin puolet asukkaista asuu haja-asutusalueella em. Taajamien ulkopuolella.

1.1 YLEISKAAVATYÖN TAUSTAA

Rautalammin kuntaan hyväksyttiin ensimmäinen yleiskaava vuonna 1976. Tämä sisälsi koko kunnan alueen käsittävän rakenne- ja rantojen käytön suunnitelman sekä taajamaosayleiskaavan.

Osayleiskaavaa tarkistettiin vuonna 1983 valmistuneella Rautalammin kirkonkylän osayleiskaavalla. Kaavan avulla pyrittiin eheyttämään taajamarakennetta, turvaamaan asumista ja työpaikkoja niveltämällä uusia asuinalueita ja palvelualuevarauksia olemassa olevaan rakenteeseen. Kaavalla pyrittiin myös kehittämään rakennetun ympäristön ilmettä ylipäätään.

1.2 OSAYLEISKAAVAN LAATIMISPÄÄTÖS JA SEN PERUSTELUT

Rautalammin kirkonkylän vuoden 1983 osayleiskaava on nykyään suurelta osin vanhentunut ja monin paikoin korvattu uudemmilla, siitä poikkeavilla, asemakaavamuutoksilla. Samalla kaavoitustarpeen alaisen maa-alueen laajuus on kasvanut. Rautalammin kirkonkylän uuden yleiskaavan valmistelu aloitettiin vuonna 2010, jolloin tehtiin päätös yleiskaavoituksen lisäämisestä kaavoitusohjelmaan.

Kirkonkylän osayleiskaavan uudistamisen ovat tehneet ajankohtaiseksi lisääntynyt haja-asutus ja kesäasutus sekä tarve kehittää yritystoiminnan edellytyksiä.

Nyt tekeillä olevalla oikeusvaikutteisella osayleiskaavalla ohjataan hajarakentamista, turvataan virkistys- ja suojeluintressit sekä pyritään parantamaan yritystoiminnan mahdollisuuksia. Ohjatun lupaharkinnan kautta tarve täysin suunnittelemattomaan hajarakentamiseen vähentyy ja samalla hajarakentamisen haittavaikutukset pienenevät.

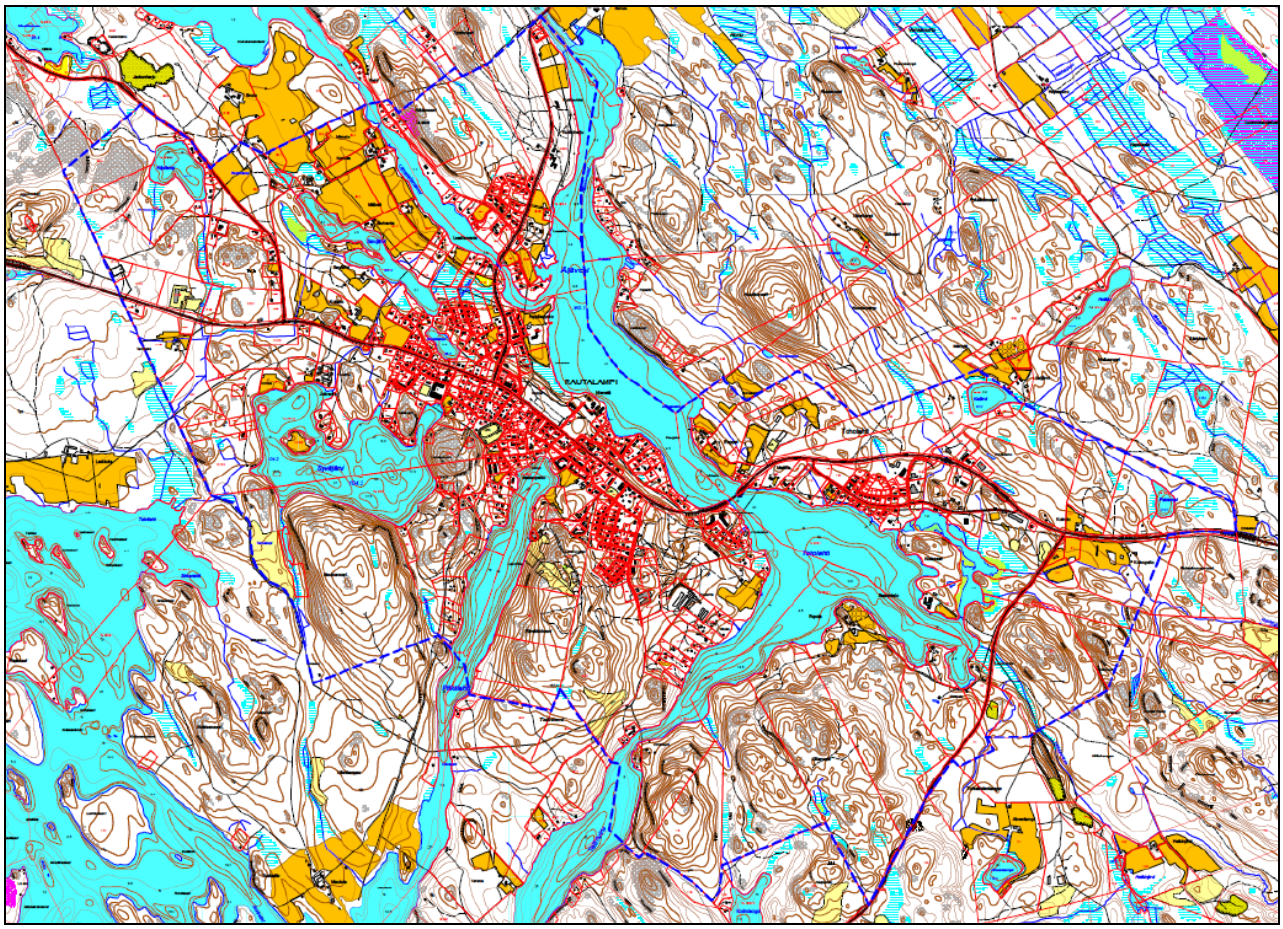

Kartta 2. Rautalammin kunnan keskusta lähiympäristöineen. Keskustan oikeusvaikutteisen osayleiskaavan suunnittelualue on rajattu sinisellä katkoviivalla.

2. LÄHTÖKOHDAT

Yleiskaavoitettava alue on yhteensä n. 1900 hehtaaria. Tästä noin 1500 hehtaaria on maa-alueita (80 %) ja 400 hehtaaria vesialueita (20 %). Suurimmat maanomistajat ovat kunta ja evl. seurakunta. Kunnassa asuu yli 3400 ihmistä, joista noin puolet asuu tulevalla yleiskaava-alueella. Äänekosken ja Suonenjoen välinen kantatie 69 kulkee Rautalammin kirkonkylän poikki muodostaen samalla sen pääraitin.

Osallistumisen ja vuorovaikutuksen kannalta keskeinen kaavan laatimisvaihe on nykytilanteen analyysi ja tavoitteiden asettaminen. Siksi henkilökohtaiset yhteydenotot kaavoittajaan tai kaavoituksen ohjaustyöryhmään (kaavoitusjaosto) ovat ensisijaisen tärkeitä kaavoitushankkeen alkuvaiheessa. Tavoitteiden pohjalta laaditaan *osayleiskaavaluonnos*. Kaavaluonnos asetetaan nähtäville 30 vuorokauden ajaksi, jonka aikana siitä voi esittää mielipiteen. Yleiskaavaluonnoksesta pyydetään lausunnot kaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä.

Osayleiskaavan muutos esitetään pohjakartalla mittakaavassa 1:10 000. Kaavaan kuuluvat myös kaavamerkinnät ja -määräykset sekä selostus, jossa esitetään kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot.

2.1 STRATEGISET LÄHTÖKOHDAT

Keskustan osayleiskaava-alueen rajausta ohjaavia tekijöitä ovat etelässä Hankaveden-Kalajajärven rantaosayleiskaava-alueen rajaus ja vesistöt, Palolahden hiljattain valmistunut asemakaava koillisessa, kunnallistekniikan edellytykset pohjoisessa sekä Toholahden teollisuusalue idässä.

Osayleiskaavan tavoitteena on edistää, ohjata, kehittää ja tukea alueen rakentamista, elinkeinoja, ympäristön- ja maisemanhoitoa sekä taajama- ja ympäristönkuvaa. Kaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jota käytetään pohjana alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Yleiskaavan tavoitteena on kartoittaa uusia rakentamiseen soveltuvia alueita sekä huomioida uusien alueiden vaikutus taajaman yhdyskuntarakenteeseen. Asemakaavan ulkopuolisille ranta-alueille osayleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukaisena rakentamista ohjaavana yleiskaavana. Asemakaavoitetuilla alueilla tarkastellaan asemakaavojen toteutumista ja mahdolliset muutos- ja kehittämistarpeet esitetään yleiskaavassa.

2.2 YLEISKAAVAN TAVOITTEET

Kunnan suunnittelutavoitteena on luoda suunnittelualueesta toimiva, yhtenäinen ja vetovoimainen asuinympäristö jossa pienen ja keskisuuren teollisuuden toimintaedellytykset ovat turvattu. Yleiskaavalla luodaan uusia edellytyksiä monipuoliselle palvelun ja teollisten työpaikkojen synnylle. Lisäksi varaudutaan nykyisten julkisten ja yksityisten palveluiden laajentumistarpeisiin. Rautalammin keskustan (kirkonkylän) vetovoimana nähdään asumisen mahdollistaminen vesistöjen äärellä lähellä palveluja. Rantarakentaminen on siten luonteeltaan erilaista kuin kauempana palveluista sijaitseva luonnonrauhaa tavoitteleva loma-asuminen. Rantarakentamista pyritään lisäämään kuitenkin siten, että ranta-alueille jää riittävästi yhtenäistä rakentamatonta aluetta.

Kaavalla pyritään lisäämään rakentamismahdollisuuksia siihen soveltuvilla paikoilla sekä saamaan kaavoitettu tonttivaranto käyttöön. Maanomistajille tarjotaan mahdollisuutta kehittää omistamansa maan osalta maankäyttöä siten että se tiivistäisi alueen yhdyskuntarakennetta. Käytännössä tämä tarkoittaa asuinkäyttöön tarkoitettua täydennysrakentamista tai mahdollisuutta tontin käyttötarkoituksen muuttamiseen.

Yleiskaavassa suunnitellaan maankäytön osalta tarpeelliset liikenneväylät. Alueen liikenneverkkoa kehitetään toimivaksi ja turvalliseksi etenkin kevyen liikenteen väylien osalta. Kaavan avulla turvataan ja täydennetään olevia viheralueiden verkostoja ja ulkoilureitistöjä.

Yleiskaavan tavoitteena on edistää maa- ja metsätalouden sekä teollisuuden toimintaedellytyksiä. Yhtenäiset hyvät peltoalueet pyritään säilyttämään maatalousalueina. Teollisuuden logistiikkaan ja liikenteen sujumiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Nykyinen kunnallistekniikka otetaan huomioon aluerakenteessa ja uudet rakennettavat alueet sijoitetaan ensisijaisesti uuden kunnallisteknisen rakentamisen kannalta kustannustehokkaasti. Yleiskaava-alue pyritään liittämään keskustan vesihuoltoalueeseen.

Alueen maankäyttöä pyritään suunnittelemaan siten, että tulevan maankäytön aiheuttama vaikutus ympäristölle, kulttuuri- ja luonnonympäristön merkittävimmille ominaispiirteille jää mahdollisimman vähäiseksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:n mukaan tulee kaavoitustyöhön sisällyttää kaavan laajuuteen ja sisältöön nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista.

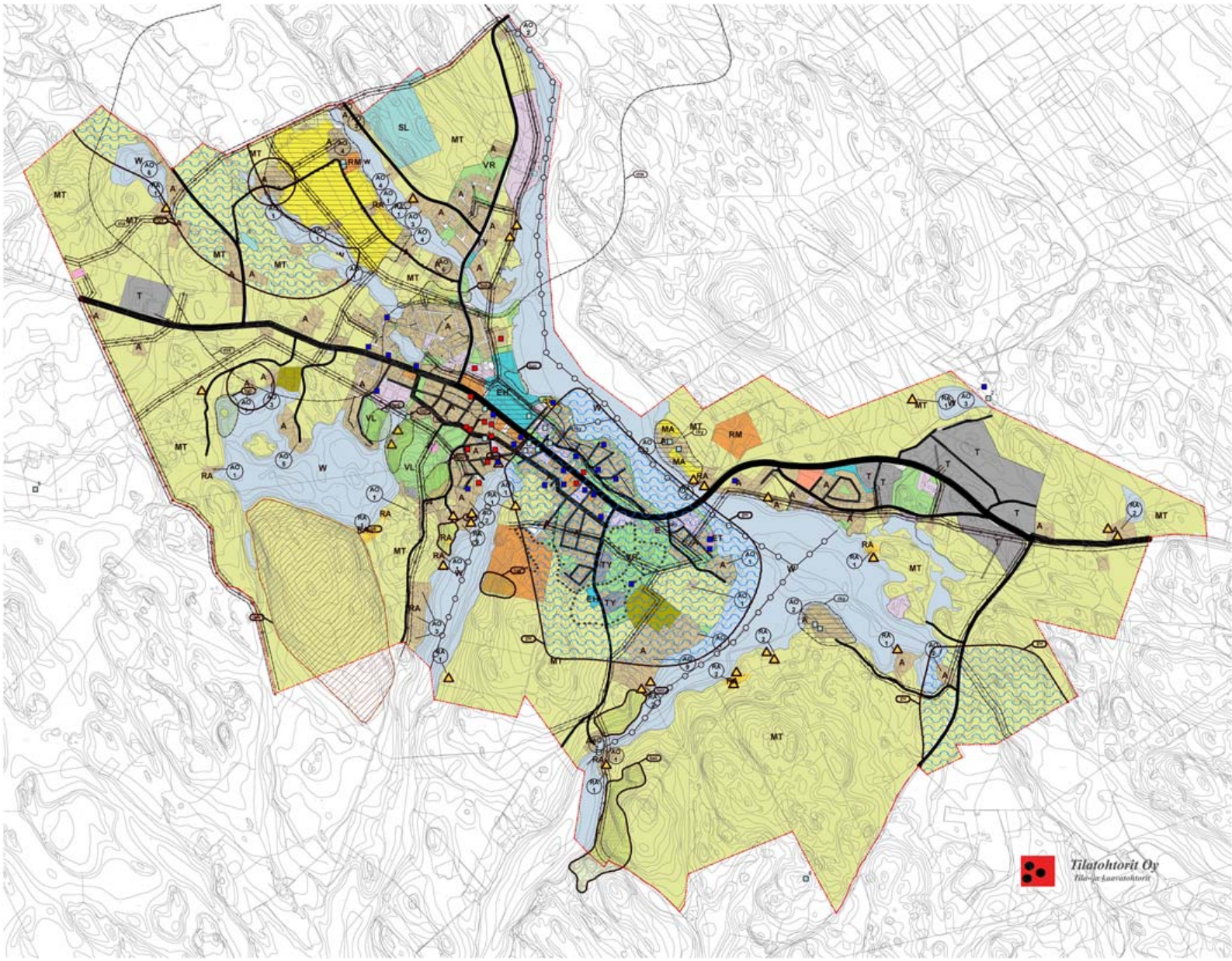

Kartta 3. Rautalammin keskustan osayleiskaavan maankäytön lähtötilanne, ns. 0-kaava.

3. YLEISKAAVAN SELVITYKSET

3.1 ALUEEN YLEISKUVAUS

Rautalammin keskustan osayleiskaava-alue sijaitsee Pohjois-Savon maakunnan lounaisosassa Äijäveden ja Hankaveden välisellä harjannealueella. Osayleiskaava kattaa kirkonkylän Kilpimäen itäjuurelta itään Pyöräsuon länsirajalle. Alueen leveys on noin 7 km ja pituus kahdesta neljään kilometriä.

Suunnittelualuetta koskee Ympäristöministeriön vuonna 2011 hyväksymä Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 sekä Ympäristöministeriön vuonna 2016 hyväksymä Pohjois-Savon kaupan maakuntakaava.

Suunnittelualuetta koskee vuonna 1983 valmistunut kirkonkylän osayleiskaava, joka nyt uusitaan, sekä vuonna 1994 valmistunut Toholahden osayleiskaava. Kirkonkylän osayleiskaavoitettava alue laajenee käsittäen koko kuntakeskuksen ja laajoja alueita sen ympäristössä, kaikkiaan noin 1900 ha.

Kirkonkylän taajama-alueella on ajantasa-asemakaava. Alueelle on viime vuosina vahvistettu useita asemakaavamuutoksia.

3.2 SELVITYSTARPEIDEN RAJAUS JA SELVITYSMENETELMÄT

Osayleiskaavatyön pohjaksi kunta toimitti voimassaolevan perus- ja kaavakartta-aineiston sekä kunnassa suoritetut perusselvitykset. Perusselvityksiä täydennettiin kaavakonsultin toimesta kootuilla lisäselvityksillä (ks. kohta 3.3.9 Suunnittelutilanne, Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset, Taulukko 1. *Rautalammin keskustan yleiskaavoitettavaa aluetta koskevat suunnitelmat ja perusselvitykset).*

Perusselvityksiä apuna käyttäen tarkasteltiin suunnittelualueen maastoa, luontoa, maisemaa ja kaupunkikuvaa paikan päällä suoritetuilla inventoinneilla. Inventointien yhteydessä suoritettiin valokuvausta ja kunnan toimijoiden haastatteluja.

Syksyllä 2011 suoritettiin yhteistyössä kunnan kanssa maanomistajakysely, joka jaettiin yli 600 talouteen, sekä 0-kaavan ja alustavan kaavaluonnoksen kuulemistilaisuus kunnantalolla. Kyselyllä kartoitettiin maanomistajien, yrittäjien ja osallisten kehitystoiveita maankäytön suhteen.

Rantaviiva- ja kantatilatarkastelu suoritettiin niille osayleiskaavan ranta-alueille, jotka eivät olleet asemakaavan piirissä.

2012 koottiin tiedossa olevat muinaismuistokohteet karttaliitteineen erilliselle raportille. Luonto- ja maisemakohteet päivitettiin aiemmin tehdyn selvityksen pohjalta. Selvityksiä tarkistettiin kaavoitustyön aikana esiin tulleiden seikkojen ja havaintojen pohjalta.

Rakentamisen laajentumisalueiden täsmennyttyä kaavaprosessin aikana, suoritettiin kyseisillä alueilla keväällä 2013 liito-oravaselvitys sekä kesällä 2014 muinaisjäännösinventointi maastokäynteineen. Muinaisjäännösinventointia täydennettiin 2016 tehdyn Etelä-Konneveden rantaosayleiskaavan tarkistuskohteiden arkeologisen inventoinnin yhteydessä.

3.3 SELVITYKSET

3.3.1 RAUTALAMMIN HISTORIA JA KAUPUNKIRAKENNE

Rautalammin historia

Rautalampi on vanha emäpitäjä, johon aikanaan sanottiin kuuluvan ”puoli Suomea”. Lähes koko nykyisen Keski-Suomen käsittänyt suurpitäjä perustettiin vuonna 1561, jolloin Ruotsin kuningas Kustaa Vaasa antoi määräyksen Rautalammin hallintopitäjän muodostamisesta. Hallintopitäjän muodostamisen tavoitteena oli laajentaa Ruotsin valtapiiriä Pähkinäsaaren rauhan rajan pohjois- ja koillispuolelle tukemalla erämaiden asuttamista hallinnollisin toimin. Rautalampi ulottui lännessä Keski-Pohjanmaalle, pohjoisessa Kivijärvelle. Entisen emäpitäjän alueella on nykyisin 27 kuntaa.

Rautalammin vesireitti oli tärkein kulkureitti pitäjän eri osien välillä. Perustamisen yhteydessä muodostettiin Rautalammin seurakunta, jonka ensimmäiseksi kirkkoherraksi nimitettiin 17. toukokuuta 1561 Laurius Laurentii (Lauri Laurinpoika) Jentze. Kruunun virkamiehenä alueella toimi nimismies.

Kuva 2. Näkymä Rautalammilta 1700-luvulta. Kuvalähde: Teppo Vihola (toim.). Emäpitäjä ajan virrassa – Rautalampi 450 vuotta. Rautalampi 2011.

Rautalammin ympäristössä on vesistöjen ja harjun tuntumassa runsas esihistoriallisen ajan kulttuuriperintö, joka kertoo Rautalammin vesireitin varhaisesta merkityksestä.

1800-luvulla Rautalammin luonnon kauneus, kohisevat kosket arvokaloineen, erämaajärvien kirkkaus ja metsäiset vuorimaat houkuttelivat matkailijoita paikkakunnalle. Kauniit herraskartanot ja huvilat keskustan liepeillä ystävällisine ja vieraanvaraisine isäntineen tekivät oleskelun mieluisaksi. Pitäjän kartanot, pappilat ja vauraat maalaistalot olivat kulttuurielämän keskuksia. Niissä vieraili maamme sivistyneistöä, joka tuli paikkakunnalle oppimaan Suomen kieltä.

Rautalammin erityispiirteeksi muodostuivat kartanomaiset maatilat, joiden muuta maakuntaa suurempi määrä juontuu kunnan historiasta suuren alueen hallinnollisena keskuksena. Ajan myötä rautalampilaisista kartanoista muodostui suosittu kesälomien viettopaikka hyvin monille maineikkaille taiteilijoille ja kulttuurielämän vaikuttajille. Erityisesti kirjailijat vierailivat ahkerasti paikkakunnalla. Pitäjään syntyi poikkeuksellisen laaja ja monipuolinen kansanrunoilijoiden joukko.

Kesällä 2011 Rautalammin kunta vietti 450 -vuotispäiväänsä. Nykyinen Rautalampi sijaitsee entisen suurpitäjän itälaidalla Jyväskylän ja Kuopion puolivälissä. Historiallinen Vaasan–Kuopion poikkitie kulkee Rautalammin halki ja yhtyy Suonenjoen Koskelossa Kuopion–Jyväskylän valtatiehen.

Aivan kirkonkylän keskellä keskusraitin keskivaiheilla, puistomaisella Kirkkoharjulla, sijaitsee Rautalammin empiretyylinen vuonna 1844 rakennettu puukirkko. Rautalammin kirkon lähimaisemaan kuuluu seurakunnan edellisen kirkon yhteyteen vuonna 1768 rakennettu pohjalaistyyppinen kellotapuli. Kirkkoon liittyy raittia rajaava suuri ja lehtevä hautausmaa. Kirkkoa vastapäätä on 1938 valmistunut Rautalammin museon, entisen Peuran museon, rakennus. Rautalammilla sijaitsee myös Rautalammin ortodoksisen seurakunnan pääkirkko. Toisen maailmansodan jälkeen siirtolaiset toivat mukanaan rikkaan karjalaisen ja ortodoksisen perinteen ja tapakulttuurin.

Keskusraitti on muotoutunut kirkon länsipuolitse kulkeneen vanhan Vaasan ja Kuopion välisen maantien linjaan. Keskusraitin linjaus on säilynyt, mutta sen varrella sijainneista vanhoista rakennuksista on nykyisin vain muutama jäljellä; kauppa ja liiketoimi ovat saaneet uudet rakennuksensa. Raitin valtaväyläluonnetta on korostettu puuriveillä, mikä antaa tielinjalle ominaisleiman.

Keskellä kylää on myös Pestuuraitti, jossa on järjestetty markkinoita vuodesta 1821 lähtien. Nykyisin Pestuumarkkinat pidetään joka syyskuun toisena viikonvaihteena ja ne houkuttelevat paikalle tuhansittain kävijöitä. Pestuuraitin vieressä on vanha pieneläjien ja käsityöläisten asuma-alue pikku mökkeineen.

Rautalammin kylänraitti alkoi rakentua 1900-luvun alussa ja yhtäjaksoiseksi se oli rakennettu viimeistään 1930-luvulla. Kirkonkylän raitti oli osa Vaasan ja Kuopion välistä maantietä, joka rakennettiin 1700-luvun loppupuolella yhdistämään läänien hallintokaupunkeja. Raitilla sijaitsivat kauppahuoneet ja makasiinit, kunnantoimisto ja ensimmäiset pankit.

Rautalammin kaupunkirakenne

Rautalammin kirkonkylän keskusraitti ja sen varrella sijaitsevat kirkko, kellotapuli ja hautausmaa muodostavat edelleen Rautalammin keskustaajaman ytimen, jonka välittömään läheisyyteen palvelut ovat rakentuneet. Keskustaajaman rakenne on nauhamainen, luode-kaakko -suuntaisen harjun sekä sitä seurailevan Jyväskylä-Kuopio -kantatien suuntainen. Asutus on tältä akselilta levittäytynyt pohjoiseen Vaajasalmen suuntaan Rautalammintien varressa pitkin Äijäveden rantaa sekä itään Äijäveden toiselle puolen Toholahden rannalle Kivisalmentien varressa. Rakennuskanta on pientalovaltaista.

Rautalammin erityispiirteenä ovat säilyneet kartanomaiset maatilat. Maiseman kannalta merkittävimmät ovat Sahalan ja Korholan tilat, jotka ovat säilyttäneet luonteensa avoimien vesistöön rajautuvien avoimien viljelysten keskellä. Karjalan ja Ropolan peltoaukeat ovat pienemmät, mutta ne sijaitsevat visuaalisesti tärkeillä paikoilla vesistön rannalla. Suurtiloista Korhola, Karjala ja Ropola sijaitsevat osayleiskaavoitettavalla alueella.

3.3.2 LUONNONYMPÄRISTÖ

Rautalammin alueelle on tehty laaja luonto- ja maisemaselvitys 2002 (Jorma Knuutinen & Raimo Pakarinen: *Miekka-, Koskelo- ja Äijäveden, Lonkarin, Rautalammen, Sääks- ja Kalajanjärven sekä eräiden muiden järvien ja lampien luonto- ja maisemaselvitys*). Rautalammin keskustan osayleiskaavatyön yhteydessä selvitystä on päivitetty suunnittelualuetta koskevilta osilta v. 2011 ja 2012.

Selvityksessä on myös hyödynnetty Jorma Knuutisen vuonna 1989 tekemää selvitystä *Rautalammin arvokkaat luontokohteet.* Näiden selvitysten sekä paikan päällä tehtyjen haastattelujen ja inventointien pohjalta on kaavoittajan toimesta koottu erilliset selvitykset: *Rautalammin kunta, kirkonkylän osayleiskaava-alue, luontoselvitys* sekä *Rautalammin kunta, kirkonkylän osayleiskaava-alue maisemaselvitys*. Selvitysten tärkeimmät keskustan osayleiskaava-aluetta koskevat havainnot esitetään tässä kaavaselostuksessa.

Selvityksiin on koottu myös viimeisin Ympäristöministeriön ja Ely-keskuksen keräämä eri selvityksistä saatu tieto, joka koskee Rautalampea ja keskustan osayleiskaava-aluetta. Selvityksiä on täydennetty kesällä ja syksyllä 2011 sekä keväällä 2012 paikan päällä suoritettujen inventointikäyntien yhteydessä tehdyillä havainnoilla.

Lisäksi on kesällä 2013 Jorma Knuutisen toimesta laadittu rakentamisen laajentumisalueiden osalta erillinen *Rautalammin kirkonkylän osayleiskaavan liito-oravakartoitus 2013* (vain viranomaiskäyttöön), jonka yhteydessä on löydetty myös huomionarvoisia pienialaisia luontokohteita. Luontokohteista on poimittu kuvaukset kaavaselostukseen kohtaan **3.3.2.5 Muut luontokohteet** ja aluerajaukset on näytetty luontoselvityksen karttaliitteessä (kartta 2).

Erillinen luontoselvitys (liite 5) karttaliitteineen on tämän kaavaselostuksen liitteenä.

3.3.2.1 Kasvisto

Vesi- ja rantakasvillisuus
Kasvillisuudeltaan Rautalammin reittivedet ovat järviruoko- eli Phragmites -tyyppiä. Nimilajia kasvaa etenkin lahdilla ja saarten suojassa sekä esimerkiksi Äijävedellä monin paikoin muuallakin matalilla rannoilla.

Rannoilla ja rantaluhdilla tavataan vaihtelevan leveälti saraikkoja, heinikkoja ja kortteikkoja. Lahdilla ja muilla suojaisilla rannoilla saraikot ovat paikoin melko laajojakin.

Muita ilmaversoisia, kuten luikkia, rantapalpakkoa ja ratamosarpiota kasvaa siellä täällä. Keltakurjenmiekkaa tavataan paikoitellen niin reittivesillä kuin pikkujärvillä ja lammillakin. Jokileinikki kasvaa useassa paikassa

Kattilavirran, Äijäveden ja Liimattalansalmen rannoilla. Myös rantayrttiä tavataan monin paikoin Tyyrin- ja Tallivirran välisillä ranta-alueilla.

Kelluslehtisistä vesikasveista kaava-alueella tavallisimpiin kuuluvat ulpukka, pohjanlumme, vesitatar, uistinvita ja siimapalpakko. Niidenkin kasvustot ovat edustavimpia rehevillä lahdilla. Suomenlummetta kasvaa ainakin Liimattalansalmessa ja Äijävedellä. Reittivesillä, Äijävesi mukaan lukien, kasvaa järvisätkintä.

Uposlehtisistä kasveista kaava-alueella esiintyvät mm. ahvenvita, ruskoärviä ja vesirutto. Pohjaversoisista tavallisimpia ovat tummalahnaruoho, äimäruoho, hapsiluikka ja nuottaruoho.

Suokasvillisuus
Kaava-alueen suot ovat suureksi osaksi karuja. Reittivesien ja useimpien pikkujärvien rantasuot ovat enimmäkseen pienialaisia luhtaisia ja saraikkoisia nevoja, isovarpu- ja kangasrämeitä ja sisempänä karuja korpia. Luhtaiset suon osat vaihettuvat usein huomaamattomasti vesirajan rantasaraikkoihin ym. kosteikkoihin. Merkittävimpiä suokohteita kaava-alueella ovat Vanhainkodin lahden rantamat Toholahdella sekä Savijärven suo. Maisemallisesti ja opetuskohteena tärkeä kohde on myös hautausmaan alapuolinen rantasuo.

Metsäkasvillisuus
Osayleiskaava-alueen metsäkasvillisuutta luonnehtivat tuoreet ja etenkin kallio- ja harjumaastossa kuivahkot kankaat. Varsinkin karuilla paisterinteillä tavataan myös kuivan kankaan kasvillisuutta. Niukimmillaan ja karuimmillaan kasvillisuus on paahdekallioilla ja avoimissa louhikoissa.

Lehtomaista kangasta tavataan kaava-alueella siellä täällä. Lehdot ovat pienialaisia ja keskittyvät kalliojyrkänteiden tyvelle, mäenrinteille ja puronvarsille. Tavallisimpia lehtotyyppejä ovat tuoreet lehdot ja saniaislehdot.

Kuva 3. Harjuille tyypillistä mäntykangasmetsää Latsinmäellä, Elina Söderström 2011.

Vanhan metsän erityiskohteena maininnan ansaitsee etenkin Tallivirran metsä Äijäveden rannalla. Myös hieman kauempana rannasta sijaitseva rauhoitettu Kokkovuoren lehto lähellä Liimattalansalmea on maininnan arvoinen.

Tervaleppä kasvaa yleisenä rannoilla. Edustavat tervalepikot ja tervaleppävaltaiset metsät ovat kuitenkin pienialaisia. Tavallista enemmän tervaleppää kasvaa paikoin Syväjärven rannalla. Kookkaita tervaleppiä, kuten muitakin järeitä puita, on säästetty maisemapuiksi lähinnä asutuilla rannoilla.

Kuopiontien ja kirkonkylän keskusraitin suuntaiselle harjumuodostumalle on tyypillistä iäkäs harvahko männikkö, jonka kenttäkerroksessa kasvaa luontaisesti kanervaa ja puolukkaa.

Kalliokasvillisuus
Valtaosa Rautalammin kallioista on karuja silikaattikallioita. Kallioalueiden metsissä vallitsevat kuivahkot ja kuivat kankaat. Vaihtelua kasvistossa ja kasvillisuudessa ilmenee kuitenkin myös kaava-alueella mm. rinteen jyrkkyyden, varjoisuuden, louhikkoisuuden mukaan.

Osayleiskaava-alueella sijaitsevien louhikoiden harvinaista kasvilajistoa edustaa Maukosvuoren juurella kasvava lehtopalsami.

Kulttuurikasvillisuus
Kaava-alueella sijaitsee Rautalammin kirkonkylä, mikä leimaa vahvasti kaava-alueen kasvillisuutta. Kulttuurikasvillisuutta tavataan pihoilla, teiden ja katujen varsilla, pelloilla ja nurmilla, joutomailla yms. Vastaavilla paikoilla. Asutus on muuttanut myös rantojen alkuperäistä kasvillisuutta paikoin huomattavastikin.

Rautalammin erityispiirteenä ovat kartanomaiset maatilat, joiden muuta maakuntaa suurempi määrä juontuu kunnan historiasta suuren alueen hallinnallisena keskuksena. Kaava-alueella Korholan tila on säilyttänyt luonteensa avoimien vesistöön rajautuvien viljelysten keskellä. Äijäveden rannalla ja Toholahden etelärannalla sijaitsevien Karjalan ja Ropolan peltoaukeat ovat pienemmät. Suurtilojen pihapiireissä on vanhaa kulttuurivaikutteista kasvillisuutta ja rehevää lehtipuustoa.

Ahoja, ketoja ja muita puolikulttuurikasvillisuuden kohteita alueella on säilynyt vain nimeksi. Aho- ja ketokasveja tavataan kuitenkin yhä monin paikoin hiekkaisilla, valoisilla tienvierillä ja pihojen reuna-alueilla.

3.3.2.2 Eläimistö

Linnusto
Aiemman Jorma Knuutisen ja Raimo Pakarisen tekemän laskennan perusteella taulukossa 1 on nähtävissä alueelle tyypillinen vesi- ja rantalinnusto. 2000-luvulla härkälintu on pesinyt sittemmin vuosittain Äijävedessä kirkonkylän puoleisella rantueella. Laulujoutsenen kanta alueen järvillä on hieman kasvanut, ja rantasipistä ja tukkakoskelosta on pesimäaikaisia havaintoja Äijävedeltä (J. Knuutinen, tieto elokuussa 2012). Kesällä 2011 tehtyjen havaintojen perusteella voidaan olettaa vesi- ja rantalinnuston muutoin suurin piirtein vastaavan aikaisempia havaintoja.

Taulukko 1. Miekka-, Koskelo- ja Äijäveden sekä Lonkarin vesi- ja rantalinnusto 26.–29.5.2001 tehdyn laskennan perusteella.

	Parimäärä				
Laji	Miekka-vesi	Koskelo-vesi	Lonkari vesi	Äijä-vesi	Rauta-lampi
Kuikka	4	4	1	1	-
Silkkiuikku	-	7	3	6	6
Härkälintu	-	1	-	-	1
Laulujoutsen	1	-	-	-	1 (3
Kanadanhanhi	-	1	1	1	-
Sinisorsa (1	6	5	1	5	1
Haapana	-	-	-	-	2
Tavi	1	3	3	-	-
Telkkä	3	8	3	6	-
Isokoskelo (1	3	5	4	1	-
Tukkakoskelo	5	10	1	-	-
Kalalokki	16	18	-	14	6
Harmaalokki	1	1	-	-	-
Pikkulokki	-	-	-	-	5
Kalatiira (2	3	1	-	-	2
Rantasipi (1	3	10	-	-	-
Sääksi	-	1	1	-	-

(1 = aikainen pesijä, jonka laskentatulos on jossakin määrin aliarvio
(2 = myöhäinen pesijä, jonka laskentatulos on lievä aliarvio
(3 = “kihlapari”

Syväjärvi tunnetaan vanhastaan kuikan pesimäjärvenä. Ainakin joinakin vuosina kuikan tiedetään pesineen myös Lonkarilla ja Äijävedellä.

Kalalokki pesii alueella lähinnä yksittäisparein luodoilla ja rannan vesikivillä. Paikallisena erikoisuutena voikin pitää Äijäveden Toholahden luhdan (ns. Vanhainkodin lahti) pientä kalalokkiyhdyskuntaa. Vanhainkodin lahdella pesii mm. 5-10 kalalokkiparia ja useita pareja ruokokerttusia.

Kattilavirta ja Toholahti ovat etenkin keväisin suosittuja vesilintujen havaintopaikkoja. Varhain keväisin aukeavasta sulasta Toholahden ja Kattilavirran sillan kupeesta voi tavata mm. kuikkia ja kaakkureita. Parhaimmillaan sulassa saattaa nähdä jopa satapäisiä telkkä-, sinisorsa-, silkkiuikku- ym. vesilintukerääntymiä.

Savijärven luhtaa voi pitää vielä Vanhainkodinlahteakin merkittävämpänä kosteikkona. Viime vuosina sillä on tehty pesimäaikaisia havaintoja monista vaateliaista vesi- ja rantalintulajeista, kuten kaulushaikarasta, lieju- ja luhtakanasta, luhtahuitista sekä rastaskerttusesta. Myös nauru- ja pikkulokki ovat pesineet luhdalla (Esko Vesanen/J. Knuutinen, ilmoitus elokuussa 2012).

Muulta kaava-alueelta kuin reittivesien rannoilta ei ole tehty varsinaista linnustoselvitystä. Luontoselvitystä varten oli kuitenkin käytettävissä alueelta lintuharrastajien alueelta tekemiä pesimäaikaisia havaintoja. Niiden perusteella kaava-alueen linnusto on keskimäärin seudulle tavanomaista.

Nisäkkäät
Kesällä 2013 Jorma Knuutisen suorittama erillinen kartoitus vahvisti aiemmat havainnot siitä, että kirkonkylän eteläpuolella Tallinniemessä Rämäkkövuoren kaakkoisrinteellä sijaitseva Tallivirran ranta on liito-oravan elinpiiriä. Aluetta on ehdotettu luonnonsuojelualueeksi (ks. luontoselvityksen teemakartta).

Liito-orava on tavattu 2000-luvun alussa myös Pitkälahden lehdosta (Rautalammin arvokkaat luontokohteet, Lh 1). Kesällä 2013 löytyi samalta alueelta viitteitä liito-oravan esiintymisestä, mutta niin niukalti, että aluetta on luultavimmin käytetty vain läpikulkuun (J. Knuutisen *Rautalammin kirkonkylän osayleiskaavan liito-oravakartoitus 2013)*.

Kesän 2013 liito-oravakartoituksessa löytyi kaksi uutta liito-oravan elinpiiriä. Ensimmäinen löytyi keskustan tuntumasta, kattaen Rämäkkövuoren pohjoisrinteen notkelman reunamineen sekä siitä länteen ulottuvan rannan metsäkaistaleen. Kohdealue on osa osayleiskaavassa asuinalueeksi osoitettua aluetta, jonka maankäyttö tulee ratkaista asemakaavalla. Toinen liito-oravan elinpiiri löytyi Ropolan kartanon lounaispuolelta. Alue on noin 350 metriä pitkä ja 70–90 metriä leveä metsäinen rantakaistale, jossa alavan keskiosan molemmin puolin maasto kumpuilee loivapiirteisesti.

Kalasto
Rautalammin reitin kalalajistoon kuuluu 27 luonnonvaraisesti lisääntyvää kalalajia. Runsasravinteisilla pienillä järvillä on luontaisesti laajoista virtaavista vesistä poikkeava kalakanta (esim. särkikalat). Biodiversiteetin lisäksi monipuolisella kalakannalla on merkitystä kalastusmatkailun kannalta.

Arvolanlahti Äijäveden pohjoisrannalla kirkonkylän keskustaa vastapäätä tunnetaan hauen ja ison lahnan kutupaikkana.

3.3.2.3 Luonto- ja maisema-arvot

Luonto- ja maisema-arvojen listaus ja rantueiden numerointi perustuu alueesta vuonna 2002 tehtyyn selvitykseen (J. Knuutinen & R. Pakarinen 2002), jota on täydennetty jonkin verran vuosina 2011–2012.

Kohteista esitetään kootusti niiden luonto- ja maisema-arvo, maisema-ekologinen kapasiteetti sekä kaavamerkintäsuositukset**.**
Käytetyt lyhenteet: LA = luontoarvo, MA = maisema-arvo, MEK = maisemaekologinen kapasiteetti, KMS = kaavamerkintäsuositus

Kukin järvi on jaettu rantueisiin ja rantueet numeroitu vastaavasti liitekarttoihin. Pikkujärvistä ja lammista osa on kuitenkin käsitelty yhtenä kuviona. Rantueiden luonto- ja maisema-arvot on esitetty taulukkomuodossa. Rantueista on taulukon yhteydessä lyhyt kuvaus. Järvistä ja lammista esitetään yleinen luonnehdinta ennen taulukkoa. Arvokkaista luontokohteista on yksityiskohtaisemmat kuvaukset.

LUOKITUKSET

Luontoarvo = luontotekijöiden merkittävyys
1 erittäin merkittäviä luontotekijöitä
2 merkittäviä luontotekijöitä
3 jokseenkin merkittäviä luontotekijöitä
4 tavanomaisia tai vähän merkittäviä luontotekijöitä

Maisema-arvo = maisematekijöiden merkittävyys
1 erittäin merkittäviä maisematekijöitä
2 merkittäviä maisematekijöitä
3 jokseenkin merkittäviä maisematekijöitä
4 tavanomaisia tai vähän merkittäviä maisematekijöitä

Maisemaekologinen kapasiteetti = luonnon ja maiseman kestävyys

luokka	tunnus	maankäyttöohje
1	pieni	Luonnonvaraisena säilytettävä, luonnon- ja maisemansuojelualueet.
2	pienehkö	Metsätalous tai virkistyskäyttö, vähäinen rakentaminen, ranta-vyöhyke säilytetään ehjänä.
3	kohtalainen	Maa- ja metsätalous, virkistyskäyttö, lomarakentaminen yleisten luonnon- ja maisemanhoitonormien mukaisesti.
4	hyvä	Tehokas lomarakentaminen, taajamatyyppinen rakentaminen.

Rantueiden tarkastelun yhteydessä on annettu maankäytön avuksi kaavamerkintäsuositus (KMS): (A – Asuntoalue, V – Virkistysalue, RA – Loma-asuntoalue, S – Suojelu-alue, SL – Luonnonsuojelualue, SM – Muinaismuistoalue, sr – kohdemerkintä suojelurakennuksille, M – Maa- ja metsätalousvaltainen alue, MA – Maisemallisesti arvokas peltoalue, MY – Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristö-arvoja, RMk – Virkistyskalastusalue ja LV – Laituri).

ÄIJÄVESI

Äijäveden pinta-ala on 2,4 km^2 ja rantaviivan pituus 19,5 km. Järvi on osa Rautalammin reittiä. Pohjoisessa siihen laskee Kattilavirran kautta Lonkari, ja etelässä se laskee Tallivirran kautta Hankaveteen. Äijäveden eteläisin osa muodostaa Toholahden. Lahden itärannan Kotasaaren ja mantereen väliin jää pitkä ja matala lahti (ns. Vanhainkodin lahti). Länsirannalla Äijäveteen yhtyy Rautalammesta laskeva Liimattalansalmi. Äijäveteen laskevat myös Heikinjärven- ja Huuhtlamminpuro. Äijäveden vedenlaatu on tyydyttävä-hyvä.

Äijävedellä tavataan kalliorantaa Tallivirran rannoilla sekä Toholahden itärannalla. Luhtarantaa on Arvolanlahdella, Virtalan edustalla sekä ennen kaikkea ns. Vanhainkodin lahdella, jossa tavataan hiukan myös suorantaa. Rannoilla kasvaa paikoin jokileinikkiä ja rantayrttiä. Äijäveden vesi- ja rantamaisemaa elävöittävät useat rannan mäet, erityisesti Kiikar- ja Huuhkovuori.

Rautalammin kirkonkylä sijaitsee Äijäveden länsirannalla ja Toholahden koillisrannalla. Myös muut rannat ovat melko asuttuja. Äijäveden pohjoispäässä sijaitsee Sahalan kartano (osayleiskaava-alueen ulkopuolella) ja Toholahden etelärannalla Ropolan kartano. Laajin peltoalue on Sahalan kartanon luona.

Äijävesi sulaa varhain keväällä ja on silloin vesilintujen suosiossa. Järvellä lepäilee säännöllisesti mm. kaakkuri.

Arvokkaat luontokohteet: Vanhainkodin lahti, Tallivirran vanha metsä.

Muut luontokohteet: Arvolanlahti, Lemirannan luhta, Talliniemen luhta ja Virranniemen rantalouhikko.

Aluevaraukset: Osa Äijäveden rannoista kuuluu kirkonkylän (1983) ja Toholahden (1994) osayleiskaavoihin: enimmäkseen MT, VL ja pientaloaluetta.

Kuva 4. Näkymä Äijäveden rannalta pohjoiseen. Kuva: Elina Söderström 2011.

Kuva 5. Näkymä Toholahden sillan juurelta Karjalan kartanon puistomaista rantaa kohden.
Kuva: Elina Söderström 2011.

Äijäveden rantueet, niiden luonto- ja maisema-arvo, maisemaekologinen kapasiteetti ja kaavamerkintäsuositukset. Käytetyt lyhenteet: LA = luontoarvo, MA = maisema-arvo, MEK = maisemaekologinen kapasiteetti, KMS = kaavamerkintäsuositus.

N:o Rantue	LA	MA	MEK	KMS
1 Kattilavirta	3	3	3	M

Peltoa ja talonrantoja kirkonkylän tuntumassa. Rannalla ja rantametsiköissä koivua ym. lehtipuuta, myös kapeita rantaa myötäileviä pajukoita. Kasvillisuus kulttuurivaikutteista. Sähkölinja. Saraikkoiset-heinäiset rannat, myös luhtalajistoa. Lajistossa mm. rantayrtti. Edustalla ruoikkoa ja ulpukkaa.

9 Arvolanlahti	2	3	2	MY

Saraikkoinen lahti. Kastikkakasvustoja. Monipuolinen luhtakasvisto, lajistossa mm. rantayrtti ja keltakurjenmiekka. Rannoilla pajukkoa ja sisempänä nuorta ja tiheää koivikkoa ym. lehtipuustoa. Edustalla ulpukkaa ja hieman ruoikkoa. Oja. Etenkin keväisin vesilintujen suosima lahti.

10 Karjala – Virtala	3	2	2	M, sr -kohdemerkintä

Karjalan kartano ja Virtala lähirantoineen. Karjalan kartano on suojelukohde. Pihapiiri puistomainen (mm. koristepuumetsiköitä). Rannassa mm. terijoensalavia ja hopeapajuja. Myös peltoa ja puoliavoimia koivikoita. Tiheähkö rantapensasto talojen välillä. Saraikko- ja ruoikkorantaa.

11 Toholahti Toholahden osayleiskaava-alue

12 Kotasaari	3	2	3	M

Pohjoisosa kallioinen. Isoja rantakiviä. Rannalla kilpikaarnoittuvia maisemamäntyjä. Lahden pohjukassa koivikkoa ym. lehtipuustoa, ranta pajukkoinen ja saraikkoinen. Lahden etelärannalla hakamaista koivu-haapametsää. Eteläosan niemenkärjessä vanhahkoa kalliomännikköä. Pohjoisosassa kesämökki.

13 Saarentalo	3	3	3	M

Talonranta. Rannalla kapea metsäkaistale ja pajukko. Eteläpuolella heinäinen, mesiangervoa, karhunputkea ym. suurruohoja kasvava peltoheitto. Ranta saraikkoinen.

14 Vanhainkodin lahti	2	2	2	MY

ARVOKAS LUONTOKOHDE (1)

17 Lemiranta I	2-3	3	3	M

Puoliavoin-metsittynyt peltoheitto Vanhainkodin lahden suulla. Nuorta koivua ja haapaa sekä pajua. Niittylajisto kohtalaisen hyvin säilynyttä. Rannan pieni kalliokumpare lehtipuustoinen, kohtalaisesti haapaa ja katajaa, myös maapuita ja pökkelöitä. Kallioseinämällä mm. kallioimarretta. Sillan tyvellä jokileinikin kasvusto.

18 Lemiranta II	2	2	2	MY

Rannan laajahko ja avoin sara-kastikkaluhta. Edustalla kelluslehtisten kasvustoja (mm. ulpukka, uistinvita). Monipuolinen ranta- ja luhtakasvilajisto, mm. jokileinikki ja keltakurjenmiekka. Reunoilla pajukkoa, yksittäisiä pajuja keskempänäkin. Heikinjärvenpuron suu (oja). (Lisäys 2012: Viime aikoina luhtaa on täytetty.)

19 Lemiranta III	2-3	3	3	M

Metsäkuva vaihteleva. Osa aluetta ilmeisesti entistä peltoa. Pohjoisosassa niemen kärjessä koivua ja haapaa, osa haavoista järeytymässä. Kuusisekametsää ja koivikkoa. Etenkin sisäosassa harvahkoa männikköä. Lahden lounaisrannalla harmaaleppäalikasvos runsasta, itärannalla rannan lehtipuusto tiheähköä. Kasvillisuus tuoretta – lehtomaista kangasta, osaksi kulttuurivaikutteista. Myös saniaisvaltaisia aloja (metsänalvejuuri). Lajistossa mm. mustakonnanmarja. Lahdenpohjassa pieni saraikkoinen luhta, ranta on tiheän pajukkoinen. Jokileinikin kasvupaikka. Lahdella kelluslehtisten kasvustoja (mm. uistinvita, siimapalpakko, ulpukka ja suomenlumme). Lahdenpohjukassa tie ja sähkölinja. Lahden itärannalla talo.

20 Lemiranta IV – Ropola I	3	3	3	M

Rannan kalliokumpareita ja niiden välisiä notkelmia. Kuusisekametsät vallitsevia, paikoin nuorta kuusi-harmaaleppävaltaista metsää. Kumpareilla järeitäkin mäntyjä. Paikoin ylispuumetsän vaikutelma. Kasvillisuus pääasiassa tuoretta ja kuivahkoa kangasta. Notkelmissa myös lehtomaista kangasta, lajistossa mm. mustakonnanmarja. Myös saniaisvaltainen juotti. Lahdenpohjukassa ja niemen kärjessä nuorta koivikkoa. Lahdella myös jonkin verran pajuja ja saraikkoa ja kortteikkoa. Lahdella ja kallioisessa niemessä kaksi kesämökkiä ja talo. Tie kulkee koko rantueella melko lähellä rantaa.

21 Ropola II 3 2 2 M, sr-kohdemerkintä
Ropolan kartano puistomaisine ympäristöineen. Suojelukohde. Puistossa kookkaita puita. Niemessä paikoin tiheähkö rantapuusto. Myös haapoja. Rantapeltoja. Itärannalla lehtipuu- ja pensaskaistale. Kasvillisuus kulttuurivaikutteista, myös koristekasvikarkulaisia. Itärannalla jokileinikin kasvusto.

22 Ropola III 2 3 2 M
Harmaalepikkoa ja lehtipuuvaltaista sekametsää. Osa lepistä järeitä. Kuusialikasvosta. Paikoin tuomitiheikköä ja terttuseljapensastoa. Kasvillisuus kulttuurivaikutteista lehtomaista kangasta ja lehtoa. Rannassa kastikkaista metsäluhtaa ja pajukkoa. Lajistossa mm. metsänalvejuuri ym. saniaiset, mesiangervo, nokkonen sekä mustakonnanmarja. Vanhoja ojia. Länsiosassa jyrkähkö rinne, jonka tyvellä järeitä mäntyjä.

23 Ropola IV 3 2-3 3 M
Kiikarvuoren kallioista, paikoin jyrkähköä luoteisrinnettä. Metsät vaihtelevia, mm. nuorta kuusikkoa, männyntaimikkoa, mäntysekametsää ja harvahkoa männikköä. Haapa sekapuuna kohtalaisen runsas. Lahdenpohjassa ja pohjoisosassa vesoittunut hakkuuaukea. Kasvillisuus kallioisuudesta yms. Tekijöistä riippuen kuivahkoa-lehtomaista kangasta. Rannassa jokileinikin kasvupaikka. Kesämökki.

24 Ropola V –
Virranniemi I 2 2 2 MY
Eteläosassa kuusivaltaista sekametsää. Rannalla mäntyjä. Sisempänä vesoittunut hakkuuaukea. Rannalla näyttävä avoin niukkakasvinen louhikko. Ranta osin suovarpuinen. Pohjoisosassa ojitettu korpimainen juotti, jossa nuorta koivikkoa ja pajukkoa. Kasvillisuus mesiangervo-kastikkavaltaista. Myös pieni kalliojyrkänne.

25 Virranniemi II 2-3 3 3 M
Tallivirran itärannan mäen luoteisrinnettä. Rannan tuntumassa kallioinen kumpare. Nuorta lehtipuuvaltaista sekametsää, jossa haapa runsaahko. Pohjoisosassa hakkuuaukea, jolla lehtipuuvesaikkoa. Kasvillisuus tuoretta ja lehtomaista kangasta. Joitakin isoja siirtolohkareita.

26 Tallivirta
Talonranta.

27 Talliniemi I 2 2 2 SL
ARVOKAS LUONTOKOHDE (2)

28 Talliniemi II 3 3 3 M
Talonrantoja ja kesämökkejä. Rannat lehtipuustoiset ja pajukkoiset. Paikoin tiheä rantametsä. Myös tervaleppiä. Ruoikoita.

29 Talliniemi III 2 2 2 MY
Rannan melko laaja ja avoin saraikko-kastikkaluhta. Luhtalajisto seudulle tavanomaista, ei erityisen runsasta. Reunoilla ja harvakseltaan muuallakin pajua, lajistossa myös pohjanpaju. Metsäkuva vaihteleva. Pohjoisosassa rantametsä rinteellä lehtomaisen kankaan koivikkoa, lajisto kulttuurivaikutteista. Paikoin tuoretta lehtoa. Pensaskerros tiheä, lajistossa mm. puna- ja mustaherukka, tuomi ja terttuselja. Rantametsä luhdan reunalla lehtipuustoinen, osin korpimainen (ruoho- ja heinäkorpityyppinen). Myös mäntyjä, joista osa kookkaita. Edustalla mm. ulpukkaa ja uistinvitaa sekä ruoikkoa. Joitakin talonrantoja ja kesämökkejä.

30 Talliniemi IV 3 3 3 M
Talonranta. Peltoa. Rannalla kapealti lehtipuustoa ja –pensastoa. Saraikkoranta.

31 Kirkonkylä Kirkonkylän osayleiskaava-alue

LIIMATTALANSALMI

Rautalampi laskee Liimattalansalmen kautta Äijäveteen. Salmi on noin 2 km pitkä ja 50–150 m leveä. Eteläosaan laskee puro Savijärvestä. Liimattalansalmen eteläpää kuuluu keskustan osayleiskaava-alueeseen. Myös salmen muut rannat ovat asuttuja. Salmen pohjoisosan länsirannalla sijaitsee Korholan kartano. Peltorantaa on varsinkin Mäkelän-Korholan peltoaukean alueella. Salmen ylittää maantie ja pohjoisosassa pienempi tie.

Liimattalansalmen rannat ovat rehevähköt, joskaan mitään isohkoja ruoikkoja tms. kasvustoja alueella ei ole. Kasvilajistoon kuuluvat mm. jokileinikki, rantayrtti ja liereäsara. Arvokkaita luontokohteita alueella ei sijaitse. Rannan kulttuurimaisemalle antaa ilmettä itärannan tuntumassa kohoava kalliojyrkänteinen Kokkovuori.

Aluevaraukset: Liimattalansalmen eteläosa on kirkonkylän osayleiskaava-aluetta (1983): MT ja pientaloalue.

Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 (2011): VL, sl 557, A1 001.

Liimattalansalmen rantueet, niiden luonto- ja maisema-arvo, maisemaekologinen kapasiteetti ja kaavamerkintäsuositukset. Käytetyt lyhenteet: LA = luontoarvo, MA = maisema-arvo, MEK = maisemaekologinen kapasiteetti, KMS = kaavamerkintäsuositus.

N:o Rantue	**LA**	**MA**	**MEK**	**KMS**
1 Liimattalansalmi I	Kirkonkylän osayleiskaava-alue			
2 Liimattalansalmi II	3	2	2	M

Talonrantoja. Myös sisempänä peltoaukeaa ja asutusta. Rannat kapealti lehtipuustoiset ja –pensastoiset (koivu, paju), myös koristepuita (mm. terijoensalava). Rannat saraikkoiset. Ulpukkakasvustoja ja pienialaisia ruoikoita. Lajistossa suomenlumme. Rantayrtin esiintymiä. Rantakasvisto muuten tavanomaista.

3 Korhola-Miskala	3	2	2	M, MT, MA, (sr –kohdemerkintä)

Korholan kartano. Rakennussuojelukohde. Puistomainen pihapiiri koristepuineen ja pensaineen. Sillan eteläpuolella harmaa- ja tervaleppää, koivua ja lehtipensastoa. Ranta kuten edellä. Keltakurjenmiekan kasvupaikka.

4 Sahi	2	2	2	M

Varttuvaa lehtomaisen ja tuoreen kankaan kuusikkoa-kuusisekametsää (lajistossa mm. mustakonnanmarja). Sillan tyvellä saraikkoinen luhtasaareke, jossa suoputki huomiota herättävän runsas. Lajistossa myös mm. liereäsara ja rantalemmikki. Muuten ranta kuten edellä (vrt. myös Rautalampi).

5 Liimattalansalmi III	3	2	2	M

Talonrantoja. Myös peltoja ja metsiköitä. Sillan pohjoispuolella varttuvaa havusekametsää, muuten rantametsät ovat nuorehkoja ja lehtipuuvaltaisia. Pohjoisosassa on kookkaita rantahaapoja, myös isoja pihakoivuja ja koristepuita. Pajukkoa. Rannat saraikkoiset, paikoin myös pienialaisia luhtia ja ruoikoita. Ulpukkakasvustoja. Talonrannoilla keltakurjenmiekkaa. Tie kulkee paikoin hyvin lähellä rantaa (vrt. myös Rautalampi).

6 Liimattalansami IV	Kirkonkylän osayleiskaava-alue

SAVIJÄRVI

Savijärvi on rannoiltaan osaksi asuttu, pitkähkö ja kapea pikkujärvi Rautalammin kirkonkylän kupeella. Järven itä-koillisrannalla sijaitsevat laajat Korholan-Savirannan peltoaukeat, jotka ovat merkittävä kohde kirkonkylän kulttuurimaisemassa. Savijärveen laskevat purot Syväjärvestä sekä Person- ja Noukkalammesta. Luoteisrannalla on matala harjumainen muodostuma. Etelä-kaakkoisrannalla sijaitsee kosteikko, jonka läpi laskee puro Liimattalansalmeen. Kosteikko on luonnoltaan paikallisesti arvokas, ja sillä on myös vesiensuojelullista merkitystä.

Arvokkaat luontokohteet: Savijärven kosteikko.

Muut luontokohteet: Savijärven luoteisranta ja länsirannan niemi.

Aluevaraukset: Savijärven eteläpää kuuluu kirkonkylän osayleiskaava-alueeseen: M, MT ja pientaloaluetta. Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 (2011): MY1 307, A1 001. Lisäksi: Rautalammin arvokkaat luontokohteet -kohteita: Lv 10 Savijärven kosteikko ja Su 17 Savijärven suo (Knuutinen 1989).

Savijärven rantueet, niiden luonto- ja maisema-arvo, maisema-ekologinen kapasiteetti sekä kaavamerkintäsuositukset. Käytetyt lyhenteet: LA = luontoarvo, MA = maisema-arvo, MEK = maisemaekologinen kapasiteetti, KMS = kaavamerkintäsuositus.

N:o Rantue	LA	MA	MEK	KMS
1 Savijärvi I				

Kirkonkylän osayleiskaava-alue.

2 Savijärvi II	3	3	3	M

Joitakin taloja ja talonrantoja, mutta myös metsäisiä välejä. Savijärven talon ympärillä peltoa. Lahdenpohjukka ja Syväjärven puronsuu soistuneet, alueilla tiheää nuorta koivikkoa ja rannan pajukkoa.

Puro perattu. Yksittäisiä rantahaapoja. Puron eteläpuolella loiva kumpare, jolla leiripaikka. Sisäosan metsät pääosin mänty-koivuvaltaisia. Eteläosassa rannan tuntumassa pikkusuo, jonka reunoilla harmaaleppää runsaahkosti. Puronsuussa hieman ruoikkoa ja saraikkoa. Sähkölinja.

3 Savijärvi III	2	2	2	MY

Savijärven länsirannan niemi. Niittymäinen pelto. Rannoilla yksittäisiä mäntyjä ja koivuja sekä kapealti pajukkoa. Niemenkärjessä loiva metsäinen kumpare: koivua, haapaa ja mäntyä sekä katajaa. Koivupökkelöitä. Hakamaatyyppinen perinneympäristö.

4 Savijärvi IV	3	3	3	M

Harjumainen kumpare, jolla männikköä ja harvennettua nuorta haavikkoa. Talo.

5 Savijärvi V	2	2	2	MY

Harjumaastoa järven luoteisrannalla. Varttuvaa, järeytyvää männikköä, rannassa myös lehtipuuta. Kataja runsaahko. Kasvillisuus kuivahkoa – tuoretta kangasta. Kangaskortetta etenkin rantatörmällä. Myös suovarvustoa. Eteläosassa luhtainen lahdelma suon reunaosissa, jossa pajukkoa ja mm. keltakurjenmiekka. Pohjoispäässä ranta lehtipuustoinen, isoja koivuja ja ylispuumaisia mäntyjä. Purouoman varrella lehtomaisen kankaan lajistoa, myös runsas kangaskorte. Harjanteen länsipuolella avoin luonnonkaunis suo. Reunarämeiden puusto kituliasta, eteläpää puustoltaan koivuvaltainen. Avosuon valtalajeja mm. pullosara, tupasvilla ja leväkkö. Paikoin valkopiirtoheinän kasvustoja. Eteläpäässä myös järvikortetta, raatetta ja luhtavillaa ja reunoilla rehevähköä korpea (lajistossa mm. mesiangervo ja korpikaisla). Länsireunalla vanha, umpeutunut oja.

6 Savijärvi VI	3	2	2	M, MA

Pääosin avointa peltorantaa. Rannoilla koivuja, mäntyjä ja tervaleppää, lähinnä ryhminä. Kaksi taloa. Pohjoispää metsäisempää talonrantaa.

7 Savijärvi VII	1-2	2	1	MY

Savijärven kosteikko. ARVOKAS LUONTOKOHDE (3)

PERSONLAMPI

Personlampi on kirkonkylän tuntumassa Savijärven pohjoispäässä sijaitseva pikkulampi (pinta-ala < 1 ha). Se on rehevä ja matala sekä suo- ja luhtarantainen. Länsirannalla on harjumaista kangasmaata hiekkakuoppineen. Pohjoisessa lampi lähes rajautuu peltoon. Lähellä on asutusta ja tie. Personlammen laskupuro Savijärveen sijaitsee syvään uurtuneessa notkelmassa, mutta on kuivunut.

Aluevaraukset:
Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 (2011): MY1.

Personlammen rantueet, niiden luonto- ja maisema-arvo, maisema-ekologinen kapasiteetti sekä kaavamerkintäsuositukset. Käytetyt lyhenteet: LA = luontoarvo, MA = maisema-arvo, MEK = maisemaekologinen kapasiteetti, KMS = kaavamerkintäsuositus.

N:o Rantue	LA	MA	MEK	KMS
1 Personlampi	3	3	2	M

Suo- ja luhtarantainen pikkulampi. Pohjoispäässä ulpukkakasvusto. Vesirajassa kauttaaltaan leveähkölti vehkaa. Muita rantakasveja mm. raate ja suohorsma ja terttualpi. Luoteisrannalla saraikkoisten alojen ja varpuisten mättäiden vuorottelua. Länsipuolella sijaitsee harjumainen rinne, jolla kuivahkon kankaan nuorta varttuvaa männikköä. Rinteen tyvellä on koivikkoa, aluskasvillisuudessa mm. suomuurain ja suopursu. Pohjoispäässä on rehevähköä lehtipuuvaltaista metsää, kenttäkerroksessa mm. runsaahko korpikaisla sekä kulttuurivaikutteista kasvilajistoa. Koillisrannalla on peltoa, rannan kapea lehtipuusto- ja -pensasto sekä hieman vesi- ja rantakasvillisuutta. Etelärannalla tie johtaa purouoman yli ja koillisrannalla tieura. Länsirannalla sijaitsee pensoittunut sorakuoppa.

Kuva 6. Näkymä Syväjärven rannasta etelään kohti Maukosvuorta. Kuva: Elina Söderström 2011.

Vuonna 2013 suoritetun Liito-oravakartoituksen yhteydessä suoritetun Personlammen rantojen tarkastelun perusteella on yleiskaavassa esitetty rannan puustolle, läheisen avosuon reunakorvelle sekä pellonreunan pienelle haaparyhmälle luo -merkintää. Vähäiset lehtipuuvaltaiset lahopuustoiset metsäkuviot rikastuttavat alueen muuten hieman yksitoikkoista metsäluontoa. Personlammen rantametsikössä tavattiin myös pyrstötiaispari.

SYVÄJÄRVI

Syväjärven rannat ovat etelärantaa lukuun ottamatta pääosin asuttuja. Rautalammin kirkonkylä ulottuu järven pohjois- ja koillisrannalle, jossa on myös uimaranta. Pohjoisrannalla on kaksi niemeä ja länsiosassa kaksi saarta. Etelärannalla kohoaa massiivinen, ehjän metsäpeitteinen Maukosvuori runsaat 75 m järven pinnasta. Vuorella on huomattava merkitys järven vesi- ja rantamaisemassa. Kallioista rantaa on myös itärannalla Turkkilanvuoren alueella. Hiekkarantaa on mm. pohjois- ja etelärannalla. Järvi on kirkasvetinen ja puhdas.

Arvokkaat luontokohteet: Maukosvuoren ranta – Tervalampi.
Muut luontokohteet: Osa länsirantaa ja Syväjärven saaret.

Aluevaraukset: Syväjärven koillisranta on osa kirkonkylän osayleiskaava-aluetta (1983): M, MT, VL ja pientaloaluetta.
Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 (2011): MY1 316, A1 001.
Lisäksi: Rautalammin arvokkaat luontokohteet –kohde: Vm 1 Maukosvuori (länsirinne lähiympäristöineen) (Knuutinen 1989).

Syväjärven rantueet, niiden luonto- ja maisema-arvo, maisemaekologinen kapasiteetti ja kaavamerkintäsuositukset. Käytetyt lyhenteet: LA = luontoarvo, MA = maisema-arvo, MEK = maisemaekologinen kapasiteetti, KMS = kaavamerkintäsuositus.

N:o Rantue	LA	MA	MEK	KMS
1 Hakavuori – Turkkilanvuori	Kirkonkylän osayleiskaava-alue			
2 Itäranta	3	3	3	M

Kalliomänniköitä ja rannan lehtipuustoa. Sisempänä silokallioisia männikköisiä kumpareita. Maukosvuoren kallioiden tyvellä entisellä pellolla koivikkoa. Kesämökki ja talonrantoja.

3 Maukosvuori 1-2 1-2 1 MY
ARVOKAS LUONTOKOHDE (4)

4 Länsiranta I 2-3 2 2 MY
Rannan tuntumassa on kallioisia kumpareita ja rinteitä, myös jyrkänteitä. Mänty-koivumetsät vallitsevia. Laikuittain tiheä lehtipuualikasvos. Rannoilla kasvaa jonkin verran tervaleppää. Eteläosassa on koivupökkelöitä ym. lahopuuta hieman keskimääräistä enemmän. Kasvillisuus on tuoretta kangasta, kallioisilla paikoilla kuivahkoa kangasta. Eteläosassa on myös lehtomaista kangasta. Rannoilla kasvaa paikoin suovarvustoa. Rannalla on pieni silokallio.

5 Länsiranta II –
Kinnula I 3 3 3 M
Koivu- ja kuusisekametsiä, myös joitakin koivikoita. Tuore kangas on vallitseva metsätyyppi. Pohjoisosa kosteapainanteinen (mm. mesiangervo ja metsäkorte). Sananjalka- ym. saniaiskasvustoja. Rannalla kasvaa tervaleppää ja pajua, puusto ja pensasto paikoin tiheää. Rannalla paikoin luhtaisuutta ja suovarpuisuutta. Myös hakkuuaukea ja entisiä peltoja. Hiekkaranta. Keltakurjenmiekan kasvupaikka. Eteläosassa on lahdenpohjukassa talo.

6 Kinnula II –
Jokirannan niemi I 3 2-3 3 M
Talonrantoja. Peltoaukea, josta osa on laitumena. Maatilan takana kasvaa männikköä. Rannat koivikkoa ym. lehtipuustoiset. Savijärveen laskevan puron suu.

7 Jokirannan niemi II 2 2 2 M
Koivuvaltaista hakamaista lehtimetsää. Niemenkärjessä hieman järeämpää koivikkoa, lehtipuualikasvos tiheähköä. Rantapuusto on suhteellisen luonnontilaista, runsaasti tervaleppää. Kasvillisuus tuoretta lehtomaista kangasta, heinäistä. Itäosan ranta soistunut, ilmeisiä entisiä mutahautoja. Kärjessä hiekkarantaa, jossa vesi- ja rantakasvillisuus niukkaa. Lahdenpohjassa on hieman saraikkoa ja ruoikkoa.

8 Jokirannan niemi III 3 3 3 M
Itäosassa on harmaalepikkoa ja koivikkoa, paikoin kuusialikasvosta. Kasvillisuus on kulttuurivaikutteista lehtomaista kangasta. Runsas metsänalvejuuri. Lahdenpohja saraikkoista suota rämejuotteineen. Kumpareinen niemi hakkuuaukeana. Niemen länsipuolella nuorta istutuskoivikkoa entisellä pellolla. Rannoilla yleisesti myös tervaleppää.

9 Saari I 2 2 2 MY
Saaren on keskusta laajalti peltona. Länsi- ja itärannalla kumpareella kasvaa sekapuustoisia metsikköjä (koivu, haapa, mänty). Osa haavoista järeähköjä, myös kataja runsaahko. Joitakin kolo- ja lahopuita. Muualla pellon ja rannan välissä kasvaa kapealti lähinnä tervaleppää ja koivua. Joitakin isohkoja mäntyjä ja yksittäisiä kuusia. Hieman perinnemaisematyyppinen ympäristö. Länsirannalla talousrakennuksia.

10 Saari II 2 2 1 MY
Pikkusaari, jonka keskellä loiva kalliokumpare. Koivu-mäntymetsää. Rannalla hieman tervaleppää. Metsä- ja suovarvustoa. Myös hieman haapaa ja lahopuuta. Kuikan pesimäsaari.

TERVALAMPI

Tervalampi on kapea suo- ja metsärantainen lampi Syväjärven lähellä kirkonkylän tuntumassa. Lammesta laskee lyhyt pikkupuro Syväjärveen. Tervalammen rantamaisemaa hallitsee itärannalla kohoava Maukosvuori, jonka kallioinen länsirinne nousee lyhyehköllä matkalla noin 40 m lammen pinnasta. Rinteellä on useita kalliojyrkänteitä. Tervalampi ja Maukosvuori muodostavatkin yhdessä maisemallisesti vaikuttavan kokonaisuuden. Alueen arvoa ovat jonkin verran vähentäneet lähiympäristön metsänhakkuut sekä puron ylittävä metsäkoneura ja moottorikelkkareitti.

Aluevaraukset: Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 (2011): MY1 316.
Lisäksi: Rautalammin arvokkaat luontokohteet –kohde: Vm 1 Maukosvuori (länsirinne lähiympäristöineen) (Knuutinen 1989). Luonnonsuojelullisesti ja kalataloudellisesti arvokas pienvesi (Laitinen 1994).

Tervalammen rantueet, niiden luonto- ja maisema-arvo, maisema-ekologinen kapasiteetti sekä kaavamerkintäsuositukset. Käytetyt lyhenteet: LA = luontoarvo, MA = maisema-arvo, MEK = maisemaekologinen kapasiteetti, KMS = kaavamerkintäsuositus.

N:o Rantue	LA	MA	MEK	KMS
1 Tervalampi I (pohjoisranta) ARVOKAS LUONTOKOHDE (4)	2	1-2	1	MY
2 Tervalampi II (eteläranta) ARVOKAS LUONTOKOHDE (4)	2	2	1	MY

KILPILAMPI

Kilpilampi sijaitsee kirkonkylän lähellä Kilpimäen juurella ja Jaakonharjun tuntumassa. Lammesta laskee pikkupuro Mustikaiseen. Kilpilampi on metsä- ja suorantainen. Lammen etelä- ja itäranta ovat tiheään asuttuja. Itärannalla kulkee maantie. Maisemallista merkitystä on eniten lounaisrannan soisella pikkuniemellä.

Aluevaraukset: -

Kilpilammen rantueet, niiden luonto- ja maisema-arvo, maisema-ekologinen kapasiteetti sekä kaavamerkintäsuositukset. Käytetyt lyhenteet: LA = luontoarvo, MA = maisema-arvo, MEK = maisemaekologinen kapasiteetti, KMS = kaavamerkintäsuositus.

N:o Rantue	LA	MA	MEK	KMS
1 Kilpilampi I	3	3	3	M

Taloja ja talonrantoja. Lähinnä kuivahkoa kangasmaastoa mäntymetsineen.

2 Kilpilampi II	3	2-3	2	M

Kapea ja katkonainen lampea kiertävä saraikkovyö sekä rämereunus ja soistuva kangasmaa. Pohjoispäässä nuorta varttuvaa männikköä, ja kasvillisuus kuivahkoa kangasta. Sisempänä tasaisehkoa harjumaista kangasmaata. Länsirannalla tuoreen kankaan sekametsää, joka eteläosassa melko luonnontilaista. Kuusialikasvos paikoin tiheähköä. Länsiranta paikoin soistunut, paikoin myös hieman rehevämpiä aloja. Sisempänä kallioinen rinne. Etelärannan niemenkärki rämettä. Sen eteläpuolella ranta louhikkoinen, suo- ja metsävarpuinen, soistuvaa kangasmaata – isovarpurämettä. Alueella ylispuutyyppistä männikköä, sekapuuna koivua ja paikoin haapaa. Kataja runsaahko. Rannalla yksittäisiä järeitä mäntyjä. Sisempänä kasvillisuus on tuoretta kangasta.

PALOLAMPI

Palolampi sijaitsee Toholahdessa lähellä Suonenjoen rajaa. Siitä laskee puro Hoikkaan. Lampi on metsärantainen, rannoiltaan kapealti soistunut. Lammen kaakkoisrannalla on kallioinen rinne ja eteläpäässä entinen, metsittynyt pelto. Maantie kulkee lammen eteläpuolelta.

Palolammen luonto- ja maisema-arvot ovat tavanomaisia.

Aluevaraukset: -.

Palolammen rantueet, niiden luonto- ja maisema-arvo, maisema-ekologinen kapasiteetti sekä kaavamerkintäsuositukset. Käytetyt lyhenteet: LA = luontoarvo, MA = maisema-arvo, MEK = maisemaekologinen kapasiteetti, KMS = kaavamerkintäsuositus.

N:o Rantue	LA	MA	MEK	KMS
1 Palolampi I	3	2	2	M

Rannan kalliokumpare, jonka tyvellä kasvaa tuoreen kankaan sekametsää (myös haapaa). Laella puoliavointa kalliomännikköä, yksi kilpikaarnamänty ja useita muitakin järeitä puita. Poronjäkäläisiä ja kanervavaltaisia aloja. Osaksi silokallioinen, viiston jyrkkä rantarinne. Sisempänä vanhahkoa kuusikkoa.

2 Palolampi II	3	3	2	M

Eteläpäässä kasvaa nuorta ja tiheähköä koivikkoa entisellä pellolla. Kasvillisuus heinäistä ja suurruohoista. Myös pohjoispäässä koivua kasvava, soistuva peltoheitto, jonka vierellä nuorehkoa koivikkoa alikasvoskuusineen. Itärannalla vesaikkoista mänty-koivutaimikkoa. Lounaispäässä vanhahkoa tuoreen kankaan kuusisekametsää, jossa hieman keskimääräistä enemmän maa- ym. lahopuuta. Kangasmaan

kasvillisuus kuivahkoa ja tuoretta kangasta. Lammessa kapea ja katkonainen saraikko- ja rämereunus. Myös soistuvaa kangasmaata ja kangasrämettä. Luoteisrannalla riidenliekovaltaisia aloja. Ojituksia ja länsirannalla entisiä mudanottokuoppia. Lammen pohjoispäästä laskeva puro perattu ojaksi. Itärannalla laituri ja leiripaikka.

KAIJÄRVI

Kaijärvi sijaitsee Toholahdessa lähellä kirkonkylää. Sen rannoilla ja rannan tuntumassa on useita taloja. Kaijärveen laskee puro Ukonlammesta ja lammen itäpäästä puro Hoikkaan. Lampi on metsärantainen, ja rannalla on pienialaisia soistumia. Pohjoisrannan tuntumassa sijaitsee peltoja. Länsirannalla kasvaa paikoitellen rehevän lehtomaista vanhahkoa metsää.

Aluevaraukset: Osa Kaijärven etelärannasta kuuluu Toholahden osayleiskaavaan (1994): M.

Kaijärven rantueet, niiden luonto- ja maisema-arvo, maisema-ekologinen kapasiteetti sekä kaavamerkintäsuositukset. Käytetyt lyhenteet: LA = luontoarvo, MA = maisema-arvo, MEK = maisemaekologinen kapasiteetti, KMS = kaavamerkintäsuositus.

N:o Rantue	LA	MA	MEK	KMS

1 Kaijärvi I
Toholahden osayleiskaava-alue.

2 Kaijärvi I 2-3 3 3 M
Lahdukan rannalla puron suussa saraikkoinen rantaluhta. Lajistossa mm. liereäsara. Itärannalla koivu-mäntysekametsää, jossa tiheä lehtipuualikasvos. Etelärannan kumpareella koivikkoa (osaksi osayleiskaava-aluetta). Puron varrella koivikkoa-harmaalepikkoa. Kasvillisuus tuoretta ja lehtomaista kangasta, etenkin itärannalla osaksi kulttuurivaikutteista. Myös saniaisia. Ranta soistunut, osaksi ruoho- ja heinäkorpimaista kasvillisuutta. Kapealti myös rämettä – suovarpuista soistuvaa kangasta. Taloja ja talonrantoja.

3 Kaijärvi II 2 3 2 MY
Itärannalla pellon ja rannan välissä koivuvaltaista lehtimetsää sekä tiheää lehtipensastoa (paju, paatsama, pihlaja, harmaaleppä, tuomi). Joitakin haavan runkopuita. Lajistossa myös mustaherukka. Kasvillisuus vaihtelevaa. Soistunut, osaksi ruoho- ja heinäkorpea, kangasmaalla ja mättäillä myös varvikkoa. Mesiangervo runsaahko, paikoin myös saniaisia. Lajistossa myös suokeltto, pitkäpääsara ja vesisara. Lajisto osaksi kulttuurivaikutteista. Myös umpeutuneita mudanottokuoppia. Vesirajassa hieman ruoikkoa.

4 Kaijärvi III 2 3 2 MY
Vanhahkoa koivikkoa ja koivusekametsää. Ylärinteellä mänty runsastuu. Joitakin järeitä haapoja ja koivupökkelöitä. Kasvillisuus on tuoretta ja lehtomaista kangasta. Eteläosassa juottina saniaislehtoa, myös suurruohoista kasvillisuutta. Lajistossa mm. mustaherukka. Rannalla myös korpimaisia aloja, joissa saniaiskasvustoja ja metsäkortetta. Rannalla joitakin vanhoja mudanottokuoppia raatekasvustoineen. Välitön ranta on kapealti nevaa – rämettä, saraikkoinen. Lajistoon kuuluu mm. liereäsara.

HANKAVEDEN PITKÄLAHTI

Hankavesi sijaitsee suurimmaksi osin tarkastelualueen ulkopuolella, mutta yhden sen pitkän ja kapean pohjoisenpuoleisen lahden – Pitkälahden – sopukka ulottuu yleiskaavoitettavalle alueelle Maukosvuoren ja Rämäkkövuoren välistä aina Kirkonkylän keskustaan asti.

Lahden sopukassa on rannoilla ja rannan tuntumassa on useita taloja, mm. luoteisrannalla useita kulttuurihistoriallisesti merkittäviä vanhoja rakennuksia kuten vanha mylly ja meijeri, työväentalo sekä Kurssilanmäki. Näitä lähes vastapäätä sopukan itärannalla on lehtomainen puisto (Mattilanpelto). Lahden idänpuoleinen reuna on jyrkähkö. Rämäkkövuoren kupeessa on sijainnut laskettelurinne, jonka hakkuuaukko ulottuu vuoren huipulta rantaan asti. Muuten rannat ovat metsäiset.

Kuva 7. Pitkälahden sopukka.
Rämäkkövuoren laskettelurinteen aukko näkyy oikeassa alareunassa. Rautalammin kunta.

Hakkuuaukon eteläpuolella sijaitsee Pitkälahden vesimaisemasta selvästi erottuva jyrkkärinteinen metsäinen kalliolouhikko, joka rajautuu massiiviseen noin 10 m korkeaan kalliojyrkänteeseen.

Maukosvuoren juurelta pieneltä soistumalta laskee puro Pitkälahteen.

Aluevaraukset: Pitkälahden pohjoinen sopukka kuuluu Kirkonkylän osayleiskaavaan (1983): M, VL; sekä ajantasa-asemakaavan piiriin: AO, AP, VP, W.

Pitkälahden rantueet, niiden luonto- ja maisema-arvo, maisema-ekologinen kapasiteetti sekä kaavamerkintäsuositukset. Käytetyt lyhenteet: LA = luontoarvo, MA = maisema-arvo, MEK = maisemaekologinen kapasiteetti, KMS = kaavamerkintäsuositus.

N:o Rantue	LA	MA	MEK	KMS
232 Pitkälahti III	2	3	2	MY

Lehtoalue aivan kirkonkylän tuntumassa. Kasvillisuus kulttuurivaikutteista. Kohtalaisen vaatelias linnusto. Rannassa kasvaa paikoittain järviruokoa. Alueelta löytyi kesällä 2013 liito-oravaesiintymä, kattaen Rämäkkövuoren pohjoisrinteen notkelman reunamineen sekä siitä länteen ulottuvan rannan metsäkaistaleen.

235 Rämäkkövuori II	2	2	1	MY

Näyttävä louhikko jyrkällä rantarinteellä laskettelurinteen vieressä. Puusto on valtaosaltaan harvahkoa ja vanhahkoa mäntyä, jonka joukossa on vähänlaisesti koivua ja kuusta – myös väli- ja alispuuna. Keskiosalla rinnelouhikkoa ei juuri ole puustoa. Kasvillisuus on rannan tuntumassa suopursujohteista kuivahkoa kangasta ja muuten lohkareiden välissä puolukkatyypin kuivahkoa kangasta. Lohkareet ovat pääosin suuria. Lohkareinen kalliojyrkänne on **metsälain (10§)** mukainen erityisen tärkeä elinympäristö.
ARVOKAS LUONTOKOHDE (6)

3.3.2.4 Arvokkaat luontokohteet

(1.) VANHAINKODIN LAHTI (Äijävesi)
Vanhainkodin lahti -nimitystä käytetään Äijäveden itärannalla sijaitsevan Kotasaaren ja mannerrannan välisestä lahdesta. Lahti on kapea, rannoiltaan rikkonainen ja enimmäkseen luhtarantainen. Rantoja luonnehtivat sara-, ruoko- ja kastikkavaltaiset alat. Erityisen tiheitä ruoikoita on kaakkoisrannan lahdukoissa. Kelluslehtiset kasvit kasvavat paikoin tiheinäkin kasvustoina. Pienialaisia rantarämeitä tavataan siellä täällä.

Kasvilajistoon kuuluvat mm. pohjanpaju ja liereäsara. Luonnon ja maiseman monipuolisuutta lisäävät kallioiset kumpareet Kotasaaren koillisrannalla ja lahden kaakkoisrannan niemissä. Kotasaaressa kallioseinämä putoaa suoraan veteen. Kallioilla puusto on mäntyvaltaista ja iäkkäimmät männyt ovat jo kilpikaarnoittuneet. Muuten rantametsät ovat enimmäkseen lehtipuuvaltaisia. Osa rantahaavoista on kookkaita. Myös lahdukoitten pökkelöityvät koivut lisäävät luonnon monimuotoisuutta. Vanhainkodin lahdella pesii mm. 5-10 kalalokkiparia ja useita pareja ruokokerttusia. Joinakin vuosina lahdella on kuultu luhtahuitti. Paikallisesti arvokas luontokohde.

Aluevaraukset:
Lahden pohjoisranta on pääosin Toholahden osayleiskaava-aluetta (M), jossa sijaitsee myös teollisuutta ja Rautalammin entinen kaatopaikka.
Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 (2010): A1 001 (Taajamatoimintojen alue) (alueen koillisranta).
Kaavamerkintäsuositus: MY.

(2.) TALLIVIRRAN VANHA METSÄ (Äijävesi)
Tallivirran luoteisranta on Rämäkkövuoren kallioista kaakkoisrinnettä. Rinteellä on myös kalliojyrkänteitä, ja ranta on louhikkoinen. Rannalla on säästynyt kaistale vanhahkoa ja tavallista luonnontilaisempaa metsää. Metsä on kuusivaltaista, kallion tyvellä järeähköä havusekametsää. Kookkaat ylispuutyyppiset männyt ovat alueelle tunnusomaisia. Ranta on osittain lehtipuustoisempi. Alueella tavataan jonkin verran koivu- ym. lehtipuupökkelöitä, muutamia keloja sekä keskimääräistä hiukan runsaammin maapuita. Kasvillisuus on tuoretta kangasta ja eteläosassa lehtomaista kangasta. Paikoin aluskasvillisuutta hallitsevat saniaiskasvustot. Lajistoon kuuluvat mm. mustakonnanmarja ja tesma. Ranta on karumpi ja louhikkoisempi, osaksi suovarpuinen. Vesirajassa kasvaa niukkana rantayrtti. Metsä on liito-oravan elinpiiriä. Paikallisesti arvokas luontokohde.

Aluevaraukset:
Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 (2011): A1 001 (Taajamatoimintojen alue).
Kaavamerkintäsuositus: SL.

(3.) SAVIJÄRVEN KOSTEIKKO (Savijärvi)
Kirkonkylän kupeella sijaitsevan Savijärven etelä- ja kaakkoisrannalla on Savijärven kaakkoispään ja Liimattalansalmen välinen kosteikkoalue. Osa luhdasta on Savijärvestä Liimattalansalmeen laskevan puron varrella. Puron varsi on lampareinen ja saraikkoinen ja erityisesti itäosassaan ruoikkoinen. Suuri osa aluetta on puoliavointa, harvakseltaan matalaa koivua ja pajua kasvavaa luhtaa. Sitä luonnehtivat saraikkoiset ja heinäiset (kastikkaa kasvavat) alat. Pohjoisosaa hallitsevat nuori tiheähkö koivikko ja pajupensastot. Alueen kasvisto on monipuolista, seudun luhtarannoille luonteenomaista. Rannoilla tavataan myös keloutuvaa puustoa. Alueen runsas linnusto on seudulle tavanomaista, ja siihen kuuluvat mm. pajusirkku, ruokokerttunen ja taivaanvuohi. Joinakin vuosina kosteikossa on tavattu pesimäaikaan luhtahuitti. Luhdan merkitystä lisää sen sijainti kirkonkylän vierellä. Kosteikolla on myös vesiensuojelullista merkitystä. Puron varren luhtaa on viime aikoina täytetty. Luhdan eteläranta kuuluu Rautalammin keskustan osayleiskaava-alueeseen. Alue on opetuskohde. Paikallisesti arvokas luontokohde. (Lisäys 2012: Luhdan merkitys linnustokohteena on kasvanut viime vuosina: alueella ovat pesineet mm. nauru- ja pikkulokki ja pesimäaikana sillä on tavattu joitakin vaateliaita lintuvesilajeja, kuten kaulushaikara, luhtakana, liejukana ja rastaskerttunen (J. Knuutisen tieto elokuussa 2012)).

Aluevaraukset:
Kirkonkylän osayleiskaava (1983): MT. Lisäksi: Rautalammin arvokkaat luontokohteet, kohde: Lv 10 Savijärven kosteikko. Kaavamerkintäsuositus: MY.

(4.) MAUKOSVUORI – TERVALAMPI (Syväjärvi)
Maukosvuori on jylhä luontokohde keskustan tuntumassa. Jyrkkärinteinen ja metsäpeitteinen Maukosvuori hallitsee etenkin Syväjärven pohjoisrannalta avautuvaa vesi- ja rantamaisemaa. Erityisesti vuoren keski- ja itäosassa on kalliojyrkänteitä, silokallioita ja louhikoita, mutta ne eivät sanottavammin näy vesille. Rinteillä metsä on havupuuvaltaista, itäosassa vanhahkoa ja melko luonnontilaista. Kallioisimmilla paikoilla kasvaa harvahkoa männikköä. Rantueen länsiosassa on myös hakkuualoja ja rantakoivikkoa. Kasvillisuus on pääasiassa tuoretta kangasta ja kallioisilla aloilla kuivahkoa kangasta. Kapeat korpimaiset juotit tuovat metsäkuvaan vaihtelua. Tervalammen puronvarsi on sekin osin korpimainen. Koko Maukosvuoren rantueella on hiekkarantoja.

Maukosvuoren komeimmat kalliojyrkänteet sijoittuvat Tervalampeen viettävälle länsirinteelle. Lammen pohjoispäässä kalliot putoavat viiston jyrkkinä lähes suoraan veteen. Itärannan metsäkuvaa hallitsevat kalliomänniköt ja rannan koivusekametsä. Yksittäiset kilpikaarnamännyt, koivupökkelöt, kelot ja järeähköt haavat luovat hieman luonnonmetsän tuntua. Rantametsän kasvillisuus on lähinnä tuoretta kangasta, kallioilla kuivahkoa kangasta. Rinteellä on paikoin puolilehtomaisia aloja. Rannalla kasvaa myös suovarvustoa. Tervalammen eteläpää on nevarantainen. Sisempänä kasvaa korpikoivikkoa ja lehtomaisen

kankaan sekametsää. Länsirannalla tavataan mänty- ja koivusekametsää. Metsämaa on osaksi soistunut, ja aluskasvillisuutta luonnehtivat mustikka, rannalla myös mm. suovarvut, pallosara ja suomuurain. Sisempänä kasvaa vanhahkoa lehtomaisen kankaan kuusisekametsää, joka hakattaneen lähiaikoina. (Vrt. Vm 1 Maukosvuori, Knuutinen 89).

Maukosvuoren kaakkoisrinteen kalliojyrkänteiden tyveä myötäilee kapea lehtoalue (Lh 3, Knuutinen 1989). Alueella kasvaa useita vaateliaita lehtokasveja. Louhikossa lähellä Syväjärven rantaa on lehtopalsamin kasvupaikka.

Maukosvuori on luokiteltu luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaaksi kallioalueeksi. Maukosvuoren arvoluokitus on 3: hyvin arvokas kallioalue (Husa etal. 2001, 18–20). Koko aluetta voidaan pitää sekä valtakunnallisesti että paikallisesti arvokkaana luontokohteena.

Maukosvuoren tärkeimpien tekijöiden arviointi (Husa et al 2001, 106):

GEOLOGINEN ARVO: 3	Muut arvot:
BIOLOGINEN ARVO: 3	Historialliset arvot: 4
MAISEMA-ARVO: 3	Monikäyttöarvot: 4
	Muuttuneisuus: 4
	Lähiympäristön arvot: 3

Suomen ympäristökeskuksen selvityksessä *Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Pohjois-Savossa*, *alueelliset ympäristöjulkaisut 214* (Husa Jukka et al. 2001, 106) kuvataan Maukosvuoren luonto-ominaisuuksia seuraavasti:

Maukosvuoren itärinteen kallionraoista löytyi lievästi ravinteisella kasvualustalla viihtyvää tummauurnasammalta ja keskimmäiseltä hieman koilliseen kääntyvältä tyvijyrkänteeltä löytyi runsaasti raidankeuhkojäkälää. Muuten kalliolajisto on tavanomaista. Ylärinne on varttunutta kuivahkon kankaan (VT) männikköä. Painanteissa on runsaasti patjamaisia rahkasammallaikkuja. Poronjäkälikköä on aivan jyrkänteen päällä. Lehtopalsamia kasvaa jyrkänteen tyvilouhikossa. Itärinteen tyven eteläosaa myötäilee nuorta lehtimetsää kasvava lehto (FT, OmaT). Lehdossa kasvaa pussikämmekkää (+/RT), lehto-orvokkia, lehtokuusamaa, koiranvehnää, mustakonnanmarjaa, kevätlinnunhernettä ja taikinamarjaa (Knuutinen 1989) sekä kaiheorvokkia (Kv.Vl). Itärinteen tyven pohjoisosassa on myös lehtomaisia piirteitä. Syväjärven rantajyrkänne on karu. Valuvesijyrkänteen sileä kalliopinta on miltei sammaleeton. Länsijyrkänteen lajisto on karua ja lajisto on samantapaista kuin itärinteellä. Joissakin kallionraoissa kasvaa tummauurnasammalta. Kalliokeuhkojäkälää (NT/RT) löytyi rinteen pohjoisosan tyvijyrkänteeltä. Kalliokohokkia kasvaa länsijyrkänteen patjamaisen jyrkänteen tyvellä ja päällä. Jyrkänteen tyvellä on Tervalampi, jonka rantaa kiertää paikoin nevareunus.

Tervalammen ja Syväjärven rannalla kasvaa tervaleppää. Maukosvuoren itärinteen tyvellä on paikallisesti arvokas lehto ja Tervalampi on valtakunnallisesti arvokas pienvesi (Huttunen & Laitinen 1993). Maukosvuoren länsirinne kuuluu Rautalammin arvokkaisiin luontokohteisiin (Knuutinen 1989). Maukosvuoren laen itäosa ja rantapuusto ovat noin 100 m leveydeltä säästyneet hakkaamattomina lukuun ottamatta alueen luoteiskulmaa Syväjärven rannassa. Länsirinteen kalliomännikkö ja Tervalammmin alue ovat myös lähes hakkaamattomia. Laen itäosan kuusikossa (MT) on jäljellä lieviä aarniometsän piirteitä. Länsirinteen tyvi on hakattu, mutta lehtomaiset piirteet ovat jäljellä.

Aluevaraukset:
Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 (2011): Maukosvuori on osoitettu maakuntakaavassa merkinnällä **MY 1** 316: MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA. Merkinnällä osoitetaan alueet, joilla on maa-aineslain 3§:n tarkoittamia maisemaan liittyviä arvoja.
Suunnittelumääräys**:** Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee erityisesti ottaa huomioon alueen maisemalliset arvot ja harju-, moreeni- tai kalliomuodostuman luonteenomaiset piirteet, ympäröivä vesi- tai kulttuurimaisema sekä pohjaveden suojelu.
Kirkonkylän osayleiskaava (1983), Maukosvuoren pohjoisrinne: M ja VU-1 (urheilualue).
Lisäksi: Rautalammin arvokkaat luontokohteet -kohteet (Knuutinen 1989).: Vm 1 Maukosvuori (länsirinne lähiympäristöineen) sekä Lh 3 Maukosvuoren lehto. Luonnonsuojelullisesti ja kalataloudellisesti arvokas pienvesi (Laitinen 1994). Kaavamerkintäsuositus: MY.

(5.) KOKKOVUORI
Kokkovuoren länsirinteellä sijaitseva pienialainen rinne- ja kallionaluslehto on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi lääninhallituksen päätöksellä 1992 ja osoitettu maakuntakaavassa **SL** -merkinnällä (SL 557), jolla osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita. Suojeltavan alueen koko on noin 1,1 ha. Alue on osin lehtomaista kangasta. Lehdossa kasvaa paikoin vanhaa kuusikkoa ja alaosassa lehtipuuta. Alueelta löytyy useita vaateliaita lehtokasvilajeja.

(6.) RÄMÄKKÖVUOREN LOUHIKKO
Hankaveden Pitkälahteen vesimaisemasta selvästi erottuva jyrkkärinteinen metsäinen kalliolouhikko, joka rajautuu massiiviseen noin 10 m korkeaan kalliojyrkänteeseen. Lohkareinen kalliojyrkänne on **metsälain (10§)** mukainen erityisen tärkeä elinympäristö.

Aluevaraukset: Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 (2011): A1 001 (Taajamatoimintojen alue).
Rämäkän alueen osayleiskaavan muutos (kaavaluonnos 2000): Metsälain 10 §:n mukainen louhikko on merkitty säilytettäväksi alueeksi (s)
Kaavamerkintäsuositus: MY.

Arvokkaat luontokohteet on esitetty liitteen 3 kartalla numerolla ja nimellä.

3.3.2.5 Muut luontokohteet

Keskustan osayleiskaava-alueella sijaitsee useita muitakin luonto- ja maisema-arvoiltaan huomionarvoisia kohteita. Näitä alueita ei erilaisista syistä johtuen kuitenkaan lueta varsinaisiksi arvokkaiksi luontokohteiksi. Kyseessä on mm. pienialaisia rantaluhtia ja -soita, pikkusaaria, melko luonnontilaisen metsän kuvioita sekä rantakallioita ja -louhikoita. Useimmat näistä alueista ovat luonnoltaan ja maisemallisesti arkoja tai melko arkoja eli niiden maisemaekologinen kapasiteetti on pieni-pienehkö. Rakentaminen olisikin näiden kohteiden sijaan pyrittävä ohjaamaan muualle vähemmän aroille alueille. Kohteiden kaavamerkintäsuosituksena on enimmäkseen MY. Kohteet on esitetty kaava-aineiston luontoselvityksen 5 liitekartalla 2.

Äijävedellä on ns. Vanhainkodin lahden lisäksi useita pienempiä rantaluhtia. Tärkeimmät ovat **Arvolanlahti** (MY), **Lemirannan luhta** Toholahdessa (MY) ja **Talliniemen luhta** (MY). Jokileinikkiä kasvaa Lemirannan luhdan lisäksi mm. Ropolan edustalla. Myös **Virranniemen rantalouhikko** Tallivirran lähellä erottuu vesi- ja rantamaisemassa edukseen (MY). Äijäveden rannalla aivan keskustan kupeessa kirkkomaan ja Pappilanpellon välissä sijaitsee **Kirkkorannan kosteikko** (EH).

Savijärven suo kirkonkylän kupeella sijaitsevana on erityisen huomionarvoinen**.** Savijärven luoteispään ranta on Jaakonharjun eteläisintä osaa. Harjumaista muodostumaa reunustaa lännessä pieni kaunis avosuo. Se on keskeltä laajalti avoin ja niukkalampareinen. Reunoilla kasvaa mäntyä, koivua sekä pajuja. Suon eteläosa on lehtipuuta kasvavaa tulvakorpea. Neva on sarakkoinen (jouhi- ja pullosara) ja sillä kasvaa mm. isokarpaloa, puöreälehtikihokkia ja paikoin varpuja. Eteläosan kosteikossa viihtyy mm. järvikorte, raate, kurjenjalka ja vehka. Lampareiden luona mutasara, valkopiirtoheinä ja luhtavilla. Rämereunoilla kasvaa varpujen ohella mm. tupasvillaa ja suomuurainta. Avoimena ja harjukankaiden juurella sijaitsevana suolla on myös maisemallista arvoa. (Vrt. Su 17, Knuutinen 1989) (MY).

Kuutinharjun suo on pieni, avoin niukkalampareinen suo Tyyrinvuoren eteläpuolella. Nevalla kasvaa mm. kurjenjalkaa, raatetta, järvikortetta, isokarpaloa sekä lampareiden rannalla jouhi-, pullo- ja mutasaraa. Alueella on merkitystä lähellä taajamaa ja luontopolkua sijaitsevana luontoharrastus- ja opetuskohteena (vrt. Su 16, Knuutinen 1989) (MY).

Syväjärven saaret. Syväjärvessä sijaitsee *kaksi rakentamatonta saarta*. Suuremmassa saaressa on peltoa, pienempi (rek.nro 21:198) on kokonaan metsäinen. Suuremmalla saarella on säilynyt tärkeitä perinnebiotooppeja (J.Knuutisen haastattelu Rautalammilla elokuussa 2011). Pienempi saari tunnetaan kuikan pesimäpaikkana. Saarilla on erityisesti maisemallista ja linnustonsuojelullista merkitystä (MY).

Syväjärven kapeikko Hakavuoren ja Turkkilanvuoren metsäisten rinteiden välissä on maisemallisesti merkittävä kohde aivan asutuksen tuntumassa (VL).

Pitkälahden lehto on Hankaveden Pitkälahden rantamilla, Turkkilanvuoren kaakkoispuolella, aivan keskustaajaman tuntumassa sijaitseva lehtomainen metsäalue (Lh 1, Knuutinen 1989; Rantue 232 Pitkälahti III, Knuutinen 2002). Alueelle on ominaista kulttuuria suosivat luonnonkasvit sekä vanhan asutuksen jäänteenä kookkaat koristepuut ja -pensaat sekä perennat. Alueella on tavattu Kalliokieloa ja Koiranheisiä. Lehdossa pesii runsas linnusto. Alue sopii opetus- ja luontoharrastuskohteeksi (MY). (Lisäys 2012: Lehtoalue on sittemmin osaksi rakennettu, ja sen metsää on hakattu. Lehdon arvo luontokohteena on alentunut.)
Kauempana rannasta sijaitsee jyrkänteinen **Turkkilanvuoren kaakkoisrinne** (VL).

Kilpilammen Mustikaisen puronvarsi. Metsäpeitteisen harjumaisen kangasmaa-alueen läpi laskee Kilpilammesta puro Mustikaiseen. Puro on rannoiltaan paikoin kapealti soistunut. Sen varrella ja länsipuolella sekä lammen rannalla kuusen osuus puustossa lisääntyy. Sekapuuna joukossa esiintyy myös koivua ja

niukemmin haapaa. Puro on melko luonnontilainen ja etenkin pohjoisosassaan melko syvälle kangasmaahan uurtunut. Sen varsi lienee paikoin kapealti lähes lehtomainen (lajistossa mm. saniaisia).

Kilpilammen ryteikkö. Alueen luoteisreunalla pienen, ilmeisesti kausikostean puron varrella on ryteikköistä korpikuusikkoa.

Kilpimäen notkelma. Kilpimäen rinteen pohjoiseen viettävässä notkelmassa esiintyy seudulle erikoista karua, puoliavointa rinnesuota sekä reunakallioilla edustavia poronjäkälää ja kanervaa kasvavia aloja.

Kotiahon puronvarsi. Pellonreunojen pienet runsaslaho- ja lehtipuustoiset osat lisäävät alueen luonnon monimuotoisuutta. Alueen läpi virtaava rehevärantainen puro on paikallisesti huomionarvoinen kohde.

Kotilaisen puronnotkelma. Syväjärvestä Savijärveen laskevan puron varrella kasvaa kuitenkin metsää. Puro on varsin vuolas, eteläreunan louhikossa jopa koskinen, ja syvään uurtunut, rinteiltään jyrkkä. Puronvarsi on lehtomainen (lajistossa mm. sudenmarja ja saniaisia), mutta paikoin jättipalsamin, vieraslajin, pahoin valtaama. Notkelmaa voi pitää paikallisesti arvokkaana luontokohteena (geomorfologia, kasvillisuus, metsäluonto). Myös linnusto kielii paikan rehevyydestä: puronvarressa alueen laitamilla lauloivat samanaikaisesti mustapääkerttu ja satakieli

Pappilan niemenkärki. Niemenkärki on rannoiltaan saraluhtainen. Rantapuustoa hallitsevat koivut, ja muutamat niistä ovat jo vanhoja ja järeitä. Lisäksi rannalla kasvaa erityisesti harmaaleppää, mutta myös mm. tuomea, haapaa, tervaleppää sekä joitakin mäntyjä ja kuusia. Myös harmaalepistä ja männyistä jotkin ovat jo ikääntyneitä ja kookkaita. Pajuja sekä nuorta lehtipuustoa esiintyy paikoin tiheälti, niemessä kasvaa hieman myös katajaa. Huomionarvoisia ovat myös rannan järeät koivu- ym. lehtipuupökkelöt ja maapuut sekä muu lahopuusto.

Martinniemen lehto. Alueen pohjoisosassa asutuksen liepeillä on lehtipuuvaltaista tiheää lehtomaista metsää, jossa lahopuuta esiintyy melko paljon, ja reunaosassa vanhempaa mäntysekametsää. Siellä täällä kasvaa haavan ja harmaalepän melko kookkaita runkopuita.

Syväjärven luhta ja rantapuusto. Monella taholla Martinniemessä kasvaa varttuvaa koivikkoa, länsipuoliskossa myös viitamaista kuusi-harmaaleppä-koivusekametsää. Rantapuusto (mänty, terva- ja harmaaleppä, koivu, haapa, yksittäiset kuuset) on vanhempaa, ja monet puista ovat jo järeitä. Tervaleppää kasvaa yhdessä koivun ja männyn kanssa enemmälti myös lahdenpohjukan osin ryteikköisellä luhtaisella alueella. Sen pohjoispuolella on pieni hakamainen sekametsäkuvio ikääntyvine koivuineen. Keskisen alueen kumpareella koivikon keskellä varttuu tiheää nuorta männikköä.

Rämäkkövuoren notkelma. Notkelma on huomionarvoinen luonnonmuodostuma ja poikkeaa myös metsäkuvansa ja rehevyytensä vuoksi huomattavasti lähiympäristöstään. Kasvillisuus on ainakin länsiosassa lehtomaista (lajistossa mm. mesiangervoa ja saniaisia). Rannan niitty elävöittää muutenkin idyllistä maisemaa. Notkelma lähiympäristöineen tulisi säilyttää luonnontilaisena, mutta siihen liittyvä niitty olisi hyvä pitää avoimena. Lähimetsiä voitaneen käsitellä tähänastiseen tapaan maisemametsinä avohakkuita välttäen. Varsinkin haapaa, mutta myös harmaaleppää olisi näissä toimissa hyvä suosia. Alueella sijaitsee liito-oravan esiintymä, joka kattaa ainakin pohjoisosan notkelman reunamineen sekä siitä länteen ulottuvan rannan metsäkaistaleen.

Vuohiniemen luhta. Alue käsittää eteläisimmän rannan rantametsineen sekä siihen rajautuvan laajahkon luhdan. Paikka on osin hakamainen ja alavana myös tulvanalainen ja luhtarantainen, osaksi pajujen valtaamaa ryteikköä. Länsi- ja luoteisreunalla metsä muuttuu koivikoksi ja koivuvaltaiseksi sekametsäksi. Pellon ja rannan kapeaa väliä myötäilevät yksittäiset, osin kookkaat koivut ja männyt sekä vaihtelevan leveä tiheä pajukko.

Toholahdessa sijaitsevista lammista merkittävimpiä luonto- ja maisema-arvoja on osalla Kaijärven rannoista. **Kaijärven itärannalla** on tiheää lehtipuustoa ja -pensastoa sekä luhtavaikutteista metsäkasvillisuutta (MY). **Vastarannalla** on vanhahkoa hakamaista koivusekametsää, pienellä alalla jopa saniaislehtoa (MY).

3.3.2.6 Luontokohteiden uhanalaiset lajit

Uhanalaiset kasvilajit

Uhanalaislajien tiedot on tarkistettu Pohjois-Savon ELY -keskuksesta alkuvuodesta 2012 (luonnonsuojelun ylitarkastaja Anne Grönlund). ELY -keskuksen tietojärjestelmään ei ole rekisteröity havaintoja uhanalaislajeista Rautalammin keskustan osayleiskaavoitettavalla alueella, lukuun ottamatta mainintaa Peltosauramosta.

Edellä mainituista vuonna 1995 paikallisesti uhanalaisina pidetyistä putkilokasveista on vuoden 2010 uhanalaisluokituksen perusteella valtakunnallisesti silmälläpidettävä (NT) kelta-apila. Se esiintyy Kaijärvellä, ja on alueellisesti uhanalainen (RT), (Rassi et al. 2010).

Kelta-apilan lisäksi osayleiskaava-alueella tiedetään kasvavan seuraavien valtakunnallisesti silmälläpidettävien (NT) kasvilajien: ahokissankäpälä *(Antennaria dioica)* (Latsinmäki, Alatie), ketonoidanlukko *(Botrychium lunaria)* (Myllytie), ahonoidanlukko *(B. multifidum)* (Koulutie), ketoneilikka *(Dianthus deltoides)* (Eetunkuja) ja konnanlieko *(Lycopodiella inundata)* (Personlampi). Näistä lajeista keto- ja ahonoidanlukko sekä konnanlieko ovat alueellisesti uhanalaisia.

Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaaksi kallioalueeksi arvioidulla Maukosvuorella on vuonna 2000 tavattu seuraavat uhanalaiset tai vaarantuneet lajikkeet (Husa et al. 2001, 18–20, 156–162):

Luontokohde/nro	Kasvilaji	Nimi	Luokitus Valt./2b
Maukosvuori/36	Putkilokasvi	Coeloglossum viride / pussikämmekkä	+/RT
Maukosvuori/36	Jäkälä	Lobaria scrobiculata / kalliokeuhkojäkälä	NT/RT

Uhanalaisten tai vaarantuneiden kasvien sijaintimerkintä erillisen liitteen 2 kartalla:
1. Kelta-apila (*Trifolium aureum*), Kaijärvi, NT/RT
2. Peltosauramo (*Anthemis arvensis*), Kaijärvi sekä Kuutinharju, Sp
3. Pussikämmekkä (*Coeloglossum viride*), Maukosvuori, +/RT
4. Kalliokeuhkojäkälä (*Lobaria scrobiculata*), Maukosvuori, NT/RT
5. Ahokissankäpälä *(Antennaria dioica),* Latsinmäki, Alatie, NT
6. Ketonoidanlukko *(Botrychium lunaria),* Myllytie, NT/RT
7. Ahonoidanlukko *(B. multifidum),* Koulutie, NT/RT
8. Ketoneilikka *(Dianthus deltoides),* Eetunkuja, NT
9. Konnanlieko *(Lycopodiella inundata),* Personlampi, NT/RT

Uhanalaiset lintulajit

Joulukuussa 2010 julkaistun Suomen eliölajien uuden uhanalaisuusarvion mukaan valtakunnallisesti uhanalaiseksi luokiteltavia lintulajeja on tällä hetkellä maassamme kaikkiaan 59 lajia. (Rassi et al. *Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010.* www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=371160&lan=fi).

Suomen uhanalaisista lintulajeista kaava-alueella on tavattu 2000-luvulla pesimäaikaan rastaskerttunen *(Acrocephalus arundinaceus)* ja liejukana *(Gallinula chloropus)*, kummatkin Savijärven kosteikossa, sekä kivitasku *(Oenanthe oenathe)*. Kivitasku on pesinyt Toholahdessa Hankamäentien varren joutomaa-alueella. Kaikki nämä lajit on luokiteltu vaarantuneiksi (VU).

Silmälläpidettävistä (NT) lajeista Savijärven kosteikossa on useana vuonna pesinyt naurulokki *(Larus ridibundus)* ja pesimäaikaisia havaintoja on myös luhtahuitista *(Porzana porzana)*. Luhtahuitti on tavattu myös Vanhainkodin lahdella. Lisäksi kaava-alueelta on pesimäaikaisia havaintoja seuraavista silmälläpidettävistä (NT) lajeista: rantasipi *(Actitis hypoleuca)*, helmipöllö *(Aegolius funereus)*, huuhkaja *(Bubo bubo)*, punavarpunen *(Carpodacus erythrinus)*, käenpiika *(Jynx torquilla)*, isokoskelo *(Mergus merganser)*, tukkakoskelo *(M. serrator)*, kuhankeittäjä *(Oriolous oriolus)*, lapinuunilintu *(Phylloscopus borealis)*, sirittäjä *(P. sibilatrix)*, teeri *(Tetrao tetrix)* ja metso *(T. urogallus)*. Käenpiikaa, kuhankeittäjää, lapinuunilintua ja metsoa lukuun ottamatta ne pesinevät vuosittain alueella.

Alueellisesti (eteläboreaalinen vyöhyke, Järvi-Suomi, 2b) uhanalaisista lintulajeista kaava-alueen pesimälinnustoon kuuluu kehrääjä *(Caprimulgus europaeus)*. Siitä on vuodelta 2011 pesimäaikaisia havaintoja Maukosvuorelta.

Koskeloveden ja Hankaveden välinen keväinen sula-alue tunnetaan suurista vesi- ja lokkilintukerääntymistään. Siitä kaava-alueeseen kuuluu Kattila- ja Tallivirran välinen osa. Uhanalaisista ja silmälläpidettävistä lintulajeista sulassa ja sen äärellä syksyisin – keväisin esiintyvät vuosittain/on joskus tavattu rantasipi *(Actitis hypoleuca)* (NT), jouhisorsa *(Anas acuta)* (VU), metsähanhi *(Anser fabalis)* (NT), punasotka *(Aythya ferina)* (VU), tukkasotka *(Aythya fuligula)* (VU), lapasotka *(Aythya marila)* (EN), koskikara *(Cinclus cinclus)* (VU), kaakkuri *(Gavia stellata)* (NT), selkälokki *(Larus fuscus)* (VU), naurulokki *(Larus ridibundus)* (NT), pilkkasiipi *(Melanitta fusca)* (NT), isokoskelo *(Mergus merganser)* (NT), tukkakoskelo *(M. serrator)* (NT), mustakurkku-uikku *(Podiceps auritus)* (VU), pikku-uikku *(Tachybaptus ruficollis)* (VU) ja ristisorsa *(Tadorna tadorna)* (VU).

Aiemmassa uhanalaisselvityksessä (Suomen lajien uhanalaisuus 2000) uhanalaisiin ja silmälläpidettäviin lajeihin luettiin mm. kaulushaikara *(Botaurus stellaris)*, kehrääjä *(Caprimulgus europaeus)*, ruisrääkkä *(Crex crex)*, käki *(Cuculus canorus)*, pikkutikka *(Dendrocopos minor)*, varpunen *(Passer domesticus)*, tiltaltti *(Phylloscopus collybita)*, harmaapäätikka *(Picus canus)* ja kottarainen *(Sturnus vulgaris)*. Niistä kaikista on kaava-alueelta pesimäaikaisia havaintoja.

Vielä tätäkin aiemmin kuikka *(Gavia arctica)* katsottiin valtakunnallisesti silmälläpidettäväksi, taantuneeksi lajiksi Vuoden 2010 uhanalaislajiarviossa kuikka ei enää ole uhanalaisina pidettyjen lajien joukossa. Syväjärven pienempi saari tunnetaan kuikan pesimäpaikkana. Joinakin vuosina kuikka on pesinyt myös Äijävedessä, ilmeisesti kuitenkin kaava-alueen ulkopuolella.

Uhanalaiset nisäkkäät

Kaava-alueella esiintyviä/tavattuja uhanalaisia ja silmälläpidettäviä nisäkäslajeja ovat metsäjänis *(Lepus timidus)* (NT), saukko *(Lutra lutra)* (NT), ilves *(Lynx lynx)* (VU), liito-orava *(Pteromys volans)* (VU) ja karhu *(Ursus arctos)*. Suurpedoista ilveksestä on havaintoja Rämäkkö- ja Maukosvuorelta, karhusta Rämäkkövuorelta. Saukko on tavattu useina talvina Toholahden sillan sulassa.

Kaava-alueelta on liito-oravasta sekä vanhoja että tuoreita havaintoja Tallivirran luoteisrannalta, joka on Rämäkkövuoren kallioista kaakkoisrinnettä, Ks. ARVOKKAAT LUONTOKOHTEET, 2. TALLIVIRRAN VANHA METSÄ. Tallivirran ranta on liito-oravan elinpiiriä.

Liito-orava on tavattu 2000-luvun alussa myös Pitkälahden lehdosta (Rautalammin arvokkaat luontokohteet, Lh 1), mutta kesän 2013 havaintojen perusteella aluetta on luultavimmin käytetty vain läpikulkuun

Kesän 2013 liito-oravakartoituksessa löytyi kaksi uutta liito-oravaesiintymää. Ensimmäinen löytyi kirkonkylän tuntumasta, kattaen Rämäkkövuoren pohjoisrinteen notkelman reunamineen sekä siitä länteen ulottuvan rannan metsäkaistaleen. Kohdealue on osa osayleiskaavassa asuinalueeksi osoitettua aluetta, jonka maankäyttö tulee ratkaista asemakaavalla. Toinen liito-oravan elinpiiri löytyi Ropolan kartanon lounaispuolelta Äijäveden rantakaistaleelta. Alue on loivasti kumpuilevaa metsämaastoa. (J. Knuutisen *Rautalammin kirkonkylän osayleiskaavan liito-oravakartoitus 2013)*.

3.3.2.7 Luonnonsuojelualueet ja luonnonmuistomerkit

Keskustan osayleiskaava-alueella sijaitsee tällä hetkellä vain yksi luonnonsuojelualue:
Kokkovuori, joka on osoitettu maakuntakaavassa **SL** -merkinnällä (SL 557), jolla osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita.

Lisäksi Rämäkkövuoren kallioisella kaakkoisrinteellä Äijäveden varrella sijaitsevaa **Tallivirran vanhaa metsää** Tallivirran luoteisrannalla suositellaan suojeltavaksi (ks. kohta ARVOKKAAT LUONTOKOHTEET, (2) Tallivirran vanha metsä).

Keskustan osayleiskaava-alueella sijaitsee 2 luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettua luonnonmuistomerkkiä:
- **Lmm 7** (Knuutinen 1989), satavuotias metsälehmus Kilpilammen lounaispuolella kuusivaltaisessa sekametsässä kalliorinteen juurella
- **Lmm 5** (Knuutinen 1989), yli 150 -vuotias petäjä, ns. piiskauspuu kirkonkylän keskellä kunnantalon pihalla.

Merkinnät erillisen luontoselvityksen liitteen 3 kartalla: **5. KOKKOVUOREN LUONNONSUOJELUALUE** sekä **Lmm 5** ja **Lmm 7**.

Rautalammin reittiä on esitetty erityissuojelukohteeksi ns. suojeluvesityöryhmän mietinnössä (Komiteanmietintö 1977) ja vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietinnössä (Työryhmän mietintö 1992). Reitin koskia koskee lisäksi koskiensuojelulaki. Kaavoitusalueella ei ole Natura 2000 -alueita.

3.3.3 MAAPERÄ, VESISTÖT JA VESITALOUS

3.3.3.1 Maaperä ja kallioperä

Pohjois-Savon maisemaa hallitsevat moreenin peittämät kalliomäet sekä harjuselänteet. Mäkien väliset painanteet ovat usein soistuneita. Pellot ovat syntyneet rehevimmille kasvualustoille: savikoille, mäkien huuhtoutumattomille lakialueille ja hienoainesmoreenin peittämille rinteille. Harjut ovat perinteisesti toimineet liikenneväylinä, ja myös enemmistö Pohjois-Savon taajamista sijaitsee harjualueilla.

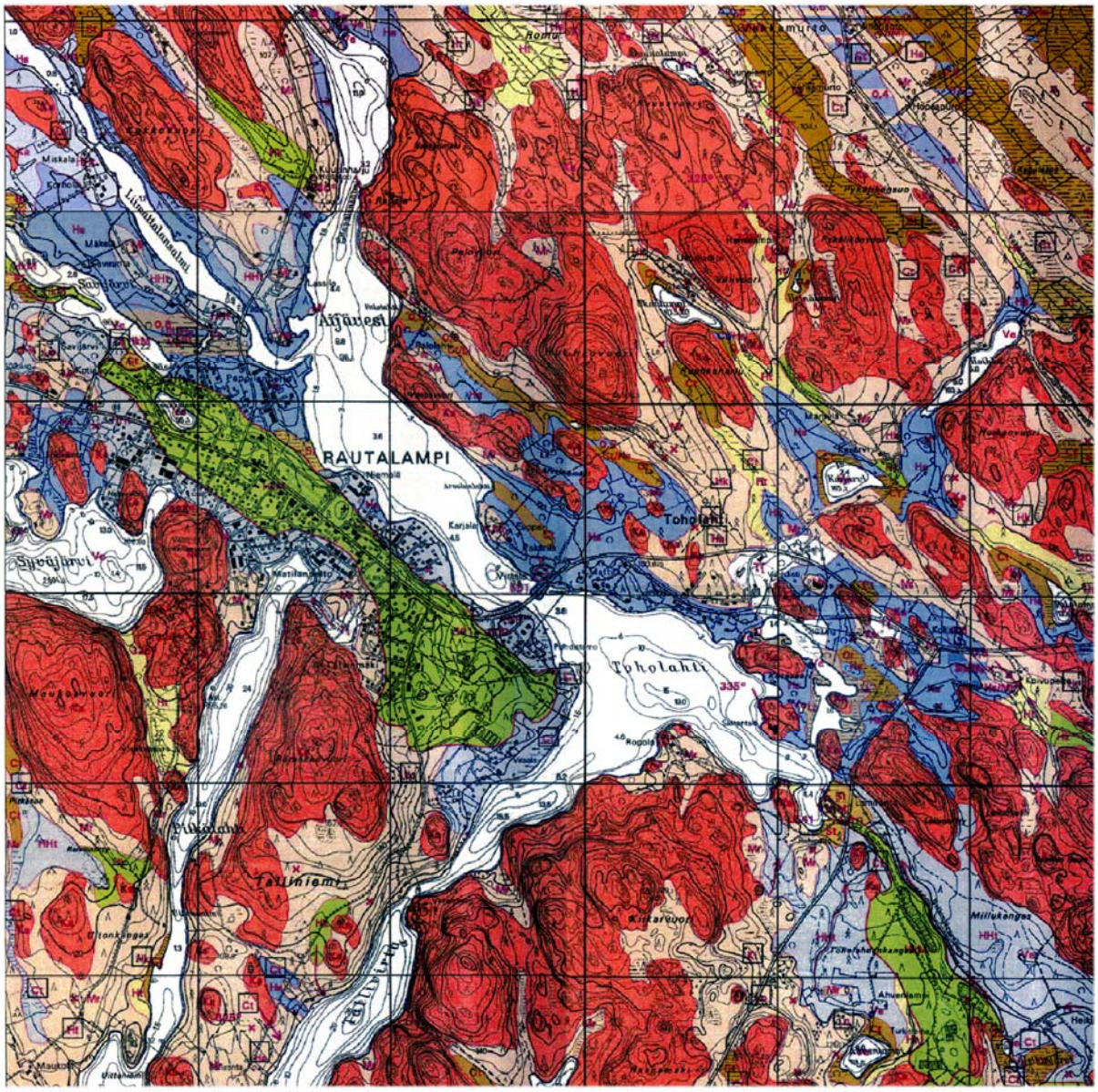

Kartta 4. Maaperäkartta Rautalammin keskustan keskeisiltä osilta. Vihreä väri kuvaa hiekkaharjua, punainen kalliota, vaaleanpunainen moreenikerrostumia, sininen saviperäistä maata ja ruskea eloperäistä kerrostumaa. Lähde: Maanmittauslaitoksen maaperäkartta, Rautalampi.

Rautalammin keskustan osayleiskaavoitettavan alueen maaperä on pääasiassa soraa ja moreenia, jonka rakennettavuus on hyvä (ks. Maaperäkartta). Maaston topografia on voimakkaasti kumpuilevaa.

Maaston korkeimmat kohdat kaava-alueella ovat lähes sata metriä läheisten järvien pinnan yläpuolella (esim. Kiikarvuori (190 m) sekä Maukosvuori ja Rämäkkövuori (180 m merenpinnan yläpuolella). Metsäalueet muodostuvat pääasiassa havupuuvaltaisista kuivista kankaista. Paikoin on näkyvissä avokallioita.

Harjut

Rautalammin kirkonkylän keskustan läpi kulkee merkittävä harjujakso: Pörölänmäki-Rautalampi-Kerkonkoski. Tämä harju noudattaa samaa muotoa kuin muutkin Pohjois-Savon harjut. Ne ovat selkeitä kohomuotoisia selänteitä, joiden lievealueilla levittäytyvät paikoitellen laajat rantakerrostumat. Harjujaksot seuraavat järvialtaiden ja kalliomäkien välisten laaksopainanteiden kuvastamaa kallioperän kaakko-luodesuuntausta. Kaava-alueella mm. Latsinmäellä esiintyy loivapiirteisiä paiste- ja varjorinteitä sekä suppia ym. harjuille luonteenomaisia muodostumia.

Poski -projektissa paikallisesti arvokkaaksi luonnon ja maisemansuojelun kannalta (arvoluokka 4) todetun Jaakonharjun eteläisin osa ulottuu kaava-alueelle. Jaakonharju on osoitettu Pohjois-Savon maakuntakaavassa MY-alueena (MY1 307). Jaakonharju on maa-ainesten ottoon osittain soveltuva (Poski-luokka 2). Jaakonharjun hiekka- ja soramuodostumat, joilla on erityisiä maisema- ja luonnonarvoja eivät ulotu Jaakonharjun eteläisimpään osaan, joka on Rautalammin keskustan osayleiskaava-alueella. Yleiskaava-alueelle ulottuva eteläisin kärki on pohjavesialuetta. (Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen -Pohjois-Savon loppuraportti, P-S. Ympäristökeskus 2007)

3.3.3.2 Vesistöt ja vesitalous

Rautalammilla reitin vedet laskevat Koskelovedestä Tyyrinvirran kautta Lonkariin (1,5 km^2) ja edelleen Äijäveteen (2,4 km^2). Rautalampi (1,6 km^2) laskee Liimattalansalmen kautta Äijäveteen sivuten Äijä- ja Hankaveden erottavaa luode-kaakko -suuntaista harjumuodostumaa. Vedet virtaavat Äijävedestä edelleen Tallivirran kautta harjumuodostuman eteläpuolella sijaitsevaan Hankaveteen. Äijä- ja Hankaveden vedenpinta on 96,1 metriä ja Syväjärven vedenpinta on 104,2 metriä merenpinnan yläpuolella. Kaava-alueen järvistä korkeimmalla sijaitsee Palolampi (113,6 metriä merenpinnan yläpuolella).

Järvet ovat melko syviä; vesien syvyys vaihtelee Äijävedessä yleensä 3-10 metriä mutta Toholahdessa syvyys on jopa 19 metriä ja Tallivirrassakin 16 metriä. Syväjärven ja Hankaveden Pitkälahden syvyys on paikoittain yli 20 metriä. Savijärven ja Kilpilammen puolestaan vain vajaa 10 metriä. Kaijärvessä ja Palolammessa vettä on vain muutamien metrien verran.

Pohjavesialueet

Suunnittelualueella sijaitsee kolme pohjavesialuetta; Tallinniemen pohjavesialue kokonaisuudessaan, osa Toholahden pohjavesialueesta suunnittelualueen itäreunassa sekä osa Jaakonharjun pohjavesialueesta suunnittelualueen länsireunassa. Pintavedet imeytyvät vettä helposti läpäisevään maaperään. Ks. Pohjavesialueet –teemakartta.

Vesitalous

Merkittävin kunnan kolmesta pohjavedenottamosta sijaitsee kirkonkylän keskustassa Tallinniemen pohjavesialueella. Pohjavesialueen antoisuudeksi on arvioitu noin 800 m3/d. Vuonna 2010 keskimääräinen otto oli noin 155 m3/d. Vesilaitoksella on vesioikeuden lupa ottaa vettä enintään 600 m3/d kuukausikeskiarvona laskettuna (Itä-Suomen vesioikeuden päätös nro 6/Ym/73, 16.7.1973).

Taulukko 1. *Vesijohtoverkon liittyjämääräennusteet, liittymisprosentit ja vedenkulutusennusteet vuoteen 2030. Rautalammin kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelma 2010, 35.*

Talousvedenkulutus	Yks.	2010	2015	2020	2030
Asukasmäärä	as.	3 501	3 330	3 158	3 102
Liittyjämäärä	as.	1 896	1 800	1 650	1 600
Liittyjämäärä osuuskunnat	as.	1 130	1 150	1 300	1 300
Liittymisprosentti	%	86	89	92	93
Kunnan verkoston vedenkulutus	m^3/d	250	235	215	210
Osuuskunnille myyty	m^3/d	130	130	150	150
Kokonaiskulutus	m^3/d	380	365	365	360
Vuotovedet	m^3/d	85	65	40	40
Vuotovesiprosentti	%	14	15	10	10
Vedenkulutus YHTEENSÄ	m^3/d	465	430	405	400

Kunnalliset vesijohto- ja viemäriverkostot kattavat lähes koko kirkonkylän asemakaava-alueen ja Toholahden alueen ulottuen pohjoisessa Kerkonkosken taajamaan.

3.3.3.3 Tulvakorkeus ja hulevedet

Tulvakorkeus

Uusien rakennusten alin hyväksyttävä rakentamiskorkeus on vähintään keskimäärin kerran sadassa vuodessa toistuvan tulvakorkeuden tasolla. Äijäveden, Hankaveden ja Rautalammin rannalla alin hyväksyttävä rakentamiskorkeus on vähintään korkeudella +97,80 m (N2000). Alimmalla hyväksyttävällä rakentamiskorkeudella tarkoitetaan sitä korkeutta, jolle vesi voi nousta ilman, että se vaurioittaa rakennusta.

Alimpaan hyväksyttävään rakentamiskorkeuteen on vielä lisättävä avointen ulapoiden rannoilla käytettävä aaltoiluvara, jonka suuruus määräytyy vapaan ulapan ja rannan kaltevuuden perusteella. Aaltoiluvaran määrittämisessä voidaan käyttää apuna alla olevaa taulukkoa, missä on ulapan pituuden ja rannan kaltevuuden perusteella ilmoitettu aallon pystysuora nousukorkeus tasapohjaisella ja kivikkoisella rannalla. Taulukkoa laadittaessa on otettu perustaksi ns. merkitsevä aallonkorkeus, joka tarkoittaa niiden korkeimpien aaltojen keskikorkeutta, joiden lukumäärä on 1/3 kaikista aalloista. Tarkasteltavaksi tuulen nopeudeksi on valittu 12 m/s, jollainen tuuli esiintyy ulapalla keskimäärin kerran kuukaudessa. Todennäköisyys tätä kovemman tuulen ja huipputulvan esiintymiselle yhtä aikaa on hyvin pieni.

Taulukko 2. *Aallon likimääräinen nousukorkeus tasapohjaisella rannalla (T) ja karkealla kivikkorannalla (K) erilaisilla rannan kaltevuuksilla.*

Ulapan pituus (km)	AALLON NOUSUKORKEUS (cm) Rannan kaltevuus								
	1/30 T	1/10 T	1/5 T	¼ T	¼ K	½,5 T	½,5 K	1/1,5 T	1/1,5 K
0,2	5	5	10	15	5	25	10	35	10
0,6	5	10	20	30	10	45	15	55	20
1,0	5	15	25	40	15	60	20	70	25
2,0	10	20	35	55	20	80	30	95	35
4,0	15	30	50	75	30	115	40	135	45
6,0	20	35	55	90	35	135	50	160	55
8,0	20	40	75	115	45	165	65	185	70
10	25	50	85	130	55	190	75	210	80
20	30	70	115	175	75	255	100	280	110
40	45	100	165	250	105	365	140	400	160

Hulevedet

Rautalammin kirkonkylän asemakaava-alueelle on tehty hulevesitulvan arviointi (Tuure Savolainen: Hulevesitulvariskien alustava arviointi Rautalammin kunnassa, Rautalammin kunta 2011).

Suurimmat päällystetyt piha-alueet ovat (ks. kartta 5):
- Matti Lohen koulun piha-alueet
- Osuuspankin aukio sekä Kivitsyn kenttä
- Valintatalon ja Pestarin piha-alueet
- Mortonin ympäristö
- Arttelin edusta
- Kunnanviraston piha-alueet
- lukion piha
- terveyskeskuksen ja Pauliinan piha-alueet
- Morehousen piha-alue

Hulevesien hallinta tapahtuu katujen ja teiden avo-ojituksella varmistaen valuminen riittävän suurilla rummuilla. Suurien piha-alueiden sadevesiviemäröinnin mitoitus tehdään normien mukaan. Taajaman maastonmuodot edesauttavat hulevesien hallinnassa. Maanpinta viettää suurimmassa osassa tiheää taajamaa voimakkaasti suoraan vesistöön. Päällystyksen yhteydessä arvioidaan hulevesien virtaamat ja kulkureitit sekä toteutetaan hulevesien johtamiseksi riittävän tilavat ojat ja rummut. Hulevesien viemäröinti on toteutettu kunnan toimesta vain Rovastintiellä sijaitseville rivitaloille.

Tiedossa ei ole kunnan alueella tapahtuneita hulevesitulvia, joista olisi aiheutunut yleiseltä kannalta katsoen merkittäviä vahingollisia seurauksia. Suurimmat ongelmat ovat olleet aiemmin kovien sateiden aiheuttamat voimakkaat virtaamavaihtelut kirkonkylän jätevedenpuhdistamolla. Puutteet on korjattu ja voimakkaiden sateiden aiheuttamat suuret puhdistamolle tulevan veden virtaamavaihtelut ovat selvästi poistuneet.

Kartta 5. Merkittävimmät hulevesien kertymisalueet Rautalammin kirkonkylän keskustassa.

3.3.4 RAKENNETTU- JA KULTTUURIYMPÄRISTÖ

3.3.4.1 Rakennettu ympäristö

Rautalammin keskustan rakennuskanta muodostuu tiiviisti rakentuneesta kirkonkylän keskusraitista lähikortteleineen, vanhoista maatiloista, harjumaastoon sekä rannan tuntumaan rakennetuista omakotitaloista sekä lomarakennuksista vesistöjen varsilla. Rakennuskanta on pientalovaltaista.

Vanhinta säilynyttä kylärakennetta edustavat Rautalammin kirkon ja keskusraitin sekä Pestuuraitin ja Mantankujan muodostamat kokonaisuudet. Pestuuraitin ja Mantankujan alueella on säilynyt vanhoja pieneläjien ja käsityöläisten mökkejä.

Rakentaminen Rautalammin keskustassa keskittyy luode-kaakko suuntaiselle Äijäveden ja Hankaveden väliselle harjanteelle, johon myös taajaman keskusraitti tärkeimpine palveluineen sijoittuu. Kantatie 69

kulkee keskusraitin läpi. Asutus on levittäytynyt myös keskusraitin länsipuolelta kohti pohjoista, Äijäveden rantaa, seurailevan Rautalammintien varteen sekä Äijäveden pohjoisrannalle Toholahteen. Keskusraitin eteläpuolisten vesistöjen rannoille; Syväjärven, Hankaveden Pitkälahden ja Äijävedestä Hankaveteen laskevan Tallivirran rannoille on sijoittunut loma-asutusta mutta myös vakituista asutusta. Teollisuusrakentaminen keskittyy kantatie 69 varteen Toholahteen, mutta jonkin verran teollisuutta on myös keskusraitin länsipuolella Jyväskyläntien varressa sekä Talliniemessä.

Kunnan alueella on noin 1 700 loma-asuntoa. Loma-asunnoista noin 80 % sijaitsee Rautalammin reittiin kuuluvan vesistön rannalla.

Alueella on kunnallinen vesijohtoverkko, viemäröinti ja sähköverkko sekä tietoliikenneverkko.

3.3.4.2 Kulttuuriympäristö

Rautalammilla on useita rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita alueita, muinaismuistoja, sekä suojelukohteita.

Muinaismuistot

Rautalammilla on tehty kattava perusinventointi vuonna 1975 ja lisäksi Hankaveden_Kalajajärven rantayleiskaava-alue on inventoitu vuonna 2004. Hankaveden-Kalajajärven rantayleiskaava-alueen inventoinnin yhteydessä käytiin läpi myös eteläisin osa nyt Rautalammin keskustan osayleiskaavoitustyön alla olevasta alueesta: Maukos- ja Rämäkkövuoren etelärinteet, osa Talliniemeä ja Tallivirran rantoja sekä Pitkälahden eteläisimmät rannat (Jussila 2004, kartta s. 3). Rautalammin arkeologinen inventointi aloitettiin vuonna 2004 kahden pienen kaava-alueen inventoinnilla ja inventointia jatkettiin vuonna 2005 koko kunnan alueella kolmen viikon ajan. Vuoden 2005 inventoinnissa keskityttiin ennestään tuntemattomien kohteiden etsimiseen ja niitä löydettiinkin 31 kappaletta, pääasiassa kivikautisia ja/tai varhaismetallikautisia asuinpaikkoja. Lisäksi löydettiin muutama pyyntikuoppakohde. Ennestään tunnetuista kohteista pyrittiin tarkastamaan kiinteät muinaisjäännökset muualla kuin Hankaveden kaava-alueella. Irtolöytökohteita tarkastettiin vain satunnaisesti.
(Rautalampi, Inventointi 2005, kohdenumero 7300, http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx)

Rautalammin keskustan osayleiskaava-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä on ennestään tiedossa 9 kiinteää muinaisjäännöstä ja 7 irtolöytöpaikkaa. Keskustan osayleiskaavaan merkittäväksi tulevia esihistoriallisia muinaisjäännöksiä on kaikkiaan seitsemän. Näistä kivikautisia asuinpaikkoja on kolme ja yksi on mahdollinen asuinpaikka, josta on löytynyt kvartsia. Savijärven kohteeseen (Savijärven muinainen asuinpaikka, sm 594) liittyy lisäksi mahdollinen hiilimiilu. Yksi kultti- ja tarinapaikka on laajalti tunnettu Eetunkujan kuppikivi (sm 414), joka sijaitsee nykyisen asutuksen keskellä, aivan tien vieressä. Kiviesineiden löytöpaikkoja on kaksi, joista Kinnula on moniperiodinen rautaesineineen ja kvartsi-iskoksineen.

Kiinteät muinaisjäännökset

1.	Vaalijala (Kuutinharju)	686010008	Kivikautinen asuinpaikka
2.	Kaijärvi	1000005002	Kivikautinen asuinpaikka (kaava-alueen ulkopuolella)
3.	Savijärvi	1000004971	Kivikautinen asuinpaikka
4.	Eetunkuja	686010014	Kultti- ja tarinapaikka
10.	Mustikainen	1000004970	Kivikautinen asuinpaikka (kaava-alueen ulkopuolella)
11.	Mäntyranta	686010015	Kivikautinen asuinpaikka (kaava-alueen ulkopuolella)
12.	Heikinjärvenpuro	1000004972	Kivikautinen asuinpaikka
13.	Kustinkulma	1000005000	Kivikautinen asuinpaikka
16.	Sirkanlahti	1000004171	Esihistoriall. Asuinpaikka (kaava-alueen ulkopuolella)

Kiviesineiden löytöpaikat ja muut kohteet

5.	Laakkola	1000004176	Kivikautinen löytöpaikka (kaava-alueen ulkopuolella)
6.	Kinnula	1000005025	Moniperiodinen löytöpaikka
7.	Sirkansuo	1000004180	Kivikautinen löytöpaikka (kaava-alueen ulkopuolella)
8.	Haapamäki	1000005027	Kivikautinen löytöpaikka (kaava-alueen ulkopuolella)
9.	Kalliola	1000005022	Kivikautinen löytöpaikka (kaava-alueen ulkopuolella)
14.	Lassila	1000005028	Kivikautinen löytöpaikka
15.	Sahala	1000005026	Kivikautinen löytöpaikka (kaava-alueen ulkopuolella)

Rakentamisen laajentumisalueiden täsmennyttyä suoritettiin kyseisillä alueilla kesällä 2014 muinaisjäännösinventointi maastokäynteineen arkeologi FT Samuel Vaneeckhoutin johdolla. Tarkastelussa löytyi kolme maakuoppaa Kerkonkoskentien eteläpuolelta Personlammen lounaispuolelle ulottuvalta mäntykankaalta. Näistä kaksi maakuoppaa sijaitsi lähekkäin tarkastelualueella nro 11 Kerkonkoskentien pohjoispuolella sekä yksi kauempana, tarkastelualueella nro 10 Kerkonkoskentien eteläpuolella tien reunassa. Em. kohteet on merkitty karttaan nro 6 kohdenumerolla 17. Kesällä 2016 Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelun toimesta suoritetussa tarkistusinventoinnissa selvisi, että kyseisiä kuoppia ei enää löytynyt koska ne olivat tuhoutuneet metsätöissä.

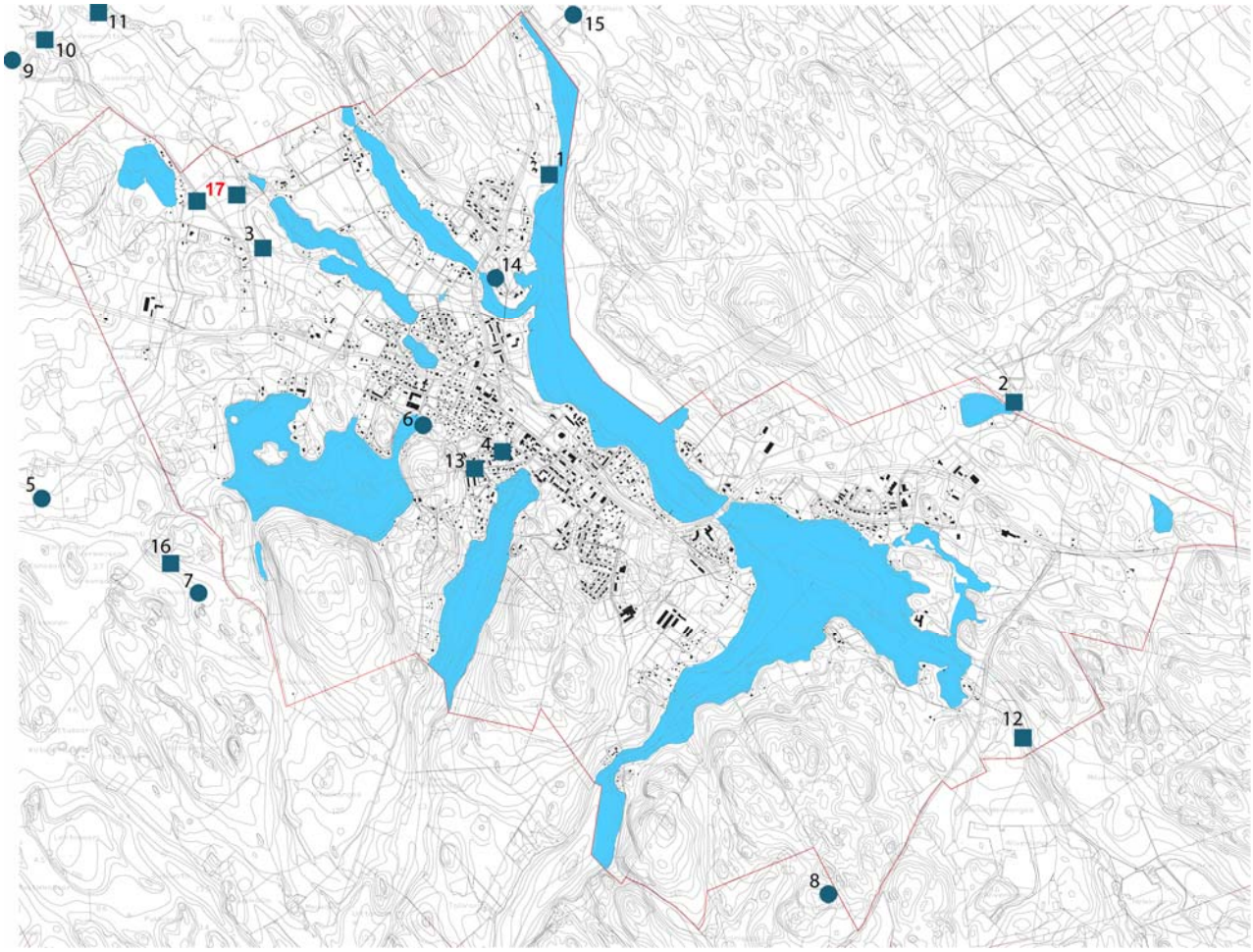

Kartta 6. Muinaismuistokohteiden sijainti Rautalammin keskustan osayleiskaava-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä.

Kiinteät muinaisjäännökset

1. Vaalijala
2. Kaijärvi
3. Savijärvi
4. Eetunkuja
10. Mustikainen
11. Mäntyranta
12. Heikinjärvenpuro
13. Kustinkulma
16. Sirkanlahti
17. Personlampi (kohde poistettu 2016)

Kivikautiset löytöpaikat ja muut kohteet

5. Laakkola
6. Kinnula
7. Sirkansuo
8. Haapamäki
9. Kalliola
14. Lassila
15. Sahala

Tarkempi kuvaus kohteista 1-16 on tämän kaavaselostuksen erillisessä liitteessä *Rautalammin kunta, kirkonkylän osayleiskaava-alue, muinaismuistoselvitys 2012.* Kohteen 17 kuvaus on Samuel Vaneeckhoutin raportissa: *Rautalammin kunta, Kirkonkylän osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2014 (yleiskaavaehdotuksen liite 23, Muinaismuistoselvitys 2014).* Kesän 2016 tarkistusinventoinnissa kohde nro 17 esitettiin poistettavaksi muinaismuistoluettelosta: *Hans-Peter Schulz ja Jaana Itäpalo: Etelä-Konneveden rantaosayleiskaavan tarkistuskohteiden arkeologinen inventointi, Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelu 2016.*

Rakennettu kulttuuriympäristö

Rautalammin keskustan yleiskaava-alueella sijaitsee neljä kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokasta aluekohdetta: Rautalammin suurtilat Karjala, Korhola ja Ropola sekä Rautalammin kirkko ja keskusraitti. Kohteet on listattu Museoviraston *Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt* RKY -luetteloon. Kirkko (sr 610 -merkintä Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2030) sekä kellotapuli ja hautausmaa (sr 611 -merkintä Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2030) on suojeltu kirkkolailla.

Kirkonkylän taajaman pohjoispuolella on lisäksi laajoja alueita merkitty maakunnallisesti arvokkaaksi Rautalammin kirkonkylän kulttuurimaisemaksi. Pienempiä maakunnallisesti arvokkaita aluekohteita kirkonkylällä ovat Pestuuraitti ja Mantankuja.

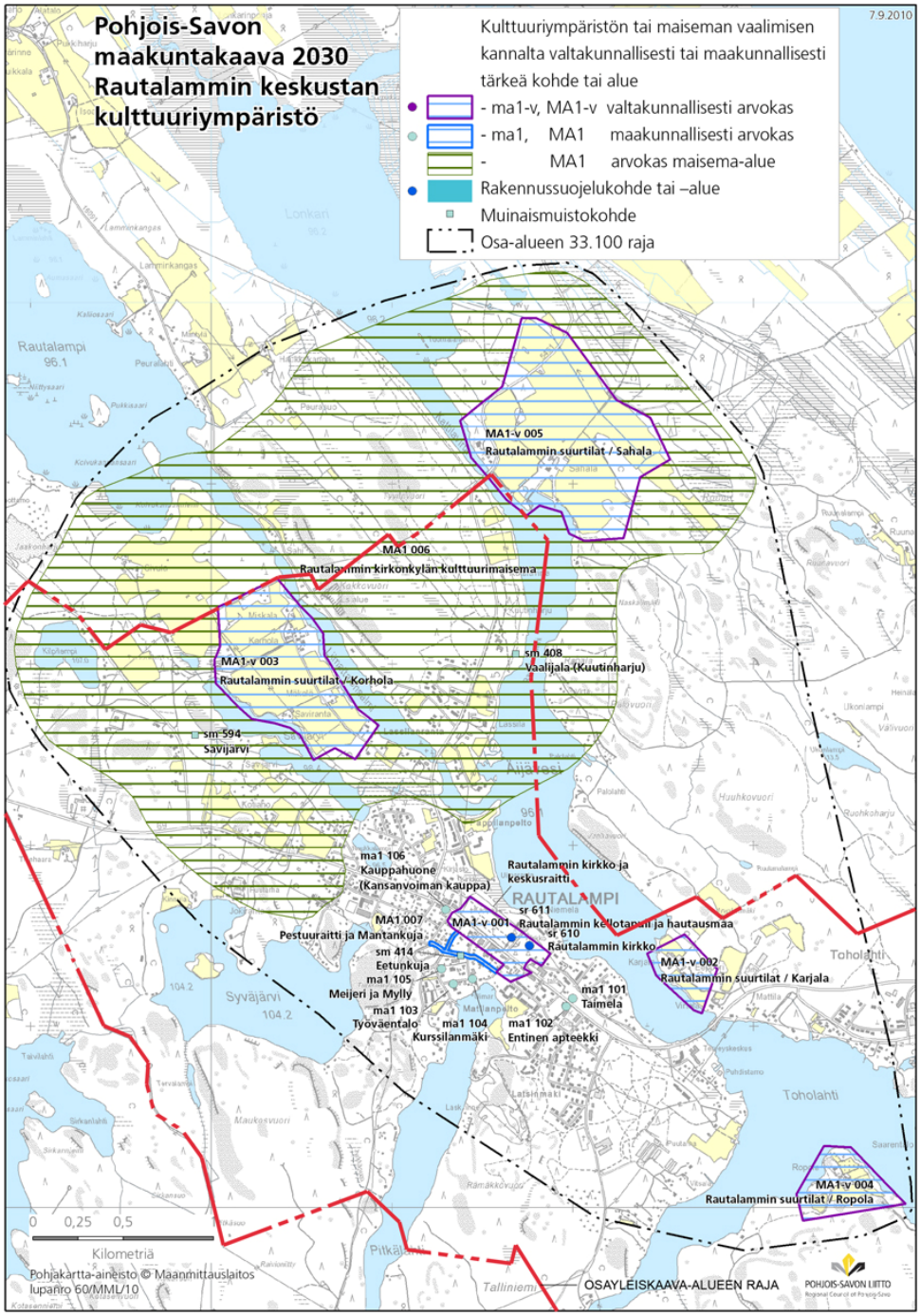

Kartta 7. Rautalammin keskustan kulttuuriympäristö. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2030 liite Rautalammin keskustan kulttuuriympäristö. Yleiskaavoitettavan alueen rajaus on lisätty (punainen katkoviiva).

Rautalammin kirkonkylän valtakunnallisesti tärkeät kohteet

Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2030 määritellään seuraavat valtakunnallisesti tärkeät ympäristöt ja kohteet:

Valtakunnallisesti tärkeät kulttuurihistorialliset ympäristöt *(osoitettu rky -merkinnällä kaavakartalla):*

rky-1 Rautalammin kirkko ja keskusraitti (Pohjois-Savon maakuntakaava 2030, MA1-v 001). Keskusraitin linjaus on säilynyt, mutta sen varrella sijainneista vanhoista rakennuksista on nykyisin vain muutama jäljellä; kauppa ja liiketoimi ovat saaneet uudet rakennuksensa. Raitin valtaväyläluonnetta on korostettu puuriveillä, mikä antaa tielinjalle ominaisleiman. Kirkkoa vastapäätä on 1938 valmistunut Rautalammin museon, entisen Peuran museon, rakennus.

rky-2 Karjalan suurtila, v. 1871 valmistunut päärakennus ja miljöö (P-S maakuntakaava 2030, MA1-v 002). Karjalan kartano sijaitsee kirkonkylän itäpuolella niin, että sillä on maisemallinen yhteys Rautalammin kirkkoon.

rky-3 Korholan v. 1867 valmistunut päärakennus ja miljöö (P-S maakuntakaava 2030, MA1-v 003. Korholan tilojen arvokkaat rakennusryhmät sijaitsevat laajojen peltojen tuntumassa.

rky-4 Ropolan v. 1868 valmistunut päärakennus ja miljöö (P-S maakuntakaava 2030, MA1-v 004. Ropolan kartano kaksikerroksisine päärakennuksineen ja järveen laskeutuvine puistoineen sijaitsee niemellä Toholahden etelärannalla vastapäätä keskustaajamaa.

Valtakunnallisesti tärkeät kulttuurihistorialliset kirkkolailla (1054/1993) suojellut kohteet *(osoitettu srk - merkinnällä kaavakartalla):*

srk-1 Rautalammin puukirkko, rakennettu 1842–44 (Pohjois-Savon maakuntakaava 2030, sr 610). Merkintä asemakaavassa Sr-1. Rautalammin empiretyylinen, Intendentinkonttorin konduktööri C.A. Engelin suunnittelema, puukirkko kuuluu aikansa kookkaimpiin. Kirkko sijaitsee maisemallisesti merkittävällä paikalla, pienellä kumpareella kirkonkylän raitin keskivaiheilla. Keskusraitti on muotoutunut kirkon länsipuolitse kulkeneen vanhan Vaasan ja Kuopion välisen maantien linjaan

srk-2 Vuonna 1768 valmistunut kellotapuli sekä vanha hautausmaa (Pohjois-Savon maakuntakaava 2030, sr 611). Kirkkoon liittyy raittia rajaava suuri ja lehtevä hautausmaa. Puistomaisella Kirkkoharjulla sijaitsevan kirkon lähimaisemaan kuuluu seurakunnan edellisen kirkon yhteyteen 1768 rakennettu pohjalaistyyppinen kellotapuli. Kirkko, kellotapuli ja muuri on suojeltu asemakaavassa merkinnällä skr-1.

srk-183 Kappeli. Vuonna 1956 valmistunut kappelirakennus. Asemakaava.

Kirkon, kellotapulin, vanhan hautausmaan ja kappelin alue muodostavat arvokkaan kirkollisen aluekokonaisuuden, joka on merkitty kaavakarttaan aluemerkinnällä SR-kl.

Rautalammin kulttuuri- ja rakennushistorialliset kohteet on lisäksi inventoitu Rautalammin museon toimesta (Leni Koukkari 2011). Rakennuskohteen numerointi noudattaa inventoinnin numerointia (Kohde ID). Esimerkiksi Malisen kauppaliikkeen (kohde ID 686-408-**5**) kohdenumero on sr-5. Osa kohteista kuuluu Pohjois-Savon maakuntakaavan 2030 määrittelemään valtakunnallisesti arvokkaaseen Rautalammin kirkon ja keskusraitin kokonaisuuteen (MA1-v 001) tai suurtilojen miljööseen (MA1-v 002, MA1-v 003 ja MA1-v 004).

Valtakunnallisesti merkittävät rakennuskohteet:

sr-3 Rautalammin museo (rakennusryhmä, MA1-v 001). Peuran museon vanha kivirakennus on rakennettu vuonna 1937. Museokokonaisuuteen kuuluu useita paikalle siirrettyjä rakennuksia ja aittoja.

sr-4 Museon Alatalo (MA1-v 001). Kohde kuuluu osana Rautalammin museokortteliin. Rakennus on vuonna 1938 museon henkilökunnalle rakennettu rankorakenteinen asunto, joka sittemmin on ollut neljän erillisen asunnon vuokratalo. Asemakaava.

sr-5 Malisen kauppaliike (MA1-v 001) on yksi harvoista keskusraitin varrella säilyneistä, puisista kaupparakennuksista 1800-luvun lopulta. Asemakaava.

sr-6 Pilvenpiirtäjä (MA1-v 001). Entinen virkamiestalon (Lassilan puustelli) päärakennus 1700- tai 1800 -luvulta. Siirretty paikalle 1928 ja ollut siitä lähtien liiketalona Rautalammin keskusraitin varrella. Suojeltu asemakaavassa sr-1.

sr-16 Kirjola (rakennusryhmä, MA1-v 001). Rakennusryhmä 1800- ja 1900 -lukujen vaihteesta. Ruukintupa liittyy kunnan varhaisen sahateollisuuden historiaan. Talossa on toiminut myös puoti. Asemakaava.

sr-38 Eepperi (Pakarila) (rakennusryhmä, MA1-v 002). Vuosisadan vaihteen puutaloarkkitehtuuria edustava maatilan päärakennus Toholahden rannalla. Alue on maisemallisesti ja rakennushistoriallisesti merkittävä. Toholahden osayleiskaavan muutos 1997 AP/s.

sr-39 Karjalan kartano (rakennusryhmä, MA1-v 002). Kartanomainen pihapiiri pääosin 1800-luvulta peräisin olevin rakennuksin. Päärakennus edustaa 1800-luvun loppupuolen sveitsiläisvaikutteista nikkarityyliä. Yhdessä viereisen Eepperin pihapiirin kanssa kohde muodostaa Toholahden sillalta arvokkaan

kirkonkylän sisääntulonäkymän. Toholahden osayleiskaavan muutos 1997; RM-2/s ja sr sekä rantapuusto sp-1.

sr-40 Ropola (rakennusryhmä, MA1-v 004). Myöhäisklassismia edustava kaksikerroksinen päärakennus ja sen lähellä sijaitsevat talousrakennukset ovat säilyneet lähes alkuperäisinä ja muodostavat kaksiosaisen pihapiirin.

sr-87 Korholan kartano (rakennusryhmä, MA1-v 003). Päärakennus on vuodelta 1867. Pihapiirin muut rakennukset ovat etupäässä 1800-luvulta ja 1900-luvun alusta.

Rautalammin kirkonkylän maakunnallisesti tärkeät kohteet

Maakunnallisesti tärkeät ympäristöt:

- Rautalammin kirkonkylän kulttuurimaisema. Keskustan pohjoispuolen vesistöjen rajaamien suurtilojen ja viljelysaukeiden muodostama kokonaisuus (P-S maakuntakaava 2030, MA1 006). Kulttuurimaisema sijaitsee suurimmaksi osaksi keskustan osayleiskaava-alueella. Rajaukseen kuuluu keskustan pohjoispuolen kulttuurimaisemakokonaisuus, joka muodostuu Sahalan ja Korholan suurtilojen viljelyaukeista, niitä yhdistävistä vesikapeikoista ja peltoaukeiden väliin jäävästä kallioisesta niemekkeestä. Merkintä yleiskaavakartalla *ma-6*.
- Kurssilanmäki, Pestuuraitti ja Mantankuja (Pohjois-Savon maakuntakaava 2030, MA1 007). Maakuntakaavan kuvauksen mukaisesti kohteet edustavat Rautalammin kirkonkylän vanhaa, kujamaisina säilyneitä kulkureittejä. Kujien varsilla on myös säilynyt vanhaa, ilman ruutukaavaa rakennettua pienipiirteistä rakennuskantaa; lähinnä käsityöläisten ja pieneläjien asuntoja sekä kaupankäyntiin liittyviä rakennuksia ja pihapiirejä. Aiemmin Kurssilanmäki oli vilkas kylän keskus, jossa pidettiin mm. markkinoita. Myöhemmin kaupan keskus siirtyi keskusraitin varteen. Rautalammin museon kohde ID nro 199. Satakielistentie, Rautalammin museon kohde ID nro 164 sisältyy alueeseen (Pestuuraitti on markkinapaikka, joka sijaitsee Satakielistentiellä). Satakielistentie on Rautalammin kirkonkylän vanhimpia tiiviin asutuksen ympäröimiä teitä. 1800-luvun lopulta lähtien muodostunut Satakielistentien asutus on kerroksellista ja rakennuksissa sekä pihapiireissä on näkyvissä niiden alkuperäistä ilmettä. Tie kulkee talojen välitse polveillen ja sivupistoja tehden. Asemakaava. Aluekohteen merkintä yleiskaavakartalla *mk-7*.

Maakunnallisesti tärkeät kohteet:

Kohteiden numerointi yleiskaavakartalla noudattaa Rautalammin museon toimesta (Leni Koukkari 2011) suoritetun inventoinnin numerointia (Kohde ID).

sr-7 Kymin talo (rakennusryhmä). Päärakennus on vuonna 1928 rakennettu Uittoyhtiön entinen työsuhdeasunto ja toimipiste lähes alkuperäisessä miljöössään. Muut ovat v. 1928 rakennettu sauna ja 1945 rakennettu talli/venevaja. Nykyisin yksityisasunto. Suojeltu asemakaavassa sr.

sr-8 Entinen apteekki Hintikka. Entinen apteekki- ja liikerakennus, jossa asunto-osa. Rautalammin raitin harvoja tiilirakennuksia vuosisadan alkupuolelta. Asemakaava.

sr-9 Taimela. Vuonna 1913 valmistunut vanha ompeluseuran rakennus pääraitin varrella, joka on ollut monessa käytössä. Entinen NNKY:n talo. Rakennuksessa on jugend -piirteitä. Suojeltu asemakaavassa sr.

sr-17 Tiihola. Pieneläjän asumus osittain 1800 -luvun puolelta. Eri rakennusvaiheet ovat hyvin erotettavissa. Kohde on mainittu Pohjois-Savon kulttuuriympäristöselvityksessä osana Mantankuja, Pestuuraitti, Kurssilanmäki -aluetta. Asemakaava.

sr-22 Ortodoksinen kirkko. Rautalammin ortodoksinen kirkko vuodelta 1959. Liittyy paikalliseen kirkko- ja asutushistoriaan. Ilmari Ahosen suunnittelema kirkko sijaitsee maisemallisesti edustavalla paikalla. Asemakaava.

sr-24 Mörkölä I (rakennusryhmä). Satakielistentien vanhinta rakennuskantaa ja hyvä esimerkki kirkonkylän pieneläjien vanhasta asumuksesta. Kuuluu maakunnallisesti merkittävään Mantankuja, Pestuuraitti, Kurssilanmäki -alueeseen. Asemakaava.

sr-25 Mörkölä II (rakennusryhmä). Rakennus on Satakielistentien vanhempaa rakennuskantaa. Rakennus on säilynyt lähes alkuperäisessä asussaan. Kuuluu maakunnallisesti merkittävään Mantankuja, Pestuuraitti, Kurssilanmäki -alueeseen. Asemakaava.

sr-26 Kuivala, ent. Karttunen (rakennusryhmä). Käsityöläisen asuinrakennus osittain 1800 -luvulta, joka liittyy Satakielistentien miljööseen. Kuuluu maakunnallisesti merkittävään Mantankuja, Pestuuraitti ja Kurssilanmäki alueeseen. Asemakaava.

sr-27 Työväentalo alueineen. Rautalammin työväentalo, joka oli aiemmin vanhimmilta osiltaan kaupparakennus. Rakennettu 1880 -luvulla, laajennettu 1920-luvulla ja kuisti tehty 1963. Edelleen käytössä. Asemakaava.

sr-28 Ylä-Pönkkälän talo (rakennusryhmä). Asuinrakennus ja piharakennukset ovat 1900 -luvun alkupuolelta maisemallisesti arvokkaalla paikalla. Asemakaava.

sr-30 Kurssila (rakennusryhmä). Päärakennus on kirkonkylän vanhimpia rakennuksia 1800 -luvun puolelta, ehkä osittain vanhempikin. Rakennukset sijaitsevat maisemallisesti arvokkaalla alueella Pitkänlahden rannalla. Vanha kauppiassuvun pihapiiri. Asemakaava.

sr-31 Entinen meijeri. Osuusmeijerin rakennus on 1928 valmistunut kivirakennus, jota on 1949 laajennettu molemmista päädyistä. Rakennus on arvioitu historiallisesti, rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti maakunnallisesti arvokkaaksi rakennukseksi. Meijeri on suojeltu asemakaavassa sr-2. (Pohjois-Savon maakuntakaava 2030, ma1 105).

sr-33 Helluntaiseurakunnan rukoushuone. 1900-luvun alun hirsirakennus, jossa on toiminut kirjakauppa ja pankki. Asemakaava.

sr-174 Mylly. Alkuperäisessä asussaan säilynyt vuonna 1955 rakennettu Rautalammin viljajalosteen mylly. Asemakaava.

sr-177 Kauppahuone/ Pilari (rakennusryhmä). Entinen Kansanvoiman liikerakennus, joka rakennettiin kahdessa osassa; 1934 ja 1950. Osayleiskaava 1983 SR.

sr-182 Pappila (rakennusryhmä). Vuonna 1956 rakennettu kohde koostuu kirkkoherran asunnosta virastohuoneineen sekä viereisestä seurakunnan työntekijöiden asuntolasta. Asemakaava.

Kuva 8. Taimela kuvattuna 69 kantatieltä. R. Suikkari 2011.

Rautalammin kirkonkylän paikallisesti tärkeät kohteet

Paikallisesti tärkeät kohteet:
Kohteiden numerointi noudattaa Rautalammin museon toimesta (Leni Koukkari 2011) suoritetun inventoinnin numerointia (Kohde ID).

10 Raitala (rakennusryhmä). Osittain 1800 -luvulta peräisin oleva käsityöläisen asuinrakennus ja aitta/navetta 1800-luvulta. Asemakaava.

11 Niemelä (rakennusryhmä). Vuonna 1937 rakennettu entinen matkustajakoti/lastenkoti. Nykyinen hoivakoti. Piharakennus 1930 -luvulta. Asemakaava.

12 Koivuniemi (rakennusryhmä). 1930-luvun rapattu asuinrakennus kertoo kivitalojen leviämisestä maalaiskirkonkylään. Toiminut 1940-lvulla kunnan kulkutautisairaalana. Ollut kunnan virka-asuntona. Nykyään yksityisomistuksessa. Asemakaava.

13 Poikola. Poikolan päärakennus on purettu 2000-luvun alussa. Vanhoista rakennuksista on jäljellä kellari, aitta ja talousrakennus. Pihapiirissä on uusi omakotitalo. Asemakaava.

14 Westerholm, ent. Poikola. Kustaa Salmen suunnittelema Jugend -vaikutteinen hirsirakennus 1910 -luvulta. Rakennus sijaitsee Äijäveden rannalla vastapäätä Karjalan kartanoa ja Eepperiä. Asemakaava.

15 Kapakkaniemi (rakennusryhmä). Kustaa Salmen suunnittelema asuinrakennus vuodelta 1914 sekä talousrakennus ja sauna 1920 -luvulta. Entinen seurakunnan kanttorin asuinrakennus. Asemakaava.

18 Tuomela. 1800-luvun lopulla paikalleen siirretty entinen käsityöläisten asuinrakennus ja pappilan mäkitupa. Pihalla on heikkokuntoinen aitta 1900-luvulta. Asemakaava.

19 Pikku-Pappila/Tapiola. Vuonna 1927 rakennettu entinen seurakunnan metsänvartijan ja kappalaisen asuinrakennus. Asemakaava.

20 Varisniemi, ent. Mustakallio. Kirkonkylässä sijaitseva asuinrakennus on osittain 1900-luvun alusta, osittain vuodelta 1954. Asemakaava.

29 Ala-Pönkkälä. Ala-Pönkkölän asuinrakennus sijaitsee uimarannan vieressä. 1920 –luvulla valmistunut entinen suutarin ja nahkurin verstas sekä kauppapuoti Kurssilanmäen alapuolella Pitkälahden rannalla. Alueella on ollut useampikin kauppa 1900-luvun alkupuolella. Kohde sijaitsee maisemallisesti arvokkaalla alueella. Asemakaava.

32 Turkkila (rakennusryhmä). Turkkilan päärakennus oli alkujaan Maukolan tilan torppa 1900 –luvun alusta. Asemakaava.

34 Kulmala (rakennusryhmä). Hirsinen asuinrakennus 1930-luvulta ja osittain sotien ajalta. Pihassa säilyneet entinen savusauna ja karjasuoja. Asemakaava.

35 Matilan aitat (rakennusryhmä). Kolme yksinäisaittaa 1700 -luvulta tai 1800 -luvulta kirkonkylässä. Asemakaava.

37 Mattila (rakennusryhmä). Rossin suvun hallussa ollut maatilan pihapiiri rakennuksineen 1800 -luvulta. Tupa 1700 -luvulta. Kuuluu Toholahden maiseman vanhaan rakennuskantaan. Asemakaava.

169 Koulutie (taajamatila). Koulun läheisyyteen rakennettu tie. Tien itäosan asuntotontit ovat peräisin pääosin 1940- ja 1950 -luvuilta. Kirkonkylän jälleenrakennuskautta edustava tyypillinen asutusalue. Asemakaava.

170 Rautalammin lukio. Vuonna 1954 keskikouluksi valmistunut rakennus. Asemakaava.

171 Takala (rakennusryhmä). Vuonna 1969 valmistunut tyypillinen 1960 -luvun omakotitalo Rautalammin Latsinmäen asuinalueella. Asemakaava.

172 Erkkilä (rakennusryhmä). Vuonna 1953 valmistunut ent. puhelinkeskus sekä vanha varastorakennus 1890-luvulta. Asemakaava.

173 Sillankorva. 1950-luvun varakkaan keskiluokan tyypillinen asunto. Asemakaava.

175 Kanervapolku (aluekohde). Latsinmäellä oleva Kanervapolku edustaa sodan jälkeisen kauden rakentamista aina 1990-luvulle saakka. Asemakaava.

176 Rautalammin auto /Jääskeläisen talo (rakennusryhmä). Vuosina 1929–30 rakennettu asunto ja autotalliosa sekä pihaan 1920 -luvun lopulla siirretty Vaajasalmen työväentalo. Asemakaava.

178 Honkaranta (rakennusryhmä). 1966 rakennettu entinen nimismiehen asunto ja rantasauna. Osayleiskaava.

179 Lasipalatsi/Norosen kukkatalo. 1930 -luvulla rakennettu Rautalammin Osuuskaupan entinen kahvila. Asemakaava.

180 Lyyran talo. Vuonna 1950 rakennettu asuin- ja liikerakennus. Rautalammin ensimmäisiä kaksikerroksisia pienkerrostaloja. Asemakaava.

181 Hännisen talo. Rakennuksessa on vuonna 1904 siirretty hirsirunko. Asemakaava.

184 Tunnisen paja. Pappilan hirsirakenteisesta ladosta vuonna 1946 rakennettu pajarakennuksen. Asemakaava.

185 Noukkalammin kerrostalo. Rautalammin ensimmäinen kerrostalo vuodelta 1968. Asemakaava.

186 Hakatien rivitalo. Rautalammin ensimmäinen rivitalo. Valmistunut vuonna 1977. Asemakaava.

187 Paloasema. Rakennus on valmistunut paloasemaksi vuonna 1935. Laajennettu ja peruskorjattu useaan otteeseen. Asemakaava.

188 Syväjärven entinen tanssilava. Rautalammin urheilijat ry:n perustama tanssilava 1950-luvun alusta. Asemakaava.

189 Välipelto. Tyypillinen 1970 -luvun alun omakotitalo, jossa on suosittu tuolloin muodissa olleita uutuuksia. Osayleiskaava.

190 Maijala. Rautalampilainen pioneeri Väinö Turpeinen kaatui maaliskuussa 1942 Itä-Karjalassa. Leskeksi jäänyt Rauha Maija Turpeinen sai sotalesken tontin Jyväskyläntien varresta ja rakennutti v. 1952 tontille sotaleskenlainalla pienen tyyppitalon itselleen ja pojalleen. Asemakaava.

191 Väänälä. Kauppias Aarne Johannes Väänänen rakensi uuden liiketalon keskusraitin varrelle Erosen ja keskikoulun väliin vuonna 1949. Asemakaava.

192 Entinen kunnalliskoti (rakennusryhmä). Vuonna 1949 valmistunut moderni vanhainkotirakennus. Asemakaava.

193 Toholahden kivilaiturin jäänne (rakennelma). Toholahdessa olevat laiturin perustat ovat ilmeisesti peräisin vanhan v. 1904 rakennetun kunnan sairaalan ajoilta. Asemakaava.

194 Ortodoksinen hautausmaa. Rautalammin ortodoksinen hautausmaa vihittiin käyttöön 1957 silloisen Hankasalmentien varteen. Asemakaava.

195 Entinen vankilarakennus. Rakennettu luultavasti 1800 -luvun lopulla. Asemakaava.

196 Vuohiniemi. Toholahden rannalla sijaitsevan tilan päärakennus on rakennettu 1930 -luvulla paikalleen siirretyistä hirsistä. Asemakaava.
197 Kirkkoherranvirasto, ent. KOP:n talo. Muurattu punatiilinen, kaksikerroksinen pankkitalo Rautalammin keskusraitin varrella. Edustaa 1970 -luvun liiketilarakentamista. Asemakaava.
198 Vierula (rakennusryhmä). Vierula on Maukolan vanha mäkitupa, joka on rakennettu ehkä jo 1800 -luvun alussa. Asemakaava.

Luonnonsuojelulain nojalla suojellut ja rauhoitetut luonnonmuistomerkit

- Mänty, ns. ”Piiskauspuu”. Yli 150 -vuotias petäjä kirkonkylän keskellä kunnantalon pihalla. (Lmm 5, Knuutinen 1989).
- Satavuotias metsälehmus Kilpilammen lounaispuolella kuusivaltaisessa sekametsässä kalliorinteen juurella. Savijärvi tila 21:10. (Lmm 7, Knuutinen 1989).

3.3.5 MAISEMA- JA TAAJAMAKUVA

3.3.5.1 Maisemarakenne

Maisemarakenne on kokoava nimi, joka kuvaa maaston topografiaa, maa- ja kallioperää, vesiolosuhteita, pienilmastoa ja kasvillisuutta. Maisemarakenne vaikuttaa ihmisen toimintaan, erityisesti maanviljelyyn, asutuksen sijoittumiseen ja kulkureittien linjaukseen. Se on luettavissa kaikesta historiallisesti kerrostuneesta ympäristöstä ja auttaa ympäristön ymmärtämisessä.

Maisema-analyysi antaa laajempaa taustatietoa maaston ominaisuuksista sekä auttaa esimerkiksi rakennettavuus- ja kulttuurihistoriallisten selvitysten kohdentamisessa. Analyysin perusteella voidaan laatia kaavoitusta ja muuta maastoa ja maisemakuvaa muokkaavaa toimintaa ohjaavia suosituksia, jotka säästävät myöhemmissä suunnitteluvaiheissa aikaa ja kustannuksia.

Maisemarakenne on Rautalammin kirkonkylän taajaman pohjoispuolella vanhaa maatalousmaisemaa. Taajaman eteläpuolella maisema on voimakkaasti kumpuilevaa. Maisemakuvaa hallitsee luoteis-kaakko -suunnassa kirkonkylän läpi kulkeva harjumuodostelma, jolle rakentaminen keskittyy, sekä sitä reunustavat vesistöt: Äijävesi, Hankaveden pohjoiseen ulottuvat kapeat lahdet sekä useat muut pienemmät järvet. Maaston korkeimmat kohdat ovat yli 80 metriä järvien pinnan yläpuolella. Esimerkiksi Maukosvuoren korkeus on noin 175 m merenpinnan yläpuolella.

3.3.5.2 Maisemakuva

Rautalammin keskusta sijaitsee maiseman solmukohdassa, jossa vesistöt rajaavat harjuselännettä. Se on myös Rautalammin vesireitin solmukohta, jossa kapeikot ja pienemmät järvet yhdistävät Hankaveden Koskeloveteen. Polveilevat, karut ja kirkkaat vesistöt ovat syntyneet rikkonaisen kallioperän murroksiin. Loivemmilla rannoilla ja harjun liepeillä on hienojakoisen maalajin kerrostumia, jotka ovat viljelyssä. Rantojen asuttua ja viljeltyä vyöhykettä ympäröivä maisema on jyrkkäpiirteisten mäkien ja kallioiden luonnehtimaa metsäistä vuorimaata.

Luoteis – kaakko -suuntaiselle hiekkaharjulle sijoittuva kirkonkylän keskustaajama rajautuu koillisessa Äijäveden vesistöön ja eteläosiltaan Syväjärveen sekä Hankavedestä pistäviin kapeisiin lahtimuodostelmiin sekä niiden välisiin moreenikannaksiin ja -harjuihin. Maasto on voimakkaasti kumpuilevaa. Keskustan ympäristö on luonnonmaisemiltaan vaihteleva ja monipuolinen: kauniita kallioita, jylhiä metsiä, harjumaisemaa, kapeikoita ja suojaisia lahdenpoukamia, pieniä saaria ja monimuotoisia rantoja.

Keskustan pohjoispuolta hallitsee kulttuurimaisemakokonaisuus, joka muodostuu Sahalan ja Korholan suurtilojen viljelyaukeista, niitä yhdistävistä vesikapeikoista ja peltoaukeiden väliin jäävästä kallioisesta niemekkeestä.

Toholahden sillalta luoteeseen katsottaessa avautuu vuosisatainen kulttuurimaisema Äijäveden rannalle. Oikealla on Eepperin talo rantapeltoineen, taaempana Karjalan kartano rakennuksineen ja vielä kauempana näkyy Sahalan kartanon maita. Sillan toisella puolella ovat Lassilan ja Pappilan rakennukset. Rautalammin suurtilat ovat maiseman dominantteja, näkyen avoimien peltojen ja vesistöjen kautta laajalle.

Kuvat 9 ja 10. Rautalampi ennen ja nyt. Vasemmalla kuva kirkonkylästä 1950-luvulta. Oikealla nykytilanne. Rautalammin kunta.

Ranta- ja harjumaisema on kirkonkylällä pusikoitunut ja arvorakennukset peittyvät puiden lehvästöjen taakse (vrt. kuvapari Rautalampi ennen ja nyt).

3.3.5.3 Taajamakuva

Taajamakuvan kannalta tärkeitä kohteita ovat Rautalammin kirkon ja keskusraitin sekä Pestuuraitin ja Mantankujan muodostamat kokonaisuudet (Pohjois-Savon maakuntakaava 2030, kohdenumerot MA1-v 001 ja MA1 007). Kirkko ja keskusraitti on luokiteltu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi. Pestuuraitti ja Mantankuja on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi. Alueella on säilynyt vanhoja pieneläjien ja käsityöläisten mökkejä.

Kirkko hallitsee maisemaa, joskin se on osittain jäänyt metsän peittoon (vrt. kuvapari Rautalampi ennen ja nyt). Jyväskylän suunnasta keskustaan saavuttaessa, kirkontorni näkyy jo kaukaa, kadoten puiden taakse lähempänä keskustaa.

Historia on edelleen voimakkaasti läsnä Rautalammin keskusraitilla sen varteen sijoittuvien useiden historiallisten rakennusten kautta. Aivan ydinkeskustassa kirkkoa vastapäätä ovat historialliset rakennukset, Vanha Peura ja Lassilan puustelli (Pilvenpiirtäjä), jääneet 1970 -luvulla suoritetun kantatie 69 korotuksen jalkoihin (Kuva 12). Rakennusten perustusten jääminen liian matalalle tiehen nähden on uhka niiden säilymiselle. Valumavesiä on vaikea ohjata pois rakennuksen seinustalta.

Kuvat 11 ja 12. Vasemmalla Rautalammin kirkonkylän raittia 1950-luvulla. Kuva: Rautalammin museo. Oikealla näkymä raitilta tänään. Tien takana näkyy kantatien 69 korotuksen jalkoihin jäänyt historiallinen virkamiestalo Lassian puustelli "pilvenpiirtäjä". Kuva E. Söderström.

Raitin tilarakenne muodostuu paikoittain kovin leveäksi keskustan palvelutoimintaan liittyvien avoimien asfaltoitujen paikoitusalueiden reunustaessa raittia (kuvat 13 ja 14). Tätä tilannetta voitaisiin parantaa pienin tilaa jäsentävin ja rajaavin toimenpitein (ks. kuva 15).

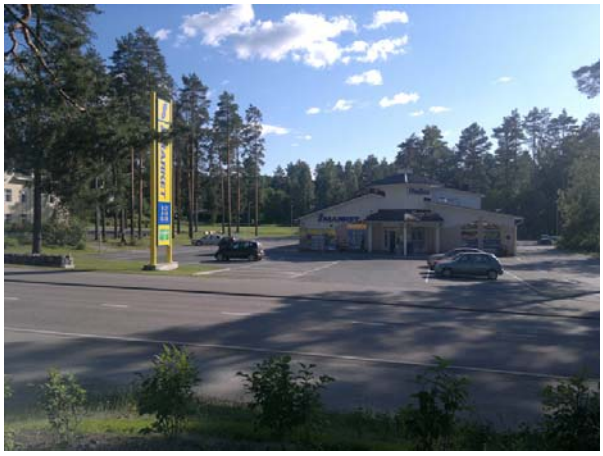

Kuvat 13 ja 14. Vasemmalla kunnantalon piha. Oikealla marketin edusta raitin itäpäässä. Raitille aukeavat asfalttikentät hajottavat raitin perinteistä tilarakennetta. Kuvat E. Söderström ja R. Suikkari.

Kuva 15. Ehdotus raitin katutilan jäsennöimiseksi paikoitusalueiden edustalla. Illustraatio: E. Söderström.

Kirkko on edelleen yksi kirkonkylän taajaman ja maiseman dominanteista, mutta se on osittain jäänyt metsän peittoon (vrt. kuvapari 9 ja 10 Rautalampi ennen ja nyt sekä kuvat 16 ja 17). Jyväskylän suunnasta keskustaa lähestyttäessä, kirkontorni näkyy hetken jo kaukaa, kadoten puiden taakse lähempänä keskustaa.

Kuvat 16 ja 17. Kirkko raitin varresta nähtynä sekä näkymä Toholahden sillalta (kirkko punaisen nuolen kohdalla). Kirkko peittyy puuston taakse eikä enää näy maisemassa kuten aiemmin. Kuvat R. Suikkari.

Vesikapeikkojen, pelto- ja niittyaukeiden ja kallioiden vuorotteleva maisema tarjoaa useita kauniita näkymiä aivan keskustan asutuksen kupeessa.

Kuvat 18 ja 19. Näkymä Pitkälahdelle Rämäkkövuorelta sekä uimarannalta aivan kivenheiton päässä keskusraitilta. Kuvat R. Suikkari.

Kuvat 20 ja 21. Syväjärven uimaranta sekä näkymä Karjalan pelloilta Äijäveden yli kirkonkylälle. Kuvat E. Söderström.

Kuvat 21 ja 22. Vasemmalla näkymä Toholahdesta etelään. Taustalla kohoaa Kiikarvuori. Kuva. E. Söderström. Oikealla näkymä Kiikarvuoren laelta pohjoiseen, kohti kirkonkylää. Kuva R. Suikkari

3.3.5.4 Arvokkaat maisema-alueet

Rautalammin kirkonkylän kulttuurimaisema
Rautalammin keskustan osayleiskaava-alueelle sijoittuu yksi nimetty arvokas maisema-alue. Rautalammin kirkonkylän kulttuurimaisema on arvioitu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi Ympäristöministeriön vuoden 2009 maisemainventoinnissa sekä Pohjois-Savon vuonna 2011 vahvistetussa maakuntakaavassa 2030 (kohdenumero MA1 006). Kulttuurimaisema sijaitsee suurimmaksi osaksi keskustan osayleiskaava-alueella. Rajaukseen kuuluu kirkonkylän pohjoispuolen kulttuurimaisemakokonaisuus, joka muodostuu Sahalan ja Korholan suurtilojen viljelyaukeista, niitä yhdistävistä vesikapeikoista ja peltoaukeiden väliin jäävästä kallioisesta niemekkeestä.

Maisemainventoinnin arvioinnissa todetaan, että Rautalammin vanhan emäpitäjän kartanomaisten maatilojen muodostama maisema on Pohjois-Savossa ainutlaatuinen. Historiallisen kulttuurimaiseman luonnetta ja näkymiä on muuttanut eniten Äijäveden itärannan avoimen peltomaiseman rakentuminen taajamaksi. Eri toiminnot sijoittuvat kuitenkin maisemaan luonteville vyöhykkeille ja maisema on elävää ja kerroksellista. Kartanoympäristöt luovat taajaman rajoille arvokkaita avoimia kulttuurimaisemavyöhykkeitä.

Arvokkaat kallioalueet

Kallioalueiksi on luokiteltu avokallioiden lisäksi kallioalueet, joiden maanpeite on korkeintaan 1 m.

Maukosvuori
Osayleiskaavan suunnittelualueella on luonnon- ja maisemansuojelun kannalta *valtakunnallisesti arvokkaaksi kallioalueeksi* luokiteltu vain Maukosvuori (kohdenumero 36) sijaitsee. Maukosvuoren arvoluokitus on 3: hyvin arvokas kallioalue. Jyrkkärinteinen ja metsäpeitteinen Maukosvuori hallitsee etenkin Syväjärven pohjoisrannalta avautuvaa vesi- ja rantamaisemaa. Erityisesti vuoren keski- ja itäosassa on kalliojyrkänteitä, silokallioita ja louhikoita, mutta ne eivät sanottavammin näy vesille. Rinteillä metsä on havupuuvaltaista, itäosassa vanhahkoa ja melko luonnontilaista. Kallioisimmilla paikoilla kasvaa harvahkoa männikköä. Maukosvuoren suhteellisen tasaisella lakiosalla kasvaa talousmetsää, jossa on viimevuosina suoritettu avohakkuita.

Kokkovuori
Liimattalansalmen pohjoisrannalla sijaitseva Kokkovuori on osoitettu maakuntakaavassa **SL** -merkinnällä (SL 557), jolla osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita. Kokkovuori jatkuu varsinaisen luonnonsuojelualueen molemmin puolin Liimattalansalmen suuntaisina jyrkänteinä.

Rämäkkövuoren louhikko
Rämäkkövuoren louhikko on luokiteltu **Metsälain (10§)** mukaiseksi erityisen tärkeäksi elinympäristöksi. Kohde on näyttävä suurilohkareinen louhikko jyrkällä Pitkälahteen laskevalla rantarinteellä vanhan laskettelurinteen vieressä. Puusto on valtaosaltaan harvahkoa ja vanhahkoa mäntyä, jonka joukossa on vähänlaisesti koivua ja kuusta – myös väli- ja alispuuna. Keskiosalla rinnelouhikkoa ei juuri ole puustoa. Kasvillisuus on kuivahkoa kangasta.

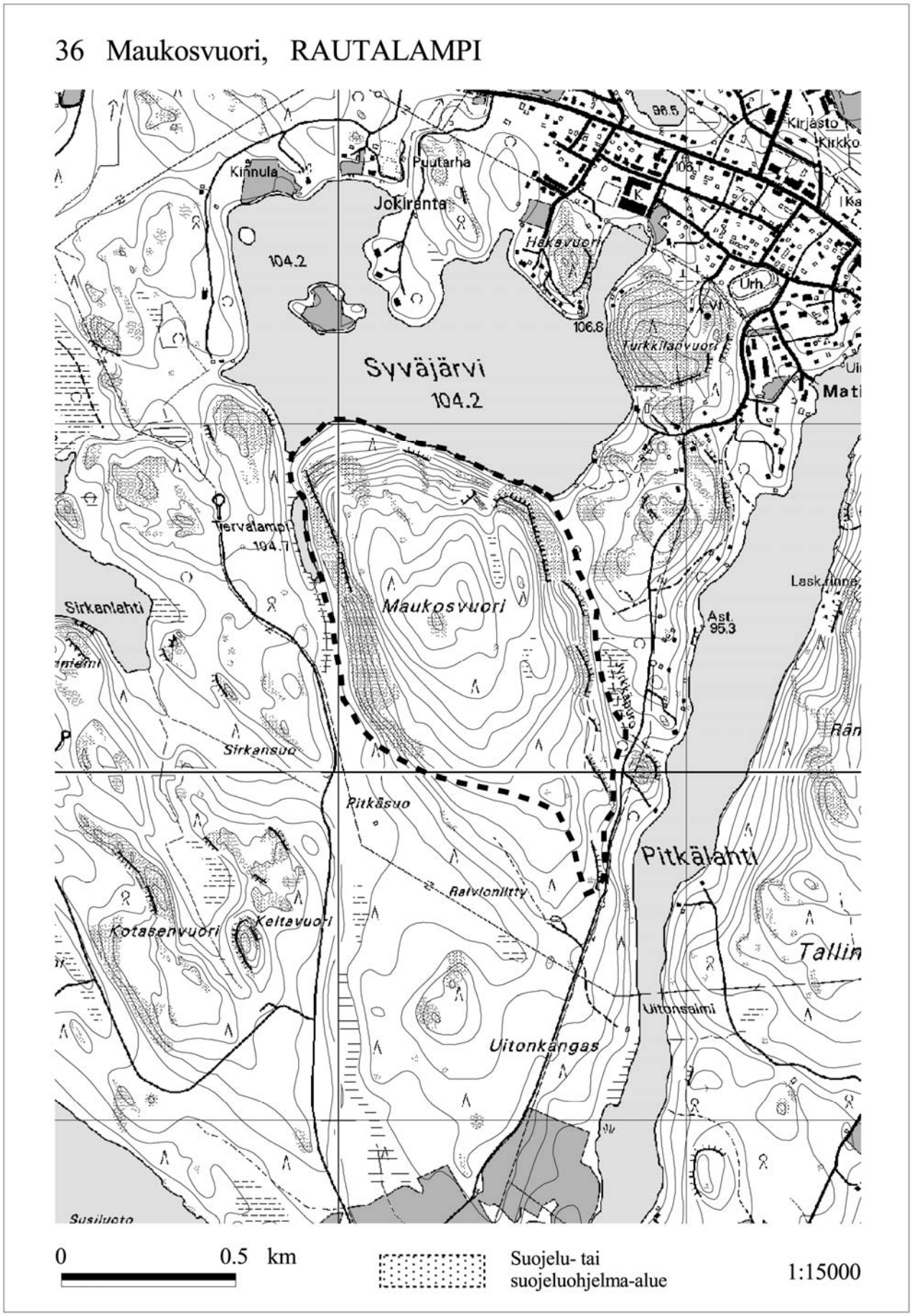

Kartta 8. Maukosvuori. Lähde: Husa et al, 2001, 107. Valtakunnallisesti arvokkaaksi kallioalueeksi luokiteltu alue on rajattu katkoviivalla.

Muut tärkeät maisemakohteet

Kiikarvuori
Suurmaiseman kannalta visuaalisesti tärkeänä voidaan pitää myös Äijäveden Tallivirran kaakkoisrannalla sijaitsevaa *Kiikarvuorta* avokallioineen ja jyrkänteineen. Vuori hallitsee Toholahden pohjoisrannalta etelään päin avautuvaa maisemaa aina Toholahden sillalle asti näkyen järvimaiseman taustalla.
Kaavamerkintäsuositus: MY – Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.

Virranniemen rantalouhikko
Useista erillisistä jyrkänteistä koostuva Virranniemen louhikko Tallivirran rannan lähellä erottuu vesi- ja rantamaisemassa edukseen (Vm 2, Knuutinen 1989). Louhikon päältä avautuu näkymä Talliniemeen kohti kirkonkylää. Louhikon juurelta aivan Tallivirran rannassa kulkevalta vanhalta tielinjaukselta avautuu näkymä Tallivirralle kohti Hankavettä.
Kaavamerkintäsuositus: MY – Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.

Arvokkaat peltoalueet

Rautalammin kirkonkylän kulttuurimaisema, keskustan pohjoispuolen vesistöjen, Äijäveden, Liimattalansalmen ja Savijärven, rajaamien suurtilojen ja viljelysaukeiden muodostama kokonaisuus on maakuntakaavassa arvioitu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi (MA1 006). Ks. tarkempi kuvaus, kartta nro 6, sivut 41–42.
Kaavamerkintäsuositus MA.

Erillinen maisemaselvitys on tämän kaavaselostuksen liitteenä.

3.3.6 LIIKENNE

Rautalammin keskustan alueella on valmis tiestö, joka muodostaa osayleiskaava-alueen tiestön rungon. Keskustan läpi kulkee vilkkaasti liikennöity kantatie 69, jonka kautta on yhteys Kuopioon ja Jyväskylään.

Osayleiskaavatyöhön liittyen Kirkonkylällä tehtiin 2011 erityinen *Liikenne- ja turvallisuusselvitys*. Vaikka fyysiseen turvattomuuteen liittyviä turvattomuutta aiheuttavia paikkoja ei todettu olevan, liikenteellistä turvattomuutta aiheuttavia paikkoja ja syitä sen sijaan nousi esiin. Seuraavassa on listattu ongelmallisina koettuja asioita:

- poliisin puute näkyy liikennerikkomuksina, erityisesti ylinopeutena kantatiellä 69
- raskasliikenne kantatiellä 69 kylän läpi (Harjavallan happorekat, Äänekosken tukkirekat, Atrian teurasautot) aiheuttavat vaaratilanteita liikenteessä sekä meluhaittaa
- teollisuuskemikaalien kuljetukset kylän läpi, ympäristön ja alueen asukkaiden turvallisuus
- peittävä kasvillisuus (näkymäkatveet): Opintien – Matilantie risteyksessä (selvityksen kuvat 6-8) tiheän kuusiaidan vuoksi peltikolareita
- S-marketin parkkipaikan liikennejärjestely ja liittymä raitille on sekava (selvityksen kuvat 9-11)
- Torikujalle (kävelykatu) laitettu autoliikennettä estäviä betoniporsaita, joita ”omatoimiset” autoilijat käyvät siirtelemässä pois
- Opintie – Satakielistentie – Urheilijantie -välillä paljon lapsia ja autoja yhtä aikaa liikenteessä
- Toholahdentie – Ecomet välillä kulkee paljon jalankulkijoita (lenkkeilijöitä), jotka toivovat kevyenliikenteen väylää
- Kerkonkoskentien risteyksessä on huono näkyvyys sekä kevyenliikenteen väylien puute. Risteystä käyttävät useat koulutiellä kulkevat lapset

Merkittävin turvallisuuteen vaikuttava tekijä on liikenne: kunnan läpi kulkeva Kuopio – Jyväskylä kantatie 69 sekä sitä käyttävä läpiajo- ja rekkaliikenne. Kantatiellä käytetyt nopeudet ovat liian suuret suhteessa kevyeeseen liikenteeseen. Onnettomuuden sattuessa on ainoa kiertotie Opintie, joka on kantatietä paljon kapeampi, aiheuttaen ruuhkautumisen. Vaihtoehtoja ei ole.

Vuonna 2013 valmistui Kuopion seudun liikenneturvallisuussuunnitelma, jossa tarkasteltiin myös Rautalammin liikenneturvallisuutta. Valtaosa liikenneonnettomuuksista Rautalammilla tapahtuu maanteillä (54 kpl 68:sta vuosina 2007–2011 tapahtuneesta onnettomuudesta). Maanteistä eniten kaikkia ja henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia tapahtui kantatiellä 69. Rautalammin keskusraitti Kuopiontiellä on yksi kantatien onnettomuustihentymistä, joskin henkilövahingoilla painotettu onnettomuuksien kasaumapiste sijoittuu Kivisalmentielle Karhumäentien liittymän kohdalle (kuva).

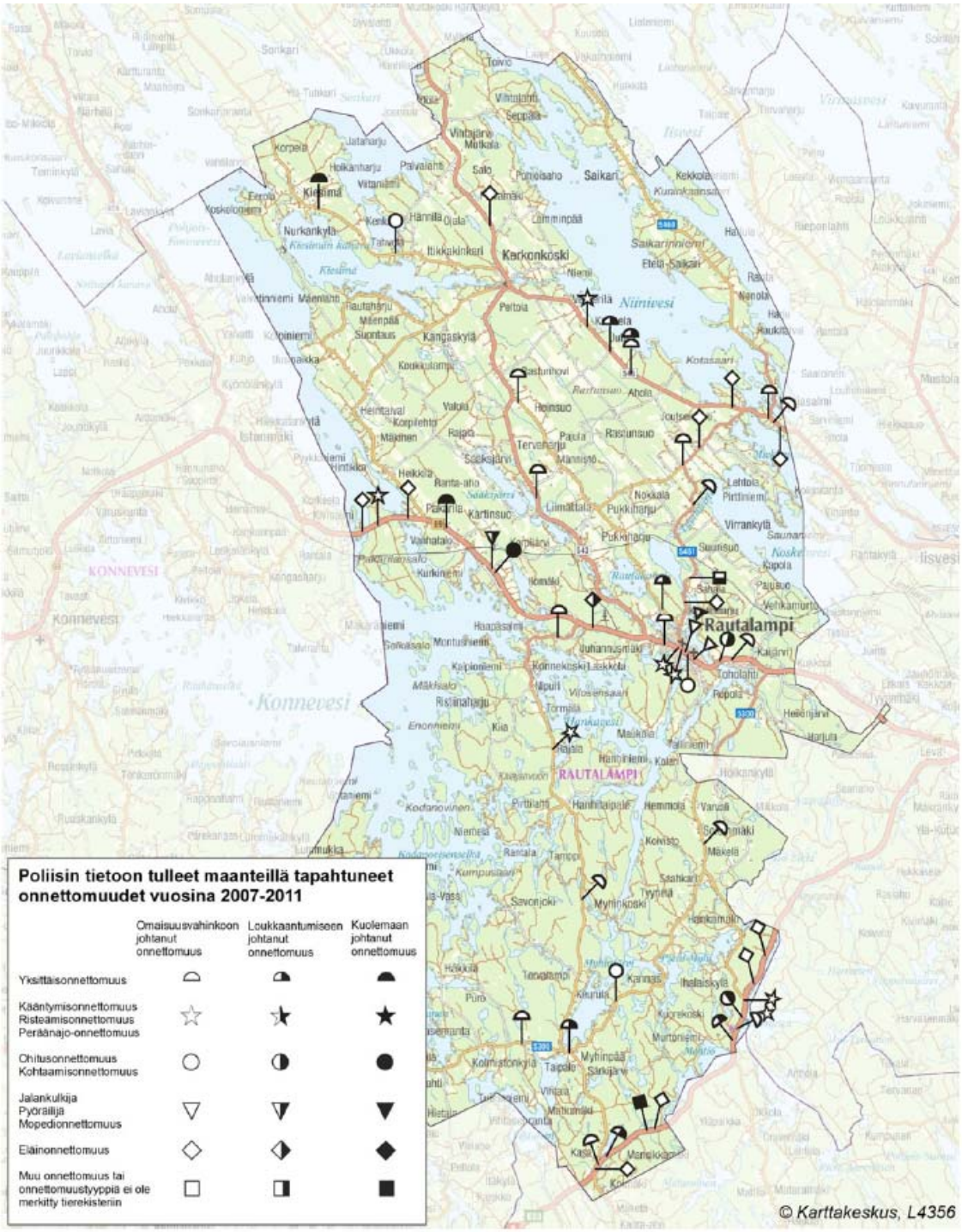

Kartta 9. Rautalammin maanteillä vuosina 2007–2011 tapahtuneet liikenneonnettomuudet. Kuopion seudun liikenneturvallisuussuunnitelma 2013, 12.

Kuopion seudun liikenneturvallisuussuunnitelman asukaskyselyssä nousivat esiin osin samat seikat kuin Liikenne- ja turvallisuusselvityksessä 2011 (esim. nopeusrajoitusten noudattamatta jättäminen koettiin suureksi ongelmaksi, 33,3 % vastaajista). Keskustan läpi kulkevaa raskasta liikennettä ja sen aiheuttamaa turvattomuutta ei vuoden 2013 suunnitelmassa erityisesti mainittu kysymyksissä eikä vastauksissa. Liikenneturvallisuutta esitettiin parannettavan keskisaarekkeilla sekä näkemäraivauksilla.

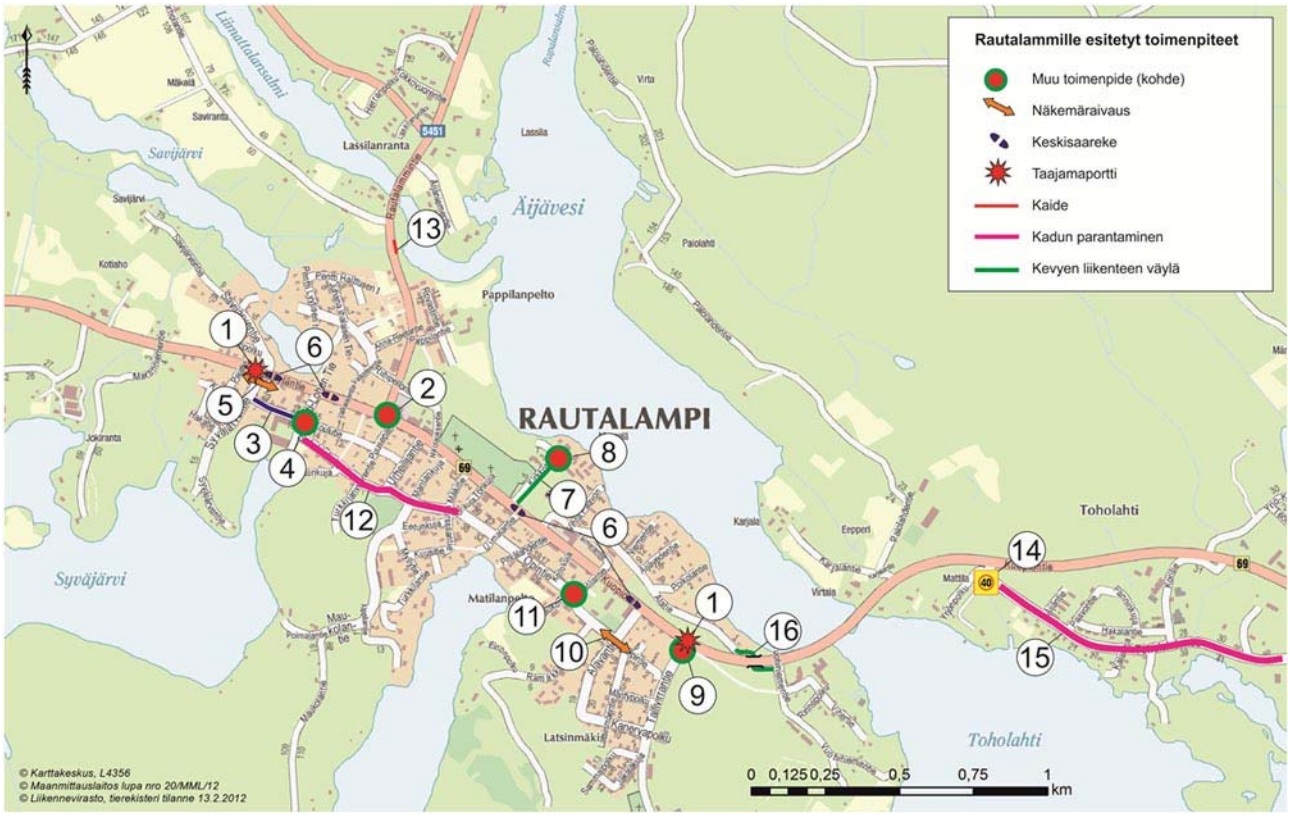

Kartta 10. Rautalammille Kuopion seudun liikenneturvallisuussuunnitelmassa 2013 esitetyt toimenpide- ehdotukset.

Liikenneviraston tierekisterin mukaan Kuopiontien keskimääräinen ajoneuvomäärä Toholahden sillan ja Rautalammintien risteyksen välillä oli vuonna 2012 noin 4200 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Äänekosken biotuotetehtaan käynnistymisen myötä elokuussa 2017, on odotettavissa raskaan liikenteen läpiajoliikenteen lisääntymistä myös Rautalammin keskustan kautta. Äänekosken tehtaalle suuntautuva raakapuukuljetusten rekkaliikenne tulee uuden tehtaan myötä yli kaksinkertaistumaan (Äänekosken liikenneselvitys, WSP Finland Oy 2015) ja idästä tulevat puukuljetukset kulkevat pääasiassa kantatie 69 kautta. Lisäksi kantatie 69 kautta kulkee happorekkoja sekä lihakarjan kuljetuksia. Tämä aiheuttaa erityistarvetta Rautalammin keskustan liikenneturvallisuutta parantavien toimenpiteiden toteuttamiselle.

3.3.7 YHDYSKUNTATEKNIIKKA

Rautalammin keskustan alueella on kunnallinen vesijohto ja viemäri. Vesi- ja viemäriverkostoa ylläpitää Rautalammin kunnan vesilaitos. Sähkönjakeluverkkoa sekä kaukolämpöverkkoa ylläpitää paikallinen sähköyhtiö Savon Voima Oyj. Tietoliikenneverkkoa ylläpitää Savon Kuituverkko Oy.

Rautalammin keskustaajaman jätevedet käsitellään Kirkonkylän vuonna 1973 valmistuneessa ja vuonna 1998 täysin saneeratussa Talliniemen jätevedenpuhdistamossa. Puhdistamo sijaitsee Rautalammin kirkonkylän itäosassa noin 40 metrin etäisyydellä Äijäveden Toholahden rannasta. Puhdistamon prosessi on biologis-kemiallinen 2-linjainen bioroottorilaitos. Puhdistetut jätevedet johdetaan Tallivirran kautta Hankaveteen.

Muita osayleiskaava-alueella sijaitsevia erityistoimintoja ovat Turkkilanvuoren vesitorni sekä evl. seurakunnan sekä ortodoksisen seurakunnan hautausmaat.

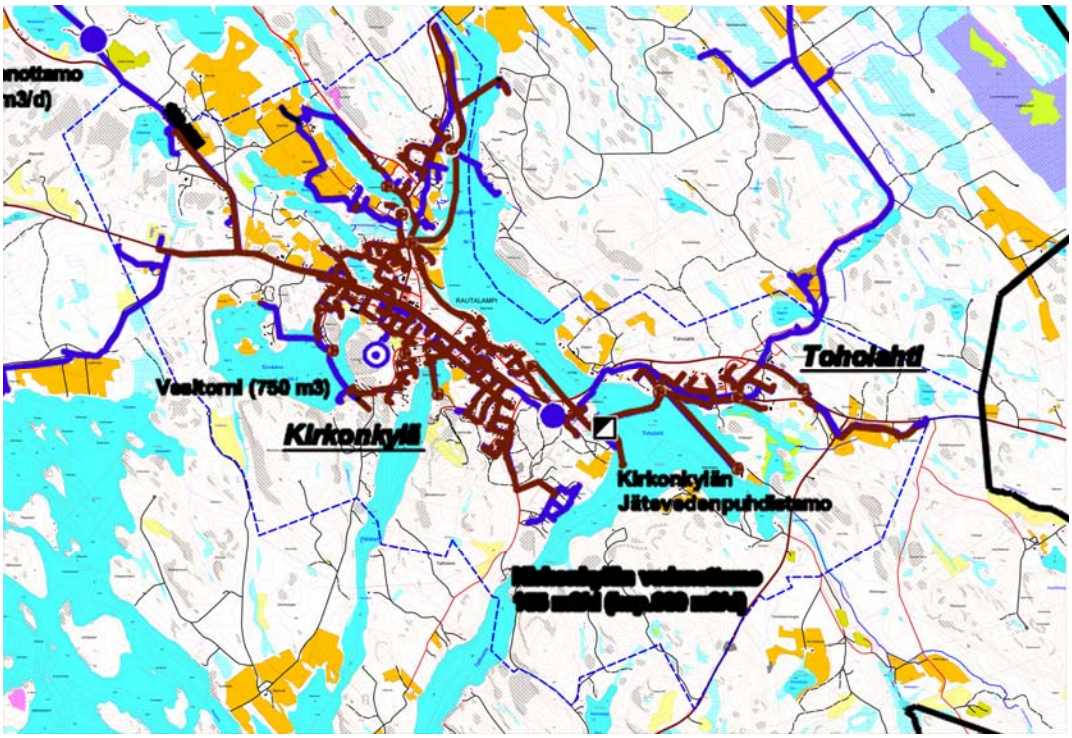

Kartta 11. Rautalammin vesijohto- ja viemäriverkosto. Kunnalliset vesijohto- ja viemäriverkostot kattavat lähes koko kirkonkylän asemakaava-alueen ja Toholahden alueen ulottuen pohjoisessa Kerkonkosken taajamaan.

3.3.8 MAANOMISTUS

Suurimmat maanomistajat ovat kunta ja evl. seurakunta. Muita maanomistajia ovat ortodoksinen seurakunta sekä noin 600 yksityistä maanomistajaa, yritystä ja yhteisöä. Kunta ja evl. seurakunta omistavat keskustaajaman maankäytön kehittämisen kannalta keskeiset maa-alueet. Kunnassa asui vuonna 2016 noin 3 300 ihmistä, joista noin puolet asuu tulevalla yleiskaava-alueella.

3.3.9 SUUNNITTELUTILANNE

Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtioneuvoston hyväksymät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet astuivat voimaan 1.3.2009.

Ympäristöministeriö vahvisti suunnittelualuetta koskevan Sisä-Savon seutukaavan 21.6.2000. Kaavassa esitettiin alueen maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittävät kohteet ja verkostot. Pohjois-Savon maakuntavaltuusto hyväksyi voimassa olevan seutukaavan korvaavan Pohjois-Savon maakuntakaavan 2030 marraskuussa vuonna 2010. Ympäristöministeriö vahvisti Pohjois-Savon maakuntakaavan 7.12.2011. Maakuntakaavan Rautalammin kuntaa koskevat viittaukset ovat samanhenkisiä Sisä-Savon seutukaavan kanssa, joskin kaavakartan mittakaava on suuripiirteisempi. Maakuntakaava ohjaa yleiskaavaa ja sen merkinnät tulee ottaa huomioon yleiskaavaa laadittaessa.

Ympäristöministeriö vahvisti Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavan 1.6.2015, jossa osoitettiin kauppaan liittyvät aluevaraukset myös Rautalammin osalta.

Edellinen, nyt uusittavana oleva, kirkonkylän osayleiskaava valmistui vuonna 1983.

Keskeisellä taajama-alueella on voimassa ajantasa-asemakaava, jonka kattama pinta-ala on noin 500 ha yleiskaavasuunnittelualueen kaikkiaan noin 1900 ha käsittävästä pinta-alasta.

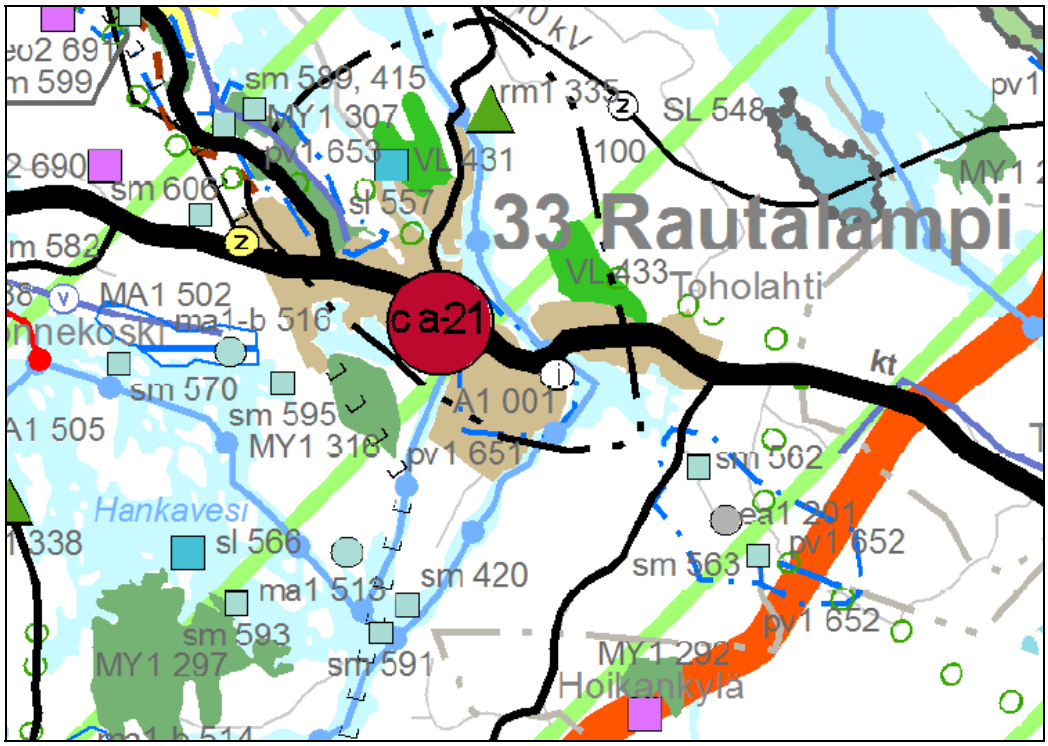

Kartta 12. Ote Pohjois-Savon maakuntakaavasta 2030. Pohjois-Savon maakuntakaavan Rautalammin keskustaajaman alakeskusmerkintä **ca 21** on Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavassa 2030 korvautunut merkinnällä KESKUSTATOIMINTOJEN ALAKESKUS, **ca 2**.

Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tärkeät kohteet tai alueet on esitetty erikseen maakuntakaavan liitteessä: Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 Rautalammin keskustan kulttuuriympäristö (ks. Yhdyskuntarakenne, rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot).

Taulukko 3.
Rautalammin keskustan yleiskaavoitettavaa aluetta koskevat suunnitelmat ja perusselvitykset.

Selvitys tai suunnitelma	Laatija ja valmistumisvuosi
Valtakunnalliset ohjelmat ja tavoitteet	
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	2008
Maakuntakaavat	
Sisä-Savon seutukaava	Ympäristöministeriö (21.6.2000)
Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 (korvaa Sisä-Savon seutukaavan)	Ympäristöministeriö (7.12.2011)
Pohjois-Savon kaupan maakuntakaava 2030	Ympäristöministeriö (1.6.2016)
Yleiskaavat	
Kirkonkylän osayleiskaava	1983
Toholahden osayleiskaava	1994
Toholahden osayleiskaavan muutos	1997
Rämäkän alueen osayleiskaavan muutos	2000, kaavaluonnos
Asemakaavat	
Ns. ajantasa-asemakaava	
Korttelin 136 asemakaavan muutos (Lantsinmäki)	2003
Hautausmaan asemakaavan muutos	2005
Kortteleiden 117 ja 118 asemakaavan muutos (Rämäkkätie)	2005
Korttelin 33 asemakaavan muutos (Taimela)	2005
Kortteleiden 76 (osa), 80 ja 81 (osa) asemakaavan muutos (Turkkilanvuori)	2005
Toholahden teollisuusalueen asemakaavamuutos	2005, kaavaluonnos
Turkkilanvuoren lähivirkistysalueen asemakaavan muutos	2006, kaavaluonnos
Toholahden M-alueen asemakaavan muutos	2007
Martinniemen asemakaavamuutos	2007
Vuohiniemi, LV-alueen asemakaavan muutos	2007, kaavaehdotus
Vuohirannan asemakaava	2008, kaavaluonnos
Lassilan alueen asemakaavamuutos	2008
Hermanninrannan asemakaava	2012
Muut suunnitelmat tai selvitykset	
Pohjois-Savon seutukaavaliiton rakennuskulttuuri-inventointi	1977
Rautalammin arvokkaat luontokohteet	1989, Jorma Knuutinen
Pohjois-Savon perinnemaisemat -inventointi	1998
Asuntotarvelaskelma	Pohjois-Savon liitto
Kulttuuriympäristöselvitys	Pohjois-Savon liitto

Taajamatarkastelu	Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Savon kulttuuriympäristön hoito-ohjelman päivitys	1997. Päivitys 2012- Pohjois-Savon ELY-keskus
Luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetut luonnonmuistomerkit	1996, Suomen luonnonsuojelulaki
Rautalammin kunnan rakennusjärjestys	2001, uusi ehdotus nähtävillä 2017
Taajaman viheralueiden hoitosuunnitelma	2001, Jorma Knuutinen
Luonto- ja maisemainventointi	2002 Jorma Knuutinen. Päivitys 2011–2012 Kirkonkylän osayleiskaava-alueen osalta
Kiinteiden muinaisjäännösten inventointi taajaman alueelta	2005, Museovirasto
Vesihuollon kehittämissuunnitelma	2005 ja päivitys 2010
Koskelo-Konneveden kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma 2008–2018	2007, Ari Pyykkönen, Pohjois-Savon kalatalouskeskus ry,
Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen – Pohjois-Savon loppuraportti (POSKI)	2007, Mia Tiljander (toim.), Pohjois-Savon ympäristökeskuksen raportteja 4/2007
Liikenneturvallisuussuunnitelma	2008, Tiepiiri ja Rautalammin kunta
Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt: - Rautalammin kirkko ja keskusraitti - Rautalammin suurtilat	RKY 2009, Museovirasto (www.rky.fi)
Savo-Karjalan tiepiirin pohjavesiaineiston päivitys ja pohjaveden suojeluntoimenpideohjelma	2009, Tiehallinto
Rautalammin kirkonkylän pääraitin vihersuunnitelma	2010, Päivi Ruuska
Rautalammin kunnan arvokkaiden rakennusten rakennusinventointi ja päivitys	2011, Rautalammin museo, Leni Koukkari
Pohjois-Savon maakunnallinen turvallisuusselvitys	2011
Pohjois-Savon maakunnallinen turvallisuussuunnitelma 2011–2015.	2011, Pohjois-Savon liitto
Hulevesitulvariskien alustava arviointi Rautalammin kunnassa	2011, Rautalammin kunta
Kt 69 liikennemäärälaskelma ja melukartoitus (teoreettinen 55 dB melualue)	2012, Pohjois-Savon ELY-keskus
Kuopion seudun liikenneturvallisuussuunnitelma, Rautalampi	2013, Pohjois-Savon ELY-keskus
Rautalammin kirkonkylän osayleiskaavan liito-oravakartoitus 2013	2013, Jorma Knuutinen
Rautalammin kunta, kirkonkylän osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2014	2014, Samuel Vaneeckhout/Aura OK
Äänekosken biotuotetehtaan liikenneselvitys	2015, WSP Finland Oy
Etelä-Konneveden rantaosayleiskaavan tarkistuskohteiden arkeologinen inventointi	2016, Hans-Peter Schulz ja Jaana Itäpalo, Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelu

Lisäksi suunnittelualuetta sivuavat seuraavat kaavat:
- Hankaveden-Kalajanjärven rantaosayleiskaava (2012).
- Palolahden ranta-asemakaava (2007).

Rakennusjärjestys

Rautalammin kunnan rakennusjärjestys on hyväksytty kunnanvaltuustossa 17.12.2001 ja se tuli voimaan 1.1.2002. Rakennusjärjestystä ollaan uudistamassa ja ehdotus uudeksi rakennusjärjestykseksi valmistui 2017. Niiltä osin, kuin yleiskaavassa ei erikseen määrätä, noudatetaan haja-asutusalueella rakennusjärjestystä. Rakennusjärjestyksessä ohjataan rakentamista mm. seuraavilla määräyksillä:

Rakennuspaikka
Määräys:
Rakennuspaikan on oltava sijainniltaan, muodoltaan ja maastosuhteiltaan tarkoitukseen sovelias sekä pinta-alaltaan rakentamiseen riittävä.

Lisätietoja:
Maankäyttö- ja rakennuslain 116 §:n mukaan rakennuspaikan vähimmäispinta-ala on kuitenkin 2000 m².

Mikäli kunnan jätevesiverkoston ulkopuolella sijaitsevalle rakennuspaikalle rakennetaan rakennus, johon tulee vesikäymälä, jonka jätevedet käsitellään kiinteistökohtaisesti maaperään imeyttämällä, on rakennuspaikan pinta-alan oltava yleensä vähintään 5000 m².
Viittaus: MRL 116 §

Rakentaminen ranta-alueelle
Rakentamisen sijoittuminen ja sopeuttaminen ympäristöön ranta-alueella.

Määräys:
Rakennettaessa ranta-alueille tulee erityistä huomiota kiinnittää rakennusten korkeusasemaan, muotoon, ulkomateriaaleihin ja väritykseen.

Rakennuspaikalla tulee rantavyöhykkeen kasvillisuus pääosin säilyttää ja vain harventaminen on sallittua.

Muodostettavan rakennuspaikan rantaviivan pituus tulee olla vähintään 40 m. Saariin ja niemiin rakennettaessa tulee saaren pinta-alan olla vähintään 2,0 ha ja niemen leveyden 60 m.

Rakennuksen etäisyyden rantaviivasta ja sijainnin rakennuspaikalla tulee olla sellainen, että maiseman luonnonmukaisuus mahdollisuuksien mukaan säilyy. Muun kuin saunarakennuksen etäisyyden keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta tulee, ellei maasto- tai maaperäolosuhteista muuta johdu, olla vähintään 25 metriä ja asuinrakennuksen, jonka kerrosala on yli 100 m² sekä tuotantorakennuksen etäisyyden vähintään 40 m. Asunnon alimman lattiatason tulee olla vähintään 1,0 metriä ylävesirajaa korkeammalla. Ellei ylävesirajaa ole tiedossa, on alimman lattiatason oltava vähintään 1,5 m keskiveden korkeuden yläpuolella.

Saunarakennuksen, jonka pohjapinta-ala on enintään 35 m², kerrosala enintään 25 m² ja korkeus sokkelitasosta enintään 5500 mm, saa rakentaa edellä mainittua metrimäärää lähemmäksi rantaviivaa. Sen etäisyyden edellä mainitulla tavalla laskettavasta rantaviivasta tulee olla kuitenkin vähintään 15 metriä.

Venevajan, milloin sen rakentaminen on tarpeellista saa rakentaa rantaviivalle. Venevajan koko saa olla enintään 30 m². Venevaja tulee sijoittaa pääty rantaviivaan päin. Värityksen, rakenteen ja muodon tulee olla sellainen, että venevaja sopeutuu hyvin maisemaan.

Grillikatoksen, jonka pinta-ala on enintään 10 m² ja korkeus enintään 3 m saa rakentaa 5 m:n etäisyydelle rantaviivasta. Tätä suuremman tai korkeamman etäisyyden rantaviivasta on oltava vähintään 15 m.

Ranta-alueelle rakennettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota jätevesien asianmukaiseen käsittelyyn.

Rakentamisen määrä ranta-alueella
Ranta-alueella loma-asunnon rakennuspaikalla saa olla enintään yksi yksiasuntoinen enintään kaksikerroksinen loma-asunto, jonka kerrosala saa olla enintään 150 m². Saunarakennuksen pohjapinta-ala saa olla enintään 35 m² ja talousrakennusten yhteensä enintään 100 m². Ranta-alueella asuinrakennuksen kerrosala saa olla enintään 250 m². Rantaan rajoittuvan rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 10 % rakennuspaikan pinta-alasta.

Rautalammin kunnanhallitus on kokouksessaan 23.1.2017 hyväksynyt uuden Rautalammin kunnan rakennusjärjestysehdotuksen, joka on ollut nähtävillä kunnanviraston yhteispalvelupisteessä 26.1. – 24.2.2017. Voimaantullessaan uusi rakennusjärjestys tuo joitakin tarkennuksia em. seikkoihin.

3.3.10 VÄESTÖ JA ELINKEINORAKENNE

Väestö

Rautalammin asutus on pääosin sijoittunut Kirkonkylän, Toholahden ja Kerkonkosken taajamiin. Viime vuosina kunnan väestömäärä on ollut laskusuunnassa sillä vuoden 2005 alussa kunnan asukasluku oli 3 707 asukasta. Vuoden 2014 alussa Rautalammilla asui 3 415 asukasta. Vuonna 2016 asui Rautalammilla tilastokeskuksen mukaan 3288 asukasta.

Väestö on vanhusvoittoista, 65-v.täyttäneitä on 26,5 %, 35–64-vuotiaita 43,1 %, 15–34-vuotiaita 16,7 % ja 0-14 -vuotiaiden osuus on 13,7 % väestöstä. (Tilastokeskus, kuntatieto 2011)

Taulukko 4. *Rautalammin väestö alueittain vuoden 2010 alussa.*

Osa-alue	**Kiinteistöt** (kpl)	**Asukkaat** (as)	Osuus (%)
Kirkonkylä	n. 600	1 525	43 %
Toholahti	n. 45	119	3 %
Kerkonkoski	50	137	4 %
Haja-asutusalue	716	1 720	50 %
Koko kunta	**1 411**	**3 501**	**100 %**

Taulukko 5. *Asukasmäärän kehitysennuste Rautalammin kunnassa vuoteen 2035. Tilastokeskus.*

	2010	**2015**	**2020**	**2025**	**2030**	**2035**
Kirkonkylä	1 525	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Toholahti	119	110	110	110	110	110
Kerkonkoski	137	130	130	130	130	130
Muu haja-asutus	1 926	1 590	1 493	1 418	1 362	1 310

Koko kunta	**3 501**	**3 330**	**3 233**	**3 158**	**3 102**	**3 050**

Väestömäärän voidaan odottaa jatkossakin laskevan hieman. Taajamissa ja isommissa asutuskeskittymissä asukasmäärien ennustetaan pysyvän suurin piirtein nykyisellä tasolla. Väestön keskittyminen taajamiin perustuu alkutuotannon työpaikkojen vähenemiseen sekä väestön ikääntymiseen samalla kun palvelut ja tuotantotoiminta keskittyvät kuntakeskuksiin. Samanaikaisesti taajamissa toteutetaan asumisrakenteen tiivistämistä.

Vaikka kunnan kokonaisväkimäärä ennusteen mukaan vähenee, pysynee Kirkonkylän asukasmäärä kutakuinkin ennallaan tai jopa kasvaa hieman, sillä yleisen kehityksen mukaisesti kuntien sisäinen muuttoliike kohdistuu taajamiin palvelujen läheisyyteen. Lisäksi kesäasukkaiden määrän odotetaan lisääntyvän voimakkaasti.

Kunnan alueella on noin 1 700 loma-asuntoa. Loma-asunnoista noin 80 % sijaitsee Rautalammin reittiin kuuluvan vesistön rannalla. Kesäasukkaat ja lomailijat lähes kaksinkertaistavat kunnan asukasmäärän kesäisin.

Elinkeinorakenne

Rautalammin elinkeinorakenne on palvelu- ja maatalousvaltainen. Kunnassa on runsaasti mikro- ja pk-yrityksiä. Yritystoiminta kirkonkylässä on keskittynyt Toholahden teollisuusalueelle. Merkittävimmät yksityiset työnantajat ovat Savon Taimen, Sepon Kaluste, Ecomet Oy, Morehouse Oy, Kome Oy sekä Easydoing Oy. Rautalammin kunnan työpaikkaomavaraisuus on hieman parantunut viime vuosina. Vuonna 2008 se oli 85,7 % mutta 2014 88,4 %.

Rautalammilta käydään töissä Suonenjoella ja Kuopiossa. Suonenjoelta käydään myös jonkin verran töissä Rautalammilla (vrt. oheinen pendelöintikartta).

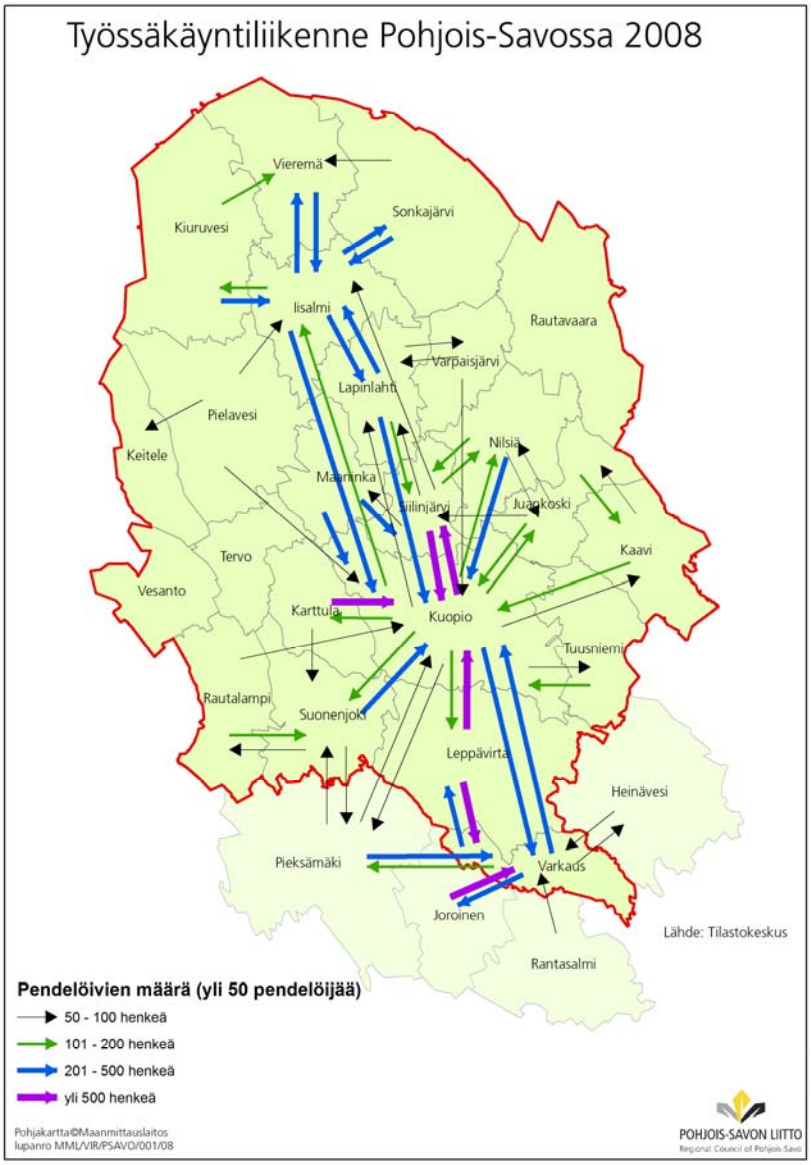

Kartta 13. Työssäkäyntikaavio, ns. pendelöintikaavio. Pohjois-Savon liitto.

Työttömyys on Rautalammilla keskimääräistä korkeampaa, joskin työttömyysaste on hieman parantunut viime vuosina. Rautalammin kunnan työttömyysaste syyskuun lopussa vuonna 2015 oli 11,5 %. josta suuri osa oli pitkäaikaistyöttömyyttä.

Rautalampi kuuluu aluepoliittisessa vyöhykejaossa EU:n 1-tukialueeseen.

3.3.11 ASUMINEN JA PALVELUT

Asuminen

Osayleiskaava-alueella on noin 650 kiinteistöä, joissa asuu kaikkiaan noin 1650 asukasta (Rautalammin kirkonkylä ja Toholahti, ks. Luku 3.3.10 Väestö ja työpaikat (elinkeino), Taulukko 2. Asuminen on pientalovaltaista.

Asukastiheys Rautalammilla on 6,6 as./km².

Asumisen tonttivaranto

Rautalammin kirkonkylän asemakaava-alueella vapaat omakotitalotontit keskittyvät Lassilan, Latsinmäen ja Toholahden alueille.

Lassilan alue
Lassilan alue sijaitsee kirkonkylän keskustan pohjoispuolella noin kilometrin päässä kuntakeskuksesta. Tonteilta on maisemanäkymä Äijäveteen ja Liimattalansalmeen. Alueella on valmis kunnallistekniikka. Alueella on kuusi 13 kpl vapaita omakotitontteja (kuva 23).

Tonttien koot vaihtelevat 1300–1500 m² välillä ja rakennuspaikkojen hinta on 3,50 €/ m² (12/2014).

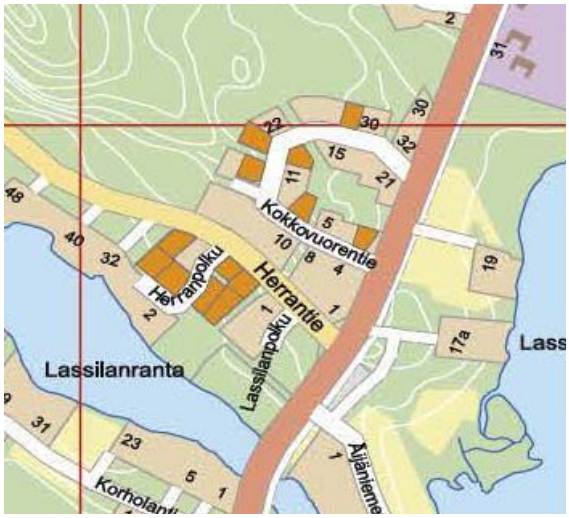

Kuva 23. Lassilan alueen vapaat omakotitalotontit.

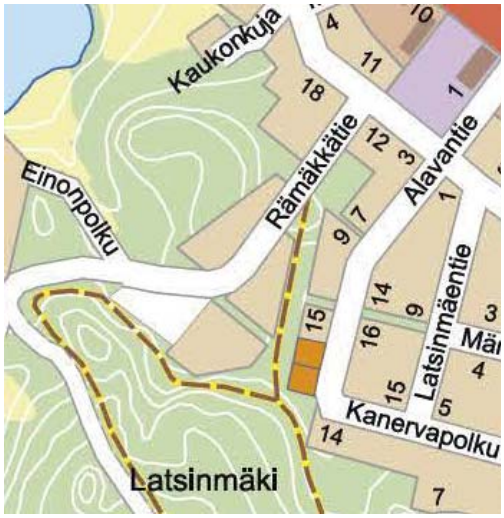

Kuva 24. Latsinmäen alueen vapaat omakotitalotontit.

Latsinmäen alue
Latsinmäen alue sijaitsee vajaan kilometrin päässä kirkonkylän keskustasta sen eteläpuolella. Alue sijoittuu nimensä mukaisesti mäkimaastoon. Latsinmäellä on erinomaiset liikuntamahdollisuudet niin kesällä kuin talvellakin. Asuinalueen välittömästä läheisyydestä löytyy valaistu kuntopolku ja talvella hiihtolatu.

Alueella on valmis kunnallistekniikka ja kaksi kpl vapaita omakotitontteja (kuva 24).
Tonttien koot ovat 1000–1100 m² ja rakennuspaikkojen hinta 2,50 €/ m² (5/2017).

Toholahden alue
Toholahden alue sijaitsee pari kilometriä itään kunnan keskustaajamasta. Alue on Äijäveden eteläisimpään osaan kuuluvan Toholahden pohjoisrannalla Kuopiontien välittömässä läheisyydessä. Alueella on rauhallisia ja luonnonläheisiä rakennustontteja lähellä vesistöä. Rannalla on yleinen uimaranta ja venevalkama.

Toholahden alueella on valmis kunnallistekniikka ja 7 vapaata omakotitonttia (kuva 25).
Tonttien koot ovat 850–1200 m² ja rakennuspaikkojen hinta vaihtelee 2,00 – 2,30 €/ m² (5/2017).

Kuva 25. Toholahden alueen vapaat omakotitalotontit 2014.

Keskustan osayleiskaavoitettavalla alueella on lisäksi muita potentiaalisia rakentamispaikkoja, jotka on osoitettu kaavaluonnoksessa. Asumisen laajentumisalueiden vertailua on käsitelty kohdassa. *5.1 Vaihtoehdot, asuinalueiden vertailu ja ympäristövaikutusten arviointi.*

Palvelut ja virkistys

Palvelut ovat keskittyneet Rautalammin kirkonkylän taajamakeskustaan ja siellä erityisesti taajaman keskusraitin, Kuopiontien, varrelle. Alueella on valmis tieverkko. Rautalammilla ei ole tehty erityistä ostovoimatarkastelua.

Yleiset ja kulttuuripalvelut
Kuopiontien ja Rautalammintien risteyksen läheisyydessä sijaitsee matkahuollon palvelupiste. Keskusraitin varrelta löytyy apteekki, pankki, posti ja taksiasema. Taajaman länsireunalla sijaitsee huoltoasema.

Kunnanvirasto sijaitsee keskellä keskustaajamaa. Kirkonkylässä on kaksi koulua: Matti Lohen peruskoulu sekä ratsastuspainotteinen lukio. Matti Lohen koulun vieressä on uimahalli. Koulujen läheisyydessä Turkkilanvuoren juurella sijaitsevat urheilukenttä ja tenniskentät. Kuopiontien ja Rautalammintien risteyksen läheisyydessä sijaitsee kirjasto, jonka yhteydessä on myös nuorisotilat. Rautalammilla toimii Rautalammin seurakunta, Rautalammin Pyhän Nikolaoksen ortodoksinen seurakunta sekä Rautalammin helluntaiseurakunta. Keskusraitin varressa vastapäätä kirkkoa sijaitsee Rautalammin museo.

Suunnittelualueella on keskusraitin tuntumassa majatalotyyppistä majoitusta kolmessa kohteessa. Lisäksi on maatilamajoitusta Korholan kartanolla. Taajamakeskuksessa toimii kuusi ravintolaa.

Terveydenhoito- ja hoivapalvelut
Raitin itäpäässä Toholahden sillan kupeessa sijaitsee terveyskeskus. Vanhustenhoitopalveluja tarjoavat palvelukodit Aapeli ja Pauliina kuntakeskuksessa kirkon ja terveyskeskuksen lähellä sekä Hoivakoti Hermanninranta Oy, joka sijaitsee keskustaajaman pohjoisosassa Liimattalansalmen etelärannalla. Hoivakoti Hermanninranta Oy:llä on halua laajentaa toimintaansa (Hermanninrannan asemakaava ja kaavaselostus 2011).

Virkistys- ja urheilupalvelut
Keskustan osayleiskaava-alueella on kolme uimarantaa, jotka sijaitsevat Toholahdessa, Pitkälahden pohjukassa sekä Syväjärven pohjoisrannan poukamassa, sekä uimahalli. Vesistöt tarjoavat erinomaiset mahdollisuudet veneilyyn ja virkistyskalastukseen. Alueen läpi kulkee ns. Rautalammin melontareitti, jonka varrella on kohtalaisia rantautumispaikkoja. Melonta perustuu vielä paljolti jokamiehenoikeudella tapahtuvaan ns. villiin rantautumiseen. Tarvitaan selkeitä reittejä rantautumispaikkoineen ennen kuin pohja melontamatkailun tuotteistamiselle saavutetaan ja alueesta voi tulla kansainvälisesti uskottava melonta-alue.

Koulujen läheisyydessä Turkkilanvuoren juurella sijaitsevat urheilukenttä ja tenniskentät. Talliniemessä on kuntopolku ja talvella hiihtolatu. Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2030 on osayleiskaava-alueen

länsireunalle merkitty moottorikelkkareitti, joka kulkee kaakko – luoteissuunnassa Maukosvuoren yli ja edelleen pitkin Syväjärven länsirantaa ja osayleiskaava-alueen reunaa luoteeseen. Toholahdessa toimii ratsastuskeskus.

Teollisuus
Teollisuus on pienteollisuusvaltaista. Teollisuus on keskittynyt keskustaajaman reunoille, sen itäpuolelle Toholahteen sekä länsipuolelle Kerkonkoskentien risteyksen. Jonkin verran pienteollisuutta on Talliniemessä keskustaajaman eteläpuolella.

Maatalous on keskittynyt keskustaajaman luoteispuolelle Savijärven ja Liimattalansalmen rannoille järvien väliselle kannakselle.

3.3.12 SOSIAALISET OLOT

Rautalammille tyypillistä on väestön vanhusvoittoisuus, joka asettaa kunnalle haasteita. Kuntakeskuksessa on peruskoulu ja lukio, jonka jälkeen nuoret lähtevät muualle opiskelemaan. Asukkaiden vaihtuvuus on pientä. Rautalammilta muuttajat ovat enimmäkseen nuorta väkeä ja Rautalammille muuttajat vanhempaa. Muuttajien joukossa on paluumuuttajia sekä jonkin verran myös lapsiperheitä. Asukasmäärä on hitaassa laskussa. Rautalammille on tyypillistä vakaus ja pysyvyys.

Työttömyys Rautalammilla on keskimääräistä korkeampaa (13,7 %). Työttömyydestä suuri osa on pitkäaikaistyöttömyyttä.

Työttömyystilastoista huolimatta paikkakunta on hyvin turvallinen, ilmoitettuja rikoksia on hyvin vähän. Yleisesti ottaen Rautalampi koetaan yleisesti turvallisena paikkana asua. Häiriökäyttäytymistä johtuvia turvattomuutta aiheuttavia paikkoja ei todettu olevan. Rautalammilla on perinteisesti elinympäristöstä pidetty hyvää huolta ja tunnettu yhteisvastuuta. (Rautalammin kunta, kirkonkylän osayleiskaava, Liikenne- ja turvallisuusselvitys, 3-6).

Nämä seikat viittaavat vahvoihin olemassa oleviin sosiaalisiin verkostoihin, jotka ovat tyypillisiä pienille paikkakunnille. Asukkaat tuntevat toisensa, heillä on pitkät juuret ja he jakavat kiinnostuksen yhteiseen paikallishistoriaan ja sen vaalimiseen.

3.3.13 YMPÄRISTÖNSUOJELU JA YMPÄRISTÖHÄIRIÖT

Keskustan lävitse kulkeva kantatie 69 on valtaväylä, jolla ajetaan selvitysten mukaan liian lujaa. 10 % liikenteestä on raskasta liikennettä (Atrian liharekat ja happorekat). Pohjois-Savon Ely -keskus on teettänyt Rautalammin läpikulkevasta liikenteestä liikennemäärälaskelman sekä teoreettisen meluselvityksen. Kantatie 69 lähtömelutaso on noin 60 dB. Melu vaimentuu 55 dB noin 20–35 metrin päässä tien reunasta. Kantatiellä on kirkonkylän raitin kohdalla 40 km/h nopeusrajoitus joka – jos nopeusrajoitusta noudatetaan – laskee lähtömelutasoa. Tämän perusteella kantatien varren tonteilla saadaan normaaleilla ikkunaratkaisuilla liikenteen aiheuttama sisämelu alle ohjearvojen. Rakennusten kantatien puoleisten ikkunoiden ja rakenteiden ääneneristävyyden tulisi olla vähintään 25 dBA.

Rautalammin keskustaajaman alueella sijaitsevan Latsinmäen pohjavesialueen kautta kulkevalla kantatie 69 kuljetetaan vuosittain 25 000 – 50 000 tn vaarallisia aineita. Alue saa *Savo-Karjalan tiepiirin pohjavesiaineiston päivitys ja pohjaveden suojeluntoimenpideohjelman 2009* riskinarvioinnissa 55 riskipistettä. Pohjaveden suolaantumisen riskiä pidetään vähäisenä, mutta vaarallisten aineiden kuljetuksista aiheutuvaan onnettomuusriskiin tulee varautua suojarakentein (esim. suojakaide).

Ortodoksisen seurakunnan hautausmaa sijaitsee Latsinmäen pohjavesialueella, mutta tämän ei ole todettu aiheuttaneen haittoja.

Rautalammin keskustan PIMA -kohteet on esitetty kaavakartalla merkinnällä *saa/kohdenro: Mahdollisesti pilaantunut kohde. Pilaantuneisuus ja kunnostustarve on arvioitava ennen rakentamistoimenpiteeseen ryhtymistä.* Tarkistettavia, mahdollisesti saastuneita maa-alueita ovat vanha linja-autoasema (*saa/1*) ja vanha polttonesteiden jakeluasema (Kiinteistö-OY Tuutti, *saa/6*) Kuopiontien varrella, Latsinmäen vanha kaatopaikka (*saa/8*), Latsinmäen Yrittäjäntien kasvihuoneet (*saa/9*) sekä Talliniemen jätevedenpuhdistamo (*saa/7*). Toimivia kohteita ovat Rautalammin Iirisrahat (*saa/2*), Esso (*saa/3*), St-1 (*saa/4*), Rautalammin auton tankkauspiste (*saa/5*) sekä Toholahdessa Kunnan varikon jakelupiste (*saa/10*), Rametko (*saa/11*), Ecomet Oy (*saa/12*) ja nykyinen lumenkaatopaikka (*saa/13*).

Yleiskaavakartalla PIMA -kohteista on esitetty vain vanha polttonesteiden jakeluasema (*saa/6*) sekä Latsinmäen vanha kaatopaikka (*saa/8*).

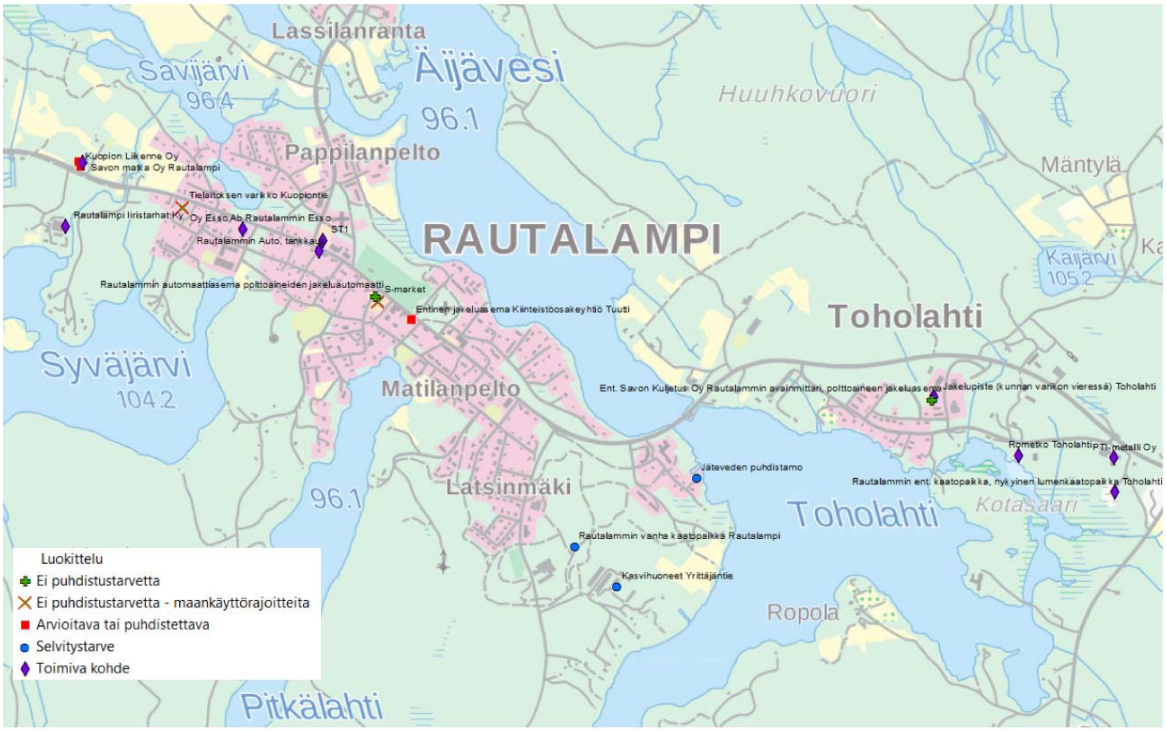

Kartta 14. Kuopion ELY -keskukselta saatu kartta Rautalammin keskustan PIMA -kohteista.

Turkkilanvuorella on sijainnut laskettelukeskus, joka on hiljattain lopettanut toimintansa. Avonaiseksi hakatut vuoren huipulta Pitkälahden rantaan ulottuvat paljaat rinteet pistävät silmään varsinkin lumettomana aikana.

Kuva 26. Ilmakuva Rämäkkövuoren päältä kohti pohjoista. Laskettelurinteen hakkuuaukko näkyy etuoikealla. Rautalammin kunta.

3.4 KANTATILA- JA RANTAVIIVASELVITYS

3.4.1 Rantarakentamisen yleiset mitoitusperusteet

Kantatilaperiaate ja tilan käyttämä rantarakennusoikeus
Niille asemakaava-alueiden ulkopuolisille alueille, jotka eivät ole täyteen rakennettu ja joiden rakentamista ei yleiskaavassa osoiteta asemakaavalla ratkaistavaksi, osoitetaan tilakohtaiset rantarakentamispaikat oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa.

Maanomistajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi tilan jäljellä oleva rantarakennusoikeus määritetään ns. kantatilaperiaatteella. Kantatilan määrittelyn perusajankohtana käytetään vuotta 1969, joka on rantakaavalain voimaanastumisvuosi. Kantatila on ajankohdan 31.12.1969 mukainen tila. Kantatilan alueella 31.12.1969 jälkeen muodostetut rantarakennuspaikat luetaan käytetyksi rantarakennusoikeudeksi, joka kohdistuu nykyisiin tiloihin sen mukaan mitkä ovat saaneet hyödyn rantarakennuspaikoista. Rasitus kohdistuu siten siihen tilaan, josta rantarakennuspaikat on erotettu ja kyseisestä tilasta myöhemmin muodostettuihin tiloihin. Muodostetut rantarakennuspaikat eivät pienennä kantatilasta aiemmin muodostettujen tilojen rantarakennusoikeutta.

Mitoitusperusteista poiketen jokaiselle kantatilalle, joka ei ole käyttänyt rantarakennusoikeutta, voidaan kohtuusyistä osoittaa yksi rantarakennuspaikka.

Mitoitusperusteiden tarkoitus
Mitoitusperusteilla tarkoitetaan niitä periaatteita, joiden mukaan tila- ja maanomistajakohtainen rakennusoikeus lasketaan yleiskaavoitettavaksi tarkoitetulla alueella. Perusteet on tarkoitettu ohjeiksi, joiden avulla pyritään edistämään johdonmukaista, luonnonolot huomioonottavaa suunnittelua sekä maanomistajien tasavertaista kohtelua. Ohjeista voidaan poiketa, jos
− ne johtavat ilmeiseen kohtuuttomuuteen tai
− maankäytön tarkoituksenmukaisuus puoltaa poikkeamista.

Tavoitteena on, että maanomistajakohtainen rakennusoikeus on loogisesti riippuvainen alueen soveltuvuudesta rakentamiseen.

Mitoitettava alue
Mitoitettavalla alueella tarkoitetaan sitä aluetta, jonka osalta osoitetaan maanomistajakohtaisesti rantarakennusoikeuden määrä ja sijainti. Mitoitettava alue, eli rantavyöhyke, ulottuu pääsääntöisesti noin 200 m:n etäisyydelle rannasta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 116 § määrätään rakennuspaikan vähimmäispinta-alaksi 2000 m² (0,2 ha). Mikäli kunnan jätevesiverkoston ulkopuolella sijaitsevalle rakennuspaikalle rakennetaan rakennus, johon tulee vesikäymälä, jonka jätevedet käsitellään kiinteistökohtaisesti maaperään imeyttämällä, on rakennuspaikan pinta-alan oltava yleensä vähintään 5000 m² (0,5 ha).

Rautalammin kunnan rakennusjärjestyksen mukaan muodostettavan rakennuspaikan rantaviivan pituus tulee olla vähintään 40 m. Saariin ja niemiin rakennettaessa tulee saaren pinta-alan olla vähintään 2,0 ha ja niemen leveyden 60 m.

3.4.1.1 Rantaviivan mittaus

Ranta-alueiden rantaviivan pituus mitataan 50 metrin janaviivoina ajantasaiselta maanmittauslaitoksen kiinteistörekisterikartalta. Rantarakennusoikeus perustuu rantaviivan muunnettuun pituuteen, joka määritetään vyöhykkeittäin seuraavassa esitetyllä tavalla.

Rantarakentamisoikeuden määräytymisen perusteena käytetään Etelä-Savon seutukaavaliiton kehittämää muunnettua rantaviivalaskelmaa, ns. Etelä-Savon mallia, joka huomioi kapeiden lahtien ja niemien rajoittavan vaikutuksen rakentamiseen jopa 300 metrin etäisyydeltä lähtien. Pyrkimyksenä on ehkäistä häiritseviä näkymiä naapureihin.

<u>Niemet, kannakset ja saaret</u>
− 50 m kapeammissa rantaviivaan luetaan vain kanta
− 50 - 100 m leveissä rantaviivasta luetaan mukaan 50 %
− 100 - 150 m leveissä rantaviivasta luetaan mukaan 75 %

Kapeat järvet, lahdet ja salmet
− 100 m kapeammissa rantaviivaan luetaan 25 %
− 100 - 200 m leveissä rantaviivaan luetaan 50 %
− 200 - 300 m leveissä rantaviivaan luetaan 75 %

Kiinteistön muoto
Jos kiinteistö on muodoltaan tai kooltaan sellainen, ettei siihen voi rakentaa, aluetta ei mitoiteta. Tällaisia voivat olla esim. yleisen tien ja rannan väliin jäävät kapeat suikaleet.

Rakennettavuudeltaan epäedulliset rannat
Mikäli alueen rakennettavuus on rakentamisolosuhteiden vuoksi kyseisen mitoitusvyöhykkeen yleistä tasoa selvästi heikompi, mitoittavaa rantaviivaa voidaan lyhentää edellisten lisäksi 25 % seuraavan tyyppisillä alueilla
− veden vaivaamat alavat rannat, esim. nevat tai rämeet
− luonnostaan vähäpuustoiset karut ja kallioiset rannat sekä jyrkänteet

Mitoitusluvut ja rakennusoikeuden laskentaperiaate
Rantarakennusoikeuden laskentaperiaate:
Tilan rantarakennusoikeus lasketaan tilan rantaviivan muunnetun pituuden perusteella kohtien 3.4.1 ja 3.4.2 mukaisesti olemassa oleva tilanne, maaomistajien tasapuolisuus ja paikalliset olosuhteet huomioiden.

Mitoitus jaetaan kahteen vyöhykkeeseen rakennetun ympäristön tilanne huomioiden:
- Taajamatoimintojen alue A: mitoitusluku 7 rantarakentamispaikkaa/muunnettu rantaviivakilometri
- Taajaman lähivaikutusalue B: mitoitusluku 6 rantarakentamispaikkaa/muunnettu rantaviivakilometri

3.4.2 Muut mitoitukseen vaikuttavat tekijät

Saman omistajan eri tilat
Rantavyöhykkeellä saman maanomistajan eri tiloja käsitellään rantarakennusoikeuden määrityksessä ja sijoittelussa yhtenä tilana.

Yhteisrantakerroin, yhteisömuotoinen rakentaminen (RM, AR)
Jos rakennusoikeus osoitetaan taustamaastoon, rantaviivatarkastelun perusteella saatu rakennusoikeus voidaan kertoa puolitoistakertaisena, riippuen rakennuspaikkojen etäisyydestä rannasta ja maaston olosuhteista. Pääsääntöisesti rakennuspaikat tulee tällöin sijoittaa vähintään 75 m:n etäisyydelle rannasta. Ratkaisujen tulee kuitenkin olla selkeästi sellaisia, etteivät rakennuspaikat käytännössä muodostu rantaa varaaviksi rakennuspaikoiksi.

Taustamaaston rakennusoikeus voidaan tavanomaisten rakennuspaikkojen sijaan osoittaa verrattain tiiviinä yhteisötyyppisenä rakentamisena siten, että loma-asuntojen rakennusoikeus on tavanomaista rakennuspaikkaa pienempi. Tällöin sallittavaa loma-asuntojen lukumäärää voidaan korottaa lisäämättä kuitenkaan rakennusoikeuden määrää.

Vesiensuojelullinen sietokyky
Vesiensuojelulliseksi sietokyvyksi katsotaan 1 rakennuspaikka / 4 vesi-ha, jonka ei tule ylittyä. Pienet alle 4 ha järvet jätetään tarkastelun ulkopuolelle vesiensuojelullisista syistä.

Pyöristyssääntö
Rakennusoikeuden murto-osia käsitellään seuraavasti:
− Jos rantarakennusoikeus ylittää kokonaisluvun 0,5:llä, rakennusoikeus voidaan pyöristää ylöspäin kokonaisluvuksi, jos vesiensuojelullinen sietokyky ei ylity.

3.4.3 Yleiskaava-alueella jo olemassa olevat ranta-rakentamispaikat

Rautalammin keskustan osayleiskaava-alueella on asemakaavan ulkopuolella tällä hetkellä 75 omarantaista rantarakennuspaikkaa. Mitatun rantaviivan pituus on osayleiskaava-alueella yhteensä noin 5 km. Mitatusta rantaviivasta on asemakaavan ulkopuolella noin 22,5 km. Osayleiskaava-alueella asemakaavan ulkopuolella on olemassa olevia rantarakentamispaikkoja A ja B -vyöhykkeillä (Taajamatoimintojen alue sekä Taajaman lähivaikutusalue) keskimäärin 3,3 kpl / ranta-km.

Paikoittain on asemakaavan ulkopuolisella osayleiskaava-alueella toteutuneita asuinalueita, kuten Liimattalansalmi ja Toholahden länsiranta, joilla rantarakentaminen on jo tiivistä: Liimattalansalmessa on keskimäärin 7,65 rantarakentamispaikkaa / koko alueen mitattu ranta-km ja Toholahden länsirannalla rakennetuilla tiloilla rantarakentamisen laskennallinen tiheys on myös yli 7 rantarakentamispaikkaa / koko alueen mitattu ranta-km. Liimattalansalmi ja Toholahden länsiranta ovat täyteen rakennetut ja mahdollinen lisärakentaminen tulee ratkaista asemakaavalla. Sama koskee myös pieniä järviä ja lampia kuten Kaijärvi, Palolampi sekä Personlampi.

4 TAVOITTEET

4.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN JA OSAYLEISKAAVAN MITOITUS

Rautalammin kunnan ja yleiskaavoituksen toiminnallisina yleistavoitteina ovat kuntalaisten toimeentulomahdollisuuksien edistäminen, liikenneyhteyksien kehittäminen, peruspalveluiden tason säilyttäminen ja yrityksille turvallisen ja toimivan toimintaympäristön luominen.

Kunnalla on tarve kehittää yritys- ja palvelutoiminnan lisäksi laadukasta vesistöjen läheisyyteen tukeutuvaa asumisen tonttivarantoa Keskustan alueella. Yhtenä keskeisenä tavoitteena on laatia osayleiskaava siten, että ranta-alueilla rakennusluvat voidaan myöntää suoraan vahvistetun osayleiskaavan pohjalta. Maanomistajilla on halu kehittää asumista sekä matkailuun liittyvää elinkeinotoimintaa alueella.

Kaavoitettavan-alueen pinta-ala on n. 1900 ha, joista n. 1500 ha on maa-alueita (80 %) ja 400 ha vesialueita (20 %).

Vesistöjen varrelle yleiskaavassa tullaan osoittamaan rantavyöhykkeen rakentamisen sijoittuminen ja rakentamisen määrä. Kiinteistökohtainen rakennusoikeus ranta-alueilla määritellään ns. kantatilaperiaatteen sekä nykyhetken rakentumistilanteen, kunnan tavoitteiden ja tasapuolisuusperiaatteen perusteella.

Yleiskaava esitetään pohjakartalla mittakaavassa 1:10 000. Kaavaan kuuluvat myös kaavamerkinnät ja -määräykset sekä tämä yleiskaavaselostus, jossa esitetään kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot.

Keskustan osayleiskaavan laatimista on ohjannut Rautalammin kunnan kaavoitustyöryhmä, johon aloitusvaiheessa kuuluivat kunnanjohtaja Risto Niemelä, tekninen johtaja Tuure Savolainen sekä kaavoitusjaoston jäsenet Pekka Hintikka, Jouko Pispala, Aksel Hämäläinen, Raija Haukka, Kaija Satuli ja Ulla Pakarinen. Osayleiskaavan laatiminen on annettu tehtäväksi konsulttityönä. Työn laatimisesta on vastannut arkkitehtitoimisto Tilatohtorit Oy ja arkkitehdit SAFA LuK Kai Tolonen sekä SAFA TkL Risto Suikkari.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin nähtävillä keväällä 2011. Kunta ilmoitti osayleiskaavan vireilletulosta MRL 63 §:n mukaisesti.

4.2 OSAYLEISKAAVAN TAVOITTEET

Pohjois-Savon ELY- keskuksen kanssa järjestettiin kaavoituksen alkuvaiheessa 26.8.2011 viranomaisneuvottelu, jossa käsiteltiin osallistumis- ja arviointisuunnitelman sisältöä ja kaavan tavoitteita.

Maanomistajien, yrittäjien ja muiden osallisten näkemyksiä ja toiveita kartoitettiin kyselylomakkeella, joka postitettiin yli 600 maanomistajalle ja osalliselle. Lomake oli myös saatavilla Rautalammin kunnanvirastosta.

Suunnitelmien asettamat tavoitteet

Pohjois-Savon maakuntakaavan Rautalammin keskustaajaman alakeskusmerkintä **ca 21** (ks. kartta 12 sivulla 56) on Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavassa 2030 korvautunut merkinnällä KESKUSTATOIMINTOJEN ALAKESKUS, **ca 2**.
Merkinnän kuvaus:
Merkinnällä osoitetaan keskustatoimintojen alakeskuksia, joihin sijoittuu seudullisia palveluita sekä asumista. Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan sijoittaa seudullisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä.
Suunnittelumääräys: Alueiden käytön suunnittelulla tulee luoda edellytykset vetovoimaisen keskusta-alueen kehittämiselle sekä monipuolisten palveluiden ja asumisen sijoittumiselle. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen, viihtyisän elinympäristön luomiseen, kulttuuriympäristön arvoihin sekä joukkoliikenteen ha kevyen liikenteen toimintaedellytyksiin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää vapaa-ajan ja ympärivuotisen asumisen kehittämiseen.
Rautalammilla keskustatoimintojen alakeskuksen alueelle sijoitettavien vähittäiskaupan suuryksiköiden yhteenlaskettu kerrosala saa olla olemassa olevat vähittäiskaupan suuryksiköt huomioiden enintään 7000 k-m2.
Enimmäismitoitukseen lasketaan mukaan olemassa olevat yli 2000 k-m2 suuruiset vähittäiskaupan suuryksiköt. Kuntakaavoituksessa keskustatoimintojen ja alakeskusten alueille voidaan kaavoittaa enintään

2000 kerrosalaneliömetrin kokoisia myymälöitä ilman, että niiden kerrosala lasketaan mukaan maakuntakaavassa alueelle osoitettuun enimmäismitoitukseen.

Alakeskusta ympäröivä alue, käsittäen suunnittelualueen eteläosassa Rämäkkävuoren, lännessä Syväjärven länsirannasta pohjoiseen Liimattalansalmeen ja Äijäveteen kattavan alueen, sekä idässä Toholahden, on merkitty Pohjois-Savon maakuntakaavassa TAAJAMATOIMINTOJEN ALUEEKSI (merkintä **A 1 001**).

Merkinnällä osoitetaan alueen käytön suunnittelua edellyttävät asumiseen, palvelu-, teollisuus- ja työpaikka- sekä muihin taajamatoimintoihin varattavat rakentamisalueet. Merkintä sisältää taajamien sisäisiä liikenneväyliä sekä liikenteen tarvitsemat satama-, huolto-, varikko-, terminaali-, ratapiha- ja muita vastaavia alueita, ulkoilureitit, kevyen liikenteen väylät, paikalliskeskukset, yhdyskuntateknisen huollon alueet, muut erityisalueet, paikalliset suojelualueet sekä virkistys- ja puistoalueet.
Suunnittelumääräys: Aluetta suunnitellaan asumiseen, ympäristöönsä soveltuvien työpaikkatoimintojen sekä näihin liittyvien palveluiden ja toimintojen alueena. Uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sopeutettava suunnittelulla ympäristöönsä tavalla, joka eheyttää yhdyskuntarakennetta, vahvistaa taajaman omaleimaisuutta ja turvaa ympäristö-, virkistys-, luonto- ja kulttuuriarvot. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava päivittäisten palveluiden saatavuus, riittävät ulkoilu- ja lähivirkistysmahdollisuudet sekä kevyen liikenteen yhteydet seudullisille virkistysalueille.
Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on osoitettava maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus taajamatoimintojen alueella.
Alueen käytön suunnittelussa on säilytettävä riittävät virkistys- ja viheryhteydet viheralueiden välillä.

MY1

Maakuntakaavassa on Maukosvuori (MY 1 316) sekä Jaakonharjun alue Kerkonkoskentien alkupään itäreunalla (MY 1 307) esitetty **MY 1** -merkinnällä MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA.
Merkinnällä osoitetaan alueet, joilla on maa-aineslain 3§:n tarkoittamia maisemaan liittyviä arvoja.
Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee erityisesti ottaa huomioon alueen maisemalliset arvot ja harju-, moreeni- tai kalliomuodostuman luonteenomaiset piirteet, ympäröivä vesi- tai kulttuurimaisema sekä pohjaveden suojelu.

SL

Maakuntakaavassa on Kokkovuori merkitty **SL** -merkinnällä (SL 557), jolla osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita.

VL

Taajamatoimintojen alueeseen rajautuu virkistysalueet suunnittelualueen pohjoisosassa (VL 431) sekä Toholahdessa (VL 433): LÄHIVIRKISTYSALUE, JOKA ON TARKOITETTU PÄÄASIASSA LÄHIULKOILUA JA VIRKISTYSKESKUKSIA VARTEN
Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.
Rakentamismääräys: Alueella saa rakentaa vain yleistä virkistäytymistä palvelevia rakennuksia ja rakenteita sekä suorittaa rakennusten peruskorjauksia.

Maakuntakaavassa on lisäksi osoitettu seuraavat suunnittelualuetta koskevat reitit:

2,4

LAIVA- TAI VENEVÄYLÄ JA SYVÄYS. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

MOOTTORIKELKKAREITTI
Merkinnällä osoitetaan ohjeelliset olemassa olevat ja suunnitellut maakunnalliset runkoreitit.
Suunnittelumääräys: Reitin yksityiskohtaisempi suunnittelu tulee tehdä yhteistyössä maanomistajien kanssa.

ULKOILUREITTI
Merkinnällä osoitetaan ohjeellisesti seudullisesti ja maakunnallisesti merkittävät ulkoilureitit.
Suunnittelumääräys: Reitin yksityiskohtaisempi suunnittelu tulee tehdä yhteistyössä maanomistajien kanssa. Reittien suunnittelussa on huolehdittava siitä, ettei hanke tai suunnitelma yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä alueella olevien tai siihen rajautuvien Natura 2000- verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja.

pv1

Maakuntakaavassa on lisäksi osoitettu viitteellisesti pohjavesialueet merkinnällä **pv1** TÄRKEÄ TAI VEDENHANKINTAAN SOVELTUVA POHJAVESIALUE.

Merkinnällä osoitetaan vedenhankinnan kannalta tärkeät (1.lk) tai vedenhankintaan soveltuvat (2.lk) pohjavesialueet.
Suunnittelumääräys: Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava ja toteutettava siten, ettei pohjaveden määrällinen ja laadullinen tila heikkene.

Maakuntakaavan liitteessä *Rautalammin keskustan kulttuuriympäristö* kirkonkylän keskustan pohjoispuoliset alueet on merkitty maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuurimaisemaksi. Rautalammin kirkko ja keskusraitti sekä suurtilat Korhola, Karjala ja Ropola on merkitty kulttuuriympäristön kannalta valtakunnallisesti arvokkaiksi kohteiksi

Kunnan asettamat tavoitteet

Tavoitteena on päivittää vanha kirkonkylän yleiskaava nykyvaatimuksia vastaavaksi. Rautalammin kunnan yleisenä tavoitteena on myös saattaa kaikki kunnan ranta-alueet vaiheittain vähintäänkin osayleiskaavatasoisen suunnitelman piiriin.

Rautalammin kunnan virastolla pidettiin 2.8.2011 kunnan johdon, kaavoitus- ja elinkeinoviranomaisten sekä kaavan laatijoiden välinen tavoitekeskustelu, jossa tavoitteita täsmennettiin.

Kunnan tavoite on kehittää:
- yritys- ja palvelutoimintaa.
- laadukasta vesistöjen läheisyyteen tukeutuvaa asumista keskustan palveluihin tukeutuen.
- täydentää ja tiivistää taajamakeskustan olemassa olevaa rakennettua ympäristöä.

Maanomistajien ja osallisten asettamat tavoitteet

Maaomistajille ja osallisille suunnatun kyselyn sekä yleisötilaisuuksien kautta on tullut esiin seuraavia maanomistajien tavoitteita:
- kesähuviloiden muuttaminen ympärivuotiseen käyttöön.
- vesistöjen läheisyyteen sijoittuvan pientalorakentamisen lisääminen.
- palvelujen ja virkistysmahdollisuuksien parantaminen.
- liikenneturvallisuuden parantaminen.

Osayleiskaavan yleinen tavoite on sijoittaa rakentaminen parhaille rakentamiseen soveltuville alueille maisema ja näkymät huomioiden.

4.3 VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Ne koskevat asioita, joilla on aluerakenteen, alueidenkäytön taikka liikenne- tai energiaverkon kannalta kansainvälinen tai laajempi kuin maakunnallinen merkitys, merkittävä vaikutus kansalliseen kulttuuri- tai luonnonperintöön tai valtakunnallisesti merkittävä vaikutus ekologiseen kestävyyteen, aluerakenteen taloudellisuuteen tai merkittävien ympäristöhaittojen välttämiseen. Valtioneuvosto on hyväksynyt valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 30.11.2000.

Tavoitteet välittyvät yleiskaavaan pääasiassa maakuntakaavan kautta. Ote Pohjois-Savon maakuntakaavasta on sivulla 56.

Toimiva aluerakenne

Osayleiskaavoitettavalle alueelle tulevat uudet rakennuspaikat täydentävät alueella jo olevaa rakennuskantaa. Teollisuuden ja yritystoiminnan toimintaedellytyksiä monipuolistetaan ja parannetaan. Asukkaiden sekä loma-asukkaiden virkistysmahdollisuuksia parannetaan.

Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

Kaavoitettavan alueen liikenneverkko tukeutuu alueella jo olemassa olevaan liikenneverkkoon. Teollisuus- ja matkailupalvelujen kehittäminen tukee jo olemassa olevia palveluja ja lisää elinkeinotoiminnan mahdollisuuksia. Keskustaajaman yhdyskuntarakenne kiinteytyy. Laadukas vesistöjen läheinen loma- ja ympärivuotinen asuminen lisääntyy.

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

Rautalammin keskustan yleiskaava-alueella sijaitsee neljä kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokasta aluekohdetta: Rautalammin suurtilat Karjala, Korhola ja Ropola sekä Rautalammin kirkko ja keskusraitti. Lisäksi itse kirkko (sr 610) sekä kellotapuli ja hautausmaa (sr 611) on suojeltu kirkkolain nojalla.

Kohteet ovat edelleen aktiivikäytössä. Ropola ja Karjala ovat asuttuja ja Korhola on lisäksi majoituspalvelujen käytössä. Kartanot peltoaukeineen ovat olennainen osa elävää Rautalammin historiaa ja maisemakuvaa. Vesistöjen runsaus ja läheisyys on keskeinen Rautalammin viihtyisyys- ja vetovoimatekijä.

Toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto

Kaavoitettavan alueen liikennejärjestelyt ja kunnallistekniikka liittyvät jo olemassa oleviin verkostoihin.

Helsingin seudun erityiskysymykset

Alueen matkailumahdollisuuksien kehittämisellä ei ole muuta sidettä Helsingin seudun erityiskysymyksiin kuin että myös helsinkiläiset ovat mahdollisia matkailu- ja virkistyspalvelujen käyttäjiä.

Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

Suunnittelualueelle sijoittuu useita rakennushistoriallisesti arvokkaita rakennuksia ja rakennuskokonaisuuksia. Kirkonkylän rakennushistoriallisten rakennusten päivityksen on tehnyt Rautalammin museo vuonna 2011.

Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaaksi kallioalueeksi on Rautalammilla luokiteltu 8 kohdetta, joista yksi - Maukosvuori (kohdenumero 36) - sijaitsee osayleiskaavan suunnittelualueella. Maukosvuoren arvoluokitus on 3: hyvin arvokas kallioalue (Husa etal. 2001, 18–20).

5 YLEISKAAVAEHDOTUS

5.1 VAIHTOEHDOT
Asuinalueiden vertailu ja ympäristövaikutusten arviointi

Osayleiskaavasta ei ole laadittu laajasti toisistaan poikkeavia erillisiä vaihtoehtoisia luonnoksia. Vaihtoehtoisia ratkaisumahdollisuuksia on tarkasteltu ja arvioitu alue- ja toimintakohtaisesti prosessin kuluessa. Potentiaalisia asumisen laajentumisalueita ja niiden ominaisuuksia on tarkasteltu ja pisteytetty tässä luvussa. Alueiden sijainti on esitetty kootusti luvussa 9 YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN kuvassa 31.

Vertailtavat asiat (0–3 p). Kokonaispistemäärä määrää käyttöönottojärjestyksen.

Omistus
(Pisteytys: yksityinen omistus, ei tuloja kunnalle = 0 pistettä; voidaan osittain toteuttaa maanvaihdoin kunnan kanssa = 1 pistettä; voidaan toteuttaa maanvaihdoin kunnan kanssa tai kehittämiskorvauksista on sovittu = 2 pistettä; kunta omistaa = 3 pistettä.). Arvio tuloista kunnalle tontin myynnistä 2 €/m², tontin keskikoko 2000 m².

Maanomistajien tasapuolisuuden toteutuminen
Ei tarvitse tarkastella, koska alue on kunnan omistuksessa ja sijaitsee välittömästi nykyisen asemakaava-alueen rajalla.

Maapolitiikka
(Pisteytys, tonttivaranto: 1–3 vuotta = 1 piste, 3-5 v. = 2 p. yli 5 v.= 3 p.)

Toteuttamistapa
Ei pisteytetä erikseen.

Etäisyys kuntakeskuksesta
(Pisteytys: vaatii yksityisauton tai joukkoliikenteen käyttöä = 0 pistettä; sijaitsee nykyisen taajama-alueen ulkopuolella yli 2,5 km peruspalveluista, mutta alueelle kulkee valmis kevyen liikenteen väylä =1 piste; sijaitsee taajama-alueella 2,5 km vyöhykkeellä peruspalveluista = 2 pistettä; sijaitsee taajama-alueella enintään 1,5 km vyöhykkeellä peruspalveluista = 3 pistettä.)

Etäisyys kouluista
(Pisteytys: vaatii koulukuljetuksen = 0 pistettä; sijaitsee alle 2,5–1,5 km perusasteen kouluista, mutta alueelle ei ole kevyen liikenteen väylää =1 piste; sijaitsee alle 2,5–1,5 km perusasteen kouluista, alueelle on kevyen liikenteen väylä = 2 pistettä; sijaitsee taajama-alueella enintään 1,5 km vyöhykkeellä perusasteen ja lukion kouluista = 3 pistettä.)

Tiekustannukset
(Pisteytys: Arvioidaan 0–3 p. vertailemalla alueita toisiinsa kokonaiskustannusten perusteella.)

Arvioitu perustamiskustannus on 150 €/ katu-m² ja 30 vuoden käyttöikä. Lopullinen kustannus on riippuvainen asemakaavaratkaisusta ja liittymien määrästä. Arvioitu käyttökustannus on 4 €/m²/ vuosi 30 vuoden käyttöiällä.

Ajoneuvoliikenteen turvallisuus
(Pisteytys: aiheuttaa merkittävää haittaa tai kustannuksia valtakunnallisen tai seudullisen liikenteen järjestämiselle = 0 pistettä; voidaan toteuttaa yksinkertaisin liittymäjärjestelyin valtakunnalliseen tai seudulliseen liikenneverkkoon = 1 piste; voidaan liittää suoraan kunnan katuverkkoon, useita liittymäjärjestelyjä kokoojatiehen = 2 pistettä; voidaan liittää kunnan kokoojatieverkkoon yksinkertaisin liittymäjärjestelyin erillisenä alueena, eikä tästä ole merkittäviä vaikutuksia tai kustannuksia liikenteen turvallisuuteen = 3 pistettä.)

Kevyen liikenteen turvallisuus
(Pisteytys: kevyen liikenteen verkkoa ei voi rakentaa merkittävien kustannusten tai liikennejärjestelyjen vuoksi = 0 pistettä; merkittäviä kustannuksia kevyen liikenteen rakentamistarpeesta = 1 piste; kustannukset liittämisestä nykyiseen liikenneverkkoon ovat vähäiset = 2 pistettä; alueelle johtaa kevyen liikenteen väylä tai tarvetta erilliselle kevyen liikenteen väylälle ei ole = 3 pistettä.)

Yhdyskuntatekniikka
(Pisteytys: erilliset talouskohtaiset lämmitysratkaisut = 0 pistettä; yhteinen uusi lämpökeskus = 1 piste; osa talouksista voidaan suoraan liittää kunnan kaukolämpöverkkoon = 2 pistettä; alue voidaan kokonaisuudessaan liittää taloudellisesti kunnan kaukolämpöverkkoon – liittymäpakko = 3 pistettä.)

Sähköverkko
(Pisteytys: Verkkoa ei voi rakentaa merkittävien kustannusten vuoksi = 0 pistettä; verkon rakentamistarpeesta syntyy merkittäviä kustannuksia = 1 piste; kustannukset liittämisestä nykyiseen verkkoon ovat vähäiset = 2 pistettä; alueella on valmis sähköverkko tai maakaapelointi voidaan toteuttaa välittömästi korvausinvestointina = 3 pistettä.). Keskijänniteverkko 70 €/jm. Pienjänniteverkko 50 €/jm.

Vesijohto
(Pisteytys: Verkkoa ei voi rakentaa merkittävien kustannusten vuoksi = 0 pistettä; merkittäviä kustannuksia verkon rakentamistarpeesta = 1 piste; kustannukset liittämisestä nykyiseen verkkoon ovat vähäiset = 2 pistettä; alueella on valmis vesijohtoverkko tai runkojohto on välittömässä läheisyydessä = 3 pistettä.). Runkovesijohto 200 €/jm. Jakeluvesijohto 50 €/ jm.

Viemäröinti
(Pisteytys: Verkkoa ei voi rakentaa merkittävien kustannusten vuoksi = 0 pistettä; useita pumppaamoja, mutta kustannuksiltaan toteuttamiskelpoinen = 1 piste: runkoviemäri on läheisyydessä mutta vaatii pumppaamon = 2 pistettä; alueella on valmis viemäriverkko tai runkoviemäri on välittömässä läheisyydessä ja voidaan toteuttaa viettona = 3 pistettä.)
Aluejätevesijärjestelmä 70 €/ jm. Vesijohtotöiden yhteydessä 50 €/ jm. Painevesiviemäri ja siirtovesijohto 300 €/jm.

Maisema
(Pisteytys: Rikkoo merkittävällä tavalla luonnonalueen tai arvokkaan kulttuuriympäristön maisemakuvaa = 0 pistettä; Keskeisellä tai näkyvällä paikalla esimerkiksi rinteessä tai vesistön rannalla, mutta voidaan toteuttaa taitavalla asemakaavallisella suunnittelulla = 1 piste; ei erityisiä olemassa olevia maisemallisia arvoja = 2 pistettä; rakentamisen avulla voidaan eheyttää rikkonaista maisemakuvaa = 3 pistettä.)

Sijainti
(Pisteytys: Mikroilmastollisesti epäedullinen sijainti esim. pohjoisrinne = 0 pistettä; asemakaava-alueen välittömässä läheisyydessä, mutta sijaitsee mikroilmastollisesti epäedullisesti (esim. kylmän ilman järvi) = 1 piste; mikroilmaston kannalta etelärinteessä tai vesistön rannalla, ei nyk. taajama-alueella = 2 pistettä; mikroilmaston kannalta etelä- tai länsirinteessä tai vesistön rannalla asemakaava-alueen välittömässä läheisyydessä = 3 pistettä.)

Rakennettavuus
(Pisteytys: Maaperä orgaanista esim. suo tai savi = 0 pistettä; maaperä heikosti kantavaa, mutta voidaan toteuttaa esim. kevennysperustuksena tai vähäisin paalutuskustannuksin = 1 piste; maaperä routivaa, esim. moreenia = 2 pistettä; routimaton sora tai kallio = 3 pistettä.)

Virkistysalueiden läheisyys
(Pisteytys: etäisyys yli 2,5 km virkistys- ja ulkoilualueille = 0 pistettä; sijaitsee alle 2,5–1,5 km etäisyydellä virkistys- ja ulkoilualueista kuten kuntopolusta tai ladusta, uimarannasta, urheilukentästä, mutta alueelle ei ole kevyen liikenteen väylää = 1 piste; sijaitsee alle 2,5–1,5 km virkistys- ja ulkoilualueista, alueelle on kevyen liikenteen väylä = 2 pistettä; sijaitsee taajama-alueella enintään 1,5 km vyöhykkeellä virkistys- ja ulkoilualueista = 3 pistettä.)

Kulttuuriympäristökohteet ja muinaismuistot
(Pisteytys: toteutusvaiheessa aiheuttaa haittaa kulttuuriympäristö- tai muinaismuistokohteille = 0 pistettä; vähäistä haittaa rakennusperinnön säilyttämiselle, esim. muuttaa pihanmuodostusta = 1 piste; ei vaikuta kulttuuriympäristön säilymiseen = 2 pistettä; ratkaisu tukee kulttuuriarvojen säilyttämistä = 3 pistettä.)

Luonnonsuojelu
(Pisteytys: toteutusvaihe uhkaa luonnossuojelullisia tavoitteita = 0 pistettä; vähäistä haittaa luontoarvojen säilymiselle, mutta toteuttamiskelpoinen huolellisen suunnittelun avulla = 1 piste; ei vaikuta luontoarvojen säilymiseen = 2 pistettä; ratkaisu tukee luontoarvojen säilyttämistä = 3 pistettä.)

Rannan läheisyys
(Pisteytys: etäisyys rantaan alle 500 m = 1 piste; yhteys rantaan alle 200 m = 2 pistettä; omarantaisuus = 3 pistettä.)

Rakentamattomien ranta-alueiden riittävyys
(Pisteytys: rakentamattomia ranta-alueita > 200 m/1km = 0 pistettä; rakentamattomia ranta-alueita 200 > 500 m/1 km = 1 piste; rakentamattomia ranta-alueita 500 > 700 m/1km = 2 pistettä; alue sijaitsee ranta-alueella tai rakentamattomia ranta-alueita > 700 m/1km = 3 pistettä.)

Vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen
(Pisteytys: vaikeuttaa elinkeinotoiminnan esim. maatalouselinkeinon harjoittamista = 0 pistettä; vähäistä haittaa elinkeinotoiminnan harjoittamiselle, mutta toteuttamiskelpoinen huolellisen suunnittelun avulla = 1 piste; ei merkittävää vaikutusta elinkeinotoimintaan = 2 pistettä; ratkaisu tukee elinkeinotoimintaa = 3 pistettä.)

Kustannus kunnalle/tontti on laskettu siten, että alueelle tulee maksimimäärä rakennuspaikkoja.
Kokonaispistemäärä määrää käyttöönottojärjestyksen. Kohteet on laitettu käyttöönottojärjestykseen.

5.1.1 TURKKILANVUORI

Omistus
Maa-alueen omistaa kunta. Alueelle voidaan sijoittaa arviolta 3–5 kytkettyjen pientalojen korttelia tai 8–15 erillistä omakotitaloa. Rivitalokorttelit ovat alueen luonteen johdosta suositeltavia. Tuotto kunnalle 80 000–160 000 €. 3 p.

Maanomistajien tasapuolisuuden toteutuminen
Sijaitsee välittömästi asemakaava-alueen reunalla. Maan omistaa kunta. Tasapuolisuustarkastelua ei tarvita.

Maapolitiikka
AR -tontteja tulee kuntakeskukseen noin 3–5 vuoden tarvetta vastaava määrä. Asuntoja alueelle on mahdollista toteuttaa 8–30 asuntoa asemakaavaratkaisusta riippuen. Asukkaita alueelle voisi tulla näin noin 15–60. 3 p.

Toteuttamistapa
Hanke vaatii toteutuakseen asemakaavan laajennuksen. Kustannus tästä on noin 6 000–10 000 €.

Etäisyys kuntakeskuksesta
Alue sijaitsee välittömästi kuntakeskuksessa. Lähes kaikki kaupalliset ja kunnalliset palvelut sijaitsevat 200–1000 m etäisyydellä. 3 p.

Etäisyys kouluista
Alue sijaitsee välittömästi koulukeskuksen lähistöllä. Perusasteen koulu on 400 m ja lukio 600 m etäisyydellä. Koulukuljetuskustannuksia ei siten ole. 3 p.

Tiekustannukset
Alueelle on johtaa sorapintainen tie. Tie joudutaan käytännössä uudelleen 75–150 metrin matkalta. Välitön kustannus tien rakentamisesta on noin 50 000–100 000 €. 3 p.

Aurauksen ja puhtaanapidon kustannukset ovat noin 3000 € vuosi, mikä johtuu lähinnä lisääntyvän liikenteen aiheuttamasta korjaustarpeesta. Alue sijaitsee mäen päällä, joka lisää hiekoitustarvetta.

Ajoneuvoliikenteen turvallisuus
Tukeutuu nykyiseen katuverkkoon, eikä aiheuta merkittävää muutosta liikenneturvallisuuteen. 3 p.

Kevyen liikenteen turvallisuus
Yhteys Satakielistentielle tien rakentamisen yhteydessä parantaa kevyen liikenteen turvallisuutta. 3 p.

Yhdyskuntatekniikka
Kaukolämpöverkko ulottuu alueen reunalle. Voidaan liittää kunnalliseen kaukolämpöverkkoon. 3 p.

Sähköverkko
Pienjänniteverkon rakentamistarve 100–200 m. Kustannus 10 000–15 000 €. 3 p.

Vesijohto
Päärunkolinja on alueella vesitornin sijainnin johdosta. Kustannus 5 000–10 000 €. Vesijohto- ja viemäriliittymämaksut yht. 8-15 x 4000 € = 32 000–60 000 €. 3 p.

Viemäröinti
Viemäröinti voidaan toteuttaa viettona. Runkoviemärin rakentamistarve m. Kustannus 7 000–15 000 €. 3 p.

Maisema
Sijaitsee metsäisellä rinnealueella missä kallio on lähellä maanpintaa. Paikoin on avokalliota näkyvissä. Melko jyrkät korkeuserot länteen kohti Syväjärveä. 3 p.

Sijainti
Sijaitsee keskeisellä paikalla keskellä taajama-aluetta. Sijaitsee vesistöjen reunustamana ja ylärinteen puolella, mikä antaa hyvän mikroilmastolliset olosuhteet. 3 p.

Rakennettavuus
Rakennettavuus on hyvä. Osin avokalliota tai moreenin peittämää kalliota. 3 p.

Virkistysalueiden läheisyys
Kunnan urheilukenttä 150 m. Matti lohen koulun liikuntasali ja uimahalli 400 metriä. Kunnan kuntopolku ja latu 600 metriä. Syväjärven uimaranta 400 m ja Pitkälahti 500 m. 3 p.

Kulttuuriympäristökohteet ja muinaismuistot
Ei ole. 3 p.

Luonnonsuojelu
Maisemallisesti tärkeä Syväjärven rantapuusto tulee ottaa huomioon. Ei voi rakentaa ranta-alueelle. 1 p.

Rannan läheisyys
Syväjärvi 0 m. Ei voida toteuttaa omarantaisena. 1 p.

Rakentamattomien ranta-alueiden riittävyys
Välitön ranta-alue >40 m etäisyydelle on säilytettävä viheralueverkon osana. 3 p.

Vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen
Lisää lähipalvelujen käyttöä välittömästi kunnan keskusta-alueella. Vähentää merkittävästi yhdyskuntarakenteen hajoamista. 3 p.

Tuotto kunnalle/tontti	**1500 – 3500 €**
Pisteet	56 p.
Käyttöönottojärjestys	1.

5.1.2 PAPPILANPELTO

Omistus
Maa-alueen omistaa seurakunta. Alueelle voidaan sijoittaa arviolta 1–3 kytkettyjen pientalojen korttelia tai 4–6 erillistä omakotitaloa. Rivitalokorttelit ovat alueen luonteen johdosta suositeltavia. 2 p.

Maanomistajien tasapuolisuuden toteutuminen
Sijaitsee asemakaava-alueella.

Maapolitiikka
AR -tontteja tulee kuntakeskukseen noin 3–5 vuoden tarvetta vastaava määrä. Asuntoja alueelle on mahdollista toteuttaa 5–20 asuntoa asemakaavaratkaisusta riippuen. Asukkaita alueelle voisi tulla näin noin 8–30.

Maan omistava seurakunta haluaa pitää etenkin koillispuoliset osat hautausmaan laajentumisalueena. Tätä käyttöä haittaa kuitenkin kevyen liikenteen linjaus nykyisen hautausmaan pohjoispuolella katkaisten kulun alueelle sekä korkeusero verrattuna nykyiseen hautausmaahan. Siksi esim. arkkuhautaus alueelle ei ole suotavaa. Hautausmaan reservialue voidaan kuitenkin toteuttaa ristiriitaisista maankäyttöpaineista huolimatta. 3 p.

Toteuttamistapa
Hanke vaatii toteutuakseen asemakaavamuutoksen. Kustannus tästä on noin 6 000–8 000 €. Voidaan toteuttaa kaavoitussopimuksella.

Etäisyys kuntakeskuksesta

Alue sijaitsee välittömästi kuntakeskuksessa. Lähes kaikki kaupalliset ja kunnalliset palvelut sijaitsevat 200–1000 m etäisyydellä. 3 p.

Etäisyys kouluista
Alue sijaitsee koulukeskuksen lähistöllä. Perusasteen koulu on 700 m ja lukio 1300 m etäisyydellä. Koulukuljetuskustannuksia ei siten ole. 3 p.

Tiekustannukset
Alueelle on katu. Tie joudutaan perusparantamaan 5–10 vuoden kuluessa. Välitön kustannus tien rakentamisesta on noin 5 000–10 000 €. 3 p.

Aurauksen ja puhtaanapidon kustannukset ovat noin 200 € vuosi, mikä johtuu lähinnä lisääntyvän liikenteen aiheuttamasta korjaustarpeesta.

Ajoneuvoliikenteen turvallisuus
Ei vaikuta merkittävästi ajoneuvoliikenteen turvallisuuteen. 3 p.

Kevyen liikenteen turvallisuus
Alueella olemassa oleva kevyen liikenteen verkosto, jota toteutettavien kortteleiden piha- ja liittymäjärjestelyt täydentävät. 3 p.

Yhdyskuntatekniikka
Kaukolämpöverkko ulottuu alueen reunalle. Voidaan liittää kunnalliseen kaukolämpöverkkoon. 3 p.

Sähköverkko
Pienjänniteverkon rakentamistarve noin 50–100 m. Kustannus 5 000–10 000 €. 3 p.

Vesijohto
Kustannus 5 000–10 000 €. Vesijohto- ja viemäriliittymämaksut yht. 10–15 x 4 000 € = 40 000–60 000 €. 3 p.

Viemäröinti
Viemäröinti voidaan toteuttaa viettona. Runkoviemärin rakentamistarve m. Kustannus 5 000–10 000 €. 3 p.

Maisema
Aluetta hallitsevat peltojen keskellä sijaitsevat yksityisomistuksessa olevat entinen pappila ja As Oy:n omistama entinen srk. työntekijöiden rivitalorakennus. Alueella on lisäksi tyhjillään oleva kulttuurihistoriallisesti arvokas kivinavetta. Alueella on viljelyskäytössä olevia peltoja, joiden palstakoko on hyvin pieni: Ne soveltuvat huonosti nykymaatalouteen koneiden mitoituksen ja vieressä olevan asutuksen johdosta (esim. lietelannan levitys ei ole mahdollista). Toisaalta avoimet pellot tekevät pappilan alueen rakennuksista yhtenäisen kokonaisuuden; pellot mahdollistavat korkeatasoisen arkkitehtuurin tarkastelun kokonaisuutena kauempaa. Topografialtaan rantaan päin viettävä vesistöjen reunustama kaunis niemi, jonka rantatörmällä on puustoa ja pensaikkoa. Rantakasvillisuus on ehdottomasti säilytettävä esim. lähivirkistysalueena. Alueen itäosa laskeutuu soistuneelle ranta-alueelle, joka on paikallisesti arvokas luontoympäristö. 2 p.

Sijainti
Sijaitsee keskeisellä paikalla suhteellisen tasaisella alueella keskellä taajama-aluetta. Sijaitsee vesistöjen reunustamana, joka vähentää hallanarkuutta. 3 p.

Rakennettavuus
Harjun reuna-alueen maaperä muodostuu lajittuneista kiviaineksista. Alavat alueet kaakkoispuolella ovat soistuneita 3 p.

Virkistysalueiden läheisyys
Kunnan urheilukenttä 700 m. Matti lohen koulun liikuntasali ja uimahalli 800 metriä. Kunnan kuntopolku ja latu 800 metriä. Syväjärven uimaranta 800 m ja Pitkälahti 900 m. Kevyen liikenteen väylä hautausmaan pohjoispuolitse vieressä 3 p.

Kulttuuriympäristökohteet ja muinaismuistot
Modernia rakennusperintöä edustavat v. 1956 valmistuneet pappila ja sen yhteyteen kuuluva rivitalo muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, joka on Pohjois-Savon kulttuuriympäristöselvityksessä huomioitu maakunnallisesti merkittävänä kohteena. Rakennukset on peruskorjattu 2012. Alueella on myös tyhjillään oleva kivinavetta. Rakennusperintökohteen arvon säilyminen edellyttää riittävän avoimen tilan jättämistä sen ympärille, mikä asettaa haasteita asemakaavoitukselle. 1 p.

Luonnonsuojelu
Alueen kaakkoisreunalla soistunut lähinnä paikallisesti merkittävä alue, joka biotooppina soveltuu lähinnä opetuskäyttöön. 1 p.

Rannan läheisyys
Äijävesi 0 m. Ei voida toteuttaa omarantaisena. 1 p.

Rakentamattomien ranta-alueiden riittävyys
Välitön ranta-alue 15–20 m etäisyydelle on säilytettävä viheralueverkon osana. 3 p.

Vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen
Lisää lähipalvelujen käyttöä välittömästi kunnan keskusta-alueella. Vähentää merkittävästi yhdyskuntarakenteen hajoamista. 3 p.

Kustannus kunnalle/tontti	3 500–9 000 €
Pisteet	51 p.
Käyttöönottojärjestys	2.

5.1.3 RÄMÄKKÖVUORI

Omistus
Maa-alueen omistaa yksityinen. Alue rajautuu kunnan omistamaan maa-alueeseen, johon voidaan myös osoittaa tonttireserviä. Alueelle voidaan sijoittaa arviolta 3–5 kytkettyjen pientalojen korttelia ja 5–10 erillistä omakotitaloa. Vaihtoehtoisesti alueelle voidaan sijoittaa 10–20 erillistä omakotitaloa. Tuotto tonttien myynnistä kunnalle on noin 5 000–10 000 €. 1 p.

Maanomistajien tasapuolisuuden toteutuminen
Mahdollista toteuttaa kaavoitussopimuksella. Sijaitsee välittömässä asemakaava-alueen läheisyydessä.

Maapolitiikka
Kunnalle tulee omistukseen tontteja noin 1–3 vuoden tarvetta vastaava määrä. Asuntoja alueelle on mahdollista toteuttaa 30–50 asuntoa asemakaavaratkaisusta riippuen. Asukkaita alueelle tulee näin noin 50–80 ratkaisusta riippuen. 1 p.

Toteuttamistapa
Hanke vaatii toteutuakseen asemakaavan laatimisen alueelle. Kustannus tästä on noin 10 000–15 000 €. Kustannus voidaan kattaa kaavoitussopimuksella.

Etäisyys kuntakeskuksesta
Alue sijaitsee välittömästi kuntakeskuksessa. Lähes kaikki kaupalliset ja kunnalliset palvelut sijaitsevat 200–1000 m etäisyydellä. 3 p.

Etäisyys kouluista
Alue sijaitsee välittömästi koulukeskuksen lähistöllä. Perusasteen koulu on noin 1300 m ja lukio noin 500 m etäisyydellä. Koulukuljetuskustannuksia ei siten ole. 3 p.

Tiekustannukset
Tieyhteys alueelle on Rämäkkätien kautta. Kaavoitettavan alueen poikki kulkee sorapintainen huoltotie. Tie joudutaan käytännössä rakentamaan uusiksi. Uutta kokoojatietä joudutaan rakentamaan noin 200–250 metriä. Kustannus tien rakentamisesta on noin 100 000–175 000 €. 2 p.

Lopullinen kustannus on riippuvainen asemakaavaratkaisusta ja liittymien määrästä.

Aurauksen ja puhtaanapidon kustannukset ovat noin 5000 € vuosi. Alue sijaitsee rinteessä, mikä lisää alueen hiekoitustarvetta.

Ajoneuvoliikenteen turvallisuus
Ajoneuvoyhteys on järjestettävissä Rämäkkätien kautta Opintielle tai vaihtoehtoisesti Tallivirrantien kautta. Tien tuleva kaltevuus paikoin 3–5 astetta, mikä voi aiheuttaa vaaratilanteita. Tallivirrantien kautta toteutettuna voidaan kaltevuutta vähentää, mutta tien perustamiskustannukset kasvavat etäisyyden kasvaessa. 2 p.

Kevyen liikenteen turvallisuus

Kevyen liikenteen väylä voidaan rakentaa Rämäkkätien kautta Opintielle. Toinen kevyenliikenteen yhteys voidaan rakentaa Pitkälahden rannan tuntumaan viheralueiden kautta alueiden toteuttamisen yhteydessä. 2 p.

Yhdyskuntatekniikka
Kaukolämpöverkko ulottuu alueen reunalle. Voidaan liittää kunnalliseen kaukolämpöverkkoon. 3 p.

Sähköverkko
Lähin sähkölinja kulkee alueen luoteisnurkassa. Pienjänniteverkon rakentamistarve 400–800 m. Kustannus 20 000–40 000 €. 2 p.

Vesijohto
Rakentamistarve 200–300 m. Kustannus 15 000–30 000 €. Vesijohto- ja viemäriliittymämaksut yht. 10–15 x 4000 € = 50 000–70 000 €. 2 p.

Viemäröinti
Viemäröinti voidaan toteuttaa viettona. Runkoviemärin rakentamistarve 300–400 m. Kustannus 20 000–30 000 €. 3 p.

Maisema
Sijaitsee avoimella rinnealueella missä kallio on lähellä maanpintaa. Paikoin on avokalliota näkyvissä. Melko jyrkät korkeuserot länteen kohti Pitkälahtea, mikä käytännössä estää rakentamisen välittömästi ranta-alueelle. Toteuttaminen avoimelle alueelle parantaa maisemakuvaa. 3 p.

Sijainti
Rämäkkävuoren länsirinteellä. Osa tasanteesta sijaitsee pohjoisrinteellä. Sijaitsee korkealla muuhun ympäristöön nähden, joten kylmän ilman virtaukset vähäisiä. Nykyinen rinnealueiden kasvillisuuden vähäinen peitteisyys aiheuttaa tuulisuutta. 2 p.

Rakennettavuus
Avokalliota tai moreenin peittämää kalliokiviainesta. 3 p.

Virkistysalueiden läheisyys
Kunnan urheilukenttä noin 1000 m. Matti lohen koulun liikuntasali ja uimahalli noin 1300 metriä. Kunnan kuntopolku ja latu sijaitsevat vieressä. Pitkälahden puisto ja uimaranta noin 500 m. 3 p.

Kulttuuriympäristökohteet ja muinaismuistot
Alueella ei ole muinaismuistoja, eikä rakennusperintökohteita. 2 p.

Luonnonsuojelu
Alueella ei ole erityisiä luonnonsuojelullisia arvoja, koska toteuttamisaluetta on voimakkaasti muokattu laskettelutoimintoja varten. Laskettelurinteen vieressä alueen eteläreunalla on Pitkälahteen laskeutuva näyttävä louhikko jyrkällä rantarinteellä. 2 p.

Rannan läheisyys
Pitkälahden rannalla. Kaikista asunnoista on saatavissa näköyhteys vesistöön. Ei voida toteuttaa omarantaisena. 3 p.

Rakentamattomien ranta-alueiden riittävyys
Toteutusalue ranta-alueiden läheisyydessä, mutta rannat tulevia virkistys- ja viheralueita. 3 p.

Vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen
Lisää lähipalvelujen käyttöä välittömästi kunnan keskusta-alueella. Vähentää merkittävästi yhdyskuntarakenteen hajoamista. 3 p.

Kustannus kunnalle/tontti	5 500–10 500 €.
Pisteet	50 p.
Käyttöönottojärjestys	3.

5.1.4 MARTINNIEMI

Omistus

Maa-alueen omistaa yksityinen taho. Alueelle voidaan sijoittaa arviolta 3–5 kytkettyjen pientalojen korttelia ja 3–5 erillistä omakotitaloa. Vaihtoehtoisesti alueelle voidaan sijoittaa 10–15 erillistä omakotitaloa. 1 p.

Maanomistajien tasapuolisuuden toteutuminen
Mahdollista toteuttaa kaavoitussopimuksella. Sijaitsee välittömässä asemakaava-alueen läheisyydessä.

Maapolitiikka
Asuntoja alueelle on mahdollista toteuttaa 25–40 asuntoa asemakaavaratkaisusta riippuen. Asukkaita alueelle tulee näin noin 30–60 ratkaisusta riippuen. 1 p.

Toteuttamistapa
Hanke vaatii toteutuakseen asemakaavan laatimisen alueelle. Kustannus tästä on noin 10 000–15 000 €. Kustannus voidaan kattaa kaavoitussopimuksella.

Etäisyys kuntakeskuksesta
Alue sijaitsee välittömästi kuntakeskuksessa. Lähes kaikki kaupalliset ja kunnalliset palvelut sijaitsevat 400–1500 m etäisyydellä. 3 p.

Etäisyys kouluista
Alue sijaitsee välittömästi koulukeskuksen lähistöllä. Perusasteen koulu on 400 m ja lukio 1900 m etäisyydellä. Koulukuljetuskustannuksia ei siten ole. 3 p.

Tiekustannukset
Tieyhteys alueelle on Martinniementien tai vaihtoehtoisesti Koulutien kautta Tie joudutaan käytännössä rakentamaan uusiksi. Uutta kokoojatietä joudutaan rakentamaan noin 200–250 metriä. Kustannus tien rakentamisesta on noin 100 000–175 000 €. 2 p.

Lopullinen kustannus on riippuvainen asemakaavaratkaisusta ja liittymien määrästä.

Aurauksen ja puhtaanapidon kustannukset ovat noin 3000 € vuosi.

Ajoneuvoliikenteen turvallisuus
Tieyhteys Martinniementien kautta lisää Kuopiontien liittymän liikennettä. Vastaavasti tieyhteyden järjestäminen Opintien kautta heikentää kevyen liikenteen ja koululle suuntautuvan oppilasliikenteen turvallisuutta. 2p.

Kevyen liikenteen turvallisuus
Kevyen liikenteen väylä voidaan rakentaa suoraan Opintielle. 3 p.

Yhdyskuntatekniikka
Kaukolämpöverkko ulottuu alueen reunalle. Voidaan liittää kunnalliseen kaukolämpöverkkoon. 3 p.

Sähköverkko
Keskijänniteverkko kulkee alueen läpi. Tonttien sähkönsyöttö voidaan toteuttaa pienjänniteverkkona. Rakentamistarve 200–300 m. Kustannus 10 000–15 000 €. 3 p.

Vesijohto
Rakentamistarve 100 m. Kustannus 5 000–10 000 €. Vesijohto- ja viemäriliittymämaksut yht. 10–15 x 4000€ = 40 000–60 000 €. 2 p.

Viemäröinti
Viemäröinti voidaan toteuttaa osin viettona. Alueen runkoviemärin rakentamistarve 100–150 m. Kustannus 7 000–12 000 €. 3 p.

Maisema
Sijaitsee metsäisellä alueella. Maasto kumpuilevaa, mikä mahdollistaa vaihtelevan korttelimuodon. Rantapuusto mahdollista säilyttää. 3 p.

Sijainti
Syväjärven pohjoispuolella. Maasto on peitteistä ja vaihtelevaa. Ilman virtaukset ovat vähäisiä. 3 p.

Rakennettavuus
Osin orgaanisia maa-aineksia ja moreenin peittämää kalliokiviainesta. 2 p.

Virkistysalueiden läheisyys

Kunnan urheilukenttä 500 m. Matti lohen koulun liikuntasali ja uimahalli 400 metriä. Kunnan kuntopolku ja latu 2000 m. Syväjärven uimaranta 400 m. 3 p.

Kulttuuriympäristökohteet ja muinaismuistot
Alueella ei ole muinaismuistoja, eikä rakennusperintökohteita. 2 p.

Luonnonsuojelu
Alueella ei ole erityisiä luonnonsuojelullisia arvoja,. Alueen rantapuusto syytä säilyttää maisemallisista syistä 2 p.

Rannan läheisyys
Syväjärven rannalla. Osasta asunnoista on saatavissa näköyhteys vesistöön. Ei voida toteuttaa omarantaisena. 3 p.

Rakentamattomien ranta-alueiden riittävyys
Toteutusalue ranta-alueiden läheisyydessä, mutta rannat tulevia virkistys- ja viheralueita. 3 p.

Vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen
Lisää lähipalvelujen käyttöä välittömästi kunnan keskusta-alueella. Vähentää merkittävästi yhdyskuntarakenteen hajoamista. 3 p.

Kustannus kunnalle/tontti	6 000–11 500 €/tontti
Pisteet	49 p.
Käyttöönottojärjestys	4.

5.1.5 KOTILAISEN PELTO

Omistus
Maa-alueen omistaa yksityinen. Alueelle voidaan sijoittaa arviolta 3-5 kytkettyjen pientalojen korttelia ja 3-5 erillistä omakotitaloa.
Vaihtoehtoisesti alueelle voidaan sijoittaa 10–15 erillistä omakotitaloa. 1 p.

Maanomistajien tasapuolisuuden toteutuminen
Mahdollista toteuttaa kaavoitussopimuksella. Sijaitsee asemakaava-alueella. 2.p

Maapolitiikka
Asuntoja alueelle on mahdollista toteuttaa 10–15 asuntoa asemakaavaratkaisusta riippuen. Asukkaita alueelle tulee näin noin 15–30 ratkaisusta riippuen. 1 p.

Toteuttamistapa
Hanke vaatii toteutuakseen asemakaavamuutoksen. Kustannus tästä on noin 10 000–15 000 €. Kustannus voidaan kattaa kaavoitussopimuksella. 2.p.

Etäisyys kuntakeskuksesta
Alue sijaitsee välittömästi kuntakeskuksessa. Lähes kaikki kaupalliset ja kunnalliset palvelut sijaitsevat 400–1500 m etäisyydellä. 3 p.

Etäisyys kouluista
Alue sijaitsee välittömästi koulukeskuksen lähistöllä. Perusasteen koulu on 500 m ja lukio 1700 m etäisyydellä. Koulukuljetuskustannuksia ei siten ole. 3 p.

Tiekustannukset
Tieyhteys alueelle on kt. 69 yli. Uutta katua joudutaan rakentamaan noin 200–250 metriä. Kustannus tien rakentamisesta on noin 100 000–175 000 €. 2 p.
Lopullinen kustannus on riippuvainen asemakaavaratkaisusta ja liittymien määrästä.
Aurauksen ja puhtaanapidon kustannukset ovat noin 2000 € vuosi.

Ajoneuvoliikenteen turvallisuus
Tieyhteys lisää Jyväskyläntien liikennettä. Tien ylittäminen heikentää kevyen liikenteen ja koululle suuntautuvan oppilasliikenteen turvallisuutta. 2 p.

Kevyen liikenteen turvallisuus
Ks. edellä. 2 p.

Yhdyskuntatekniikka
Voidaan liittää kaukolämpöverkkoon, mikäli tavoitellaan maksimirakennusoikeutta. Kiinteistöyhtiöille mahdollinen liittymäpakko. 2 p.

Sähköverkko
Keskijänniteverkko kulkee alueen läpi. Tonttien sähkönsyöttö voidaan toteuttaa pienjänniteverkkona. Rakentamistarve 200–300 m. Kustannus 10 000–15 000 €. 3 p.

Vesijohto
Rakentamistarve 100 m. Kustannus 5 000–10 000 €. Vesijohto- ja viemäriliittymämaksut yht. 10–15 * 4000€ = 40 000–60 000€. 2p

Viemäröinti
Viemäröinti voidaan toteuttaa osin viettona. Alueen runkoviemärin rakentamistarve 100–150 m. Kustannus 7000–12000 €.. 3 p.

Maisema
Sijaitsee peltoalueella, jonka sijainti hankala kaava-alueen keskellä. Sopii tiiviiseen ja matalaan rakentamiseen. 3 p.

Sijainti
Ilman virtaukset vähäisiä. Kt. 69 melusuojaus 2 p.

Rakennettavuus
Osin orgaanisia maa-aineksia. 1p.

Virkistysalueiden läheisyys
Kunnan urheilukenttä 900 m. Matti lohen koulun liikuntasali ja uimahalli 500 metriä. Kunnan kuntopolku ja latu 1900 m. Syväjärven uimaranta 600 m. 3 p.

Kulttuuriympäristökohteet ja muinaismuistot
Alueella ei ole muinaismuistoja, eikä rakennusperintökohteita. 2 p.

Luonnonsuojelu
Alueella ei ole erityisiä luonnonsuojelullisia arvoja, 2 p.

Rannan läheisyys
Toteutusalue ei ranta-alueella. 1 p.

Rakentamattomien ranta-alueiden riittävyys
Kuntakeskuksen yleiset virkistysalueet. 3 p.

Vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen
Lisää lähipalvelujen käyttöä välittömästi kunnan keskusta-alueella. Vähentää merkittävästi yhdyskuntarakenteen hajoamista. 3 p.

Kustannus kunnalle/tontti	8000-13000 €/tontti
Pisteet	48 p.
Käyttöönottojärjestys	5.

5.1.6 VUOHINIEMI

Omistus
Maa-alueen omistaa yksityinen. Alue rajautuu kunnan omistamaan maa-alueeseen, johon voidaan myös osoittaa tonttireserviä. Alueelle voidaan sijoittaa arviolta 5–10 kytkettyjen pientalojen korttelia ja 10–15 erillistä omakotitaloa. Vaihtoehtoisesti alueelle voidaan sijoittaa 20–30 erillistä omakotitaloa. 1 p.

Maanomistajien tasapuolisuuden toteutuminen
Mahdollista toteuttaa kaavoitussopimuksella. Sijaitsee välittömässä asemakaava-alueen läheisyydessä.

Maapolitiikka
Asuntoja alueelle on mahdollista toteuttaa 30–60 asuntoa asemakaavaratkaisusta riippuen. Asukkaita alueelle tulee näin noin 50–120 ratkaisusta riippuen. 2 p.

Toteuttamistapa
Hanke vaatii toteutuakseen asemakaavan laatimisen alueelle. Kustannus tästä on noin 15 000–20 000 €. Kustannus voidaan kattaa kaavoitussopimuksella.

Etäisyys kuntakeskuksesta
Alue sijaitsee välittömästi kuntakeskuksessa. Lähes kaikki kaupalliset ja kunnalliset palvelut sijaitsevat 500–1500 m etäisyydellä. 2 p.

Etäisyys kouluista
Alue sijaitsee koulukeskuksen lähistöllä. Perusasteen koulu on 2500 m ja lukio 1000 m etäisyydellä. Koulukuljetuskustannuksia ei siten ole. 2 p.

Tiekustannukset
Tieyhteys alueelle on Tallivirran- ja Vuohiniementien kautta. Tie joudutaan perusparantamaan. Uutta kokoojatietä joudutaan rakentamaan noin 200–250 metriä. Kustannus tien rakentamisesta on noin 120 000–200 000 €. 2 p.

Lopullinen kustannus on riippuvainen asemakaavaratkaisusta ja liittymien määrästä.

Aurauksen ja puhtaanapidon kustannukset ovat noin 5000 € vuosi. Alue sijaitsee rinteessä, mikä lisää alueen hiekoitustarvetta.

Ajoneuvoliikenteen turvallisuus
Ei merkittävästi haittaa muuta liikennettä. 2 p.

Kevyen liikenteen turvallisuus
Voidaan toteuttaa korttelikohtaisin ratkaisun ja johtaa Opintielle. 2 p.

Yhdyskuntatekniikka
Kaukolämpöverkko ulottuu alueen reunalle. Voidaan liittää kunnalliseen kaukolämpöverkkoon. 3 p.

Sähköverkko
Lähin sähkölinja kulkee alueen länsipuolitse. Keski- tai pienjänniteverkon rakentamistarve on noin 350–550 m. Kustannus 20 000–35 000 €. 2 p.

Vesijohto
Alueella on vesijohto. Uuden runkoverkon (200–300 m) alueelle rakentamiskustannukset 10 000–20 000 €.. Vesijohto- ja viemäriliittymämaksut yht. 30–60 x 4000 € = 90 000–150 000 €. 2 p.

Viemäröinti
Viemäröinti voidaan toteuttaa viettona. Runkoviemärin rakentamistarve 300–400 m. Kustannus 20 000–30 000 €. 3p.

Maisema
Sijaitsee avoimella rinnealueella. Melko jyrkät korkeuserot itään kohti Toholahtea. 3 p.

Sijainti
Itärinteellä. Sijaitsee korkealla muuhun ympäristöön nähden, joten kylmän ilman virtaukset vähäisiä. Nykyinen rinnealueiden vähäinen peitteisyys aiheuttaa tuulisuutta. 2 p.

Rakennettavuus
Orgaanista entistä peltoaluetta, joskin alla soraa tai moreenia. 2 p.

Virkistysalueiden läheisyys
Kunnan urheilukenttä noin 2000 m. Matti lohen koulun liikuntasali ja uimahalli noin 2500 metriä. Kunnan kuntopolku ja latu vieressä. Pitkälahden uimaranta noin 1700 m. 2 p.

Kulttuuriympäristökohteet ja muinaismuistot
Alueella ei ole muinaismuistoja, eikä rakennusperintökohteita. 2 p.

Luonnonsuojelu
Alueella ei ole erityisiä luonnonsuojelullisia arvoja, koska toteuttamisaluetta on voimakkaasti muokattu. 3 p.

Rannan läheisyys

Toholahden rannalla. Kaikista asunnoista on saatavissa näköyhteys vesistöön. Voidaan osaksi toteuttaa omarantaisena. 2 p.

Rakentamattomien ranta-alueiden riittävyys
Virkistys- ja viheralueet voidaan osoittaa ranta-alueelle. 3 p.

Vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen
Lisää lähipalvelujen käyttöä välittömästi kunnan keskusta-alueella. Vähentää merkittävästi yhdyskuntarakenteen hajoamista. 3 p.

Kustannus kunnalle/tontti	3500–6500 €
Pisteet	45 p.
Käyttöönottojärjestys	6.

5.1.7 KOTIAHO

Omistus
Maa-alueen omistaa yksityinen. Alueelle voidaan sijoittaa arviolta 3–5 kytkettyjen pientalojen korttelia ja 5–10 erillistä omakotitaloa. Vaihtoehtoisesti alueelle voidaan sijoittaa 10–20 erillistä omakotitaloa. 1 p.

Maanomistajien tasapuolisuuden toteutuminen
Mahdollista toteuttaa kaavoitussopimuksella. Sijaitsee välittömässä asemakaava-alueen läheisyydessä.

Maapolitiikka
Kunnalle ei tontteja. Asuntoja alueelle on mahdollista toteuttaa 30–50 asuntoa asemakaavaratkaisusta riippuen. Asukkaita alueelle tulee näin noin 50–80 ratkaisusta riippuen. 1 p.

Toteuttamistapa
Hanke vaatii toteutuakseen asemakaavan laatimisen alueelle. Kustannus tästä on noin 10 000–15 000€. Kustannus voidaan kattaa kaavoitussopimuksella.

Etäisyys kuntakeskuksesta
Alue sijaitsee välittömästi kuntakeskuksessa. Lähes kaikki kaupalliset ja kunnalliset palvelut sijaitsevat 750–2000 m etäisyydellä. 2 p.

Etäisyys kouluista
Alue sijaitsee välittömästi koulukeskuksen lähistöllä. Perusasteen koulu on noin 900 m ja lukio noin 2200 m etäisyydellä. Koulukuljetuskustannuksia ei siten ole. 2 p.

Tiekustannukset
Tieyhteys alueelle on Kerkonkoskentien kautta. Uutta kokoojatietä joudutaan rakentamaan noin 200–350 metriä. Kustannus tien rakentamisesta on noin 100 000–200 000 €. 2 p. Lopullinen kustannus on riippuvainen asemakaavaratkaisusta ja liittymien määrästä.
Aurauksen ja puhtaanapidon kustannukset ovat noin 3000 € vuosi.

Ajoneuvoliikenteen turvallisuus
Ajoneuvoyhteys järjestettävissä Kerkonkoskentien kautta tai vaihtoehtoisesti Savijärventien kautta. 2 p.

Kevyen liikenteen turvallisuus
Alueen käyttöönotto edellyttää kevyen liikenteen tunnelin rakentamista Kivisalmentien ali, jonka varressa kevyenliikenteen väylä. 1 p.

Yhdyskuntatekniikka
Kaukolämpöverkko on noin 700 metrin päässä. Voidaan toteuttaa yhteinen uusi lämpökeskus = 1 piste.

Sähköverkko
Lähin sähkölinja kulkee Kivisalmentien eteläpuolella. Pienjänniteverkon rakentamistarve 200–300 m. Kustannus 10 000–15 000 €. 2 p.

Vesijohto
Alueella on vesijohto. Verkoston rakentamiskustannus 10 000–20 000 € ratkaisun laajuudesta riippuen.
Vesijohto- ja viemäriliittymämaksut yht. 10–15 x 4000 € = 50 000–70 000 €. 2 p.

Viemäröinti

Alueella on siirtoviemärin runkoputki. Viemäröinti voidaan toteuttaa osin viettona. Uuden verkoston rakentamistarve 150–250 m. Kustannus 10 000–20 000 €. 3 p.

Maisema
Sijaitsee keskeisellä paikalla avoimella alueella. Toteuttaminen avoimelle alueelle parantaa maisemakuvaa. 3 p.

Sijainti
Avoimuus aiheuttaa tuulisuutta. 2 p.

Rakennettavuus
Osin orgaanisia maa-aineksia, osin erittäin rakentamiskelpoista harjujaksoa. 2 p.

Virkistysalueiden läheisyys
Kunnan urheilukenttä noin 1400 m. Matti lohen koulun liikuntasali ja uimahalli noin 900 metriä. Kunnan kuntopolku noin 2500 m ja urheiluseuran ylläpitämä latu vieressä. Pitkälahden uimaranta noin 1800 m. 2 p.

Kulttuuriympäristökohteet ja muinaismuistot
Alueella ei ole muinaismuistoja, eikä rakennusperintökohteita. 2 p.

Luonnonsuojelu
Alueella ei ole luonnonsuojelullisia arvoja, koska osin entistä maanviljelysaluetta 2 p.

Rannan läheisyys
Savijärven rantaan noin 300 m. Ei voida toteuttaa omarantaisena. 1 p.

Rakentamattomien ranta-alueiden riittävyys
Toteutusalue ei ranta-alueella. 3 p.

Vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen
Lisää lähipalvelujen käyttöä välittömästi kunnan keskusta-alueella. Vähentää yhdyskuntarakenteen hajoamista. 2 p.

Kustannus kunnalle/tontti 4 500–10 000 €/tontti
Pisteet 38 p.
Käyttöönottojärjestys 7.

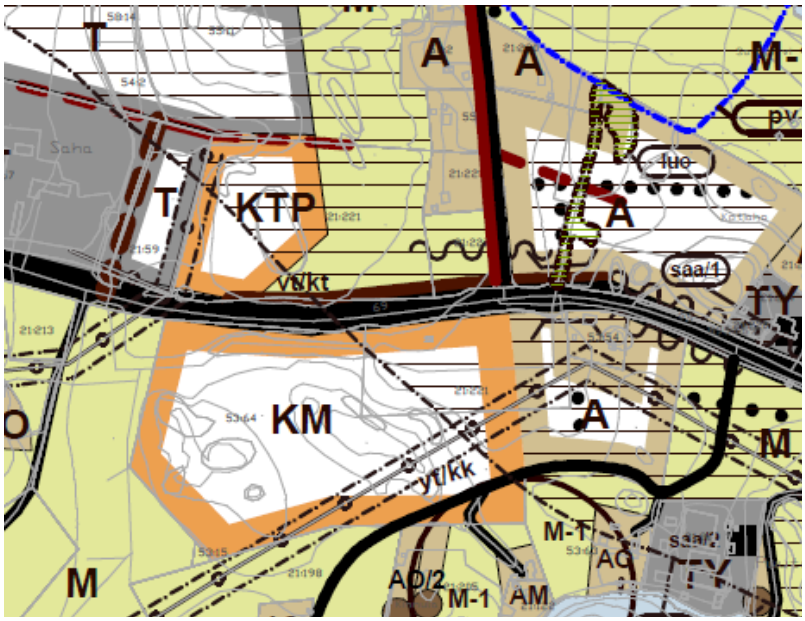

Kuva 27. Kotiahon alue. Kaavaluonnoksessa asuinalueen paikalle esitettiin kaupallisten palveluiden aluetta, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön (KM). Kuvan kaavaehdotuksessa KM -alue sijoittuu Kivisalmentien eteläpuolelle, mahdollistaen Kotiahon alueen kehittämisen asuinalueena.

5.1.8 KATTILAVIRTA

Omistus
Maa-alueen omistaa Savon kehitysvammapiirin kuntainliitto. Alueelle voidaan sijoittaa arviolta 7–9 kytkettyjen pientalojen korttelia ja 6–12 erillistä omakotitaloa. Vaihtoehtoisesti alueelle voidaan sijoittaa 20–30 erillistä omakotitaloa. Tuotto tonttien myynnistä kunnalle on noin 60 000–100 000 €. 2 p.

Maanomistajien tasapuolisuuden toteutuminen
Yleishyödyllisen yhteisön omistuksessa. Mahdollista toteuttaa kaavoitussopimuksella.

Maapolitiikka
Alueelle sijoittuu tontteja yli viiden vuoden tarvetta vastaava määrä. Asuntoja alueelle on mahdollista toteuttaa 30–60 asuntoa asemakaavaratkaisusta riippuen. Asukkaita alueelle tulee näin noin 50–100 ratkaisusta riippuen. 2 p.

Toteuttamistapa
Hanke vaatii toteutuakseen asemakaavan laatimisen alueelle sekä kaavoitussopimuksen, joka suurimmalta osin kattaa kaavoituskustannukset (asemakaavoituksen kustannukset noin 10 000–15 000 €). Vaihtoehtoisesti tässä osayleiskaavassa osoitetaan 2-4 rakentamispaikkaa ja alueen jatkokaavoitus ratkaistaan myöhemmin.

Etäisyys kuntakeskuksesta
Alue sijaitsee välittömästi kuntakeskuksen ulkopuolella. Kaupalliset ja kunnalliset palvelut sijaitsevat 1,5–2,5 km etäisyydellä. 2 p.

Etäisyys kouluista
Perusasteen koulu on noin 2000 m ja lukio noin 2600 m etäisyydellä. Koulukuljetuskustannuksia ei siten ole. 2 p.

Tiekustannukset
Tieyhteys alueelle on yleisen tien Rautalammintien (5451) kautta. Käytännössä alueelle joudutaan rakentamaan uusi Rautalammintien suuntainen kokoojatie, mikäli tavoiteltu rakennusoikeus toteutuu. Uutta kokoojatietä joudutaan rakentamaan noin 400–650 metriä. Kustannus tien rakentamisesta on noin 150 000–200 000€. 2 p.

Lopullinen kustannus on riippuvainen asemakaavaratkaisusta ja liittymien määrästä.

Aurauksen ja puhtaanapidon kustannukset ovat noin 5000 € vuosi. Alue sijaitsee rinteessä, mikä lisää alueen hiekoitustarvetta.

Ajoneuvoliikenteen turvallisuus
Osittainen toteuttaminen on mahdollista siten että Rautalammintielle osoitetaan muutama suora liittymä, mikä voi aiheuttaa vaaratilanteita. Uuden kokoojatien rakentaminen ei aiheuta muutoksia liikenneturvallisuuteen. 2 p.

Kevyen liikenteen turvallisuus
Vaatii kevyen liikenteen väylän rakentamisen. 1 p.

Yhdyskuntatekniikka
Toteutettavissa kiinteistökohtaisilla lämpöjärjestelmillä. 1 p.

Sähköverkko
Keskijännitelinja kulkee alueen läpi. Uutta verkkoa noin 100–200 m. Kustannus 5 000–10 000 €. 3 p.

Vesijohto
Rakentamistarve noin 400 m. Kustannus 20 000–25 000 €. Vesijohto- ja viemäriliittymämaksut yht. 10–20 x 4000 € = 50 000–80 000 €. 2p.

Viemäröinti
Viemäröinti voidaan toteuttaa viettona. Runkoviemärin rakentamistarve 300–400 m. Kustannus 20 000–25 000 €. 3 p.

Maisema
Sijaitsee metsäisellä ranta-alueella. Rantapuusto tulisi säilyttää alueella. 2 p.

Sijainti
Sijaitsee itärinteellä. Ilman virtaukset Äijäveden ja Kattilavirran kautta. Tuulisuutta. 2 p.

Rakennettavuus
Hyvä. Maaperä soraa tai moreenia. 3 p.

Virkistysalueiden läheisyys
Kunnan urheilukenttä noin 2000 m. Matti lohen koulun liikuntasali ja uimahalli noin 2000 metriä. Kunnan kuntopolku noin 2500 m. Pitkälahden uimaranta noin 1500 m. 1 p.

Kulttuuriympäristökohteet ja muinaismuistot
Lähistöltä on löydetty muinaismuistoja (Kuutinharju). 0 p.

Luonnonsuojelu
Alueella ei ole erityisiä luonnonsuojelullisia arvoja. Rantapuusto tulee säilyttää maisemallisista syistä. 1 p.

Rannan läheisyys
Äijäveden läheisyydessä. Kaikista asunnoista on saatavissa näköyhteys vesistöön. Ei voida toteuttaa omarantaisena. 2 p.

Rakentamattomien ranta-alueiden riittävyys
Toteutusalue ranta-alueella. Voidaan toteuttaa siten että ranta-alueiden virkistyskäyttöarvo ei vaarannu. 2 p.

Vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen
Lisää lähipalvelujen käyttöä kunnan keskusta-alueella. Hajottaa yhdyskuntarakennetta keskusta-alueella.
1 p.

Kustannus kunnalle/tontti	7500–8500 €/tontti
Pisteet	36 p.
Käyttöönottojärjestys	8.

5.1.9 KILPILAMMEN LUOTEISPUOLI

Omistus
Maa-alueen omistaa yksityinen. Alueelle voidaan sijoittaa arviolta 15–25 erillistä pientaloa. 1 p.

Maanomistajien tasapuolisuuden toteutuminen
Mahdollista toteuttaa kaavoitussopimuksella. Alue sijaitsee Kilpilammen luoteis- ja länsirannalla. Kantatilatarkastelun ja tasapuolisuustarkastelun perusteella järven rannalle ei voi sijoittaa enempää rantatontteja. Rantavyöhykkeen ulkopuolelle voidaan osoittaa enintään 2-4 erillisomakotitonttia suunnittelutarveratkaisulla. Alueen käyttöönotto vaatii asemakaavan laajennuksen alueelle.

Maapolitiikka
Asuntoja alueelle on mahdollista toteuttaa 2–25 asuntoa ratkaisusta riippuen. Asukkaita alueelle tulee näin noin 3–50 ratkaisusta riippuen. 1 p.

Toteuttamistapa
Hanke vaatii toteutuakseen asemakaavan laatimisen alueelle. Kustannus tästä on noin 10 000–15 000 €. Kustannus voidaan kattaa kaavoitussopimuksella. Vaihtoehtoisesti tässä osayleiskaavassa osoitetaan 2–4 ei omarantaista rakentamispaikkaa ja alueen jatkokaavoitus ratkaistaan myöhemmin kunnan muiden reservialueiden toteuduttua.

Etäisyys kuntakeskuksesta
Alue sijaitsee hieman etäällä kunnan palveluista. Kaupalliset ja kunnalliset palvelut sijaitsevat noin 2–4 km etäisyydellä. Hajottaa merkittävällä tavalla yhdyskuntarakennetta 1 p.

Etäisyys kouluista
Perusasteen koulu on noin 2,7 km ja lukio noin 3,9 km etäisyydellä. Alue sijaitsee kouluista melko kaukana, mutta koulukuljetuskustannuksia ei kuitenkaan ole. 2 p.

Tiekustannukset
Tieyhteys alueelle on Kerkonkoskentien kautta. Alue sijaitsee harjulla, mikä säästää tien perustamiskustannuksia. Uutta kokoojatietä joudutaan rakentamaan noin 200–500 metriä. Kustannus tien rakentamisesta on noin 100 000–350 000 €. 2 p.
Lopullinen kustannus on riippuvainen asemakaavaratkaisusta ja liittymien määrästä.

Aurauksen ja puhtaanapidon kustannukset ovat noin 5000–10 000 € vuosi.

Ajoneuvoliikenteen turvallisuus
Alue rajautuu Kerkonkoskentien varteen, jossa on jo suoraan useita tonttiliittymiä. Alueen toteuttaminen vaatii oman liittymän ja mahdollisesti seututien muutoksia. 1 p.

Kevyen liikenteen turvallisuus
Alueen asemakaavoittaminen edellyttää kevyen liikenteen väylän rakentamista Kerkonkoskentien varteen Kuopiontielle. 2 p.

Yhdyskuntatekniikka
Toteutetaan kiinteistökohtaisin lämmitysjärjestelmin 0 p.

Sähköverkko
Keskijänniteverkko kulkee Kilpilammen etelä- ja kaakkoispuolitse. Matkaa alueelle on noin 700 m. Voidaan toteuttaa maakaapelina Kerkonkoskentien varressa. Rakentamistarve 700–1200 m. Kustannus 35 000–60 000 €. 1 p.

Vesijohto
Rakentamistarve noin 200 m. Kustannus 10 000–15 000 €. Vesijohto- ja viemäriliittymämaksut yht. 10–15 x 4000 € = 50 000–70 000 €. 2 p.

Viemäröinti
Kerkonkoskentien pohjoisreunalla kulkee siirtoviemäri. Viemäröinti voidaan toteuttaa osin viettona. Tien alitus edellyttää pumppaamoa. Alueen käyttöönotto pienentää olemassa olevien kiinteistöjen verkon rakentamiskustannusta Kilpilammen pohjoisrannalla. Alueen runkoviemärin rakentamistarve 300–400 m. Kustannus 20 000–30 000 €. 3 p.

Maisema
Sijaitsee avoimella tasaisella harjualueella. Maasto helposti erosoituvaa, mutta kulumista voidaan vähentää riittävillä vihervyöhykkeillä. 3 p.

Sijainti
Kilpilamminvuoren itärinteellä. Kylmän ilman virtaukset mahdollisia Kilpilammesta luoteeseen. Harjumaasto nopeuttaa sulamista ja kuivumista keväisin. 2 p.

Rakennettavuus
Erinomainen. Lajittunutta soraa, hiekkaa sekä moreenia. 3 p.

Virkistysalueiden läheisyys
Urheiluseuran ylläpitämä latu Kerkonkoskentien pohjoispuolella. Kunnan urheilukenttä n. 3 km. Matti lohen koulun liikuntasali ja uimahalli 2,7 km. Syväjärven uimaranta 2,8 km. 1 p.

Kulttuuriympäristökohteet ja muinaismuistot
Alueella ei ole muinaismuistoja, eikä rakennusperintökohteita. 2 p.

Luonnonsuojelu
Alue on vedenhankinnan kannalta tärkeällä pohjavesialueella, joka kuuluu maakuntakaavassa osoitettuun Jaakonharjun harjualueeseen (MY1 307). Harjualueen ominaisuudet tulee tarkastella tarkemmin asemakaavoituksen yhteydessä. Alueella ei ole muita erityisiä luontoarvoja. 1 p.

Rannan läheisyys
Kilpilammen rannalla. Osasta asunnoista on saatavissa näköyhteys vesistöön. Osa tonteista voidaan toteuttaa omarantaisena. 3 p.

Rakentamattomien ranta-alueiden riittävyys
Toteutusalue ei tulevia virkistys- ja viheralueita lukuun ottamatta ranta-alueella. 3 p.

Vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen
Ei erityisiä vaikutuksia elinkeinojen harjoittamiseen. 1 p.

Kustannus kunnalle/tontti	7 000–16 000 €/tontti
Pisteet	34 p.
Käyttöönottojärjestys	9.

5.1.10 VARIKONTIE

Omistus
Maa-alueen omistaa yksityinen. Alueelle voidaan sijoittaa arviolta 3–6 erillistä pientaloa. 1 p.

Maanomistajien tasapuolisuuden toteutuminen
Mahdollista toteuttaa kaavoitussopimuksella. Alue sijaitsee Kilpilammen kaakkoispuolella. Omarantaiset rantapaikat on jo rakennettu. Kantatilatarkastelun ja tasapuolisuustarkastelun perusteella järven rannalle ei voi sijoittaa enempää rantatontteja. Alueen käyttöönotto vaatii asemakaavan laajennuksen alueelle.

Maapolitiikka
Asuntoja alueelle on mahdollista toteuttaa 2–10 asuntoa ratkaisusta riippuen. Asukkaita alueelle tulee näin noin 3–15 ratkaisusta riippuen. 1 p.

Toteuttamistapa
Hanke vaatii toteutuakseen asemakaavan laatimisen alueelle. Kustannus tästä on noin 7 000–10 000 €. Kustannus voidaan kattaa kaavoitussopimuksella.

Etäisyys kuntakeskuksesta
Alue sijaitsee hieman etäällä kunnan palveluista. Kaupalliset ja kunnalliset palvelut sijaitsevat 1,5–3 km etäisyydellä. Hajottaa merkittävällä tavalla yhdyskuntarakennetta. 1 p.

Etäisyys kouluista
Perusasteen koulu on noin 1,9 km ja lukio 3,2 km etäisyydellä. Alue sijaitsee kouluista melko kaukana, mutta koulukuljetuskustannuksia ei kuitenkaan ole. 2 p.

Tiekustannukset
Tieyhteys alueelle on Kivisalmentien kautta. Alue sijaitsee harjulla, mikä säästää tien perustamiskustannuksia. Uutta kokoojatietä joudutaan rakentamaan noin 150 metriä. Kustannus tien rakentamisesta on noin 50 000–75 000 €. 2 p.

Lopullinen kustannus on riippuvainen asemakaavaratkaisusta ja liittymien määrästä.

Aurauksen ja puhtaanapidon kustannukset ovat noin 400–1 000 € vuosi.

Ajoneuvoliikenteen turvallisuus
Alue rajautuu Kerkonkoskentien varteen, jossa on jo suoraan useita tonttiliittymiä. Alueen toteuttaminen vaatii oman liittymän ja mahdollisesti seututien muutoksia. 1 p.

Kevyen liikenteen turvallisuus
Alueen asemakaavoittaminen edellyttää kevyen liikenteen väylän rakentamista Kerkonkoskentien varteen Kivisalmentielle. 2 p.

Yhdyskuntatekniikka
Erilliset talouskohtaiset lämmitysratkaisut = 0 p.

Sähköverkko
Keskijänniteverkko kulkee alueen läpi. Tonttien sähkönsyöttö voidaan toteuttaa maakaapelina Kerkonkoskentien varressa pienjänniteverkkona. Rakentamistarve 300–400 m. Kustannus 15 000–20 000 €. 3 p.

Vesijohto
Rakentamistarve 100 m. Kustannus 5 000-7 500 €. Vesijohto- ja viemäriliittymämaksut yht. 3–6 x 4000€ = 12 000–24 000€. 2 p.

Viemäröinti
Kerkonkoskentien pohjoisreunalla kulkee siirtoviemäri. Viemäröinti voidaan toteuttaa osin viettona. Tien alitus edellyttää pumppaamoa. Alueen käyttöönotto pienentää olemassa olevien kiinteistöjen verkon rakentamiskustannusta Kilpilammen pohjoisrannalla. Alueen viemäriverkon rakentamistarve 100–150 m. Kustannus 7000–12 000 €. 3 p.

Maisema
Sijaitsee avoimella tasaisella harjualueella. Maasto helposti erosoituvaa, mutta kulumista voidaan vähentää riittävillä vihervyöhykkeillä. 3 p.

Sijainti
Kilpilammenvuoren länsirinteellä. Kylmän ilman virtaukset mahdollisia Savijärven suuntaan. Harjumaasto nopeuttaa sulamista ja kuivumista keväisin. 2 p.

Rakennettavuus
Erinomainen. Lajittunutta soraa, hiekkaa sekä moreenia. 3 p.

Virkistysalueiden läheisyys
Urheiluseuran ylläpitämä latu Kerkonkoskentien pohjoispuolella. Kunnan urheilukenttä noin 2,4 km. Matti Lohen koulun liikuntasali ja uimahalli noin 1,9 km. Pitkälahden uimaranta noin 2,8 km. 1 p.

Kulttuuriympäristökohteet ja muinaismuistot
Alueella ei ole muinaismuistoja, eikä rakennusperintökohteita. 2 p.

Luonnonsuojelu
Alue on vedenhankinnan kannalta tärkeällä pohjavesialueella, joka kuuluu maakuntakaavassa osoitettuun Jaakonharjun harjualueeseen (MY1 307). Harjualueen ominaisuudet tulee tarkastella tarkemmin asemakaavoituksen yhteydessä. Alueella ei ole muita erityisiä luontoarvoja. 1 p.

Rannan läheisyys
Rantavyöhykkeellä. Osasta asunnoista on saatavissa näköyhteys vesistöön. 2 p.

Rakentamattomien ranta-alueiden riittävyys
Lähirannat on rakennettu. 1 p.

Vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen
Ei erityisiä vaikutuksia elinkeinojen harjoittamiseen. 1 p.

Kustannus kunnalle/tontti	22 000–29 000 €/tontti
Pisteet	34 p.
Käyttöönottojärjestys	10.

5.1.11 PERSONLAMPI

Omistus
Maa-alueen omistaa yksityinen. Alueelle voidaan sijoittaa arviolta 5-10 kytkettyjen pientalojen korttelia ja 10–20 erillistä omakotitaloa.
Vaihtoehtoisesti alueelle voidaan sijoittaa 10–30 erillistä omakotitaloa 1 p.

Maanomistajien tasapuolisuuden toteutuminen
Mahdollista toteuttaa kaavoitussopimuksella. Sijaitse asemakaava-alueen läheisyydessä.

Maapolitiikka
Asuntoja alueelle on mahdollista toteuttaa 20–60 asuntoa asemakaavaratkaisusta riippuen. Asukkaita alueelle tulee näin noin 50–120 ratkaisusta riippuen. 2 p.

Toteuttamistapa
Hanke vaatii toteutuakseen asemakaavan laatimisen alueelle. Kustannus tästä on noin 15 000–20 000 €. Kustannus voidaan kattaa kaavoitussopimuksella. 1 p.

Etäisyys kuntakeskuksesta
Alue sijaitsee kuntakeskuksen läheisyydessä. Kaupalliset ja kunnalliset palvelut sijaitsevat 1,5–3 km etäisyydellä, mikä hajottaa yhdyskuntarakennetta. 1 p.

Etäisyys kouluista
Perusasteen koulu on noin 1,9 km ja lukio noin 3,2 km etäisyydellä. Koulukuljetuskustannuksia ei siten ole.
2 p.

Tiekustannukset
Tieyhteys alueelle on Korholantien ja Rautalammintien kautta. Voidaan toteuttaa liittyminä Korholantielle. Kustannus tien parantamisesta on noin 10 000–15 000 €. Uutta katua joudutaan rakentamaan noin 200–900 metriä alueen ratkaisusta riippuen. Kustannus tien rakentamisesta on noin 100 000–700 000 €. 1 p.

Lopullinen kustannus on riippuvainen asemakaavaratkaisusta ja liittymien määrästä.

Aurauksen ja puhtaanapidon kustannukset ovat noin 2000–5000 € vuosi.

Ajoneuvoliikenteen turvallisuus
Ei merkittävästi heikennä liikenneturvallisuutta. 2 p.

Kevyen liikenteen turvallisuus
Ei merkittävästi heikennä liikenneturvallisuutta. 2 p

Yhdyskuntatekniikka
Toteutetaan kiinteistökohtaisilla järjestelmillä. 1 p.

Sähköverkko
Lähin keskijännitelinja kulkee kannaksen etelärantaa pitkin. Uusien liittymien rakentamistarve noin 300–400 m. Kustannus 15 000–20 000 €. 1 p.

Vesijohto
Rakentamistarve noin 200–400 m alueen laajuudesta riippuen. Kustannus 10 000–35 000 €. Vesijohto- ja viemäriliittymämaksut yht. 5-30 * 4000 € = 20 000–120 000 €. 2 p.

Viemäröinti
Viemäröinti voidaan toteuttaa viettona. Viemäriverkon rakentamistarve 300–800 m ratkaisusta riippuen. Kustannus 20 000–60 000 €. 2 p.

Maisema
Sijaitsee harjualueella, jossa osin hakkuukypsä, osin taimikko. 2 p.

Sijainti
Hieman kaukana kunnan kaava-alueista. 1 p.

Rakennettavuus
Hyvät perustamisolosuhteet. 3 p.

Virkistysalueiden läheisyys
Kunnan urheilukentälle noin 2,3 km. Matti Lohen koulun liikuntasalille ja uimahallille noin 1,9 km. Kunnan kuntopolulle noin 3,5 km. Pitkälahden uimarannalle noin 2,8 km. Korholantie on tärkeä kävelyreitti. Alueella on latu. 2 p.

Kulttuuriympäristökohteet ja muinaismuistot
Alueella ei ole muinaismuistoja. Sijaitsee lähellä kulttuurihistoriallisesti arvokasta peltoaluetta. 1 p.

Luonnonsuojelu
Alueella ei ole erityisiä luonnonsuojelullisia arvoja, koska toteuttamisalue on metsätalousmaata ja osin soranottoalueena. Alue kuuluu osin maakuntakaavassa osoitettuun Jaakonharjun harjualueeseen (MY1 307). Harjualueen ominaisuudet tulee tarkastella tarkemmin asemakaavoituksen yhteydessä. 2 p.

Rannan läheisyys
Alueen keskellä sijaitsee Personlampi, joka asettaa haasteita suunnittelulle, mutta joista voidaan tehdä koko alueen maisemallinen elementti. 2 p.

Rakentamattomien ranta-alueiden riittävyys
Toteutusalue on ranta-alueella. Personlampi on vesistönä alle 1 ha, eikä sille tule osoittaa suoraan rakennuspaikkoja. Rannat tulee säilyttää yleisenä esim. puiston keskellä. Katso edellinen kohta. 2 p.

Vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen
Lisää lähipalvelujen käyttöä kunnan keskusta-alueella. Hajottaa yhdyskuntarakennetta keskusta-alueella.
1 p.

Kustannus kunnalle/tontti	15 000–30 000 €
Pisteet	34 p.
Käyttöönottojärjestys	11.

5.1.12 TALLIVIRTA

Omistus
Maa-alueen omistaa kunta. Alue rajautuu kunnan omistamaan maa-alueeseen, johon voidaan myös osoittaa tonttireserviä. Alueelle voidaan sijoittaa arviolta 3–5 kytkettyjen pientalojen korttelia tai 5–10 erillistä omakotitaloa. Tuotto tonttien myynnistä kunnalle on noin 20 000–40 000 €. 2 p.

Maanomistajien tasapuolisuuden toteutuminen
Kunnan omistama alue.

Maapolitiikka
Kunnalle tulee omistukseen tontteja noin 1-3 vuoden tarvetta vastaava määrä. Asuntoja alueelle on mahdollista toteuttaa 5–15 asuntoa asemakaavaratkaisusta riippuen. Asukkaita alueelle tulee näin noin 10–35 ratkaisusta riippuen. 2 p.

Toteuttamistapa
Hanke vaatii toteutuakseen asemakaavan laatimisen alueelle. Kustannus tästä on noin 10 000–15 000 €. Aluetta ei kannata asemakaavoittaa. Tässä osayleiskaavassa osoitetaan 2–4 rakennuspaikkaa.

Etäisyys kuntakeskuksesta
Alue sijaitsee välittömästi kuntakeskuksessa. Lähes kaikki kaupalliset ja kunnalliset palvelut sijaitsevat 1500–3000 m etäisyydellä. 1 p.

Etäisyys kouluista
Perusasteen koulu on 2500 m ja lukio 1500 m etäisyydellä. Koulukuljetuskustannuksia ei siten ole. 1 p.

Tiekustannukset
Tieyhteys alueelle on Tallivirrantien kautta. Tietä joudutaan perusparantamaan (asfaltointi) noin 500–750 metriä. Kustannus tien rakentamisesta on noin 120 000–225 000 €. 1 p.

Lopullinen kustannus on riippuvainen asemakaavaratkaisusta ja liittymien määrästä.

Aurauksen ja puhtaanapidon kustannukset ovat noin 5000 € vuosi. Alue sijaitsee rinteessä, mikä lisää tiealueen hiekoitustarvetta.

Ajoneuvoliikenteen turvallisuus
Tien tuleva kaltevuus paikoin 3–5 astetta, mikä voi aiheuttaa vaaratilanteita. 1 p.

Kevyen liikenteen turvallisuus
Ei erillistä kevyen liikenteen väylää. 1 p.

Yhdyskuntatekniikka
Toteutettavissa erilaisin kiinteistökohtaisin järjestelmin. 1 p.

Sähköverkko
Keskijännitelinja kulkee alueen poikki. Pienjänniteverkon rakentamistarve 50–150 m. Kustannus 5 000–15 000 €. 3 p.

Vesijohto
Rakentamistarve 500 m. Kustannus 25 000–30 000 €. Vesijohto- ja viemäriliittymämaksut yht. 5–10 x 4000€ = 20 000–40 000 €. 2 p.

Viemäröinti
Viemäröinti voidaan toteuttaa viettona. Runkoviemärin rakentamistarve 300–400 m.
Kustannus 20 000–30 000 €. 2 p.

Maisema
Sijaitsee avoimella rinnealueella. Melko jyrkät korkeuserot itään kohti Tallivirtaa, mikä käytännössä estää rakentamisen välittömästi ranta-alueelle. 1 p.

Sijainti
Itärinteellä. Sijaitsee korkealla muuhun ympäristöön nähden, joten kylmän ilman virtaukset vähäisiä. Tallivirran suuntaiset ilman suihkuvirtaukset mahdollisia. 1 p.

Rakennettavuus
Avokalliota tai moreenin peittämää kalliokiviainesta. 3 p.

Virkistysalueiden läheisyys
Kunnan urheilukenttä 2000 m. Matti lohen koulun liikuntasali ja uimahalli 2500 metriä. Kunnan kuntopolku ja latu sijaitsevat vieressä. Pitkälahden uimaranta 1500 m. 2 p.

Kulttuuriympäristökohteet ja muinaismuistot
Alueella ei ole muinaismuistoja, eikä rakennusperintökohteita. 2 p.

Luonnonsuojelu
Liito-oravahavainto. 0 p.

Rannan läheisyys
Sijainti Tallivirran rannalla. Kaikista asunnoista on saatavissa näköyhteys vesistöön. Ei voida toteuttaa omarantaisena. 3 p.

Rakentamattomien ranta-alueiden riittävyys
Toteutusalue ei tulevia virkistys- ja viheralueita lukuun ottamatta ranta-alueella. 3 p.

Vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen
Lisää lähipalvelujen käyttöä kunnan keskusta-alueella. Hajottaa yhdyskuntarakennetta keskusta-alueella. 1 p.

Kustannus kunnalle/tontti	14 000–23 000 €
Pisteet	33 p.
Käyttöönottojärjestys	12.

Kaikki edellä tarkastellut alueet sijaitsevat Rautalammin keskustaajaman koulureviirin alueella (alue, jonka etäisyys tietä pitkin on enintään 3 km koululta). Tällöin ei tarvita erityisjärjestelyjä koulukyydityksen osalta.

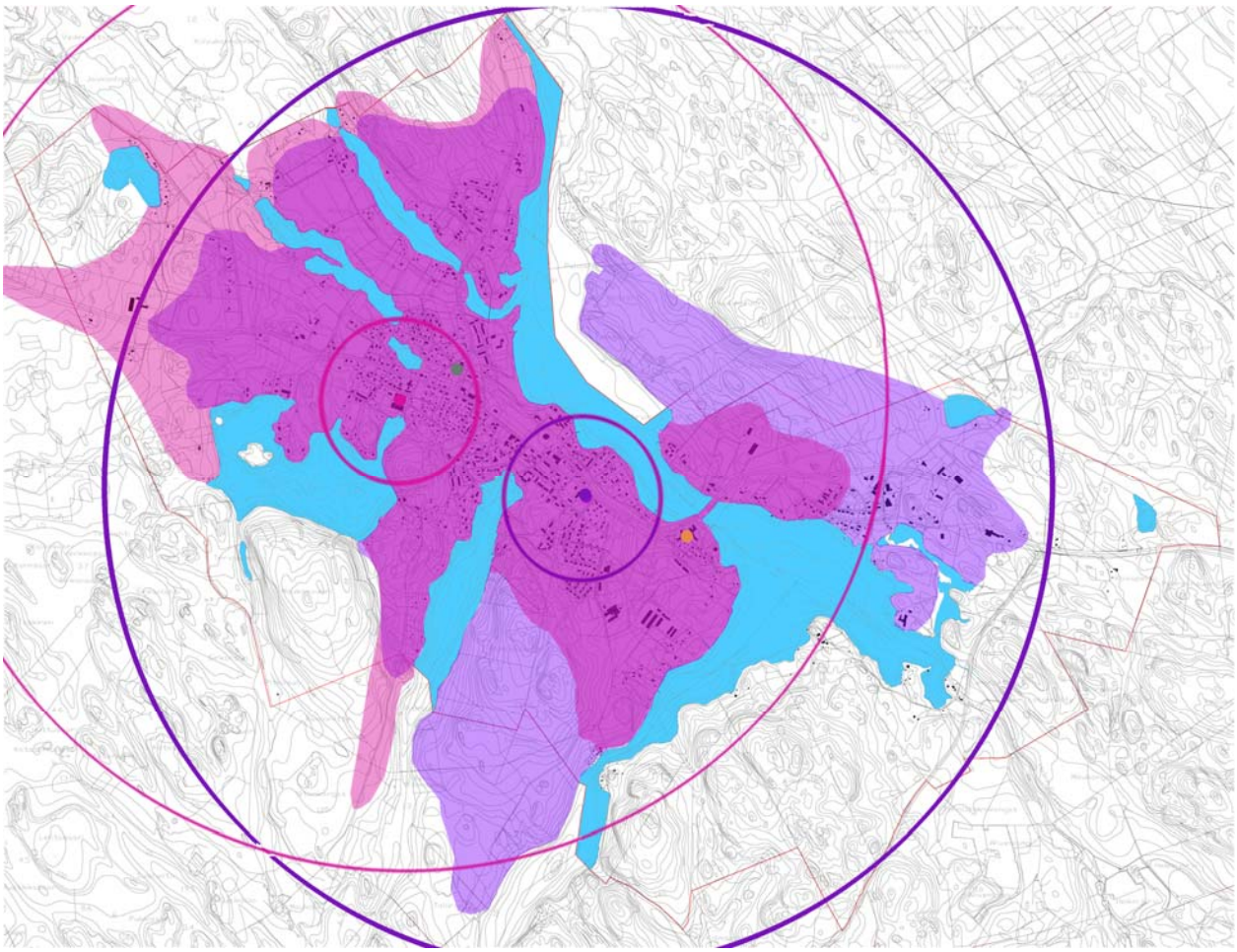

Kuva 28. Rautalammin keskustan koulureviirit: Matti Lohen koulu ja Ratsastuslukio. Ulompi ympyrä on 3 km säde, sisempi ympyrä on 500 m. Väritetyt alueet näyttävät 3 km saavutettavuusalueen teitä pitkin.

5.2 OSAYLEISKAAVASTA SAATU PALAUTE

Yhteenveto osayleiskaavaluonnoksen yhteydessä saadusta palautteesta ja niihin annetuista vastineista sekä niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä on liitteessä 24 *Lausunnot ja mielipiteet sekä niiden huomioonottaminen*.

Yhteenveto osayleiskaavaehdotuksen nähtävilläolon aikana saadusta palautteesta ja niihin annetuista vastineista sekä niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä on liitteessä 25 *Lausunnot ja muistutukset sekä niiden huomioonottaminen*.

Yhteenveto uudelleen nähtäville asetetun osayleiskaavaehdotuksen nähtävilläolon aikana saadusta palautteesta ja niihin annetuista vastineista sekä niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä on liitteessä 27 *Lausunnot ja muistutukset sekä niiden huomioonottaminen*.

Yhteenveto muokatun ja uudelleen nähtäville asetetun osayleiskaavaehdotuksen nähtävilläolon aikana saadusta palautteesta ja niihin annetuista vastineista sekä niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä on liitteessä *28 Lausunnot ja muistutukset sekä niiden huomioonottaminen*.

5.3 OSAYLEISKAAVARATKAISUN VALINTA JA PERUSTELUT

Tieratkaisut

Kantatie 69:n liian suuret ajonopeudet on koettu ongelmaksi Rautalammin keskusraitilla. Äänekosken biotuotetehtaan toiminta tulee myös lisäämään keskustan läpi kulkevaa raskasta liikennettä. Osayleiskaavaluonnoksessa ja ensimmäisessä nähtävillä olleessa osayleiskaavaehdotuksessa esitetyt kiertoliittymät keskusraitin päissä olisivat hidastaneet kirkonkylän keskustan läpiajoliikennettä ja parantaneet liikenneturvallisuutta.

Kunnalla oli vahva poliittinen tahto kiertoliittymien osoittamiseksi yleiskaavassa (niitä ei yleensä yleiskaavassa esitetä). Pohjois-Savon ELY -keskuksen liikennevastuualue vastusti jyrkästi niiden esittämistä kaavakartalla. Uudelleen nähtäville asetetusta osayleiskaavaehdotuksesta kiertoliittymämerkinnät on jätetty pois. Kuopion seudun liikenneturvallisuussuunnitelmassa 2013 esitetään ajonopeuksien hillitsemistä ja kadunylityksen parantamista keskisaarekkeiden rakentamisen avulla.

Osayleiskaavaluonnoksessa ja ensimmäisessä nähtävillä olleessa osayleiskaavaehdotuksessa oli esitetty Turvallisuus- ja liikenneselvityksessä 2012 käsitellyt vaihtoehtoiset tielinjaukset uudeksi Toholahden ohitustieksi sekä uudeksi Kerkonkoskentien ohitustieksi. Tavoitteena oli parantaa teollisuusalueille johtavaa liikennöintiä ja sen turvallisuutta. Ratkaisuilla oli yhteys myös kiertoliittymiin. Uudelleen nähtäville asetetussa osayleiskaavaehdotuksessa Toholahdessa varaudutaan uuteen katulinjaukseen, jonka toteutuessa liittymät uusille teollisuustonteille saadaan ratkaistua häiritsemättä muuta liikennettä. Kerkonkoskentien alkupää kantatie 69:ltä on osoitettu merkittävästi parannettavaksi tieosuudeksi.

Rantarakentamisen mitoitus, rantaviivatarkastelu

Rantarakentamisen mitoitusperusteet on selvitetty kohdassa *3.4 KANTATILA- JA RANTAVIIVASELVITYS*. Mitatun rantaviivaan pituus on osayleiskaava-alueella yhteensä noin 35 km. Mitatusta rantaviivasta on oikeusvaikutteisen yleiskaavan vaikutuspiirissä asemakaavan ulkopuolella noin 23 km. Kantatilaselvitys, joka sisältää osayleiskaava-alueen asemakaavan ulkopuolella sijaitsevien rantatonttien kiinteistöluettelon sekä rantaviiva- ja rakennuspaikkalaskelman, on tämän selostuksen liitteenä (liite 6). Selvitysten perusteella uusia rakennuspaikkoja osoitetaan asemakaava-alueen ulkopuolella osayleiskaavoitettavan alueen rannoille 33 kpl jo olemassa olevien 75 rakennuspaikan lisäksi (lisäys nykytilanteeseen noin 44 %).

Osayleiskaavassa esitetyt rantarakentamispaikat sijoittuvat pääasiassa jo suurimmaksi osaksi rakentuneelle Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2030 taajamatoimintojen alueeksi osoitetulle alueelle (A -vyöhyke) sekä taajamarakennetta tukevalle taajaman lähivaikutusalueelle (B -vyöhyke). Lisärakentaminen on mitoitettu käyttäen Pohjois-Savon ELY-keskuksen vaatimaa ns. Etelä-Savon muuntomallia. Mitoitusluvuksi A -vyöhykkeelle on osoitettu 7 rantarakentamispaikkaa/ muunnettu rantakilometri, ja B -vyöhykkeelle 6 rantarakentamispaikkaa/ muunnettu rantakilometri.

Etelä-Savon muuntomallin mukaisesti vastaranta jopa 300 m päässä ja siitä lähempänä, vähentää voimakkaasti rakennusoikeuteen laskettavaa mitoitusrantaviivaa. Rautalammin keskustan ympäristölle

ominaisten kapeiden vesistöjen vuoksi kyseinen mitoitusmalli vähentää voimakkaasti aiemmassa kaavaehdotuksessa esitettyjä rantarakentamispaikkoja.

Martinniemessä Syväjärven pohjoispuolella rantarakentaminen ratkaistaan asemakaavoituksella (ks. asumisen laajentumisalueet: 5.1.4 Martinniemi).
Hankaveden Pitkälahden pohjukka Rämäkkövuoren juurella ratkaistaan asemakaavoituksella (ks. asumisen laajentumisalueet, kohta *5.1.3 Rämäkkövuori).*
Myös Kilpilammen luoteisranta ratkaistaan asemakaavalla (ks. asumisen laajentumisalueet: kohta *5.1.9 Kilpilammen luotesipuoli*).

Toholahdella Kotasaaressa maanomistajalle kuuluisi tasapuolisuusvertailun perusteella 3 rantarakentamispaikkaa, joita maanomistaja ei halunnut.

Osayleiskaava-alueella Kattilavirta, Liimattalansalmi sekä Äijäveden Toholahden kirkonkylän puoleinen ranta ovat jo nyt täyteen rakennetut. Näiden alueiden mahdollinen lisärakentaminen tulee ratkaista asemakaavoituksella. Sama koskee piebiä järviä ja lampia kuten Kaijärvi, Palolampi ja Personlampi. Muilta osin rakennuspaikat voidaan kunnan tavoitteiden mukaisesti sijoittaa osayleiskaavoitettavalle alueelle maanomistajien tasapuolisuutta noudattaen ja siten, että ne eivät vaaranna luonto- ja maisema-arvoja. Rannoille jätetään riittävästi rantayhteyksiä lähivirkistysalueiden ja MY sekä M-1 -alueiden kautta (ks. Kuva 30. *Yleiskaava-alueen vapaat rannat).*

Osayleiskaava-alueen rantavyöhykkeet on jaettu rakentamistilanteen ja keskustatoimintoihin liittyvän sijainnin perusteella kahteen mitoitusvyöhykkeeseen kuvan 29 mukaisesti.

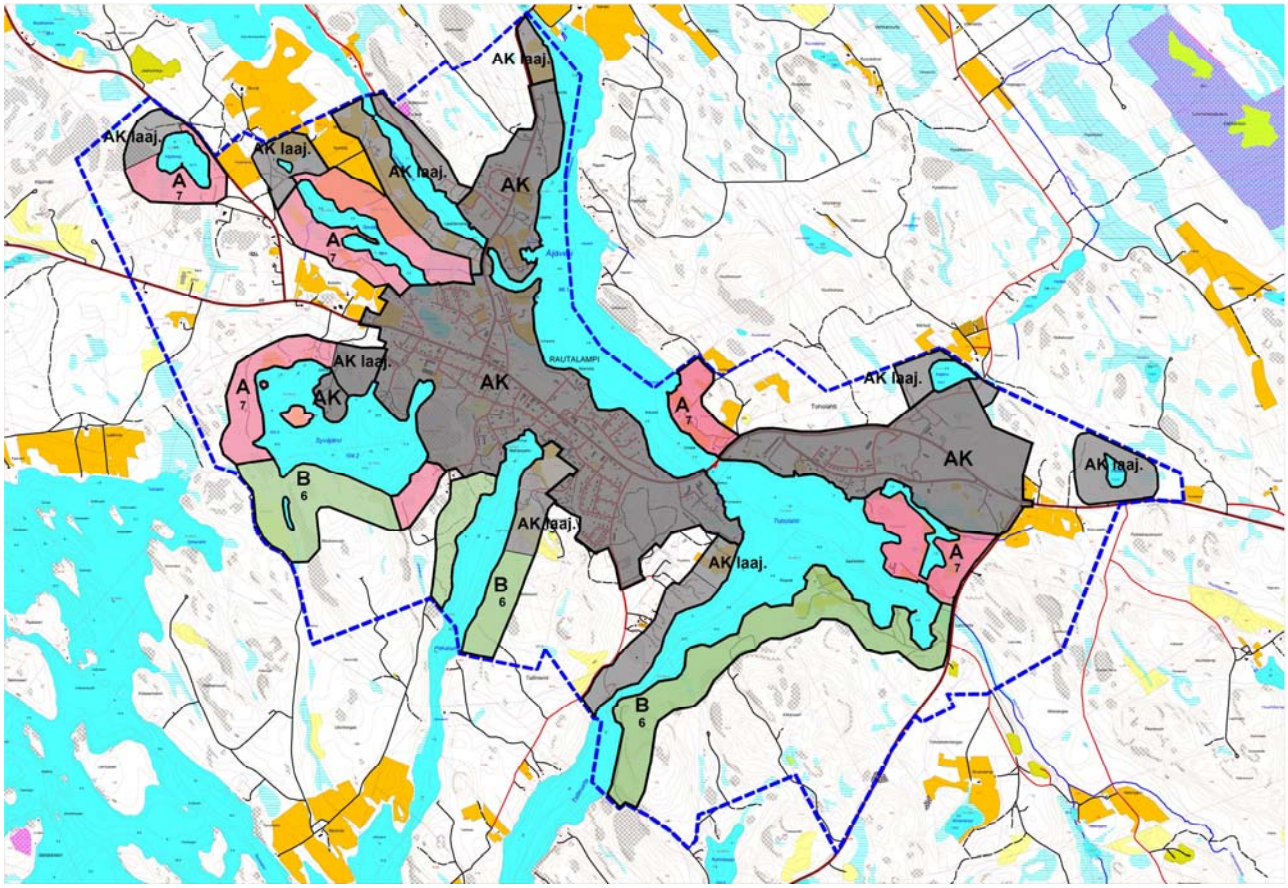

Kuva 29. Rautalammin keskustan osayleiskaava-alueen rantavyöhykkeet. AK osoittaa asemakaava-alueen. A ilmaisee jo pääosin rakentuneen taajamatoimintojen alueen ja B harvemmin rakennetun Taajaman lähivaikutusalueen. Luku kirjaimen alla osoittaa A ja B -vyöhykkeillä kunkin vesialueen rantojen kantatilatarkasteluun sekä rantaviivaselvitykseen perustuvan rantarakentamisen mitoitusluvun rantarakentamispaikkaa/muunnettu rantaviivakilometri. Muunnettu rantaviiva on laskettu ns. Etelä-Savon muuntomallin mukaisesti.

Ranta-alueiden kehittäminen on kunnan sekä maanomistajien yleiskaavalle asettamien tavoitteiden mukaista (4.2. Osayleiskaavan tavoitteet). Alueille on tärkeää voida osoittaa jo olemassa olevaa rakennetta täydentävää rakentamista.

Kunnan tavoite on kehittää:
- yritys- ja palvelutoimintaa.
- laadukasta vesistöjen läheisyyteen tukeutuvaa asumista keskustan palveluihin tukeutuen.
- täydentää ja tiivistää taajamakeskustan olemassa olevaa rakennettua ympäristöä.

Maaomistajille ja osallisille suunnatun kyselyn sekä yleisötilaisuuksien kautta on tullut esiin seuraavia maanomistajien tavoitteita:
- kesähuviloiden muuttaminen ympärivuotiseen käyttöön.
- vesistöjen läheisyyteen sijoittuvan pientalorakentamisen lisääminen.
- palvelujen ja virkistysmahdollisuuksien parantaminen.
- liikenneturvallisuuden parantaminen.

Laajat M ja MY -alueet sekä niiden rakentamattomat rannat palvelevat myös virkistäytymistä. Vapaita rantoja on riittävästi (ks. kuva 31).

Kaupallisten toimintojen ratkaisut

Nykykaupan tilavaatimuksen täyttävien yksiköiden sijoittamiselle kirkonkylän taajaman alueelle on kunnan sijainnin johdosta (sijainti kapealla kannaksella vesistöjen keskellä) vain vähän mahdollisuuksia. Siksi Rautalammilla kilpailua kaupan osalta on niukasti. Vähittäiskaupan suuryksikön mahdollistava alue (KM) sekä kaupallisille palveluille ja työpaikoille varatut alueet (KTP) sijoittuvat taajamarakenteen ja tavoitettavuuden kannalta edullisiin solmukohtiin nauhamaisen taajamarakenteen päihin, parantaen edellä mainittua tilannetta.

Yleiskaavan keskustatoimintojen (C -merkintä) tueksi sijoittuvat kaupallisten palveluiden alueet KM (vähittäiskaupan suuryksikön mahdollistava aluevaraus) ja KTP (Kaupallisten palvelujen ja työpaikkojen alue) nauhamaisen keskustarakenteen päissä mahdollistavat paremman kaupallisten palveluiden tason ja kilpailun sekä niiden tavoitteiden mukaisen kehittämisen kirkonkylän keskustaajamassa.

Maisemaselvityksen (liite 4) maisemainventointikartassa mainitut kehittämisen paikat (2 avoin rakentamaton paikka keskellä keskusraittia, ja 4 puutteellisesti maisemoitu soranottopaikka) on ratkaistu yleiskaavassa sijoittamalla ensin mainitulle avoimelle paikalle keskustatoimintojen alue (C) ja jälkimmäiselle paikalle raittia täydentäen palvelujen ja hallinnon alue (P).

6 YLEISKAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Odotettavissa olevien vaikutusten arviointi tapahtuu asiantuntijoiden, viranomaisten, maanomistajien, asukkaiden ja suunnittelijoiden kanssa yhteystyössä ja vuorovaikutuksessa. Arvioinnin lähtökohtana ovat aiemmat suunnitelmat ja selvitykset, kartat, ilmakuvat sekä tehtävät selvitykset ja inventoinnit. Vaikutusten arvioinnissa verrataan kaavan mukaista tilannetta nykytilanteeseen ja asetettuihin tavoitteisiin. Arviointia tarkennetaan kaavaluonnoksesta saatavan palautteen pohjalta ja suunnittelun edetessä.

6.1 Taloudelliset vaikutukset

Eri asuinalueiden rakentamisen vaikutusten arviointi on suoritettu kohdassa *5.1 VAIHTOEHDOT, asuinalueiden vertailu ja ympäristövaikutusten arviointi*. Yleiskaavan toteutuessa taajama-alue laajenee.

Eri vaihtoehtojen yhdyskuntataloudellisia kustannuksia arvioitaessa vaikuttaa lähinnä kunnallisteknisten verkostojen läheisyys ja tonttikohtaisten liittymien määrä.

Kaava ei merkittävästi lisää koulu- tai päiväkotipaikkojen tarvetta. Osayleiskaavan toteutuessa pienteollisuuden toimintaedellytykset, luonnonläheisen asumisen mahdollisuudet sekä matkailupalvelut ja luonnon virkistyskäyttömahdollisuudet lisääntyvät Rautalammin kirkonkylän keskustaajaman läheisyydessä.

6.2 Kaupallisten toimintojen vaikutukset

Rautalammilla ei ole suoritettu erityistä ostovoimatarkastelua, mutta Maakuntaneuvoston 2015 hyväksymässä Pohjois-Savon Kaupan maakuntakaavassa 2030 on tarkasteltu myös kaupallisien toimintojen vaikutuksia Rautalammilla. Kaupan maakuntakaavan kaavamerkintä ja -määräys ca2 korvasi Rautalammin osalta aiemman maakuntakaavan merkinnän ca21.

Kaupan maakuntakaavaratkaisun periaatteena on, että yli puolet uudesta liiketilasta sijoittuu keskusta-alueille. Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavassa Rautalammin keskusta-alueelle on kaupan maakuntakaavassa osoitettuenimmäismitoitus 7000 k-m2, johon lasketaan olemassa olevat sekä uudet yli 2000 k-m2 suuruiset kaupan yksiköt. Lisäksi keskustoihin voi sijoittua alle 2000 k-m2 kokoisia myymälöitä.

Rautalammilla keskusta-alueen nykyinen liiketilan määrä on noin 10 800 k-m2, josta kaikki kooltaan alle 2000 k-m2 liiketilaa. Rautalammilla ei siis vielä sijaitse yli 2000 k-m2 liiketiloja.

Kaupan maakuntakaavatyön taustaselvitykseksi valmistellussa Pohjois-Savon kaupan palveluverkkoselvityksessä herkkyysanalyyseineen (2013) on tarkasteltu kaupan yleisiä kehitystrendejä niin valtakunnallisesti kuin erikseen Pohjois-Savon osalta. Koko maassa kaupan yleisenä kehitystrendinä on ollut kaupan keskittyminen ja palveluyksiköiden koon kasvu.

Palveluverkkoselvityksessä liiketilan lisätarve minimissään arvioitiin kaupan selvityksissä vakiintuneita kulutuksen kasvua, kaavallista ylimitoitusta ja kaupan myyntitehokkuuksia käyttäen. Vakiintuneisiin arvoihin perustuvat laskelmat toimivat hyvänä lähtökohtana maakuntakaavatyössä, mutta ko. arvoja haluttiin tarkastella tarkemmin Pohjois-Savon kaupan erityispiirteet huomioiden. Nämä arviot käytiin läpi palveluverkkoselvitystä täydentävissä herkkyysanalyyseissä.

Herkkyysanalyyseissä *kulutuksen kasvuprosentin*määrittelyssä on käytetty pohjana Pohjois-Savossa toteutuneita lukuja niitä kuitenkin madaltamalla ottaen huomioon viime vuosienkehitys eli herkkyysanalyysissä on käytetty kulutuksenkasvuprosenttina *päivittäistavarakaupassa 1,5 % ja erikoiskaupassa 2,5 %.*

Rautalampi nähdään Pohjois-Savon kaupan palveluverkkoselvityksessä yhtenä potentiaalisena alueena (kuva 30).

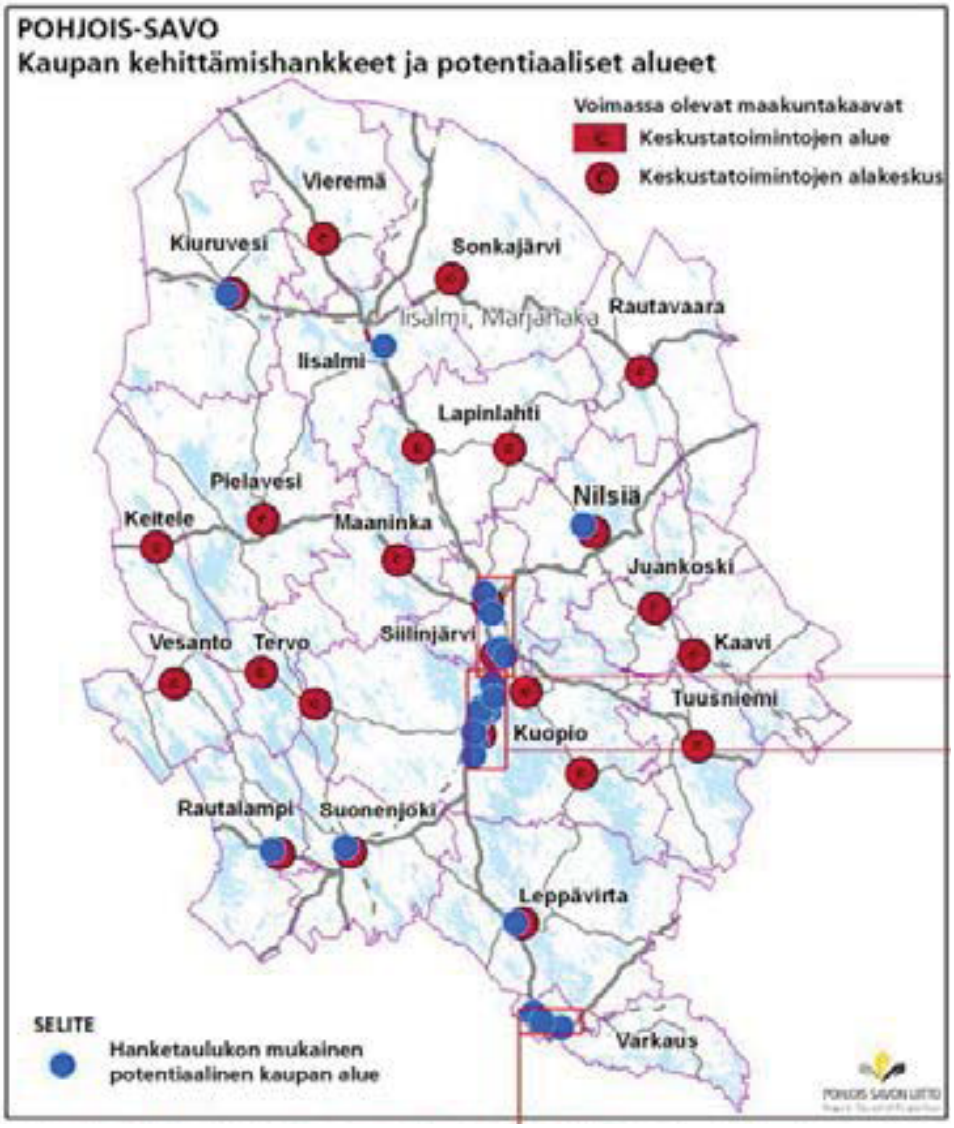

Kuva 30. Kaupan kehittämishankkeet ja potentiaaliset alueet. Lähde: Pohjois-Savon kaupan palveluverkkoselvitys herkkyysanalyyseineen, 2013, 32.

	Päivittäis-tavara-kauppa	Erikois-kauppa yhteensä	Tilaa vaativa kauppa	Muu erikois-kauppa	Vähittäis-kauppa yhteensä
Koillis-Savon seutu	7 159	46 827	17 314	29 513	53 987
Juankoski	602	6 601	3 036	3 565	7 203
Kaavi	657	5 704	2 593	3 111	6 361
Nilsiä	4 958	26 118	7 591	18 527	31 075
Rautavaara	232	2 589	1 294	1 294	2 821
Tuusniemi	710	5 817	2 801	3 016	6 527
Kuopion seutu	56 401	351 538	128 754	222 784	407 939
Kuopio	46 282	287 751	105 038	182 713	334 033
Maaninka	1 144	8 556	3 861	4 696	9 701
Siilinjärvi	8 975	55 231	19 855	35 376	64 205
Sisä-Savon seutu	3 654	29 833	13 964	15 868	33 487
Rautalampi	950	8 059	4 250	3 809	9 009
Suonenjoki	1 891	14 194	5 798	8 396	16 086
Tervo	468	4 100	2 268	1 832	4 568
Vesanto	346	3 480	1 649	1 831	3 825
Varkauden seutu	6 397	58 718	24 640	34 078	65 115
Leppävirta	2 236	18 609	8 381	10 228	20 845
Varkaus	4 161	40 109	16 259	23 850	44 270
Ylä-Savon seutu	12 050	95 716	38 562	57 154	107 766
Iisalmi	6 212	42 242	14 861	27 381	48 454
Keitele	339	3 365	1 461	1 904	3 704
Kiuruvesi	941	10 699	4 694	6 006	11 640
Lapinlahti	2 324	18 344	7 701	10 643	20 668
Pielavesi	664	7 356	3 798	3 558	8 019
Sonkajärvi	654	6 569	3 062	3 507	7 223
Vieremä	917	7 140	2 986	4 154	8 058
Pohjois-Savo	85 663	582 632	223 235	359 398	668 295

Taulukko 6. Herkkyysanalyysien mukainen liiketilan lisätarve kunnittain.

Yleiskaavan toteutuessa teollisuus- ja liikerakentamiseen varatut alueet sijoittuvat logistisesti jo olemassa olevien kaupallisten toimintojen yhteyteen. Kaupallisten palvelujen määrä ja kilpailu lisääntyvät.

Kaupallisten toimintojen vaikutukset kaupunkimaisemaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

Maakuntakaavan keskustatoimintojen alakeskusmerkintä (ca2) on osoitettu Rautalammin valtakunnallisesti merkittävän keskusraitin alueelle. Tämän johdosta Rautalammin alakeskuksen laajuus on määritelty kaupan maakuntakaavassa suuremmaksi, jottei se vaaranna valtakunnallisen kulttuuriympäristön ominaispiirteiden säilymistä kirkonkylän keskeisillä osilla.

Vaikutukset keskusta-alueen kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittymiseen

Kaupallisten palveluiden sijoittaminen keskustoihin tukee maakunta- ja kuntakeskusten elinvoimaisuutta. Keskustojen kehittäminen vähittäiskaupan suuryksiköiden sijaintipaikkana säilyttää myös muita palveluja keskustoissa. Kuntakaavoituksessa keskustatoimintojen ja alakeskusten alueille voidaan kaavoittaa enintään 2000 kerrosneliömetrin kokoisia myymälöitä ilman, että niiden kerrosala lasketaan mukaan maakuntakaavassa alueelle osoitettuun enimmäismitoitukseen. Näin edistetään pienten ja keskisuurten myymälöiden sijoittumista keskusta-alueille, jolla voidaan katsoa olevan positiivisia vaikutuksia keskustojen palvelutarjontaan.

Tämänhetkinen Rautalammin päivittäistavarankaupan ja tilaa vaativan kaupan määrä on vähäinen. Sijoittamalla uutta liiketilaa keskusta-alueille mahdollistetaan myös autottomien kotitalouksien sekä ikääntyvien ihmisen asiointimahdollisuudet lähellä kotia. Keskustoihin sijoitettavat vähittäiskaupansuuryksiköt sijoittuvat jo rakennettuun ympäristöön, joten asukkaiden elinympäristöön ei kohdistu merkittäviä muutoksia.

6.3 Liikenneratkaisujen vaikutukset

Kerkonkoskentien alkupään merkittävästi parannettava tieosuus sekä kevyenliikenteen reittien laajentaminen ja parantaminen tulevat lisäämään keskustaajaman liikenneturvallisuutta.

Toholahdessa varaudutaan uuteen katulinjaukseen, jonka toteutuessa liittymät uusille teollisuustonteille saadaan ratkaistua häiritsemättä muuta liikennettä.

Kaupallisten toimintojen liikenteelliset vaikutukset
Rautalammin keskusta on Kaupan maakuntakaavassa osoitettu *Keskustatoimintojen alakeskukseksi (ca2*) Merkittävimpänä lähtökohtana on päivittäistavarakaupan saavutettavuuden turvaaminen. Alakeskusten palvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen pitää palveluverkkoa tiheämpänä, jolloin ostosmatkojen liikennesuoritteet minimoituvat ja etenkin kävellen ja pyöräillen tehtävän asioinnin mahdollisuudet kasvavat.

Kaupan maakuntakaavan selvityksen *Liikenteellisten vaikutusten arviointi 2014, s. 47*, perusteella kaavan mukainen kehitys ei luo merkittäviä liikenteellisiä vaikutuksia. Suuremmat liikenteelliset vaikutukset syntyisivät sitä kautta, että näiden alueiden päivittäistavarakaupan palveluverkko harvenisi ja palveluiden saavutettavuus heikkenisi. Käytännössä alakeskusten kehittämisen vaikutukset liikenteeseen ovat hyvin positiiviset, kun alueellista ostovoimaa siirtyy vähemmän muualle.

6.4 Vaikutukset luontoon ja virkistykseen

Luontoselvityksen sekä erillisen liito-oravaselvityksen mukaan suunnittelualueelta löydettiin seuraavia luonnonsuojelulain, vesilain tai metsälain mukaisia suojeltavia tai uhanalaisia luontotyyppejä tai kasvien tai eläinten elinympäristöjä:
- Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaaksi kallioalueeksi arvioidulla Maukosvuorella on tavattu seuraavat uhanalaiset tai vaarantuneet kasvilajikkeet (Luokitus Valt./2b):
    - Pussikämmekkä (Coeloglossum viride) +/RT
    - kalliokeuhkojäkälä (Lobaria scrobiculata) NT/RT

Lisäksi on havaittu esiintymiä seuraavista kasvilajikkeista eri puolilla keskustan osayleiskaava-aluetta:
    - Kelta-apila (*Trifolium aureum*), Kaijärvi, NT/RT
    - Peltosauramoa (*Anthemis arvensis*), Kaijärvi sekä Kuutinharju, Sp

Ennestään tunnetaan liito-oravan elinpiiri Talliniemessä Äijävedessä Tallivirran rannalla (arvokas luontokohde Tallivirran vanha metsä).

Kevättalvella 2013 suoritettiin liito-oravan elinpiirien selvitys niille rakentamisen laajentumisaluille, jotka vielä olivat mukana vertailussa. Selvityksessä löydettiin kaksi uutta liito-oravan elinpiiriä:
- Liito-oravan elinpiiri Rämäkkövuoren pohjoisosan notkelmassa Pitkälahden rannalla.
- Liito-oravan elinpiiri Ropolan kartanon lounaispuolella Tallivirran rannalla.

Uhanalaisista lintulajeista on vain satunnaisia havaintoja lähinnä kevätmuuton aikaan. Kuikka pesii Syväjärven pienessä saaressa. Syväjärven saaret on osoitettu maa- ja metsätalousalueiksi, joilla on erityisiä ympäristöarvoja.

Luonnon kannalta arvokkaita alueita yleiskaava-alueella ovat:
- Metsälain 10 § mukaisesti suojeltu Rämäkkövuoren louhikko Hankaveden Pitkälahden rannalla
- Kokkovuoren luonnonsuojelualue (SL 557)
- Vanhainkodin lahti Toholahdessa
- Savijärven kosteikko
- Tervalampi

Osayleiskaava-alueeseen kuuluvien ajantasa-asemakaavan ulkopuolisten vesistöjen pinta-ala suunnittelualueella on noin 170 ha. Olemassa oleviin ja yleiskaavalla muodostuviin rantarakentamispaikkoihin suhteutettuna voidaan todeta, että:
- vesiensuojelullinen sietokyky 1 rantarakentamispaikka / 4 vesihehtaaria asemakaava-alueen ulkopuolella ei ylity.
- virkistyskäytön kannalta riittävä enintään 1 rantarakentamispaikka / 1 vesihehtaari ei ylity.

Asumisen laajentuminen tulee muuttamaan luonnontilaisia rantoja viherpihoiksi keskusta-alueen tuntumassa. Laajentuvilla asemakaava-alueilla rantojen ryteiköt tulevat muuttumaan puistomaisemmiksi.

Rakentaminen on kuitenkin mahdollista toteuttaa siten, että luontoarvot eivät vaarannu. Alueelle on jätetty riittävästi yhteisiä rantayhteyksiä V, M-1 ja MY -alueiden kautta.

6.5 Sosiaaliset vaikutukset

Vaikka kunnan kokonaisväkimäärä Tilastokeskuksen ennusteen mukaan vähenee, pysynee Kirkonkylän asukasmäärä kutakuinkin ennallaan tai jopa kasvaa hieman, sillä yleisen kehityksen mukaisesti kuntien sisäinen muuttoliike kohdistuu taajamiin palvelujen läheisyyteen. Lisäksi kesäasukkaiden määrän odotetaan lisääntyvän voimakkaasti. Maltillinen kasvu tukeutuu pienille paikkakunnille tyypillisiin vahvoihin olemassa oleviin sosiaalisiin verkostoihin.

Asumisen ja kaupallisten toimintojen laajentumisalueiden toteutuessa laadukas vesistöjen läheisyydessä sijaitseva tonttitarjonta taajama-alueen palvelujen läheisyydessä lisääntyy ja elinympäristön laatu paranee laadukkaan asumisen, yhdyskuntarakenteen toimivuuden, palvelutarjonnan saavutettavuuden sekä ulkoilu- ja virkistysmahdollisuuksien parantuessa.

7 YLEISKAAVAN VAIHEET, VUOROVAIKUTUS, OSALLISTUMINEN JA TIEDOTTAMINEN

7.1 KAAVOITUSVAIHEET JA VUOROVAIKUTUS

Hanke on tullut vireille 2.2.2010 Rautalammin kunnan kaavoitusjaoksen päätöksellä. Vireille tulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä olosta on ilmoitettu kuulutuksella 13.10.2010.

Kaavaluonnosvaihe
Vireilletulon jälkeen laadittiin Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), jota päivitetään prosessin kuluessa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä koko kaavoitusprosessin ajan kunnan verkkosivuilla osoitteessa www.rautalampi.fi.

Pohjois-Savon ELY -keskuksen kanssa järjestettiin kaavoituksen alkuvaiheessa 26.8.2011 viranomaisneuvottelu, jossa käsiteltiin osallistumis- ja arviointisuunnitelman sisältöä ja kaavan tavoitteita. Viranomaisneuvottelu järjestetään tarvittaessa myös ennen kaavaehdotuksen asettamista nähtäville. Muita viranomaisneuvotteluja voidaan pitää kaavoituksen eri vaiheessa tarpeen mukaan.

Maanomistajien, yrittäjien ja muiden osallisten näkemyksiä ja toiveita kartoitettiin kyselylomakkeella, joka postitettiin yli 600 maanomistajalle ja osalliselle. Lomake oli myös saatavilla Rautalammin kunnanvirastosta. Osallisilta saatiin 45 kirjallista vastausta ja kymmenkunta suullista yhteydenottoa.

Kunnanvirastolla järjestettiin 30.11.2011 0-kaavan esittely- ja osallisten kuulemistilaisuus, jossa käsiteltiin myös alustavaa kaavaluonnosta.

Maanomistajalta (tilat 26:2 ja 58:14) saadun palautteen pohjalta siirrettiin 1 rantarakentamispaikka Savijärveltä Kilpilammelle.
Maukolan tilan (1:82) rantarakentamispaikoista siirrettiin 3 kpl Hankaveden Pitkälahden rannalle luonto- ja maisematekijöiden perusteella (Maukosvuori).
Toholahdella Kotasaaressa maanomistaja ei halunnut tasapuolisuusvertailuun perustuvia rantarakentamispaikkoja.

Tavoitteiden ja saadun palautteen pohjalta laadittiin *osayleiskaavaluonnos.* 7.6.2012 pidettiin Rautalammin kunnantalolla osayleiskaavaluonnoksen ja siihen liittyvien liikenneratkaisujen esittely ELY-keskuksen alueidenkäytön sekä liikennevastuualueen edustajille. 13.6.2012 esiteltiin osayleiskaavaluonnoksen asuinalueiden laajentumisalueiden kriteerit sekä rantapaikkarakentamisen mitoitusperusteet Rautalammin kunnan kaavoitusjaostolle.

28.8.2012 esiteltiin kaavoitustilannetta Rautalammin kunnanvaltuuston sekä kunnanhallituksen jäsenille kunnan kaavoituspäivillä.

24.9.2012 pidettiin Pohjois-Savon ELY-keskuksessa Kuopiossa työneuvottelu, jossa kaavaluonnosta esiteltiin alueidenkäytöstä, kulttuuriympäristöstä, lakiasioista, luonnonympäristöstä sekä liikenteestä ja infrastruktuurista vastaaville viranomaisille.

Osayleiskaavaluonnos asetettiin nähtäville 30 vuorokauden ajaksi 11.1.–12.3.2013, jonka aikana siitä saattoi esittää mielipiteen. Osayleiskaavaluonnoksesta pyydettiin lausunnot kaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä. Kaavaluonnoksesta annettiin kaikkiaan 18 lausuntoa ja mielipidettä. Pohjois-Savon liitolta tuli lausunto 7.3..2013, Pohjois-Savon ELY-keskukselta 12.3.2013, Savon voimalta 28.1.2013, Sisä-Savon luonnonystävät ry:ltä 11.3.2013 ja Kuopion kulttuurihistorialliselta museolta 14.3.2013. Maanomistajilta tuli 11 kpl kannanottoja.

26.3.2014 pidettiin Pohjois-Savon ELY-keskuksessa Kuopiossa työneuvottelu, jossa käytiin läpi saatua palautetta, yleiskaavaan tehtäviä tarkennuksia ja lisäselvitystarvetta.

Tiivistelmä lausunnoista ja mielipiteistä sekä kaavoittajan vastineet niihin on esitetty kaavamateriaalin liitteessä *24 Luonnoksen palauteyhteenveto*.

Kaavaehdotusvaihe
Saadun palautteen pohjalta laadittiin *yleiskaavaehdotus*. Yleiskaavaehdotuksesta pyydettiin lausunnot kaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä. Ehdotus asetettiin nähtäville 30 vuorokauden ajaksi

16.2.–19.3.2015. Kaavaehdotuksesta annettiin kaikkiaan 6 lausuntoa ja 15 muistutusta. Niille muistutuksen tehneille, jotka sitä pyytivät kirjallisesti, ilmoitettiin kunnan vastine esitettyyn muistutukseen.

16.5.2017 pidettiin Pohjois-Savon ELY -keskuksessa Kuopiossa ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu, jossa käytiin läpi saatua palautetta, yleiskaavaan tehtäviä tarkennuksia ja lisäselvitystarvetta. Uudistettu kaavaehdotus päätettiin asettaa uudestaan nähtäville. Kaavaehdotus asetettiin uudestaan nähtäville 31.10.2017–29.11.2017. Kaavaehdotuksesta annettiin kaikkiaan 5 lausuntoa ja 6 muistutusta. Kaavoittajan vastineet kaavaehdotuksen lausuntoihin ja muistutuksiin on koottu liitteeseen 27. *Yleiskaavaehdotuksen palauteyhteenveto: Lausunnot ja muistutukset sekä niiden huomioiminen.* Niille muistutuksen tehneille, jotka sitä pyytävät kirjallisesti, ilmoitettiin kunnan vastine esitettyyn muistutukseen.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue piti kaavan rantarakentamisen mitoitusta edelleen liian tiheänä ja edellytti kaavaehdotukseen muutoksia, jotka heidän mielestään edellyttivät kaavaehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville.

24.1.2018 pidettiin Pohjois-Savon ELY -keskuksessa Kuopiossa työneuvottelu, jossa käsiteltiin yleiskaavan rantarakentamisen mitoitusta.

Työneuvottelun sekä aiemmasta kaavaehdotuksesta saadun palautteen pohjalta uudistettu kaavaehdotus asetettiin uudestaan nähtäville 6.6.2018-7.7.2018. Keskeisimmät muutokset uudelleen nähtäville asetettuun kaavaehdotukseen olivat:
- Pohjois-Savon ELY-keskuksen vaatimuksesta yleiskaavassa osoitetut rantarakentamispaikat mitoitettiin ns. Etelä-Savon muuntomallia käyttäen, jonka mukaisesti vastaranta jopa 300 m päässä ja siitä lähempänä vähentää voimakkaasti rakennusoikeuteen laskettavaa mitoitusrantaviivaa. Rautalammin keskustan ympäristölle ominaisten kapeiden vesistöjen vuoksi kyseinen mitoitusmalli vähensi voimakkaasti aiemmassa kaavaehdotuksessa esitettyjä rantarakentamispaikkoja.
- Niiltä osin, kuin ns. Etelä-Savon mallin mukainen rantapaikkamitoitus ei sovellu jo pääosin rakentuneeseen ympäristöön, on asemakaavalla ratkaistavia ranta-alueita laajennettu.
- Yhteisrantakerrointa on pienennetty puolitoistakertaiseksi.
- Maanomistajalta (tilat 26:2 ja 58:14) aiemmin tulleen palautteen pohjalta Savijärveltä Kilpilammelle siirretty 1 rantarakentamispaikka palautettiin Savijärvelle, koska Kilpilammen luoteisranta tullaan ratkaisemaan asemakaavalla.

Kaavaehdotuksesta annettiin kaikkiaan 3 lausuntoa ja 7 muistutusta. Lausuntojen ja muistutusten pohjalta tehtiin yleiskaavaehdotuksen selostukseen pieniä tarkennuksia. Savon Voima Verkko Oy:n lausunnon liitekartan mukaisesti purettiin merkintöjä 20 kV ilmajohtojen osalta. Rky -kaavamerkintään lisättiin myös kohteen ympäristön ominaispiirteiden huomioiminen. Vuohiniemessä päivitettiin pieni osa yleiskaavasta asemakaavan mukaiseksi. Kaavoittajan vastineet edellisen kaavaehdotuksen lausuntoihin ja muistutuksiin on koottu liitteeseen 28. *Yleiskaavaehdotuksen palauteyhteenveto: Lausunnot ja muistutukset sekä niiden huomioiminen.*. Niille muistutuksen tehneille, jotka sitä pyytävät kirjallisesti, ilmoitetaan kunnan vastine esitettyyn muistutukseen.

Kaavan hyväksyminen

Osayleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Kunnanvaltuuston päätöksestä lähetetään tieto niille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille, jotka kaavan nähtävillä ollessa ovat sitä pyytäneet sekä viranomaisille. Kunnanvaltuuston päätöksestä voi valittaa Kuopion hallinto-oikeuteen.

7.2 HYVÄKSYMINEN

Vireilletulo

Vireilletulopäivä	13.10.2010
Julkinen nähtävilläolo (MRA27§)	13.10.2010–14.11.2010

Luonnosvaihe

Viranomaisneuvottelu	26.08.2011
Yleisötilaisuus 0-kaavasta	30.11.2011
Viranomaisneuvottelu	07.06.2012, 24.09.2012
Julkinen nähtävilläolo (MRA27§)	11.01.2013–12.03.2013

Kaavaehdotus

Viranomaisneuvottelu	26.03.2014
Julkinen nähtävilläolo (MRA27§)	16.2.–19.3.2015

Uusi kaavaehdotus

Viranomaisneuvottelu	16.5.2017
Julkinen nähtävilläolo (MRA27§)	31.10.2017–29.11.2017.

Uusi kaavaehdotus

Työneuvottelu	24.1.2018
Julkinen nähtävilläolo (MRA27§)	6.6.2018–7.7.2018

Hyväksymisvaihe
Kunnanvaltuuston päätös

7.3 OHJAUSRYHMÄ JA VIRANOMAISYHTEISTYÖ

Ohjausryhmä
Yleiskaavamuutoksen laatimista on ohjannut Rautalammin kunnanhallituksen asettama ohjausryhmä, johon kuuluivat kunnanjohtaja Risto Niemelä (syyskuuhun 2017 asti), vs. kunnanjohtaja/hallintojohtaja Merja Koivula-Laukka, vt. kunnanjohtaja Anu Sepponen (vuoden 2018 alusta lähtien), tekninen johtaja Tuure Savolainen (marraskuuhun 2016 asti), vs. tekninen johtaja Antti Tuppura (marraskuusta 2016 lähtien), vs. tekninen johtaja Hannu Poussu (vuoden 2015 aikana) sekä kunnan kaavoitusjaosto.

31.12.2012 asti kaavoitusjaostoon kuuluivat jaoston puheenjohtaja Aksel Hämäläinen sekä kaavoitusjaoston jäsenet Pekka Hintikka, Jouko Pispala, Raija Haukka, Kaija Satuli ja Ulla Pakarinen.

1.1.2013 lähtien kaavoitusjaostoon kuuluivat jaoston puheenjohtaja Jarmo Karjalainen, varapuheenjohtaja Timo Satuli, Aimo Huovinen, Kaija Satuli, Katarina Kiviluoto-Pakarinen ja kunnanhallituksen puheenjohtaja. Anneli Jalkanen.

1.1.2014 lähtien kaavoitusjaostoon kuuluivat jaoston puheenjohtaja Jarmo Karjalainen, varapuheenjohtaja Timo Satuli, Aimo Huovinen, Kaija Satuli, ja Tiina Louhikallio.

Viranomaisyhteistyö
Kaavoitustyön alkuvaiheessa 26.8.2011 järjestettiin viranomaisneuvottelu (MRL 66§) Kuopiossa Pohjois-Savon Ely-keskuksessa. Neuvottelussa käsiteltiin osallistumis- ja arviointisuunnitelman sisältöä ja kaavan tavoitteita. Viranomaisneuvottelun pöytäkirja on tämän selostuksen liitteenä (liite 7). Kokoukseen osallistuivat:
- **Sylvi Hassinen,** Pohjois-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue/alueidenkäyttö ja rakentaminen, (rantarakentaminen)
- **Leila Kantonen,** Pohjois-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue/alueidenkäyttö ja rakentaminen, (taajamat)
- **Eeva Pehkonen,** Pohjois-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (kulttuuriympäristöt)
- **Anna-Kaisa Ahtiainen,** Pohjois-Savon ELY-keskus, liikennevastuualue
- **Anne Grönlund,** Pohjois-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/luonnonsuojelu
- **Jarmo Siekkinen,** Pohjois-Savon ELY-keskus, vesi
- **Jouko Aroalho,** Kuopion kulttuurihistoriallinen museo, muinaismuistot
- **Seppo Laitila,** Pohjois-Savon liitto, maankäyttöpäällikkö
- **Maija Turunen**, Pohjois-Savon liitto

- **Pekka Hintikka,** Rautalammin kunta, kunnanhallituksen pj.
- **Raija Haukka,** Rautalammin kunta, kaavoitusjaoston pj.
- **Mika Koukkari**, Rautalammin kunta, ympäristölautakunnan pj.
- **Tuure Savolainen,** Rautalammin kunta, tekninen johtaja
- **Kai Tolonen,** Tilatohtorit Oy, kaavakonsultti
- **Risto Suikkari**, Tilatohtorit Oy, kaavakonsultti

7.6.2012 järjestettiin Rautalammin kunnantalolla osayleiskaavaluonnoksen ja siihen liittyvien liikenneratkaisujen esittely Pohjois-Savon ELY-keskuksen alueidenkäytön ja liikennevastuualueen edustajille. Kokoukseen osallistuivat:
- **Anna-Kaisa Ahtiainen**, Pohjois-Savon ELY-keskus, alueidenkäyttö
- **Petri Keränen**, Pohjois-Savon ELY-keskus, liikennevastuualueen johtaja
- **Mirko Juppi**, Pohjois-Savon ELY-keskus, liikennevastuualueen talouspäällikkö
- **Pekka Hintikka**, Rautalammin kunta, kunnanhall. pj.
- **Risto Niemelä**, Rautalammin kunta, kunnanjohtaja
- **Tuure Savolainen**, Rautalammin kunta, tekn. johtaja
- **Marita Leskinen** Rautalammin kunta, elinkeinoasiamies
- **Tapio Kataja**, Rautalammin kunta, hallintojohtaja
- **Axel Hämäläinen**, Rautalammin kunta, kaavoitusjaoston pj.
- **Kai Tolonen**, Tilatohtorit Oy, kaavakonsultti
- **Risto Suikkari**, Tilatohtorit Oy, kaavakonsultti

24.9.2012 järjestettiin Pohjois-Savon ELY-keskuksessa Kuopiossa työneuvottelu, jossa osayleiskaavaluonnos esiteltiin eri viranomaistahoille. Kokoukseen osallistuivat:
- **Sylvi Hassinen**, Pohjois-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/alueidenkäyttö (kokouksen pj)
- **Leila Kantonen**, Pohjois-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/alueidenkäyttö
- **Heikki Holopainen**, Pohjois-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/lakiasiat
- **Eeva Pehkonen**, Pohjois-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/kulttuuriympäristöt
- **Anna-Kaisa Ahtiainen**, Pohjois-Savon ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri
- **Anne Grönlund**, Pohjois-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/luonnonsuojelu
- **Jouko Aroalho**, Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
- **Risto Niemelä**, Rautalammin kunta, kunnanjohtaja,
- **Tuure Savolainen**, Rautalammin kunta, tekn. johtaja
- **Axel Hämäläinen**, Rautalammin kunta, kaavoitusjaoston pj.
- **Pekka Hintikka**, Rautalammin kunta, kunnanhall. pj.
- **Anneli Jalkanen**, Rautalammin kunta, kunnanvaltuuston pj.
- **Mika Koukkari**, Rautalammin kunta, ympäristölautakunnan pj.
- **Kai Tolonen**, Tilatohtorit Oy, kaavakonsultti
- **Risto Suikkari**, Tilatohtorit Oy, kaavakonsultti

26.3.2014 järjestettiin Pohjois-Savon ELY-keskuksessa Kuopiossa työneuvottelu, jossa käsiteltiin osayleiskaavaluonnoksesta annettua palautetta sekä muutos- ja täydennystarpeita ehdotusvaiheeseen. Kokoukseen osallistuivat:
- **Sylvi Hassinen**, P-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/ alueidenkäyttö (kokouksen pj)
- **Leila Kantonen**, P-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/alueidenkäyttö
- **Eeva Pehkonen**, P-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/kulttuuriympäristöt
- **Simo Takalammi**, P-Savon ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri
- **Anne Grönlund**, P-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/luonnonsuojelu
- **Tytti Räikkönen-Partanen**, Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
- **Risto Niemelä**, Rautalammin kunta, kunnanjohtaja
- **Tuure Savolainen**, Rautalammin kunta, tekn. johtaja
- **Jarmo Karjalainen**, Rautalammin kunta, kaavoitusjaoston pj.
- **Ari Weide**, Rautalammin kunta, kunnanhall. ja kunnanvalt. jäsen
- **Risto Suikkari**, Tilatohtorit Oy, kaavakonsultti

19.8.2015 järjestettiin Kuopion ELY-keskuksessa työneuvottelu, jossa käsiteltiin osayleiskaavaehdotuksesta annettua palautetta sekä muutos- ja täydennystarpeita. Kokoukseen osallistuivat:
- **Sylvi Hassinen**, P-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/ alueidenkäyttö (kokouksen pj)
- **Leila Kantonen**, P-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/alueidenkäyttö
- **Eeva Pehkonen**, P-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/kulttuuriympäristöt
- **Katri Mattelmäki**, P-Savon ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri
- **Anne Grönlund**, P-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/luonnonsuojelu
- **Aleksi Heinilä**, P-Savon ELY-keskus, ympäristölakimies
- **Risto Niemelä**, Rautalammin kunta, kunnanjohtaja
- **Hannu Poussu**, Rautalammin kunta, tekn. johtaja

- **Jarmo Karjalainen**, Rautalammin kunta, kaavoitusjaoston pj.
- **Ari Weide**, Rautalammin kunta, kunnanhall. ja kunnanvalt. Jäsen
- **Mika Koukkari**, Rautalammin kunta, ympäristölautakunnan pj.
- **Risto Suikkari**, Tilatohtorit Oy, kaavakonsultti

16.5.2017 järjestettiin Pohjois-Savon ELY-keskuksessa Kuopiossa ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu, jossa käsiteltiin osayleiskaavaehdotuksen muutos- ja täydennystarpeita. Kokoukseen osallistuivat:
- **Leila Kantonen**, P-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/alueidenkäyttö (kokouksen pj.)
- **Eija Kinnunen**, P-Savon ELY-keskus, alueidenkäytön ylitarkastaja
- **Eeva Pehkonen**, P-Savon ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/kulttuuriympäristöt
- **Anne Grönlund**, P-Savon Ely-keskus, ympäristö ja luonnonvarat/luonnonsuojelu
- **Kaisa Oksman**, P-Savon ELY-keskus, alueidenkäytön asiantuntija
- **Raimo Kaikkonen** , P-Savon ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri
- **Anna-Kaisa Ahtiainen**, P-Savon ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri
- **Tapio Laaksonen**, Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
- **Risto Niemelä**, Rautalammin kunta, kunnanjohtaja
- **Antti Tuppura**, Rautalammin kunta, vs. tekn. johtaja
- **Jarmo Karjalainen**, Rautalammin kunta, kaavoitusjaoston pj.
- **Risto Suikkari**, Tilatohtorit Oy, kaavakonsultti

24.1.2018 järjestettiin Pohjois-Savon ELY-keskuksessa Kuopiossa työneuvottelu, jossa käsiteltiin osayleiskaavaehdotuksen rantarakentamisen mitoitusta. Kokoukseen osallistuivat:
- **Eija Kinnunen**, P-Savon ELY-keskus, alueidenkäytön ylitarkastaja
- **Kaisa Oksman**, P-Savon ELY-keskus, alueidenkäytön asiantuntija
- **Kimmo Huttunen**, P-Savon ELY-keskus, ympäristölakimies
- **Anu Sepponen**, Rautalammin kunta, vt. kunnanjohtaja
- **Merja-Koivula-Laukka**, Rautalammin kunta, hallintojohtaja
- **Antti Tuppura**, Rautalammin kunta, vs. tekn. johtaja

7.4 OSALLISET

Osalliset		**Menettelytapa ja työn vaihe**
Maanomistajat sekä kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa	Kaava-alueen ja siihen rajoittuvan alueen maanomistajat asukkaat - yritykset - maanomistajat	Asukaskysely, kaavakokoukset Mielipiteet valmisteluaineistosta ja maankäyttövaihtoehdoista/kaavaluonnoksesta Muistutukset kaavaehdotuksesta
Rautalammin kunta	Kaavoitusjaosto Kunnan eri osastot	Työryhmäkokoukset Lausunnot luonnoksesta ja ehdotuksesta
Viranomaiset	Pohjois-Savon ELY-keskus - Pohjois-Savon liitto - Museovirasto / Maakuntamuseo	Työryhmäkokoukset Viranomaisneuvottelut Lausunnot luonnoksesta ja ehdotuksesta
Yhteisöt, yritykset ja järjestöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään	Seurakunta - Rautalammin yrittäjät - Kalastusalue/osakaskunnat - Kylätoimikunnat ja - yhdistykset - Savon Voima Oy - Metsästysseurat - Rautalammin luonnonsuojeluyhdistys – alueelliset sähkö- ja teleyhtiöt	Mielipiteet valmisteluaineistosta ja maankäyttö-vaihtoehdoista/kaavaluonnoksesta Muistutukset kaavaehdotuksesta

7.5 TIEDOTTAMINEN

Suunnittelun käynnistymisestä, yleisötilaisuuksista sekä yleiskaavaluonnoksen ja ehdotuksen nähtäville panosta ja voimaantulosta tiedotetaan kuulutuksella Sisä-Savon lehdessä ja Savon Sanomissa sekä kunnan verkkosivuilla.

Rautalammin osayleiskaava-alueen asukkaille, maanomistajille ja yrittäjille lähetettiin lisäksi kesällä 2011 kysely, jolla kartoitettiin keskustaajaman muutos- ja kehitystarpeita. Kysely oli myös muiden kunnan asukkaiden saatavilla kunnanvirastolla.

Valmisteluaineisto sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma on asetettu nähtäville koko kaavaprosessin ajaksi kunnanvirastoon sekä kunnan internet sivuille www.rautalampi.fi.

Yleisötilaisuuksia on pidetty Rautalammilla kunnanvirastossa valmisteluaineistosta 30.1.2011 sekä kaavaehdotuksesta Rautalammin kaavapäivien yhteydessä 29.5.2015.

Tieto kaavan hyväksymispäätöksestä lähetetään muistuttajille ja niille, jotka ovat sitä kaavan nähtävillä ollessa kirjallisesti pyytäneet.

8 YLEISKAAVA

8.1 OSAYLEISKAAVAN RAKENNE JA MITOITUS

Rantarakentaminen
Rautalammin keskustan osayleiskaavan alueella on rantaviivan mitattu pituus noin 35 ja siitä on asemakaavan ulkopuolella noin 23 km.

Osayleiskaavassa esitetyt rantarakentamispaikat sijoittuvat Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2030 taajamatoimintojen alueeksi osoitetulle alueelle (A -vyöhyke) ja taajamarakennetta tukevalle taajaman lähivaikutusalueelle (B -vyöhyke). Rantarakentamisoikeuden määräytymisen perusteena on käytetty Etelä-Savon seutukaavaliiton kehittämää muunnettua rantaviivalaskelmaa, ns. Etelä-Savon mallia, joka huomioi kapeiden lahtien ja niemien rajoittavan vaikutuksen rakentamiseen jopa 300 metrin etäisyydeltä lähtien.

Mitoitus on jaettu kahteen vyöhykkeeseen rakennetun ympäristön tilanne huomioiden:
- Taajamatoimintojen alue A: mitoitusluku 7 rantarakentamispaikkaa/muunnettu rantaviivakilometri
- Taajaman lähivaikutusalue B: mitoitusluku 6 rantarakentamispaikkaa/muunnettu rantaviivakilometri

Mitoitusperusteita selvitettiin laatimalla kantatilaselvitys ja laskelmat yleiskaava-alueen asemakaavan ulkopuolisten rantatilojen tilakohtaisista rantaviivan pituuksista. Yleiskaavassa asemakaavoitettaviksi esitetyt ranta-alueet jätettiin tarkastelun ulkopuolelle. Selvitys sisältää osayleiskaava-alueen asemakaava-alueen ulkopuolisten rantatonttien kiinteistöluettelon sekä rantaviiva- ja rantarakennuspaikkalaskelman (kaavaselostuksen liite 6). Selvitysten perusteella uusia rakennuspaikkoja osoitetaan osayleiskaavoitettavan alueen rannoille asemakaava-alueiden ulkopuolelle 33 kpl jo olemassa olevien 75 rakennuspaikan lisäksi (lisäys nykytilanteeseen noin 44 %). Mitoitustavasta ja -perusteista on kerrottu tarkemmin luvussa *3.4.1 Rantarakentamisen yleiset mitoitusperusteet*.

Paikoittain on asemakaavan ulkopuolisella osayleiskaava-alueella toteutuneita asuinalueita, kuten Liimattalansalmi ja Toholahden länsiranta, joilla rantarakentaminen on jo hyvin tiivistä: Liimattalansalmessa on keskimäärin 7,65 rantarakentamispaikkaa / koko alueen mitattu ranta-km ja Toholahden länsirannalla rakennetuilla tiloilla rantarakentamisen laskennallinen tiheys on myös yli 7 rantarakentamispaikkaa / koko alueen mitattu ranta-km. Liimattalansalmi ja Toholahden länsiranta ovat täyteen rakennetut ja mahdollinen lisärakentaminen tulee ratkaista asemakaavalla. Sama koskee myös pieniä järviä ja lampia kuten Kaijärvi, Palolampi sekä Personlampi. Myös Kattilavirran rakentamattomat ranta-alueet on osoitettu ratkaistavaksi asemakaavalla.

Perusperiaatteena uusien rantarakentamispaikkojen osoittamisessa on pyritty siihen, että Kirkonkylän puoleisille rannoille ns. asumisen vyöhykkeille, joiden etäisyys kunnan kouluihin on alle 2,5 km sijoitetaan omarantaisia erillispientalotontteja (AO). Muille rantarakentamispaikoille kuten Tallivirran itärannalle Toholahteen sekä Pitkälahden itärannalle on osoitettu vain lomarakennustontteja (RA). Jotta tätä yleiskaavaa voidaan soveltaa rantarakentamisen osoittamiseen ranta-alueilla *Maankäyttö- ja rakennuslain § 72* mukaisesti on pyritty siihen, että uusista rantarakentamispaikoista vähintään 50 % on loma-asuntorakentamiseen (RA) osoitettuja.

Asuinrakentaminen
Rautalammilla ei ole erityistä tarvetta kerrostaloille. Rautalammin kunnassa myönnetään rakennuslupia ympärivuotiseen käyttöön tarkoitetuille pientaloille noin 4-6 kpl vuodessa. Osayleiskaavan toteutumistavoitteen aikana pientalojen uudisrakentamisen kokonaismäärä tulee olemaan noin 72–108 kpl omakotitaloja/pientaloasuntoja.

Tämän selostuksen kohdassa *5.1 VAIHTOEHDOT Asuinalueiden vertailu ja ympäristövaikutusten arviointi* esitettyjen asuinalueiden laajentumisalueiden tonttivaranto yhteensä käsittää ratkaisuista riippuen 94–182 pientalotonttia. Keskustan osayleiskaavan toteutuessa yleiskaavan tonttivaranto kattaa pientalotonttien tarpeen.

Kaupalliset ratkaisut
Kaupallisten palveluiden alue KM (vähittäiskaupan suuryksikön mahdollistava aluevaraus) ja KTP -alueet (Kaupallisten palvelujen ja työpaikkojen alue) sijoittuvat nauhamaisen keskustarakenteen päihin. KM -alueelle on osoitettu kaavamääräys: *Alue voidaan ottaa käyttöön, mikäli keskustoimintojen alueelta ei ole osoittaa toimintaan soveltuvaa aluetta. Alueelle voidaan sijoittaa enintään 4200 k-m2.*

8.2 LIIKENNERATKAISUT

Keskustan osayleiskaavatyön yhteydessä laaditussa *Turvallisuus- ja liikenneselvityksessä 2012* vertailtiin erilaisia liikenneratkaisuja liittyen Rautalammin läpi kulkevaan kantatie 69 (ks. Liite 2: Rautalammin kunta, Kirkonkylän osayleiskaava-alue, Turvallisuus- ja liikenneselvitys 2012).

Lähestyminen keskustaajamaa Kuopion suunnasta
Turvallisuus- ja liikenneselvityksessä on käsitelty turvallisuutta ja teollisuusalueen liikennöintiä parantavia tievaihtoehtoja. Selvityksen *Vaihtoehtoa 1. Uusi Toholahden ohitustie*, pidettiin kunnan kannalta toivottavana, mutta Pohjois-Savon ELY:n liikennepuoli ei nähnyt tielinjauksen toteuttamista riittävästi perusteltuna eikä taloudelliselta kannalta mahdollisena. Tielinjaus on esitetty uudelleen nähtäville asetetulla kaavaehdotuskartalla vaihtoehtoisena katulinjauksena.

Ratkaisussa katulinjaus saadaan osittain tai kokonaan kulkemaan kunnan omistamien maa-alueiden kautta. Kunnalla on toive saada kiertoliittymä Toholahden sillan läheisyyteen.

Lähestyminen keskustaajamaa Jyväskylän suunnasta
Turvallisuus- ja liikenneselvityksessä käsitellyistä vaihtoehdoista *Vaihtoehtoa 2. Uusi Kerkonlahden ohitustie* (Itäinen vaihtoehto). pidettiin kunnan kannalta toivottavana, mutta ELY:n liikennevastuualue ei nähnyt tielinjauksen toteuttamista riittävästi perusteltuna eikä taloudelliselta kannalta mahdollisena.

Uudella tielinjauksella liittymä teollisuusalueelle olisi saatu siirretty Kivisalmentielle. Vanha Kerkonkoskentien runko olisi muutettu kunnan kaavatieksi – kokoojakaduksi. Järjestely olisi mahdollistanut turvallisemman asumisen laajentamisen Kerkonkoskentien alkupäässä. Kevyt liikenne olisi ohjattu vanhan tien kautta.

Kunnan toiveena on saada kiertoliittymä myös Kerkonkoskentien ja Kivisalmentien risteykseen. Kiertoliittymät lisäisivät liikenneturvallisuutta ja hidastaisivat keskustan läpiajoliikennettä, jonka liian suuret ajonopeudet erityisesti raskaan liikenteen osalta on koettu ongelmaksi.

Uudelleen nähtäville asetetussa kaavaehdotuksessa Kerkonkoskentien liittyminen Kivisalmentielle on esitetty merkittävästi parannettavana tieosuutena.

8.3 VIRKISTYS- JA VIHERALUEET

Olemassa olevat virkistys- ja viheralueet säilyvät nykyisessä laajuudessaan (vrt. liite 10, virkistys- ja viheralueet, lähtötilanteen teemakartta). Laajat M ja MY -alueet sekä niiden rakentamattomat rannat palvelevat myös virkistäytymistä. Vapaita rantoja on yleiskaava-alueella riittävästi (kuva 31).

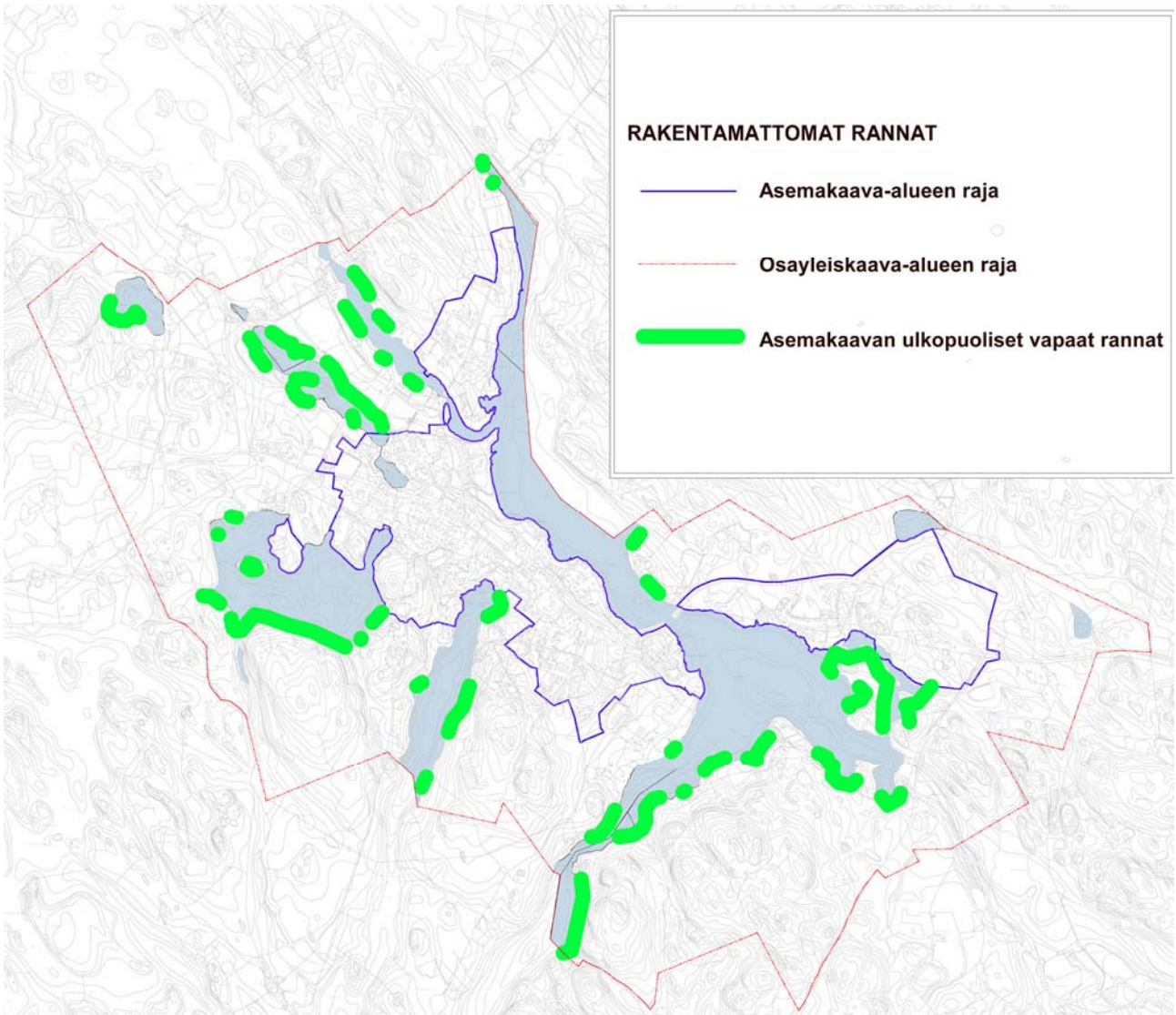

Kuva 31. Yleiskaava-alueen vapaat rannat. Vihreällä on osoitettu yleiskaava-alueen virkistys- sekä maa- ja metsätalousalueiden rannat asemakaava-alueen ulkopuolella.

8.4 LUONTO, ELÄIMISTÖ

Luonnon kannalta arvokkaita alueita yleiskaavassa ovat:
- Vanhainkodin lahti Toholahdessa
- Savijärven kosteikko
- Tervalampi
- Tallivirran vanha metsä
- Virranniemen rantalouhikko
- Kuutinharjun suo
- Syväjärven saaret
- Syväjärven kapeikko
- Pitkälahden lehto

Kohteet sijaitsevat osayleiskaavassa yleensä M tai MY -alueella. Kohteilla on osayleiskaavassa MY -merkintä tai luo -merkintä: *Toimenpiteet alueella eivät saa heikentää kohteen arvoja*.

Liito-oravan on todettu esiintyvän kolmella alueella:
- Tallivirran vanha metsä
- Rämäkkövuoren pohjois- ja luoteisrinne
- Ropolan lounaispuoleinen rantakaistale

Liito-oravaesiintymät on merkitty osayleiskaavassa luo-1 -merkinnällä: *Liito-oravan esiintymisalue*.

Arvokkaat maisemakohteet on esitetty liitteen 4 *Maisemaselvitys 2012* liitekartassa.

Arvokkaat luontokohteet on esitetty liitteen 5 *Luontoselvitys 2012* liitekartassa 2.

8.5 KULTTUURIYMPÄRISTÖ JA MUINAISMUISTOT

Muinaismuistoista on tehty erillinen selvitys osayleiskaavan liitteeksi (liite 3, *Muinaismuistoselvitys 2012*). Rakentamisen laajentumisalueiden osalta muinaismuistoselvitystä on täydennetty kesällä 2014 (liite 23, Samuel Vaneeckhout/Aura OK: *Rautalammin kunta, Kirkonkylän osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2014*). Lisäksi kesällä 2016 tehtiin arkeologinen tarkistus Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelun toimesta.

Rautalammin kulttuuri- ja rakennushistorialliset kohteet on inventoitu Rautalammin museon toimesta (Leni Koukkari 2011) ja huomioitu yleiskaavassa. Rakennuskohteen numerointi noudattaa inventoinnin numerointia (Kohde ID).

Kohteet on esitetty yleiskaavakartalla erillisessä 1:5000 teemakartassa*, Keskustan inventoidut kulttuuriympäristökohteet*.

8.6 KUNNALLISTEKNIIKKA

Uudet asuin- ja teollisuusalueet liitetään olemassa oleviin vesi-, viemäri ja sähköverkostoihin.
Ks. Kartta 9 Rautalammin vesijohto- ja viemäriverkosto sekä liite 15, olemassa oleva sähköverkko - teemakartta.

Kunnallistekniikan vaikutusta eri asuinalueiden rakentamiseen on selvitetty kohdassa **5.1 VAIHTOEHDOT, asuinalueiden vertailu ja ympäristövaikutusten arviointi**.

8.7 VESIALUEET

Osayleiskaava käsittää Kilpilammen (8 ha), Syväjäven (70 ha), Savijärven (14 ha), Noukkalammen (n. 2 ha), Personlammen (1 ha), Palolammen (2 ha), Kaijärven (n. 5 ha) ja Tervalammen (0,8 ha) kokonaisuudessaan sekä Hankaveden Pitkälahden (32 ha), osan Liimattalansalmesta (noin 13 ha) sekä osan Äijävedestä (noin 60): Toholahden kokonaisuudessaan Tallivirtaa myöten (120 ha). Osayleiskaavoitettavan alueen vesialueiden laajuus on noin 330 ha. Tästä asemakaavan ulkopuolella on noin 170 ha. Vesiensuojelullinen tavoite max. 1 rakennuspaikkaa / 4 vesi-ha asemakaavan ulkopuolisilla alueilla ei ylity.

8.8 VALTAKUNNALLISET JA ALUEELLISET ERITYISSEIKAT

Rautalammin keskustan yleiskaava-alueella sijaitsee neljä kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokasta kohdetta: Rautalammin suurtilat Karjala, Korhola ja Ropola sekä Rautalammin kirkko ja keskusraitti. Kohteet on listattu Museoviraston *Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt* RKY -luetteloon. Kirkko (sr 610) sekä kellotapuli ja hautausmaa (sr 611) on suojeltu kirkkolailla. Em. suojelumääräykset on huomioitu yleiskaavassa.

Valtakunnallisesti tärkeät kulttuurihistorialliset ympäristöt:
- Rautalammin kirkko ja keskusraitti (Pohjois-Savon maakuntakaava 2030, MA1-v 001). Merkintä kaavakartalla *rky-1*.
- Karjalan suurtila, v. 1871 valmistunut päärakennus ja miljöö (P-S maakuntakaava 2030, MA1-v 002). Merkintä kaavakartalla *rky-2*.
- Korholan v. 1867 valmistunut päärakennus ja miljöö (P-S maakuntakaava 2030, MA1-v 003). Merkintä kaavakartalla *rky-3*.
- Ropolan v. 1868 valmistunut päärakennus ja miljöö (P-S maakuntakaava 2030, MA1-v 004). Merkintä kaavakartalla *rky-4*.

Maakunnallisesti tärkeät ympäristöt:
- Rautalammin kirkonkylän kulttuurimaisema on keskustan pohjoispuolen vesistöjen rajaamien suurtilojen ja viljelysaukeiden muodostama kokonaisuus (P-S maakuntakaava 2030, MA1 006). josta Korholan suurtilojen viljelyaukea sijoittuu osayleiskaava-alueelle. Merkintä kaavakartalla *ma-6*.

- Kurssilanmäki, Pestuuraitti ja Mantankuja (Pohjois-Savon maakuntakaava 2030, MA1 007). Aluekohde edustaa Rautalammin kirkonkylän vanhoja, kujamaisina säilyneitä kulkureittejä. Kaavakartalla aluekohde on osoitettu merkinnällä *mk-7*.

Maakunnallisesti tärkeät kohteet:
Kohteiden numerointi noudattaa Rautalammin museon toimesta (Leni Koukkari 2011) suoritetun inventoinnin numerointia (Kohde ID). Kaavakartalla kohteet on osoitettu *sr* -merkinnällä.

8.9 SUOJELUALUEET

Osayleiskaavassa on luonnonsuojelualueeksi merkitty Kokkovuori (SL 557). Tallivirran vanha metsä, minkä on todettu olevan myös liito-oravan elinpiiriä, on merkitty osayleiskaavassa suojeltavaksi SL -merkinnällä. Lisäksi Rämäkkövuoren louhikko Hankaveden Pitkälahden rannalla on suojeltu Metsälain 10 § mukaisesti.

Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaaksi kallioalueeksi arvioidun Maukosvuoren kallioiset reunajyrkänteet on osoitettu MY -alueeksi: *Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.* Maukosvuoren tasainen talousmetsäalue on osoitettu M -merkinnällä: *Maa- ja metsätalousalue.* Koko Maukosvuori on osoitettu osayleiskaavassa ge -merkinnällä: *Valtakunnallisesti arvokas kallioalue.*

Suojelualueet on esitetty liitteen 5 *Luontoselvitys 2012* liitekartassa 2.

8.10 KAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET

A — ASUNTOALUE

AO — ERILLISPIENTALOJEN ALUE.
Alue on tarkoitettu ympärivuotisten asuntojen rakentamiseen. Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden tai kahden perheen asuinrakennuksen, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on enintään 350 kem2. Näiden lisäksi saa rakentaa yhden erillisen saunan ja tarvittavia talousrakennuksia siten, että rakennusten yhteenlaskettu kerrosala on enintään 150 kem2. Rakennukset saavat peittää enintään 20% tontin pohjapinta-alasta.

AO/2 — MRL 73 § MUKAINEN UUDEN ASUINRAKENNUKSEN SIJOITUSPAIKKA.
Luku osoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän. Alue on tarkoitettu ympärivuotisten asuntojen rakentamiseen. Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden tai kahden perheen asuinrakennuksen, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on enintään 350 kem2. Näiden lisäksi saa rakentaa yhden erillisen saunan ja tarvittavia talousrakennuksia siten, että rakennusten yhteenlaskettu kerrosala on enintään 150 kem2. Rakennukset saavat peittää enintään 20% tontin pohjapinta-alasta.

AM — MAATILOJEN TALOUSKESKUSTEN ALUE.

ALUE VARATAAN MAATILOJEN TALOUSKESKUKSILLE. ALUEELLE SAA SIJOITTAA MAATALOUTTA JA SIIHEN SOVELTUVIA SIVUELINKEINOJA PALVELEVAA RAKENTAMISTA ASUIN-, TUOTANTO- JA TALOUSRAKENNUKSINEEN. TALOUSKESKUKSEN YHTEYTEEN SAA SIJOITTAA KAKSI ASUINRAKENNUSTA SEKÄ YHDEN KOKONAISPINTA-ALALTAAN ENINTÄÄN 35 M2 SUURUISEN RANTASAUNAN. MUILTA OSIN MAATILOJEN RAKENNUSOIKEUS MÄÄRITELLÄÄN SUUNNITTELURATKAISUSSA TAPAUSKOHTAISESTI SOVELTAEN.

T — TEOLLISUUS- JA VARASTOALUE

TY — Teollisuusalue, jolle ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia

EH — HAUTAUSMAA-ALUE

ET — YHDYSKUNTATEKNISEN HUOLLON ALUE

EN — ENERGIAHUOLLON ALUE

V — VIRKISTYSALUE

VU — URHEILU- JA VIRKISTYSPALVELUJEN ALUE

VR — RETKEILY- JA ULKOILUALUE

MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN 43 §:N PERUSTEELLA MÄÄRÄTÄÄN, ETTÄ ALUEELLE SAA SIJOITTAA VAIN RETKEILYÄ JA MUUTA YLEISTÄ VIRKISTYSKÄYTTÖÄ PALVELEVIA RAKENNUKSIA JA RAKENNELMIA. ALUEEN MAISEMAKUVAN JA YMPÄRISTÖARVOJEN SÄILYTTÄMISEEN TULEE KIINNITTÄÄ ERITYISTÄ HUOMIOTA.

VV — UIMARANTA

C — KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE

KM — KAUPALLISTEN PALVELUJEN ALUE,
JOLLE SAA SIJOITTAA VÄHITTÄISKAUPAN SUURYKSIKÖN

Alue voidaan ottaa käyttöön, mikäli keskustoimintojen alueelta ei ole osoittaa toimintaan soveltuvaa aluetta. Alueelle voidaan sijoittaa enintään 4200 k-m2.

KTP — KAUPALLISTEN PALVELUJEN JA TYÖPAIKKOJEN ALUE.

Alueelle voidaan sijoittaa ei seudullisesti merkittävää alle 2000 k-m2 vähittäiskauppaa tai tilaa vievää kauppaa sekä työpaikkatoimintoja.
Alueen tarkempi mitoitus tarkentuu asemakaavaa laadittaessa.

P PALVELUJEN JA HALLINNON ALUE

PY JULKISTEN PALVELUJEN JA HALLINNON ALUE

RA LOMA-ASUNTOALUE.
Alue on tarkoitettu loma-asuntojen rakentamiseen. Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden loma-asunnon, saunan sekä tarpeellisia talousrakennuksia siten, että rakennusten yhteenlaskettu kerrosala on enintään 250 kem2.

RA/3 MRL 73 § MUKAINEN UUDEN LOMARAKENNUKSEN SIJOITUSPAIKKA.
Luku osoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän. Alue on tarkoitettu loma-asuntojen rakentamiseen. Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden loma-asunnon, saunan sekä tarpeellisia talousrakennuksia siten, että rakennusten yhteenlaskettu kerrosala on enintään 250 kem2.

RM MATKAILUPALVELUJEN ALUE.

LV VESILIIKENTEEN ALUE.

ALUE ON TARKOITETTU VENEVALKAMAA, VENESATAMAA JA VESILIIKENTEEN TARVITSEMIA PALVELUJA JA RAKENTEITA VARTEN.

SL LUONNONSUOJELUALUE.

LUONNONSUOJELULAIN NOJALLA RAUHOITETTU TAI RAUHOITETTAVAKSI TARKOITETTU VALTION TOIMESTA TOTEUTETTAVA ALUE. ALUEELLA ON MERKITTÄVIÄ LUONNONARVOJA. MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN 41 §:N NOJALLA MÄÄRÄTÄÄN, ETTÄ SL-ALUEELLA ON KIELLETTYÄ RAKENNUSTEN JA RAKENNELMIEN TEKEMINEN SEKÄ MUUT MAISEMAA OLEELLISESTI MUUTTAVAT TOIMENPITEET, KUNNES ALUEESTA ON MUODOSTETTU LUONNONSUOJELULAIN MUKAINEN LUONNONSUOJELUALUE.

Imm 5 LUONNONMUISTOMERKKI.

NUMERO VIITTAA SELOSTUKSEN LUETTELOON.

M MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE.

Alue on tarkoitettu pääsäntöisesti maa- ja metsätalouden harjoittamiseen.
Rakentaminen asemakaava-alueiden ulkopuolisilla alueilla edellyttää suunnittelutarveratkaisua (MRL 16§).

M-1 MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE RANTA-ALUEELLA

ALUEELLA ON VOIMASSA MRL 43.2 §:N MUKAINEN RAKENTAMISRAJOITUS.
ALUEEN RAKENNUSOIKEUS ON OSOITETTU MAANOMISTAJAKOHTAISESTI SAMAN MAANOMISTUSYKSIKÖN RAKENTAMISEEN TARKOITETUILLE ALUEILLE.

MA MAISEMALLISESTI ARVOKAS VILJELYSALUE.

ALUE ON TARKOITETTU PÄÄASIASSA MAATALOUDEN HARJOITTAMISEEN.
TÄLLÄ MERKINNÄLLÄ OSOITETUT AVOIMET VILJELYMAISEMAT MUODOSTAVAT ARVOKKAAN KULTTUURIMAISEMAN RUNGON.
ALUEELLA ON VOIMASSA MRL 43.2 §:N MUKAINEN RAKENTAMISRAJOITUS.
ALUEEN RAKENNUSOIKEUS ON OSOITETTU MAANOMISTAJAKOHTAISESTI SAMAN MAANOMISTUSYKSIKÖN RAKENTAMISEEN TARKOITETUILLE ALUEILLE.

ALUEELLA SALLITAAN MAA- JA METSÄTALOUTEEN TAI KALATALOUTEEN LIITTYVÄ TARPEELLINEN RAKENTAMINEN MRL 72.3§. MAISEMAA MUUTTAVIA TOIMENPITEITÄ EI SAA SUORITTAA ILMAN MRL 128 §:SSÄ TARKOITETTUA LUPAA.

KAAVASUOSITUS:

PELTOJEN AVOIMINA SÄILYTTÄMISEN TUKEMINEN JA MAHDOLLISET YMPÄRISTÖNHOITOTOIMENPITEET OVAT ERITYISESTI NÄILLÄ ALUEILLA PERUSTELTUJA.

MUH MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON HEVOSURHEILUN OHJAAMISTARVETTA

ALUEELLE SAA RAKENTAA HEVOSURHEILUA, MAA- JA METSÄTALOUTTA JA MATKAILUA PALVELEVIA RAKENNUKSIA, SEKÄ NIIHIN LIITTYVIÄ ASUIN, LOMA- JA TEOLLISUUSRAKENNUKSIA.

MY MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA.

Maankäyttö- ja Rakennuslain 43§:n nojalla määrätään, että alueelle saa rakentaa vain maa- ja metsätaloutta palvelevia rakennuksia, ei asuin- ja lomarakennuksia.

W VESIALUE.

A UUDET JA OLENNAISESTI MUUTTUVAT ALUEET
Käyttötarkoitus kirjaintunnuksen ja värin mukaisesti

Alueen maankäyttö tulee ratkaista asemakaavoituksella

pv TÄRKEÄ TAI VEDENHANKINTAAN SOVELTUVA POHJAVESIALUE
Pohjavesialueella tulee välttää pohjaveden laatua tai määrää vaarantavia toimenpiteitä.
Jätevesien imeyttäminen maaperään on kielletty. Pohjavesialueella on kielletty pohjaveden laatua ja määrää vaarantavat toimenpiteet.

luo LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA TÄRKEÄ ALUE
Toimenpiteet alueella eivät saa heikentää kohteen arvoja.

luo-1 LIITO-ORAVAN ESIINTYMISALUE
Alueella on todettu luonnonsuojelulain 49§:n tarkoittamia liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.
Asemakaavaa laadittaessa ja muissa toimenpiteissä on otettava huomioon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen sekä liito-oravan liikkumisen turvaaminen.

ge VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS KALLIOALUE.
Maankäyttö- ja rakennuslain 41§:n ja 43§:n perusteella määrätään, ettei kallioalueiden suojeluarvoihin kohdistuvaa oleellista muuttavaa toimenpidettä saa suorittaa ilman MRL 128§:ssä tarkoitettua maisematyölupaa

JOHTOURA

saa/1 MAHDOLLISESTI PILAANTUNUT KOHDE
Pilaantuneisuus ja kunnostustarve on arvioitava ennen rakennustoimenpiteeseen ryhtymistä.
Numerointi /-viivan jälkeen viittaa kaavaselostukseen

saa/1

ma-6 MAISEMALLISESTI ARVOKAS ALUE
Kulttuurimaisemavyöhykkeen elementtejä ovat laajat ja yhtenäiset viljelysalueet, harvakseltaan näiden yhteyteen sijoittuvat tilakeskukset sekä avoimia tiloja rajaavat metsänreunat ja näkymiä elävöittävät metsäsaarekkeet.

Kaavasuositus:
Ympäristön tilaan vaikuttavia toimenpiteitä suoritettaessa sekä alueen maankäytön tarkemmassa suunnittelussa ja toteutuksessa tulisi ottaa erityisesti huomioon alueen kulttuurimaiseman arvot.

Rakennusten ja rakenteiden tulisi sopeutua malliltaan, materiaaleiltaan, mittasuhteiltaan ja väritykseen puolesta alueen luonto- ja kulttuurimaisemaan. Avoimille peltoalueille rakentamista tulisi välttää. Uudet rakennukset tulisi pyrkiä sijoittamaan kulttuurimaiseman ehdoilla, sitä täydentäen tai olemassa olevien rakennusten ja rakennusryhmien yhteyteen. Pihapuina ja puukujissa tulisi suosia ympäristössä jo olevia perinteisiä lajeja.

rky- 1 VALTAKUNNALLINEN KULTTUURIHISTORIALLISESTI ARVOKAS KOHDE TAI ALUE
Rakennustaiteellisesti tai historiallisesti arvokkaita rakennuksia tai rakennusryhmiä ei saa purkaa ja niiden ympäristön arvokkaat ominaispiirteet tulee säilyttää. Rakennusten kunnostamisessa tulee pyrkiä säilyttävään korjaukseen. Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen suojelukohteita koskevien lupahakemusten ratkaisemista. Numerointi kauttaviivan jälkeen viittaa kaavaselostukseen.

SM-1

MUINAISMUISTOLAIN (295/1963) NOJALLA RAUHOITETTU KIINTEÄ MUINAISJÄÄNNÖS
Kohteen ympäristön kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty muinaismuistolain nojalla. Aluetta koskevista maankäyttösuunnitelmista on pyydettävä Museoviraston lausunto. Numerointi viittaa kaavaselostuksen kohtaan 3.3.4.2 Kulttuuriympäristö.

sr-4

SUOJELTAVA RAKENNUS
Kulttuurihistoriallisesti, rakennushistoriallisesti tai maisemakuvan kannalta arvokas maankäyttö- ja rakennuslain perusteella suojeltavaksi tarkoitettu rakennus tai rakennusryhmä (kohdenumero viittaa kaavaselostukseen).

Kaavamääräys:
Maankäyttö- ja rakennuslain 41 §:n nojalla määrätään, että alueella olevia rakennuksia ei saa purkaa eikä niiden ulkoasua muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas tai kylämiljöön kannalta arvokas luonne turmeltuu. Rakennuksia koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa.

SR-kl

VALTAKUNNALLINEN KULTTUURIHISTORIALLISESTI ARVOKAS KIRKON YMPÄRISTÖN ALUE
Alueen suunnittelussa ja rakentamisessa on huomioitava kulttuuriympäristön vaaliminen, kulttuuriarvojen turvaaminen ja ominaispiirteiden säilyttäminen.

srk-1

KIRKKOLAIN NOJALLA SUOJELTU RAKENNUS
Korjaus- ja muutostöistä on pyydettävä museoviraston lausunto. Numero väliviivan jälkeen viittaa kaavaselostukseen.

mk-7

MAAKUNNALLINEN KULTTUURIHISTORIALLISESTI ARVOKAS ALUE
Rakennustaiteellisesti tai historiallisesti arvokkaita rakennuksia tai rakennusryhmiä ei saa purkaa. Rakennusten kunnostamisessa tulee pyrkiä säilyttävään korjaukseen. Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen suojelukohteita koskevien lupahakemusten ratkaisemista. Numerointi kauttaviivan jälkeen viittaa kaavaselostukseen.

sr-28

MAAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNUSTAITEELLISESTI- TAI KULTTUURIHISTORIALLISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNUS
Rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita tulee ylläpitää ja käyttää siten, että niiden
arvo säilyy. Rakennuksia ei saa purkaa ilman MRL 127 §:sä mainittua lupaa eikä niiden ulkoasua saa muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas tai miljöön kannalta merkittävä luonne turmeltuu. Kohdetta koskevista olennaisista toimenpiteistä ja suunnitelmista tulee pyytää museoviranomaisen lausunto. Numerointi viittaa inventointinumeroon ja kaavaselostuksessa esitettyy luetteloon.

29

171

PAIKALLISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNUSTAITEELLISESTI- TAI KULTTUURIHISTORIALLISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNUS
Kohde ympäristöineen tulisi säilyttää ja kohteen kunnostuksessa tulee pyrkiä säilyttävään korjaukseen. Inventoidun rakennuksen tai sen osan purkaminen vaatii MRL 127 §:n mukaisen purkamisluvan. Kohteen arvot tulee huomioida asemakaavoituksen yhteydessä. Numerointi viittaa inventointinumeroon ja kaavaselostuksessa esitettyyn luetteloon.

RAUTALAMPI ALAKESKUKSEN NIMI

ke

KEHITTÄMISALUE
Aluetta kehitetään Korholan suurtilan maisemakokonaisuuteen liittyvänä asuntoalueena yhdessä maanomistajien, kunnan ja museoviranomaisen kanssa siten, että kulttuuriympäristön arvot eivät turmellu. Rakentaminen ja käyttötarkoituksen muutokset on tutkittava asemakaavalla.

YLEISKAAVA-ALUEEN RAJA

ASEMAKAAVA-ALUEEN RAJA

OHJEELLINEN ALUEEN RAJA

vt/kt

Valtatie/ kantatie

st/pk

Seututie/ pääkatu

yt/kk

Yhdystie/ kokoojakatu

Merkittävästi parannettava tieosuus

Vaihtoehtoinen uusi katulinjaus

Liittymä

SIJAINNILTAAN LIKIMÄÄRÄINEN JA OHJEELLINEN RETKEILY-/ULKOILUREITTI

SIJAINNILTAAN LIKIMÄÄRÄINEN OHJEELLINEN UUSI KEVYEN LIIKENTEEN VÄYLÄ

SIJAINNILTAAN LIKIMÄÄRÄINEN KEVYEN LIIKENTEEN VÄYLÄ

VENEVÄYLÄ, MELONTAREITTI

KATULIIKENTEEN YHTEYSTARVE

MELUALUE
Uutta rakennettaessa tulee huolehtia siitä, että piha-alueiden melutaso ei ylitä valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaisia päivä- ja yöajan melutason ohjearvoja. Melutaso ei saa ylittää rakentuneilla korttelialueilla ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 07-22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22-07) 50 dB. Uutta rakennettaessa ei melutason yöohjearvo (klo 22-07) saa ulkona ylittää 45 dB. Rakennuslupavaiheessa on varmistettava rakenteellisen melusuojauksen riittävyys piha-alueille kantautuvan melun osalta.

YLEISET MÄÄRÄYKSET:

RANTAVYÖHYKKEEN (ENINTÄÄN 200 M LEVYINEN VYÖHYKE RANTAVIIVASTA MITATEN) RAKENNUSOIKEUS ON MAANOMISTAJAKOHTAISESTI OSOITETTU RANTAVYÖHYKKEELLE SIJOITTUVILLE RA-, AM- JA AO-ALUEILLE. RAKENNUSLUVAT NÄILLE VOIDAAN MYÖNTÄÄ SUORAAN OSAYLEISKAAVAN POHJALTA ILMAN RANTA-ASEMAKAAVAA. RM-ALUEILLE TULEE LAATIA YLEISKAAVAA YKSITYISKOHTAISEMPI RANTA-ASEMAKAAVA LUKUUNOTTAMATTA RM-1 ALUEITA. M-, MT-, MA-, MU- JA MY-ALUEILLA VOIDAAN RANTAVYÖHYKKEELLE RAKENTAA AINOASTAAN ALUEEN KÄYTTÖTARKOITUSTA PALVELEVIA RAKENNUKSIA.

RANTAVYÖHYKKEEN ULKOPUOLELLA VOIDAAN SALLIA HAJA-ASUTUSLUONTEINEN RAKENTAMINEN, ELLEI ALUEKOHTAISISSA KAAVAMÄÄRÄYKSISSÄ OLE MUUTA MÄÄRÄTTY.

UUSIEN RAKENNUSPAIKKOJEN PÄÄSYTIET TULEE JOHTAA ENSISIJAISESTI OLEVIEN LIITTYMINEN KAUTTA MAANTEILLE. VIEREKKÄISTEN RAKENNUSPAIKKOJEN KULKU TULEE TAPAHTUA SAMASTA LIITTYMÄSTÄ. ENNEN RAKENNUSLUVAN MYÖNTÄMISTÄ, UUTTA LIITTYMÄÄ TAI LIITTYMÄN KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOSTA VARTEN ON HAETTAVA LUPA TIENPITOVIRANOMAISELTA.

ALUEIDEN RAKENTAMISESSA (KUTEN RAKENNUSPAIKAN PINTA-ALAT JA RAKENNUSTEN ETÄISYYDET RANTAVIIVASTA) NOUDATETAAN KUNNAN RAKENNUSJÄRJESTYKSESSÄ OLEVIA MÄÄRÄYKSIÄ, ELLEI KAAVASSA OLE TOISIN OSOITETTU.

UUSIEN RAKENNUSTEN ALIN HYVÄKSYTTÄVÄ RAKENTAMISKORKEUS ON VÄHINTÄÄN KESKIMÄÄRIN KERRAN SADASSA VUODESSA TOISTUVAN TULVAKORKEUDEN TASOLLA. ÄIJÄVEDEN, HANKAVEDEN JA RAUTALAMMIN RANNALLA ALIN HYVÄKSYTTÄVÄ RAKENTAMISKORKEUS ON VÄHINTÄÄN KORKEUDELLA +97,80 m (N2000). ALIMMALLA HYVÄKSYTTÄVÄLLÄ RAKENTAMISKORKEUDELLA TARKOITETAAN SITÄ KORKEUTTA, JOLLE VESI VOI NOUSTA ILMAN, ETTÄ SE VAURIOITTAA RAKENNUSTA.

MAISEMAA TULEE KÄSITELLÄ SITEN, ETTÄ ALUEIDEN OMINAISPIIRTEITÄ EI OLENNAISESTI MUUTETA. LUONNONTILAISTA RANTAVIIVAA EI SAA SIIRTÄÄ KAIVAMALLA, LOUHIMALLA TAI PENGERTÄMÄLLÄ ILMAN ERIKSEEN HYVÄKSYTTYÄ SUUNNITELMAA.

RAKENTAMISEEN OSOITETTUJEN ALUEIDEN RAJOISTA VOIDAAN POIKETA POHJAKARTAN TARKKUUSVAATIMUSTEN PUITTEISSA TAI MIKÄLI TEIDEN JA RAKENNUSTEN SIJOITTAMINEN JA MAASTO-OLOSUHTEET SITÄ EDELLYTTÄVÄT.

JÄTTEIDEN KÄSITTELYSSÄ JA KERÄYKSESSÄ NOUDATETAAN RAUTALAMMIN KUNNAN YLEISIÄ JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYKSIÄ.

JÄTEVESIEN KÄSITTELYSTÄ TULEE OLLA RAKENNUSLUPAHAKEMUKSESSA ASIANMUKAISIIN SELVITYKSIIN PERUSTUVA SUUNNITELMA, JOKA ON LAADITTU KUNNAN ANTAMIEN OHJEIDEN MUKAISESTI.

RAKENNUSTEN JA RAKENTEIDEN TULEE SOPEUTUA MALLILTAAN, MATERIAALEILTAAN, MITTASUHTEILTAAN JA VÄRITYKSEN PUOLESTA LUONNONMAISEMAAN EIKÄ NIITÄ SAA SIJOITTAA AVOIMILLE RANTA- JA PELTOALUEILLE. UUDET RAKENNUKSET ON PYRITTÄVÄ ISTUTUKSIN SOVITTAMAAN MAISEMAAN JA SIJOITTAMAAN OLEMASSAOLEVIEN RAKENNUSTEN JA RAKENNUSRYHMIEN YHTEYTEEN.

RANTOJEN METSÄNHOIDOSSA NOUDATETAAN METSÄKESKUS TAPION ANTAMIA RANTA-ALUEITA KOSKEVIA METSÄNHOITOSUOSITUKSIA JA METSÄLAKIA. RANTAMETSIEN HOIDOSSA TULEE KIINNITTÄÄ ERITYISHUOMIOTA MAISEMA- JA LUONTOARVOIHIN.

9 YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN

9.1 TOTEUSTUSTA OHJAAVAT JA HAVAINNOLLISTAVAT SUUNNITELMAT

Kaavan toteutuksen ohjeet
Tässä ei esitetä sitovia määräyksiä, vaan ohjeita.

Alla on esitetty rakentamisen laajentumisalueiden pisteytykseen perustuva toteutusjärjestys. Asuinalueiden tarkempi vertailu ja ympäristövaikutusten arviointi on esitetty selostuksen kohdassa **5.1 VAIHTOEHDOT,** Toteutusjärjestystä voidaan perustellusta syystä muuttaa, jos esimerkiksi kunnan maapolitiikan ohjaus tai kunnallistekniikan rakentuminen toteutuu eri tavoin. Kaupallisille palveluille ja teollisuudelle varattujen alueiden toteutukseen vaikuttaa se, milloin on tiedossa alueelle mahdollisesti tuleva toimija ja toiminnan laajuus.

1 TURKKILANVUORI	**2 PAPPILANPELTO**
3 RÄMÄKKÖVUORI	**4 MARTINNIEMI**
5 KOTILAISEN PELTO	**6 VUOHINIEMI**
7 KOTIAHO	**8 KATTILAVIRTA**
9 KILPILAMMEN LUOTEISPUOLI	**10 VARIKONTIE**
11 PERSONLAMPI	**12 TALLIVIRTA**

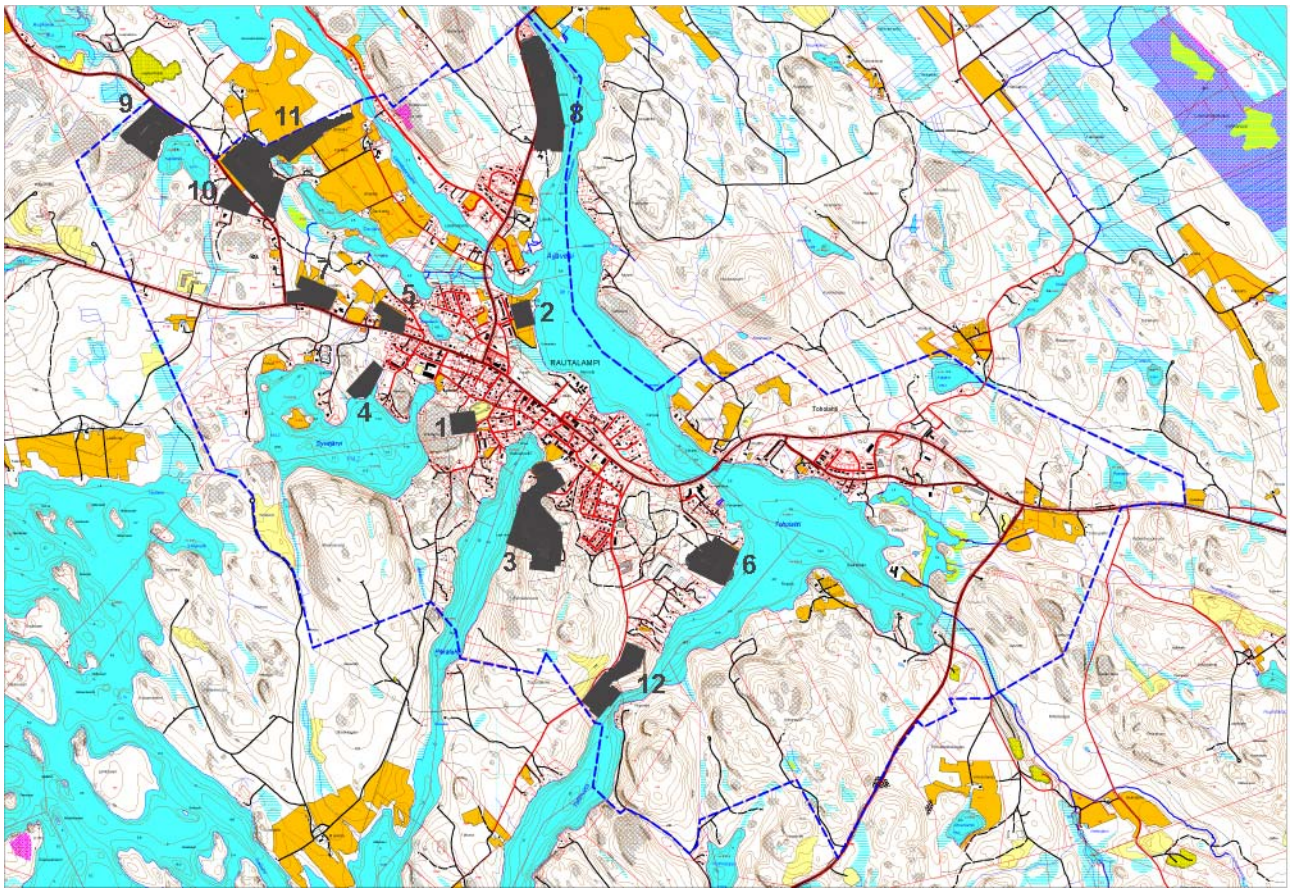

Kuva 32. Yleiskaava-alueen rakentamisen laajentumisalueiden tavoitteellinen toteuttamisjärjestys.

9.2 TOTEUTTAMINEN JA AJOITUS

Rakentumisen laajentumisalueita ryhdytään toteuttamaan heti osayleiskaavan saatua lainvoiman edellisessä kohdassa esitetyn järjestyksen mukaisesti. Yleiskaavan toteutumisen tavoitevuosi on 2030.

10 SEURANTA (ja jälkiarviointi)

Yleiskaavamuutoksessa osallisia ovat maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisille varataan mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun koko kaavoitusprosessin ajan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaava-aineisto on nähtävillä Rautalammin kunnanvirastolla koko kaavoitusprosessin ajan ja siitä voi antaa palautetta koko kaavan laatimisen ajan. Kaava-aineistoon voi tutustua myös Rautalammin kunnan kotisivuilla www.rautalampi.fi.

Suunnittelun käynnistymisestä, yleisötilaisuuksista sekä yleiskaavaluonnoksen ja ehdotuksen nähtäville panosta ja voimaantulosta tiedotetaan kuulutuksella Sisä-Savon lehdessä ja Savon Sanomissa sekä kunnan verkkosivuilla.

Valmisteluaineisto, osallistumis- ja arviointisuunnitelma, osayleiskaavaluonnos sekä osayleiskaavaehdotus asetetaan nähtäville kunnanvirastoon sekä kunnan verkkosivuille.

Tieto kaavan hyväksymispäätöksestä lähetetään yleiskaavamuutosalueen vieraspaikkakuntalaisille maanomistajille, rajanaapureille, muistuttajille ja niille, jotka ovat sitä kaavan nähtävillä ollessa kirjallisesti pyytäneet.

Rautalammin kunnan kaavoitustyöhön liittyvistä käytännön asioista vastaa vs. tekninen johtaja Antti Tuppura. Suunnittelutyöstä vastaava konsultti on Tilatohtorit OY, arkkitehdit SAFA Kai Tolonen ja Risto Suikkari.

Tilatohtorit Oy *Tila- ja kaavatohtorit* Heikinkatu 23 90100 OULU Puhelin: +358-50-5212747 s-posti: etunimi.sukunimi@tilatohtorit.fi	**KAAVAN LAATIJAT** **Kai Tolonen** Arkkitehti SAFA, LuK **Risto Suikkari** Arkkitehti SAFA, TkL
Rautalammin kunta Kuopiontie 11 77700 RAUTALAMPI +358- 40-1642000 www.rautalampi.fi	**EHDOTUSVAIHEEN TYÖRYHMÄ** **Anu Sepponen** Vt. kunnanjohtaja **Merja Koivula-Laukka** Hallintojohtaja, vs. kunnanjohtaja **Antti Tuppura** Vs. tekninen johtaja Kaavoitusjaoston jäsenet: **Jarmo Karjalainen** Kaavoitusjaoston pj. **Timo Satuli** Kaavoitusjaoston varapj. **Aimo Huovinen** **Kaija Satuli** **Tiina Louhikallio**
Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus **Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue** PL 1049, 70101 Kuopio Sepänkatu 2B, 70100 KUOPIO Puhelinvaihde 020 - 636 0080 Faksi: (017) 581 0073 s-posti: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi Osallisella on mahdollisuus esittää alueelliselle ympäristökeskukselle neuvottelun käymistä osallistumis- ja arviointisuunnitelman riittävyydestä ennen kaavaehdotuksen asettamista julkisesti nähtäville.	**Eija Kinnunen** Alueiden käytön ylitarkastaja

Rautalammilla__.8.2018.	**Anu Sepponen** Vt. kunnanjohtaja **Antti Tuppura** Vs. tekninen johtaja
Tilatohtorit Oy *Tila- ja kaavatohtorit* Puhelin: +358-40-132 5500 s-posti: etunimi.sukunimi@tilatohtorit.fi	**KAAVAN LAATIJA** **Kai Tolonen** Arkkitehti SAFA, LuK **Risto Suikkari** Arkkitehti SAFA, TkL

Tilatohtorit Oy
Tila- ja kaavatohtorit

RAUTALAMMIN KUNTA
KESKUSTAN YLEISKAAVA

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

15.8.2018

MIKÄ ON OSALLISTUMIS JA ARVIOINTISUUNNITELMA?

Maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:n mukaan tulee kaavoitustyöhön sisällyttää kaavan laajuuteen ja sisältöön nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista.

Tavoitteena on laatia oikeusvaikutteinen osayleiskaava Rautalammin kunnan keskustan (Kirkonkylän) ja sen lähiympäristön alueelle.

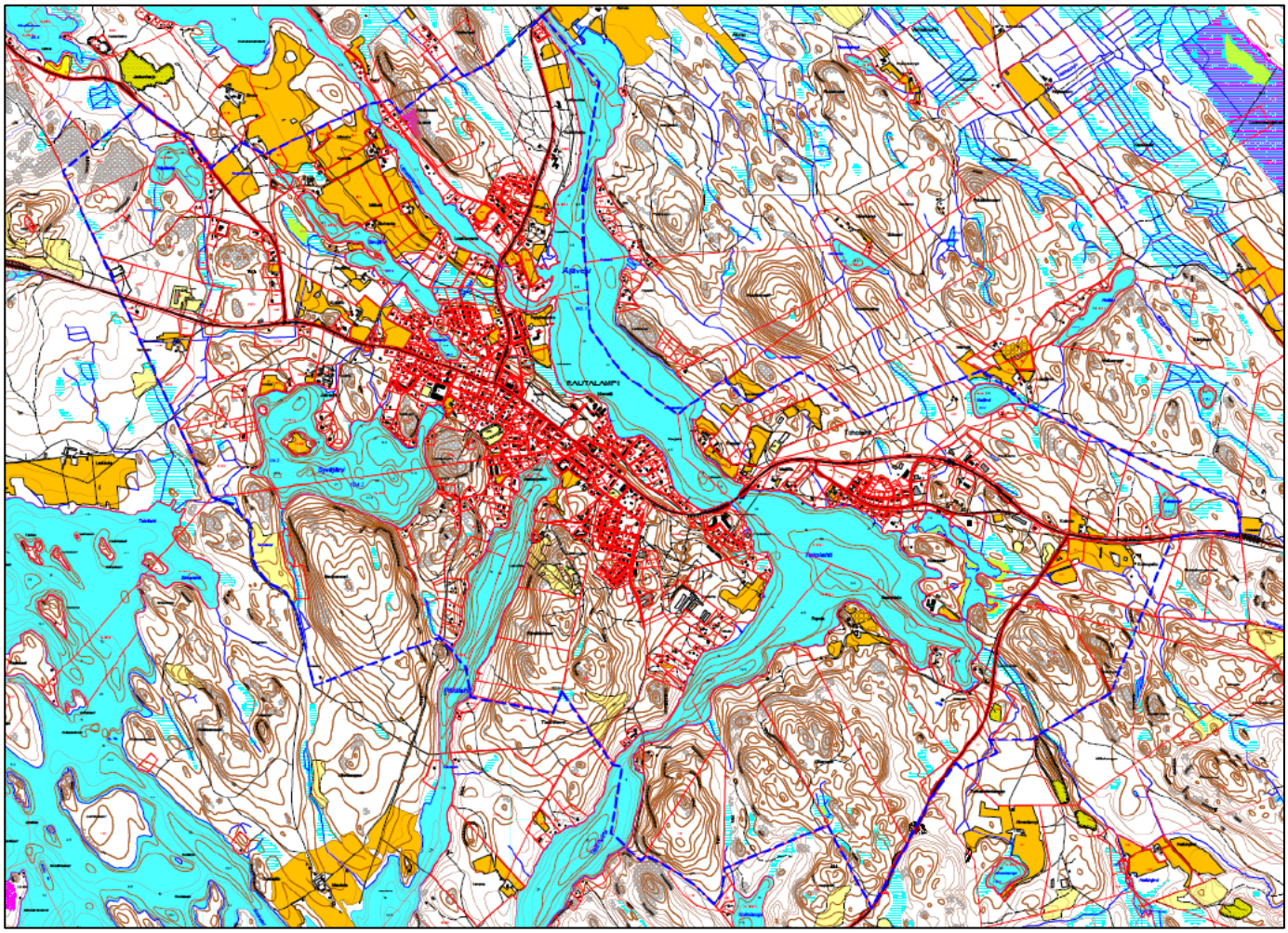

Kartta 1. Rautalammin keskustan yleiskaava-alue. Suunnittelualue on rajattu sinisellä katkoviivalla.

Keskustan osayleiskaavan suunnittelualue ja vaikutusalueet

Rautalampi sijaitsee Pohjois-Savon maakunnan lounaisosassa Jyväskylän ja Kuopion puolivälissä. Yleiskaavan muutosalue sijaitsee Rautalammin kunnassa, sen keskustaajamassa kirkonkylällä ja sen lähialueilla. Rau-

talammin keskustana toimiva kirkonkylä sijaitsee vesistöjen ympäröimänä Äijäveden ja Hankaveden välisellä alueella.

Yleiskaavoitettava alue on yhteensä noin 1900 hehtaaria. Tästä noin 1500 hehtaaria on maa-alueita (80 %) ja 400 hehtaaria vesialueita (20 %). Suurimmat maanomistajat ovat kunta ja evl. seurakunta. Kunnassa asuu noin 3500 ihmistä, joista noin puolet asuu tulevalla yleiskaava-alueella. Kantatie 69 kulkee Rautalammin kirkonkylän poikki muodostaen samalla sen pääraitin.

Osayleiskaavan muutoksen laatimisen lähtökohdat ja tavoitteet

Rautalammin kirkonkylän osayleiskaavan muutos esitetään pohjakartalla mittakaavassa 1: 10 000. Kaavaan kuuluvat myös kaavamerkinnät ja -määräykset sekä selostus, jossa esitetään kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot.

Osayleiskaavan tavoitevuosi on 2030. Yleiskaavan tavoitteena on edistää, ohjata, kehittää ja tukea alueen rakentamista, elinkeinoja, ympäristön- ja maisemanhoitoa sekä taajama- ja ympäristönkuvaa. Kaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jota käytetään pohjana alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Yleiskaavan tavoitteena on kartoittaa uusia rakentamiseen soveltuvia alueita sekä huomioida uusien alueiden vaikutus taajaman yhdyskuntarakenteeseen. Osalle ranta-alueista kaava mahdollisesti laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukaisena rakentamista ohjaavana yleiskaavana. Asemakaavoitetuilla alueilla tarkastellaan asemakaavojen toteutumista ja esitetään yleiskaavassa mahdolliset muutos- ja kehittämistarpeet.

Kunnan suunnittelutavoitteena on luoda suunnittelualueesta toimiva, yhtenäinen ja vetovoimainen asuinympäristö jossa pienen ja keskisuuren teollisuuden toimintaedellytykset ovat turvattu. Yleiskaavalla luodaan uusia edellytyksiä monipuoliselle palvelun ja teollisten työpaikkojen synnylle. Lisäksi varaudutaan nykyisten julkisten ja yksityisten palveluiden laajentumistarpeisiin.

Kaavalla pyritään erityisesti saamaan kaavoitettu tonttivaranto käyttöön. Maanomistajille tarjotaan mahdollisuutta suunnitella omistamansa maan osalta maankäyttöä siten että se tiivistäisi alueen yhdyskuntarakennetta. Käytännössä tämä tarkoittaa asuinkäyttöön tarkoitettua täydennysrakentamista tai mahdollisuutta tontin käyttötarkoituksen muuttamiseen.

Yleiskaavassa suunnitellaan maankäytön osalta tarpeelliset liikenneväylät. Alueen liikenneverkkoa kehitetään toimivaksi ja turvalliseksi etenkin kevyen liikenteen väylien osalta. Kaavan avulla turvataan ja täydennetään oleva viheralueiden verkostoja ja ulkoilureitistöjä.

Yleiskaavan tavoitteena on edistää maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksiä. Yhtenäiset hyvät peltoalueet pyritään säilyttämään maatalousalueina.

Nykyinen kunnallistekniikka otetaan huomioon aluerakenteessa ja uudet rakennettavat alueet sijoitetaan ensisijaisesti uuden kunnallisteknisen rakentamisen kannalta kustannustehokkaasti. Yleiskaava-alue pyritään liittämään kieskustan vesihuoltoalueeseen.

Alueen maankäyttöä pyritään suunnittelemaan siten, että tulevan maankäytön aiheuttama vaikutus ympäristölle, kulttuuri- ja luonnonympäristön merkittävimmille ominaispiirteille jää mahdollisimman vähäiseksi.

Vaikutusten arviointi

Odotettavissa olevien vaikutusten arviointi tapahtuu asiantuntijoiden, viranomaisten, maanomistajien, asukkaiden ja suunnittelijoiden kanssa yhteystyössä ja vuorovaikutuksessa. Arvioinnin lähtökohtana ovat aiemmat suunnitelmat ja selvitykset, kartat, ilmakuvat sekä tehtävät selvitykset ja inventoinnit. Vaikutusten arvioinnissa verrataan kaavan mukaista tilannetta nykytilanteeseen ja asetettuihin tavoitteisiin.

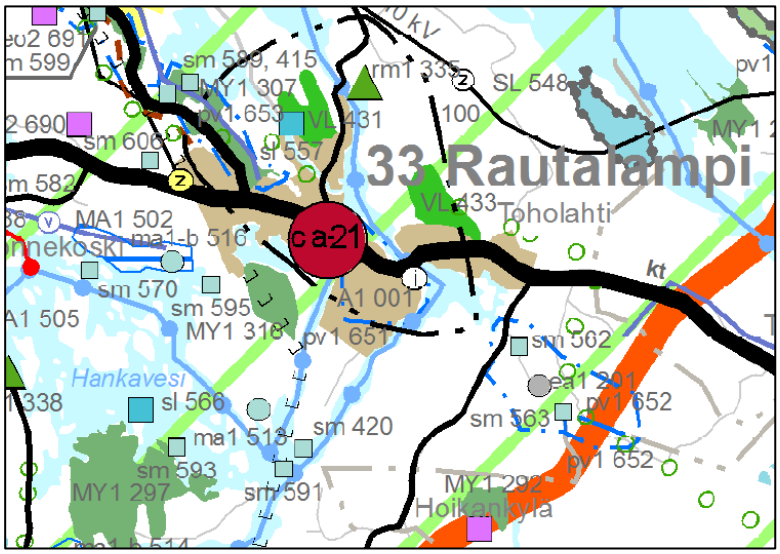

Kartta 2.
Ote Pohjois-Savon maakuntakaavasta 2030.

Pohjois-Savon maakuntakaavan Rautalammin keskustaajaman alakeskusmerkintä **ca 21** on Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavassa 2030 korvautunut merkinnällä KESKUSTATOIMINTOJEN ALAKESKUS, **ca 2**: Merkinnällä osoitetaan keskustatoimintojen alakeskuksia, joihin sijoittuu seudullisia palveluita sekä asumista. Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan sijoittaa seudullisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä.

Osayleiskaavan laatimisen aikataulu ja päätöksenteko

Yleiskaavamuutoksen laatimista ohjaa Rautalammin kunnanhallituksen asettama kaavoitusjaosto.

Hanke on tullut vireille 2.2.2010 Rautalammin kunnan kaavoitusjaoksen päätöksellä. Vireille tulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä olosta on ilmoitettu kuulutuksella 13.10.2010.

Pohjois-Savon ELY- keskuksen kanssa järjestettiin kaavoituksen alkuvaiheessa 26.8.2011 viranomaisneuvottelu, jossa käsiteltiin osallistumis- ja arviointisuunnitelman sisältöä ja kaavan tavoitteita.

Viranomaisneuvottelu järjestetään tarvittaessa myös ennen kaavaehdotuksen asettamista nähtäville. Muita viranomaisneuvotteluja voidaan pitää kaavoituksen eri vaiheessa tarpeen mukaan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä koko kaavoitusprosessin ajan kunnan verkkosivuilla osoitteessa www.rautalampi.fi.

Osayleiskaavaluonnos tulee nähtäville alkuvuodesta 2013. Yleiskaavaehdotus tulee nähtäville luonnoksesta saadun palautteen arvioimisen jälkeen. Luonnos ja ehdotus ovat nähtävillä 30 vuorokauden ajan. Osayleiskaavaehdotuksen hyväksyy kunnanvaltuusto.

KAAVOITUKSEN PÄIVITETTY AIKATAULU

Vireilletulo
Vireilletulopäivä 13.10.2010
Julkinen nähtävilläolo (MRA27§) 13.10.2010–14.11.2010

Luonnosvaihe
Viranomaisneuvottelu 26.08.2011
Yleisötilaisuus 0-kaavasta 30.11.2011
Viranomaisneuvottelu 07.06.2012, 24.09.2012
Julkinen nähtävilläolo (MRA27§) 11.01.2013–12.03.2013

Kaavaehdotus
Viranomaisneuvottelu 26.03.2014
Julkinen nähtävilläolo (MRA27§) 16.2.–19.3.2015

Uusi kaavaehdotus
Viranomaisneuvottelu 16.5.2017
Julkinen nähtävilläolo (MRA27§) 31.10.2017–29.11.2017.

Uusi kaavaehdotus
Työneuvottelu 24.1.2018
Julkinen nähtävilläolo (MRA27§) 6.6.2018–7.7.2018

Hyväksymisvaihe
Kunnanvaltuuston päätös

Liittyminen muihin suunnitelmiin

Valtioneuvoston hyväksymät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet astuivat voimaan 1.3.2009.

Suunnittelualueella on voimassa Ympäristöministeriön vahvistama (21.6.2000) Sisä-Savon seutukaava. Kaavassa on esitetty alueen maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittävät kohteet ja verkostot. Pohjois-Savon maakuntavaltuusto on hyväksynyt voimassa olevan seutukaavan korvaavan Pohjois-Savon maakuntakaavan marraskuussa vuonna 2010. Maakuntakaava ohjaa yleiskaavaa ja sen merkinnät tulee ottaa huomioon yleiskaavaa laadittaessa.

Keskeisellä taajama-alueella on voimassa asemakaava.

Rautalammin kirkonkylän yleiskaavoitettavaa aluetta koskevat suunnitelmat ja perusselvitykset.

Selvitys tai suunnitelma	Laatija ja valmistumisvuosi
Valtakunnalliset ohjelmat ja tavoitteet	
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	2008
Maakuntakaavat	
Sisä-Savon seutukaava	Ympäristöministeriö (21.6.2000)
Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 (korvaa Sisä-Savon seutukaavan)	Ympäristöministeriö (7.12.2011)
Pohjois-Savon kaupan maakuntakaava 2030	Ympäristöministeriö (1.6.2016)
Yleiskaavat	
Kirkonkylän osayleiskaava	1983
Toholahden osayleiskaava	1994
Toholahden osayleiskaavan muutos	1997
Rämäkän alueen osayleiskaavan muutos	2000, kaavaluonnos
Asemakaavat	
Ns. ajantasa-asemakaava	
Korttelin 136 asemakaavan muutos (Lantsinmäki)	2003
Hautausmaan asemakaavan muutos	2005
Kortteleiden 117 ja 118 asemakaavan muutos (Rämäkkätie)	2005
Korttelin 33 asemakaavan muutos (Taimela)	2005
Kortteleiden 76 (osa), 80 ja 81 (osa) asemakaavan muutos (Turkkilanvuori)	2005
Toholahden teollisuusalueen asemakaavamuutos	2005, kaavaluonnos
Turkkilanvuoren lähivirkistysalueen asemakaavan muutos	2006, kaavaluonnos

Toholahden M-alueen asemakaavan muutos	2007
Martinniemen asemakaavamuutos	2007
Vuohiniemi, LV-alueen asemakaavan muutos	2007, kaavaehdotus
Vuohirannan asemakaava	2008, kaavaluonnos
Lassilan alueen asemakaavamuutos	2008
Hermanninrannan asemakaava	2012
Muut suunnitelmat tai selvitykset	
Pohjois-Savon seutukaavaliiton rakennuskulttuuri-inventointi	1977
Rautalammin arvokkaat luontokohteet	1989, Jorma Knuutinen
Pohjois-Savon perinnemaisemat -inventointi	1998
Asuntotarvelaskelma	Pohjois-Savon liitto
Kulttuuriympäristöselvitys	Pohjois-Savon liitto
Taajamatarkastelu	Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Savon kulttuuriympäristön hoito-ohjelman päivitys	1997. Päivitys 2012- Pohjois-Savon ELY-keskus
Luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetut luonnonmuistomerkit	1996, Suomen luonnonsuojelulaki
Rautalammin kunnan rakennusjärjestys	2001, uusi ehdotus nähtävillä 2017
Taajaman viheralueiden hoitosuunnitelma	2001, Jorma Knuutinen
Luonto- ja maisemainventointi	2002 Jorma Knuutinen. Päivitys 2011–2012 Kirkonkylän osayleiskaava-alueen osalta
Kiinteiden muinaisjäännösten inventointi taajaman alueelta	2005, Museovirasto
Vesihuollon kehittämissuunnitelma	2005 ja päivitys 2010
Koskelo-Konneveden kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma 2008–2018	2007, Ari Pyykkönen, Pohjois-Savon kalatalouskeskus ry,
Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen – Pohjois-Savon loppuraportti (POSKI)	2007, Mia Tiljander (toim.), Pohjois-Savon ympäristökeskuksen raportteja 4/2007
Liikenneturvallisuussuunnitelma	2008, Tiepiiri ja Rautalammin kunta
Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt: - Rautalammin kirkko ja keskusraitti - Rautalammin suurtilat	RKY 2009, Museovirasto (www.rky.fi)
Savo-Karjalan tiepiirin pohjavesiaineiston päivitys ja pohjaveden suojeluntoimenpideohjelma	2009, Tiehallinto
Rautalammin kirkonkylän pääraitin vihersuunnitelma	2010, Päivi Ruuska
Rautalammin kunnan arvokkaiden rakennusten rakennusinventointi ja päivitys	2011, Rautalammin museo, Leni Koukkari
Pohjois-Savon maakunnallinen turvallisuusselvitys	2011
Pohjois-Savon maakunnallinen turvallisuussuunnitelma 2011–2015.	2011, Pohjois-Savon liitto
Hulevesitulvariskien alustava arviointi Rautalammin kunnassa	2011, Rautalammin kunta
Kt 69 liikennemäärälaskelma ja melukartoitus (teoreettinen 55 dB melualue)	2012, Pohjois-Savon ELY-keskus
Kuopion seudun liikenneturvallisuussuunnitelma, Rautalampi	2013, Pohjois-Savon ELY-keskus
Rautalammin kirkonkylän osayleiskaavan liito-oravakartoitus 2013	2013, Jorma Knuutinen
Rautalammin kunta, kirkonkylän osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2014	2014, Samuel Vaneeckhout/Aura OK
Äänekosken biotuotetehtaan liikenneselvitys	2015, WSP Finland Oy
Etelä-Konneveden rantaosayleiskaavan tarkistuskohteiden arkeologinen inventointi	2016, Hans-Peter Schulz ja Jaana Itäpalo, Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelu

Lisäksi suunnittelualuetta sivuavat seuraavat kaavat:
- Hankaveden-Kalajanjärven rantaosayleiskaava (2012).
- Palolahden ranta-asemakaava (2007).

Osalliset ja osallistuminen

Osayleiskaavan muutoksessa osallisia ovat maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisille varataan mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun koko kaavoitusprosessin ajan. Osallisilla on mahdollista esittää neuvottelua alueellisen ELY -keskuksen kanssa.

Kaavoituksen käynnistäminen

Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä Rautalammin kunnanvirastolla koko kaavoitusprosessin ajan ja siitä voi antaa palautetta koko kaavan laatimisen ajan.

Osallistumisen ja vuorovaikutuksen kannalta keskeinen kaavan laatimisvaihe on nykytilanteen analyysi ja tavoitteiden asettaminen. Siksi henkilökohtaiset yhteydenotot kaavoittajaan tai kaavoituksen ohjaustyöryhmään (kaavoitusjaosto) ovat ensisijaisen tärkeitä kaavoitushankkeen alkuvaiheessa.

Kaavaluonnosvaihe

Tavoitteiden pohjalta laaditaan *yleiskaavaluonnos*. Kaavaluonnos asetetaan nähtäville 30 vuorokauden ajaksi, jonka aikana siitä voi esittää mielipiteen. Yleiskaavaluonnoksesta pyydetään lausunnot kaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä.

Kaavaehdotusvaihe

Saadun palautteen pohjalta laaditaan *yleiskaavaehdotus*. Ehdotus asetetaan nähtäville 30 vuorokauden ajaksi, jonka aikana siitä voi tehdä kirjallisia muistutuksia. Yleiskaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot kaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä. Osalliset voivat jättää kaavaehdotuksesta muistutuksen. Niille muistutuksen tehneille, jotka sitä pyytävät kirjallisesti, ilmoitetaan kunnan vastine esitettyyn muistutukseen.

Kaavan hyväksyminen

Yleiskaavamuutoksen hyväksyy kunnanvaltuusto. Kunnanvaltuuston päätöksestä lähetetään tieto niille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille, jotka kaavan nähtävillä ollessa ovat sitä pyytäneet sekä viranomaisille. Kunnanvaltuuston päätöksestä voi valittaa Kuopion hallinto-oikeuteen.

Osalliset		**Menettelytapa ja työn vaihe**
Maanomistajat sekä kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa	Kaava-alueen ja siihen rajoittuvan alueen maanomistajat asukkaat - yritykset - maanomistajat	Asukaskysely, kaavakokoukset Mielipiteet valmisteluaineistosta ja maankäyttö-vaihtoehdoista Muistutukset kaavaehdotuksesta
Rautalammin kunta	Kaavoitusjaosto Kunnan eri osastot	Työryhmäkokoukset Lausunnot luonnoksesta ja ehdotuksesta
Viranomaiset	Pohjois-Savon Ely-keskus - Pohjois-Savon liitto - Museovirasto ja Maakuntamuseo	Työryhmäkokoukset Viranomaisneuvottelut Lausunnot luonnoksesta ja ehdotuksesta
Yhteisöt, yritykset ja järjestöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään	Seurakunta - Rautalammin yrittäjät - Kalastusalue/osakaskunnat - Kylätoimikunnat ja -yhdistykset - Savon Voima Oy - Metsästysseurat - Rautalammin luonnonsuojeluyhdistys	Mielipiteet valmisteluaineistosta ja maankäyttö-vaihtoehdoista Muistutukset kaavaehdotuksesta

Tiedottaminen ja aineiston esittely

Kaava-aineisto on nähtävillä kaavaprosessin aikana Rautalammin kunnan kotisivuilla www.rautalampi.fi.

Suunnittelun käynnistymisestä, yleisötilaisuuksista sekä yleiskaavaluonnoksen ja ehdotuksen nähtäville panosta ja voimaantulosta tiedotetaan kuulutuksella Sisä-Savon lehdessä ja Savon Sanomissa sekä kunnan verkkosivuilla.

Valmisteluaineisto, tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma, yleiskaavaluonnos sekä yleiskaavamuutosehdotus asetetaan nähtäville kunnanvirastoon sekä kunnan verkkosivuille.

Tieto kaavan hyväksymispäätöksestä lähetetään yleiskaavamuutosalueen vieraspaikkakuntalaisille maanomistajille, rajanaapureille, muistuttajille ja niille, jotka ovat sitä kaavan nähtävillä ollessa kirjallisesti pyytäneet.

Rautalammin kunnan kaavoitustyöhön liittyvistä käytännön asioista vastaavat tekninen johtaja Tuure Savolainen. Suunnittelutyöstä vastaa Tilatohtorit OY, arkkitehdit SAFA Kai Tolonen ja Risto Suikkari.

Yhteystiedot ja palaute osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Tilatohtorit Oy *Tila- ja kaavatohtorit* Heikinkatu 23 90100 OULU Puhelin: +358-50-5212747 s-posti: etunimi.sukunimi@tilatohtorit.fi	**KAAVAN LAATIJA** **Kai Tolonen** Arkkitehti SAFA, LuK **Risto Suikkari** Arkkitehti SAFA, TkL
Rautalammin kunta Kuopiontie 11 77700 RAUTALAMPI Puhelin: +358- 40-1642000 s-posti: etunimi.sukunimi@rautalampi.fi www.rautalampi.fi	**TYÖRYHMÄ** **Anu Sepponen** Vt. kunnanjohtaja **Antti Tuppura** Tekninen johtaja puh. 0400-784570 Kaavoitusjaoston jäsenet: **Jarmo Karjalainen** Kaavoitusjaoston pj. **Timo Satuli** Kaavoitusjaoston varapj. **Aimo Huovinen** **Kaija Satuli** **Tiina Louhikallio**
Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus **Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue** PL 1049, 70101 Kuopio Sepänkatu 2B, 70100 KUOPIO Puhelinvaihde 020 - 636 0080 Faksi: (017) 581 0073 s-posti: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi Osallisella on mahdollisuus esittää alueelliselle ympäristökeskukselle neuvottelun käymistä osallistumis- ja arviointisuunnitelman riittävyydestä ennen kaavaehdotuksen asettamista julkisesti nähtäville.	**Eija Kinnunen** Alueiden käytön ylitarkastaja

RAUTALAMMIN KUNTA
KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

Tilatohtorit Oy
Tila- ja kaavatohtorit

KANTATILASELVITYS

LUKUOHJE

Rautalammin kirkonkylän osayleiskaavaa koskevat rantaan rajautuvien tonttien kantatilatiedot on tilattu maanmittauslaitokselta niiltä osin, kun ne sijaitsevat asemakaavan ulkopuolella.

Listassa on alimmaisena kantatilan (**merkitty X**) kiinteistötunnus, nimi, muodostumispäivämäärä ja manttaaliluku. Tämän päällä on kantatilasta muodostetun tilan (tilojen) leikkauspäivän rekisteritunnus, nimi, muodostumispäivämäärä ja manttaaliluku. Eri kantatilasta muodostetut kiinteistöryhmät on listauksessa erotettu toisistaan viivalla ja värillä. Jos kiinteistöä ei ole koskaan jaettu, on viivojen välissä vain yksi tila tunnuksineen.

Kantatilatiedot maanmittauslaitokselta toimitti asiakaspalvelusihteeri Ulla Schroderus, puh. 040 591 8460. Tiedot koosti yhteen arkkit. Risto Suikkari Tilatohtorit Oy:stä, puh. 050 5212747.

KANTATILAPERIAATE

Tilan jäljellä oleva rantarakennusoikeus määritetään ns. kantatilaperiaatteella. Kantatilan määrittelyn perusajankohtana käytetään vuotta 1969, joka on rantakaavalain voimaanastumisvuosi. Kantatila on ajankohdan 31.12.1969 mukainen tila. Kantatilan alueella 31.12.1969 jälkeen muodostetut rantarakennuspaikat luetaan käytetyksi rantarakennusoikeudeksi, joka kohdistuu nykyisiin tiloihin sen mukaan mitkä ovat saaneet hyödyn rantarakennuspaikoista. Rasitus kohdistuu siten siihen tilaan, josta rantarakennuspaikat on erotettu ja kyseisestä tilasta myöhemmin muodostettuihin tiloihin. Muodostetut rantarakennuspaikat eivät pienennä kantatilasta aiemmin muodostettujen tilojen rantarakennusoikeutta.

Kantatilaselvitykseen liittyy erillinen rantaviiva- ja rakennuspaikkalaskelma.

LISTA RANTAKIINTEISTÖISTÄ KANTATILATIETOINEEN

Kilpilampi Lista 1 (1)2012-01-19 Oulu toimitukset

1)	686-408-21-121	SAVIJÄRVI	1976-06-18	39,7670
	686-408-21-10 X	SAVIJÄRVI	1932-07-09	40,0300
2)	686-408-21-172	KILPILAHTI	1983-11-30	0,5440
3)	686-408-21-173	KILPILAMPI	1983-11-30	1,1285
	686-408-21-23 X	KILPILAMPI	1932-07-09	1,6900
4)	686-408-21-222	LEPOLA	2004-09-07	0,2250
10)	686-408-58-11	MÄNTYRANTA	1983-07-29	0,3565
11)	686-408-58-13	KILPIKANNAS	1989-09-05	0,3270
12)	686-408-58-14	SUVANTOLA	1989-09-05	43,4821
	686-408-58-10 X	SUVANTOLA	1965-04-08	45,4250
6)	686-408-21-223	SALMENRANTA	2005-03-10	0,3420
	686-408-58-10 X	SUVANTOLA	1965-04-08	45,4250
7)	686-408-21-223	SALMENRANTA	2005-03-10	0,3420
5)	686-408-21-222	LEPOLA	2004-09-07	0,2250
	686-408-21-22 X	LEPOLA	1932-07-09	0,3400
8)	686-408-53-17	KILPIKALLIO	1959-12-18	8,9800
9)	686-408-58-9	KILPILAHTI	1965-04-08	0,3143

Syväjärvi Lista 1 (1) 2012-01-19 Oulu toimitukset

1)	686-408-1-47	PIILOLA	1971-04-23	15,9692
3)	686-408-1-83	RUOHOLAHTI	2003-11-12	1,5900
	686-408-1-44 X	PIILOLA	1964-12-11	17,5935
2)	686-408-1-82	MAUKOLA	2001-02-07	864,0453
	686-408-1-38 X	MAUKOLA	1960-02-29	870,0715
4)	686-408-18-349	Pekkanen	2009-12-09	0,2520
	686-408-18-219 X	PAPPILA	1965-03-01	196,2019
5)	686-408-21-86	JOKIRANTA	1961-10-27	2,1000
6)	686-408-21-205	KINNULA	1995-12-18	8,5480
	686-408-21-122	MANTERE	1977-07-20	0,4020
	686-408-21-26 X	KINNULA	1932-07-09	10,1700
7)	686-408-21-139	KOTILEHTO	1980-02-11	0,7100
8)	686-408-21-164	KOTIKONTU	1982-02-12	0,7000
9)	686-408-21-188	KOIVUTARU	1990-11-12	0,7000
14)	686-408-21-215	KOTIAHO	2000-02-08	21,1259
15)	686-408-21-226	KOIVURANTA	2009-01-14	0,3860
	686-408-21-96 X	KOTIAHO	1967-03-01	39,7130
10)	686-408-21-198	SAARENRANTA	1991-12-03	6,8400
	686-408-21-25 X	RAUHALAHTI	1932-07-09	9,1400
11)	686-408-21-203	HARJORANTA	1995-12-18	0,8500
12)	686-408-21-204	ATIKRANTA	1995-12-18	0,3700
	686-408-21-26 X	KINNULA	1932-07-09	10,1700
13)	686-408-21-213	MÄNNIKKÖ	1999-05-11	15,5957
	686-408-21-60 X	MÄNNIKKÖ	1952-05-23	31,0360
16)	686-408-24-2	SYVÄLAHTI	1945-05-30	16,1157
17)	686-408-53-63	SYVÄLÄ	2000-06-16	2,1066
	686-408-53-16 X	SYVÄLÄ	1959-12-18	17,0658

Tervalampi Lista 1 (1) 2012-01-19 Oulu toimitukset

1)	686-408-1-47	PIILOLA	1971-04-23	15,9692
	686-408-1-44 X	PIILOLA	1964-12-11	17,5935
2)	686-408-1-82	MAUKOLA	2001-02-07	864,0453
	686-408-1-38 X	MAUKOLA	1960-02-29	870,0715

Pitkälahti Lista 1 (1) 2012-01-19 Oulu toimitukset

1)	686-408-1-27	SYRJÄLÄ	1952-05-08	2,7800
2)	686-408-1-41	PÄIVÄRINNE I	1964-09-11	0,6550
3)	686-408-1-65	KIVINIEMI	1983-11-07	0,6500
4)	686-408-1-69	KIVIKUMPU	1984-09-06	0,5000
5)	686-408-1-70	KIVIRANTA	1984-09-06	0,4680
	686-408-1-26 X	KIVIRANTA	1952-05-08	1,5400
6)	686-408-1-80	JYRKKÄPURO	1991-03-06	1,3800
7)	686-408-1-84	EMILIA	2004-06-16	1,0000
	686-408-1-42 X	JYRKKÄPURO	1964-09-11	2,3800
8)	686-408-1-85	ALPPILA	2006-12-20	1,5030
10)	686-408-1-90	NÖPÖLÄ	2009-08-13	1,5600
	686-408-1-38 X	MAUKOLA	1960-02-29	870,0715
9)	686-408-1-90	NÖPÖLÄ	2009-08-13	1,5600
	686-408-1-3 X	LEPOLA	1931-10-31	0,9600
11)	686-408-21-97	HONKARANTA	1967-10-07	1,1502
12)	686-408-21-156	PITKÄLAHTI	1981-01-28	37,0465
20)	686-408-83-1	MATILANPUISTO	2005-12-24	2,9612
	686-408-21-17 X	PITKÄNLAHTI	1932-07-09	40,4100
13)	686-408-21-191	VUORELA	1991-05-13	2,7259
	686-408-21-98 X	VUORELA	1967-10-07	2,8819
14)	686-408-46-3	PAJULA	1958-03-14	15,4700
15)	686-408-46-15	RÄMÄKKÄVUORI	2008-01-08	15,2230
	686-408-46-2 X	KOIVUHARJU	1958-03-14	18,7200
16)	686-408-54-2	MISKALA	1966-03-04	15,9900
17)	686-408-54-7	RAUHANKALLIO	2007-10-03	5,3300
	686-408-54-2 X	MISKALA	1966-03-04	15,9900
18)	686-408-80-1	KULMALA	2005-12-24	5,1045
21)	686-408-83-1	MATILANPUISTO	2005-12-24	2,9612
	686-408-18-219 X	PAPPILA	1965-03-01	196,2019
19)	686-408-80-1	KULMALA	2005-12-24	5,1045
	686-408-29-7 X	KULMALA	1949-06-14	0,0610

1)	686-403-1-15	TELAKANNIEMI	1934-09-10	0,7110
2)	686-403-1-16	VIRRANNIEMI	1934-09-10	25,2010
3)	686-408-21-67	VUOHIRANTA	1954-03-16	12,4600
4)	686-408-21-72	VÄLIPELTO	1955-10-24	1,4590
5)	686-408-21-89	RANTALA	1964-04-22	0,2430
6)	686-408-21-90	KOIVURANTA I	1964-04-22	0,2530
7)	686-408-30-8	MARJANIEMI	1965-01-14	0,6550
8)	686-408-30-10	KOIVUMÄKI	1965-01-14	1,1100
9)	686-408-63-12	VIRRANRANTA	1965-03-01	0,3400
10)	686-410-7-1	RIIHIPELTO	1950-03-14	18,5530
11)	686-410-12-3	ROPOLA	1966-02-28	58,9100
12)	686-408-21-117	VUOHINIEMI	1975-09-24	1,1490
	686-408-21-75 X	VUOHINIEMI	1958-03-17	1,3500
13)	686-408-21-130	ANNALA	1977-11-15	1,2030
	686-408-21-71 X	ANNALA	1955-10-24	1,9000
14)	686-408-21-178	VIRPILÄ	1985-01-28	1,0220
15)	686-408-21-179	LUHDANRANTA	1985-01-28	2,1555
	686-408-21-91 X	LUHDANRANTA	1964-04-22	3,2200
16)	686-408-32-95	LUHTARINNE	1992-11-17	0,5000
17)	686-408-32-96	VITSALA	1992-11-17	1,6150
	686-408-32-35 X	VITSALA	1955-09-15	2,1150
18)	686-408-60-12	KIVELÄ	1985-01-24	0,5760
19)	686-408-60-10	LÄHDERANTA	1979-11-02	0,2540
	686-408-60-1 X	VÄINÖLÄ	1961-11-25	1,9000
20)	686-408-86-4	TALLIRINNE	2008-12-05	0,4970
21)	686-408-18-341	TALLIVUORI	2005-04-21	65,0950
	686-408-18-219 X	PAPPILA	1965-03-01	196,2019
22)	686-410-1-66	**KALLIONIEMI**	2008-10-14	6,8970
	686-410-1-3 X	TYYRINNIITTY	1894-04-15	2,2820
23)	686-410-1-50	SAARENTALO	1986-03-20	4,5000
	686-410-1-27 X	SAARENTALO	1964-03-09	0,8400
22)	686-410-1-66	**KALLIONIEMI**	2008-10-14	6,8970
23)	686-410-1-50	SAARENTALO	1986-03-20	4,5000
	686-410-1-28 X	KALLIORANTA	1964-03-09	43,2050
22)	686-410-1-66	**KALLIONIEMI**	2008-10-14	6,8970
24)	686-410-7-14	MUISTOLA	2003-01-03	0,9910
25)	686-410-7-12	KALANIEMI	1992-12-17	2,7140
	686-410-7-2 X	LEMIRANTA	1950-03-14	13,4640
26)	686-410-12-4	RANTA-METSOLA	1973-11-28	3,8700
	686-410-12-1 X	METSOLA	1966-02-28	155,5800
27)	686-410-12-6	KOTASAARI	1983-12-13	9,9750
28)	686-410-12-8	TALLIRANTA	1986-07-09	0,4300
29)	686-410-12-10	TOHOVUORI	1986-07-09	49,8400
30)	686-410-12-11	TOHONIEMI	1986-07-09	62,1400
	686-410-12-2 X	TOHONIEMI	1966-02-28	160,8000

Äijävesi I Lista 1 (1) 2012-01-19 Oulu toimitukset

1)	686-411-6-196	KOIVULEHTO	1964-11-03	0,2000
2)	686-411-6-197	KATTILARANTA	1964-11-03	0,2000
3)	686-411-6-352	KATTILARANTA II	1984-05-28	0,0664
4)	686-411-6-353	KUUTINHARJU	1984-05-28	72,9869
	686-411-6-198 X	KUUTINHARJU	1964-11-03	73,2420

Äijävesi II Lista 1 (1) 2012-01-19 Oulu toimitukset

1)	686-410-3-39	RIIHIPIRTTI	2000-11-30	0,2380
2)	686-410-3-40	VIRTALA	2000-11-30	0,2600
	686-410-3-17 X	VIRTALA	1964-05-15	57,1700
3)	686-410-5-14	KARJALA	1989-03-09	1,1800
4)	686-410-5-15	ARVOLA	1989-03-09	15,7960
	686-410-5-7 X	KARJALA	1958-03-14	285,6600

Savijärvi Lista 1 (1) 2012-01-19 Oulu toimitukset

1)	686-408-21-24	VARJOLA	1932-07-09	0,6300
2)	686-408-21-120	PUISTOLA	1976-06-18	0,2250
3)	686-408-21-121	SAVIJÄRVI	1976-06-18	39,7670
	686-408-21-10 X	SAVIJÄRVI	1932-07-09	40,0300
4)	686-408-21-215	KOTIAHO	2000-02-08	21,1259
	686-408-21-96 X	KOTIAHO	1967-03-01	39,7130
5)	686-408-55-11	SAVIRANTA	1984-09-06	17,1443
	686-408-55-0 X	SAVIRANTA	1961-02-25	21,0720
6)	686-408-56-0	MÄKELÄ	1961-02-25	23,3260
7)	686-408-57-4	PÄIVÄRINNE	1961-02-25	3,1650
8)	686-411-3-41	MÄKELÄ	1961-02-25	0,9740
9)	686-411-3-42	RINNEMAA	1961-02-25	0,9240
10)	686-411-3-43	NOTKOLA	1961-02-25	1,0155
11)	686-411-4-50	TYYNELÄ	1961-02-25	0,6500
12)	686-411-26-2	SUVANTOLA	1965-04-08	16,0200

Liimattalansalmi Lista 1 (1) 2012-01-19 Oulu toimitukset

1)	686-408-19-7	SAHI	1999-01-13	22,8330
	686-408-19-2 X	SAHI	1930-10-29	24,3600
2)	686-408-26-4	VUORENRINNE	1940-08-06	0,4771
3)	686-408-26-5	SILLANKORVA	1940-08-06	0,7379
4)	686-408-26-6	RISTILÄ	1940-08-06	0,5086
5)	686-408-26-14	LOMARANTA	1960-01-04	0,4080
6)	686-408-26-16	MANSIKKARINNE	1960-01-04	0,2080
7)	686-408-26-80	KOIVURANTA	1994-06-07	1,9700
8)	686-408-26-96	KESÄRANTA	2000-09-14	0,6520
9)	686-408-26-97	PÄIVÄRANTA	2000-09-14	0,6390
	686-408-26-15 X	PÄIVÄRANTA	1960-01-04	2,9860
10)	686-408-56-0	MÄKELÄ	1961-02-25	23,3260
11)	686-408-57-4	PÄIVÄRINNE	1961-02-25	3,1650
12)	686-408-57-9	JOKIRANTA	1971-01-20	0,3000
13)	686-408-57-10	SAVELA	1971-01-20	1,9196
	686-408-57-6 X	SAVELA	1961-02-25	2,2260
14)	686-408-57-11	LINTURANTA	1979-10-01	0,5205
15)	686-408-57-13	SALMENRANTA	1979-10-01	1,2866
	686-408-57-5 X	SALMENRANTA	1961-02-25	2,4470
16)	686-408-57-15	NOTKOLA	1982-10-29	0,6600
	686-408-57-3 X	NOTKOLA	1961-02-25	1,4215
17)	686-408-57-18	RUUSULA	1994-11-24	0,5855
18)	686-408-57-19	RINNEMAA	1994-11-24	0,6595
	686-408-57-2 X	RINNEMAA	1961-02-25	1,2450
19)	686-411-3-44	PEKKALA	1961-02-25	3,9780
20)	686-411-4-75	PEKKALA II	1981-01-14	0,2670
	686-411-4-63 X	JUSSILA	1965-01-20	49,4200
21)	686-411-25-2	MISKALA	1966-03-04	8,7700
22)	686-411-25-3	MIKKOLA	2000-07-29	0,6220
23)	686-411-25-4	JUHOLA	2000-07-29	7,4570
	686-411-25-1 X	JUHOLA	1966-03-04	8,9500

Kaijärvi Lista 1 (1) 2012-01-19 Oulu toimitukset

1)	686-410-3-33	(NIMETÖN)	1991-03-22	8,9300
	686-410-3-17 X	VIRTALA	1964-05-15	57,1700
2)	686-410-4-14	PIHANPÄÄ	1958-10-14	2,9475
3)	686-410-4-17	KAIJÄRVI	1965-02-03	43,6440
4)	686-410-4-22	KATINKONTTI	1973-03-28	7,7500
	686-410-4-12 X	MATTILA	1958-02-24	41,2700
5)	686-410-4-24	JUUSOLA	1975-04-05	0,5000
6)	686-410-4-28	KAIRINNE	1982-12-13	0,1880
7)	686-410-4-29	YRJÖLÄ	1982-12-13	13,1400
	686-410-4-11 X	SILLANKORVA	1958-02-24	14,5100

Personlampi Lista 1 (1) 2012-01-19 Oulu toimitukset

1)	686-408-58-8	PERSONHARJU	1965-04-08	0,9650
2)	686-411-4-50	TYYNELÄ	1961-02-25	0,6500
3)	686-411-26-1	PERSONHARJU	1965-04-08	1,1500
4)	686-411-26-2	SUVANTOLA	1965-04-08	16,0200

Palolampi Lista 1 (1) 2012-01-19 Oulu toimitukset

1)	686-410-6-8	HAARAHONKA	1956-05-15	1,4140
2)	686-410-8-0	KOIVUPELTO	1956-05-15	47,4264

Noukkalampi Kaikki kiinteistöt asemaakaava-alueella!

RAUTALAMMIN KESKUSTAN YLEISKAAVA-ALUEEN RANTAVIIVA- JA RAKENNUSPAIKKALASKELMA VESIALUEITTAIN

Laskelmassa on esitetty vain yleiskaava-alueen asemakaavoitettujen alueiden tai asemakaavoitettavaksi esitettyjen alueiden ulkopuolisten alueiden rantarakentamisen mitoitus muunnetun rantaviivan suhteen.

Rantarakentamispaikat on laskettu ns. Etelä-Savon rantaviivan muuntomenetelmän mukaisesti

Mitoitusluku = tavoitteellinen kantatilakohtainen rakennuspaikkamäärä/muunnettu rantaviiva-km, joka jakaantuu kantatilasta tarkasteluajankohdan jälkeen muodostuneiden tilojen kesken.

A -vyöhykkeen mitoitusluku on 7 rantarakentamispaikkaa/muunnettu rantaviivakilometri.

B-vyöhykkeen mitoitusluku on 6 rantarakentamispaikkaa/muunnettu rantaviivakilometri.

Yhdistävä värikoodi ilmaisee samasta kantatilasta muodostuneet tilat. Kantatila on merkitty (X):llä

Kilpilampi, 8 ha	Rantaviivan pituus	Tilan rek.nro	Kantatila	**Muun. rantaviiva AK:n ulkopuolella**	Nykyisiä rak.paikkoja	Uusia rak.paikkoja	**Mitoitus**			Muualta osoitettavia korvaavia rak.paikkoja ym
							mit. luku	**arvo**	**lukum.**	
A. Taajamatoimintojen alue										
Kokonaismitoitus	1232			594	7	2			**9**	
kertoimet: 0,75, 0,5, 0,25	404	21:121	21:10 (X)	**247**		**2**	**7**	**1,73**	**2**	
0,5	32	21:172	21:23 (X)	16	1		7		1	
0,5	124	21:173	21:23 (X)	62	1		7		1	
				yht. 78	**2**		**7**	**0,55**	**2**	
0,5	36	21:222	58:10 (X)	18	1		7		1	
0,75	98	58:11	58:10 (X)	74	1		7		1	
0,5	96	58:13	58:10 (X)	48	1		7		1	
0,5	36	21:223	58:10 (X)	18	1		7		1	
AK -laajentumisalue	295	58:14	58:10 (X)	51		(rantarakennuspaikat ratkaistaan AK:ssa)				
				yht. 209	**4**		**7**	**1,46**	**4**	
0,5-väh.25%, vaik. maasto	63	53:17		**24**			**7**	**0,17**	**0**	
0,75	48	58:9		**36**	**1**		**7**		**1**	

Syväjärvi, 61 ha	Rantaviivan pituus	Tilan rek.nro	Kantatila	**Muun. rantaviiva AK:n ulkopuolella**	Nykyisiä rak.paikkoja	Uusia rak.paikkoja	**Mitoitus**			Muualta osoitettavia korvaavia rak.paikkoja ym
							mit.luku	**arvo**	**lukum.**	
A. ja B. -vyöhykkeet										
A ja B kokonaismit.	5256			2384	9	10			**19**	3
A. Taajamatoimintojen alue, Syväjärven pohj.puoli										

Mitoitus	4356			1709	9	6			**15**	
kerroin 1,0	296	1:47	1:44 (X)	296	3		7	2,1	3	
kerroin 1,0	72	1:83	1:44 (X)	72	1		7	0,5	1	
				yht. 368	**4**		**7**	**2,6**	**4**	
TY-alue, 0,5	148	21:86		**74**	**2**		**7**	**0,5**	**2**	
1,0x35; 0,75x60	95	21:122	21:26 (X)	86	1		7	0,6	1	Rak.paikka osittain tilalla 21:205
1,0 x 162, saari 0,75 x 480 luo-väh. 25 %	642	21:205	21:26 (X)	390		2	7	2,73	2	Ei saareen, joka alle 2 ha
kerroin 1,0	50	21:203	21:26 (X)	50		0	7	0,35	0	Tilat 21:203 ja 21:204 saman
kerroin 1,0	50	21:204	21:26 (X)	50		1	7	0,35	1	omistajan. Mit. arvo yht. 0,7
				yht. 576	**1**	**3**	**7**	**4,03**	**4**	
kerroin 1,0	136	21:198	21:25 (X)	**136**		**1**	**7**	**0,95**	**1**	Ei saareen, joka alle 2 ha
	450	21:213	21:60 (X)	**450**	**1**	**2**	**7**	**3,15**	**4**	
1,0; 0,75	117	53:63	53:16 (X)	**105**	**1**		**7**	**0,74**	**1**	
AK -laajentumisalue	260	24:2				(rantarak.paikat ratkaistaan AK:ssa)				
B. Taajaman lähivaikutusalue, Syväjärven eteläpuoli										
Mitoitus	900			675		4			**4**	
Maukola, Maukosvuori (väh. 25 %, geo-arvot)	900	1:82	1:38 (X)	**675**		**4**	**6**	**4,05**	**4**	3 siirretään Pitkälahdelle

Tervalampi, 0,8 ha	Rantaviivan pituus m	Tilan rek.nro	Kantatila	**Muun. rantaviiva AK:n ulkopuolella**	Nykyisiä rak.paikkoja	Uusia rak.paikkoja	**Mitoitus** mit.luku	**arvo**	**lukum.**	Muualta osoitettavia korvaavia rak.paikkoja
luo-aluetta, ei rakentamista										
Mitoitus	512				ei	ei				
luo-aluetta	278	1:82	1:38 (X)							
luo-aluetta	234	1:47	1:44 (X)							

Hankaveden Pitkälahti, 32 ha	Rantaviivan pituus m	Tilan rek.nro	Kantatila	**Muun. rantaviiva AK:n ulkopuolella**	Nykyisiä rak.paikkoja	Uusia rak.paikkoja	**Mitoitus** mit.luku	**arvo**	**lukum.**	Muualta osoitettavia korvaavia rak.paikkoja
B. Taajaman lähivaikutusalue										
Mitoitus	3500			1317	11	3			14	
kerroin 0,75	185	1:27		**139**	**2**		**6**	**0,83**	**2**	
0,75	56	1:41		**42**	**1**		**6**	**0,25**	**1**	
0,5	118	1:65	1:26 (X)	59	1		6	0,35	1	

0,5	45	1:69	1:26 (X)	23	1		6	0,14	1	
0,5	40	1:70	1:26 (X)	20	1		6	0,12	1	
				yht. 102	**3**		**6**	**0,61**	**3**	
0,75	147	1:80	1:42 (X)	110	1		6	0,66	1	
0,75	74	1:84	1:42 (X)	56	1		6	0,34	1	
				yht. 166	**2**		**6**	**1**	**2**	
0,75	65	1:85	1:38 (X)	49	1		6	0,29	**1**	
0,75	169	1:90	1:38 (X)	127	1		6	0,76	**1**	
1,0 x 112; 0,75 x 42	154	1:82	1:38 (X)	144		(3)		0,84		(Syväjärveltä, Maukola)
				yht. 320	**2**		**6**	**1,92**	**2**	
1,0 x 75; 0,75 x 275	350	46:3		**285**		**2**	**6**	**1,7**	**2**	
0,75 x 204; 0,5 x 63	267	54:2	54:2 (X)	184	1		6	**1,11**	**1**	
0,75 x 65; 0,5 x 37	102	54:7	54:2 (X)	67		1	6	**0,4**	**1**	
				yht. 247	**1**	**1**	**6**	**1,51**	**2**	
0,5	40	18:340		**20**			**6**	**0,12**	**0**	
AK-laajentumisalue	112	21:191				(Rantarak.paikat ratkaistaan AK:ssa)				
AK-laajentumisalue	170	21:97			(1 nykyinen rak.paikka. Rantarak.paikat ratk. AK:ssa)					
AK-laajentumisalue	80	21:156			(1 nykyinen rak.paikka. Rantarak.paikat ratk. AK:ssa)					
AK-laajentumisalue		46:13			(1 nykyinen rak.paikka, ei suoranaista rantayhteyttä)					
AK-laajentumisalue	430	46:15				(Rantarak.paikat ratkaistaan AK:ssa)				

	Rantaviivan	Tilan	Kantatila	**Muun. rantaviiva**	Nykyisiä	Uusia	**Mitoitus**			Muualta osoitettavia
Toholahti	pituus m	rek.nro		**AK:n ulkopuolella**	rak.paikkoja	rak.paikkoja	mit.luku	**arvo**	**lukum.**	korvaavia rak.paikkoja
n. 120 ha	n.9200 koko YK-alue									
Toholahden länsiranta, AK-laajentumisalue										
Mitoitus	n.2250				14	ei ellei AK				
	370	21:67			1				**1**	
	86	21:72			1				**1**	
	42	21:89			1				**1**	
	42	21:90			1				**1**	
	60	30:8			1				**1**	
	47	30:10			1				**1**	
	68	63:12			1				**1**	
	62	21:130			1				**1**	
	82	86:4			1				**1**	

Liito-orava	396	18:341				(Rantarak.paikat ratkaistaan AK:ssa)				
	118	18:341				(Rantarak.paikat ratkaistaan AK:ssa)				
	12	21:178			1				**1**	
	63	21:179			1				**1**	
	20	60:10								
	20	60:12			1				**1**	
	30	32:95			1				**1**	
	105	32:96			1				**1**	
		895:0:69								
		Yht. 876:1								
		Yht. 876:3:0								

	Rantaviivan pituus m	Tilan rek.nro	Kantatila	**Muun. rantaviiva AK:n ulkopuolella**	Nykyisiä rak.paikkoja	Uusia rak.paikkoja	**Mitoitus** mit.luku	**arvo**	**lukum.**	Muualta osoitettavia korvaavia rak.paikkoja
A. Taajamatoimintojen alue, Toholahden itäranta				**1482**	**3**	**6**	**7**		**9**	
B. Taajaman lähivaikutusalue, Toholahden itäranta				**2811**	**10**	**9**	**6**		**19**	
Kotasaari (osa: luo-25%)	586	1:50	1:28 (X)	358	1	2	7	**2,5**	**3**	A-vyöhykettä
1,0x55; 0,5x400; 0,25x45 luo-väh. 25 %	500	1:66	1:28(X),7:2(X)	244	1	1	7	**1,7**	**2**	A-vyöhykettä
0,5	226	7:12	1:28(X),7:2(X)	113	1		6	**0,7**	**1**	B-vyöhykettä
0,75	50	7:14	1:28(X),7:2(X)	38			6	**0,2**	**0**	B-vyöhykettä
				Yht. 753	**3**	**3**		**5,1**	**6**	
luo-aluetta, ei rakent.	880	3:42		261						A-vyöhykettä
1,0x270; 0,5x669; 0,25x266 209 -luo-väh. 25%	1205	12:6	12:2 (X)	619	1	3 (tasap. vert. mukaiset rak.paikat, joihin ei haluta rak.oikeutta)	7	**4,3**	**4**	A-vyöh. Kotasaari.
1,0	100	12:8	12:2 (X)	100	1		6	**0,6**	**1**	B-vyöhykettä
0,75	475	12:10	12:2 (X)	356	1	1	6	**2,1**	**2**	B-vyöhykettä
1,0 x 35; 0,75 x 340	375	12:11	12:2 (X)	290	1	1	6	**1,74**	**2**	B-vyöhykettä
				Yht. 1365				**8,74**	**9**	
1,0 x 60; 0,5 x 68; 0,25 x 87	215	1:15		116	1		6	**0,7**	**1**	B-vyöhykettä
0,75x485;0,5x145;0,25x299 274- luo-väh. 25 %	930	1:16		442	1	2	6	**2,65**	**3**	B-vyöhykettä
0,75 x 104; 0,5 x 46	150	7:1		101	1		6	**0,66**	**1**	B-vyöhykettä
Ropola (rky-4 alue), 1,0	840	12:3		840	2	3	6	**5**	**5**	B-vyöhykettä
0,75 x 248; 0,5 x 457	705	12:4	12:1 (X)	415	1	2	6	**2,5**	**3**	B-vyöhykettä
		Yht. 876:1:0								

		Yht. 876:7:0								

Äijävesi I ja II	Rantaviivan pituus m	Tilan rek.nro	Kantatila	**Muun. rantaviiva AK:n ulkopuolella**	Nykyisiä rak.paikkoja	Uusia rak.paikkoja	**Mitoitus** mit.luku	**arvo**	**lukum.**	Muualta osoitettavia korvaavia rak.paikkoja
Äijävesi I, AK-laajentumisalue										
Mitoitus	n. 5200				2	ei ellei AK				
	25	6:196			1					
	33	6:197			1					
AK-laajentumisalue	9	6:352				(Rantarak.paikat ratkaistaan AK:ssa)				
AK-laajentumisalue	1264	6:353				(Rantarak.paikat ratkaistaan AK:ssa)				
		895:0:69								
A. Taajamatoimintojen alue, Äijävesi II										
Mitoitus	n. 800			**563**	**4**	**4**	**7**		**8**	
0,75	35	3:39		26	1		7	0,18	1	
0,75	41	3:40		31	1		7	0,22	1	
				Yht. 57	**2**		**7**	**0,4**	**2**	
0,75	180	5:14		135	2		7	0,95	2	Karjala (rky-2 -aluetta)
0,75	494	5:15		371		2	7	2,6	2	Arvola (rky-2 -aluetta)
				Yht. 506	**2**	**2**	**7**	**3,54**	**4**	

Savijärvi, 15,3 ha	Rantaviivan pituus m	Tilan rek.nro	Kantatila	**Muun. rantaviiva AK:n ulkopuolella**	Nykyisiä rak.paikkoja	Uusia rak.paikkoja	**Mitoitus** mit.luku	**arvo**	**lukum.**	Muualta osoitettavia korvaavia rak.paikkoja
A. Taajamatoimintojen alue										
Mitoitus	n. 3000			**1229**	**5**	**3**	**7**		**10**	
0,5 ja luo-väh. -25%	113	3:41		**42**			**7**	**0,29**	**0**	ke- Korholan kehittämisalue
0,5 ja luo-väh. -25%	73	3:42		**27**			**7**	**0,19**	**0**	
0,5 ja luo-väh. -25%	80	3:43		**30**			**7**	**0,21**	**0**	
0,5	63	4:50		**32**			**7**	**0,22**	**0**	
0,5	176	21:24		**88**		**1**	**7**	**0,62**	**1**	
0,5	445	26:2		**223**	**1**	**1**	**7**	**1,6**	**2**	ke- Korholan kehittämisalue
0,5	79	56:0		**40**			**7**	**0,28**	**0**	ke- Korholan kehittämisalue
0,5	16	57:4		**8**			**7**	**0,06**	**0**	
0,5	57	21:120	21:10 (X)	29	1		7	0,2	1	
0,5 x 890; 0,25 x 90	980	21:121	21:10 (X)	468	2		7	3,3	2	
				Yht. 497			**7**	**3,48**	**3**	
0,5	118	21:215	21:96 (X)	**59**		**1**	**7**	**0,41**	**1**	

0,5	262	55:11	55:0 (X)	**131**	**1**		**7**	**0,92**	**1**	ke- Korholan kehittämisalue
0,5 sekä luo-väh. -25%	138	32:89		**52**			**7**	**0,36**	**0**	
		Yht. 876:3:0								

Palolampi, 2,2 ha	Rantaviivan pituus m	Tilan rek.nro	Kantatila	**Muun. rantaviiva AK:n ulkopuolella**	Nykyisiä rak.paikkoja	Uusia rak.paikkoja	**Mitoitus**			Muualta osoitettavia korvaavia rak.paikkoja
							mit.luku	**arvo**	**lukum.**	
AK-laajentumisalue										
Kokonaismitoitus	n. 680				1	ei ellei AK				
	14	6:8			1					
	620	8:1								
	46	8:2								

Personlampi, 0,5 ha							**Mitoitus**			
							mit.luku	**arvo**	**lukum.**	
AK-laajentumisalue										
Kokonaismitoitus	n. 300				1	ei ellei AK				
	57	4:50								
	44	26:1								
	80	26:2								
	29	58:8			1					
	114	Yht. 878:7								

Noukkalampi, 2,3 ha										
Keskustan asemakaava-alue										
	n. 680			ei	10					

Liimattalansalmi, 14,4 ha	Rantaviivan pituus m	Tilan rek.nro	Kantatila	**Muun. rantaviiva AK:n ulkopuolella**	Nykyisiä rak.paikkoja	Uusia rak.paikkoja	**Mitoitus**			Muualta osoitettavia korvaavia rak.paikkoja
							mit.luku	**arvo**	**lukum.**	
AK-laajentumisalue										
Kokonaismitoitus	n.2800				17	ei ellei AK			**17**	
Korholan kartano, rky-3		3:44			1					
Korholan kartano, rky-3		4:75								

		19:7								
rky-3 -alue		25:2			1					
rky-3 -alue		25:3			1					
rky-3 -alue, AK-laaj.alue		25:4								
		26:4			1					
rky-3 -alue		26:5			1					
		26:6			1					
		26:14			1					
		26:16			1					
rky-3 -alue, ke -merkintä		56:0			1					Korholan kehittämisalue
		57:4			1					
		57:11			1					
		57:13			1					
		57:15			1					
rky-3 -alue		57:18			1					
rky-3 -alue		57:19								
		26:80			1					
		26:96			1					
		26:97			1					

	Rantaviivan	Tilan	Kantatila	**Muun. rantaviiva**	Nykyisiä	Uusia	**Mitoitus**			Muualta osoitettavia
Kaijärvi, 4,4 ha	pituus m	rek.nro		**AK:n ulkopuolella**	rak.paikkoja	rak.paikkoja	mit.luku	**arvo**	**lukum.**	korvaavia rak.paikkoja
AK-laajentumisalue										
Kokonaismitoitus	n. 800				1	ei ellei AK				
	131	3:33								
	134	4:14								
	273	4:22			1					
	42	4:29								

Lausunnot ja muistutukset sekä niiden huomioonottaminen

UUDELLEEN NÄHTÄVILLÄ OLLEESTA YLEISKAAVAEHDOTUKSESTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MUISTUTUKSET

Rautalammin keskustan osayleiskaavaehdotus liiteasiakirjoineen oli uudelleen virallisesti nähtävillä Rautalammin kunnanvirastolla sekä kunnan internet -sivuilla 6.6.–7.7.2018. Kaavaehdotuksesta annettiin kaikkiaan 3 lausuntoa ja 7 muistutusta.

TIIVISTELMÄT RAUTALAMMIN KESKUSTAN YLEISKAAVAEHDOTUKSESTA ANNETUISTA LAUSUNNOISTA JA MUISTUTUKSISTA

LAUSUNNOT

Lausunnon antaja	Lausunnon pääsisältö	Kaavoittajan vastine **Värikoodi (vain viranomaisia varten):** **Sininen: informatiivinen, ei toimenpiteitä** **Vihreä: muistutus/esitys voidaan huomioida** **Punainen: muistutusta/esitystä ei voida huomioida** **Oranssi: asia vaatii lisäselvitystä**
Dnro 15 Savon Voima Verkko Oy	Kaava-alueen sähköverkkoa on saneerattu vuosina 2016–18 ja saneeraus jatkuu edelleen Toholahden ja Kuutinharjun alueella 2019. Lausunnon liitekartalle on merkitty purkautuneet ja purkautuvat 20 kV ilmajohdot, joiden aluevaraukset voi poistaa. Kaava-alueen länsireunalta puuttuu osuus nykyisestä 110 kV ilmajohtoalue, joka tulee merkitä kaavakarttaan.	Korjataan johtomerkinnät kaavakarttaan lausunnon liitekartan mukaisesti.
Dnro 16 Pohjois-Savon liitto	Pohjois-Savon liitto pitää yleiskaavassa osoitettujen uusien asuinalueiden määrää varsin runsaana. Mm. asuntoalue nro 11 Personlampi on osoitettu valtakunnallisesti merkittävän kulttuurihistoriallisen kohteen (MA1-v 003 Rautalammin suurtilat/Korhola) alueelle. ---------- Korholan suurtilaa koskien on yleskaavaehdotuksessa osoitettu kehittämisalue (ke), jonka tarkoituksena on turvata alueen kulttuuriympäristöjen arvojen säilyminen. Erillinen ke -merkintä lisää merkintöjen määrää kaavakartalla. Vaihtoehtona ke -merkinnälle ehdotetaan kyseisen merkinnän suunnittelumääräyksen lisäämistä rky-3 -merkinnän yhteyteen. ---------- Uudet asumisen alueet nro 9 Kilpilammen luoteispuoli, nro 10 Varikontie ja nro 11 Personlampi sijoittuvat osin tai kokonaan maakuntakaavan MY1 -alueelle (MY1 307 Jaakonharju). Kyseiselle alueelle sijoittuvien asuinalueiden yksityiskohtaisemmassa alueidenkäytön suunnittelussa suunnittelussa pitäisi turvata maisemallisten arvojen, harju-, moreeni- tai kalliomuodostuman luonteenomaiset piirteet, ympäröivä vesi- tai kulttuurimaiseman arvojen säilyminen sekä pohjaveden suojelu.	Yleiskaavassa on yleispiirteisesti esitetty potentiaaliset rakentamisen laajentumisalueet, jotka on lisäksi asetettu ohjeelliseen toteuttamisjärjestykseen niiden ominaisuuksien pisteytyksen perusteella. Alueiden osoittaminen esitetyssä laajuudessa on koettu tarpeelliseksi, jotta mahdolliset tulevat asuinalueet voidaan jo varhain ottaa huomioon Rautalammin keskustan infrastruktuurin rakentumisessa ja maankäytön ohjauksessa. Asemakaavalla ratkaistavien asuntoalueiden ominaisuudet ja liittyminen kulttuuriympäristöön tarkastellaan tarkemmin asemakaavoituksen yhteydessä. ---------- Korholan ke- merkinnän tarve liittyy vain tiettyyn osaan rky-3 -alueesta sekä vain tiettyjen maanomistajien tavoitteisiin. Kehittämisaluemerkinnän ulottaminen koko rky-3 -alueelle ei ole tarkoituksenmukaista. ---------- Jaakonharjun MY1 -aluerajaus kaavamääräyksineen maakuntakaavassa on suuripiirteinen, joka tarkentuu yleis- ja asemakaavassa. Jaakonharjua geologisena muodostumana ei ole todettu arvokkaaksi kallioalueeksi tai moreenimuodostumaksi eikä se kuulu harjujensuojeluohjelmaan. Poski-raportissa Jaakonharju on todettu paikallisesti arvokkaaksi luonnon ja maisemansuojelun kannalta (arvoluokka 4), joka kuitenkin on maa-ainesten ottoon osittain soveltuva (Poski-luokka 2). Jaakonharjun alueelle sijoittuu jo olemassa olevaa asutusta. Poski-raportin karttaliitteen (nro 13) mukaan Jaakonharjun hiekka- ja soramuodostumat, joilla on erityisiä maisema- ja luonnonarvoja eivät ulottuisi Jaakonharjun eteläisimpään osaan, joka on Rautalammin keskustan osayleiskaava-alueella. Eteläisin kärki on ”vain” pohjavesialuetta. Yleiskaava-alueelle ulottuvan Jaakonharjun eteläisimmän osan arvo perustuu pohjavesialueeseen, joka sisältyy yleiskaavan pv-aluerajausmerkintään. Alue

		sisältyy maisemallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemavyöhykkeeseen, joka on merkitty yleiskaavassa ma-6 -aluerajausmerkinnällä. Alueeseen sisältyvät luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät kohteet on osoitettu luo-merkinnöillä. Alueella on siten jo useita päällekkäisiä ympäristön ominaisuudet huomioonottavia merkintöjä. Nämä ottavat riittävässä määrin huomioon P-S maakuntakaavan suunnittelumääräyksen kriteerit. Uutta päällekkäistä lisämerkintää ei tarvita. Lisätään kuitenkin kaavaselostukseen alueelle sijoittuvien uusien asuinaluevarausten kuvauksiin maininta Jaakonharjun ominaisuuksien tarkemmasta huomioon ottamisesta asemakaavoituksen yhteydessä.
	---------- Pohjois-Savon maakuntakaavan Rautalampea koskeva alakeskusmerkintä (ca-21) on korvattu vuonna 2016 vahvistetussa Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavassa osoitetulla alakeskusmerkinnällä (ca2). Vanha merkintä esiintyy edelleen kaavaselostuksen luvussa 4.2 Osayleiskaavan tavoitteet. Myös OAS:ssa on vanhentuneita tietoja.	---------- Korjataan maakuntakaavan alakeskusmerkintä Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavan mukaiseksi. Päivitetään OAS:n olennaiset tiedot.
	---------- Maakuntaohjelmassa 2018–2021 ja vuoteen 2040 ulottuvassa maakuntasuunnitelmassa on linjattu, että kasvukeskuksia, matkailun alueita ja kirkonkyliä vahvistetaan mm. kaavoituksella, täydennysrakentamisella, vesistön vetovoiman hyödyntämisellä, uusiutuvan energian ratkaisuilla ja yhteisöllisellä kehittämisellä. Maakuntakaavassa ei erikseen oteta kantaa rantarakentamisen mitoitukseen, mutta maakunnan suunnittelun näkökulmasta Rautalammin vetovoimaisen ranta-asumisen lisääminen kirkonkylän yleiskaavan alueella noudattaa maakunnallisia tavoitteita.	---------- Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
Dnro 17 Pohjois-Savon Ely -keskus	Kaavaehdotuksen rantarakentamisen mitoitus tyydyttää ELY-keskusta ja kaavaehdotus täyttää siten myös näiltä osin maankäyttö- ja rakennuslain 73 ja 39 §:n mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset.	Merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä.
	---------- ELY -keskus esittää huomioon otettavaksi seuraavia yksityiskohtia: Käytetyn rky -merkinnän (valtakunnallinen kulttuurihistoriallisesti arvokas kohde tai alue) kaavamääräyksessä mainitaan vain olemassa olevan vanhan rakennuskannan säilyttäminen. Kyseiset kohteet ovat valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä, joilla rakennusten lisäksi ympäristön arvokkaat ominaispiirteet tulee säilyttää. Tämän tulisi näkyä kaavamääräyksessä.	---------- Täydennetään rky -kohteiden kaavamääräystä myös ympäristön arvokkaiden ominaispiirteiden osalta seuraavaan muotoon: ”*Rakennustaiteellisesti tai historiallisesti arvokkaita rakennuksia tai rakennusryhmiä ei saa purkaa ja niiden ympäristön arvokkaat ominaispiirteet tulee säilyttää. Rakennusten kunnostamisessa tulee pyrkiä säilyttävään korjaukseen. Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen suojelukohteita koskevien lupahakemusten ratkaisemista. Numerointi kauttaviivan jälkeen viittaa kaavaselostukseen.*”
	---------- Maukolan tilan osalta on kaavaehdotuksessa siirretty rakennuspaikkoja Pitkälahden rannalle kaava-alueen ulkopuolelle. Rakennuspaikkojen siirtäminen tulisi tutkia kaavoituksella siten, että Maukolan tila Maukosvuoren osalta sisällytettäisiin myös Pitkälahden kaavoitukseen.	---------- Kyseessä on väärinkäsitys. Kaavaehdotuksessa on Maukolan tilan osalta siirretty kantatilatarkasteluun ja rantaviivamitoitukseen perustuvia rakennuspaikkoja 3 kpl Syväjärveltä Pitkälahden länsirannalle maanomistajan toiveen mukaisesti. Rakennuspaikat sijoittuvat yleiskaava-alueelle ja ne on osoitettu uusina rakennuspaikkoina Pitkälahden rannalla. Siirtoa tukee se, että ne sijoittuvat jo rakentuneelle asuntoalueelle, jossa on infrastruktuuri jo olemassa. Näin myös rauhoitetaan Syväjärven pääosin rakentumaton eteläranta.
	---------- Pohjavesialueen rajaus tulee vaihtaa viralliseen rajaukseen, jonka saa ladattua Suomen ympäristökeskuksen nettisivujen kautta.	---------- Tarkistetaan pohjavesialueen rajaus virallisen rajauksen mukaiseksi.
	---------- Liikenne- ja infrastruktuuri toteaa, että sen aikaisemmat kommentit on pääosin huomioitu, mutta esittää vielä seuraavia korjauksia kaavaselostukseen: - Kantatiestä 69 esiintyy vielä kolmessa kohtaa erilaisia nimityksiä	---------- Tarkistetaan ja korjataan Kantatien nimitys kaavaselostuksen ao. kohtiin.

	- Kaavaselostukseen voisi vielä todeta yleispiirteisemmin pelkistä happorekoista, raakapuukuljetuksista Äänekoskelle sekä lihakarjan kuljetuksista.	Lisätään kaavaselostukseen maininnat ao. rekkakuljetuksista.
	ELY -keskus toivoo, että kaava-aineistot toimitettaisiin vastaisuudessa ELY -keskukselle alkuperäisinä sähköisinä (ei skannattuina) tiedostoina. ---------- ELY -keskus haluaa lisäksi, että viranomaisneuvottelun tarvetta arvioidaan yhdessä, kun vastineet kaavaehdotuksesta annettuihin palautteisiin on laadittu.	Merkitään tiedoksi. Kaava-asiakirjat on toimitettu vektorimuotoisesta kaavakartasta pdf -muotoon muunnettuna. ---------- Merkitään tiedoksi.

MUISTUTUKSET

Drnro/Kiinteistö/ Muistutuksen antaja	Muistutuksen pääsisältö	Kaavoittajan vastine
Dnro 6/ Hautapakka Päivi	Tila 56:0, jota muistutus koskee oli ensimmäisessä kaavaehdotuksessa osoitettu asemakaavoitettavaksi asuinalueeksi (A). Nyt nähtävillä olleessa kaavaehdotuksessa alue on muutettu maisemallisesti arvokkaaksi viljelysalueeksi (MA) perustelematta tai neuvottelematta omistajan kanssa. ---------- Uuteen kaavaehdotukseen, ko. alueelle ja laajemminkin on rajattu ns. kehittämisalue ja sille kaavamääräys: ”*Aluetta kehitetään Korholan suurtilan maisemakokonaisuuteen liittyvänä asuinalueena yhdessä maanomistajien, kunnan ja museoviranomaisen kanssa siten, että kulttuuriympäristön arvot eivät turmellu*.” Tämän nähdään olevan ristiriidassa maisemallisesti arvokkaan viljelysaluemerkinnän (MA) kanssa, koska kaavamääräykset päällekkäisinä eivät todellisuudessa mahdollista uusien asuinalueiden muodostamista, kuten kehittämismerkintään liittyvä kaavamääräys harhauttavasti esittää. ---------- Savijärven kosteikko ei voi olla perusteena muuttuneelle kaavamerkinnälle. ---------- Tilan peltoalueita ei jatkoissa ole tarkoitus säilyttää avoimina viljelysalueina. Tavoitteena on, että alueelle tullaan laatimaan asemakaava, jossa alue osoitetaan asuinpientaloalueeksi	Kyseinen tila on koko kaavaprosessin ajan kuulunut maakunnallisesti tärkeään maisemallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemavyöhykkeeseen (ma-6), joka on määritelty Pohjois-Savon maakuntakaavan yhteydessä tehdyssä inventoinnissa, sekä Korholan kartanon valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurihistorialliseen ympäristöön ympäröivine peltoalueineen (rky-3). Kunnan ja maanomistajien toiveesta aluetta on haluttu kehittää myös asuinalueena, jonka johdosta ensimmäisessä kaavaehdotuksessa oli merkintä asemakaavoitettavasta asuinalueesta (A). Pohjois-Savon liiton sekä Kuopion kulttuurihistoriallisen museon ensimmäisestä kaavaehdotuksesta antamien lausuntojen perusteella alue on muutettu em. inventointien perusteella Maisemallisesti arvokkaaksi viljelysalueeksi, jolle on kuitenkin osoitettu kehittämisaluemerkintä (ke), jonka perusteella alueen maanomistajat yhdessä kunnan ja museoviranomaisen kanssa tulevat tarkastelemaan alueen kehittämismahdollisuuksia asemakaavoituksen yhteydessä. Kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvotukset (rky-3, ma-6 ja MA) eivät kategorisesti poissulje lisärakentamisen mahdollisuutta, mutta sen edellytykset täytyy selvittää ympäristön olosuhteet tarkemmin huomioonottavan asemakaavoituksen yhteydessä. ---------- Lähtökohta on, että alue sisältyy Korholan kartanon valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurihistorialliseen ympäristöön ympäröivine peltoalueineen (rky-3). Tämä asettaa lähtökohdat alueen kehittämiselle. Kts. perustelut yllä. ---------- Savijärven kosteikko ei ole ollut perusteena muuttuneelle kaavamerkinnälle. ---------- Sekä maanomistajien että kunnan tavoite on kehittää aluetta myös asuinrakentamisalueena. Asemakaavoituksen yhteydessä tarkastellaan rakentamisen soveltuvuus kulttuuriympäristöön tarkemmin. Kaavan ke -merkintä mahdollistaa tämän. Koska alue kuitenkin sisältyy Korholan kartanon valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurihistorialliseen ympäristöön ympäröivine peltoalueineen (rky-3), asettaa tämä haasteita ja reunaehtoja alueen suunnittelulle.

	---------- Uusia asuinaluevarauksia (A) on yleiskaavaehdotuksessa osoitettu muidenkin maanomistajien maille myös vastaaville peltoalueille. Tältä osin kaavaehdotus ei kohtele maanomistajia tasapuolisesti.	---------- Lähtötilanteen olosuhteet eivät aina ole tasapuoliset. Rautalammin keskustan yleiskaavan alueella on muitakin asemakaavoitettavaksi osoitettuja alueita, mutta kyseinen alue on ainutlaatuinen, koska se sijaitsee ma-6 -maisemavyöhykkeen lisäksi kokonaisuudessaan Korholan kartanon rky-3 -merkinnän sisäpuolella. Kehittämisaluemerkinnän (ke) avulla tarjotaan mahdollisuus alueen tarkempaan tarkasteluun ja kehittämiseen myös kulttuuriympäristö huomioon ottaen. Kulttuuriympäristövelvoitteiden huomioonottaminen ei aiheuta maanomistajille kohtuutonta haittaa. Ei muutosta kaavakarttaan.
Dnro 7/686-408-1-11 Anu Sjöberg	Liittyen ilmeisesti kaava-aineistossa osoitettuun paikallisesti arvokkaaseen kohteeseen nro 29 Ala-pönkkälä todetaan, että kyseinen rakennus on remontoitu 2002–2003, joten se ei ole enää alkuperäisessä asussa. Halutaan poistaa kohteelta paikallisesti merkittävän kohteen suojelumerkintä. ---------- W -aluetta 4 m tontista, jonka voi palauttaa tontiksi.	Kaavamerkintä perustuu kohteen inventointiin ja arviointiin, jonka on Rautalammin museon toimesta suorittanut Leni Koukkari 2011. Kohde on todettu paikallisesti arvokkaaksi. Kohdekuvauksen mukaisesti Ala-Pönkkölän asuinrakennus sijaitsee uimarannan vieressä. Se on 1920-luvulla valmistunut entinen suutarin ja nahkurin verstas sekä kauppapuoti Kurssilanmäen alapuolella Pitkälahden rannalla. Alueella on ollut useampikin kauppa 1900-luvun alkupuolella. Kohde sijaitsee maisemallisesti arvokkaalla alueella. Luettelointiperusteena on rakennuksen ikä, historia sekä maisemallinen sijainti. Hyvin tehty remontti lisää rakennuksen arvoa ja edesauttaa sen säilymistä. Paikallisesti arvokkaan kohteen suojelumerkintä ei estä rakennuksen käyttöä, korjaamista tai laajentamista. Kaavamerkinnän mukaisesti ”*Kohde ympäristöineen tulisi säilyttää ja kohteen kunnostuksessa tulee pyrkiä säilyttävään korjaukseen*”. ---------- Yleiskaavassa ei siirrellä tontinrajoja. Ei muutosta kaavamerkintöihin.
Dnro 8/Riihipirtti 3-39	Muistutuksessa tähdennetään, että tontti halutaan pitää edelleen asuntotonttina eikä ymmärretä muuttamista RM -tontiksi.	Kyseessä on väärinkäsitys. Tila on yleiskaavassa edelleen AO -merkinnällä. Vieressä on RM -alue laajentunut. AO -merkintä näkyy kaavakartalla hieman huonosti, koska se on jäänyt tien melualuemerkinnän sekä asemakaava-aluerajausmerkinnän alle.
Dnro 10/54-2 Kivistö/Kärnä	Muistutuksessa harmitellaan vähentynyttä rantarakentamispaikkamäärää 3:sta yhteen aiempaan kaavaehdotukseen verrattuna. Anotaan nykyisen lisäksi toista rantarakentamispaikkaa, joka sijoitettaisiin tilan pohjoisrajan tuntumaan.	Rantarakentamispaikat on määritetty pitkien neuvottelujen tuloksena kantatilatarkastelun ja ELY -keskuksen edellyttämän ns. Etelä-Savon rantaviivan muuntomallin mukaisesti, joka rajoittaa voimakkaasti rantarakentamista kapeissa vesistöissä. Ei voida lisätä mitoituksesta poikkeavaa rantapaikkaa.
Dnro 12/As Oy Pappilanranta	Pappilanpellon asuinaluevaraukseen liittyen esitetään tarkennuksia kohdekuvaukseen.	Tarkennetaan kohdekuvausta kaavaselostukseen esitetyn mukaisesti.
Dnro 13/Tohoniemi A. Waris	Kaavassa esitetty uusi rakennuspaikka koetaan haastavaksi maaston jyrkkyyden vuoksi. Rakennuspaikkaa esitetään siirrettäväksi paikalle, johon on jo aiemmin aiottu rakentaa. ---------- Lisäksi anotaan toista rantarakennuspaikkaa.	Rakennuspaikan siirto on mahdollinen. Vapaan rannan maksimoimiseksi rakennuspaikka osoitetaan muistutuksessa esitettyyn kohtaan 2. ---------- Rantarakentamispaikat on määritetty pitkien neuvottelujen tuloksena kantatilatarkastelun ja ELY -keskuksen edellyttämän ns. Etelä-Savon rantaviivan muuntomallin mukaisesti, joka rajoittaa voimakkaasti rantarakentamista kapeissa vesistöissä. Ei voida lisätä mitoituksesta poikkeavaa rantapaikkaa.
Dnro 14/ J. Karjalainen	Kaavaselostuksessa on uusien asuinalueiden etäisyyksissä palveluihin edelleen epätarkkuuksia. Epätietoista on, lasketaanko etäisyydet linnuntietä vai tietä pitkin ja vievätkö ne ovelle vai rakennuksen/palvelun reunaan. ---------- Kaavaselostuksen paikannimissä on virheitä.	Etäisyydet ovat likimääräisiä ja antavat osviittaa alueiden sijainnista palveluihin nähden. Etäisyydet on laskettu kulkureittejä mukaillen kohdealueiden reunasta kyseisen palvelun tai alueen (esim. uimaranta) reunalle. Tarkistetaan etäisyydet, joissa epäillään merkittävää virhettä. ---------- Korjataan paikannimet selostukseen.

MUU KAAVAEHDOTUKSEEN LIITTYVÄ PALAUTE, JOKA HUOMIOIDAAN

Kirjelmä Jalkanen E ja T	Vuohiniemen kohdalla on AO -aluetta merkitty virheellisesti puistoksi.	Korjataan asemakaavan mukainen tilanne yleiskaavakartalle.

Tilatohtorit Oy

Tila- ja kaavatohtorit

Risto Suikkari, Arkkitehti SAFA, TkL
Kai Tolonen, Arkkitehti SAFA, LuK

8.8.2018

Rautalammin kunnanhallitus

Lausuntopyyntö 5.6.2018

Rautalammin kirkonkylän yleiskaava, ehdotusvaihe

Rautalammin keskustan yleiskaava 2030 on tullut vireille vuonna 2011. Yleiskaavan osalta on pidetty aloitus- ja ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelut ja lisäksi työneuvotteluita. Lausuttavana on nyt kolmas yleiskaavaehdotus.

Pohjois-Savon ELY-keskus haluaa nostaa esille 1.5.2017 voimaan tulleen maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 18 §:n muutoksen, jonka mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on edistää kunnan alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämistä. Lain mukaan ELY-keskuksen on myös valvottava, että kaavoituksessa, rakentamisessa ja muussa alueiden käytössä otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat. Lisäksi ELY-keskus huolehtii sille ELY-keskuksista annetun lain (897/2009) 3 §:n mukaan kuuluvista, myös muista laeista kuin maankäyttö- ja rakennuslaista johtuvista tehtävistä.

Rautalammin keskustan yleiskaavoituksessa keskeiseksi kysymykseksi nousi ranta-alueiden käsittely erityisesti mitoituksen ja maanomistajien yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Pohjois-Savon ELY-keskus on katsonut eri rooleissaan, viimeisimmäksi edistämistehtävässään, tärkeäksi nostaa esille mitoitukseen liittyvät seikat, sillä jo perustuslaissa säädetään maanomistajien yhdenvertaisesta kohtelusta ja lisäksi maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää riittävästi vapaata rantaviivaa. Vielä toisessa kaavaehdotuksessa oli kauttaaltaan korkea mitoitus asemakaava-alueiden ulkopuolisilla ranta-alueilla (jopa 20 rakennuspaikkaa muunnettua rantaviivakilometriä kohden), ja lisäksi mitoitus vaihteli laajasti naapurikiinteistöjenkin välillä.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen mielestä keskustan yleiskaavaa on työstetty toisen kaavaehdotuksen jälkeen hyvään suuntaan. Rantaviivan muuntamisessa on noudatettu pääpiirteissään Rautalammin kunnassa aikaisemminkin käytetyn Etelä-Savon mallin periaatteita. Kaavaehdotuksessa asemakaava-alueiden ulkopuoliset rantavyöhykkeet on jaettu taajamatoimintojen vyöhykkeeseen ja taajaman

lähivaikutusvyöhykkeeseen, joiden mitoituslukuina on käytetty 7 ja 6 rakennuspaikkaa muunnettua rantaviivakilometriä kohden. Mitoitus on kohtuullinen, ja maanomistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet tulevat esille kaava-aineistossa. Kaavaehdotus täyttää siten myös näiltä osin maankäyttö- ja rakennuslain 73 ja 39 §:n mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset.

Kaavaehdotuksessa nousee esille seuraavia yksityiskohtia, joita ELY-keskus esittää huomioon otettavaksi. Käytetyn rky-merkinnän (valtakunnallinen kulttuurihistoriallisesti arvokas kohde tai alue) kaavamääräyksessä mainitaan vain olemassa olevan vanhan rakennuskannan säilyttäminen. Kyseiset kohteet ovat valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä, joilla rakennusten lisäksi ympäristön arvokkaat ominaispiirteet tulee säilyttää. Tämä on syytä näkyä kaavamääräyksessä. Alueiden arvokkaat piirteet kuvataan RKY-kohdekuvauksessa.

Kaava-aineiston mukaan Maukolan tilan osalta siirretään rakennuspaikkoja kaava-alueen ulkopuolelle Pitkälahden rannalle. ELY-keskus tuo esille, että rakennuspaikkojen siirtäminen tulisi tutkia kaavoituksella siten, että Maukolan tila Maukosvuoren osaltaan sisällytettäisiin myös Pitkälahden alueen kaavoitukseen. Siirrettävien rakennuspaikkojen osoittaminen Pitkälahden rannalle on myös epävarmaa lahden kapeuden takia.

Pohjavesialueen rajaus tulee vaihtaa viralliseen rajaukseen. Vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue -rajauksen saa ladattua Suomen ympäristökeskuksen nettisivujen kautta (http://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot).

Liikenne ja infrastruktuuri –vastuualue toteaa, että sen aikaisemmin antamat kommentit on pääosin huomioitu, mutta esittää vielä seuraavia korjauksia kaavaselostukseen. Kantatiestä 69 Äänekoski - Suonenjoki on käytetty kaavaselostuksessa useita nimityksiä, ja ne tulisi nimetä kaavaselostukseen oikein (sivut 10, 14, 52). Kaavaselostukseen voisi lisäksi todeta yleispiirteisemmin pelkistä happorekoista, raakapuukuljetuksista Äänekoskelle sekä lihakarjan kuljetuksista (sivut 52 ja 62).

Jatkossa kaavoituksessa olisi hyvä kiinnittää huomiota myös kaavakarttojen luettavuuteen. ELY-keskus toivoo myös, että kaava-aineistot toimitettaisiin vastaisuudessa ELY-keskukselle alkuperäisinä sähköisinä (ei skannattuina) tiedostoina.

Viranomaisneuvottelun tarvetta voidaan arvioida yhdessä, kun vastineet kaavaehdotuksesta annettuihin palautteisiin on laadittu.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt alueidenkäytön ylitarkastaja Eija Kinnunen ja ratkaissut ympäristövastuuyksikön päällikkö Leila Kantonen. Merkintä hyväksymisestä on asiakirjan lopussa.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet luonnonsuojelun ylitarkastaja Anne Grönlund, kulttuuriympäristöasiantuntija Tapio Laaksonen ja ympäristölakimies Kimmo Huttunen.

Tämä asiakirja POSELY/289/07.01/2011 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POSELY/289/07.01/2011 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kinnunen Eija 04.07.2018 14:25

Ratkaisija Kantonen Leila 04.07.2018 14:27

Rautalammin kunnanhallitus 20.8.2018

Rautalammin kunnanvaltuusto

Rautalammin kunnan KONSERNIOHJE

RAUTALAMPI

Voimaantulo 1.10.2018

Sisällysluettelo

1. Konserniohjeen tarkoitus ... 2
2. Konserniohjeen soveltamisala ... 3
3. Konserniohjeen hyväksyminen ja sitovuus ... 4
4. Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako ... 4
5. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus ... 4
6. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen ... 4
7. Kunnan luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeuden turvaaminen ... 5
8. Velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa ... 5
9. Konsernin sisäiset palvelut ... 6
10. Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen ... 6
11. Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa ... 6
12. Tiedottaminen ... 7
13. Tilintarkastus ... 7
14. Tarkastuslautakunta ... 7
15. Konserniohjeen voimaantulo ... 7

1. Konserniohjeen tarkoitus

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisetu huomioon ottaen.
Tavoitteena on myös yhtenäistää konsernin yhteisöjen johtamis- ja hallintokäytäntöjä ja siten varmistaa riittävää avoimuutta ja tiedonkulkua, tulostietojen oikeellisuutta, sisäisen ja ulkoisen valvonnan riittävyyttä ja toimivuutta, riskienhallintaa ja hyvää kirjanpitokäytäntöä ja tilintarkastustapaa.

2. Konserniohjeen soveltamisala

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja säätiöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5§:n tarkoittama määräysvalta:

- Kiinteistö Oy Rautalammin Haka (fuusioituu Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy:n kanssa 31.8.2018)
- Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy
- Kiinteistö OY Oikarilan Teollisuushallit
- Asunto Oy Tiinari
- Rautalammin kehitys Oy
- Pappilanpellon Lämpö Oy

Kunnan osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaan omistusyritystä ja osakkuusyritystä:

- Kiinteistö Oy Rautalammin virastotalo
- Asunto Oy Lupsakas
- Rautalammin Rakennus Oy
- Asunto Oy Rautalammin Lassilanpolku
- Kehitysyhtiö Savogrow Oy

Kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri
- Vaalijalan kuntayhtymä
- Savon koulutuskuntayhtymä
- Itä-Suomen päihdehuolto
- Pohjois-Savon liitto
- Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä

3. Konserniohjeen hyväksyminen ja sitovuus

Konserniohjeen hyväksyy valtuusto.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessa, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä /sopimuksista muuta johdu. Mahdollisesta ristiriidasta konserniohjeen ja em. seikkojen osalta tulee ilmoittaa viipymättä, kirjallisesti kunnanjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Käyttäessään omistajanohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet.

4. Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako

Konsernijohto, konsernijohdon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kunnan hallintosäännössä.

5. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kuntaan sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus -ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohdon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

6. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen

Kunnan tytäryhteisöjen ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaa varten kunnalle puolivuosittain ja aina, mikäli tarvetta ilmenee, raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin

liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohdolle. Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalian mukaisia konsernisäännöksiä ja hyvää kirjanpitotapaa.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista vasten. Konsernijohto tai muu konsernijohdon määrittelemä taho antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, aikataulusta yms.

7. Kunnan luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeuden turvaaminen

Kunnan luottamushenkilöillä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät vielä ole julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti kunnanjohtajalle/hallintojohtajalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävänä hoitamista varten, Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

8. Velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Yhteisön hallituksen, tytäryhteisöt ja osakkuusyhteisöt, on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen kunnan konsernijohdon kanta mm. seuraaviin toimenpiteisiin:
- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen asioihin. jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiasta ja talousarviossa tytäryhteisölle asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- hallituksen yhtiökokoukselle tekemästä voitonjakoehdotuksesta?
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmän ja sen muutokset?
- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset?
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti ole annettu yhtiön tehtäväksi?
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen

- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöstöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta tai vaihtaminen
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen

Ennakkokäsityksen hakeminen ei muuta yhteisön päätöksentekoelimen päätösvaltaa tai vastuuta päätöksestä.

9. Konsernin sisäiset palvelut

Hankinnat
Tytäryhteisöjen tulee noudattaa julkisista hankinnoista annettua lakia. Tytäryhteisön hankinnoissa tulee ottaa huomioon koko konsernin etu. Hankinnat toteutetaan yhteishankintana mahdollisuuksien mukaan. Konsernijohto voi antaa tarvittaessa ohjeita hankintamenettelystä.

Tukipalveluiden hankinta
Tukipalveluita hankittaessa (esim. hallinto-, tieto-, talous- ja henkilöstöhallinto-, materiaali-, tila- ja kunnossapitopalveluita) on selvitettävä konsernin tarjoamat palvelut ja niiden kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden.

Henkilöstö
Kukin yhteisö hoitaa henkilöstöpolittikkansa itse. Konsernissa otetaan huomion sisäiset henkilöstön siirtotarpeet.

10. Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Hallintosäännössä määritelty toimielin päättää hallitusehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin. Hallitusjäsenehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolainmukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallituksiin nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

11. Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Tytäryhteisöjen tulee noudattaa toiminnassaan hyvän hallinon ja johtamistavan periaatteita. Hyvän hallinto- ja johtamistavan tavoitteena on edistää toiminnan tuloksellisuutta, omistaja-arvon kehittymistä ja suojaamista sekä luottamusta yrityksen, sen omistajien ja eri sidosryhmien välillä.

Kunnan tytäryhtiöiden hallituksilla tulee olla hallitustyöskentelyä ohjaava työjärjestys ja taloussääntö. Lisäksi tytäryhtiöiden toimitusjohtajien kanssa tulee solmia toimitusjohtajasopimus.

Hallituksen ja toimitusjohtajan oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät lähtökohtaisesti osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan. Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua tytäryhteisön hallituksen kokouksiin ja käyttää niissä puheoikeutta, tytäryhtiöiden yhtiöjärjestyksiin tulee sisällyttää tämän mahdollistava määräys.

12. Tiedottaminen

Kuntalain 29§:n mukaan kunnan on tiedotettava kunnan toiminnasta asukkaille, palvelun käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Yhteisö tai säätiön on annettava tiedotusta varten kunnan keskushallintoon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisön tai säätiön on myös omaehtoisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön tai säätiön on informoitava kuntaa ennen merkittävän asian julkiseksituloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konserni asettamia tavoitteita.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolelta kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

13. Tilintarkastus

Kunnan tytäryhteisöjen tilintarkastajiksi valitaan kunnan tilintarkastusyhteisö, ellei tästä poikkeamiseen ole tytäryhteisöjen suuren lukumäärän tai muuhun tarkastuksen järjestämiseen perustuvaa syytä. Kaikkiin kunnan tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valitsemisen. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

14. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

15. Konserniohjeen voimaantulo

Konserniohjeen hyväksyy Rautalammin kunnanvaltuusto. Konserniohje tulee voimaan 1.10.201

Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallit
Kuopiontie 11, 77700 Rautalampi
y-tunnus 1879873-5

14.08.2018

	Pvm	Liite nro
K.hall.	20.8. 2018	11
K.vait.		

Rautalammin kunta
Kunnanhallitus
Kuopiontie 11
77700 Rautalampi

Viite: Lausuntopyyntö konserniohjeesta (Kh § 154/2018)

Rautalammin kunnan konserniohje

Tytäryhteisöille lausuntoa varten lähetettyyn konserniohjeen luonnokseen liittyen lausumme seuraavaa:

Kohta 6: Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen

Yhtiön kanta on, että raportti yhtiölle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittämisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä annetaan kunnalle **puolivuosittain ja aina, mikäli tarvetta ilmenee.** Toivomme kunnalta selkeää ohjeistusta raportoinnin toteuttamiseen.

Kohta 8: Velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Toivomme, että ohjetta täsmennettäisiin siltä osin, mitä *kirjallisen kunnan kannan hankkimisella* käytännössä tarkoitetaan. Lisäksi toivomme ohjetta täsmennettävän siltä osin, koskeeko kohdassa mainitut velvollisuudet ainoastaan tytäryhteisöjä vai myöskin osakkuusyhteisöjä.

Yhtiön näkemyksen mukaan seuraavat kohdat kuuluvat yhtiöiden hallitusten yleistoimivallan piiriin. Lisäksi kunnanjohtajalla konserninjohtajana on konserniohjeen mukaisesti läsnäolo- ja puheoikeus tytäryhteisöjen hallituksen kokouksissa, joten pidämme kunnan kirjallisen kannan hankkimista seuraavien kohtien osalta tarpeettomana:

- hallituksen yhtiökokoukselle tekemä voitonjakoehdotus
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä ja sen muutokset
- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta tai vaihtaminen

Edellä mainittuun kohtaan liittyen muistutamme, että osakeyhtiölain mukaisesti osakkeenomistajat yksimielisinä voivat yksittäistapauksessa tehdä päätöksen yhtiön hallituksen tai toimitusjohtajan yleistoimivaltaan kuuluvassa asiassa.

Muilta osin konserniohje on mielestämme selkeä.

Rautalammilla 14.08.2018

Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallien hallituksen puolesta,

Iiro Lyytinen
toimitusjohtaja

Kunnanhallitus 20.8.2018

RAUTALAMMIN HALLINTOSÄÄNTÖ

Elinvoimaa,
vahvaa rautalampilaista
osaamista ja identiteettiä

Sisällys

RAUTALAMMIN HALLINTOSÄÄNTÖ 7
l OSA 8
HALLINNON JA TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN 8
1. luku 8
Yleiset määräykset 8
1 § Hallintosäännön soveltaminen 8
2. luku 8
Kunnan johtaminen 8
2 § Kunnan johtamisjärjestelmä 8
3 § Kunnanhallituksen lakisääteiset tehtävät 9
4 § Kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät 9
5 § Valtuuston puheenjohtajan tehtävät 10
6 § Kunnan viestintä 10
3. Luku 10
Toimielimet 10
7 § Valtuusto 10
8 § Kunnanhallitus ja sen jaostot 10
9 § Tarkastuslautakunta 11
10 § Lautakunnat (ja niiden jaostot) 11
11 § Vaalitoimielimet 12
12 § Vaikuttamistoimielimet 12
4. Luku 12
Henkilöstöorganisaatio 12
13 § Henkilöstöorganisaatio 12
14 § Kunnanjohtaja 13
15 § Toimialajohtajat 13
16 § Muut johtajat ja esimiehet 14
17 § Toimialojen organisaatio ja tehtävät 14
18 § Vastuualueiden ja yksiköiden organisaatio 14
5. Luku 14
Konserniohjaus 14
19 § Kunnan konsernijohto 14
20 § Konsernijohdon tehtävät ja toimivallan jako 14
6. Luku 15
Sopimusten hallinta 15

21 § Kunnanhallituksen tehtävät ... 15
22 § Lautakunnan tehtävät ... 15
7. Luku ... 15
Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako ... 15
23 § Kunnanvaltuuston tehtävät ... 16
24 § Kunnanhallituksen ja sen jaostojen tehtävät ja toimivalta ... 16
25 § Kunnanjohtajan ja hallintojohtajan toimivalta ... 19
26 § Lautakuntien ja viranhaltijoiden toimivalta ... 20
27 § Toimivallan edelleen siirtäminen ... 31
28 § Toimivalta-asiakirjan antamisesta päättämisestä ... 31
29 § Asian ottaminen kunnanhallituksen käsiteltäväksi ... 31
30 § Ottokelpoisesta päätöksestä ilmoittaminen ... 31
8. Luku ... 32
Toimivalta henkilöstöasioissa ... 32
31 § Luvun määräysten soveltaminen ... 32
32 § Kunnanhallituksen toimivalta ... 32
33 § Työnjohtovallan käyttäminen ... 32
34 § Viran perustaminen ja lakkauttaminen sekä virkanimikkeen muuttaminen ... 32
35 § Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi ... 32
36 § Kelpoisuusvaatimukset ... 32
37 § Virkasuhteeseen ottaminen ilman hakumenettelyä ... 33
38 § Haettavaksi julistaminen ... 33
39 § Palvelusuhteeseen ottaminen ... 33
40 § Virkaan ottaminen virkaan valitun irtisanouduttua ennen virantoimituksen alkamista ... 33
41 § Henkilöstövalinnat ja palkan määrääminen ... 33
42 § Harkinnanvaraiset palkanosat ... 33
43 § Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen ... 34
44 § Sivutoimet ... 34
45 § Viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen ... 34
46 § Virka- ja työvapaan myöntäminen ja sijaisen ottaminen ... 34
47 § Virantoimituksesta pidättäminen ... 34
48 § Virkasuhteen ja työsuhteen muuttaminen osa-aikaiseksi ... 35
49 § Lomauttaminen ... 35
50 § Palvelusuhteen päättyminen ... 35
51 § Menetettyjen ansioiden korvaaminen ... 35
52 § Palkan takaisinperiminen ... 35
9. Luku ... 35

Asiakirjahallinnan järjestäminen 35
53 § Kunnanhallituksen tehtävät 35
54 § Asiakirjahallintoa johtavan viranhaltijan tehtävät 36
55 § Lautakunnan/toimialan asiakirjahallinnon tehtävät 36
II OSA 36
TALOUS JA VALVONTA 36
10. Luku 36
Taloudenhoito 36
56 § Talousarvio ja taloussuunnitelma 36
57 § Talousarvion täytäntöönpano 36
58 § Toiminnan ja talouden seuranta 37
59 § Talousarvion sitovuus 37
60 § Talousarvion muutokset 37
61 § Omaisuuden luovuttaminen ja vuokraaminen 37
62 § Poistosuunnitelman hyväksyminen 37
63 § Rahatalouden hoitaminen 38
64 § Maksuista päättäminen 38
65 § Asiakirjojen ja tietojen antamisesta perittävät maksut 38
11. Luku 38
Hallinnon ja talouden tarkastus 38
66 § Ulkoinen ja sisäinen valvonta 38
67 § Tarkastuslautakunnan kokoukset 39
68 § Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi 39
69 § Sidonnaisuusilmoituksiin liittyvät tehtävät 39
70 § Tilintarkastusyhteisön valinta 40
71 § Tilintarkastajien tehtävät 40
72 § Tarkastuslautakunnan antamat tehtävät 40
73 § Tilintarkastuskertomus ja muu raportointi 40
12. luku 40
Sisäinen valvonta ja riskienhallinta 40
74 § Valtuuston tehtävät 40
75 § Kunnanhallituksen tehtävät 40
76 § Lautakunnan tehtävät 41
77 § Viranhaltijoiden tehtävät 41
78 § Sisäisen tarkastuksen tehtävät 41
III OSA 42

VALTUUSTO 42
13. Luku 42
Valtuuston toiminta 42
79 § Valtuuston toiminnan järjestelyt 42
80 § Valtuustoryhmän muodostaminen ja valtuustoryhmän nimi 42
81 § Muutokset valtuustoryhmässä 42
82 § Istumajärjestys 42
14. Luku 43
Valtuuston kokoukset 43
83 § Valtuuston päätöksentekotavat 43
84 § Sähköinen kokous 43
85 § Kokouskutsu 43
86 § Esityslista 43
87 § Esityslistan julkaiseminen yleisessä tietoverkossa 44
88 § Sähköinen kokouskutsu 44
89 § Jatkokokous 44
90 § Varavaltuutetun kutsuminen 44
91 § Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan läsnäolo 44
92 § Nuorisovaltuuston edustajan läsnäolo 44
93 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus 45
94 § Kokouksen johtaminen 45
95 § Puheenjohdon luovuttaminen varapuheenjohtajalle 45
96 § Tilapäinen puheenjohtaja 45
97 § Esteellisyys 45
98 § Asioiden käsittelyjärjestys 46
99 § Puheenvuorot 46
100 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi 46
101 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen 47
102 § Päätöksen toteaminen 47
103 § Äänestykseen otettavat ehdotukset 47
104 § Äänestystapa 47
105 § Äänestysjärjestys 47
106 § Toimenpidealoite 48
107 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkistaminen 48
108 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille 48
15. Luku 48
Enemmistövaali ja suhteellinen vaali 48

108 § Vaaleja koskevat yleiset määräykset ... 48
109 § Valtuuston vaalilautakunta ... 49
110 § Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto ... 49
111 § Ehdokaslistojen laatiminen ... 49
112 § Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen ... 49
113 § Ehdokaslistojen yhdistelmä ... 50
114 § Suhteellisen vaalin toimittaminen ... 50
115 § Suhteellisen vaalin tuloksen toteaminen ... 50
116 § Vaalitoimituksen avustajat ... 50
16. Luku ... 50
Valtuutetun aloite – ja kyselyoikeus ... 50
117 § Valtuutettujen aloitteet ... 50
118 § Kunnanhallitukselle osoitettava kysymys ... 51
119 § Kyselytunti ... 51
IV OSA ... 51
PÄÄTÖKSENTEKO- JA HALLINTOMENETTELY ... 51
17. Luku ... 51
Kokousmenettely ... 51
120 § Määräysten soveltaminen ... 51
121 § Toimielinten päätöksentekotavat ... 52
122 § Sähköinen kokous ... 52
123 § Sähköinen päätöksentekomenettely ... 52
124 § Kokousaika ja -paikka ... 52
125 § Kokouskutsu ... 52
126 § Esityslistan julkaiseminen yleisessä tietoverkossa ... 53
127 § Sähköinen kokouskutsu ... 53
128 § Jatkokokous ... 53
129 § Varajäsenen kutsuminen ... 53
130 § Läsnäolo kokouksessa ... 53
131 § Kunnanhallituksen edustaja muissa toimielimissä ... 54
132 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus ... 54
133 § Tilapäinen puheenjohtaja ... 54
134 § Kokouksen johtaminen ja puheenvuorot ... 54
135 § Kokouskutsussa mainitsemattoman asian käsittely ... 54
136 § Esittely ... 54
137 § Kokouksen julkisuus ... 55
138 § Esteellisyys ... 55

139 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi ... 55
140 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen ... 55
141 § Päätöksen toteaminen ... 55
142 § Äänestykseen otettavat ehdotukset ... 56
143 § Äänestys ja vaali ... 56
144 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen ... 56
145 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenelle ... 57
18. Luku ... 57
Muut määräykset ... 57
146 § Aloiteoikeus ... 57
147 § Aloitteen käsittely ... 57
148 § Aloitteen tekijälle annettavat tiedot ... 58
149 § Asiakirjojen allekirjoittaminen ... 58
150 § Todisteellisen tiedoksiannon vastaanottaminen ... 58

RAUTALAMMIN HALLINTOSÄÄNTÖ

Hyväksytty valtuustossa xxxx

Voimaantulo 1.10.2018

l OSA

HALLINNON JA TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN

1. luku

Yleiset määräykset

1 § Hallintosäännön soveltaminen

Rautalammin kunnan hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä päätöksenteko- ja kokousmenettelyssä noudatetaan tämän hallintosäännön määräyksiä, ellei laeissa ole toisin säädetty.

Hallintosäännössä määrätään

- toimielimistä ja johtamisesta
- toimivallasta ja tehtävistä konserniohjauksessa ja sopimusten hallinnasta
- kunnan viranomaisten muista tehtävistä ja toimivallan jaosta
- taloudesta sekä ulkoisesta ja sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta
- valtuuston toiminnasta ja kokouksista
- toimielinten kokouksista sekä päätöksenteko- ja hallintomenettelystä
- luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista

Hallintosäännössä toimielimillä tarkoitetaan valtuustoa, kunnanhallitusta, lautakuntia / valiokuntia ja jaostoja sekä toimikuntia ja tilapäistä valiokuntaa. Viranomaisilla tarkoitetaan toimielimiä sekä luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita, joille on hallintosäännössä annettu toimivaltaa ja määrätty tehtäviä. Henkilöstöllä tarkoitetaan kuntaan virka- ja työsuhteessa olevia.

2. luku

Kunnan johtaminen

2 § Kunnan johtamisjärjestelmä

Kunnan johtaminen perustuu kuntastrategiaan, taloussuunnitelmaan, talousarvioon sekä muihin valtuuston päätöksiin.

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta, käyttää kunnan päätösvaltaa ja siirtää kunnan päätösvaltaa hallintosäännön määräyksillä.

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta.

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kunnanjohtaja toimii kunnanhallituksen esittelijänä ja vastaa asioiden valmistelusta kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Konsernijohdon tehtävistä ja toimivallasta määrätään 5. luvussa, sopimusten hallintaan liittyvistä tehtävistä 6. luvussa sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta 12. luvussa.

3 § Kunnanhallituksen lakisääteiset tehtävät

Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä kunnan henkilöstöpolitiikasta ja huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

4 § Kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät

Kunnanhallituksen puheenjohtaja

1. johtaa poliittista yhteistyötä, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää, käymällä asioiden käsittelyn edellyttämiä keskusteluja poliittisten ryhmien kanssa sekä pitämällä sopivin tavoin yhteyttä kunnan asukkaisiin ja muihin sidosryhmiin
2. johtaa kuntastrategian toteuttamisen edellyttämää poliittista yhteistyötä pitämällä yhteyttä valtuustoryhmiin ja seuraamalla kunnan viranomaisten päätösten laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta
3. johtaa kunnanjohtajan johtajasopimuksen valmistelua ja huolehtii kunnanhallituksen ja valtuuston kytkemisestä valmisteluprosessiin tarkoituksenmukaisella tavalla
4. käy kunnanjohtajan kanssa vuosittain tavoite- ja arviointikeskustelut, josta raportoidaan tarvittavilta osin kunnanhallitukselle.

5 § Valtuuston puheenjohtajan tehtävät

Kunnanvaltuuston puheenjohtaja

1. varmistaa valtuuston päätöksentekokyvyn ja vastaa valtuustoryhmien yhteistyön kehittämisestä
2. vastaa valtuuston kytkemisestä valmisteluprosesseihin sekä
3. vastaa valtuuston työskentelyn arvioinnista yhdessä valtuuston varapuheenjohtajien kanssa

6 § Kunnan viestintä

Kunnan viestintää ja tiedottamista kunnan toiminnasta johtaa kunnanhallitus. Kunnanhallitus hyväksyy yleiset ohjeet viestinnän ja tiedottamisen periaatteista. Elinvoimalautakunta kehittää kunnan markkinointia ja viestintää.

Toimielimet luovat edellytykset läpinäkyvälle toiminnalle asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Kunnanhallitus, lautakunnat, kunnanjohtaja sekä toimialan johtavat viranhaltijat huolehtivat siitä, että kunnan asukkaat ja palvelujen käyttäjät saavat riittävästi tietoja valmisteltavina olevista yleisesti merkittävistä asioista ja voivat osallistua ja vaikuttaa näiden asioiden valmisteluun. Viestinnässä käytetään selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otetaan huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet.

3. Luku
Toimielimet

7 § Valtuusto

Valtuustossa on 21 valtuutettua.

8 § Kunnanhallitus ja sen jaostot

Kunnanhallituksen ja sen jaostojen toimikausi on valtuustokausi, jos valtuusto ei toisin päätä.

Kunnanhallituksessa on seitsemän jäsentä, joista valtuusto valitsee kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kunnanhallitus vastaa konserniohjauksesta ja sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan järjestämisestä.

Kunnanhallituksen alaisuudessa toimivat seuraavat jaostot:

1. Henkilöstöjaosto, johon kunnanhallitus valitsee kolme jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Jaoston puheenjohtajana toimii kunnanhallituksen puheenjohtaja ja esittelijänä hallintojohtaja. Kunnanhallitus valitsee varapuheenjohtajan ja kutsuu sihteerin.

2. Kaavoitusjaosto, johon kunnanhallitus valitsee viisi jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Kunnanhallitus valitsee jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jaoston esittelijänä ja sihteerinä toimii tekninen johtaja ja hänen poissa ollessaan tai olleessaan esteellinen, esittelijänä toimii rakennustarkastaja.

3. Vapaa-ajan asukastoimikunta, jossa on 10 jäsentä, joista seitsemän valitaan vapaa-ajan asukastoimikunnan järjestämillä vaaleilla ja kolme jäsentä valitsee kunnanhallitus. Vaalikelpoisia ovat Rautalammilla vapaa-ajan asunnon omistavat, mutta muualla kuin kunnassa pysyvästi asuvat vapaa-ajan asunnon omistajat. Toimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Valmistelijan ja sihteerin päättää/ valitsee valtuusto valtuustokausittain.

4. Kotouttamisjaosto, johon kunnanhallitus valitsee viisi jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Kunnanhallitus valitsee jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jaoston esittelijänä toimii perusturvajohtaja ja sihteerinä pakolaiskoordinaattori.

9 § Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan toimikausi on valtuustokausi.

Kunnanvaltuusto valitsee tarkastuslautakuntaan seisemän jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

10 § Lautakunnat (ja niiden jaostot)

Lautakuntien ja niiden jaostojen toimikausi on valtuustokausi.

Rautalammin kunnassa on seuraavat lautakunnat (ja niiden jaostot), joihin kunnanvaltuusto valitsee jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet sekä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan:

Teknisessä lautakunnassa on seitsemän jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Ympäristölautakunnassa on seitsemän jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Perusturvalautakunnassa on seitsemän jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Sivistyslautakunnassa on seitsemän jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Keskusvaalilautakunnassa on viisi jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Elinvoimalautakunnassa on seitsemän jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Teknisellä lautakunnalla on kolmen hengen tiejaos, jonka lautakunta valitsee varsinaisista tai varajäsenistään sekä kunnanhallitus valitsee yhden jäsenen keskuudestaan.

11 § Vaalitoimielimet

Keskusvaalilautakunnasta, vaalilautakunnasta ja vaalitoimikunnista määrätään vaalilaissa.

12 § Vaikuttamistoimielimet

Kunnan asukkaiden osallistumisoikeudesta päätetään kuntalaissa. Kunnassa on nuorisovaltuusto ja vanhus- ja vammaisneuvosto, joiden kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kunnanhallitus.

4. Luku
Henkilöstöorganisaatio

13 § Henkilöstöorganisaatio

Kunnan organisaatio jakautuu kunnanhallituksen toimialaan (hallinto), perusturvalautakunnan, sivistyslautakunnan, teknisen lautakunnan, ympäristölautakunnan ja elinvoimalautakunnan toimialaan.

Toimialat jakautuvat palveluyksiköihin ja toimintayksiköihin.

Hallinnon toimialaan kuuluvat vastuu kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa.

Perusturvalautakunnan alaiseen toimialaan kuuluu järjestää ja tuottaa kuntalaisille sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Lautakunnan toimialaan kuuluvat perusterveydenhuollon palvelut ostetaan kuntien omistamalta Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymältä, erikoissairaanhoidon palvelut Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä ja ympäristöterveydenhuolto Tervon kunnan isännöimältä Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueelta. Virka-ajan ulkopuolinen sosiaalipäivystys ostetaan Kuopion sosiaalipäivystyksestä. Perusturvalautakunta vastaa

erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden toiminnasta, taloudesta ja kehitystyöstä.

Sivistyslautakunnan alaiseen toimialaan kuuluu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukio-opetuksen ja kirjasto -, kulttuuri- ja nuorisotoimen sekä liikunta- ja vapaa-aikatoimen tehtävät.

Teknisen lautakunnan alaiseen toimialaan kuuluvat vastuu teknisen toimen hallinnosta, toimialan kehittämisestä, rakennustoiminnasta, kiinteistöjen kunnossapidosta, yhdyskuntatekniikasta, kone- ja kiinteistökeskuksesta, varikosta, ympäristöstä ja maankäytöstä, kunnan metsistä sekä vesi- ja viemärilaitoksesta.

Ympäristölautakunnan alaiseen toimialaan kuuluvat maankäyttö- ja rakennuslaissa, ympäristönsuojelulaissa, maa-aineslaissa, vesilaissa, jätelaissa ja muissa ympäristölaeissa sille määrätyt tehtävät. Ympäristölautakunnan viranomaistehtävänä on neuvoa, ohjata ja valvoa rakentamista ja samalla pyrkiä toteuttamaan ja edistämään kuntalaisten ja asiakkaiden sekä yrittäjien rakentamiseen liittyvät tavoitteet. Ympäristölautakunta vastaa toimialan hallinnosta, taloudesta sekä toimialan muusta kehittämisestä.

Elinvoimalautakunnan alaiseen toimialaan kuuluu kunnan elinvoiman, yritys- ja elinkeinoelämän kehittäminen ja toimintaedellytysten luominen sekä työllisyyden edistämiseen liittyvät asiat.

14 § Kunnanjohtaja

Kunnanjohtajan tehtävistä ja toimivallasta määrätään kuntalaissa ja tässä hallintosäännössä. Kunnanjohtajan ollessa poissa tai esteellinen, hänen sijaisenaan toimii hallintojohtaja. Kunnanvaltuusto voi kuitenkin, milloin virka on avoinna tai poissaolo kestää kuusi kuukautta pidemmän ajan, ottaa virkaan väliaikaisen hoitajan.

15 § Toimialajohtajat

Toimialajohtajat vastaavat toimialansa toiminnasta sekä johtavat ja kehittävät toimialoja kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan alaisuudessa.

Kunnanhallituksen toimialaa johtaa kunnanjohtaja ja hänen sijaisenaan hallintojohtaja.

Sivistystoimen toimialaa johtaa sivistysjohtaja-rehtori ja hänen sijaisenaan Matti Lohen koulun rehtori.

Perusturvan toimialaa johtaa perusturvajohtaja ja hänen sijaisenaan sosiaalityöntekijä.

Teknisen toimen toimialaa johtaa tekninen johtaja ja hänen sijaisenaan kunnan rakennustarkastaja.

Ympäristölautakunnan toimiala johtaa tekninen johtaja ja hänen sijaisenaan rakennustarkastaja.

Kunnanhallitus määrää kullekin toimialajohtajalle sijaisen, joka hoitaa toimialajohtajan tehtäviä tämän ollessa poissa tai esteellinen.

16 § Muut johtajat ja esimiehet

Palveluyksikön esimies ja toimintayksikön esimies vastaavat yksikkönsä toiminnasta sekä johtavat ja kehittävät toimintaa.

Toimialajohtaja vastuualueellaan määrää palveluyksikön ja toimintayksikön esimiehelle sijaisen, joka hoitaa palveluyksikön ja toimintayksikön esimiehen tehtäviä tämän ollessa poissa tai esteellinen.

17 § Toimialojen organisaatio ja tehtävät

Kunnanhallitus ja lautakunnat määräävät alaisensa toimialan organisaatiosta ja tehtävistä siltä osin kuin hallintosäännössä ei ole asiasta määrätty.

Kunnanhallitus päättää toimialojen välisestä tehtävänjaosta siltä osin kuin hallintosäännössä ei ole asiasta määrätty.

18 § Vastuualueiden ja yksiköiden organisaatio

Kunnanjohtaja, toimialajohtaja sekä palveluyksiköiden esimies päättävät johtamansa yksikön organisaatiosta ja työvoiman käytöstä, siltä osin kuin sitä ei ole määrätty hallintosäännössä.

5. Luku

Konserniohjaus

19 § Kunnan konsernijohto

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

20 § Konsernijohdon tehtävät ja toimivallan jako

Kunnanhallitus

1. vastaa omistajapolitiikan, omistajanohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle

2. vastaa omistajanohjauksen toteuttamisesta ja organisoi konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan
3. määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisesta työnjaosta
4. antaa valtuustolle raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä puolivuosittain
5. arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa (merkittävimmät tytäryhtiöt)
6. käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa
7. antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämistä asioissa
8. vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista
9. nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin
10. nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Kunnanjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa hänen ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan valtuuston hyväksymän konserniohjeen mukaisesti. Kunnanjohtajalla on myös oikeus osallistua konserniyhtiöiden hallituksen kokoukseen ja käyttää siellä puheoikeutta.

6. Luku

Sopimusten hallinta

21 § Kunnanhallituksen tehtävät

Kunnanhallitus vastaa sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä sekä

1. antaa tarkemmat ohjeet sopimushallinnasta
2. määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan.

22 § Lautakunnan tehtävät

Lautakunta määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan.

7. Luku

Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako

23 § Kunnanvaltuuston tehtävät

Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä kuntalaissa säädetyistä tehtävistä.

24 § Kunnanhallituksen ja sen jaostojen tehtävät ja toimivalta

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa ja vastaa kuntalaissa säädetyistä tehtävistä sekä

1. toiminnan sekä elinvoiman strategisesta suunnittelusta ja kehittämisestä kunnanvaltuuston alaisuudessa
2. kuntalaisten ennaltaehkäisevästä hyvinvointipalvelutoiminnasta
3. kunnan kaavoituksesta, maankäytöstä ja ympäristöstä kestävän kehityksen periaatteita noudattaen
4. valmiussuunnitellusta ja tietoturvallisuudesta
5. johtaa kuntakonsernin elinvoiman, yritys- ja elinkeinoelämän kehittämistä ja toimintaedellytysten luomista.

Päättää ja hyväksyy

1. 300 001 euron - 1 000 000 euron hankkeissa kunnan rakennusten pääpiirustukset, lopulliset kustannusarviot, työselitykset, urakkasopimukset, rakentamistavat ja aikataulun talousarvioon ja taloussuunnitelmaan varattujen määrärahojen puitteissa
2. päättää ja hyväksyy osto- ja hankintasopimukset ellei tässä hallintosäännössä ole toisin määrätty
3. ratkaisee kunnan päätettäväksi maakäyttö- ja rakennuslaissa (MRL) määrätyt asiat
4. verotuslaissa, verotusmenettelylaissa, kiinteistöverolaissa ja verotushallintoasetuksessa kunnan viranomaiselle kuuluvista tehtävistä
5. vastaa kunnan saatavien ja kunnalle tulevien suoritusten, vakuuksien hyväksymisestä, vakuuksien etuoikeusjärjestyksen muuttamisesta tai niistä vapauttamisesta, päättää ja hyväksyy vahingonkorvauksen myöntämisestä niissä tapauksissa, joissa kunta on tai voi olla korvausvelvollinen
6. päättää ja hyväksyy kunnanjohtajan palkkauksen ja eläke-edut
7. vastaa kunnan omaisuuden ja riskien vakuuttamisesta, kunnanjohtajan, kunnanhallituksen jäsenten ja vastuullisten viranhaltijoiden vahinko- ja vastuuvakuuttamisesta
8. huolehtii ja vastaa kunnan osto- ja hankintatoimesta
9. kiinteän omaisuuden ostamisesta kunnalle noudattaen niitä ohjeita ja määräyksiä, joita valtuusto määrärahan myöntäessään on asettanut
10. rakennustonttien ja muun kiinteän omaisuuden myymisestä noudattaen niitä ohjeita ja määräyksiä, joita valtuusto on antanut tai kauppahinnan alittaessa 10.000 €
11. päättää puun myynnistä valtuuston hyväksymän talousarvon mukaisesti sekä hyväksyy metsäsuunnitelman ja vuosittaiset hoitosuunnitelmat
12. valmistelee kunnanvaltuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta annettavan kunnan tai kuntakonsernin lausunnon
13. antaa kunnan ja kuntakonsernin puolesta muita lausuntoja.

Kunnanhallituksen jaostojen tehtävät ja toimivalta:

Kaavoitusjaosto

Kunnanhallitus valitsee valtuustokauden alussa viisijäsenisen kaavoitusjaoston. Kaavoitusjaoston tehtävänä on luoda edellytyksiä ja edistää hyvän rakennetun ja luonnon ympäristön muotoutumista kestävän kehityksen periaatteita noudattaen siten, että yhdyskuntarakenne ja ympäristö muodostuu toimivaksi, taloudelliseksi, viihtyisäksi, virikkeelliseksi ja turvalliseksi. Strategisena tavoitteena on kunnan maaseutumaisen monimuotoinen ja elinvoimainen yhdyskuntarakenne, jossa asuminen ja yritystoiminta on mahdollistettu eri puolille kuntaa. Kaavoitussuunnittelun lähtökohtana on avoin osallistumis- ja vuorovaikutusprosessi.

Kaavoitusjaosto kunnanhallituksen alaisuudessa:

1. valmistelee ja suunnittelee uutta kaavoitusta ja tarkistaa vanhoja kaavoja talousarviossa ja taloussuunnitelmassa varattujen määrärahojen puitteissa
2. ohjaa maankäyttöä, kaavoitusta ja muuta suunnittelua
3. valmistelee kunnan lausunnot kaavoituksesta ja maankäytöstä
4. valmistelee poikkeamisesitykset kunnanhallitukselle
5. seuraa voimassaolevien kaavojen ajanmukaisuutta ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin niiden uusimiseksi tekemällä esityksiä kunnanhallitukselle
6. tekee esityksiä uusien maa-alueiden kaavoittamiseksi siten, että alueet ovat oikea-aikaisesti käytettävissä.

Kotouttamisjaosto

Kunnanhallitus valitsee valtuustokauden alussa viisijäsenisen kotouttamisjaoston. Jaoston tehtävänä on vastata kuntaan muuttavien pakolaisten ja maahanmuuttajien mahdollisuudesta kotoutua suomalaiseen yhteiskuntaan. Kotouttamisjaosto

1. vastaa kotouttamisohjelman kehittämisestä siten, että se tukee monikulttuurisuutta, kansainvälisyyttä, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä edistää myönteistä vuorovaikutusta taustoiltaan ja kulttuuriltaan erilaisten väestöryhmien välillä
2. valmistelee kunnan ja Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen välisen sopimuksen ja siihen liittyvät muutokset, jotka koskettavat kunnan vastaanottamien pakolaisten määrää, kansallisuutta ja muita pakolaisten vastaanottamiseen liittyviä asioita
3. edistää hyviä etnisiä suhteita sekä kulttuurien välistä vuoropuhelua ja maahanmuuttajaryhmien osallistumismahdollisuuksia suomalaiseen yhteiskuntaan
4. edistää mahdollisuuksia säilyttää maahanmuuttajan ja pakolaisen oma kieli ja kulttuuri
5. vahvistaa ja lisää kotouttamistoimin kuntien ja alueiden elinvoimaisuutta.

Henkilöstöjaosto

Kunnanhallitus valitsee valtuustokauden alussa kolmihenkisen henkilöstöjaoston. Henkilöstöjaosto seuraa ja vastaa kuntatyönantajan henkilöstöhallinnon työhyvinvoinnista ja kehittämisestä. Henkilöstöjaosto edustaa kuntaa järjestöjen kanssa käytävissä palkkaneuvotteluissa. Henkilöstöjaoston edustajista valitaan yhteistoimintalain mukaiset kuntatyönantajan edustajat yhteistoimintaelimeen. Henkilöstöjaoston tehtävänä on kunnanhallituksen alaisuudessa:

1. päättää kunnanhallituksen antaminen ohjeiden rajoissa KT Kuntatyönantajan tekemien, kuntaa sitovien sopimusten sekä muiden sopimusten soveltamisesta ja viranhaltijoiden ja työntekijöiden palkkaluokkiin sijoittamisesta, työn vaativuuden arvioinnista ja muista palkkaukseen liittyvistä asioista sekä henkilökohtaisen lisän, kannustuslisän ja tulospalkkion maksamisesta lukuun ottamatta kunnanjohtajan palkkausta
2. päättää määräaikaisesta peruspalkan korottamisesta, mikäli korotettua palkkaa maksetaan yli 12 kk
3. päättää henkilöstön vuosittaisesta koulutusohjelmasta helmikuun loppuun mennessä
4. päättää luontaissuoritusetuuksien myöntämisestä henkilöstölle sekä niistä perittävistä vastikkeista
5. päättää viranhaltijalle tai työntekijälle mahdollisesti maksettavasta palkasta myönnettäessä virkavapautta tai työlomaa muun syyn kuin sairauden, raskauden tai synnytyksen vuoksi
6. vastaa ja ylläpitää kunnan henkilöstön tehtäviä ja koulutusvaatimuksia koskevia luetteloita
7. ratkaisee ja päättää luottamushenkilöiden, viranhaltijoiden ja työsuhteisten palkkio- ja muun etuuden suorittamista koskevat asiat, mikäli päätöksenteossa käytetään harkintavaltaa
8. neuvottelee viranhaltijoiden neuvotteluoikeudesta annetun lain pääsopimuksen, viranhaltijan luottamusmiessopimuksen ja työehtosopimusten tarkoittamissa tapauksissa tulkinta- ja soveltamisriitojen ratkaisemisessa
9. neuvottelee virka- ja työehtosopimusten tekemisestä siltä osin kuin Kunnallinen työmarkkinalaitos on antanut kunnalle valtuudet
10. laatii henkilöstötilinpäätöksen kunnan toimintakertomukseen liittyen
11. antaa lausunnon talousarviosta ja taloussuunnitelmasta henkilöstöä koskien
12. antaa tarvittaessa lausunnon henkilöstöä koskevista ohje- ja johtosäännöistä, palkkiosäännöistä ja muista näihin verrattavista asioista.

Vapaa-ajanasukastoimikunta

Kunnanhallituksen alaisuudessa toimii kymmenjäseninen vapaa-ajan asukastoimikunta. Vapaa-ajan asukastoimikunta

1. toimii kunnassa vapaa-ajanasunnon omistajien edunvalvojana
2. laatii aloitteita ja tekee esityksiä kesäasukkaiden ja kuntalaisten viihtyisyyden edistämiseksi
3. antaa lausuntoja vapaa-ajan asukkaiden maankäytön, ympäristön viihtyisyyden ja virkistyskäytön lisäämisestä sekä ilmastonmuutokseen liittyvistä asioista
4. tekee yhteistyötä eri sidosryhmien, kuntalaisten, kesäasukkaiden, yrittäjien, yhteisöjen ja matkailijoiden kanssa kunnan kehittämiseksi, asukkaiden elinolosuhteiden parantamiseksi ja erilaisten tapatumien järjestämiseksi
5. tekee tunnetuksi Rautalammin kuntaa ja sen kulttuuria.

25 § Kunnanjohtajan ja hallintojohtajan toimivalta

Kunnanjohtaja

Rautalammin kunnassa on kunnanjohtaja, joka kuntalain mukaan johtaa kunnan ja konsernin hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa.

Kunnanjohtajan esteellisenä tai poissa ollessa taikka viran ollessa avoinna, kunnanjohtajan sijaisena toimii hallintojohtaja. Kunnanhallitus voi myöntää kunnanjohtajalle virkavapautta enintään kuudeksi kuukaudeksi. Pidemmästä virkavapaudesta päättää kunnanvaltuusto. Kunnanvaltuusto voi, milloin virka on avoinna tai poissaolo kestää enemmän kuin kuusi kuukautta, ottaa virkaan väliaikaisen hoitajan.

Kunnanjohtajan tehtävänä on sen lisäksi, mitä kuntalaissa on säädetty:

1. johtaa asetettujen tavoitteiden mukaisesti kunnan yritys- ja elinkeinotoimintaa ja huolehtia sitä koskevien suunnitelmien ja päätösten toteuttamisesta
2. päättää yritys- ja elinkeinotoiminnan kehittämiseen liittyvistä hankkeista, joiden kustannukset eivät ylitä kunnanhallituksen asettamaan ylärajaa
3. huolehtia kunnanhallitukselle esiteltävien asioiden valmistelusta sekä valvoa kunnanhallituksen päätösten toimeenpanoa
4. edustaa itse tai määrätä kunnan muun viranhaltijan edustamaan kuntaa neuvotteluissa tai edustustilaisuuksissa
5. päättää tiedostus-, neuvottelu- ja edustustilaisuuksien järjestämisestä sekä vastaa kunnan tiedotustoiminnan ja viestinnän operatiivisesta johtamisesta
6. päättää viran ja toimen auki julistamisesta edellyttäen, että viran kelpoisuusehdot ja tehtävät eivät muutu
7. päättää taloussuunnitelman puitteissa hankinnoista ja niiden yhteydessä tehtävistä sopimuksista sekä palvelujen osto-, myynti- ja palvelusopimuksista 50.000 euroon saakka, jolleivat ne hallintosäännön mukaan kuulu muulle viranomaiselle tai viranhaltijalle
8. päättää kunnanhallituksen merkkipäivänlahjan hankkimisesta, huomionosoituksista ja kannatusilmoitusten antamisesta, markkinoinnista sekä lahjoitusten tekemisistä tavanomaisiin hyväntekeväisyystarkoituksiin
9. päättää kuntalain nojalla lautakunnan, jaoston, toimikunnan tai luottamushenkilön asian ottamisesta (otto-oikeus) kunnanhallituksen käsiteltäväksi
10. päättää toimialajohtajien vuosilomista, koulutusohjelmista, matkustus- ja virkamääräyksistä sekä virkaehtosopimukseen perustuvista tilapäisistä eduista
11. päättää erityistä asiaa varten työ- ja projektiryhmän asettamisesta ja määritellä sen toimiaika, valita henkilöt ja määrätä ryhmän puheenjohtaja
12. päättää kuntaorganisaatioon liittyvistä johtamisen ja tuloksellisuuden kannalta tarpeellisista toiminnallisista, rakenteellisista ja taloudellisista muutoksista
13. päättää kuntaorganisaation osastojen välisestä työvoiman käytöstä ja osastojen henkilöstösiirroista osastolta toiselle
14. päättää johtoryhmän kokoonpanosta
15. käyttää tai antaa valtuutuksen käyttää kunnan puhevaltaa oikeusistuimissa ja muissa oikeustoimissa ellei sitä ole määrätty jonkin toimielimen tai toisen viranhaltijan tehtäväksi

16. vastata kunnan kansainvälisten asioiden ja suhteiden hoitamisesta
17. hoitaa muut kuntaorganisaation päällikölle kuuluvat asiat, joita ei ole määritelty muille viranomaiselle, viranhaltijoille tai toimihenkilöille erikseen lainsäädännön tai sääntöjen perusteella.

Hallintojohtaja

1. vastaa talouden suunnittelusta, seurannasta ja arvioinnista
2. päättää kunnan kassavarojen tilapäisestä sijoittamisesta rahalaitoksiin
3. päättää tilapäislainojen ottamisesta kunnanhallituksen määräämissä rajoissa
4. päättää kunnan käyttöön otettavista ohjelmistoista ellei päätöstä tee monijäseninen toimielin
5. huolehtia kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston päätösten toimeenpanosta
6. valitsee alaisena henkilöstön
7. toimii KT-palkka-asiamiehenä
8. toimii henkilöstöpäällikkönä ja laatii henkilöstötilinpäätöksen
9. vastaa henkilöstön työterveyshuollon ja työkyvyn ylläpitoon liittyvistä toimintasuunnitelmista
10. päättää yksittäisten alle 1000 euron saatavien poistosta
11. päättää kunnan vaakunan käytöstä

Hallintosihteeri

1. päättää asukkaiden valinnasta asuntolainoitettuihin vuokrataloihin
2. toimii hallintojohtajan sijaisena

26 § Lautakuntien ja viranhaltijoiden toimivalta

Lautakuntien yleinen toimivalta (koskee kaikkia lautakuntia)

Lautakunta vastaa valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttamisesta omalla toimialallaan. Lisäksi lautakunta päättää niistä tehtävistä ja ratkaisee se asiat, mitä erityislainsäädännössä on kunkin hallinnonalan tehtäväksi säädetty.

Lautakunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä hallintosäännössä on mainittu taikka muutoin säädetty tai määrätty, seurata alansa yleistä kehitystä sekä tehdä sitä koskevia aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja ja ohjata toimialansa tiedotustoimintaa.

Lautakunta vastaa siitä, että toiminta on tuloksellista ja taloudellista sekä kunnanvaltuuston hyväksymää strategiaa tukevaa.

Lautakunta toimialueellaan

1. päättää sisäisen valvonnan järjestämisestä, toiminnan raportoinnista ja arvioinnista
2. päättää toimialan taksoista ja maksuista valtuuston päättämien yleisten perusteiden nojalla sekä huolehtii niiden ajantasaisuudesta
3. päättää vahvistetun talousarvion puitteissa toimialan hankinnoista, joita ei ole siirretty viranhaltijoiden päätettäväksi

4. päättää hankintoja koskevasta viranhaltijoiden toimivallasta toimialueellaan talousarviossa tai sen täytäntöönpano-ohjeissa mahdollisesti määrätyissä rajoissa
5. päättää ostopalvelusopimusten ja niiden irtisanomisesta toimialueellaan
6. päättää tilapäisen toimikunnan asettamisesta toimialallaan päätettävää asiaa varten
7. antaa toimialaa koskevat lausunnot tai valmistelee lausunnon tarvittaessa kunnanhallitukselle
8. vastaa toimialan valmiussuunnittelusta ja toiminnasta poikkeusoloissa
9. tekee ehdotuksen toimialan taloussuunnitelmaksi ja talousarvioksi
10. valmistelee toimialan tilipäätöksen ja henkilöstötilinpäätöksen
11. vastaa toimialalle asetettujen tavoitteiden, päämäärien ja mittareiden seurannasta ja raportoinnista kunnanvaltuustolle

Lautakunta voi siirtää toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

Teknisen lautakunnan erityinen toimivalta

Tekninen lautakunta johtaa ja kehittää teknistä toimialaa ja vastaa palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä. Lautakunta seuraa ja arvioi palvelujen vaikuttavuutta ja varaa asukkaille ja käyttäjille mahdollisuuden osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen. Tekninen lautakunta edustaa kuntaa ja käyttää puhevaltaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Tekninen lautakunta sen lisäksi, mitä laeissa ja asetuksissa on säädetty tai määrätty:

1. hyväksyy yleiseen käyttöön luovutettavien tie- ja katualueiden suunnitelmat
2. valmistelee talousarvioon liittyen kunnanhallitukselle esityksen kaavateiden päällystämisestä, valaistuksesta ja katujen rakentamisesta ja investoinneista
3. esittää kunnanhallitukselle hyväksyttäväksi vuosittaisen investointi- ja työohjelman
4. vastaa rakennusinventointien ja yhdyskuntatekniikan suunnittelusta ja valmistelusta talousarvioon taloussuunnitelmaan varattujen määrärahojen puitteissa
5. toimii rakennus- ja suunnittelutoimikuntana ja vastaa suunnittelun yhteydessä investointeihin, irtaimistoihin ja henkilöstöresursseihin liittyvien vuosittaisten käyttökustannusten arvioinnista
6. vastaa kunnan kiinteistöjen, toimitilojen, irtaimistojen, vesilaitoksen ja maa-alueiden kunnossapidosta sekä metsien hoidosta
7. vastaa hallinnassaan olevien kiinteistöjen vuokrauksesta
8. edistää yksityistiestön, katujen, seudullisten teiden ja kunnan alueella sijaitsevan kantatien ja valtatien peruskunnostusta, kunnossapitoa, liikenneturvallisuutta ja -oloja sekä valmistelee näitä koskevia hankkeita
9. vastaa muulle kuin ympäristöviranomaiselle kunnalle jätelaissa osoitetuista tehtävistä
10. tekninen lautakunta päättää yksityistielle asetettavasta ajokieltomerkistä (sis. puomit) yksityistielain perusteella
11. päättää tekniselle osastolle kuuluvien hankkeiden valmistelusta, suunnittelusta ja toteuttamisesta kunnanhallituksen vahvistamisessa rajoissa (100 001-300 000 euroa)
12. päättää rakennustoimintaan, kiinteistöjen kunnossapitoon, yhdyskuntatekniikkaan, kone- ja kiinteistökeskukseen, varikkoon, ympäristöön, vesilaitokseen, ilmastoon liittyvistä suunnitelmista, piirustuksista, hankinnoista, urakoista ja valvonnasta talousarvion, kunnanhallituksen ja valtuusto vahvistamissa rajoissa (100 001-300 000 euroa)
13. vastaa kunnan puolesta rakennuttajatehtävistä

14. vastaa kiinteistöjen ja irtaimistojen rakennusaikaisista vakuutuksista ja vakuuksista
15. päättää kunnanhallituksen tai kunnanvaltuuston hyväksymien linjauksien perusteella teknisen osaston muista maksuista ja taksoista, lukuun ottamatta vesi- ja jätevesimaksuja
16. päättää kunnanhallituksen antamien yleisohjeiden perusteella kunnan metsien hoidosta
17. päättää liikennemerkkien ja ohjauslaitteiden asettamisesta kaava-alueella ja sen ulkopuolella
18. päättää kadun, tien ja yleisten alueiden kunnossapitovelvollisuudesta
19. maksuunpanee vesilaitoksen liittymis-, perus- ja käyttömaksut kunnanvaltuuston päätökseen perustuen
20. päättää vesi- ja viemärimaksusaatavien perimättä jättämisestä, mikäli siihen on perustellut syyt
21. myöntää vapautuksen antamisesta kiinteistön omistajalle vesi- ja jätevesimaksuista kunnanhallituksen yleisohjeisiin perustuen
22. päättää kunnan ja yksityisen välisiin kaavoitussopimuksiin liittyvistä maksuista
23. hyväksyy ja pitää yllä kunnan metsien metsätaloussuunnitelman sekä hyväksyy vuosittaiset hoitosuunnitelmat
24. päättää teknisen osaston alaisen irtaimen omaisuuden poistosta, myynnistä ja vuokrauksesta
25. päättää kiinteistökeskuksen palveluiden myymisestä ulkopuolisille
26. valitsee tiejaoston

Tiejaos

1. tiejaos ratkaisee/hoitaa yksityistielain mukaan kunnalle kuuluvat tehtävät
2. tiejaos jakaa yksityistieavustukset kunnan osoittaman määrärahan mukaan ja huolehtii seurannasta
3. toimii valituselimenä yksityistiekunnille

Tekninen johtaja

Tekninen johtaja johtaa ja kehittää teknistä toimialaa yhdessä palvelualueen esimiesten kanssa. Sen lisäksi mitä tässä hallintosäännössä on toisaalla määrätty, tekninen johtaja:

1. päättää toimialaansa liittyvien tulojen, saatavien ja maksujen perinnästä sekä valtionosuuksien ja -avustusten hakemisesta
2. vastaa vuosittaisten osastoa koskevien kehityskeskustelujen pitämisestä
3. vastaa vähäisistä tai tilapäisistä liikennejärjestelyistä ja liikenneohjauslaitteiden asettamisesta kaava-alueelle ja sen ulkopuolelle
4. vastaa kaava-alueella ja kaava-alueen ulkopuolella sijaitsevan kiinteistön tai tontin puhtaana- ja kunnossapidosta
5. vastaa yleisellä alueella olevan ajoneuvon siirtämisestä ja romuajoneuvon hävittämisestä
6. vastaa kunnan puolesta liittymissopimusten laatimisesta ja vesi- ja jätevesimaksujen perinnästä sekä perintään liittyvistä muista toimenpiteistä
7. vastaa kunnan ja yksityisen kaavoitussopimuksiin liittyvistä maksuista ja tonttijakomaksuista kunnanhallituksen yleisperiaatteiden mukaisesti
8. vastaa kiireellisistä kunnan ja vesilaitoksen kiinteistöjen, irtaimistojen, kojeiden ja laitteiden korjauksista

9. vastaa maa-aineslain mukaisista maa-ainesten ottoa koskevien suunnitelmien tarkastamisesta ja ottotoiminnan valvonnasta sekä perittävistä maksuista ja perintätavasta
10. vastaa teknisen osaston alaisten asioiden ja toimien korvausvelvollisuudesta kolmannelle, mikäli korvaussumma ei ylitä tuhatta euroa
11. antaa luvan kunnan omistamalle maalle tien, johdon, rakennelman, laitoksen tai aidan sijoittamisesta
12. vastaa teknisen osaston irtaimen omaisuuden ja maa-ainesten hankkimisesta ja myymisestä talousarviomäärärahojen puitteissa
13. vastaa teknisen osaston käytössä olevien kiinteistöjen ja huonetilojen tilapäisestä vuokraamisesta
14. vastaa teknisen osaston alaisesta henkilöstöstä, henkilöstöhallinnosta ja henkilöstön hyvinvoinnista
15. valitsee alaisensa henkilöstön esimiesten esittelystä
16. hyväksyy ja vahvistaa alaisensa henkilöstön tehtäväkuvat
17. päättää alaisensa henkilöstön koulutuksesta, vuosilomista, virkavapaista ja työlomista sekä tilapäisestä hoitovapaasta
18. vastaa toimialan sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta
19. teknisellä johtajalla on oikeus keskeyttää maanrakennuslain ja maa-aineslain tarkoittamissa tapauksissa valvonnassaan oleva rakennustyö tai muu toimenpide, mikäli siihen on olemassa lain mukaiset perusteet
20. nimeää teknisen osaston johtoryhmän ja vastaa johtoryhmän kokoontumisesta
21. toimii kunnan rakennushankkeiden ja investointien työpäällikkönä
22. tekee ympäristönsuojelulain mukaiset päätökset melu- ja tärinäilmoituksen johdosta.

Kiinteistömestari

1. johtaa kiinteistökeskuskusta ja vastaa kiinteistöhoidon laadusta ja kustannustehokkuudesta.
2. päättää kiireellisissä tapauksissa kunnan kiinteistöjen ja irtaimiston korjauksista.
3. vastaa teknisen osaston irtaimen omaisuuden hankkimisesta, käytöstä poistamisesta, myymisestä ja vuokrauksesta.

Ympäristölautakunnan erityinen toimivalta

Ympäristölautakunnan tavoitteena on edistää kestävän kehityksen periaatteita noudattaen toimivan, taloudellisen, terveellisen, turvallisen ja kuntalaisten hyvinvointia parantavan yhteisön syntymistä ottamalla huomioon rautalampilainen järviluonto-, ympäristö- ja ilmastotekijät sekä metsät ja raaka-ainevarannot. Ympäristölautakunta

1. toimii kunnan ympäristöviranomaisena
2. toimii rakennuslupa- ja valvontaviranomaisena
3. toimii jätelain mukaisena valvontaviranomaisena
4. vastaa maa-aineslupiin liittyvistä vakuuksista
5. hoitaa ajoneuvon siirtämisestä ja romuajoneuvojen hävittämisestä annetun lain mukaiset tehtävät
6. vastaa kunnassa luonnonsuojelu-, maastoliikenne- ja vesiliikennelaissa määrätyistä viranomaistehtävistä
7. vastaa kunnassa maisematyöluvista ja maiseman suojelun edistämisestä

8. vastaa maanrakennuslain tarkoittamasta erillisestä tonttijaosta
9. antaa kunnanhallitukselle lausunnon rakentamiseen liittyvistä poikkeamisasioista ja suunnittelutarveratkaisuista sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä
10. hankkii lausunnot ja antaa vastineet rakennus-, toimenpide- ja purkamislupahakemuksista
11. esittää kunnanhallitukseen hyväksyttäväksi viranomaistehtävistä perittävät maksut, taksat, vuokrat ja korvaukset
12. päättää viranomaiselle määrätystä hallintopakosta ja uhkasakon käytöstä ja määräämisestä
13. päättää 350 krs-m2 suuremman rakennuksen rakennusluvasta
14. päättää teollisuus-, maatalous- ja liikennerakennuksen rakennusluvasta

Rakennustarkastaja

1. toimii kunnan rakennuslupa- ja valvontaviranomaisena ja myöntää rakennusluvat maksimissaan 350krs-m2:n suuruisille asuin- tai vapaa-ajan rakennushankkeille noudattaen maankäyttö- ja rakennuslakia sekä kunnanvaltuuston hyväksymää rakennusjärjestystä
2. siirtää tarvittaessa rakennusluvan ja toimenpideluvan ympäristölautakunnan ratkaistavaksi
3. hyväksyy vastaavan työnjohtajan, KVV-työnjohtajan (kiinteistö-, vesi- ja viemärilaitteistojen työnjohtaja), vaikeiden töiden työnjohtajan yms.
4. edustaa kuntaa maanmittaustoimituksissa
5. vastaa teknisellä osastolla kunnan kiinteistöjen peruskorjausten ja vuosikorjausten suunnittelusta, toteutuksesta, laadusta ja kannattavuudesta sekä niihin liittyvistä kustannuslaskelmista
6. toimii ja avustaa kuntalaisia kiinteistöjen ja rakennusten korjausneuvonnassa
7. toimii kunnan edustajana valtion varoista myönnettävistä korjausavustuksista päätettäessä.

Perusturvalautakunnan erityinen toimivalta

Perusturvalautakunnan tehtävänä on vastata, suunnitella, valmistella ja kehittää toimialansa hallintoa, taloutta, terveydenhuollon ja sosiaalitoimen palvelutoimintaa sekä ylläpitää palvelujen laatua ja vastata niiden saatavuudesta lähipalveluina kuntalaisille.

Perusturvalautakunta edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia järjestämällä ennalta ehkäisevät ja korjaavat terveyden- ja sosiaalihuollon palvelut. Perusturvalautakunta

1. päättää lainsäädäntöön perustuen sosiaalipalveluissa noudatettavista perusteista ja ohjeista
2. vahvistaa erityislainsäädäntöön ja asetuksiin perustuen sosiaalipalveluista perittävät maksut ja taksat
3. päättää lainsäädäntöön perustuen sosiaalipalveluiden myöntämisperusteista
4. seuraa ja valvoo sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kehittymistä ja tekee tarvittavat esitykset kunnanhallitukselle tai muille viranomaisille toimivaltaansa kuuluvista asioista
5. päättää toimialansa sopimusten tekemisestä siltä osin, kun ne eivät koske yksittäisiä kuntalaisia
6. päättää toimivaltansa puitteissa ratkaisuvallan siirtämisestä erityistilanteissa viranhaltijalle
7. päättää sosiaalipalveluita koskevien lausuntojen ja muistutukseen perustuvien vastausten antamisesta sekä oikaisuvaatimuksista.

Perusturvalautakunnan asiakirjojen allekirjoittaminen

Perusturvalautakunnan päätösten perusteella tehtävät sopimukset, sitoumukset ja muut asiakirjat allekirjoittaa perusturvajohtaja tai hänen varahenkilönsä. Suoraan asiakastyöhön liittyviin, salassa pidettävät sopimukset allekirjoittaa perusturvajohtaja. Vastuualueita, tulosyksiköitä ja tulospaikkoja koskevat asiakirjat allekirjoittaa vastuualueen esimies tai tulosyksikön esimies.

Perusturvajohtaja

johtaa perusturvaosastoa ja vastaa osaston hallinnosta, suunnittelusta, taloudesta sekä palvelutoiminnasta ja kehittämisestä. Perusturvajohtaja

1. toimii lainsäädännön mukaisena sosiaalihuollon johtavana viranhaltijana ja käyttää viranhaltijalle laissa määrättyä päätösvaltaa
2. toimii kunnan lastenvalvojana
3. toimii kunnan sosiaalipalveluita valvovana viranomaisena
4. päättää tarvittavien sosiaalipalveluiden hankinnasta
5. päättää viranhaltijan valmistelusta perhehoitajien hyväksymisestä ja toimeksiantosopimusten vahvistamisesta
6. päättää viranhaltijan valmistelusta hoito- ja palvelumaksuista vapauttamisesta tai niiden alentamisesta
7. valitsee alaisensa henkilöstön
8. päättää alaisensa henkilöstön koulutuksesta, vuosilomista, virkavapaista, työlomista ja tilapäisestä hoitovapaasta
9. hyväksyy ja vahvistaa alaisena henkilöstön tehtäväkuvat
10. päättää perusturvaosaston muun henkilöstön valinnasta esimiesten esittelystä
11. edustaa perusturvalautakuntaa oikeuden istunnossa, lukuun ottamatta alaikäisten oikeuden istuntoja
12. valmistelee toimialansa viranomaislausunnot perusturvaosastolle päätettäväksi, siltä osin kuin ne ovat salassapitosäädösten estämättä perusturvaosaston päätösvallassa
13. antaa toimivaltansa viranomaislausunnot siltä osin, kuin ne eivät ole alaisensa henkilöstön toimivaltaan kuuluvia lausuntoja
14. päättää päihdehuoltolain 12 §:n mukaisesta tahdon vastaisesta hoitoon määräämisestä
15. myöntää toimialaansa koskevat tutkimusluvat
16. käyttää kaikkea sitä ratkaisuvaltaa, mitä alaisensakin, mikäli lainsäädännöstä ei muuta johdu
17. päättää perusturvajohtajalle kuuluvan ratkaisuvallan siirtämisestä tarvittaessa alaiselleen viranhaltijalle.

Ruokapalvelupäällikkö

vastaa kunnan julkisen ruokahuollon toimivuudesta. Ruokapalvelupäällikkö

1. hyväksyy ja vahvistaa ruokapalveluiden henkilöstön tehtäväkuvat
2. valitsee alaisensa henkilöstön enintään vuoden määräajaksi
3. päättää alaisensa henkilöstön koulutuksesta, vuosilomista, työlomista sekä tilapäisestä hoitovapaasta.

Kotihoidon vastaava

1. hyväksyy ja vahvistaa kotihoidon henkilöstön tehtäväkuvat
2. valitsee kotihoidon henkilöstön enintään vuoden määräajaksi
3. päättää alaisensa henkilöstön koulutuksesta, vuosilomista, virkavapaista ja työlomista sekä tilapäisestä hoitovapaasta
4. päättää koti- ja tukipalveluiden sekä kotisairaanhoidon myöntämisestä sekä perittävistä maksuista lautakunnan päättämien perusteiden mukaisesti
5. päättää omaishoidon tuen myöntämisestä lautakunnan vahvistamien perusteiden mukaisesti
6. päättää palveluasumisen palveluiden myöntämisestä ja niistä perittävistä maksuista lautakunnan päättämien perusteiden mukaisesti
7. päättää vanhusten asuntojen ja palveluasuntojen vuokraamisesta.

Palveluasumisen vastaava

1. hyväksyy ja vahvistaa palveluasumisen henkilöstön tehtäväkuvat
2. valitsee palveluasumisen henkilöstön enintään vuoden määräajaksi
3. päättää alaisensa henkilöstön koulutuksesta, vuosilomista, virkavapaista ja työlomista sekä tilapäisestä hoitovapaasta
4. päättää palveluasumisen palveluiden myöntämisestä ja niistä perittävistä maksuista lautakunnan päättämien perusteiden mukaisesti
5. päättää vanhusten palveluasumisen sijoituksista ja niistä perittävistä maksuista ja taksoista lautakunnan ohjeen mukaisesti, kuultuaan SAS-työryhmää
6. valmistelee vanhusten perhehoidon toimeksiantosopimukset ja niistä maksettavat palkkiot ja kulukorvaukset lautakunnan hyväksymien perusteiden mukaisesti
7. vastaa vanhuspalveluiden asiakaskohtaisista maksusitoumuksista lautakunnan hyväksymien perusteiden mukaisesti
8. vastaa palvelutuottajien ohjauksesta puitesopimusten ja lautakunnan hyväksymien perusteiden mukaisesti.

Kokkatoiminnan vastaava

1. hyväksyy ja vahvistaa Kokkatoiminnan henkilöstön tehtäväkuvat
2. valitsee alaisensa henkilöstön enintään vuoden määräajaksi
3. päättää alaisensa henkilöstön koulutuksesta, vuosilomista, työlomista ja tilapäisestä hoitovapaasta
4. päättää Kokkatoiminnan myyntituotteiden hinnoittelusta
5. päättää asiakasmaksuista, työosuusrahoista ja muista asiakastyön toteuttamiseen kuuluvista taksoista perusturvalautakunnan vahvistamien perusteiden mukaisesti.

Sosiaalityöntekijä

1. päättää lainsäädännön puitteissa ja virkatehtävänsä mukaisesti annettavista sosiaalipalveluista ja tuista

2. päättää sijaishuollon korvaukseksi perittävistä maksuista lautakunnan hyväksymien periaatteiden mukaisesti
3. vastaa asiakkaiden kuntouttavasta työtoiminnasta
4. valmistelee annettujen ohjeistusten mukaisesta asiakastyön toimeksianto- ja ostopalvelusopimukset
5. toimii lastensuojelulain 13 §:n mukaisena lapsen asioista vastaavana sosiaalityöntekijänä
6. edistää pitkäaikaistyöttömien ja nuorten asiakkaiden työllistymisestä ja toimii työllisyyttä edistävässä kunnan ja eri viranomaisten yhteistyöryhmissä
7. päättää omaishoidontuen myöntämisestä alle 65-vuotiaille lautakunnan vahvistamien perusteiden mukaan
8. päättää erityishuolto-ohjelmista

Terveydenhoitaja / kotisairaanhoitaja

1. päättää kotisairaanhoidon myöntämisestä asiakkaalle
2. päättää vanhuspalveluiden osalta asiakasmaksulain ja -asetuksen sekä perusturvalautakunnan hyväksymien perusteiden mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista.

Sivistyslautakunnan erityinen toimivalta

Sivistyslautakunnan vastaa alaisensa toimialan palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä ja kehittämisestä. Lautakunta seuraa ja arvioi palvelujen toimivuutta ja vaikuttavuutta. Asukkaille ja palveluiden käyttäjille varataan mahdollisuus osallistua palveluiden suunnitteluun. Sen lisäksi mitä laissa ja asetuksissa on säädetty tai muulla tavoin määrätty sivistyslautakunnan päätettäväksi, sivistyslautakunta päättää

1. vastuualueellaan toiminnassa noudatettavista periaatteista ja yleisistä ohjeista
2. kasvatuksen ja opetuksen kuntatason opetussuunnitelmat sekä koulukohtaiset lukuvuosisuunnitelmat ja tuntijaon
3. muista, kuin viranhaltijalle annetuista hankinnoista, joiden arvo on enintään 50.000 euroa
4. kunnan jakamisesta oppilasalueisiin oppilaiden kouluun ottamista varten
5. koulun ja esiopetuksen työ- ja vapaapäivistä (koulutyön alkamispäivästä ja työpäivistä)
6. oppilaalle annettavasta erityisestä tuesta, kun huoltaja sitä vastustaa tai siirto tapahtuu muualle kuin oppilaalle vahvistettuun lähikouluun
7. oppilaan/opiskelijan erottamisesta määräajaksi
8. maahanmuuttajille perusopetukseen valmistavasta opetuksesta
9. koulutuksen järjestämisluvan hakemisesta
10. sivistystoimen maksuista ja taksoista
11. kuljetussopimusten vahvistamisesta sivistysosaston osalta sekä perusturvan kanssa tehtävien yhteishankintojen valmistelusta ja esittelystä kunnanhallitukselle
12. vapaa-aika-, liikunta ja kulttuuritoimen avustusten jakamisesta
13. oman toimen ohella toimivien koulujen rehtorien ja vararehtorien valinnasta.

Lautakunta voi siirtää toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

Sivistysjohtaja-rehtori

Sivistysjohtaja-rehtori johtaa ja kehittää sivistystoimea yhteistyössä sivistyslautakunnan, rehtoreiden, palvelualueiden esimiesten ja muun alaisensa henkilöstön kanssa. Sen lisäksi, mitä tässä hallintosäännössä on toisaalla määrätty ratkaisuvallasta, sivistysjohtaja päättää

1. sivistystoimen vakinaiset ja määräaikaiset viranhaltijat ja työsopimussuhteiset työntekijät esimiesten esittelystä
2. alaisensa henkilöstön koulutuksesta, vuosilomista, virkavapaista, työlomista ja tilapäisestä hoitovapaasta
3. hyväksyy ja vahvistaa suorien alaistensa tehtäväkuvat
4. toimialaansa liittyvien tulojen, saatavien ja maksujen perinnästä sekä valtionosuuksien ja -avustusten hakemisesta ja tarvittaessa em. päätöksiä koskevan oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekemisestä
5. luvan myöntämisestä koulunkäynnin aloittamiseen yhtä vuotta laissa säädettyä myöhemmin
6. toimialansa hankinnoista 25 000 euroon asti ja hankkeisiin osallistumisesta talousarvioon varattujen määrärahojen puitteissa
7. varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisesta maksun perimättä jättämisestä tai alentamisesta
8. koululaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen alentamisesta ja perimättä jättämisestä, jos huoltajan elatusvelvollisuus, toimeentuloedellytykset tai muut näkökohdat sitä vaativat
9. koulukuljetuksista.

Sivistysjohtajan sijaisen toimii Matti Lohen koulun rehtori.

Rehtori

Koulun toimintaa johtaa rehtori. Sen lisäksi mitä tässä hallintosäännössä on toisaalla määrätty, rehtori päättää koulunsa osalta:

1. oppilaan poikkeuksellisen opetuksen järjestämisestä ja ns. kotiopetuksessa olevan oppivelvollisen edistymisen valvonnasta
2. oppilaan erityisestä tuesta, jos viranhaltijat ja huoltajat ovat asiasta yksimielisiä
3. oppivelvollisuusiän ylittäneiden opetuksesta
4. yli kolme päivää kestävän poissaololuvan myöntämisestä oppilaalle/opiskelijalle
5. opetus- ja muun harjoittelijan ottamisesta koululle
6. koulun järjestyssäännön vahvistamisesta
7. koulukuljetuksista lautakunnan antamien ohjeiden mukaisesti
8. vastuullaan olevien kiinteistöjen luovuttamisesta ulkopuolisen käyttöön
9. koulun hankinnoista 5000 euroon asti
10. oppilaan/opiskelijan ottamisesta kouluun lukuvuoden aikana
11. koulun toimintasuunnitelman muutoksista
12. perusopetuslain 18§:n ja lukiolain 13§:n mukaisista erityisistä opetusjärjestelyistä
13. sijaisten valinnasta enintään vuoden määräajaksi
14. alaisensa henkilöstön koulutuksesta, vuosilomista, virkavapaista ja työlomista sekä tilapäisestä hoitovapaasta.

Rehtorin sijaisena toimii ensisijaisesti vararehtori.

Varhaiskasvatusjohtaja

Varhaiskasvatusjohtaja johtaa varhaiskasvatuksen palvelualueen toimintaa yhteistyössä sivistysjohtajan kanssa. Sen lisäksi, mitä tässä hallintosäännössä on toisaalla määrätty, varhaiskasvatusjohtaja päättää

1. varhaiskasvatuspalveluiden myöntämisestä ja järjestämisestä sivistyslautakunnan päättämien periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti
2. asiakkaiden maksupäätöksistä ja maksupäätöshuojennuksista sekä lapsen sijoittamisesta päivähoitoon
3. erityisen tuen päätöksen tekemisestä esiopetuksen oppilaalle oman päivähoidon toimintayksikön sisällä silloin, kun huoltajan kanta on myönteinen
4. tuen maksamisesta työsuhteiselle hoitajalle lasten yksityisen hoidon tuen osalta
5. harjoittelijan ottamisesta
6. hankinnoista 3000 euroon asti ja hankintaohjeiden, taloussäännön sekä lautakunnan asettamien hankintarajojen puitteissa sekä noudattaa talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa määriteltyjä euromääräisiä hankintarajoja
7. talousarvioissa myönnettyjen avustusten jakamisesta lapsiperheille
9. varhaiskasvatuksen henkilöstön tehtäväkuvien hyväksymisestä ja vahvistamisesta
10. varhaiskasvatuksen henkilöstön valinnasta enintään vuoden määräajaksi
11. alaisensa henkilöstön koulutuksesta, vuosilomista, virkavapaista ja työlomista sekä tilapäisestä hoitovapaasta

Varhaiskasvatusjohtajan sijaisen toimii ensisijaisesti vastaava lastentarhanopettaja

Vastaava lastentarhanopettaja

Vastaava lastentarhanopettaja vastaa päiväkodin operatiivisen toiminnan pyörittämisestä. Tämän lisäksi hän

1. vastaa yksikön pedagogisesta johtamisesta
2. päiväkodin henkilöstön pedagogisesta tukemisesta kasvatustyössä ja varhaiskasvatussuunnitelman laadinnassa
3. päättää henkilöstön palkkaamisesta alle kahden viikon sijaisuuksiin
4. vastaa henkilöstön työvuorosuunnittelusta
5. päättää harjoittelijan ottamisesta
6. päättää toimintayksikön käytössä olevien tilojen, alueiden ja muun omaisuuden tilapäisestä luovuttamisesta ulkopuoliseen käyttöön sekä tällaisen luovutuksen ehdoista.

Vapaa-aikasihteeri

Liikunta- ja nuorisopalveluita johtaa vapaa-aikasihteeri. Sen lisäksi, mitä tässä hallintosäännössä on toisaalla määrätty, vapaa-aikasihteeri

1. valmistelee ehdotukset liikunta- ja nuorisotoimen avustusten jakamisesta
2. vastaa liikunta- ja nuorisotoimeen kohdistuvien nuorten kesätyöntekijöiden palkkauksesta
3. vastaa uimahallin ja kunnan nuorisotilan aukioloaikojen muutoksista

4. määrää vapaa-aikapalveluista perittävistä maksuista ja korvauksista noudattaen lautakunnan hyväksymiä maksuperusteita.

Kirjastonjohtaja

Kirjastotoimea johtaa kirjastonjohtaja. Sen lisäksi, mitä tässä hallintosäännössä on toisaalla määrätty, kirjastonjohtaja päättää

1. lautakunnan vahvistamissa rajoissa niiden määrärahojen käytöstä, jotka talousarviossa on myönnetty kirjaston käyttöön sekä noudattaa talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa määriteltyjä euromääräisiä hankintarajoja
2. kokoelmiin hankittavien kirjojen sekä muun kirjastoaineiston hankinnoista talousarvion määrärahojen puitteissa
3. kirjastoaineiston poistoista ja poistetun aineiston myynnistä tai luovuttamisesta lautakunnan antamien perusteiden mukaisesti
4. käytöstä poistetun irtaimen omaisuuden myymisestä tai luovuttamisesta kunnanhallituksen mahdollisesti antamien ohjeiden mukaisesti
5. palveluista perittävistä maksuista ja korvauksista noudattaen lautakunnan hyväksymiä maksuperusteita.
6. kirjaston poikkeuksellisista aukioloajoista
7. kirjastotoimen henkilöstön tehtäväkuvien hyväksymisestä ja vahvistamisesta
8. kirjaston henkilöstön valinnasta enintään vuoden määräajaksi
9. alaisensa henkilöstön koulutuksesta, vuosilomista, virkavapaista ja työlomista sekä tilapäisestä hoitovapaasta

Kulttuuri- ja viestintäkoordinaattori

1. valmistelee ehdotuksen kulttuuriavustusten jakamisesta.

Elinvoimalautakunnan erityinen toimivalta

Elinvoimalautakunta

1. koordinoi kuntakonsernin hanketoimintaa oman toimialansa osalta
2. kehittää kunnan markkinointia ja viestintää tehden aloitteita ja esityksiä
3. vastaa kunnallisen uusyritysneuvonnan ja toimivien yritysten kehittämispalveluiden järjestämisestä elinkeinotoimistossa
4. päättää yritys- ja elinkeinoelämän tukemisesta talousarvion mukaisissa rajoissa
5. rakentaa kansainvälisiä ja kotimaisia yritysverkostoja yritystoiminnan kehittämiseksi
6. päättää kunnan mukana olosta seutukunnallisissa ja maakunnallisissa yritys- ja elinkeinoelämän kehittämishankkeissa
7. käsittelee ennakoivasti ilman tarkempaa ennakkosuunnittelua siemen- ja ideavaiheessa olevia yritysaihioita, jotka eivät vaadi tarkempaa suunnittelua ja valmistelua lautakunnalle
8. tekee esityksiä, selvityksiä ja aloitteita sekä antaa lausuntoja yritys- ja elinkeinotoiminnan kehittämisestä
9. vastaa kunnan työllisyyttä edistävien palveluiden järjestämisestä ja työllisyyspalveluiden koordinoinnista
10. päättää palkkatukien kuntakohtaisista lisistä talousarvion mukaisissa rajoissa
11. vastaa työnantajille annettavista kunnallista rekrytointiin liittyvistä palveluista

12. vastaa työllistämisestä kokonaisvaltaisesti järjestämällä työkokeilupaikkoja, rekrytointitapahtumia, etsimällä piilotyöpaikkoja ja kokoamalla silpputöitä kokonaisuuksiksi
13. järjestää kesätyöpaikkoja koululaisille ja opiskelijoille ja päättää kesätyökorvauksista
14. vastaa yhteistyöstä oppilaitosten ja kolmannen sektorin kanssa

27 § Toimivallan edelleen siirtäminen

Toimielin voi siirtää sille hallintosäännön tämän luvun määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen viranomaiselle/viranhaltijalle. Se, jolle toimivaltaa on edelleen siirretty, ei voi enää siirtää toimivaltaa edelleen.

28 § Toimivalta-asiakirjan antamisesta päättämisestä

Valtuuston asiakirjoja koskevat tietopyynnöt ratkaisee hallintojohtaja.

Toimielin voi päättämässään laajuudessa siirtää asiakirjan antamista koskevaa viranomaisen ratkaisuvaltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

Tiedon antamisesta asiakirjasta, joka on laadittu viranomaisen toimeksiantotehtävää suoritettaessa tai annettu toisen viranomaisen lukuun suoritettavaa tehtävää varten, päättää tehtävän antanut viranomainen, jollei toimeksiannosta muuta johdu. (Julkkisuuslain 14§ 1 momentti).

29 § Asian ottaminen kunnanhallituksen käsiteltäväksi

Asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi voi päättää kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja ja hänen sijaisenaan toimiva viranhaltija.

30 § Ottokelpoisesta päätöksestä ilmoittaminen

Kunnanhallituksen alaisen viranomaisen on ilmoitettava kunnanhallitukselle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista kunnanhallitus on päättänyt, ettei se käytä otto-oikeuttaan.

Ilmoitus on tehtävä neljän päivän kuluessa pöytäkirjan tarkistamisesta. Jos pöytäkirjaa ei tarkasteta, määräaika lasketaan pöytäkirjan allekirjoittamisesta. Ilmoitus tehdään sähköisesti kunnanhallituksen määräämille henkilöille.

Päätökset niissä asioissa, joista ei tarvitse ilmoittaa, voidaan otto-oikeuden estämättä panna täytäntöön, jollei yksittäistapauksessa ole ilmoitettu asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

8. Luku

Toimivalta henkilöstöasioissa

31 § Luvun määräysten soveltaminen

Tämän luvun määräyksiä sovelletaan, jollei laissa tai hallintosäännön 7. luvussa muuta määrätä.

32 § Kunnanhallituksen toimivalta

Mikäli toimivallasta henkilöstöasioissa ei ole säädetty laissa eikä määrätty hallintosäännössä, toimivalta on kunnanhallituksella.

33 § Työnjohtovallan käyttäminen

Kunnanhallituksen puheenjohtaja käyttää työnantajan työnjohtovaltaa kunnanjohtajan virkasuhdetta koskevissa asioissa, jollei kunnanhallitus ole toisin määrännyt.

Lähiesimies käyttää työnantajan työnjohtovaltaa viranhaltijan ja työntekijän palvelussuhdetta koskevissa asioissa, jollei kunnanhallitus ole toisin määrännyt.

34 § Viran perustaminen ja lakkauttaminen sekä virkanimikkeen muuttaminen

Valtuusto päättää viran perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä virkanimikkeen muuttamisesta.

35 § Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi

Virkasuhteen muuttamisesta työsuhteeksi kuntalain 89§:n nojalla päättää kunnanhallitus.

36 § Kelpoisuusvaatimukset

Kunnanjohtajan viran kelpoisuusvaatimuksista päättää valtuusto.

Muiden virkojen kelpoisuusvaatimuksista voidaan tarvittaessa päättää virkaa perustaessa tai virkasuhteeseen ottava viranomainen voi päättää kelpoisuusvaatimuksista.

Jos henkilö otetaan virkasuhteeseen ilman, että tehtävää varten on perustettu virkaa, kelpoisuusvaatimuksista päättää tarvittaessa virkasuhteeseen ottava viranomainen.

Työsuhteiseen tehtävään vaadittavasta kelpoisuudesta päättää tarvittaessa työsuhteeseen ottava viranomainen.

Henkilöstöltä vaadittavasta kelpoisuudesta pidetään erillistä luetteloa.

37 § Virkasuhteeseen ottaminen ilman hakumenettelyä

Virkasuhteeseen voidaan ottaa ilman julkista hakumenettelyä kunnallisen viranhaltijalain 4. §:n 3. momentissa säädetyillä edellytyksillä.

38 § Haettavaksi julistaminen

Viran tai työsuhteen julistaa haettavaksi valinnasta päättävä viranomainen. Kun valinnasta päättävä viranomainen on valtuusto, viran tai työsuhteen julistaa kuitenkin haettavaksi kunnanhallitus.

39 § Palvelusuhteeseen ottaminen

Henkilöstö otetaan Rautalammin kunnan palvelukseen. Mikäli toimivallasta henkilöstöasioissa ei ole säädetty virka- ja työehtosopimuksissa eikä määrätty tässä hallintosäännössä, toimivalta on kunnanhallituksella. Viranhaltijat työskentelevät virkasuhteissa ja työntekijät työsuhteissa. Palvelussuhde kattaa sekä virka- että työsuhteisen henkilöstön.

40 § Virkaan ottaminen virkaan valitun irtisanouduttua ennen virantoimituksen alkamista

Jos virkaan valittu irtisanoutuu virasta ennen virantoimituksen alkamista eikä varalle ole valittu ketään, ei virkaa tarvitse julistaa uudelleen haettavaksi, vaan viranhaltija voidaan valita niiden virkaa hakeneiden joukosta, jotka ilmoittavat hakemuksensa olevan edelleen voimassa.

41 § Henkilöstövalinnat ja palkan määrääminen

Valtuusto päättää kunnanjohtajan ja toimialajohtajien (hallintojohtaja, perusturvajohtaja, tekninen johtaja ja sivistysjohtaja) valinnasta.

Toimialajohtaja päättää alaisensa henkilöstön valinnasta ellei hallintosäännöllä ole toisin määrätty. Lautakunnan tai viranhaltijan tehdessä valintapäätöksen noudatetaan kuuden kuukauden koeaikaa.

Valinnasta päättävä viranomainen päättää samalla palkkauksesta. Hallintojohtaja/henkilöstöjaos seuraa palkkojen oikeellisuutta suhteessa tehtäväkuvaan.

Valtuuston ehdollisen valintapäätöksen voi vahvistaa kunnanhallitus ja muun toimielimen ehdollisen valintapäätöksen voi vahvistaa ao. toimielin. Viranhaltijan ehdollisen valintapäätöksen vahvistaa valinnan tehnyt viranhaltija.

42 § Harkinnanvaraiset palkanosat

Virka- ja työehtosopimukseen perustuvista harkinnanvaraisista palkankorotuksista, henkilökohtaisista lisistä ja tulospalkkioista päättää henkilöstöjaosto.

43 § Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen

Viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkasuhteeseen kunnallisen viranhaltijalain 24. §:n nojalla päättää viranomainen, jolla on toimivalta molempiin virkasuhteisiin ottamisessa. Jos toimivalta on eri viranomaisella, siirtämisestä päättää kunnanhallitus.

44 § Sivutoimet

Sivutoimilupahakemuksen ratkaisee ja sivutoimiluvan peruuttamisesta sekä sivutoimen vastaanottamisen ja pitämisen kieltämisestä päättää kunnanhallitus valtuuston valitsemien sekä muiden johtavassa ja itsenäisessä asemassa olevien osalta. Näiden osalta edellytetään myös sivutoimi-ilmoituksen antamista. Muiden osalta päätöksen tekee se, joka valitsee palvelusuhteeseen.

45 § Viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen

Kunnanhallituksen puheenjohtaja päättää työterveyshuoltolain ja kunnallisen viranhaltijalain 19. §:n nojalla terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä kunnanjohtajalta sekä kunnanjohtajan määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

Muun viranhaltijan lähiesimies päättää työterveyshuoltolain ja kunnallisen viranhaltijalain 19. §:n nojalla terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä alaiseltaan viranhaltijalta sekä viranhaltijan määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

46 § Virka- ja työvapaan myöntäminen ja sijaisen ottaminen

Kunnanhallitus päättää kunnanjohtajan virkavapaan myöntämisestä sekä virkavapaan keskeyttämisestä ja peruuttamisesta. Valtuusto valitsee tarvittaessa kunnanjohtajan sijaisen ja päättää sijaisen palkkauksesta.

Kunnanjohtaja päättää alaisensa henkilöstön virka- ja työvapaan (enintään yksi vuosi) myöntämisestä sekä virka- ja työvapaan keskeyttämisestä ja peruuttamisesta.

Toimialajohtaja päättää virka- ja työvapaan (enintään yksi vuosi) myöntämisestä alaiselleen viranhaltijalle ja työntekijälle sekä virka- ja työvapaan keskeyttämisestä ja peruuttamisesta.

Viranhaltija, joka myöntää virka- ja työvapaan, ottaa tarvittaessa sijaisen ja päättää sijaisen palkkauksesta.

47 § Virantoimituksesta pidättäminen

Kunnanhallitus päättää muun viranhaltijan kuin kunnanjohtajan virantoimituksesta pidättämisestä. Kunnanjohtaja voi ennen kunnanhallituksen kokousta päättää viranhaltijan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

48 § Virkasuhteen ja työsuhteen muuttaminen osa-aikaiseksi

Virkasuhteen ja työsuhteen muuttamisesta osa-aikaiseksi päättää palvelussuhteeseen ottava viranomainen.

49 § Lomauttaminen

Kunnanhallitus päättää henkilöstön lomauttamisesta sekö lomauttamisen perusteista ja periaatteista.

50 § Palvelusuhteen päättyminen

Palvelussuhteen päättymisestä päättää palvelussuhteeseen ottava viranomainen.

51 § Menetettyjen ansioiden korvaaminen

Viranhaltijalle kunnallisen viranhaltijalain 45. §:n nojalla maksettavasta korvauksesta päättää kunnanjohtaja, toimialajohtaja tai ao. palvelualueen esimies.

52 § Palkan takaisinperiminen

Aiheettomasti maksetun palkan tai muun virkasuhteesta johtuvan etuuden takaisinperinnästä kunnallisen viranhaltijalain 56. §:n nojalla päättää kunnanjohtaja, toimialajohtaja tai ao. palvelualueen esimies.

9. Luku

Asiakirjahallinnan järjestäminen

53 § Kunnanhallituksen tehtävät

Kunnanhallitus vastaa siitä, että asiakirjahallinnon ohjeistus, käytännöt, vastuut ja valvonta on määritelty kunnan eri tehtävissä sekä

1. vastaa hyvän tiedonhallintatavan ja hyvän henkilötietojen käsittelyn toteuttamisesta
2. määrää kunnan asiakirjahallintoa johtavan viranhaltijan
3. antaa tarkemmat määräykset asiakirjahallinnon hoitamisesta ja asiakirjahallinnon johtavan viranhaltijan, toimialojen sekä toimialojen asiakirjahallinnosta vastaavien henkilöiden tehtävistä
4. päättää tiedonohjaussuunnitelman yleisistä periaatteista (sisältö, laadinnan vastuut, vahvistaminen käyttöön, valvonta ja seuranta)
5. nimeää kunnan arkistonmuodostajat ja rekisterinpitäjät (viranomainen, toimiala tai tehtävä).

54 § Asiakirjahallintoa johtavan viranhaltijan tehtävät

Asiakirjahallintoa johtava viranhaltija johtaa kunnanhallituksen alaisena asiakirjahallintoa ja vastaa kunnan pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista sekä

1. vastaa kunnanhallituksen asiakirjahallinnon viranomaistehtävien valmistelusta ja täytäntöönpanosta
2. ohjaa ja kehittää asiakirjahallintoa osana kunnan tiedonhallintaa
3. hyväksyy kunnan arkistonmuodostussuunnitelman
4. vastaa keskusarkistosta ja pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista
5. laatii kunnan asiakirjahallinnon ohjeen ja valvoo, että tehtävät hoidetaan annettujen ohjeiden mukaisesti
6. huolehtii asiakirjahallintoon liittyvästä koulutuksesta ja neuvonnasta.

55 § Lautakunnan/toimialan asiakirjahallinnon tehtävät

Lautakunta/ toimiala huolehtii oman toimialansa asiakirjatietojen hoitamisesta annettujen määräysten ja ohjeiden mukaisesti sekä nimeää asiakirjahallinnon vastuuhenkilön omalla toimialallaan. Lautakunta/toimiala vahvistaa arkistonmuodostussuunnitelman omalla toimialallaan oltuaan yhteydessä kunnan keskusarkistonhoitajaan.

II OSA

TALOUS JA VALVONTA

10. Luku

Taloudenhoito

56 § Talousarvio ja taloussuunnitelma

Kunnanhallitus hyväksyy suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet.

Toimielimet laativat talousarvioehdotuksen.

Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot, liikelaitoksen talousarvion sitovat erät ja liikelaitoksen sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.

57 § Talousarvion täytäntöönpano

Kunnanhallitus, lautakunnat ja johtokunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvan käyttösuunnitelmansa. Käyttösuunnitelma voi muodostua myös sopimusmalliin liittyvistä sopimuksista. Toimielin voi siirtää käyttösuunnitelman hyväksymiseen liittyvää toimivaltaa alaiselleen viranhaltijalle.

Valtuusto voi talousarvion yhteydessä hyväksyä erilliset talousarvion täytäntöönpano-ohjeet.

58 § Toiminnan ja talouden seuranta

Toimielimet seuraavat talousarvion toteutumista kuukausittain.

Toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan toimielimille talousarvion täytäntöönpano ohjeiden mukaisesti.

59 § Talousarvion sitovuus

Talousarviosta päättäessään valtuusto määrittelee, mitkä ovat valtuuston sitovana hyväksymät toiminnan tavoitteet. Valtuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset siitä, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnan viranomaisia.

Kunnanhallitus voi päättää sellaisen maksun suorittamisesta, joka on kuntaa sitova ja kiireellisesti maksettava, vaikka tarkoitukseen ei ole määrärahaa käytettävissä. Kunnanhallituksen on viipymättä tehtävä valtuustolle esitys määrärahan myöntämisestä tai korottamisesta.

60 § Talousarvion muutokset

Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa. Tilinpäätöksen allekirjoittamisen jälkeen valtuustolle ei voi tehdä talousarvion muutosehdotusta.

Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnan tavoitteita tai tuloarvioita koskevassa muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus määrärahoihin.

Valtuusto päättää toimielinten määrärahojen ja tavoitteiden muutoksista, kun organisaatiota muutetaan talousarviovuoden aikana.

Valtuuston asettamien sitovien tavoitteiden osalta muutoksista päättää valtuusto.

61 § Omaisuuden luovuttaminen ja vuokraaminen

Kunnan omaisuuden luovuttamisesta ja vuokraamisesta päättää kunnanhallitus valtuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti. Kunnanhallitus voi siirtää toimivaltaa muille toimielimille ja viranhaltijoille.

62 § Poistosuunnitelman hyväksyminen

Valtuusto hyväksyy suunnitelmapoistojen perusteet.

Kunnanhallitus hyväksyy hyödykekohtaiset poistosuunnitelmat.

Kunnanhallitus vahvistaa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan.

63 § Rahatalouden hoitaminen

Kunnan rahatalouden tehtäviä ovat maksuvalmiuden ylläpitäminen, maksuliikenteen hoito, lainarahoitus ja rahavarojen sijoittaminen.

Valtuusto päättää varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista. Valtuusto päättää lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista.

Kunnanhallitus päättää lainan ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen valtuuston hyväksymiä periaatteita. Kunnanhallitus voi siirtää lainan ottamiseen ja antamiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.

Muutoin kunnan rahataloudesta vastaa kunnanhallitus.

Rahatalouden käytännön hoitamisesta vastaa rahataloudesta vastaava hallintojohtaja.

64 § Maksuista päättäminen

Valtuusto päättää kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista.

Kunnanhallitus päättää tarkemmin maksujen perusteista ja euromääristä. Kunnanhallitus voi siirtää maksuista päättämiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.

65 § Asiakirjojen ja tietojen antamisesta perittävät maksut

Pöytäkirjaotteesta, kopiosta tai muusta tulosteesta peritään sivukohtainen maksu.

Jos tiedon esille hakeminen vaatii erityistoimenpiteitä, tiedonhausta peritään kiinteä perusmaksu, joka porrastetaan haun vaativuuden mukaan. Kopiosta ja tulosteesta peritään tällöin kiinteän perusmaksun lisäksi sivukohtainen maksu.

Kunnanhallitus päättää tarkemmin asiakirjojen ja tietojen antamisesta peittävien maksujen perusteista ja euromääristä.

11. Luku

Hallinnon ja talouden tarkastus

66 § Ulkoinen ja sisäinen valvonta

Kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäisen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja kuntalain ja hallintosäännön mukaisesti.

Sisäisen valvonta on johtamisen apuväline. Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä.

67 § Tarkastuslautakunnan kokoukset

Tilintarkastajalle on läsnäolo- ja puheoikeus lautakunnan kokouksissa. Tilintarkastajalla ja lautakunnan määräämillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on läsnäolovelvollisuus lautakunnan kokouksessa lautakunnan niin päättäessä.

Kunnanhallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakunnan kokouksiin.

Tarkastuslautakunnan päätökset tehdään ilman viranhaltijaesittelyä puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Kokousmenettelyssä noudatetaan muutoin 17. luvun määräyksiä.

68 § Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi

Sen lisäksi mitä kuntalain 121. §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
2. huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa, sekä
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

69 § Sidonnaisuusilmoituksiin liittyvät tehtävät

Tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84. §:ssä tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla.

Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä.

Tarkastuslautakunnan on saatettava sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

70 § Tilintarkastusyhteisön valinta

Valtuusto valitsee tarkastuslautakunnan esityksestä enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön.

71 § Tilintarkastajien tehtävät

Tilintarkastajan tehtävistä säädetään kuntalain 123. §:ssä.

72 § Tarkastuslautakunnan antamat tehtävät

Tilintarkastaja voi ottaa tarkastuslautakunnalta toimeksiantoja lautakunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien suorittamisesta, mikäli ne eivät ole ristiriidassa hyvän tilintarkastustavan kanssa.

73 § Tilintarkastuskertomus ja muu raportointi

Tilintarkastuskertomuksesta säädetään Kuntalain 125. §:ssä.

Tilintarkastaja ilmoittaa havaitsemistaan olennaisista epäkohdista viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Tilintarkastaja raportoi tarkastussuunnitelman toteutumisesta ja tarkastushavainnoistaan tarkastuslautakunnan määräämällä tavalla.

12. luku

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

74 § Valtuuston tehtävät

Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan perusteista kunnassa ja kuntakonsernissa.

75 § Kunnanhallituksen tehtävät

Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä

1. hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat
2. valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti sekä
3. antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

4. vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten että kunnan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan
5. hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuus
6. vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kunnan toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan
7. valmistelee toimintakertomuksessa annettavat tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

76 § Lautakunnan tehtävät

Lautakunta vastaa toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoi kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä keskeisistä johtopäätöksistä.

77 § Viranhaltijoiden tehtävät

Kunnanjohtaja sekä tehtäväalueiden muut johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta vastuualueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Toimintayksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

78 § Sisäisen tarkastuksen tehtävät

Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämisestä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäisen tarkastus raportoi kunnanhallitukselle, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan jaostolle ja kunnanjohtajalle.

Sisäisen tarkastuksen toiminnan tarkoitus, toimivalta ja vastuu määritellään kunnanhallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa.

III OSA

VALTUUSTO

13. Luku

Valtuuston toiminta

79 § Valtuuston toiminnan järjestelyt

Valtuuston toimikauden ensimmäisen kokouksen kutsuu koolle kunnanhallituksen puheenjohtaja. Kokouksen avaa iältään vanhin läsnä oleva valtuutettu, joka johtaa puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja on valittu.

Valtuustossa on kaksi varapuheenjohtajaa.

Valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä koskevien asioiden valmistelua johtaa valtuuston puheenjohtaja, jollei valtuusto toisin päätä.

Valtuuston kokousten pöytäkirjanpitäjänä ja valtuuston sihteerinä toimii valtuuston määräämä viranhaltija.

80 § Valtuustoryhmän muodostaminen ja valtuustoryhmän nimi

Valtuutetut voivat muodostaa valtuustoryhmiä valtuustotyöskentelyä varten.

Valtuustoryhmän muodostamisesta, nimestä ja puheenjohtajasta on annettava valtuuston puheenjohtajalle kirjallinen ilmoitus.

Valtuustoryhmänä pidetään myös yhtä valtuutettua, jos hän on tehnyt 2. momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

Valtuusto hyväksyy valtuustoryhmien nimet. Nimi ei saa olla sopimaton. Puolueen valtuustoryhmästä eronneiden valtuutettujen muodostaman uuden valtuustoryhmän nimestä ei saa aiheutua sekaantumisvaaraa puolueen valtuustoryhmän nimeen.

81 § Muutokset valtuustoryhmässä

Valtuutetun on ilmoitettava kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle valtuustoryhmään liittymisestä ja siitä eroamisesta. Liittymisilmoituksessa on oltava asianomaisen ryhmän kirjallinen hyväksyminen.

Jos valtuutettu on erotettu valtuustoryhmästä, valtuustoryhmän on ilmoitettava tästä kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle.

82 § Istumajärjestys

Valtuutetut istuvat kokouksessa valtuustoryhmittäin puheenjohtajan hyväksymän istumajärjestyksen mukaisesti.

14. Luku

Valtuuston kokoukset

83 § Valtuuston päätöksentekotavat

Valtuusto voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokoukseen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asianhallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (sähköinen kokous). Yleisölle on järjestettävä mahdollisuus seurata valtuuston sähköistä kokousta internetin kautta sekä kokouskutsussa mainitussa tilassa.

Kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että valtuuston sähköisiin kokouksiin tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

84 § Sähköinen kokous

Valtuusto voi pitää kokouksen sähköisesti.

Valtuuston suljetun kokouksen aikana valtuutetun tulee huolehtia siitä, etteivät luottamukselliset keskustelut tai salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisten kuultavissa tai nähtävissä.

85 § Kokouskutsu

Kokouskutsun antaa valtuuston puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessa varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsussa on mainittava, jos kyseessä on sähköinen kokous.

Kokouskutsu on lähetettävä vähintään neljä päivää ennen valtuuston kokousta kullekin valtuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava kunnan verkkosivuilla.

86 § Esityslista

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset valtuuston päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä ja jolleivat erityiset syyt ole esteenä, pääsääntöisesti sähköisenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

Valtuusto päättää, kuinka monelle varavaltuutetulle esityslista toimitetaan.

87 § Esityslistan julkaiseminen yleisessä tietoverkossa

Esityslistat julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä sekä salassa pidettävät tiedot.

88 § Sähköinen kokouskutsu

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali voidaan lähettää sähköisesti. Tällöin kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

89 § Jatkokokous

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta.

90 § Varavaltuutetun kutsuminen

Valtuutetun, joka ei pääse kokoukseen tai on esteellinen käsittelemään esityslistalla olevaa asiaa, on viipymättä ilmoitettava esteestä tai esteellisyydestä valtuuston puheenjohtajalle tai sihteerille.

Saatuaan valtuutetuilta tai muuten luotettavasti tiedon esteestä tai esteellisyydestä puheenjohtajan tai sihteerin on kutsuttava valtuutetun sijaan kuntalain 17. §:n 1 momentissa tarkoitettu varavaltuutettu.

91 § Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan läsnäolo

Kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanjohtajan on oltava läsnä valtuuston kokouksessa. Heidän poissaolonsa ei estä asioiden käsittelyä.

Kunnanhallituksen jäsenillä on läsnäolo-oikeus.

Edellä mainituilla henkilöillä on oikeus ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksen tekemiseen, jollei hän samalla ole valtuutettu.

92 § Nuorisovaltuuston edustajan läsnäolo

Nuorisovaltuusto voi nimetä valtuuston kokoukseen edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus. Nuorisovaltuuston edustajalla ei ole läsnäolo-oikeutta silloin kun käsiteltäviin asiakirjoihin sisältyy salassa pidettäviä tietoja.

93 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Läsnäolevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan sähköisesti tai nimenhuudolla, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä.

Todettuaan läsnäolevat valtuutetut puheenjohtaja toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja läsnäolevat varavaltuutetut sekä onko kokous laillinen ja päätösvaltainen.

Nimenhuudon jälkeen saapuvan valtuutetun on ilmoittauduttava välittömästi puheenjohtajalle. Poistumisesta kesken kokouksen on ilmoitettava puheenjohtajalle.

Kun varavaltuutettu osallistuu kokoukseen ja asianomaisen vaaliliiton, puolueen tai yhteislistan valtuutettu saapuu kesken kokouksen, tulee valtuutettu välittömästi varavaltuutetun tilalle.

Puheenjohtaja voi kokouksen kestäessä tai kokoustauon päätyttyä tarvittaessa todeta uudelleen läsnäolijat.

Mikäli puheenjohtaja toteaa valtuuston menettäneen päätösvallan, hänen on keskeytettävä kokous.

94 § Kokouksen johtaminen

Puheenjohtajan tehtävistä kokouksen johtamisesta säädetään kuntalain 102.§ :ssä.

95 § Puheenjohdon luovuttaminen varapuheenjohtajalle

Puheenjohtaja voi tarvittaessa valtuuston suostumuksella luovuttaa puheenjohdon kokouksessa varapuheenjohtajalle ja osallistua sinä aikana kokoukseen jäsenenä.

96 § Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

97 § Esteellisyys

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäydyttävä asian käsittelystä. Jos asia käsitellään suljetussa kokouksessa, esteellisen henkilön on poistuttava kokouksesta.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys valtuuston ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyyden arvioinnissa. Annettuaan pyydetyn selvityksen asianomaisen henkilön on poistuttava paikaltaan.

Henkilö, jonka esteellisyydestä päätetään, voi olla läsnä esteellisyydestä päätettäessä hallintolain 29.§:ssä tarkoitetussa poikkeustilanteessa, mutta ei saa osallistua esteellisyysasian käsittelyyn.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

98 § Asioiden käsittelyjärjestys

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei valtuusto toisin päätä.

Kunnanhallituksen ehdotus on käsittelyn pohjana (pohjaehdotus). Jos asian on valmistellut tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta, tarkastuslautakunnan tai valiokunnan ehdotus on pohjaehdotus.

Jos kunnanhallitus, tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiasta, muutettu ehdotus on pohjaehdotus. Jos ehdotus on peruutettu ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiassa, asia on poistettava esityslistalta.

99 § Puheenvuorot

Kun asia on esitelty, siitä on varattava tilaisuus keskustella.

Puheenvuoro on pyydettävä sähköisesti/ selvästi havaittavalla tavalla tai toimittamalla puheenjohtajalle kirjallinen puheenvuoropyyntö.

Puheenvuorot annetaan pyydetyssä järjestyksessä. Tästä järjestyksestä poiketen puheenjohtaja voi antaa

1) asian käsittelyn alussa ryhmäpuheenvuoron kunkin valtuustoryhmän edustajalle ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä
2) puheenvuoron kunnanhallituksen puheenjohtajalle, kunnanjohtajalle sekä tarkastuslautakunnan ja tilapäisen valiokunnan puheenjohtajalle, kun käsitellään kyseisen toimielimen valmistelemaa asiaa sekä
3) repliikki- ja kannatuspuheenvuoron.

Asian käsittelyjärjestystä koskeva työjärjestyspuheenvuoro on annettava ennen muita.

Kokouksen kulun turvaamiseksi puheenjohtajalla on oikeus tarvittaessa yksittäisessä asiassa rajoittaa valtuutettujen puheenvuorojen pituutta Kuntalain 102. §:n periaatteiden mukaisesti.

Puheenvuoro on pidettävä omalta paikalta tai puhujakorokkeelta.

100 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdosta. Jos ehdotus hyväksytään, puheenjohtaja keskeyttää asia käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

Asia, jota käsitellään ensimmäisen kerran valtuustossa eikä esityslistaa ole toimitettu kokouskutsun yhteydessä, pannaan pöydälle seuraavaan kokoukseen, jos vähintään neljäsosa läsnäolevista

valtuutetuista pyytää asian pöydällepanoa. Muissa tilanteissa asian pöydällepanosta päätetään enemmistöpäätöksellä.

101 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen

Keskustelun kuluessa tehty ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja toteaa keskustelun päättyneeksi. Puheenjohtaja toteaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotuksia kannatettu.

102 § Päätöksen toteaminen

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen valtuuston päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa valtuuston yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen valtuuston päätökseksi.

103 § Äänestykseen otettavat ehdotukset

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai ehdollisena tai menee asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.

104 § Äänestystapa

Äänestys on toimitettava avoimesti. Puheenjohtaja saattaa toimielimen hyväksyttäväksi äänestystavan. Jos äänestys on toimitettu muulla tavalla kuin nimenhuudolla/äänestyskoneella/sähköisesti, äänestys on vaadittaessa toimitettava uudelleen nimenhuudolla/äänestyskoneella/sähköisesti.

105 § Äänestysjärjestys

Jos äänestykseen otettavia ehdotuksia on enemmän kuin kaksi, puheenjohtaja esittää valtuuston hyväksyttäväksi äänestysjärjestyksen. Äänestysjärjestys määräytyy seuraavien periaatteiden mukaan:

1) Ensin otetaan äänestykseen kaksi eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta. Voittanut ehdotus asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta vastaan. Näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdotus pohjaehdotukselle. Kuitenkin jos äänestykseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tarkoittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voittanutta vastaan.

2) Jos asia koskee määrärahan myöntämistä, otetaan ensin äänestykseen määrältään suurimman ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen ja näin jatketaan ehdotuksen suuruuden

mukaisessa järjestyksessä, kunnes jokin ehdotus hyväksytään, minkä jälkeen pienemmistä ehdotuksista ei enää äänestetä.

3) Jos ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on äänestettävä erikseen.

Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan lain mukaan määräenemmistön kannatus tai yksimielisyys, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.

106 § Toimenpidealoite

Tehtyään käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen valtuusto voi hyväksyä kunnanhallitukselle osoitettavan käsiteltyyn asiaan liittyvän toimenpidealoitteen. Toimenpidealoite ei saa olla ristiriidassa valtuuston päätöksen kanssa eikä se saa muuttaa tai laajentaa päätöstä.

107 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkistaminen

Valtuuston pöytäkirjaan sovelletaan, mitä pöytäkirjan laatimisesta määrätään 17. luvun 144. §:ssä.

Valtuuston pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla tähän tehtävään valittua valtuutettua, jollei valtuusto jonkin asian kohdalla toisin päätä.

108 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille

Valtuuston pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140. §:ssä tarkemmin määrätään.

15. Luku

Enemmistövaali ja suhteellinen vaali

108 § Vaaleja koskevat yleiset määräykset

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, varsinaisen ja henkilökohtaisen varajäsenen muodostamat ehdokasparit on hyväksyttävä ennen vaalia.

Enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, jos yksikin sitä vaatii. Suhteellinen vaali toimitetaan aina suljetuin lipuin, Suljetussa lippuäänestyksessä äänestäjän on taitettava äänestyslippu siten, ettei sen sisältö ole näkyvissä.

Äänestyslipussa ei saa olla asiattomia merkintöjä. Äänestysliput annetaan valtuuston puheenjohtajalle puheenjohtajan määräämässä järjestyksessä.

Äänestysliput sekä arvonnassa käytetyt liput on säilytettävä vaalipäätöksen lainvoimaisuuteen saakka. Jos vaali on toimitettu suljetuin lipuin, liput on säilytettävä suljetussa kuoressa.

Enemmistövaalissa äänen voi antaa kenelle tahansa vaalikelpoiselle ehdokkaalle tai ehdokasparille. Jos valittavia on enemmän kuin yksi, toimielimen jäsenellä on käytettävissä yhtä monta ääntä kuin on valittavia henkilöitä tai ehdokaspareja. Yhdelle ehdokkaalle tai ehdokasparille voi antaa vain yhden äänen ja kaikkia ääniä ei ole pakko käyttää.

Suhteellisessa vaalissa ääni annetaan ehdokaslistalle.

109 § Valtuuston vaalilautakunta

Valtuusto valitsee toimikaudekseen suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan. Lautakunnassa on 3 jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Valtuusto valitsee jäseniksi valituista lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Lautakunnan sihteerinä toimii valtuuston pöytäkirjanpitäjä, jollei valtuusto toisin päätä.

110 § Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto

Valtuusto määrää ajankohdan, milloin ehdokaslistat on viimeistään annettava valtuuston puheenjohtajalle sekä milloin vaalitoimituksen nimenhuuto aloitetaan.

111 § Ehdokaslistojen laatiminen

Ehdokaslistassa saa olla enintään niin monen ehdokkaan tai ehdokasparin nimi kuin vaalissa on valittavia jäseniä ja varajäseniä.

Ehdokaslistan otsikossa on mainittava, missä vaalissa sitä käytetään. Ehdokaslista on vähintään kahden valtuutetun allekirjoitettava. Ensimmäinen allekirjoittaja toimii listan asiamiehenä, antaa listan valtuuston puheenjohtajalle ja on oikeutettu tekemään siihen 112. §:ssä tarkoitetut oikaisut.

112 § Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen

Kun ehdokaslistojen antamisen määräaika on päättynyt, valtuuston puheenjohtaja antaa ehdokaslistat vaalilautakunnalle, joka tarkastaa, ovatko ne asianmukaisesti laadittu. Jos listassa todetaan virheitä, annetaan asiamiehelle tilaisuus korjata virheet vaalilautakunnan asettamassa määräajassa.

Jos sama henkilö on ehdokaslistan korjaamisen jälkeenkin ehdokkaana useammalla listalla, vaalilautakunnan on, mikäli mahdollista, tiedusteltava ehdokkaalta, mille listalle hänen nimensä jätetään.

113 § Ehdokaslistojen yhdistelmä

Ehdokaslistojen oikaisuja varten varatun määräajan päätyttyä vaalilautakunta laatii hyväksytyistä ehdokaslistojen yhdistelmän, johon jokaisella ehdokaslistalle merkitään järjestysnumero.

Ennen vaalitoimituksen nimenhuudon alkamista ehdokaslistojen yhdistelmä annetaan valtuutetuille tiedoksi ja luetaan ääneen valtuustolle.

114 § Suhteellisen vaalin toimittaminen

Äänestyslippuun merkitään sen ehdokaslistan numero, jolle ääni annetaan. Valtuutetut antavat nimenhuudon määräämässä järjestyksessä valtuuston puheenjohtajalle äänestyslippunsa.

115 § Suhteellisen vaalin tuloksen toteaminen

Valtuuston puheenjohtaja antaa äänestysliput vaalilautakunnalle, joka tutkii niiden pätevyyden sekä laskee ja ilmoittaa vaalin tuloksen noudattaen soveltuvin osin, mitä kuntavaaleista säädetään.

Vaalilautakunta antaa vaalin tuloksesta kirjallisen ilmoituksen valtuuston puheenjohtajalle, joka toteaa vaalin tuloksen valtuustolle.

116 § Vaalitoimituksen avustajat

Toimitettaessa enemmistövaali suljetuin lipuin kokouksen pöytäkirjantarkastajat toimivat samalla ääntenlaskijoina ja avustavat muutenkin vaalitoimituksessa, jollei valtuusto toisin päätä.

16. Luku

Valtuutetun aloite – ja kyselyoikeus

117 § Valtuutettujen aloitteet

Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetuilla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle.

Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä kunnanhallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi päättää, että aloitteessa tarkoitetun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu.

Kunnanhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja kunnanhallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita valtuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty. Valtuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

118 § Kunnanhallitukselle osoitettava kysymys

Vähintään neljäsosa valtuutetuista voi tehdä kunnanhallitukselle osoitetun kirjallisen kysymyksen kunnan toimintaa ja hallintoa koskevasta asiasta.

Kunnanhallituksen on vastattava kysymykseen valtuuston kokouksessa viivytyksittä, kuitenkin viimeistään kahden kuukauden kuluttua kysymyksen tekemisestä.

Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta tutkimaan kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä tästä päätös. Muuta päätöstä ei kysymyksen johdosta saa tehdä.

119 § Kyselytunti

Valtuutetuilla on oikeus esittää kunnanhallitukselle kyselytunnilla vastattavaksi lyhyitä, enintään kolmen minuutin pituisia, kulloinkin yhteen asiaan kohdistuvia kysymyksiä kunnan hallintoa ja taloutta koskevista asioista.

Kysymys on toimitettava kirjallisena viimeistään 10 päivää ennen valtuuston kokousta. Myöhemmin toimitetut kysymykset sekä kysymykset, joihin ei kyselytunnille ehditä vastata, siirtyvät seuraavaan kyselytuntiin.

Kyselytunti järjestetään ennen valtuuston kokousta, jollei valtuusto toisin päätä. Puheenjohtajana kyselytunnilla toimii valtuuston puheenjohtaja. Kyselytunti on julkinen.

Kysymyksiin vastaa kunnanhallituksen puheenjohtaja tai hänen määräämänsä. Kysymyksiin vastataan saapumisjärjestyksessä. Puheenjohtaja voi määrätä tasapuolisuutta noudattaen muunkin käsittelyjärjestyksen.

Vastauksen saatuaan kysymyksen esittäjällä on oikeus tehdä kaksi asiaan liittyvää lyhyttä lisäkysymystä. Kysymysten johdosta ei käydä keskustelua.

IV OSA

PÄÄTÖKSENTEKO- JA HALLINTOMENETTELY

17. Luku

Kokousmenettely

120 § Määräysten soveltaminen

Tämän luvun määräyksiä noudatetaan valtuustoa lukuun ottamatta kunnan toimielimissä sekä soveltuvin osin toimitus- ja katselmusmiesten kokouksissa. Luvun määräyksiä noudatetaan toissijaisina hallintosäännön muihin lukuihin nähden, ellei erikseen ole toisin määrätty.

121 § Toimielinten päätöksentekotavat

Toimielin voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asianhallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (sähköinen kokous).

Toimielin voi myös tehdä päätöksiä suljetussa sähköisessä päätöksentekomenettelyssä ennen kokousta (sähköinen päätöksentekomenettely).

Kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että sähköisin kokouksiin ja sähköiseen päätöksentekomenettelyyn tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

122 § Sähköinen kokous

Toimielin voi pitää kokouksen sähköisesti.

Kokouksen aikana toimielimen jäsenen tulee huolehtia siitä, etteivät luottamukselliset keskustelut tai salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisten kuultavissa tai nähtävissä.

123 § Sähköinen päätöksentekomenettely

Toimielin voi päättää sähköisessä päätöksentekomenettelyssä kuntalain 100. §:n mukaisesti. Päätöksentekomenettelyä voidaan käyttää kaikkiin toimielimen päätösvaltaan kuuluviin asioihin.

124 § Kokousaika ja -paikka

Toimielin päättää kokouksensa ajan ja paikan.

Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan.

Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

125 § Kokouskutsu

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsussa on mainittava, mitä toimielimen päätöksentekotapaa noudatetaan kunkin asian kohdalla. Jos asia käsitellään sähköisessä päätöksentekomenettelyssä, tulee kutsussa ilmaista, mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköisesti.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivat erityiset syyt ole esteenä.

Kokouskutsu lähetetään jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus ja -velvollisuus, toimielimen päättämällä tavalla.

Kokouskutsu lähetään vähintään neljä päivää ennen kokousta tai toimielimen päättämällä tavalla.

126 § Esityslistan julkaiseminen yleisessä tietoverkossa

Esityslistat julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä sekä salassa pidettävät tiedot.

127 § Sähköinen kokouskutsu

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali voidaan lähettää sähköisesti. Tällöin kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

128 § Jatkokokous

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, asia voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta sekä jatkokokouksen päätöksentekotavasta.

129 § Varajäsenen kutsuminen

Toimielimen jäsenen on kutsuttava varajäsen sijaansa, mikäli hän ei pääse kokoukseen. Kun jäsen on esteellinen jossakin kokousasiassa tai esteen vuoksi ei voi osallistua jonkin asian käsittelyyn, hän voi kutsua varajäsenen yksittäisen asian käsittelyyn.

Myös puheenjohtaja, esittelijä tai toimielimen sihteeri voi toimittaa kutsun varajäsenelle.

130 § Läsnäolo kokouksessa

Toimielimen jäsenten ja esittelijän lisäksi kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus

- valtuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla kunnanhallituksen kokouksessa kuntalain 18.2 §:n mukaan
- kunnanhallituksen puheenjohtajalla ja kunnanjohtajalla muiden toimielinten kokouksessa, ei kuitenkaan tarkastuslautakunnan, vaalilautakunnan eikä valtuuston tilapäisen valiokunnan kokouksessa.

Muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta päättää asianomainen toimielin.

Toimielin voi päättää asiantuntijan kuulemisesta yksittäisessä asiassa. Asiantuntijan on poistuttava kokouksesta ennen päätöksentekoa.

131 § Kunnanhallituksen edustaja muissa toimielimissä

Kunnanhallitus voi määrätä muihin toimielimiin edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus toimielimen kokouksessa. Edustajaksi voidaan määrätä myös kunnanhallituksen varajäsen tai kunnanjohtaja.

Kunnanhallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakuntaan eikä valtuuston tilapäiseen valiokuntaan.

132 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

133 § Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

134 § Kokouksen johtaminen ja puheenvuorot

Puheenjohtajan tehtävistä kokouksen johtamisessa ja toimielimen jäsenten puheenvuoroista säädetään kuntalain 102 §:ssä.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimielin toisin päätä.

135 § Kokouskutsussa mainitsemattoman asian käsittely

Toimielin voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistöpäätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Jos esittelijän ehdotus on asian palauttaminen valmisteltavaksi, toimielin voi ratkaista asia päätöksellään vain perustellusta syystä.

136 § Esittely

Asiat päätetään toimielimen kokouksessa viranhaltijan esittelystä. Esittelijästä määrätään toimielimen päätöksellä. Esittelijän ollessa poissa tai esteellinen hänen sijaisekseen määrätty toimii esittelijänä.

Esittelijän ehdotus on käsittelyn pohjana (pohjaehdotus). Jos esittelijä keskustelun aikana on muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan, muutettu ehdotus on pohjaehdotus. Jos esittelijä ehdottaa asian poistamista esityslistalta, asia poistetaan, jollei toimielin toisin päätä.

Toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä.

137 § Kokouksen julkisuus

Toimielimen kokouksen julkisuudesta säädetään kuntalain 101 §:ssä.

Toimielimen julkisissa kokouksissa yleisöllä on mahdollisuus seurata kokousta kunnan kokouskutsussa nimeämästä paikasta.

138 § Esteellisyys

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen läsnäolijan on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäydyttävä asian käsittelystä.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys toimielimen ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyyden arvioinnissa.

Henkilö, jonka esteellisyyden toimielin ratkaisee, saa osallistua esteellisyyttä koskevan asian käsittelyyn vain hallintolain 29. §:ssä tarkoitetussa poikkeustilanteessa.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

139 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

140 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen

Keskustelun kuluessa tehty ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja toteaa keskustelun päättyneeksi. Puheenjohtaja toteaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotusta kannatettu.

141 § Päätöksen toteaminen

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen toimielimen päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa toimielimen yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen toimielimen päätökseksi.

142 § Äänestykseen otettavat ehdotukset

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai ehdollisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.

Jos ehdotuksen tekijä ei ole paikalla äänestyksen alkaessa, hänen tekemänsä ehdotus katsotaan rauenneeksi eikä sitä oteta äänestykseen.

143 § Äänestys ja vaali

Äänestykseen ja vaalin toimittamiseen sovelletaan, mitä 14. ja 15. luvuissa määrätään äänestyksen ja vaalin toimittamisesta valtuustossa.

144 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen

Pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa toimielimen puheenjohtaja. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan.

Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä.

Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti. Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehtyjä päätöksiä koskeva pöytäkirja tai sen osa voidaan tarkastaa erikseen ennen kokousta.

Toimielimen pöytäkirjaan merkitään ainakin:

1) järjestäytymistietoina:
    - toimielimen nimi
    - merkintä käytetyistä päätöksentekotavoista (varsinainen kokous, sähköinen kokous, yksilöidyt päätökset, jotka on tehty sähköisessä päätöksentekomenettelyssä)
    - kokouksen alkamis- ja päättymisaika sekä kokouksen keskeytykset
    - kokouspaikka
    - läsnä- ja poissaolleet ja missä ominaisuudessa kukin on ollut läsnä
    - kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

2) asian käsittelytietoina:
    - asiaotsikko
    - selostus asiasta
    - esittelijän päätösehdotus
    - esteellisyys ja perustelut
    - tehdyt ehdotukset ja onko niitä kannatettu
    - äänestykset: äänestystapa, äänestysjärjestys, äänestysesitys sekä äänestyksen tulos siten, että kunkin jäsenen kannanotto ilmenee pöytäkirjasta
    - vaalit: vaalitapa ja vaalin tulos
    - asiasta tehty päätös
    - eriävä mielipide

3) muut tiedot:
    - salassapitomerkinnät
    - puheenjohtajan allekirjoitus
    - pöytäkirjanpitäjän varmennus
    - merkintä pöytäkirjan tarkastuksesta sekä
    - merkintä nähtävänä pitämisestä yleisessä tietoverkossa, mikäli pöytäkirja on ollut yleisesti nähtävänä.

Pöytäkirjaan liitetään päätöksiä koskevat oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitukset sekä muutoksenhakukiellot.

Toimielimen pöytäkirjan sisältöä koskevia määräyksiä noudatetaan soveltuvin osin viranhaltijan ja luottamushenkilön tekemiin päätöksiin.

Kunnanhallitus antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita pöytäkirjan laatimisesta.

145 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenelle

Kunnanhallituksen ja lautakunnan pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140. §:ssä tarkemmin määrätään.

Muun viranomaisen pöytäkirja annetaan vastaavalla tavalla tiedoksi kunnan jäsenille, jos asianomainen viranomainen katsoo sen tarpeelliseksi.

Kunnanhallitus antaa ohjeet salassapito- ja tietosuojavelvoitteiden huomioon ottamisesta annettaessa päätöksiä tiedoksi yleisessä tietoverkossa. Lautakunta voi antaa tarkentavaa ohjeistusta omalla toimialallaan.

18. Luku

Muut määräykset

146 § Aloiteoikeus

Kunnan asukkailla sekä kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita palveluaan koskevassa asiassa.

Aloite tulee tehdä kirjallisesti tai sähköisellä asiakirjalla. Aloitteesta tulee käydä ilmi, mitä asia koskee sekä aloitteen tekijän nimi, kotikunta ja yhteystiedot.

147 § Aloitteen käsittely

Aloitteen käsittelee se kunnan viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Jos toimivaltainen viranomainen on toimielin, aloitteista ja niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä on annettava toimielimelle tieto jäljempänä määrätyllä tavalla.

Kunnanhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä. Valtuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Muun toimielimen kuin valtuuston toimivaltaan kuuluvista aloitteista on annettava tieto toimielimelle niiden päättämällä tavalla. Toimielin voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsiteltyjä.

Jos aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, aloite on kuuden kuukauden kuluessa vireille tulosta otettava toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

148 § Aloitteen tekijälle annettavat tiedot

Aloitteen tekijälle on ilmoitettava kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta, mikä viranomainen aloitetta käsittelee, arvioitu käsittelyaika sekä keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä.

Sen jälkeen, kun aloite on käsitelty loppuun, aloitteen tekijälle on ilmoitettava, onko aloite johtanut toimenpiteisiin.

149 § Asiakirjojen allekirjoittaminen

Valtuuston ja kunnanhallituksen päätökseen perustuvan sopimuksen ja sitoumuksen allekirjoittaa kunnanjohtaja, jollei kunnanhallitus ole päättänyt toisin.

Valtuuston ja kunnanhallituksen toimituskirjan ja kirjelmän allekirjoittaa kunnanjohtaja.

Muun toimielimen päätökseen perustuvan sopimuksen ja sitoumuksen allekirjoittaa toimialajohtaja, jollei toimielin ole päättänyt toisin.

Muun toimielimen toimituskirjan ja kirjelmän allekirjoittaa toimialajohtaja.

Toimielimen pöytäkirjaotteen allekirjoittaa pöytäkirjanpitäjä tai toimistosihteeri tai muu toimielimen määräämä henkilö.

Toimielimen asiakirjoista annettavat otteet ja jäljennökset todistaa oikeaksi pöytäkirjanpitäjä tai toimistosihteeri tai muu toimielimen määräämä henkilö.

Viranhaltija allekirjoittaa päätökset, sopimukset, sitoumukset ja muut asiakirjat päättämissään asioissa. Valmistelua koskevat asiakirjat allekirjoittaa asian valmistelija.

150 § Todisteellisen tiedoksiannon vastaanottaminen

Todisteellisen tiedoksiannon voi kunnan puolesta vastaanottaa kunnanhallituksen puheenjohtaja ja kunnan johtaja sekä kunnanjohtajan valtuuttama viranhaltija.

Todisteellisen tiedoksiannon voi kunnan puolesta lautakunnan toimialalla vastaanottaa lautakunnan puheenjohtaja ja lautakunnan alainen toimialan johtava viranhaltija.

Luottamushenkilöiden palkkiosääntö vahvistetaan erillisenä sääntönä valtuustokausittain.

VOIMAANTULOSÄÄNNÖKSET

Tämä hallintosääntö korvaa:

2008 voimaan tulleen Rautalammin kunnan hallintosäännön

22.3.2011 hyväksytyn valtuuston työjärjestyksen

29.5.2013 hyväksytyn sivistystoimen vastuualueen johtosäännön

17.2.2015 hyväksytyn perusturvan vastuualueen johtosäännön

29.5.2013 hyväksytyn teknisen vastuualueen johtosäännön

26.9.2017 hyväksytyn Elinvoimalautakunnan johtosäännön

Hallintosääntö tulee voimaan 1.10.2018

Pohjois-Savon pelastuslaitos

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen hallinto
Kirsti Tarvainen

Ote

21.6.2018

Tehtävä 02.02.00
Asianro 5012/2018

	Pvm	Liite nro
Itk		
K.hall.	20.6.2018	13
K.valt.		

Pohjois-Savon kunnat

Ote: Pelastuslaitoksen talousarvioesitys vuodelle 2019

Oheisena Pohjois-Savon aluepelastuslautakunnan 20.6.2018 päätöksen § 33 mukainen lausuntopyyntö pelastuslaitoksen talousarvioesityksestä vuodelle 2019.

Lausunto pyydetään toimittamaan 21.8.2018 mennessä.

Kirsti Tarvainen
taloussuunnittelija

Asiakirja on allekirjoitettu koneellisesti Kuopion kaupungin asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet

Aluepelastuslautakunnan päätös 20.6.2018 § 33

Jakelu

Iisalmen kaupunki
Kaavin kunta
Keiteleen kunta
Kiuruveden kaupunki
Kuopion kaupunki
Lapinlahden kunta
Leppävirran kunta
Pielaveden kunta
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Siilinjärven kunta
Sonkajärven kunta
Suonenjoen kaupunki
Tervon kunta
Tuusniemen kunta
Varkauden kaupunki
Vesannon kunta
Vieremän kunta

Postiosoite Volttikatu 1 A | 70150 KUOPIO
Käyntiosoite Volttikatu 1 A
Laskutusosoite PL 3017 | 70701 KUOPIO
Puhelin 017 18 8100
Faksi 017 18 8123
Laskutustunnus
www.kuopio.fi
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

§ 33 Asianro 5012/02.02.00/2018

Pelastuslaitoksen talousarvioesitys vuodelle 2019

Taloussuunnittelija Kirsti Tarvainen 11.6.2018:

Pelastuslaitoksen talousarvioesityksen valmistelu on käynnistetty niin, että se voidaan toimittaa Kuopion kaupungin konsernipalvelun talous- ja omistajaohjaus yksikköön syyskuun alussa.

Talousarvioesityksen jättöaika kaupunginhallitukselle on 10.9.2018. Pelastuslaitoksen talousarvioesitys tulee lähettää kuntiin ja sairaanhoitopiirille lausuntoa varten ennen sen lopullista hyväksymistä lautakunnassa. Kuntien ja sairaanhoitopiirin tulee toimittaa vastauksensa 21.8.2018 mennessä. Aluepelastuslautakunta käsittelee lausuntojen antamisen jälkeen talousarvion uudelleen syyskuun kokouksessaan, jonka jälkeen esitys lähtee Kuopion kaupunginhallituksen ja edelleen Kuopion kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Muilta kuin perusteluteksteissä mainitulta osin talousarviossa ei ole huomioitu maakuntauudistuksen mahdollisia vaikutuksia vuoden 2019 talouteen. Niistä saataneen lisätietoja kesän ja loppuvuoden kuluessa.

Vaikutusten arviointi -

Esitys Aluepelastuslautakunta hyväksyy pelastuslaitoksen talousarvioesityksen vuodelle 2019 ja lähettää sen kuntiin ja sairaanhoitopiirille lausunnolle.

Liitteet

1 5012/2018 Talousarvioesitys vuodelle 2019
2 5012/2018 Toimintasuunnitelma vuodelle 2019
3 5012/2018 Tulos- ja rahoituslaskelmat taloussuunnitelma 2019
4 5012/2018 Tulos- ja rahoituslaskelmat suunnitelmavuosille 2019 - 2021
5 5012/2018 Kuntien vuoden 2019 maksuosuudet pelastustoimen kustannuksiin
6 5012/2017 Taloussuunnitelma käyttötaloudesta ja investoinneista vuodelle 2019

Valmistelija
Kirsti Tarvainen puh. +358 17 18 8117
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Liite PJ al.pel. lk 20.6.2018

POHJOIS-SAVON PELASTUSLAITOS

11.6.2018

Talousarvio vuodelle 2019

Yleistä

Pelastustoimen yhteistoimintasopimuksessa on määritelty käyttötalouden raami, taloudenhoito, kustannusten kasvun periaatteet sekä kuntien maksuosuudet käyttötalousmenoihin ja kalustoinvestointeihin. Pelastuslaitos on valmistellut vuoden 2019 talousarvion, jossa kuntien maksuosuus pelastustoimen kustannuksiin nousee 2,9 %:n verran ja ilman vuokrankorotusten ja ict-menojen vaikutusta korotus olisi 0,8 %. Ensihoitopalvelujen tuottamisesta sairaanhoitopiiriltä perittävä maksu nousee 1,0 %.

Talousarviovalmistelussa on otettu huomioon tiedossa oleva kilpailukykysopimuksen mukainen lomarahoihin kohdistuva vähennys 30 %. Palkkakulut nousevat 3,1 %, henkilösivukulut ja eläkekulut laskevat 0,8 %. Paloasemien vuokrakuluissa on huomattava nousu, 7,0 %. Palvelujen ostot nousevat 1,8 %, eniten nousevat ict-kulut, joihin kohdistuu Microsoftin lisenssien ja verkkolevyn maksut 62.808 € sekä tarve uusia vanhettunutta laitteistoa vastaamaan tämän hetkisiä tarpeita. Pelastuslaitoksen kalustoinvestointeihin on varattu tätä vuotta nettomenoltaan 66.000 € suurempi määräraha.

Pelastuslaitos tuottaa ensihoidon palveluja Suonenjoen, Kuopion ja Varkauden alueilla ja ensivastepalvelua koko maakunnan alueella. Näistä toiminnoista aiheutuvat kulut määrittelee Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin palvelutasopäätös ja sairaanhoitopiirin kanssa tehty yhteistoimintasopimus. Sairaanhoitopiiri maksaa pelastuslaitokselle kaikki ensihoidon palvelun tuottamisesta syntyvät kulut.

Pelastustoiminnan ja ensihoidon tehtävämäärien oletetaan nousevan jonkin verran tämän vuoden määristä. Toiminnallisesti vuonna 2019 tullaan keskittymään palvelutasopäätöksessä päätettyjen ja strategiaan kirjattujen tavoitteiden saavuttamiseen, ensihoitopalvelujen edelleen kehittämiseen ja onnettomuuksien ehkäisemiseen sekä maakunta- ja pelastustoimiuudistukseen. Talousarvioesitys sisältää budjetin Työturvallisuus pelastustoimen ja ensihoitopalvelun uusissa työmuodoissa – hankkeen kuluihin. Hankkeelle on saatu työsuojelurahaston rahoitus, josta on budjetoitu 77.945 vuodelle 2019, kulut samansuuruiset.

Pelastustoimen tuotot

Pelastustoiminnan tulot lisääntyvät 2,7 % tämän vuoden talousarvioon verrattuna. Muiden tulojen tulokertymä vähenee johtuen mm. rahoitusosuuksien perusteiden tiukentumisesta. Kuntien maksuosuus nousee 2,9 % eli 551.773 €. Noususta uusien paloasemien ja paloasemien peruskorjauksista aiheutuvien vuokrankorotusten osuus on 216.538 €, ict-kulujen nousu 78.398 €. Lisäksi talousarviossa on varauduttu sijaisten palkkaamiseen säästö- ja muiden vapaiden, pitämiseksi, henkilösivukuluineen määrärahantarve on n. 100.000 €. Em. kustannusten nousut pois lukien maksuosuuden nousu on 0,8 %.

Talousarvion 2018 mukaan ensivasteen tehtäväkohtainen maksu on suoritetulta tehtävältä 293 € ja perutulta tehtävältä 111 €.
Öljyntorjuntaan saatavat rahoitusosuudet on budjetoitu hyväksytyn öljyntorjuntasuunnitelman mukaisten kulujen ja niihin saatavien rahoitusosuuksien määrään perustuen.

Pelastustoimen henkilöstökulut

Talousarvioesityksessä on kk-palkkojen osalta varaus virka- ja työehtosopimusten mukaisiin palkankorotuksiin. Henkilösivukulut ovat yhteensä 20,97 % (laskua 0,98 %-yksikköä) palkoista, varhaiseläkemenoihin ja eläkemenoperusteisiin maksuihin on varattu Kevan helmikuussa 2018 ilmoittamien eläkkeiden määrät. Eläkekulujen maksuperusteet tulevat muuttumaan, tältä osin tarkennus talousarvioesitykseen tehdään myöhemmin saatavien ohjeiden mukaan.

Henkilöstön määrä laskee vakinaisten osalta 1,2:lla, mikä johtuu eläköitymisistä ja irtisanoutumisista. Maakuntauudistuksen valmistelusta johtuen osa tehtävistä on täytetty määräaikaisena. Väliaikaisten määrä nousee 3,5:lla.

Maakuntauudistuksessa uusi työnantaja ei vastaanota pelastuslaitoksen henkilöstön säästövapaista ja lomarahavapaista johtuvia kustannuksia vaan nämä vapaat on annettava vapaana tai maksettava vuoden 2019 loppuun mennessä. Myöskään lomapalkkavelan käsittelystä ei ole saatu ohjeistusta, joten sen vaikutusta talousarvioon ei ole voitu laskea.

Pelastustoimen tilavuokrat

Tilavuokrakustannukset nousevat 7,4 %. Vuokrissa on huomioitu arvio indeksitarkastuksista johtuviin vuokrankorotuksiin sekä peruskorjauksista, uudisrakennuksista ja vuokratason tarkistuksesta johtuvat vuokrien nousut. Rautavaaran paloaseman vuokrankorotus on jäänyt huomioimatta vuoden 2018 talousarviossa, mistä syystä vuokrien määrän nousu on huomattava.

Pelastustoimen tarvikkeiden ja palvelujen ostot

Tarvike- ja palvelujen ostojen määrärahoja on korotettu n. 1,5 % lukuun ottamatta ensivastetehtävien hoitamiseksi varattujen määrärahojen tarkistuksia. Ict-kulut nousevat em. syistä keskimääräista enemmän eli 24,7 %.

Asiantuntijapalvelut sisältävät Kuopion kaupungin keskushallinnon kulut, Kuhilas Oy:ltä ostettavat palvelut sekä yhteistyöprojekteihin varatut määrärahat. Kaikkien palvelujen ostomäärärahojen kasvu on 2,6 %.

Ensihoidon käyttötalousarvio

Talousarvioesitys sisältää Kuopiossa, Suonenjoella ja Varkaudessa tuotettavien ensihoitopalvelujen kulut ja tuotot.

Ensihoitotoiminnan kulut nousevat käyttötalouskulujen osalta 34.945 € ja 33.138 € poistojen osalta. Talousarvion laadinnassa on noudatettu sairaanhoitopiirin raamia, joka rajaa kustannusten nousun 1 %:iin.
Talousarvio sisältää kahden uuden ambulanssin hankinnan, jota varten pelastuslaitos lainaa rahaa peruskaupungilta.

POHJOIS-SAVON
PELASTUSLAITOS

11.6.2018

TALOUSSUUNNITELMA

1
Taloussuunnitelma vuodelle 2019

Pelastustoimen käyttötalous

	V. 2018	V. 2019	Muutos €	Muutos-%
Kulut	19.212.539	19.742.319	529.780	2,8
Tuotot	20.188.609	20.732.319	543.710	2,7
Netto	976.070	990.000	13.930	1,4
Poistot	805.827	706.616	-99.211	12,3

Ensihoidon käyttötalous

	V.2018	V. 2019	Muutos €	Muutos %
Kulut	5.549.014	5.583.959	34.945	0,6
Tuotot	5.781.398	5.801.961	20.563	0,4
Netto	**232.384**	**218.002**	**14.382**	**6,2**
Poistot	169.534	204.672	35.138	+ 20,7

2
Pelastuslaitoksen taloussuunnitelma yhteensä

	V. 2018	V. 2019	Muutos €	Muutos-%
Kulut	24.761.553	25.326.289	564.736	2,3
Tuotot	25.920.007	26.534.280	614.273	2,4
Netto	**1.158.454**	**1.207.991**	**49.547**	**4,3**
Poistot	975.361	911.288	64.073	-6,6

3
Kalustoinvestointisuunnitelmaksi vuodelle 2019 esitetään

Rahoitusosuudet	2 72.691
Myyntituotot	0
Menot	1.502.691
Nettomeno	**1.230.000**

Investointisuunnitelma sisältää kahden raskaan pelastusajoneuvon uusimisen sekä tarkastusautojen hankinnat, väestöhälyttimien, viestivälineiden, kahden ambulanssin hankkimisen ensihoidon tarpeisiin, öljytorjuntakaluston hankinnat sekä muun pelastuskaluston uusimiseen tarvittavat määrärahat. Investointitaso on pysytetty lähes vuoden 2018 tasolla vaikka tarvetta raskaan pelastuskaluston uusimiseen olisi esitettyä enemmän. Ikääntyneen ajoneuvokaluston korjauskulut ovat huomattavat ja ra-

sittavat käyttötalouskuluja. Pelastuslaitoksen toiminta edellyttää asianmukaista pelastuskalustoa ja vanhentuneet kalustokannan suunnitelmallista uusimista. Suunnitelma kalustoinvestoinneiksi on taloussuunnitelmassa.

4 Rakennusinvestoinnit

Rakennusinvestoinneista on laadittu taloussuunnitelman liitteenä oleva suunnitelma tuleville vuosille. Vuonna 2019 tai 2020 käyttöönotetaan Pielaveden uusi paloasema. Siitä aiheutuva vuokrankorotus ei sisälly talousarvioon, koska aikataulu ei ole varmistunut. Suunnitelmassa on huomioitu esille tulleiden sisäilmaongelmien aiheuttamat rakennusten korjaus- ja uusimistarpeet.

Liik P-Sal.pel. /lk 20.6.2018

Pohjois-Savon pelastuslaitos

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Pohjois-Savon pelastuslaitos on yksi maamme 22 pelastuslaitoksesta. Pelastuslaitoksen perustehtävänä on parantaa turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia ja niiden vaikutuksia. Pelastuslaitos vastaa maakunnan turvallisuudesta yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa tuottaen pelastustoimen palvelut sekä yhteistoimintasopimuksen mukaiset ensivaste- ja ensihoitopalvelut.

Onnettomuuden uhatessa tai tapahduttua pelastuslaitoksen tehtävä on tuottaa tehokkaat pelastustoiminnan palvelut, joilla turvataan tärkeät toiminnot ja vähennetään onnettomuuden seurauksia. Pelastuslaitoksen tuottamat ensihoitopalvelut ovat osa laadukasta terveydenhuollon päivystyspalveluiden ketjua. Pelastuslaitoksen tehtäviin kuuluu pelastuslain 379/2011 mukaisesti sammutus- ja pelastustoiminta, onnettomuuksien ehkäisy sekä neuvonta ja ohjaus, valvontatehtävät, väestön varoittaminen ja suojaaminen vaara- ja onnettomuustilanteissa sekä vastata nuohouspalveluiden asianmukaisesta järjestämisestä. Pelastuslaitos tukee alueeseen kuuluvien kuntien valmiussuunnittelua sekä huolehtii osaltaan varautumisesta ja öljyntorjunnasta.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Pohjois-Savon pelastuslaitos tuottaa pelastustoimen palvelut Pohjois-Savon maakunnan alueella ja lisäksi sopimuksen mukaiset ensivaste- ja ensihoitopalvelut. Ydintehtäviin sisältyy onnettomuuksien ja tulipalojen ennaltaehkäisytyö, pelastustoiminta ja varautuminen sekä ensihoitopalvelujen tuottaminen Kuopiossa, Suonenjoella ja Varkaudessa. Ensivastepalveluita pelastuslaitos tuottaa koko maakunnan alueella. Suuremmilla paloasemilla Iisalmessa, Kuopiossa, Siilinjärvellä ja Varkaudessa henkilöstöä on töissä ympäri vuorokauden ja ollen samalla välittömässä lähtövalmiudessa. Muilla paloasemilla on virka-aikana töissä päätoimista henkilöstöä ja virka-ajan ulkopuolella varallaolossa. Sivutoiminen pelastushenkilöstö osallistuu hälytys- ja harjoitustoimintaan sekä valmiuden ylläpitämiseen varallaolossa.

Hallitusohjelman mukaisesti pelastustointa tullaan kehittämään asiakaslähtöisesti ja alueellista yhdenvertaisuutta edistäen. Pelastustoiminnan ja varautumisen valtakunnallista johtamista, suunnittelua, ohjausta, valvontaa ja koordinointia vahvistetaan ja parannetaan valtakunnan tason pelastusviranomaisten toimesta.

Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Pohjois-Savon maakunnan väestön kokonaismäärä vähenee, väestö lisääntyy vain Kuopion seutukunnassa. Iäkkäämpien ihmisten suhteellinen osuus maakunnan asukasluvusta kasvaa. Myös maakunnan väestön sairastuvuusindeksi on kasvusuunnassa. Keskimääräiset prosentuaaliset asiointivirrat maakunnassa keskittyvät Iisalmeen, Kuopioon ja Varkauteen. Riskianalyysi osoittaa onnettomuusriskien keskittyvän maakunnassa Iisalmen, Kuopion, Varkauden ja Siilinjärven alueille. Pelastustoimen järjestelmän on vastattava onnettomuusuhkia ja siten riskikeskittymissä on oltava uhkia vastaavat, tehostetut pelastustoimen palvelut.

Väestön ikääntyminen ja sairastavuuden lisääntyminen lisäävät ensihoitopalvelujen tarvetta sekä lisäksi ne vaativat onnettomuuksien ennaltaehkäisevältä toiminnalta erityishuomiota ikääntyviin asukkaisiin ja erityisryhmiin eri viranomaisten yhteistyönä. Väestön väheneminen ja vanheneminen sekä hakeutuminen kasvukeskuksiin vaikeuttaa sivutoimisen ja vakinaisen henkilöstön rekrytointia maakunnan pienempien kuntien paloasemille. Pelastuslaitoksen yhtenä haasteena onkin riittävän henkilöstömäärän turvaaminen pienemmille paloasemille.

Palvelujen saatavuuden parantamiseksi ja kehittämiseksi pelastuslaitos toteutti yhdessä sairaanhoitopiirin kanssa moniammatillisen yksikön (hybridiyksikön) käyttöönoton 1.1.2018 lukien. Yksikössä toimii palomies ja ensihoitaja.

Pelastuslaitos käyttää sähköistä viestintää neuvonta- ja valistustoiminnassa sekä rakenteellisen paloehkäisyn että väestönsuojelun ohjeistuksessa. Ilmastopoliittisen ohjelman mukaisesti pelastuslaitos huomioi asiakasneuvonnassa ja muussa valvontatoiminnassaan ympäristönsuojelunäkökohdat ja on ottanut käyttöön mm. pienkohteiden palotarkastustyössä omavalvonnan. Resurssien suunnittelussa huomioidaan vähäpäästöinen kalusto ja pelastustehtävien hoidossa on tavoitteena valita vähiten ympäristöä kuormittava menetelmä. Henkilöstön liikkumista ohjataan vähäpäästöisten julkisten kulkuneuvojen käyttöön. Kokouksia ja viestintää hoidetaan yhä enemmän omilta työpaikoilta käsin tietotekniikan avulla. Myös henkilöstökoulutusta voidaan järjestää hyödyntäen etäyhteyksiä ja videointimahdollisuuksia.

Pelastusviranomaiset osallistuvat pelastustoiminnan asiantuntijoina Pohjois-Savon maakunnan sekä kuntien turvallisuus- ja valmiussuunnitteluun. Pelastuslaitosten välisen hankintayhteistyö on jatkunut kaluston ja varusteiden hankinnassa toiminnallisten hyötyjen ja säästöjen saamiseksi.

Pelastuslaitoksen edustajat osallistuvat valtakunnallisen pelastuslaitosten kumppanuusverkoston toimintaan toimintojen kehittämiseksi, yhdenmukaistamiseksi ja laadun kehittämisen johdosta. Yhteistyötä jatketaan myös Itä-Suomen pelastuslaitosten kesken mm. erilaisten suunnitelmien ja hankkeiden yhteistoteutuksella, ohjeiden ja hälytysvasteiden sekä viestinnän ja johtamisen yhteensovittamisella.

Maakunta-, sote- ja pelastustoimiuudistuksen myötä vuoden 2020 alusta Suomessa on suunnitelmien mukaan 18 maakuntaa ja pelastuslaitosta. Käynnissä oleva valmistelutyö jatkuu vuonna 2019 ja on merkittävä osa pelastuslaitoksen hallinnon ja asiantuntijoiden työtehtäviä.

Yhtenä kehittämisen kohteena on pelastuslaitoksen toiminnan johdonmukainen kehittäminen ja sitä tukevien tavoitteiden asettaminen. Tavoitteet ja keinot kuvataan pelastuslaitoksen strategiassa. Strategiaa toteutetaan päivittäisessä työssä sekä mm. tiimien ja johtoryhmän työssä sekä kehityskeskusteluissa. Kuopion strategisten tavoitteiden mukaisesti palveluissa on tavoitteena asiakaslähtöisyys ja ennaltaehkäisyn periaate.

Pelastuslaitoksen toimitiloja uudistetaan peruskorjaamalla ja tarvittaessa paloasemarakennuksia uusimalla sekä riskianalyysin perusteella lisäämällä uusia asemia. Kuopion pääpaloasemalla sijaitsee tilanne- ja johtokeskus, jossa pelastustoimella on käytettävissä tilanne- ja johtokeskustilat sekä varusteet. Tilannehuoneessa voidaan mm. koota, analysoida ja ylläpitää monipuolista tilannekuvaa sekä jakaa tilannekuvaa kunnille sekä muille yhteistyöviranomaisille.

ISTIKE-tilannekeskustoimintaa ylläpidetään yhteistyössä Pohjois-Karjalan, Etelä-Savon, Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson pelastuslaitoksen kanssa vuoden 2019 loppuun asti. Pelastustoimen uudistuksen myötä maahamme on suunnitteilla viisi pelastustoimen alueellista tilanne- ja johtokeskusta.

Henkilöstön kehittäminen

Pelastuslaitos järjestää ja tukee henkilöstön koulutusta ja tekee yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa onnistuvien rekrytointien varmistamiseksi. 1.8.2018 käynnistyy Työturvallisuus pelastustoimen ja ensihoitopalvelujen uusissa työmuodoissa –kehittämishanke, johon on saatu Työsuojelurahaston rahoitus.

Pohjois-Savon pelastuslaitos

2019

2. HYVINVOIVA KUOPIO

Kriittinen menestystekijä	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
2.4. Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö	Kehitetään pelastustoimea kansallisten verkostojen avulla ja osallistumalla kansainväliseen pelastustoimintaan.	Tehdään kansainvälisen avun suunnitelma.
	Pelastustoimi seuraa aktiivisesti yhteiskunnan turvallisuuskehitystä sekä ennakoi ja tuottaa tietoa.	Huomioidaan toiminnassa kansalliset ohjeet ja riskienarvioinnit.
	Pelastustoimella ja ensihoitopalvelulla on riskejä vastaavat resurssit ja riittävä palvelukyky koko maakunnan alueella.	Päivitetään riskienarvioinnin tilastotieto-osuudet vuosittain, ja muuttuneiden tietojen arviointi kokonaisuuteen.

3. RESURSSIVIISAS KUOPIO

Kriittinen menestystekijä	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
3.2. Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö	Parannetaan tilojen monikäyttöisyyttä ja tehostetaan tilankäyttöä.	Tilojen yhteiskäyttö ensihoitopalvelun kanssa. Uusien tilojen rakentamisessa huomioidaan tehokas tilankäyttö ja kuntien toiminnallisen jatkuvuuden hallinnan tukeminen.

4. UUDISTUVA KUOPIO

Kriittinen menestystekijä	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
4.1. Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen	Kehitetään päätöksenteon avoimuutta ja viestintää.	Viestintä keskitetään valittuihin viestintäkanaviin.
	Toteutetaan henkilöstön työhyvinvointia parantavia toimenpiteitä.	Päivitetään työhyvinvointi- ja työterveyshuollon toimintasuunitelma ja osallistutaan työpaikkaselvityksiin.
4.2. Sujuva ja uudistuva toiminta	Digitalisoidaan ja sujuvoitetaan palveluprosesseja.	Johtamisjärjestelmien kehittäminen.
	Osallistutaan maakunta- ja soteuudistuksen valmisteluun ja varaudutaan omassa toiminnassa tulevaan muutokseen.	Pelastuslaitos on aktiivisesti mukana Pohjois-Savon maakunta- ja SOTE -uudistuksen valmistelutyössä.

	Pelastustoimi hyödyntää toiminnassaan yhteistyötä ja tutkittua tietoa.	Osallistutaan tutkimus- ja kehittämishankkeisiin.
	Pelastustoimi tukee muita toimijoita häiriötilanteisiin varautumisessa.	Valmistellaan häiriötilannematriisi maakunnan toimijoille.Päivitetään valmiuden kohottamisen suunnitelma.

41 POHJOIS-SAVON PELASTUSLAITOS

Mittaristo

PELASTUSTOIMINTA	TP 2016	TP 2017	TA 2018	Ennuste 2018	TA 2019
Pelastustehtävät	4 057	3 693	4 000	4 000	4 000
Ensivastetehtävät	1 140	1 377	1 100	1 100	1 200
Yksiköiden toimintavalmiusaika min/sek	10:53	11:01	11:00	11:00	11:00
Yksiköiden yhteenlaskettu henkilövahvuus tehtävässä	5	5	5	5	5
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen %					
- valvontakohteet A1-A8 (ei omavalvontakohteita)	98	102	100	100	100
- hoito- ja huoltolaitokset	96	99	100	100	100
- omavalvontakohteet	88	88	100	100	100
Valistus- ja koulutustilaisuuksiin osallistuneiden määrä	35 584	37 091	37 200	37 200	37 200
Paloasematilojen määrä m2	35 584	27 720	28 271	28 271	27 968

ENSIHOITO	TP 2016	TP 2017	TA 2018	Ennuste 2018	TA 2019
Ensihoitotehtävät					
- Kuopio	19 236	20 072	20 500	20 500	21 200
- Suonenjoki	1 937	1 959	2 350	2 350	2 450
- Varkaus	4 850	4 964	5 650	5 650	5 800
Yhteensä	*26 023*	*26 995*	*28 500*	*28 500*	*29 450*
Ensihoidon tilojen määrä m2	1 057	1 057	1 057	1 057	1 057

Henkilöstö / Kokonaistyöaika	TP 2016	TP 2017	TA 2018	Ennuste 2018	TA 2019
Vakinaiset	225,1	222,2	266	266	264,8
Vakinaiset sijaiset	21,6	22,5			
Väliaikaiset	37,4	46,6	30,5	30,5	34
Yhteensä	**284,1**	**291,3**	**296,5**	**296,5**	**298,8**
Tehty työaika (htv)	**231,5**	**236,9**			

Liite P-Sal.pel.lltk 20.6.2018

Talousarvio 2019

TULOSLASKELMA 2018 /POHJOIS-SAVON PELASTUSLAITOS

	Talousarvio 2018 1 000 €	Ta-esitys 2019 1 000 €	Muutos 1 000 €	Muutos %
Myyntituotot	25 161	25 827	665	2,6
Maksutuotot	389	305	-85	-21,7
Tuet ja avustukset	294	324	30	10,1
Vuokratuotot	27	29	3	9,4
Muut toimintatuotot	48	49	1	2,7
TOIMINTATUOTOT	25 920	26 534	614	2,4
Henkilöstömenot				
Palkat ja palkkiot	-14 477	-14 924	-447	3,1
Eläkekulut	-2 683	-2 652	31	-1,2
Muut henkilösivukulut	-715	-719	-5	0,7
Henkilöstömenot yhteensä	-17 874	-18 294	-420	2,3
Palvelujen ostot	-2 391	-2 435	-44	1,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 102	-1 073	28	-2,6
Avustukset	-55	-59	-4	6,6
Vuokrakulut	-3 273	-3 408	-134	4,1
Muut toimintakulut	-66	-57	9	-13,3
TOIMINTAKULUT	-24 762	-25 326	-565	2,3
TOIMINTAKATE	1 158	1 208	50	4,3
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot				
Korkokulut lain.liiklait/kunta	-13	-13	0	3,7
Korkokulut				
Muut rahoituskulut				
Tuloutus kaupungille				
VUOSIKATE	1 146	1 195	49	4,3
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-975	-911	64	-6,6
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
TILIKAUDEN TULOS	170	283	113	66,5
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	124	122	-2	-1,3
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	294	406	112	37,9

RAHOITUSLASKELMA V. 2018 / POHJOIS-SAVON PELASTUSLAITOS

Tulorahoitus				
Vuosikate	1 146	1 195	49	4,3
Satunnaiset erät				
Varausten muutos				
Tulorahoituksen korjauserät	-12			
TULORAHOITUS YHTEENSÄ	**1 134**	**1 195**	**61**	**5,4**
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 634	-1 503	131	-8,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	458	273	-185	-40,4
Käyttöomaisuuden myyntitulot	12		-12	-100,0
INVESTOINNIT NETTO	**-1 164**	**-1 230**	**-66**	**5,7**
VARSINAINEN TOIMINTA JA INVESTOINNIT NETTO	**-30**	**-35**	**-5**	**16,0**
Rahoitustoiminta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lis.				
Antolainasaamisten väh.				
Oman pääoman muutokset				
Ylijäämän palautus				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	200	240	40	20,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	-151	-192	-41	27,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	**49**	**48**	**-1**	**-1,5**
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta /ky				
Saamisten muutos muilta				
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos				
Rahoituksen rahavirta	49	48	-1	-1,5
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	**19**	**13**	**-6**	**-30,3**

MALLI TASEYKSIKÖN TALOUSARVIOKIRJAAN LIITETTÄVÄSTÄ TULOS-, RAHOITUS- JA INVESTOINTIOSASTA

Liite P-Sal. pel. lk 20.6.2018

POHJOIS-SAVON PELASTUSLAITOS
TULOSLASKELMAOSA

TULOSBUDJETTI	2018 1 000 €	2019 1 000 €	2020 1 000 €	2021 1 000 €	Yhteensä 1 000 €
Toimintatulot	25 920	26 534	27 226	27 691	107 371
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintamenot	-24 762	-25 326	-25 706	-26 192	-101 985
Tuet ja avustukset kunnalta					
TOIMINTAKATE	**1 158**	**1 208**	**1 520**	**1 499**	**5 386**
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot kunnalta					
Korkotulot, ulkoiset					
Muut rahoitustulot					
Korkomenot kunnalle	-13	-13	-14	-14	-54
Korkomeno,t ulkoiset					
Korvaus peruspääomasta					
Muut rahoitusmenot					
VUOSIKATE	**1 145**	**1 195**	**1 506**	**1 485**	**5 332**
Poistot ja arvonalentumiset	-975	-911	-1 002	-1 020	-3 908
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tulot					
Satunnaiset menot					
TILIKAUDEN TULOS	**170**	**284**	**504**	**465**	**1 424**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	124	122	120	95	461
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	**294**	**406**	**504**	**465**	**1 670**

Valtuustoon nähden sitovat erät

RAHOITUSOSA RAHOITUSBUDJETTI	2018 1 000 €	2019 1 000 €	2020 1 000 €	2021 1 000 €	Yhteensä 1 000 €
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 145	1 195	1 506	1 485	5 332
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-12	0			
Toiminnan rahavirta yhteensä	**1 133**	**1 195**	**1 506**	**1 485**	**5 320**
Investointien rahavirta					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 634	-1 503	-1 949	-2 485	-7 571
Rahoitusosuudet investointimenoihin	458	273	407	934	2 072
Pys. vastaavien hyöd.luov. tulot	12	0			
Investointien rahavirta yhteensä	**-1 164**	**-1 230**	**-1 542**	**-1 551**	**-5 487**
TOIMINNAN JA INV. RAHAVIRTA	**-31**	**-35**	**-36**	**-66**	**-167**
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle					
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta					
Antolainauksen muutokset	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	200	240	250	250	940
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	-151	-208	-224	-174	-757
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille					
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta					
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta					
Lainakannan muutokset	**49**	**32**	**26**	**76**	**183**
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoman lisäys/palautus					**0**
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Pitkäaikaisten saamisten muutokset					
Korottomien velkojen muutos			0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	**49**	**32**	**26**	**76**	**183**
RAHAVAROJEN MUUTOS	**18**	**-3**	**-10**	**10**	**16**

INVESTOINTIOSA

INVESTOINTIBUDJETTI Hankkeittain	2018 1 000 €	2019 1 000 €	2020 1 000 €	2021 1 000 €	Yhteensä 1 000 €
Investointimenot	-1 634	-1 949	-2 486	-2 486	-8 555
Investointituloot	470	406	934	934	2 744
Nettoinvestoinnit	-1 164	-1 543	-1 552	-1 552	-5 811

Liite P-S al.pel. ltk 20.6.2018

POHJOIS-SAVON PELASTUSLAITOS

Kuntien maksuosuus pelastustoimen kustannuksiin v:n 2019 talousarviossa

8.6.2018

Yhteisesti jaettava maksuosuus 18 961 191 17 823 519,60 1 137 671,46

Kunta	Kunnan lopullinen maksuosuus käyttötalouskuluihin tp 2010	Suhdeluku, jolla 94 % kustannuksista jaetaan	Asukasluku 1.1.2018, jolla 6 % kustannuksista jaetaan	Kunnan tp 2010 maksuosuuteen perustuva maksu ta 2019	Asukaslukuun perustuva maksuosuus ta 2019	Erillisperusteinen maksuosuus	Maksuosuus yhteensä ta 2019	Vuoden 2018 maksuosuus	Muutos €	Muutos %:ia
Iisalmi	1 559 758	9,91	21 639	1 765 485	99 809		**1 865 294**	1 812 007	53 287	2,9
Kaavi	246 141	1,56	3 048	278 606	14 059		**292 665**	284 694	7 971	2,8
Keitele	184 413	1,17	2 309	208 737	10 650		**219 387**	213 222	6 165	2,9
Kiuruvesi	592 661	3,76	8 283	670 831	38 205		**709 036**	689 280	19 756	2,9
Kuopio	6 313 217	40,09	118 209	7 145 911	545 232	277 236	**7 968 378**	7 739 529	228 849	3,0
Lapinlahti	562 818	3,57	9 692	637 052	44 704		**681 756**	662 882	18 874	2,8
Leppävirta	475 891	3,02	9 782	538 660	45 119		**583 778**	567 232	16 546	2,9
Pielavesi	346 667	2,20	4 624	392 391	21 328		**413 719**	402 103	11 616	2,9
Rautalampi	275 760	1,75	3 255	312 132	15 013		**327 145**	317 858	9 287	2,9
Rautavaara	218 468	1,39	1 698	247 283	7 832		**255 115**	247 886	7 229	2,9
Siilinjärvi	1 083 842	6,88	21 657	1 226 797	99 892	315 520	**1 642 209**	1 599 607	42 602	2,7
Sonkajärvi	334 506	2,12	4 075	378 626	18 796		**397 422**	386 511	10 911	2,8
Suonenjoki	514 453	3,27	7 266	582 308	33 514		**615 822**	598 243	17 579	2,9
Tervo	130 307	0,83	1 585	147 494	7 311		**154 805**	150 445	4 360	2,9
Tuusniemi	230 335	1,46	2 597	260 715	11 978		**272 694**	265 037	7 657	2,9
Varkaus	2 162 275	13,73	21 155	2 447 472	97 576		**2 545 048**	2 473 130	71 918	2,9
Vesanto	206 757	1,31	2 094	234 028	9 658		**243 686**	236 906	6 780	2,9
Vieremä	308 324	1,96	3 685	348 991	16 997		**365 988**	355 592	10 396	2,9
Yhteensä	15 746 593	100,00	246 653	17 823 520	1 137 671	592 756	**19 553 947**	19 002 164	551 783	2,9

Erillisperusteiset maksosuudet	Vuoden 2018 ta:ssa	Korotus v:lle 2019 2,9 %
- Kuopio, Petosen paloasema	249 592	253 336
- Kuopio, Tahkon palotalli	23 547	23 900
- Siilinjärvi, valmiuden nosto	310 857	315 520
Yhteisesti jaettavat kulut		18 961 191
Maksuosuudet yhteensä		19 553 947

Liite P-S al.pel.ltk 20.6.2018

POHJOIS-SAVON PELASTUSLAITOS

V:N 2019 TALOUSARVIOESITYS

Taloussuunnitelma käyttötaloudesta ja investoinneista

Taloussuunnitelman sisällysluettelo

Käyttötalousmenot

	Sivut
410401 Hallinto- ja tiimitoiminta yhteensä	3 - 5
415002 Operatiivinen toiminta yhteensä	6 - 8
410403 Pelastustoimi yhteensä	**9 - 11**
417003 Ensihoitopalvelut yhteensä	**12 - 14**
410006 Pohjois-Savon pelastuslaitos yhteensä	**15 - 17**
Tuloslaskelmat 2019	**18**
Pelastuslaitoksen kalustoinvestoinnit	**19**
Paloasemien rakennusinvestointisuunnitelma	**20**

Talousarvio Kuopion kaupunki		Budjettiyhteenveto	8.6.2018 12:24:26		
INTIME/Talouden Suunnittelu		41410402 Hallinto- ja tiimitoiminta			3
Selite	TP 2017	KS 2018	PALV esitys	%	
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
3101 Palvelujen myyntituotot	1 122				
3125 Koulutuspalv. myyntituotot	69 511	114 455	114 455		
3270 Oppisopimuskoulutuskorv.	80				
3290 Muut myyntituotot	74				
Myyntituotot	70 787	114 455	114 455		
3404 Tarkastusmaksutuotot	42 296	36 594	20 425	-44,2	
3440 Muut yhd.kuntapalvmaksutuotot	157 560	223 545	160 000	-28,4	
Maksutuotot	199 856	260 139	180 425	-30,6	
3569 Muut tuet ja avust valtiolta	268 657	116 870	140 800	20,5	
3570 Eu-tuki/suoraan Eu:lta	8 626				
3580 Kelan korvaus työtervhuollosta	100 353	94 787	94 787		
3589 Muut tuet ja avustukset muilta	13 294	70 000	75 945	8,5	
Tuet ja avustukset	390 930	281 657	311 532	10,6	
Vuokratuotot					
3700 Käyttöom.myyntivoitot (olenn)	22 655				
3790 Muut tuotot	45 478	40 333	25 000	-38,0	
Muut toimintatuotot	68 133	40 333	25 000	-38,0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	729 706	696 584	631 412	-9,4	
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
4010 Kuukausipalkat,vakit.työvoima	-979 332	-1 151 280	-1 013 942	-11,9	
4011 Kuukausipalkat,määräaik.työvo	-75 148	-46 656	-122 357	162,3	
4012 Kuukausipalkat, sijaiset	-70 052	-13 112		-100,0	
4060 Erilliskorvaukset	-4 835		-13 535		
4071 Toimielinkokousten palkkiot	-13 127	-14 723	-26 500	80,0	
4080 Muut palkkakustann ja palkkiot	-7 236	-4 146	-5 846	41,0	
4090 Jaksotetut palkat	-15 119	-3 432	-3 499	2,0	
4310 Sairausvakuutuskorvaukset	9 477	2 000	3 000	50,0	
4390 Muut palkkojen oikaisuerät	19 157				
Palkat ja palkkiot	-1 136 215	-1 231 349	-1 182 679	-4,0	
Henkilösivukulut					
4220 Kuel-palkkaper. eläkevak.maksu	-196 051	-203 546	-187 740	-7,8	
4221 Kuel-eläkemenoperust vak.maksu	-65 529	-62 872	-64 659	2,8	
4222 Kuel-Varhe-maksu	-182 220	-176 054	-151 259	-14,1	
4290 Jaksotetut eläkevakuutukset	-2 578	-575	-566	-1,6	
Eläkekulut	-446 378	-443 047	-404 224	-8,8	
4110 Kans.eläke- ja sair.vak.maksut	-12 305	-10 450	-9 169	-12,3	
4140 Työttömyysvakuutusmaksu	-37 813	-31 595	-30 886	-2,2	
4150 Tapaturmavakuutusmaksu	-10 838	-13 948	-11 659	-16,4	
4190 Jaksotetut sos.vakuutusmaksut	-885	-153	-153		
Muut henkilösivukulut	-61 841	-56 146	-51 867	-7,6	
Henkilöstökulut yhteensä	-1 644 434	-1 730 542	-1 638 770	-5,3	
Palvelujen ostot					
Asiakaspalvelujen ostot					
4500 As.tuntija- ja konsul.palvelut	-541 817	-570 258	-545 286	-4,4	
4501 Esiintymispalvelut	-1 250				

Selite	TP 2017	KS 2018	PALV esitys	%	
4505 Muut asiantuntijapalvelut	-4 392				4
4510 Toimistopalvelut	-44				
4520 ICT-palvelut, ulkoiset	-150 805	-175 333	-208 058	18,7	
4524 Puhelin- ja telepalvelut	-18 327	-21 834	-23 191	6,2	
4530 Painatukset	-20 898	-11 327	-25 519	125,3	
4531 Ilmoitukset	-2 716	-8 800	-8 924	1,4	
4532 Mainos- ja markkinointipalv.	-424				
4540 Posti- ja kuriiripalvelut	-18 069	-19 416	-17 777	-8,4	
4550 Vakuutukset	-69 636	-74 360	-77 405	4,1	
4561 Jätehuoltomaksut	-2 344				
4565 Pesulapalvelut	-4 273	-6 000	-6 090	1,5	
4566 Rakenn.ja alueiden puht.pito	-338				
4575 Raken/alueiden kunn.pitopalv.		-5 546	-5 629	1,5	
4590 Kon/laitt raken/kunn.pitopalv	-227 437	-191 825	-186 391	-2,8	
4595 Kaluston kunnossapito	-214				
4600 Majoitus- ja ravitsem.palvelut	-29 775	-21 860	-24 522	12,2	
4630 Ateriapalvelut/vierastarjoilu	-158				
4650 Tavarakuljetukset	-3 389	-3 667	-3 722	1,5	
4660 Henkilökuljetukset	-610				
4661 Matkaliput (virka yms matkat)	-10 600	-13 235	-14 579	10,2	
4670 Kilometrikorvaukset,verottomat	-2 378	-4 545	-4 457	-1,9	
4671 Päivärahat (verottomat)	-5 084	-5 895	-5 985	1,5	
4720 Terv-ja sospalv.henkilöstölle	-212 760	-191 900	-191 900		
4810 Koulutuspalvelut henkilöstölle	-96 929	-92 235	-91 214	-1,1	
4830 Kulttuuri_/liik.palv. henkilös	-929				
4980 Muut palvelut	-34 174	-67 650	-56 347	-16,7	
Muiden palvelujen ostot	-1 459 770	-1 485 686	-1 496 996	0,8	
5000 Toimistotarvikkeet	-22 086	-18 962	-19 246	1,5	
5010 Opetusvälineet/koulutarvikkeet	-7 824	-8 065	-11 389	41,2	
5020 Kirjallisuus	-4 809	-10 461	-4 928	-52,9	
5030 Elintarvikkeet	-5 018	-3 045	-3 089	1,4	
5040 Vaatteisto	-122 340	-135 638	-139 778	3,1	
5050 Lääkkeet	-703				
5051 Hoitotarvikkeet	-698				
5060 Puhdistusaineet ja -tarvikkeet	-18 042	-15 000	-15 225	1,5	
5070 Poltto- ja voiteluaineet	-8 308	-4 863	-8 800	81,0	
5085 Sähkö ja kaasu	-312				
5100 Kemikaalit	-2 627	-5 177	-5 255	1,5	
5130 Kalusto(kertakuluna kirjattav)	-262 514	-137 055	-139 743	2,0	
5140 Varaosat ja huoltotarvikkeet	-111 771	-93 428	-95 183	1,9	
5150 Rakennusmateriaali	-694				
5160 Työaineet ja työtarvikkeet	-16 002	-11 025	-19 230	74,4	
5170 Metsätalous/puutarhatarvikkeet	-3				
5180 Muu materiaali	-20 722	-5 371	-3 422	-36,3	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-604 473	-448 090	-465 288	3,8	
5500 Avustukset yhteis/yrityk/yksit	-57 530	-55 333	-59 000	6,6	
Avustukset	-57 530	-55 333	-59 000	6,6	
5700 Rakenn/huoneistoj.vuokrakulut	-923	-50 184		-100,0	
5720 Sisäiset tilavuokrakulut	-44 533	-44 979	-45 452	1,1	
5730 Koneide/laitteiden vuokrakulut	-4 087				
5744 Leasingvuokrat	-7 096	-52 636	-62 929	19,6	
5745 Muut vuokrakulut	-692				
Vuokrat	-57 831	-147 799	-108 381	-26,7	

Selite	TP 2017	KS 2018	PALV esitys	%	
5780 Edustuskulut,alv-vähkelvottoma	-69				5
5790 Muut kulut	-10 567	-22 872	-24 646	7,8	
5795 Luottotappiot myyntisaamisista	368	-500	-506	1,2	
Muut toimintakulut	-10 268	-23 372	-25 152	7,6	
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 833 806	-3 890 822	-3 798 587	-2,5	
TOIMINTAKATE	-3 104 100	-3 194 238	-3 162 175	-1,0	
Verotulot					
Valtionosuudet					
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot					
Muut rahoitustuotot					
Korkokulut					
6580 Muut rahoituskulut	-40				
Muut rahoituskulut	-40				
VUOSIKATE	-3 104 140	-3 194 238	-3 162 175	-1,0	
Poistot ja arvonalentumiset					
7020 Poistot tietokoneohjelmista	-8 070	-10 634	-28 220	165,4	
7050 Poistot kiint.rakent/laitteis.	-1 338	-604		-100,0	
7060 Poistot koneista ja kalustosta	-695 341	-794 589	-678 396	-14,6	
7100 Kertaluonteiset poistot	-403				
Suunn.mukaiset poistot	-705 152	-805 827	-706 616	-12,3	
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	-3 809 292	-4 000 065	-3 868 791	-3,3	
Poistoeron lis.(-) tai väh.(+)					
Varausten lis.(-) tai väh.(+)					
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-3 809 292	-4 000 065	-3 868 791	-3,3	

Talousarvio Kuopion kaupunki		Budjettiyhteenveto	8.6.2018 12:27:37		
INTIME/Talouden Suunnittelu		415002 Operatiivinen toiminta			6
Selite	TP 2017	KS 2018	PALV esitys	%	
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
3101 Palvelujen myyntituotot	428 422	326 076	381 015	16,8	
3125 Koulutuspalv. myyntituotot	780				
3235 Yhteistoimintakorv. kunnilta	18 235 959	19 002 174	19 002 174		
3270 Oppisopimuskoulutuskorv.	3 040				
3290 Muut myyntituotot	120				
Myyntituotot	18 668 321	19 328 250	19 383 189	0,3	
3404 Tarkastusmaksutuotot	88 017	125 527	120 550	-4,0	
3440 Muut yhd.kuntapalvmaksutuotot	3 342	3 687	3 702	0,4	
Maksutuotot	91 859	129 214	124 252	-3,8	
Tuet ja avustukset					
3610 Rakenn/muid huon vuokratuotot	27 425	26 757	27 075	1,2	
3640 Kalusto- ja välinevuokratuotot	3 116		2 203	-1 100,0	
Vuokratuotot	30 541	26 757	29 278	9,4	
3730 Käyttökorvaukset	10 443	5 917	10 528	77,9	
3790 Muut tuotot	103	1 887	1 887		
Muut toimintatuotot	10 546	7 804	12 415	59,1	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	18 800 767	19 492 025	19 549 134	0,3	
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
4010 Kuukausipalkat,vakit.työvoima	-4 461 972	-5 321 959	-5 595 239	5,1	
4011 Kuukausipalkat,määräaik.työvo	-293 704	-46 390	-39 670	-14,5	
4012 Kuukausipalkat, sijaiset	-910 447	-468 670	-467 518	-0,2	
4025 Muut tuntipalkat	-1 124 149	-1 278 192	-1 281 970	0,3	
4060 Erilliskorvaukset	-2 426 483	-2 507 089	-2 560 650	2,1	
4080 Muut palkkakustann ja palkkiot	-7 215	-5 568	-5 627	1,1	
4090 Jaksotetut palkat	67 362	-22 967	-23 833	3,8	
4310 Sairausvakuutuskorvaukset	89 117	73 610	68 710	-6,7	
4320 Tapaturmavakuutuskorvaukset	31 532	7 000	7 000		
4390 Muut palkkojen oikaisuerät	-2 431				
Palkat ja palkkiot	-9 038 890	-9 570 225	-9 898 797	3,4	
Henkilösivukulut					
4220 Kuel-palkkaper. eläkevak.maksu	-1 568 153	-1 612 663	-1 615 253	0,2	
4222 Kuel-Varhe-maksu	355				
4290 Jaksotetut eläkevakuutukset	11 484	-3 875	-3 848	-0,7	
Eläkekulut	-1 556 314	-1 616 538	-1 619 101	0,2	
4110 Kans.eläke- ja sair.vak.maksut	-97 631	-82 804	-74 614	-9,9	
4140 Työttömyysvakuutusmaksu	-302 266	-250 323	-258 717	3,4	
4150 Tapaturmavakuutusmaksu	-80 308	-141 536	-146 271	3,3	
4190 Jaksotetut sos.vakuutusmaksut	3 941	-1 131	-1 151	1,8	
Muut henkilösivukulut	-476 264	-475 794	-480 753	1,0	
Henkilöstökulut yhteensä	-11 070 968	-11 662 557	-11 998 691	2,9	
Palvelujen ostot					
Asiakaspalvelujen ostot					
4500 As.tuntija- ja konsul.palvelut	-175				
4501 Esiintymispalvelut	-1 480				
4505 Muut asiantuntijapalvelut	-240				

Selite	TP 2017	KS 2018	PALV esitys	%	
4510 Toimistopalvelut	-47				7
4520 ICT-palvelut, ulkoiset	-141 882	-141 966	-187 639	32,2	
4524 Puhelin- ja telepalvelut	-165 882	-173 905	-167 111	-3,9	
4530 Painatukset	-2 797				
4531 Ilmoitukset	-212				
4550 Vakuutukset	-518	-2 575	-2 617	1,6	
4560 Jätevesimaksut	-626	-781	-792	1,4	
4561 Jätehuoltomaksut	-2 398	-1 620	-1 644	1,5	
4565 Pesulapalvelut	-631				
4566 Rakenn.ja alueiden puht.pito	-12 497	-11 889	-12 540	5,5	
4575 Raken/alueiden kunn.pitopalv.	-7 400	-1 015	-2 030	100,0	
4590 Kon/laitt raken/kunn.pitopalv	-29 409	-14 249	-14 448	1,4	
4600 Majoitus- ja ravitsem.palvelut	-32 983	-924	-939	1,6	
4650 Tavarakuljetukset	-427	-868	-882	1,6	
4661 Matkaliput (virka yms matkat)	-1 071	-308	-313	1,6	
4670 Kilometrikorvaukset,verottomat	-54 639	-62 602	-62 261	-0,5	
4671 Päivärahat (verottomat)	-20 848	-4 091	-4 154	1,5	
4810 Koulutuspalvelut henkilöstölle	-3 223	-8 500	-8 700	2,4	
4830 Kulttuuri_/liik.palv. henkilös	-3 349				
4980 Muut palvelut	-71 861	-73 823	-73 446	-0,5	
Muiden palvelujen ostot	-554 585	-499 116	-539 516	8,1	
5000 Toimistotarvikkeet	-4 889	-2 693	-2 738	1,7	
5010 Opetusvälineet/koulutarvikkeet	-259				
5020 Kirjallisuus	-444	-2 893	-2 895	0,1	
5030 Elintarvikkeet	-9 741	-10 777	-10 941	1,5	
5040 Vaatteisto	-13 968	-5 770	-5 770		
5050 Lääkkeet	-2 831	-8 000	-8 000		
5051 Hoitotarvikkeet	-6 264	-7 800	-7 800		
5060 Puhdistusaineet ja -tarvikkeet	-10 342	-7 640	-7 638	0,0	
5070 Poltto- ja voiteluaineet	-144 773	-181 517	-161 421	-11,1	
5080 Lämmitys	-6 680	-7 209	-7 317	1,5	
5085 Sähkö ja kaasu	-2 643	-3 811	-3 868	1,5	
5087 Vesi	-978	-798	-810	1,5	
5100 Kemikaalit	-591	-644	-654	1,6	
5130 Kalusto(kertakuluna kirjattav)	-52 740	-16 365	-19 471	19,0	
5140 Varaosat ja huoltotarvikkeet	-31 109	-27 750	-28 092	1,2	
5150 Rakennusmateriaali	-2 580				
5160 Työaineet ja työtarvikkeet	-16 102	-11 070	-11 236	1,5	
5170 Metsätalous/puutarhatarvikkeet		-288	-292	1,4	
5180 Muu materiaali	-8 531	-10 384	-10 543	1,5	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-315 465	-305 409	-289 486	-5,2	
Avustukset					
5700 Rakenn/huoneistoj.vuokrakulut	-1 749 955	-1 757 305	-2 017 028	14,8	
5720 Sisäiset tilavuokrakulut	-1 059 108	-1 071 249	-1 077 775	0,6	
5730 Koneide/laitteiden vuokrakulut	-20	-203	-206	1,5	
5740 Maanvuokrat	-162	-821	-834	1,6	
5744 Leasingvuokrat	-857	-1 382	-1 403	1,5	
5745 Muut vuokrakulut	-2 116	-6 894	-6 900	0,1	
Vuokrat	-2 812 218	-2 837 854	-3 104 146	9,4	
5790 Muut kulut	-15 533	-16 781	-16 933	0,9	
5795 Luottotappiot myyntisaamisista	-322				
Muut toimintakulut	-15 855	-16 781	-16 933	0,9	
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-14 769 101	-15 321 717	-15 948 732	4,1	

Selite	TP 2017	KS 2018	PALVesitys	%
TOIMINTAKATE	4 031 656	4 170 308	3 600 402	-13,7
Verotuotot				
Valtionosuudet				
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot				
Korkokulut				
6540 Viivästyskorkokulut	-10			
Muut rahoituskulut	-10			
VUOSIKATE	4 031 656	4 170 308	3 600 402	-13,7
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelmakaiset poistot				
Arvonalentumiset				
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
TILIKAUDEN TULOS	4 031 656	4 170 308	3 600 402	-13,7
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)				
Varausten lis.(-)tai väh.(+)				
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	4 031 656	4 170 308	3 600 402	-13,7

Talousarvio Kuopion kaupunki		Budjettiyhteenveto		8.6.2018 13:12:15	
INTIME/Talouden Suunnittelu		41410403 Pelastustoimi yhteensä			9
Selite	TP 2017	KS 2018	PALV ehdys	%	
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
3101 Palvelujen myyntituotot	429 544	326 076	381 015	16,8	
3125 Koulutuspalv. myyntituotot	70 291	114 455	114 455		
3235 Yhteistoimintakorv. kunnilta	18 235 959	19 002 174	19 553 947	2,9	
3270 Oppisopimuskoulutuskorv.	3 120				
3290 Muut myyntituotot	194				
Myyntituotot	18 739 108	19 442 705	20 049 417	3,1	
3404 Tarkastusmaksutuotot	130 313	162 121	140 975	-13,0	
3440 Muut yhd.kuntapalvmaksutuotot	160 902	227 232	163 702	-28,0	
Maksutuotot	291 215	389 353	304 677	-21,7	
3569 Muut tuet ja avust valtiolta	268 657	116 870	140 800	20,5	
3570 Eu-tuki/suoraan Eu:lta	8 626				
3580 Kelan korvaus työtervhuollosta	100 353	94 787	94 787		
3589 Muut tuet ja avustukset muilta	13 294	70 000	75 945	8,5	
Tuet ja avustukset	390 930	281 657	311 532	10,6	
3610 Rakenn/muid huon vuokratuotot	27 425	26 757	27 075	1,2	
3640 Kalusto- ja välinevuokratuotot	3 116		2 203	-1 100,0	
Vuokratuotot	30 541	26 757	29 278	9,4	
3700 Käyttöom.myyntivoitot (olenn)	22 655				
3730 Käyttökorvaukset	10 443	5 917	10 528	77,9	
3790 Muut tuotot	45 581	42 220	26 887	-36,3	
Muut toimintatuotot	78 679	48 137	37 415	-22,3	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	19 530 473	20 188 609	20 732 319	2,7	
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
4010 Kuukausipalkat,vakit.työvoima	-5 441 304	-6 473 239	-6 609 181	2,1	
4011 Kuukausipalkat,määräaik.työvo	-368 852	-93 046	-162 027	74,1	
4012 Kuukausipalkat, sijaiset	-980 499	-481 782	-467 518	-3,0	
4025 Muut tuntipalkat	-1 124 149	-1 278 192	-1 281 970	0,3	
4060 Erilliskorvaukset	-2 431 318	-2 507 089	-2 574 185	2,7	
4071 Toimielinkokousten palkkiot	-13 127	-14 723	-26 500	80,0	
4080 Muut palkkakustann ja palkkiot	-14 451	-9 714	-11 473	18,1	
4090 Jaksotetut palkat	52 243	-26 399	-27 332	3,5	
4310 Sairausvakuutuskorvaukset	98 594	75 610	71 710	-5,2	
4320 Tapaturmavakuutuskorvaukset	31 532	7 000	7 000		
4390 Muut palkkojen oikaisuerät	16 726				
Palkat ja palkkiot	-10 174 605	-10 801 574	-11 081 476	2,6	
Henkilösivukulut					
4220 Kuel-palkkaper. eläkevak.maksu	-1 764 204	-1 816 209	-1 802 993	-0,7	
4221 Kuel-eläkemenoperust vak.maksu	-65 529	-62 872	-64 659	2,8	
4222 Kuel-Varhe-maksu	-181 865	-176 054	-151 259	-14,1	
4290 Jaksotetut eläkevakuutukset	8 906	-4 450	-4 414	-0,8	
Eläkekulut	-2 002 692	-2 059 585	-2 023 325	-1,8	
4110 Kans.eläke- ja sair.vak.maksut	-109 936	-93 254	-83 783	-10,2	
4140 Työttömyysvakuutusmaksu	-340 079	-281 918	-289 603	2,7	
4150 Tapaturmavakuutusmaksu	-91 146	-155 484	-157 930	1,6	
4190 Jaksotetut sos.vakuutusmaksut	3 056	-1 284	-1 304	1,6	

Selite	TP 2017	KS 2018	PALV esitys	%	
Muut henkilösivukulut	-538 105	-531 940	-592 620	0,1	10
Henkilöstökulut yhteensä	-12 735 402	-13 993 099	-13 637 421	1,8	
Palvelujen ostot					
Asiakaspalvelujen ostot					
4500 As.tuntija- ja konsul.palvelut	-541 992	-570 258	-545 286	-4,4	
4501 Esiintymispalvelut	-2 730				
4505 Muut asiantuntijapalvelut	-4 632				
4510 Toimistopalvelut	-91				
4520 ICT-palvelut, ulkoiset	-292 687	-317 299	-395 697	24,7	
4524 Puhelin- ja telepalvelut	-184 209	-195 739	-190 302	-2,8	
4530 Painatukset	-23 695	-11 327	-25 519	125,3	
4531 Ilmoitukset	-2 928	-8 800	-8 924	1,4	
4532 Mainos- ja markkinointipalv.	-424				
4540 Posti- ja kuriiripalvelut	-18 069	-19 416	-17 777	-8,4	
4550 Vakuutukset	-70 154	-76 935	-80 022	4,0	
4560 Jätevesimaksut	-626	-781	-792	1,4	
4561 Jätehuoltomaksut	-4 742	-1 620	-1 644	1,5	
4565 Pesulapalvelut	-4 904	-6 000	-6 090	1,5	
4566 Rakenn.ja alueiden puht.pito	-12 835	-11 889	-12 540	5,5	
4575 Raken/alueiden kunn.pitopalv.	-7 400	-6 561	-7 659	16,7	
4590 Kon/laitt raken/kunn.pitopalv	-256 846	-206 074	-200 839	-2,5	
4595 Kaluston kunnossapito	-214				
4600 Majoitus- ja ravitsem.palvelut	-62 758	-22 784	-25 461	11,7	
4630 Ateriapalvelut/vierastarjoilu	-158				
4650 Tavarakuljetukset	-3 816	-4 535	-4 604	1,5	
4660 Henkilökuljetukset	-610				
4661 Matkaliput (virka yms matkat)	-11 671	-13 543	-14 892	10,0	
4670 Kilometrikorvaukset,verottomat	-57 017	-67 147	-66 718	-0,6	
4671 Päivärahat (verottomat)	-25 932	-9 986	-10 139	1,5	
4720 Terv-ja sospalv.henkilöstölle	-212 760	-191 900	-191 900		
4810 Koulutuspalvelut henkilöstölle	-100 152	-100 735	-99 914	-0,8	
4830 Kulttuuri_/liik.palv. henkilös	-4 278				
4980 Muut palvelut	-106 035	-141 473	-129 793	-8,3	
Muiden palvelujen ostot	-2 014 365	-1 984 802	-2 036 512	2,6	
5000 Toimistotarvikkeet	-26 975	-21 655	-21 984	1,5	
5010 Opetusvälineet/koulutarvikkeet	-8 083	-8 065	-11 389	41,2	
5020 Kirjallisuus	-5 253	-13 354	-7 823	-41,4	
5030 Elintarvikkeet	-14 759	-13 822	-14 030	1,5	
5040 Vaatteisto	-136 308	-141 408	-145 548	2,9	
5050 Lääkkeet	-3 534	-8 000	-8 000		
5051 Hoitotarvikkeet	-6 962	-7 800	-7 800		
5060 Puhdistusaineet ja -tarvikkeet	-28 384	-22 640	-22 863	1,0	
5070 Poltto- ja voiteluaineet	-153 081	-186 380	-170 221	-8,7	
5080 Lämmitys	-6 680	-7 209	-7 317	1,5	
5085 Sähkö ja kaasu	-2 955	-3 811	-3 868	1,5	
5087 Vesi	-978	-798	-810	1,5	
5100 Kemikaalit	-3 218	-5 821	-5 909	1,5	
5130 Kalusto(kertakuluna kirjattav)	-315 254	-153 420	-159 214	3,8	
5140 Varaosat ja huoltotarvikkeet	-142 880	-121 178	-123 275	1,7	
5150 Rakennusmateriaali	-3 274				
5160 Työaineet ja työtarvikkeet	-32 104	-22 095	-30 466	37,9	
5170 Metsätalous/puutarhatarvikkeet	-3	-288	-292	1,4	
5180 Muu materiaali	-29 253	-15 755	-13 965	-11,4	

Selite	TP 2017	KS 2018	RATV esitys	%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	919 938	753 499	754 774	0,2
5500 Avustukset yhteis/yrityk/yksit	-57 530	-55 333	-59 000	6,6
Avustukset	-57 530	-55 333	-59 000	6,6
5700 Rakenn/huoneistoj.vuokrakulut	-1 750 878	-1 807 489	-2 017 028	11,6
5720 Sisäiset tilavuokrakulut	-1 103 641	-1 116 228	-1 123 227	0,6
5730 Koneide/laitteiden vuokrakulut	-4 107	-203	-206	1,5
5740 Maanvuokrat	-162	-821	-834	1,6
5744 Leasingvuokrat	-7 953	-54 018	-64 332	19,1
5745 Muut vuokrakulut	-2 808	-6 894	-6 900	0,1
Vuokrat	-2 869 549	-2 985 653	-3 212 527	2,6
5780 Edustuskulut,alv-vähkelvottoma	-69			
5790 Muut kulut	-26 100	-39 653	-41 579	4,9
5795 Luottotappiot myyntisaamisista	46	-500	-506	1,2
Muut toimintakulut	-26 123	-40 153	-42 085	4,8
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-18 607 907	-19 242 939	-19 742 349	2,8
TOIMINTAKATE	927 566	976 070	990 000	1,4
Verotulot				
Valtionosuudet				
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot				
Korkokulut				
6540 Viivästyskorkokulut	-10			
6580 Muut rahoituskulut	-40			
Muut rahoituskulut	-50			
VUOSIKATE	927 516	976 070	990 000	1,4
Poistot ja arvonalentumiset				
7020 Poistot tietokoneohjelmista	-8 070	-10 634	-28 220	165,4
7050 Poistot kiint.rakent/laitteis.	-1 338	-604		-100,0
7060 Poistot koneista ja kalustosta	-695 341	-794 589	-678 396	-14,6
7100 Kertaluonteiset poistot	-403			
Suunn mukaiset poistot	-705 152	-805 827	-706 616	12,3
Arvonalentumiset				
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
TILIKAUDEN TULOS	222 364	170 243	283 384	66,5
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)				
Varausten lis.(-)tai väh.(+)				
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	222 364	170 243	283 384	66,5

Selite	TP 2017	KS 2018	PALV esitys	%
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
3125 Koulutuspalv. myyntituotot	3 591			
3235 Yhteistoimintakorv. kunnilta	5 427 859	5 718 774	5 777 357	1,0
3270 Oppisopimuskoulutuskorv.	220			
Myyntituotot	5 431 670	5 718 774	5 777 357	1,0
3320 Sairaankulj.maks. yksityisiltä	30			
Maksutuotot	30			
3580 Kelan korvaus työtervhuollosta	15 646	12 624	12 604	-0,2
3581 Kelan korv sair.kuljetuksesta	14 743			
Tuet ja avustukset	30 389	12 624	12 604	-0,2
3640 Kalusto- ja välinevuokratuotot	1 220			
Vuokratuotot	1 220			
3790 Muut tuotot	114		12 000	
Muut toimintatuotot	114		12 000	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 463 423	5 731 398	5 801 961	1,2
Valmistus omaan käyttöön				
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
4010 Kuukausipalkat,vakit.työvoima	-2 105 940	-2 343 535	-2 415 993	3,1
4011 Kuukausipalkat,määräaik.työvo	-2 875		-74 168	
4012 Kuukausipalkat, sijaiset	-469 761	-313 031	-313 823	0,3
4060 Erilliskorvaukset	-985 293	-1 041 168	-1 060 662	1,9
4080 Muut palkkakustann ja palkkiot	-2 100	-1 200	-1 200	
4090 Jaksotetut palkat	4 417	-8 215	-8 237	0,3
4310 Sairausvakuutuskorvaukset	28 850	32 000	32 000	
4320 Tapaturmavakuutuskorvaukset	11 056			
4390 Muut palkkojen oikaisuerät	254			
Palkat ja palkkiot	-3 521 392	-3 675 149	-3 842 083	4,5
Henkilösivukulut				
4220 Kuel-palkkaper. eläkevak.maksu	-608 082	-619 573	-624 334	0,8
4221 Kuel-eläkemenoperust vak.maksu	-2 711	-2 483	-2 554	2,9
4222 Kuel-Varhe-maksu	-4			
4290 Jaksotetut eläkevakuutukset	752	-1 376	-1 329	-3,4
Eläkekulut	-610 045	-623 432	-628 217	0,8
4110 Kans.eläke- ja sair.vak.maksut	-37 999	-31 811	-28 993	-8,9
4140 Työttömyysvakuutusmaksu	-117 587	-96 172	-100 511	4,5
4150 Tapaturmavakuutusmaksu	-31 486	-54 374	-56 827	4,5
4190 Jaksotetut sos.vakuutusmaksut	258	-404	-397	-1,7
Muut henkilösivukulut	-186 814	-182 761	-186 728	2,2
Henkilöstökulut yhteensä	-4 318 251	-4 481 342	-4 657 028	3,9
Palvelujen ostot				
Asiakaspalvelujen ostot				
4500 As.tuntija- ja konsul.palvelut	-151 188	-150 611	-151 817	0,8
4501 Esiintymispalvelut	-750			
4505 Muut asiantuntijapalvelut	-580			
4520 ICT-palvelut, ulkoiset	-64 373	-64 980	-79 121	21,8
4524 Puhelin- ja telepalvelut	-7 373	-6 262	-6 111	-2,4
4530 Painatukset	-5 182	-7 344	-5 800	-21,0

Selite	TP 2017	KS 2018	PALV esitys	%
4532 Mainos- ja markkinointipalv.	-424			
4540 Posti- ja kuriiripalvelut	-395	-714	-550	-23,0
4550 Vakuutukset	-23 284	-25 969	-25 969	
4561 Jätehuoltomaksut	-182	-304	-304	
4565 Pesulapalvelut	-4 349	-4 635	-3 900	-15,9
4566 Rakenn.ja alueiden puht.pito	-2 929	-2 000		-100,0
4590 Kon/laitt raken/kunn.pitopalv	-48 879	-76 791	-66 500	-13,4
4595 Kaluston kunnossapito	-85			
4600 Majoitus- ja ravitsem.palvelut	-15 157	-2 397	-2 959	23,4
4650 Tavarakuljetukset	-25	-478	-200	-58,2
4661 Matkaliput (virka yms matkat)	-775	-1 734	-2 106	21,5
4670 Kilometrikorvaukset,verottomat	-751	-1 275	-1 177	-7,7
4671 Päivärahat (verottomat)	-952	-2 738	-2 216	-19,1
4720 Terv-ja sospalv.henkilöstölle	-23 513	-29 188	-25 208	-13,6
4810 Koulutuspalvelut henkilöstölle	-7 444	-13 643	-12 271	-10,1
4830 Kulttuuri_/liik.palv. henkilös	-953			
4980 Muut palvelut	-9 613	-15 048	-12 080	-19,7
Muiden palvelujen ostot	-369 156	-406 144	-398 289	-1,9
5000 Toimistotarvikkeet	-706	-1 407	-700	-50,2
5010 Opetusvälineet/koulutarvikkeet	-272			
5020 Kirjallisuus		-1 020	-850	-16,7
5030 Elintarvikkeet	-82	-152	-100	-34,2
5040 Vaatteisto	-18 544	-32 009	-24 500	-23,5
5050 Lääkkeet	-32 181	-42 315	-38 920	-8,0
5051 Hoitotarvikkeet	-70 555	-91 916	-84 833	-7,7
5060 Puhdistusaineet ja -tarvikkeet	-4 123	-5 661	-3 594	-36,5
5070 Poltto- ja voiteluaineet	-82 684	-92 781	-89 800	-3,2
5100 Kemikaalit	-443			
5130 Kalusto(kertakuluna kirjattav)	-79 445	-61 782	-61 500	-0,5
5140 Varaosat ja huoltotarvikkeet	-5 369	-11 961	-7 871	-34,2
5150 Rakennusmateriaali	-741			
5160 Työaineet ja työtarvikkeet	-165	-365	-262	-28,2
5180 Muu materiaali	-3 856	-6 810	-5 567	-18,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-299 166	-348 179	-318 497	8,5
Avustukset				
5700 Rakenn/huoneistoj.vuokrakulut	-89 264	-90 359	-90 729	0,4
5720 Sisäiset tilavuokrakulut	-97 536	-98 137	-99 716	1,6
5744 Leasingvuokrat	-128 055	-87 870		-100,0
5745 Muut vuokrakulut	3 405	-11 470	-4 800	-58,2
Vuokrat	-311 450	-287 836	-195 245	32,2
5790 Muut kulut	-134	-10 695	-5 000	-53,2
5795 Luottotappiot myyntisaamisista	-10 116	-14 851	-9 900	-33,3
Muut toimintakulut	-10 250	-25 546	-14 900	-41,7
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-5 308 279	-5 549 014	-5 583 959	0,6
TOIMINTAKATE	155 150	182 384	218 002	19,5
Verotulot				
Valtionosuudet				
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot				
Korkokulut				

Selite	TP 2017	KS 2018	PALV esitys	%	
6540 Viivästyskorkokulut	-14				14
Muut rahoituskulut	-14				
VUOSIKATE	155 136	182 384	218 002	19,5	
Poistot ja arvonalentumiset					
7060 Poistot koneista ja kalustosta	-142 057	-169 534	-204 672	20,7	
7100 Kertaluonteiset poistot	-366				
Suunnitelmakaiset poistot	-142 423	-169 534	-204 672	20,7	
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	12 718	12 850	13 330	3,7	
Poistoeron lis.(-) tai väh.(+)					
Varausten lis.(-) tai väh.(+)					
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	12 718	12 850	13 330	3,7	

Talousarvio Kuopion kaupunki		Budjettiyhteenveto	11.6.2018 11:44:41		
INTIME/Talouden Suunnittelu		41 P-S pelastuslaitos			15
Selite	TP 2017	KS 2018	PALV esitys	%	
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
3101 Palvelujen myyntituotot	429 544	326 076	381 015	16,8	
3125 Koulutuspalv. myyntituotot	73 882	114 455	114 455		
3235 Yhteistoimintakorv. kunnilta	23 663 818	24 720 948	25 331 304	2,5	
3270 Oppisopimuskoulutuskorv.	3 340				
3290 Muut myyntituotot	194				
Myyntituotot	24 170 778	25 161 479	25 826 774	2,6	
3320 Sairaankulj.maks. yksityisiltä	30				
3404 Tarkastusmaksutuotot	130 313	162 121	140 975	-13,0	
3440 Muut yhd.kuntapalvmaksutuotot	160 902	227 232	163 702	-28,0	
Maksutuotot	291 245	389 353	304 677	-21,7	
3569 Muut tuet ja avust valtiolta	268 657	116 870	140 800	20,5	
3570 Eu-tuki/suoraan Eu:lta	8 626				
3580 Kelan korvaus työtervhuollosta	115 999	107 411	107 391	0,0	
3581 Kelan korv sair.kuljetuksesta	14 743				
3589 Muut tuet ja avustukset muilta	13 294	70 000	75 945	8,5	
Tuet ja avustukset	421 319	294 281	324 136	10,1	
3610 Rakenn/muid huon vuokratuotot	27 425	26 757	27 075	1,2	
3640 Kalusto- ja välinevuokratuotot	4 336		2 203	-1 100,0	
Vuokratuotot	31 761	26 757	29 278	9,4	
3700 Käyttöom.myyntivoitot (olenn)	22 655				
3730 Käyttökorvaukset	10 443	5 917	10 528	77,9	
3790 Muut tuotot	45 695	42 220	38 887	-7,9	
Muut toimintatuotot	78 793	48 137	49 415	2,7	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	24 993 896	25 920 007	26 534 280	2,4	
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
4010 Kuukausipalkat,vakit.työvoima	-7 547 244	-8 816 774	-9 025 174	2,4	
4011 Kuukausipalkat,määräaik.työvo	-371 727	-93 046	-236 195	153,8	
4012 Kuukausipalkat, sijaiset	-1 450 260	-794 813	-781 341	-1,7	
4025 Muut tuntipalkat	-1 124 149	-1 278 192	-1 281 970	0,3	
4060 Erilliskorvaukset	-3 416 611	-3 548 257	-3 634 847	2,4	
4071 Toimielinkokousten palkkiot	-13 127	-14 723	-26 500	80,0	
4080 Muut palkkakustann ja palkkiot	-16 551	-10 914	-12 673	16,1	
4090 Jaksotetut palkat	56 660	-34 614	-35 569	2,8	
4310 Sairausvakuutuskorvaukset	127 444	107 610	103 710	-3,6	
4320 Tapaturmavakuutuskorvaukset	42 588	7 000	7 000		
4390 Muut palkkojen oikaisuerät	16 980				
Palkat ja palkkiot	-13 695 997	-14 476 723	-14 923 559	3,1	
Henkilösivukulut					
4220 Kuel-palkkaper. eläkevak.maksu	-2 372 286	-2 435 782	-2 427 327	-0,3	
4221 Kuel-eläkemenoperust vak.maksu	-68 240	-65 355	-67 213	2,8	
4222 Kuel-Varhe-maksu	-181 869	-176 054	-151 259	-14,1	
4290 Jaksotetut eläkevakuutukset	9 658	-5 826	-5 743	-1,4	
Eläkekulut	-2 612 737	-2 683 017	-2 651 542	-1,2	
4110 Kans.eläke- ja sair.vak.maksut	-147 935	-125 065	-112 776	-9,8	
4140 Työttömyysvakuutusmaksu	-457 666	-378 090	-390 114	3,2	

Selite	TP 2017	KS 2018	PALV.esitys	%	
4150 Tapaturmavakuutusmaksu	-122 632	-209 858	-214 757	2,3	16
4190 Jaksotetut sos.vakuutusmaksut	3 314	-1 688	-1 701	0,8	
Muut henkilösivukulut	-724 919	-714 701	-719 348	0,6	
Henkilöstökulut yhteensä	-17 033 653	-17 874 441	-18 294 449	2,3	
Palvelujen ostot					
Asiakaspalvelujen ostot					
4500 As.tuntija- ja konsul.palvelut	-693 180	-720 869	-697 103	-3,3	
4501 Esiintymispalvelut	-3 480				
4505 Muut asiantuntijapalvelut	-5 212				
4510 Toimistopalvelut	-91				
4520 ICT-palvelut, ulkoiset	-357 060	-382 279	-474 818	24,2	
4524 Puhelin- ja telepalvelut	-191 582	-202 001	-196 413	-2,8	
4530 Painatukset	-28 877	-18 671	-31 319	67,7	
4531 Ilmoitukset	-2 928	-8 800	-8 924	1,4	
4532 Mainos- ja markkinointipalv.	-848				
4540 Posti- ja kuriiripalvelut	-18 464	-20 130	-18 327	-9,0	
4550 Vakuutukset	-93 438	-102 904	-105 991	3,0	
4560 Jätevesimaksut	-626	-781	-792	1,4	
4561 Jätehuoltomaksut	-4 924	-1 924	-1 948	1,2	
4565 Pesulapalvelut	-9 253	-10 635	-9 990	-6,1	
4566 Rakenn.ja alueiden puht.pito	-15 764	-13 889	-12 540	-9,7	
4575 Raken/alueiden kunn.pitopalv.	-7 400	-6 561	-7 659	16,7	
4590 Kon/laitt raken/kunn.pitopalv	-305 725	-282 865	-267 339	-5,5	
4595 Kaluston kunnossapito	-299				
4600 Majoitus- ja ravitsem.palvelut	-77 915	-25 181	-28 420	12,9	
4630 Ateriapalvelut/vierastarjoilu	-158				
4650 Tavarakuljetukset	-3 841	-5 013	-4 804	-4,2	
4660 Henkilökuljetukset	-610				
4661 Matkaliput (virka yms matkat)	-12 446	-15 277	-16 998	11,3	
4670 Kilometrikorvaukset,verottomat	-57 768	-68 422	-67 895	-0,8	
4671 Päivärahat (verottomat)	-26 884	-12 724	-12 355	-2,9	
4720 Terv-ja sospalv.henkilöstölle	-236 273	-221 088	-217 108	-1,8	
4810 Koulutuspalvelut henkilöstölle	-107 596	-114 378	-112 185	-1,9	
4830 Kulttuuri_/liik.palv. henkilös	-5 231				
4980 Muut palvelut	-115 648	-156 521	-141 873	-9,4	
Muiden palvelujen ostot	-2 383 521	-2 390 913	-2 434 801	1,8	
5000 Toimistotarvikkeet	-27 681	-23 062	-22 684	-1,6	
5010 Opetusvälineet/koulutarvikkeet	-8 355	-8 065	-11 389	41,2	
5020 Kirjallisuus	-5 253	-14 374	-8 673	-39,7	
5030 Elintarvikkeet	-14 841	-13 974	-14 130	1,1	
5040 Vaatteisto	-154 852	-173 417	-170 048	-1,9	
5050 Lääkkeet	-35 715	-50 315	-46 920	-6,7	
5051 Hoitotarvikkeet	-77 517	-99 716	-92 633	-7,1	
5060 Puhdistusaineet ja -tarvikkeet	-32 507	-28 301	-26 457	-6,5	
5070 Poltto- ja voiteluaineet	-235 765	-279 161	-260 021	-6,9	
5080 Lämmitys	-6 680	-7 209	-7 317	1,5	
5085 Sähkö ja kaasu	-2 955	-3 811	-3 868	1,5	
5087 Vesi	-978	-798	-810	1,5	
5100 Kemikaalit	-3 661	-5 821	-5 909	1,5	
5130 Kalusto(kertakuluna kirjattav)	-394 699	-215 202	-220 714	2,6	
5140 Varaosat ja huoltotarvikkeet	-148 249	-133 139	-131 146	-1,5	
5150 Rakennusmateriaali	-4 015				
5160 Työaineet ja työtarvikkeet	-32 269	-22 460	-30 728	36,8	

Selite	TP 2017	KS 2018	PALV esitys	%
5170 Metsätalous/puutarhatarvikkeet	-3	-288	-292	1,4
5180 Muu materiaali	-33 109	-22 565	-19 532	-13,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 219 104	-1 101 678	-1 073 271	-2,6
5500 Avustukset yhteis/yrityk/yksit	-57 530	-55 333	-59 000	6,6
Avustukset	-57 530	-55 333	-59 000	6,6
5700 Rakenn/huoneistoj.vuokrakulut	-1 840 142	-1 897 848	-2 107 757	11,1
5720 Sisäiset tilavuokrakulut	-1 201 177	-1 214 365	-1 222 943	0,7
5730 Koneide/laitteiden vuokrakulut	-4 107	-203	-206	1,5
5740 Maanvuokrat	-162	-821	-834	1,6
5744 Leasingvuokrat	-136 008	-141 888	-64 332	-54,7
5745 Muut vuokrakulut	597	-18 364	-11 700	-36,3
Vuokrat	-3 180 999	-3 273 489	-3 407 772	4,1
5780 Edustuskulut,alv-vähkelvottoma	-69			
5790 Muut kulut	-26 234	-50 348	-46 579	-7,5
5795 Luottotappiot myyntisaamisista	-10 070	-15 351	-10 406	-32,2
Muut toimintakulut	-36 373	-65 699	-56 985	-13,3
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-23 911 180	-24 761 553	-25 326 278	2,3
TOIMINTAKATE	1 082 716	1 158 454	1 208 002	4,3
Verotulot				
Valtionosuudet				
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot				
6420 Korkokulut lain.liiklait/kunta	-12 717	-12 850	-13 330	3,7
Korkokulut	-12 717	-12 850	-13 330	3,7
6540 Viivästyskorkokulut	-24			
6580 Muut rahoituskulut	-40			
Muut rahoituskulut	-64			
VUOSIKATE	1 069 935	1 145 604	1 194 672	4,3
Poistot ja arvonalentumiset				
7020 Poistot tietokoneohjelmista	-8 070	-10 634	-28 220	165,4
7050 Poistot klint.rakent/laitteis.	-1 338	-604		-100,0
7060 Poistot koneista ja kalustosta	-837 398	-964 123	-883 068	-8,4
7100 Kertaluonteiset poistot	-769			
Suunn.mukaiset poistot	-847 575	-975 361	-911 288	-6,6
Arvonalentumiset				
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
TILIKAUDEN TULOS	222 360	170 243	283 384	66,5
8510 Poistoeron vähennys	128 677	123 837	122 262	-1,3
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	128 677	123 837	122 262	-1,3
Varausten lis.(-)tai väh.(+)				
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	351 037	294 080	405 646	37,9

POHJOIS-SAVON PELASTUSLAITOS

TALOUSARVIOESITYS VUODELLE 2019

6.6.2018

	Pelastustoimi			Ensihoito Kuopio			Ensihoito Suonenjoki			Ensihoito Varkaus			Ensihoito yhteensä			Pelastuslaitos yhteensä		
	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Muutos %	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Muutos %	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Muutos %	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Muutos %	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Muutos %	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Muutos %
Yhteistoimintakorvaus	19 002 174	19 553 947	2,9	3 404 026	3 439 375	1,0	763 596	770 867	1,0	1 551 152	1 567 115	1,0	5 718 774	5 777 357	1,0	24 720 948	25 331 304	2,5
Muut tulot yhteensä	1 186 435	1 178 372	-0,7	10 504	22 504	114,2	2 120	1 000	-52,8	0	1 100	######	12 624	24 604	94,9	1 199 059	1 202 976	0,3
Liikevaihto yht	**20 188 609**	**20 732 319**	2,7	**3 414 530**	**3 461 879**	1,4	**765 716**	**771 867**	0,8	**1 551 152**	**1 568 215**	1,1	**5 731 398**	**5 801 961**	1,2	**25 920 007**	**26 534 280**	2,4
Materiaalit ja palvelut																		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat																		
Ostot tilikauden aikana	-753 499	-754 774	0,2	-199 299	-199 412	0,1	-50 038	-36 872	-26,3	-98 842	-82 213	-16,8	-348 179	-318 497	-8,5	-1 101 678	-1 073 271	-2,6
Palvelujen ostot	-1 984 802	-2 036 512	2,6	-247 174	-251 615	1,8	-53 040	-50 839	-4,1	-105 897	-95 835	-9,5	-406 111	-398 289	-1,9	-2 390 913	-2 434 801	1,8
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-2 738 301	-2 791 286	1,9	-446 473	-451 027	1,0	-103 078	-87 711	-14,9	-204 739	-178 048	-13,0	-754 290	-716 786	-5,0	-3 492 591	-3 508 072	0,4
Henkilöstökulut																		
Palkat ja palkkiot	-10 801 574	-11 081 476	2,6	-2 158 517	-2 257 345	4,6	-490 802	-503 215	2,5	-1 025 830	-1 081 523	5,4	-3 675 149	-3 842 083	4,5	-14 476 723	-14 923 559	3,1
Henkilösivukulut	-2 591 525	-2 555 945	-1,4	-472 958	-478 271	1,1	-106 840	-105 944	-0,8	-226 395	-230 730	1,9	-806 193	-814 945	1,1	-3 397 718	-3 370 890	-0,8
Eläkekulut	-2 059 585	-2 023 325	-1,8	-365 706	-368 650	0,8	-82 546	-81 592	-1,2	-175 180	-177 975	1,6	-623 432	-628 217	0,8	-2 683 017	-2 651 542	-1,2
Muut henkilösivukulut	-531 940	-532 620	0,1	-107 252	-109 621	2,2	-24 294	-24 352	0,2	-51 215	-52 755	3,0	-182 761	-186 728	2,2	-714 701	-719 348	0,7
Henkilöstökulut yhteensä	-13 393 099	-13 637 421	1,8	-2 631 475	-2 735 616	4,0	-597 642	-609 159	1,9	-1 252 225	-1 312 253	4,8	-4 481 342	-4 657 028	3,9	-17 874 441	-18 294 449	2,3
Poistot ja arvonalentumiset	-805 827	-706 616	-12,3	-84 022	-123 073	46,5	-25 374	-36 940	45,6	-60 138	-44 659	-25,7	-169 534	-204 672	20,7	-975 361	-911 288	-6,6
Liiketoiminnan muut kulut																		
Avustukset	-55 333	-59 000	6,6													-55 333	-59 000	
Vuokrakulut	-2 985 653	-3 212 527	7,6	-227 178	-135 358	-40,4	-35 761	-35 397	-1,0	-24 897	-24 490	-1,6	-287 836	-195 245	-32,2	-3 273 489	-3 407 772	4,1
Muut kulut	-40 153	-42 085	4,8	-20 797	-11 500	-44,7	-2 021	-900	-55,5	-2 728	-2 500	-8,4	-25 546	-14 900	-41,7	-65 699	-56 985	-13,3
Liiketoiminnan muut kulut yht	-3 081 139	-3 313 612	7,5	-247 975	-146 858	-40,8	-37 782	-36 297	-3,9	-27 625	-26 990	-2,3	-313 382	-210 145	-32,9	-3 394 521	-3 523 757	3,8
Liikeylijäämä	**170 243**	**283 384**	66,5	**4 585**	**5 305**	15,7	**1 840**	**1 760**	-4,3	**6 425**	**6 265**	-2,5	**12 850**	**13 330**	3,7	**183 093**	**296 714**	62,1
Rahoitustuotot- ja kulut:																		
Korkotuotot kaupungilta																		
Korkokulut		0		-4 585	-5 305	15,7	-1 840	-1 760	-4,3	-6 425	-6 265	-2,5	-12 850	-13 330	3,7	-12 850	-13 330	3,7
Raholtustuotot ja kulut yhteensä				**-4 585**	**-5 305**	15,7	**-1 840**	**-1 760**	-4,3	**-6 425**	**-6 265**	-2,5	**-12 850**	**-13 330**	3,7		**-13 330**	######
Tilikauden tulos	**170 243**	**283 384**	66,5	**0**	**0**		**0**	**0**		**0**	**0**		**0**	**0**		**170 243**	**283 384**	66,5
Satunnaiset tuotot ja kulut:																		
Satunnaiset tuotot													0	0				
Satunnaiset kulut																		
Yli-/alijäämä ennen varauksia	**170 243**	**283 384**	66,5	**0**	**0**		**0**	**0**		**0**	**0**		**0**	**0**		**170 243**	**283 384**	66,5
Poistoeron lisäys (-)																		
Poistoeron vähennys (+)	123 774	122 727	-0,8				27			35			62	0	-100,0	123 836	122 728	-0,9
Poistoeron muutos -/+	123 774	122 727	-0,8	0	0		27	0	-100,0	35	0	-100,0	62	0	-100,0	123 836	122 728	-0,9
Inv.var.lisäys (-)																0		
Inv.var.vähennys(+)																0		
Vapaaeht. var.muutos -/+	0	0														0	0	######
Tilikauden yli- tai alijäämä	**294 017**	**406 110**	38,1	**0**	**0**		**27**	**0**	-100,0	**35**	**0**	-100,0	**62**	**0**	-100,0	**294 079**	**406 111**	38,1
Tuloslaskelman tunnusluvut																		
Liikeylijäämä -%	**0,84 %**	**1,37 %**	62,1	**0,00**	**0,00**	14,1	**0,00**	**0,00**	-5,1	**0,00**	**0,00**	-3,6	**0,00**	**0,00**	2,5	**0,01**	**0,01**	58,3

POHJOIS-SAVON PELASTUSLAITOS

8.6.2018

TALOUSARVIOESITYS VUODELLE 2019

KALUSTOINVESTOINNIT

NIMIKE	Investointi meno	Rahoitus osuus	Myynti tulo	Nettomeno
	alv:a 0 %			alv:a 0%
Sammutusauto, 1 kpl, Kuopio	289 000	64 000		225 000
Muu raskas auto raivausauto	290 000			290 000
Henkilöautot 3 kpl	75 000			75 000
Lämpökamera	16 000			16 000
Pelastuskalusto	140 000			140 000
Väestöhälyttimet 3 kpl	75 000	37 500		37 500
Virve-ja viestintälaitteet (sis peke, kejo)	30 000			30 000
Varavoima ja varautumisvarusteet paloasemille	15 000			15 000
Paineilmalaitteet 20 kpl/vuosi	35 000			35 000
PI-kompressori lisälmi	20 000			20 000
Kuntosalilaitteet	20 000			20 000
Pintapelastus- ja sukelluspuvut	27 000			27 000
Moottorikelkka/ mönkijä	20 000			20 000
Store henkilöstöjärjestelmän kehittämisraha	20 000			20 000
Wisemaster kehittämisraha	10 000			10 000
Karttula A-luokan vene	25 000	15 500		9 500
ÖT kalustohankintoja	155 691	155 691		0
PELASTUSTOIMINNAN INVESTOINNIT YHTEENSÄ	**1 262 691**	**272 691**	**0**	**990 000**

Ambulanssi Kuopio	120 000			120 000
Ambulanssi Suonenjoki	120 000			120 000
ENSIHOIDON INVESTOINNIT YHTEENSÄ	**240 000**	**0**	**0**	**240 000**

Investoinnit yhteensä	**1 502 691**	**272 691**	**0**	**1 230 000**

Sisäilma ja tavoitettavuus

28.5.2018 (P04)

KOHDE	Paloaseman rakennusvuosi ja nykytila	Välistötilat alkaen	Toteuttaja/omistaja	Hankesuunnittelu	Rakentaminen	Käyttöönotto	Tavoitettavuus ongelmat
Nilsiä keskustan paloasema	1977, remontti 1984, henkilöstö välistötiloissa konteissa	2013	Kuopion kaupunki	Tehty 2015. Hankesuunnittelun materiaali toimitettu vuonna 2017 aloittaneelle asiakkuuspäällikölle 2.5.2018. Sovittu, että asiaan palataan kesän jälkeen.	Toteutussuunnittelua ei ole aloitettu. Ratkaistaan rakentaminen 2018-2021	Ei päätöstä	
Kiuruveden paloasema	1979, laajennus 1984, henkilöstö välistötiloissa konteissa	2014 elokuu	Kiuruveden kaupunki	2016-2017	Rakentaminen alkanut 2017. Harjannostajaiset 15.6.2018. Valmis lokakuu 2018.	2018	
Pielaveden paloasema	1988, ei rakennettu paloasemaksi, henkilöstö välistötiloissa lukiolla	2014 marraskuu	Pielaveden kunta	2018. Suunnittelija valittu huhtikuussa 2018. Ensimmäinen suunnittelupalaveri 31.5.2018.	2019	2019-2020	
Leppävirran paloasema	1973, henkilöstö välistötiloissa konteissa	Heinäkuu 2017. Vuokrasopimus: kolme vuotta välistötilat, optio kaksi lisävuotta.	Leppävirran kunta	2020	2021-2022	2022-2023	
Varkauden paloasema	1956, peruskorjaus 1989, henkilöstö välistötiloissa konteissa (pl. päällystö)	Elokuu 2017. Vuokrasopimus: kolme vuotta välistötilat, optio kaksi lisävuotta.	Varkauden kaupunki	2018	2019-2020	2020-2021	
Kuopion pääpaloasema, Neulamäki (Vuorela - kantakaupunki - Hiltulanlahti akseli)	1983, remontti 2001, 2013-2017, sisäilmatyöryhmä, jatkuvia saneerauksia	Ei ole. Sisäilmainfot pidetty työvuoroille viikolla 23 (2018) --> lv-järjestelmän korjaus ja siisteyden ylläpitoon tarkennuksia, jotta pärjätään Neulamäen tiloissa 3-5 vuotta, kunnes uusia asema/asemia käytettävissä.	Kuopion kaupunki	Tarvesuunnittelu alkanut 5/2018 tarvesuunnittelutyöryh-män toimesta. Seuraava palaveri 21.6.	Ratkaistaan paloasemaverkoston toimipaikkojen sijainti ja rakentaminen (Vuorela - kantakaupunki - Hiltulanlahti akseli) 2018-2021		Kaikkien 1-luokan riskiruutujen osalta ei toteudu: keskusta, matkustajasatama, Asemakatu, Linnanpelto, Männistö-Itkonniemi, Kelloiahdentie
Siilinjärven paloasema	1986, henkilöstö välistötiloissa vuodesta 2015	2015 kesäkuu	Siilinjärvi	Hankesuunnittelu ei ole käynnistynyt. Tontteja selvitelty yhteistyössä kunnan ja PS PELA kesken. Viimeisin palaveri pidetty 3.5.2018, jossa käsiteltiin sopivia tontteja paloaseman rakentamiseksi. Seuraava palaveri paloasemahankkeeseen liittyen 11.6.2018.			